

ΦΛΑΒΙΟΥ ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ

ΜΕΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ, ΚΡΙΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ

Κατὰ τὰς ἀρίστης Γερμανικῆς ἐκδόσεως

ΕΙΣ ΤΟΜΟΥΣ ΤΡΕΙΣ

ὑπὸ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΑΨ

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Α, Β, Γ.

ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ

Θ ΦΟΙΝΙΕ.

1885.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΦΛΑΒΙΟΥ ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ

ΜΕΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

ΥΠΟ

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ Ι. ΟΛΥΜΗΙΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Αος

ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ Α. Β. Γ.

~~~~~

«Ποιοῦντων τοι καὶ κινδυνεύοντων
τὰ καλὰ ἔργα, καὶ ζῆν τε ζῆν ἀρετῇ
ἤδη καὶ ἀποθνήσκειν κλέος ἀθάνατον
ὑπολειπόμενους».

(Ἀρρ. Ἀνάβ. Ἀλεξ. V. 26, 4.)

~~~~~

ΕΝ ΠΑΤΡΑΣ,

ΤΥΠΟΣ Π. ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ.

1885.

Πάν αντίστοιχον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου θεω-
ρεῖται ὡς ἐκ τυποκλιπῆς προερχόμενον καὶ καταδικάζεται κατὰ
τὸν Νόμον.

ΤΩΤ ΠΑΝΥ ΞΕΒΑΣΤΩΤ

ΚΑΙ

ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΩΤ ΜΟΙ ΠΑΤΡΙ

ΙΩΑΝΝΗΤ Ν. ΟΛΥΜΠΙΩΤ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΤ

ΑΝΔΡΙ ΕΞΟΧΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΤΗΤΟΣ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣ

ΕΜΟΙ ΔΕ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΖΗΝ ΚΑΙ ΤΟ

ΕΥ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΩΣ ΖΗΝ ΠΑΡΑΣΧΟΝΤΙ

ΙΕΡΟΝ

ΙΩΑΝΝΙΝ Ν. ΟΛΥΜΠΙΩ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ἐπιθυμοῦντες τὸ ἐφ' ἡμῶν ἵνα διευκολύνωμεν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ σπουδὴν τοῦ Ἀρριανῶ, οὐ μόνον τῇ ἐν τοῖς Γυμνασίοις τοῦ κράτους διδασκωμένη νεώτατι, ἀλλὰ μάλιστα τοῖς μαθηταῖς τῆς Στρατιωτικῆς Σχολῆς τῶν Ἑθελπίδων καὶ τοῖς τῆς Σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν, ἐπεχειρήσαμεν τὴν παρῶσαν ἔκδοσιν αὐτοῦ, νομίζοντες ὅτι οὐ μικρὸν ἐπικούρημα προσφέρομεν εἰς τὴν κατάληψιν τοῦ πολυτιμοτάτου τούτου Συγγραφέως, οὐ μόνον διὰ τὴν κριτικὴν ἱστορίαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιστήμην τῆς παλαιᾶς πολεμικῆς τακτικῆς τέχνης.

Τὸ ἔργον τοῦτο βεβαίως ὄφειλε ν' ἀναλάβῃ ἄλλος τις κρείττων ἡμῶν ἀλλ' ἄρα οἱ κρείττονες πιστοὶ τῷ παραγγέλματι «λαθε βιώσας» κρῖνουσιν ὠφελιμοτέραν καὶ πρὸς τὴν τῆς πατρίδος προκοπὴν ἀνυψωτέραν τὴν σιγὴν τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολίας, ἀπεταλόμεθα ἡμεῖς ἐν τῇ σικκρότατι τῶν δυνάμεων καὶ ἐντελεῖ ἀτελεῖα τῶν μέσων ἡμῶν, διαδιδόντων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος παντελῶς στερουμέναις δημοσίων βιβλιοθηκῶν, τὴν ἔκδοσιν ταύτην, ἵνα χρησιμεύσῃ οὐ μόνον διὰ τὸ Σχολεῖον ἀλλὰ καθόλου διὰ πάντα φιλομαθῆ ἰδιώτην, ἰδίως δὲ τοῖς ἀξιωματικοῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, οἷς ἡ ἀνάγνωσις τοῦ παρόντος Συγγραφέως πλείστην ὠφελίαν παρέξει.

Ὡς βοηθητικοῖς δὲ βιβλίοις ἐχρησάμεθα τοῖσδε:

- 1) Arrians Anabasis erklæart von C. Sintenis. Berlin Weidmannsche Buchhandlung 1860.
- 2) Arrians Anabasis erklæart von Lr K. Abicht director des Gymnasiums zu Oels. Leipzig. Druck und Verlag von B. G. Teubner. 1871.
- 3) Arrians Werke uebersetzt und erlaentert von Lr C. Gless. Stuttgart Hoffmannsche Verlags-Buchhandlung.
- 4) Woerterbuch zu Arrians Anabasis von August Weise. Leipzig 1854.
- 5) Arriani Anabasis et Indica ex optimo codice

Parisino emendavit et varietatem ejus libri retulit Fr. Du e b n e r, reliqua A e r i a n i et scriptorum de re-
lus Alexandri M. fragmenta collegit C a r o l u s M u-
e l l e r.

Parisiis editore Ambrosio Firmin Didot.

6) Ἀρριανῶ Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις mit erklärenden
Anmerkungen herausgegeben von K. Krueger.
Berlin K. Kruegers Verlagsbuchhandlung. Berlin
1851.

Ἐργασθῶν ἐν Πάτραις τῆ 21 Ἰαννουαρίου 1885.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ Ι. ΟΛΥΜΠΙΟΣ.

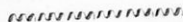
ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Ἄλεξάνδρος ὁ μέγας ὁ υἱὸς τῆς Ὀλυμπιάδος καὶ τοῦ Φιλίππου βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὁ μέγιστος στρατιωτικὸς καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ ὃν ἐγέννησεν ἡ παλαιὰ Ἑλλάς, ὅστις νικήσας πρῶτον ἑαυτὸν κατενίκησε σύμπαντα τὸν παλαιὸν κόσμον, καὶ μεγαλεπήβολώτατος πάντων τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ἀνθρώπων γενόμενος, διενεόθη νὰ ζευξῆ ὑπὸ τῷ σιδηρῷ ζυγῷ τοῦ νικητῆρου ἄρματος του τὰς τρεῖς ἡπείρους Ἀσίαν Ἀφρικὴν καὶ Εὐρώπην, ὃν ζῶντα μὲν ἡ νίκη καὶ τύχη ἔστεράνωσαν, ἀποθανόντα δὲ ἀήττητον πλείστοι ἐνεκωμίασαν, τῷ χρόνῳ ἐκινδύνευσεν αὐτὸς καὶ τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἔργα διὰ μύθων, ἀνεκδότων καὶ πλασματῶν τῶν μεταγενεστέρων ἐπὶ τοσοῦτον νὰ ἐπισκοτισθῶσι, καὶ ἡ ἀλήθεια τῶν κατ' αὐτὸν ἐν τηλικούτῳ μέτρῳ νὰ παρεμορφωθῆ, ὥστε ἡ ἀληθὴς ἐξιστορῆσις τοῦ βίου καὶ τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι διὰ τὴν κριτικὴν ἱστορίαν ἐν τῶν δυσχερεστάτων προβλημάτων, ἐὰν μὴ εὐτυχῶς διεσώζετο ἡμῖν τὸ παρὸν σύγγραμμα τοῦ Ἀρρίανου. Ἡ τύχη καὶ ὁ χρόνος ἐξηράνισαν ἡμῖν πάντας τοὺς συγχρόνους τῷ Ἀλεξάνδρῳ συγγραφεῖς, οἵτινες ζῶντες μετ' αὐτοῦ καὶ συναγωνισθέντες εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀσίας ἠδύναντο ἀδεῶς νὰ κρατῶσι τὴν ὁδὸν τῆς κριτικῆς ἱστορίας, καὶ ἐξιστοροῦντες τὰ κατ' αὐτὸν πιστῶς νὰ ἐπισκοτιάσωσιν ἐνιαχοῦ τὴν λάμπριν τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ ὀνόματος, ἡ ἀπώλεια αὐτῆ πάντων τῶν συγχρόνων αὐτῷ συγγραφέων, ἰδίως Χάρητος, Κλειτάρχου, Καλλισθένους, Ἀναξίμενους, Πτολεμαίου, Ἀριστοβούλου, Νεάρχου, Μεγασθένους, Ὀνησικρίτου, καθίστησιν ἡμῖν χαλεπὴν τὴν κριτικὴν ἐρευναν ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἀντὶ τῶν διηγήσεων τούτων, οἵτινες μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτῶν ἐξιστορουμένου ἀνδρὸς διετέλου εἰς ἀμέσους σχέσεις, ἔχομεν τὰς ἀπομεικρυσμένους πηγὰς μεταγενεστέρων συγγραφέων, οἵτινες πάντες σχεδὸν οὔτε τὴν θέλησιν οὔτε τὴν ἐπιτηδειότητα εἶχον δι' ἰδίας ἐρεύνης καὶ ἀπροκαταλήπτου ἐξετάσεως τὴν ἀλήθειαν νὰ ἀνεγνέωσι καὶ εὐκρινῶς παραστήσωσιν. Ὅτι ἡ ἱστορία διὰ τῆς παρεμορφώσεως τῶν πραγμάτων οὕτως ἀπώλεσεν ἐκέρδιον ἢ ποιήσῃς οὐ μόνον

ἐν Περσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, ἀλλὰ καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολήν, ὅπου διασώζεται ἐτι ἡ μνήμη τοῦ ὀνόματός του, καὶ ἐκείθεν διὰ μαγίστης διαδόσεως καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον, ἐγένετο ὁ Ἀλέξανδρος ὁ ἥρως πολυκρίθμων μυθικῶν ιστοριῶν κατὰ τὸν μῆσον αἰῶνα μεταμορφωθείς ἐξ ιστορικοῦ εἰς ποιητικὸν πρόσωπον, καὶ τοῦτο δὲ συνέβη οὐκ ἄνευ ἐπιδράσεως ἐπ' αὐτῆς τῆς ιστορίας ὅστις μάλλον ὡς εὐνοίαν ἢ δυσμένειαν τῆς τύχης θεωρήσει τοῦτο, πρέπει καὶ τὴν συμπτῶσιν καθ' ἣν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς μύθοις καὶ ἀνεκδότοις τούτοις ὡς ὑπεράνθρωπον θεῖον τι ὄν ἐμφανίζεται νὰ μὴ θεωρήσῃ ὡς εἰρωνεῖαν αὐτῆς, οὕτω δὲ καὶ ἡ πολλὰκις ἐξιστορηθεῖσα ἐπιθυμία τοῦ βασιλείως, ὡς ὄν τι ἀνωτέρας ἢ κατ' ἄνθρωπον φύσεως νὰ θεωρηθῇ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐξεπληρώθη καὶ ἐν μείζονι μέτρῳ ἐτι θὰ ἐξεπληρούτο, ἐάν μὴ ἐσώζετο ἡ ιστορικὴ ἀλήθεια διὰ τὴν σημαντικωτάτην τοῦ βίου αὐτοῦ περίοδον ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Φλαβίου Ἀρριανοῦ ἐκ Νικομηδείας πολὺ μεταγενεστέρου συγγραφῆως.

Καθὼς ὁ ἥλιος κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φθινοπώρου ἐσπέρας ἐπιχέων τὴν λάμψιν του κατὰ τὰς δυσμὰς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ χρωματίζει τὰς νεφέλας καὶ τὸν ἕριζοντα διὰ λαμπροῦ ἐρυθροῦ χρώματος, ἰσχυμένως δὲ θαυμάζει ὁ ὠδαιπὸς τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς φύσεως, οὕτω καὶ ὁ διερχόμενος τὴν Ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ φθάνων εἰς τὸν δύνοντα ἀστὲρα αὐτῆς, δὲν δύναται εἰμὴ ἐκπλήξιν καὶ θαυμασμόν νὰ αἰσθανθῇ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ ἀριστοφάνειου τούτου, ἐν ᾧ διαλαμβάνει κριτικὴν φιλαλήθειαν, ἀπλότης ἀρχαίαν καὶ ζῶσαν καὶ ἀμερόληπτος τῶν πραγμάτων παραστάσις.

Πρὸς ἀκριβεστέραν γνῶσιν τοῦ συγγράμματος τούτου ὡς καὶ τῶν λοιπῶν περισωθέντων ἡμῖν ἔργων τοῦ Ἀρριανοῦ, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν εἰσαγωγὴν τινα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων του κατὰ τὰς πωζομένας εἰδήσεις, προστιθέντες ἐν τέλει βραχέϊαν κρίσιν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Ἀρριανοῦ ὡς ἐρευνητοῦ τῆς ιστορίας καὶ ιστοριογράφου, καὶ ἐν ἐπιμέτρῳ περὶ τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπισκόπησιν τοῦ μακεδονικοῦ στρατεύματος καὶ ἐρμηνείαν τῶν σπουδαιότερων στρατιωτικῶν παραγγελλμάτων καὶ ἄλλων πράξεων καὶ στρατιωτικῶν ὄρων ἀπαντώντων περ' αὐτοῦ.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΡΡΙΑΝΟΥ.

66

Ὁ Φλάβιος Ἀρριανὸς ἐγεννήθη πιθανῶς κατὰ τὸ τέλος τῆς πρώτης ἢ τῆν ἀρχὴν τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος μετὰ Χριστὸν ἐν Νικομήδει· μὴ τῶν μεγίστων καὶ καλλίστων πόλεων τοῦ παλαιοῦ κόσμου σήμερον Ἰσμίτ καλουμένη κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀστακικοῦ κόλπου τῆς Προποντίδος, πρωτεύουσα δὲ τῆς ἐν τῇ μικρῇ Ἀσίᾳ ἐπαρχίας Βιθυνίας, ἀκριβῶς τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐστὶν ἄδηλον. Βεβαίως ἐὰν διεσώζετο ἡμῖν μέχρι τοῦδε τὸ σύγγραμμα τοῦ Διόνως Κασσίου, ἐν ᾧ ἱστορεῖτο ὁ βίος τοῦ Ἀρριανοῦ (1) ἢ ἡ Βιθυνικὴ ἱστορία ἢ τὰ Βιθυνικὰ τοῦ Ἀρριανοῦ ὑπὸ Φωτίου ἀναγνωσθεῖσα κατὰ τὴν Ἔτην ἐπὶ ἑκατονταετηρίδα μ. Χ. θὰ εἴχομεν ἀντὶ ἑλλειπῶν σημειώσεων καὶ συντόμων ἀνακριβῶς ἐντελεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ κατὰ τὰς χρόνους του λίαν τιμωμένου Συγγραφέως, διότι ἐν ᾧ ἐν τῇ Ἀναβάσει (2) πᾶσαν πληρῆστεραν ἀνακοίνωσιν περὶ ἑαυτοῦ διὰ τῶν ἐπομένων ὑπερηφάνων λέξεων ἀπορροῦγει «ἐνθεν καὶ αὐτὸς ὁρμηθῆναι ἔφημι ἐς τήνδε τὴν συγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιῶσας ἑμαυτὸν ἠσπυρῆσαι καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. ὅστις δὲ οὐκ αὐτὰ ὑπὲρ ἑαυτοῦ γινώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δέσμοι «ἀναγράφει, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἄγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἐστίν, οὐδὲ «πατριδα ἧτις μοι ἐστίν οὐδὲ γένος τὸ ἐμὸν οὐδ' εἰ δὴ τινα ἀρχὴν ἐν τῇ ἐπαυτοῦ ἤρξα' ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρὶς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ οἶδε οἱ λόγοι εἰσὶ τε καὶ ἀπὸ νέου «ὅσπερ ἐγένοντο». Τοῦναντίον ἐν τῇ Βιθυνικῇ ἱστορίᾳ αὐτοῦ, ἧτις ἀπόλωτο, ἀκριβεστέρως εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεώς του εἶχε γράψει. «Νικομήδειον γάρ τι τὸ γένος αὐτοῦ ἐν «αὐτῇ τῇ συγγραφῇ διορίζει, ἐν αὐτῇ τε γεννηθῆναι καὶ τραφῆναι καὶ παιδευθῆναι καὶ ἱερέα τῆς Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς αὐτοῦ τῆς αἰς καὶ τὴν πόλιν ἀνακείσθαι φησὶ χρηματίσαι». (3) Οὕτως ἐν ᾧ ὁ Ἀρριανὸς ὀλίγα ἢ σχεδὸν οὐδὲν λέγει περὶ ἑαυτοῦ, ἀρκούμεθα εἰς τὰς ἀτελεῖς σημειώσεις τοῦ Φωτίου, ὅστις ἀναφέρει ἡμῖν (4) περὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων τοῦ ἡμετέρου ἱστορικοῦ τὰ

(1) Ἰδε Σουίδαν ἐν λέξει Δίων.

(2) Ἄρ. Ἀν. I, 12, 5.

(3) Φωτ. βιβλ. κωδ. 93.

(4) Φωτ. βιβλ. κωδ. 58.

δε: «αὐτός ὁ Ἀφρικανὸς φιλόσοφος μὲν ἦν τὴν ἐπιστήμην, εἰς τῶν
 ἠριμνηστῶν Ἐπικτήτου, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους Ἀδριανοῦ καὶ Ἀν-
 «τωνίνου τοῦ Πίου καὶ Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου ἐγνωρίζετο. ἐπωνό-
 «μαζον δὲ αὐτὸν Ξενοφῶντα νέον. διὰ δὲ τὸ τῆς παιδείας ἐπι-
 «σημον ἄλλας τε πολιτικὰς ἀρχὰς ἐπιστεύθη καὶ εἰς τὸ τῶν ὑπά-
 «των ἀνέβη τέλος. ἔγραψε δὲ βιβλία καὶ ἕτερα, τῶν μὲν Δικτρι-
 «θῶν Ἐπικτήτου τοῦ διδασκαλοῦ ὅσα ἴσμεν βιβλία ὅκτω, τῶν δὲ
 «ἠριμνηστῶν τοῦ αὐτοῦ Ἐπικτήτου βιβλία δώδεκα. ἰσχυρὸς δὲ τὴν
 «πρᾶξιν ἐστὶ καὶ μνηστὴς ὡς ἀληθῶς Ξενοφῶντος. φασὶ δὲ αὐ-
 «τὸν καὶ ἕτερα γράψαι ἃ οὐκ εἰς ἡμετέραν ἀρίστην γινώσκιν. δῆ-
 «υλον δὲ ὡς οὐδὲ βητορικῆς σοφίας τε καὶ δυνάμεως ἀπελείπετο»,
 καὶ ὁ λεξιλογγράφος δὲ Σουίδας ἐν λέξει περὶ αὐτοῦ ταῦτα λέγει:
 «Ἀφρικανὸς Νικομηθεὺς φιλόσοφος Ἐπικτήτειος, ὁ ἐπικληθεὶς νέος
 «Ξενοφῶν. ἦν δὲ ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀδριανοῦ καὶ Μάρκου καὶ Ἀντονί-
 «νου τῶν βασιλείων καὶ ἀξιωματῶν μεταλαμβάνων καὶ μέχρι αὐτοῦ
 «τοῦ ὑπατεύουσι, καθὰ φασὶν Ἐλικιώνος, διὰ τὴν τῆς παιδείας δε-
 «δεξιότητά. ἔγραψε δὲ βιβλία πεντηκλήθ». Ἐκ τούτων δηλοῦται
 πρῶτον ὅτι ὁ Ἀφρικανὸς ἦν μαθητὴς τοῦ Στωϊκοῦ φιλοσόφου Ἐπι-
 κτήτου, καὶ δεύτερον ὅτι ἔζη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀδριανοῦ
 (117-138 μ. Χ.), Ἀντωνίνου Πίου (138-161 μ. Χ.) καὶ Μάρκου
 Ἀυρηλίου (162—180 μ. Χ.). Ἐκ ἐπιδηχθῆναι ὑπὸ τοῦ Ἐπικτήτου
 ἐν Νικοπόλει τῆς Ἠπείρου ἔθνη ἰερόσθεις καὶ οὗτος μετ' ἄλλω
 φιλοσόφῳ ἐκ Ῥώμης διὰ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ἰερόσθους τῶν φιλο-
 σόφων ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης Δομντιανοῦ
 κατέφυγε, καὶ ἔδρασε σχολὴν φιλοσοφικὴν διδάσκων κύκλον τινὰ
 μαθητῶν ἢ ἀλλοθῶν δὲν δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ ἕρισωμεν. τὸ ὅτι
 διήλθῃ ποτε διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ μεταξύ Ἀκαρνανίας καὶ Λευκά-
 δος καὶ ἐπαμένως ὅτι ἐπισκέψατο τὴν Νικόπολιν δυνάμεθα κατὰ
 πάσαν πιθανότητα ὡς βέβαιον νὰ παραδεχθῶμεν. (1)

Ἐὰν ἐξικρέσωμεν τὸν φιλόσοπον Ἐπικτήτου περὶ οὐδενὸς
 ἑτέρου ὡς διδασκαλοῦ αὐτοῦ ἕριστικῶς μνηστὴ γίνεταί. ὁ αὐτὸς
 ἀναφέρει ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐκ τῆς Ἀναβάσεως ληρθέντι χωρίῳ ὅτι
 ἐκ νεώτατος ἐπεδόθη μᾶλλον εἰς τῆς σπουδῆς καὶ τὴν ιστοριο-
 γραφίαν καὶ φιλοσοφίαν ἢ πάντα τὰ λοιπὰ δῶρα τῆς τύχης, πα-
 τριδᾶ, γένου, καὶ τιμητικὰ ἀξιώματα: ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγκαστῶ ὅτι

(1) Μαρτυρεῖ τοῦτο χωρίον τι τῆς Ἰουδαϊκῆς 41, 3 4 δηλοῦσι τὴν εὐ-
 τοσίαν τοῦ συγγραφέως «πασάλοις δὲ ἔθνεσιν καὶ ἔθνεσιν περηγῶσιν ἀπέδη-
 λωτο τὰ βραχέα. κατὰπερ ἐν τῷ μεσογῆδος Λευκάδος τε νέου ἰσθμοῦ καὶ
 Ἀκαρνανίας ἀποδίδενται σημεῖα τοῖσι ναυιλλομένοισι τοῦ μὴ ἐποικίλειν
 ἐν τοῖσι βραχέσι τῆς νέας, ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Λευκάδα ψαμμῶδες ἔσθια,
 τοῖσιν ἐποικίλαισι ταχέαν τὴν ὑπόσθησιν ἐκείσοι.»

«ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ σὺδε οἱ λόγοι εἰσὶ τε καὶ ἀπὸ νέου ἐπι ἐγένοντο» (I, 12, 5.), συνδυάζων τὴν γνώμην ταύτην μετὰ τῶν ποιητικῶν κρίσεων του περὶ διαφόρων πράξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς ἀλλαγῶν μὲν μέμεραται ἀλλαγῶν δὲ ἐπαινεῖ, θὰ ἀναγνωρίσῃ παντοῦ τὴν τασιν τῆς νεωτέρης Ὀρωικῆς φιλοσοφίας, ἣν αὐτὰ μακίστα διὰ τοῦ Ἐπικτήτου ἐκτίηαστο ἀναφορμένῃν εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ περὶ καθηκόντων διδασκαλίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἐξέφερσιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς ἠθικῆς συνειδήσεως, διαφορῶν δὲ οὖσαν τῆς τραχύτητος καὶ ἐντελοῦς ἀνακισθησίας τῆς παλαιότερης Στοᾶς. Περὶ τοῦ Ἐπικτήτου αὐτὸς ὁ Ἀῤῥιανὸς λέγει ὅτι «οὐδενὸς ἄλλου δῆλος ἦν ἐρίμενος, ὅτι μὴ κινῆσαι τὰς γνώμας τῶν ἀκούοντων πρὸς τὰ βέλτιστα». (1) καὶ ὅτι σφόδρα ἤραπα αὐτὸν δύναται ὡς βέλκιον νὰ θεωρηθῆ, ἀπὸ τὰ σοφὰ διδραγματὰ του τοῖς μεταγενεστέροις παρέδωκε. πολλὰ γὰρ δὲ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ διακρίνει τις τὴν ἐπίφρονην τοῦ Ἐπικτήτου (2). ἐκ τῆς σχολῆς τούτου ἀπελθὼν φαίνεται, ὅτι κατόπιν πρὸς τελειοποιήσιν τῶν σπουδῶν του ἐπορεύθη εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐνθα ἔνεκα τῆς εὐρείας αὐτοῦ ἐπιστημονικῆς παιδείας ἐγένετο πολίτης Ἀθηναῖος, καὶ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ νεωτέρου Ξενοφῶντος «ἐπωνόμαζον δὲ αὐτὸν Ξενοφῶντα νέον». (3) ἡ συνήθης παραδοσις λέγει ὅτι ἔλαβε τὸ ὄνομα τούτο ὡς τιμητικὴν ἀμοιβήν, διότι κατέγραψε τοῦς λόγους τοῦ διδασκάλου του Ἐπικτήτου περὶ τῆς στοικῆς διδασκαλίας μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι οἱ μὲν παραδέχονται, ὅτι ὁ ἴδιος προσελάβετο τὸ ὄνομα τούτο ἐξ εὐγνωμοσύνης διότι ἠξιώθη τῶν πολιτικῶν δικαίων, οἱ δὲ διαγυρίζονται ὅτι καὶ τὸ ὄνομα τούτο ἡ πόλις αὐτῷ ἔδωκεν. ἥκιστα δ' ἐπιτυχῆς δύναται νὰ ἦ ἡ εἰκασία τινῶν ἀποδιδόντων τὸ ὄνομα τούτο εἰς γλωσσικὴν ἁμοιότητα. καὶ περὶ μὲν τούτου ἐροῦμεν τὰ δέοντα ἐν τοῖς ἐπομείνοις, νῦν δὲ λέγομεν ὅτι, ἐάν τις τὰ συγγραμματα αὐτὰ τοῦ Ἀῤῥιανῶς ἀκριβῶς ἐξετάσῃ, δὲν δύναται νὰ ἀμ-

(1) Ἐν τῷ προλόγῳ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἐπικτήτου.

(2) Ἐκ τῶν πολλῶν χωρίων, ἃ δυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν πρὸς πίστωσιν τοῦ λόγου ἡμῶν, ἀρκούμεθα εἰς τὸ ἐν IV, 9, 1-2, καὶ VII, 29, 2-3. εἰ δὲ πολλὰ, εἰ καὶ τι ἐρωτῶν πηγαμειλήσαντες, οἱ δὲ τῷ προηγούμενῳ αὐτῷ ὡς καλῶς δὴ προχθέντος, ἐπικρίψαν οὖνται τὴν ἀμαρτίαν, καὶ ὡς γινώσκοντες, μόνη γὰρ ἔμοι γε δοκεῖ ἕσπε ἀμαρτίαις ὁμολογῆναι τε ἀμαρτῶντα καὶ δῆλον εἶναι ἐπ' αὐτῷ μεταγενώσκοντα, ὡς τοῖς παθούσι τι ἀγαθὸν οὐ πάντα, χαλεπὰ τὰ παθήματα φαινόμενα, εἰ ὁ δρᾶσαι αὐτὰ ἐργαζομένη, οὐ καλὰ ἔδρασαν αὐτῷ τε τι εἰς τὸ μέλλον ταύτην ἐπίβια ἀγαθὴν ὑπολειπομένην, μήποτε ἂν παραπλήσιον τι ἀμαρτεῖν, εἰ τοῖς πρόσθεν πλημμελήθειαν ἀχθόμενος φαίνοντο».

(3) Φύλο. βιβλ. κώδ. 138.

Στ. Γκαρμπερ

ριθάλλη, ὅτι ἡ ὁμοίότης τῶν κλίσεων καὶ ἐνασχολήσεων ἐν τῷ βίῳ, καὶ ἡ ἐντεῦθεν προκύπτουσα ὁμοίότης ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ εἶδους τῶν προκειμένων τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ (1) ἐγένετο ἡ αἰτία δι' ἣν ἔλαβε τὸ ὄνομα τοῦτο. ὁ ἴδιος μάλιστα λέγει ἐν τῷ συγγραμματι αὐτοῦ τῷ περὶ κωνηγετικῆς (2) «ὅσα δὲ ἐλλείπειν μοι δοκεῖ (Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος) ταῦτα λέξω, ὁμῶνυμός τε ὢν αὐτῷ καὶ πόλεως τῆς αὐτῆς καὶ ἀμφὶ ταῦτά ἀπὸ νέου ἐσπουδακῶς κωνηγεσία καὶ στρατηγίαν καὶ σοφίαν». ὡσαύτως ἐν τῷ αὐτῷ συγγραμματι καλεῖται Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος, (3) ἐν δὲ τῷ περίπλῳ τοῦ Εὐζέιου Πόντου (4) διακρίνει τὸν παλαιότερον Ξενοφῶντα διὰ τῆς προσθήκης ὁ πρεσβύτερος, ὁ δὲ Λουκιανὸς ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου (5) καλεῖ τὸν Ἀρξιδανὸν ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως ἄλλης ἀπλῶς ὁ Ξενοφῶν.

Ἐν Ἀθήναις διατρέθων ἐσχάτισθι πιθανῶς μετὰ τοῦ αυτοκράτορος Ἀδριανοῦ, ὅστις ἐν ἔτει 126 μ. Χ. μετὰ τὴν πρώτην μεγάλην περιήγησίν του, καθ' ἣν καὶ ἐν διαφόροις πόλεσι τῆς μικρῆς Ἀσίας ὡς Νικομηδείᾳ, Νικαίᾳ, Κυζίκῳ, χρόνον τινα διέτριψε, φαίνεται ὅτι ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἐν Ἀθήναις τότε παρέμεινεν. ἴσως δὲ εἰς πρόσκλησίν τινα τοῦ αυτοκράτορος τούτου ὑπακούων μετέβη ὁ Ἀρξιδανὸς ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ῥώμην, ὅτε ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Ἀδριανὸς καὶ τὰ δίκαια τοῦ Ῥωμαίου πολίτου, καὶ κατ' ἀκολουσίαν τούτου προσελάθετο καὶ τὸ Ῥωμαϊκὸν οἰκογενειακὸν ὄνομα Φλάβιος (Flavius). ἀκριβῶς τὸ ἴδιον παραδίδεται ἡμῖν περὶ τοῦ Ἰουδαίου ἱστορικοῦ Ἰωσήφου, ὅστις ἕνεκα τῶν στενῶν σχέσεων αὐτοῦ μετὰ τοῦ Βασπασιανῶν καὶ τοῦ Τίτου ἔλαβε τὸ δικαίωμα τοῦ Ῥωμαίου πολίτου καὶ ἐπετρέπετο αὐτῷ ἕκαστε νὰ φέρῃ τὸ αυτοκρατορικὸν οἰκογενειακὸν ὄνομα Flavius.

Ἐν Ῥώμῃ ἔνθα βεβαίως ἐξέμαθε τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, διότι ἐν τῷ Περίπλῳ (6) ὅτι ἔγραψε ταύτην βήπως μακροῦρεται, ἀνάβη ὁ Ἀρξιδανὸς μετ' ὀλίγον εἰς μεγάλην δόξαν καὶ ἀξιώματα· ὁ σύγγρα-

(1) Ὁ Ἀρξιδανὸς ἔγραψεν ὡς ὁ Ξενοφῶν ἐν 7 βιβλίῳ Ἀνάβασις Ῥαλεξάνδρου, εἰς Γατικκίην καὶ Κωνηγετικόν, τελευταίον ὡς οὗτος Ἑλληνικά καὶ Ἀπομνημονεύματα Σωκράτους, οὕτω κλεινὸς Παρθικὰ, Βιθυνιακὰ, Ἀλανικὰ καὶ διατριβὰς Ἑπικτήτου.

(2) Ἐν Κωνηγετικῷ Ι. 4.

(3) Κουτλ. V. 6. «ὅτι ἦν ἄρα Ξενοφῶντι τῷ Ἀθηναίῳ κίωσι.»

(4) Περίπλους 42, 5. «ταῦτα Ξενοφῶντι τῷ πρεσβυτέρῳ λελεκται.» καὶ 25. «ταύτου τοῦ γωρίου μνήμην πεποιήται Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος.»

(5) Βίος Ἀλεξ. 56.

(6) Περίπλ. 7. «ἐν ταῖς Ῥωμαϊκαῖς γράμμασι γέγραπται.»

νος αὐτοῦ Λουκιανὸς λέγει περὶ αὐτοῦ τάδε: (5) «Ἀξίανός ἐ τοῦ Ἐπιπτήτου μαθητῆς ἀνὴρ Ῥωμαίων ἐν τοῖς πρώτοις καὶ παιδεία παρ' ὅλον τὸν βίον συγγενόμενος»· ἕνεκα δὲ τῆς πολυμαθείας του ταύτης καὶ διάφορα ἀξιώματα τοῦ κράτους περιεβλήθη καὶ δὴ καὶ τὴν ὑπατείαν ἢ κατὰ τοὺς παλαιούς αἰεὶ τὸ τῶν ὑπατων ἀνίη τέλος (2).

Τινὲς νομίζουσιν ὅτι ἐπειδὴ ὁ Ἀξίανός διορισθεὶς ἄρχων διοικητῆς τῆς Καππαδοκίας τῷ 132 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ Ἀδριανου τοὺς Ἀλανοὺς τελείως κατενίκησεν, οὗς ὁ Ἱσθρικός Βασιλεὺς Φαρασμένης εἰς εἰσβολὴν τινα εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικρατείαν εἶχεν ἐξερεθίσει, ὅτι χάριν τοῦ πολεμικοῦ τούτου κατορθώματος ἔλαβε καὶ τὸ ὑπατικὸν ἀξίωμα, οὗτως ὅμως φαίνεται ὅτι ἐπίτυχον ἐπὶ Ἀντωνίου Πίου. (138—161 μ. Χ.). Ἡ ὑπόθεσις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ τινος παρερμηνευθέντος χωρίου τοῦ Δίωνος Κασίου (3) «ὁ μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων πόλεμος εἰς τούτο ἐτελεύτησεν, ἕτερος δὲ ἐξ Ἀλθανῶν, εἰσὶ δὲ Μασσαγέται, ἐκινήθη ὑπὸ Φαρασμανοῦ, καὶ τὴν μὲν Μηδίαν ἰσχυρῶς ἐδύπησε, τῆς δ' Ἀρμενίας τῆς τε Καππαδοκίας ἀφάρμασε, ἔπειτα τῶν Ἀλθανῶν τὰ μὲν δώροισι ὑπὸ τοῦ Οὐλιανιστοῦ πεισθέντων, τὰ δὲ καὶ Φλαβίου Ἀξιανόν τὸν τῆς Καππαδοκίας ἄρχοντα ροθηθέντων, ἐπαύσατο»· ἐξ οὗ βλέπομεν ὅτι οὐδεὶς λόγος περὶ νίκης τινὸς ἢ μάχης, ἀλλὰ μανθάνομεν μόνον ὅτι οἱ Ἄλανοὶ ἢ Ἀλθανοὶ εἰς τὴν τῶν Μασσαγέτων φυλὴν ἀνέκοντες, ἠπέλυνον ἀπ' ἀνατολῶν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ροθηθέντες ὅμως τὴν ἀνδρείαν ἢ στρατιωτικὴν ἰκανότητα τοῦ διοικητοῦ αὐτῆς Ἀξιανοῦ δὲν ἐτέλησαν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς αὐτήν, τὴν πρὸς τοὺς βαρβαρικοὺς ἀστυρότητα αὐτοῦ καθόλου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τοῦ Περιπλου (4) ἐνθα ποιούμενος λόγον περὶ τῶν Δρίλων ἢ Σανῶν ἔθνους βαρβαρικοῦ ἀστυλεῦτου προστίθῃσι «πάλαι μὲν καὶ φόβου ὑποτελεῖς Ῥωμαίοις, ὑπὸ δὲ τοῦ ληστεύειν οὐκ ἀκριβοῦσιν τὴν φοβὰν ἀλλὰ νῦν γε διδόντος Θεοῦ ἀκριβώσουσιν, ἢ ἐξελούμεν αὐτούς».

Μετὰ πόσης ἀστυρότητας καὶ εὐσυνειδησίας ὁ Ἀξίανός τὸ δυσχερές τούτο ὑπόφρημα τὴν διοίκησιν τῆς Καππαδοκίας ἐξέτελεσε, διδάσκει ἡμᾶς ἢ ἐν εἰδει ἐπιστολῆς ὑπ' αὐτοῦ συνταχθεῖσα καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἀποσταλεῖσα περιγραφῆ,

Ἀξιανοῦ ἐπιστολὴ

Πρὸς Τραϊανόν Ἀδριανόν

ἐν ἣ καὶ

Περίπλου Εὐξείνου Πόντου.

(1) Βίβλ. Ἀλεξάνδρ. 2.

(2) Φωτίου κωδ. 93. καὶ Σουίδος ἐν λέξει «καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ ὑπατεύσαι διὰ τὴν τῆς παιδείας δεξιότητα.»

(3) Δίων Κασίος 69, 15. (4) Περίπλου 11, 2.

ὡς προηγούμενο ἐν Λατινικῇ γλώσσῃ συγγεγραμμένοι ἐπίσημοι κοινοποιήσεις (1), ἀναφερόμενοι εἰς καθαρῶς στρατιωτικὰ πρᾶγματα. ὁ χρόνος δὲ καθ' ὃν ὡς ἔρχων διοικητὴς ἐκυβέρνησε τὴν Καππαδοκίαν, καὶ ἐπομένως καθ' ὃν ἐποίησε καὶ τὸν Περίπλου τοῦτον τοῦ Εὐξείνου Πόντου, δύναται νὰ ὀρισθῇ ἀκριβῶς ἐκ τοῦ ἴδιου τούτου συγγεγραμμάτος του (2), ὅτι εἶνε τὸ ἔτος 131—132 μετὰ Χριστόν. διότι κατὰ τὰς ἐρευνας τοῦ Βοικηίου βασιζομένου ἐπὶ νομισμάτων (3) τότε συμπέπει καὶ ὁ θάνατος τοῦ ὡς ἄρτίως ἀποθανόντος μνημονευομένου βασιλέως Κότους τοῦ II.

Ὡς διοικητὴς λοιπὸν τῆς Καππαδοκίας ἐπιχειρήσας διὰ στρατιωτικούς λόγους τὸν Περίπλου τοῦτον ἐθεώρησε πρὸ παντός ἀναγκαῖον νὰ ἐπιθεωρήσῃ καὶ ἐπισχῶσῃ τὰς κατὰ τὰ σύνορα ὄρους τας, καὶ τὰ στρατηγικὰ σπουδαία σημεῖα τῆς παραλίας νὰ ὀχυρώσῃ. ἀπὸ Τραπεζούντος ὁρμώμενος ἐξέπλευσε μετὰ τοῦ στόλου του αἰὲ παραπλέον τὴν παραλίαν, ἐπιμελῶς δὲ πάντας τοὺς ποταμούς, λιμένας, πόλεις, νήσους, μετὰ τῶν κατὰ στάδια μεμετρημένων ἀποστασεων κατέγραψεν ἡμῖν πολυτιμώτατη ἐστὶ δι' ἡμᾶς ἡ περιγραφή αὐτῆ καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους μάλιστα δὲ διότι ἐκ ταύτης καταφάνεται πασιφανέστατα, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων τῶν πόλεων δηλοῦται, ὅτι πᾶσα ἡ παραλία τοῦ Πόντου μάλιστα ἢ ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον (4), ὡς λέγει ὁ ἴδιος Ἀρριανὸς, κατὰ τὴν 1ην πρὸς τὴν 2αν ἑκατονταετηρίδα μ. Χ. ἦν ὑπὸ Ἑλλήνων κατοκρούμενη.

Ἐπειδὴ δυστυχῶς περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρριανοῦ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἐλάχιστα γινώσκωμεν, κρίνομεν οὐχὶ ἀπὸ σκοποῦ νὰ ἐκθέσωμεν ἐνταῦθα ὡς διὰ βραχυτάτων τὰ κατὰ τὸν περίπλου τοῦτον αὐτοῦ, ἀρῶμενοι τὰς πληροφορίας ταύτας ἐκ τοῦ μνημονευθέντος ἀνωτέρω πᾶν περιέργου συγγεγραμμάτιου του. Καὶ δὴ προσομιᾶζόμενοι λέγομεν ὅτι ὁ περίπλους αὗτος τριχῆ ἐγένετο α.) ἀπὸ Τραπεζούντος μέχρι Δισκουριᾶδος περιλαμβάνων πᾶσαν τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Πόντου καὶ μέρος τῆς μεσημβρινῆς β.) ἀπὸ Βυζαντίου μέχρι Τραπεζούντος περιλαμβάνων πᾶσαν τὴν μεσημβρινὴν παρα-

(1) Περίπλους 6, 2 «καὶ τὴν μισθοφορὰν τῆ στρατιᾷ ἔδωκα καὶ τὰ ὄπλα εἶδον καὶ τὸ τεῖχος καὶ τὴν τάφρον κα τοὺς κάμνονας καὶ τοῦ σίτου τὴν παρασκευὴν τὴν ἐνούσαν. ἤντινα δὲ ὑπεραὐτῶν τὴν γνώμην ἔσχον, ἐν τοῖς ῥωμαϊκοῖς γράμμασι γέγραπται.»

(2) Περίπλους 17. «ἐπεὶ δὲ ἐποθέμην Κότον τετελευτημένον, τὸν βασιλέα τοῦ Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου καλουμένου, ἐπιμελὴς ἐποιήσαμην.»

(3) *Ides corpus inscriptionum Graec. II.* σελ. 151. Νο 2 108.

(4) *Ides Περίπλους Πόντου 24*, «αὗται πᾶσαι αἱ πόλεις Ἑλληνίδες εἰσὶν, φησιμέναι ἐν τῇ Σκυθίᾳ, ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι εἰς τὸν Πόντον.»

λίαν του Πόντου γ') από Διοσκουριάδος μέχρι του Ιερού του Διός Ούριου εν Βυζαντίω περιλαμβανών πᾶσαν τὴν βορείαν καὶ δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Πόντου.

Πρῶτον λοιπὸν ἦλθε μετὰ τοῦ στόλου εἰς Τραπεζοῦντα (1) καὶ ἐπισκεψάμενος τὸ μέρος, ὅθεν ὁ Ξενοφῶν ὁ πρεσβύτερος κατεῖδε πρῶτον τὴν θάλατταν, καὶ εἶτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἀδριανὸς ἐπισκεψάτο, εὗρε βωμοὺς ἐκ λίθου τραχίως μετὰ ἑλληνικῷ ἐπιγράμματι εἶχοντες γράμματα οὐκ εὐδῆλα καὶ ἡμισηκλιμένως γεγραμμένον ὡς ὑπὸ βαρβάρων γραφέντος. ἀπαράσις δὲ νῦν κατακτενᾶσθαι ἐκεῖ βωμοὺς ἐκ μαρμάρου, καὶ ἐπιγράμματα ἐγγραχῆ μετ' εὐσήμερον γραμμάτων. ἐνταῦθα εὗρε καὶ ἀνδριάντα τοῦ Ἀδριανοῦ ἀκόμως εἰσγεγραμμένον καὶ ἀνόμενον αὐτῷ, διὸ γράφει τῷ αὐτοκράτορι νῦν πέμψῃ ἐκεῖ ἀνδριάντα καλὸν ἀπὸ γὰρ χωρίον ἐπιτηδεύτατον εἰς ἀνέγκην αἰώνιον.» Ἐπίσης ἐκεῖ εὗρε καὶ λίθου τετραγώνου ἄλλὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ μέμφεται, ὅτι οὐκ ἦν ἕξιον τοῦ ναοῦ, καὶ παρακαλεῖ τὸν αὐτοκράτορα νῦν πέμψῃ πεντάκουν ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ, διότι τηλικούτον θὰ ἦτο σύμμετρον πρὸς τὸν ναόν, καὶ τετράκουν τοῦ Φιλαίσου. ἐνταῦθα ἐβουθύθησε, πρῶτον δὲ τῷ Ἀδριανῷ κατὰξίχοι πάντα τὰ ἀγαθὰ. Ἐκ Τραπεζοῦντος ὁρμηθεὶς ἦλθεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ὑσσου (2) ἐνθα εὗρων ἐν τάγματι πεζικοῦ στρατοῦ ἐνόημασεν αὐτό. ἐκείθεν τὸ μὲν πρῶτον δι' ἀπογείων αἰσῶν πλείων, εἶτα δ' ἐπειδὴ κατέλαθεν αὐτὸν γαλήνη διὰ κοπήλασις, καὶ ἐνεκα τροφυμίας αἰσῶν ἐραγείσσε κινδυνεύσας νῦν καταποντισθῆ ὑπὸ τῆς ὁρμῆς τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν κυμάτων, κλίσις καὶ γαλεπῶς κατέπλευσεν εἰς Ἀθήνας τὰς ποντικὰς, ἐνθα ἦν ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς καὶ φρουρίον τι παλαιὸν μελημένον. (3) Τὴν νύκτα βρονταὶ σκληραὶ καὶ ἀστραπαὶ ἐπιγενομένη, καὶ ὁ ἄνεμος μεταβλήθει· τὸ πρῶτον εἰς νότον καὶ εἶτα εἰς λίβαν (ὅ δὲ τῶν Ἀθηνῶν ὄρμος μικρὸς ὧν οὐκ εἶται ἀσφαλῆς ἦν), πρὶν ἢ θάλασσα πικνυτάσιν ἐξαρρωθῆ, ὀλίγας μὲν πτενας νῆας ἠναγκάσθη νῦν νεωλικῆσθαι ἐν τῷ ὄρμῳ τῶν Ἀθηνῶν, τὰς δὲ πλείστας ἐστειλεν εἰς τοὺς πλησίον αἰγιαλοὺς ἵνα νεωλικθῶσιν· οὕτω δίδεσσε πάσας πλὴν μιᾶς, ἣν τὸ κύμα συνέτριψε κατὰ τὴν παραλίαν. ἡ τοικυμῖα αὕτη δύο ἡμέρας διαρκέσασα ἠνάγκασεν αὐτὸν νῦν παραμείνῃ ἐνταῦθα. ἐντεῦθεν ἀποπλεύσας ἦλθε εἰς Ἀψαρῶν (4) πρὸ μεσημβρίας, ἐνθα εὗρε ὁ τάγματα στρατοῦ, ἐπλήρωσε τὸν μισθὸν ταῖς στρατιώταις, ἐπεθεώρησε τὰ ὄπλα, τὸ φρουρίον, τὴν ταξερῶν, τὸ

(1) Περίπλους Α. 1—4.

(2) Περίπλ. 3. 1.

(3) Περίπλ. 3. 4.

(4) Ηε. ἐπιλ. 6, 2.

νοσοκομείον, καὶ τὴν ἀποθήκην τῶν ζωοτροφῶν, καὶ ἔγραψεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα λατινιστῆ πῶς εὖρε ταῦτα πάντα. Ἐντεῦθεν ἀναχωρήσας εἰσέπλευσεν εἰς τὸν Φάσιν (1) ποταμὸν, οὗ τὸ ὕδωρ περιγράφει ἡμῖν ὡς ἐλαφρότατον ἐπιπλεῖον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ μὴ συμμιγνύμενον αὐτῇ, διὸ κατὰ μὲν τὴν ἐπιφάνειαν εἶνε γλυκὺ ἐνῶ εἰς τὸ βάθος ὅταν ῥίψῃ τις τὸν κῆδον καὶ ἀναδιβάσῃ ὕδωρ εὐρίσκει αὐτὸ ἀλμυρὸν, καὶ τὸ χροῖμα δὲ αὐτοῦ περιγράφει ἡμῖν, ὡς χροῖμα ὕδατος βεβαυμένου ἀπὸ μολύβδου ἢ κασιτέρου, καὶ ὅτι καὶ ἐπὶ 10 ἔτη δὲν σίπεται ἀλλὰ μένει ὄρεα πλήν μόνον ὅτι εἰς τὸ γλυκύτερον μεταβάλλει. Ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τῆς Φάσιδος εἶδε τὸ ἀγάλμα τῆς Φασιανῆς (2) Θεοῦ, ὃ παρίστα αὐτὴν καθήμενον καὶ θυμιαζούσαν τῇ Ἀθήνησιν ἐν τῷ μητρώῳ Θεῶν Ρίξ τοῦ Φειδίου ἰδρυμένη, ἔχουσαν κήρυλλον μετὰ χειρὸς καὶ λείοντα ἐν τῷ θρόνῳ ἐνπαύθη εἶδε καὶ παλαιὰ τινα θεῶν μακαρῶν ἀγκύρας λεῖψανα, ὡς ἐπιστεύετο, τῆς ἀγκύρας τῆς Ἀργούσ τοῦ Ἰάσονος. Ἐν δὲ τῷ φρουρίῳ, ὅπερ ἦν φύσει ὀχυρώτατον, εὖρε 400 στρατιώτας ἐπιλεκτούς, καὶ διπλῆν τάξιν εὐρείαν περὶ τὸ φρούριον ὃ ἠνεκτισμένον ἐκ πλίνθου ὀπτῆς, καὶ ἔχον ἐπὶ τῶν πύργων μηχανὰς, «καὶ πᾶσιν ἐξήρτυται πρὸς τὸ μηδὲ πελάσσει ἄν τινα αὐτῶ τῶν βαρβάρων, μήτι γε δὴ εἰς κίνδυνον καταστήσῃσι πολιερικὰς τοὺς ἐν αὐτῷ φρουρούοντας». (3) Ἴνα δὲ τὸν ὄριον ἀσφαλῆ ποιήσῃ διὰ τὰς νῆας ὡς καὶ τὰ ἐκτός τοῦ φρουρίου κατοικοῦμενα μέρη, διὰ τῶν ἀπομάχων καὶ ἄλλων ἐμπόρων ἐποίησεν ἄλλην τάξιν εἰς τὸν ποταμὸν, δι' ἧς περιέβαλε καὶ τὸν ναυσταθμὸν, καὶ τὰς ἐξῶ τοῦ τείχους οἰκίας. Ἐντεῦθεν ἀπαπλεύσας ἦλθε πρὸ μεσημβρίας εἰς Σεβαστόπολιν ἢ Διοσκουριάδα (4) Μιλησίων ἄποικον, τὸ ἔσχατον ὄριον τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας (5) καὶ κένθρον μεγάλης σωματεμπορίας. ἔνθα ἐπλήρωσε τοὺς στρατιώτας τὸν μισθὸν αὐθημερόν, ἐπεθεώρησε τοὺς ἵππους, καὶ ὀπλίτας καὶ τοὺς αἰππέας ἀνακηθῶντας εἶδεν ἐπὶ τοὺς ἵππους», καὶ τὸ νοσοκομείον, τὴν ἀποθήκην τῶν ζωοτροφῶν, καὶ περιῆλθε τὸ φρούριον καὶ τὴν τάξιν.

Μετὰ ταῦτα ἐξετέλεσε τὸ δευτέρον μέρος τοῦ περιήλου τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διὸς οὐρίου ὃ καίτιαι κατὰ τὸ στόμα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς Ἀσίας μέ-

(1) Περίπλ. 8, 4-5.

(2) Περίπλ. 9, 4.

(3) Περίπλ. 9, 4.

(4) Περίπλ. 10, 3.

(5) Περίπλ. 17, 2. «εἰς ὅπερ στρατόπεδον τελευταῖ Ῥωμαίοις ἡ ἐπικράτεια ἐν δεξιᾷ εἰσπλευόντων εἰς τὸν Πόντον».

ρῆσιν ἅπερ ἐστὶ τοῦ ἔθνους τῶν Βυθωνῶν», (1) παρέπλευσε καθ' ἑξῆς ποταμούς, κόλπους, λιμένας, ἀκρωτήρια, νήσους, πόλεις, κόμας καὶ λοιπὰ τῆς βορείας παραλίας τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἀκριβέστατα ἡμῖν περιγραφῶν ταῦτα. μεταξύ δὲ παντῶν ἐθαύμασε τὸν λιμένα τῆς Καλπῆς, ἐνθα εὔρε λαμπρὸν ὄρμον καὶ πηγὴν ἐν αὐτῷ ψυχροῦ καὶ καθαρῷ ὕδατος καὶ ὕλας πρὸς τῇ θαλάσῃ ξύλων ναυπηγῆσιμον καὶ ταῦτας ἐνθῆρους, καὶ οὕτω παραμείψας Κάλπην, τὸν Σαγγάριον ποταμὸν, Κάλητα, Ἡράκλειαν, πόλιν ἑλληνίδα Δωρικὴν Μεγαρέων ἄποικον, Τίον πόλιν ἑλληνίδα Ἰωνικὴν ἐπὶ θαλάσῃ οἰκουμένην Μιλησίων ἄποικον, Ἄμαστριν, Κάραμειν, Στεράνην, Σινώπην Μιλησίων ἄποικον, Ἄλυν ποταμὸν, Ἀμισὸν Ἀθηναίων ἄποικον, Ἡράκλειον, Πολεμῶνιον, Κοτύωρα, Κερασοῦντα, Ἐρμιῶνασσαν, ἀρίετο τέλος εἰς Τραπεζοῦντα ἐνθα ὁ Ἀδριανὸς ἐποίει τότε λιμένα, πάλοι γάρ, ὅσον ἀποσκέλειν ὄρχ ἔτους ὄρμος ἴν». (2)

Ἐπὶ τῆλους ὄρμηθεις ἀπὸ Διοσκουριάδος περιέπλευσε καὶ τὸ λοιπὸν βορείων καὶ δυτικῶν μέρους τοῦ Πόντου μέχρι Βυζαντίου, ἐπειδὴ εἶπεν ὅτι ὁ Κότυς ὁ βασιλεὺς τοῦ Κιρμερίου Βοσπόρου ἀπέθανεν ἔγραψε μάλιστα πρὸς τὸν Ἀδριανὸν τὴν αἰτίαν τοῦ περιπλοῦ τοῦ τρίτου καὶ τελευταίου μέρους τούτου «ἵνα εἴ τι βουλευέσθαι περὶ τοῦ Βοσπόρου, ὃ Ἀδριανὸς ὑπάρχει σοὶ καὶ τόνδε τὸν πλοῦν μὴ ἀγνοοῦντα βουλευέσθαι.» (3) τότε ἐπισκέψατο μεταξύ ἄλλων καὶ τὸ Παντικῶν ἀπικιον (Keritsch) ἐνθα ποτὲ ὁ τοσοῦτον τρέμον τοῖς Ῥωμαίοις ἐμβαλὼν Μιθριδάτης ἀπέθανε τὴν Θεοδοσίαν παλαιὰν Ἰωνικὴν πόλιν Μιλησίων ἄποικον τότε δὲ οὐσαν ἐρήμην, τὸν καλὸν λιμένα, τὴν Ὀλβίαν πόλιν ἑλληνίδα κατὰ τὸν Βορυσθένην ποταμὸν, εἶτα τὴν Ὀδησσὸν καὶ τέλος τὴν νῆσον τοῦ Ἀχιλλέως, ἐνθα εὔρε ναὸν καὶ ζῶανον τοῦ Ἀχιλλέως παλαιᾶς ἐργασίας ἐνταῦθα εἶδε διάφορα ἀναθήματα ἀνακειμένα ἐν τῷ ναῷ οἷον σιάλας, θακτυλίους, λίθους πολυτελεῖς, καὶ ἐπιγράμματα τὰ μὲν ἑλληνικῶς τὰ δὲ Ῥωμαϊκῶς ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέτρῳ πεποιημένα, ἐπαινοὶ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ Πατρόκλου. (4) ἐντεῦθεν ἦλθεν εἰς Τομέα τὸν τόπον τῆς ἑξορίας τοῦ ποιητοῦ Ὀβιδίου, εἶτα εἰς Ὀδησσὸν, Μεσημβρίαν, Ἀγγίχλον, Ἀπολλωνίαν, Σαλμουδησσὸν, Κυανέαν, ἐκ δὲ Κυανέων ἐπὶ τὸ Ἴερὸν τοῦ Διὸς τοῦ Οὐρίου, ἵνα περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου. (5)

1) Περὶ πλ. 42, 4. 46, 6.

2) Περὶ πλ. 46, 6.

3) Περὶ πλ. 47, 3.

4) Περὶ πλ. 21, 2.

5) Περὶ πλ. 25, 4.

Πάντων ὁμοίως τῶν μερῶν τούτων τοῦ Πόντου, ἄτινα ἰδίως ὀφθαλμοῖς εἶδε, καὶ τῶν Ἀθηνῶν, Ῥώμης, καὶ Λευκαδῶς ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ἐξ ὑπαινυγμῶν τινῶν ἐγκρατεσπαρμένων ἐν τοῖς συγγραμμασιν αὐτοῦ ὑποδηλοῦται ὅτι εἶδε καὶ τὸν ποταμὸν τῆς Θεσσαλίας Πηνειῶν, (1) καὶ τῆς κελτικῆς Ἑλλάδος. (2)

Πέντε ἔτη μετὰ ταῦτα ἐνῶ ἔτι ὡς διοικητὴς ἐκυβέρνηα τὴν Καππαδοκίαν, ἦτοι τῷ 137—138 μ. Χ. ἐξεβράχη καὶ ὁ κατὰ Ἀλανῶν πόλεμος· ὁ ὁρισμὸς δὲ τοῦ χρόνου τούτου ἐξαρτεῖται ἐκ τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος χωρίου τοῦ Δίωνος Κασαίου 69, 15· «ὁ μὲν οὖν τῶν Ἰουδαίων πόλεμος ἐς τοῦτο ἐτελεύτησεν ἕτερος δ' ἐξ Ἀλθανῶν εἰσι δὲ Μασσαγέται, ἐκινήθη ὑπὸ Φαρσακάνου». Ἐπειδὴ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦ Εὐσεβίου ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὸ 19ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀδριανοῦ ἐτελείωσεν (136 μ. Χ.) πρέπει κατὰ τὸ ἔτος 137 ἢ 138 μ. Χ. νὰ τεθῆ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀμέσως μετὰ ταῦτα ἐπικολουθησάσης εἰσβολῆς τῶν Ἀλθανῶν, ὅστινες ἐν τούτοις δὲν ἐτόλμασαν τότε νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν, ὡς φοβούμενοι τὴν μετὰ τοῦ προμεροῦ Ἀρβιανῶν σύγκρουσιν. ὅτι ἐν ἔτει 137 ἐγένετο αὕτη μακρῦραι ἡμῖν ὁ ἴδιος Ἀρβιανὸς ἐν τῇ τακτικῇ του (3) «εἰς τίνδε τὴν παρούσαν βασιλείαν, ἣν ὁ Ἀδριανὸς εἰκοστὸν τοῦτ' ἔτος βασιλεύει»· ὅτε ὑπὸ τῆς στριγματικῆς ἀνάγκης συνετάχθη ἡ τέχνη τακτικῆ αὐτοῦ, ὡς καὶ ἡ κατὰ Ἀλανῶν ἐκταξίς διὰ κληρῶς στρατιωτικούς σκοπούς, ἵνα τοῖς ὑποστρατήγοις αὐτοῦ δώσῃ ἰδαίνας τινὰς καὶ συμβουλὰς, πῶς οὗτοι αὐτενεργῶς κατ' ἴδιον ὑπολογισμὸν τῆς προσβολῆς τῶν ἀνασύγων Ἀλανῶν νὰ δύνανται νὰ ἀποκρούσωσι, κυρίως ἡ κατὰ Ἀλανῶν ἐκταξίς εἶνε σχέδιον πορείας ἢ μάχης κατὰ τῶν Ἀλανῶν ἐνθα ὀρίζει ὡς ἀρχιστράτηγος μαλιστα τὴν θέσιν του, καὶ τὸ ἐν τῇ μάχῃ ἔργον του, (4) καὶ τοὺς ὑπασπιστὰς καὶ σωματοφύλακας του, ὅτι δὲ

(1) Ἀναθ. IV. 6. 7 «καὶ εἰσι εὐμπαντες οὗτοι τελευτοῦται ποταμοί, ὅσπερ οὐδὲς αὐτῶν μῖνον ἔστι τοῦ Πηνειοῦ τοῦ Θεσσαλικοῦ ποταμοῦ, ὅς διὰ τῶν Τευπηῶν ῥίω ἐκιδδοί ἐς θάλασσαν».

2 Περὶ πλ. II. 4. «ἀπὸ δὲ τοῦ ἔθπου ὡς ἐπ' Ἀστίλεγον καὶ Διοσκουριάδα κατείδομεν τὸν Καυκάσον τὸ ὄρος, τὸ ὄψος μέγιστα κατὰ τὰς Ἑλλάδας καὶ τὰς Κελτικὰς, καὶ τοῦ Καυκάσου κορυφῆς ἐδείκνυτο, Στρόβιλος τῆς κορυφῆς ὄνομα, ἵνα περὶ ὁ Προμηθεὺς κρημασθῆναι ὑπὸ Ἡρακλείτου κατὰ πρόσταξιν Διὸς μνησθεῖται».

3 Τέχ. Τακτ. 14. 3.

4 «Ἐκταξίς κατὰ Ἀλανῶν 10. «ὁ δὲ ἡγεμὼν τῆς πάσης στρατιᾶς Εὐνορῶν τὸ πολὺ μὲν πρὸ τῶν σημείων τῶν περὶ τῶν ἡγεμῶν ἐπιρωπιάτω δὲ πάσῃ τῇ τάξει, καὶ ἐπιρωπιάτω ὅπως τεταγμένοι ὡ εἰ, καὶ τοὺς μὲν ἀτακτούοντας εἰς τάξιν ἐπαναγίτω, τοὺς δὲ ἐν κότμῳ ἰόντας ἐπαναγίτω», καὶ 22. «οἱ δὲ ἐπ' ἄεκεται ἵπποι, ἀπὸ αὐτῶν Εὐνορῶντα ἔστρωσαν, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μάχης περὶ τῶν ὄσων εἰς δίκαιστους, αἱ σωματοφύλακες καὶ ἑκατοντάρχαι

οὐ Ἄλθωνοὶ τοῦ Διόνως εἰσὶν ὁ αὐτὸς λαὸς ὃν ὁ Ἀρβιανὸς Ἄλθωνοὶ ὀνομαζέει ἀναμφισβήτητόν ἐστι, ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἐναλλαχῆ τοῦ ὀνόματος καὶ παρ' ἄλλοις συγγραφεῦσιν ἀπαντᾷ. ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ἀρβιανοῦ μανθάνομεν ἔτι, ὅτι οὗτοι σκυθικὸς λαὸς ὄντες ἦσαν γυμνοὶ, (ἦτοι ἄνευ βαρείας πανοπλίας ὀπλισμένοι) καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν γυμνοὺς εἶχον (1).

Καὶ ταῦτα μὲν γινώσκομεν περὶ Ἀρβιανῶν καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν δγμῶσιν αὐτοῦ βίον, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἰδιωτικῶν σχέσεων καὶ οἰκογενειακῶν αὐτοῦ οἶον γυναικῶς, τέκνων, καὶ λοιπῶν, οὐδὲν γινώσκομεν, πλὴν μόνον ὅτι εἶχεν ἑταῖρον καὶ σύνθηρον Μεγαλλόντινα, (2) ἄγνωστον ἡμῖν ἀλλαχθέν. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ βίου του ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου (161—180 μ. Χ.) παραιτηθεὶς τῶν ἀξιωματικῶν τῆς πολιτείας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του Νικομήδειον, ἔνθα ἐγένετο ἱερεὺς τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Περσερόνης, (3) ἕως μετεχειρίσθη τὸν χρόνον τοῦτον τῆς ἐν τῇ πατρίδι σχολῆς εἰς ἐπιξεργασίαν τῶν ἱστορικῶν του συγγραμμάτων ἰδίως τῆς Ἀναβάσεως καὶ τῆς Ἰνδικῆς, τὸ δὲ ἔτος τοῦ θανάτου του ἐντελῶς ἄγνωστον ἡμῖν.

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκθεσιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρβιανοῦ κρίνομεν ἀναγκαῖον ὀλίγας λέξεις νὰ προσθέσωμεν περὶ τοῦ ἀνδρός καὶ του χαρακτῆρος αὐτοῦ οὕτως ἵστοριογράφου διότι περὶ τούτου κατωτέρω ἐροῦμεν τὰ δεόντα, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπου οἷος ἐμφανίζεται ἐν τοῖς περιειρηθεῖσιν ἡμῖν συγγραμμάσιν αὐτοῦ. Ὅτι ἦν ἀνὴρ εὐγενῆς τοὺς τρόπους καὶ τὴν συμπεριφορὰν, σύναμα δὲ εὐγνώμων πρὸς τοὺς εὐεργέτας του, γινώσκων ἐκαστῶ νὰ ἀπονεύμῃ τὸ προσήκον, μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος ἐν τῷ Περιπλω. (4) ἔχων δὲ καὶ συνείδησιν τῆς ἰδίας ἐαυτοῦ ἀξίας, καὶ ὑπερηφανίαν δικαίαν διὰ τούτο, θεωρεῖ ἑαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι ὡς τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἔργοις. (5) μάλιστα δὲ ὡς ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος Ξενοφῶν ὁ ἠμῶνυμος αὐτῷ εἶχε μεγίστην ἀγάπην εἰς τὰ κωννηγέσια, τὴν στρατηγίαν καὶ σοφίαν. (6) τὴν πρὸς τοὺς κύννας ἀγάπην του μαρτυρεῖ οὐ μόνον ἐν ᾧ

ὅσοι τοῖς ἐπιπέτοις ζουσιταγμένοι καὶ οἱ τῶν σωματοφυλάκων ἡγεμόνες καὶ δικαστᾶραι οἱ τῶν ἐπιπέτων.

1) Ἐκταξ. κατ' Ἀλ. 31.

2) Κωννηγ. 5, 2.

3) «καὶ ἱερεὺς τῆς Δήμητρος καὶ τῆς παιδὸς αὐτῆς, αἷς καὶ τὴν πόλιν ἀνακείσθαι ψῆσι γραμματίσαι» Φωτ. κω. 93.

4) Περιπλῶς 2, 4 οὐ λανθάνομεν σε τὸν τε τρόπον τὸν ἡμέτερον οὐκ ἀγνοῦντα».

5) Ἀναβ. 1, 12, 6. «καὶ ἐπὶ τῶδε οὐκ ἀπαξίω ἑμαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, ἑπεροῦν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὅπλοις».

6) Κωννηγ. 1, 4.

ὁ ἴδιος λέγει, ὅτι «ἄξιόν κίων γενναῖος οὐκ ἔνευ θεῶν του εὐμενεῖας παραγίγνεσθαι ἀνδρὶ κυνηγετικῷ», (1) ἀλλὰ μάλιστα ἐκ τῆς ἐκτεταμέννης περιγραφῆς τῆς ἰδίας αὐτοῦ κύνος ὄρμητις ὀνομαζομένης, περὶ ἧς ἐφρόντισε νὰ γινωσκῶσιν οἱ μεταγενέστεροι ὅτι ἦν ὠκυτάτη τε καὶ σφοδράτη καὶ πρῶτάτη. (2) ὅτι δ' ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀβρίανός ἦν στρατηγικῶς πλείστα χωρὶς μακροῦσιν ἐκ τῶν συγγραμμάτων του οὐ μόνον τῆς ἀναβάσεως (3)

4) Κυνηγετ. 32. 2.

2) Κυνηγετ. 5, 1—7. ἄς ἐμμανίσωμεν τῷ ἀναγνώστῃ τὸν ἴδιον Ἀβρίανὸν διηγούμενον τὰ κατ' αὐτὴν, ἀπὸ ὁ χρόνος καὶ ἡ τόχη ἐθεθήσαν ἡμῖν νὰ μάθωμεν τὰ κατὰ τὸν δεσπότην αὐτῆς ἀκριβοτέρως. «ἐπεὶ τοὶ ἄνθρωποι ἐγὼ κύνᾳ γαστροπὴν ὅταν γαστροπιάτῃ, καὶ αὕτη ὀρεῖα τε ἦν καὶ τολόπος καὶ εὐφυγος καὶ εὐπους, ὥστε καὶ τέτταρσιν ἡδὴ ποτὲ λαγωῖς ἐρ' ἡλικίας ἀντίρκεσεν. καὶ τὰ ἄλλα δὲ πρῶτάτη τέ ἐστιν ἐτι γάρ μοι ἦν, ὅποτε ταῦτα ἔγραψον καὶ φιλανθρωπιάτῃ καὶ οὐπω πρόσθεν ἄλλη κύνῳ, ὡς αὕτη, οὕτε ἐμὲ ἐπόθησεν, οὕτε τὸν ἐταῖρον τὸν ἐμὸν καὶ σύνθηρον τὸν Μέγιστον» ἐπειδὴ γὰρ τοῦ δρόμου ἀπεπαύσατο, οὐκ ἔτι ἡμῶν γὰρ ἠθάτερον ἀπαλλάττεται. ἀλλὰ εἰ μὲν ἐγὼ ἔνδοθ' εἶην, ἅμα ἐμοὶ διατρέθει, καὶ προσόντα ποι παραπέμπει, καὶ ἐπὶ γυμνάσιον ἴδντι ἐφομαρτεῖ, καὶ γυμναζομένην παρακᾶθηται, καὶ ἐπανόνοτος πρόεισιν. θαρινὰ ἐπιστρεφομένη, ὡς καταμαυθάνει, μὴ πη ἄρα ἐξετραπήν τῆς ὁδοῦ ἴδουσα δὲ καὶ ἐπιμευδᾶσσα αὐτῆς αὐ πρόεισιν. εἰ δὲ ἐπὶ τὴ ἔργον πολιτικὸν ἵκμι ἡ δὲ τῷ ἐταίρῳ τῷ ἐμῷ ζῶνσιν, καὶ πρὸς ἐκείνους τὰ αὐτὰ ταῦτα δρᾷ' ὁπότερος δὲ ἡμῶν κῆρυκε τὸ σῶμα, ἐκείνου αὐ οὐκ ἀπαλλάσσειται' εἰ δὲ καὶ δι' ὀλίγου χρόνου ἴδου, ἐπιπρῆδ' ἀτρέμα ὡσπερ ἀσποζομένη, καὶ τῷ ἀσπασμῷ πηθῆγεται, οἱ φιλοφρονουμένη' καὶ θειπνόντι ζῶνδσα συνάπτειται ἄλλοτε ἄλλῳ τοῖν ποδοῖν, ὑπομυμνήσκουσα, ὅτι καὶ αὕτη ἄρα μεταδοτέον εἶη τῶν σιτίων' καὶ μὴν πολυφθογγός ἐστιν, ὡς οὐπω ἐγὼ ἴδου μοι δοκῶ ἄλλην κύνᾳ καὶ ὅτων δέεται, τῇ φωνῇ σημαίνει. καὶ ὅτι σκυλακευμένη μᾶστιγι ἐκολάζετο, εἰ τις εἰς τοῦτο ἐτι μᾶστιγα ὀνομάσειεν, πρόεισιν τῷ ὀνομάσαντι, καὶ ὑποπτιζῶσα λιπαρεῖ, καὶ τὸ στόμα ἐφαρμύζει τῷ στόματι ὡς φιλοῦσα, καὶ ἐπιπρῆδῶσα ἐκκρέματα τοῦ ἀγένης, καὶ οὐ πρόσθεν ἀνίσκειν, πρὶν τῆς ἀπειλῆς ἀποπαῦσαι τὸν θυμούμενον. ὥστε οὐκ ἂν ὀκνηταί μοι δοκῶ καὶ τὸ ὄνομα ἀναγράφαι τῆς κύνος, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἀπολειφθῆαι αὐτῆς, ὅτι ἦν ἄρα Ξινωρῶντι τῷ Ἀθηναίῳ κύνῳ, ὄρμη ὄνομα, ὠκυτάτη τε καὶ σφοδράτη καὶ πρῶτάτη.»

3) Ἐκ τῶν πολλῶν ἀκούμεθα πρὸς πίστωσιν τοῦ λόγου ἡμῶν εἰς τὸ ἐν τούτῳ Ἀναβ. III, 10, 3. 4. «δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ λογισμῷ ἀκριβεῖ ἐργήσατο ἐν τῷ τοιῷδε' ἐν νυκτὶ γὰρ τοῖς τε ἀποχερῶντος καὶ τοῖς ἐνδεῶς πρὸς τὰς μάχας παρεσκευασμένοις πολλὰ ἐκ τοῦ παραλόγου ζυμβάνα τούς μὲν ἔσφριλε τοὺς κρείσσονας, τοῖς χείροσι δὲ παρὰ τὰ ἐξ ὄμφοιν ἐλπισθέντα τὴν νίκην παρέδωκεν αὐτῷ τε κινδυνεύοντι τὰ πολλὰ ἐν ταῖς μάχαις σφαλερὰ ἢ ἢ νύξ κατεφάνετο, καὶ ἅμα ἤσσηθη τε αὐτῆς Λαρίῳ τὴν ευχολώρησιν τοῦ χείροιν ὄντι χείρωνον ἡγεῖσθαι ἢ λαθραία τε καὶ νυκτερινῇ ἐκ σφῶν ἐπιθεῖαι ἀφρηῖτο, εἴτε τι ἐκ τοῦ παραλόγου πταῖσμα αφίσι ζυμπίσει, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ κύκλω φίλια καὶ αὐτοὶ τῆς γῶρας ἔμπεροι, σφῆς δὲ ἄπειροι ἐν πολεμίοις τοῖς πᾶσι, ὧν οὐ μικρὰ μοῖρα οἱ αἰχμάλωτοι ἦσαν ζυμπεθησόμενοι ἐν νυκτὶ μὴ ὅτι πταῖσασιν ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ παρὰ πολλὸν κινῶντες φάνοιντο.»

καὶ τῆς ἐκτάξεως κατ' Ἀλκων, (1) ἀλλὰ μάλιστα ἐκ τῆς τακτικῆς τέχνης αὐτοῦ. (2) πανταχοῦ δ' ἐν αὐτοῖς διαλαμβάνει τὸ φιλόλογος (3), καὶ ἡ μισοκολλικεῖα τοῦ ἀνδρός καθ' ὅσον ψίγει μὲν τὰ ἄξια ψόγου, ἐπαινῆ δὲ τὰ ἄξια ἐπαινοῦ. (4) πληρώως δὲ καὶ ὑπανιστάμενος παρεισάγων ἐν τῇ Ἀναβάσει (5) τὴν ἀγρόρευσιν τοῦ Καλλισθένης, προσβάλλει τὴν ἐπωνυμίαν τῶν βωμικίων αὐτοκρατόρων οἱ μετὰ θάνατον συνήθως, ἢ καὶ ζῶντες, Θεοὶ οἱ ἐκλοῦντο ὡς ἐν ἀπειραριθμοῖς συγγραμμάσι καὶ ἐπιγραφαῖς εὔρηται. ἀλλ' ἡ καλλίστη καὶ μεγίστη πασῶν τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ ἡ διαλαμβάνουσα πανταχοῦ τῶν συγγραμμάτων του καὶ ὡς θεῖόν τι ἄρωμα αὐτὰ διαπνέουσα ἐστὶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν εὐσεβεῖα ὑπακόσῳ ὧν τοῦ πίστευε καὶ μὴ ἐρεῖνα ἀποφραίνεται «οὐκ ἀκριβῆ ἐξεταστὴν τινα γρηῃ εἶναι τὸν ὑπερ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ πλαισίου μεμυθωμένων». (6) καὶ τὸ κοινὸν τοῦτο γαρυφαλιχότατον γνώρισμα παντῶν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος ἔχων μετὰ τῆς βαθείας γνώσεως τοῦ Ὁμήρου, ἐξελέγχει τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ἀποδεικνύον ὅτι δὲν ἀνήκειν εἰς τὰς βδελυρὰς ἐκείνας ἀρνητικὰς φύσεις, αὐτῆς ἐν τῇ ἀρροσύνη των καὶ

1) Ἐκτάξις κατὰ Ἀλ. I. 10. «ὁ δὲ ἡγεμὼν τῆς πάσης στρατιᾶς: Ἐνοσῶν τὸ πολὺ μὲν πρὸ τῶν σημείων τῶν περὶ τῶν ἡγεμόνων, ἐπιφοιτῶν δὲ πάσης τάξεως, καὶ ἐπιτακτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἴωσι καὶ τοὺς μὲν ἀτακτοῦντας εἰς τὴν ἐπαναγῆναι τοὺς δὲ ἐν κόσμῳ ἰόντας ἐπαινῆται».

2) Τακτ. 5 3. τὸ γὰρ συντεταγμένον στράτευμα ἐν τῇ πορείᾳ κορυφώτερον καὶ ἐν στρατοπέδῳ ἀσφαλιστέρον καὶ ἐς τὰς μάχας ὠφελιμώτερον, ὥστε ἡδὴ καὶ μεγάλα στρατόπεδα καὶ εὐοπλοῦντα δι' ἀτάξιαν διαφθάρηεντα ἴσμεν ὑπὸ ἐλάττωσός τι στρατιᾶς καὶ οὐκ ἀκριβῶς ὠπλισμένης, τὰ δὲ ἀσθενέστερα καὶ εὐοπλοῦντα κρατήσαντα τοῦ πλεόνους τῆς εὐταξίας».

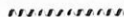
3) Ἰδὲ Ἀναβ. VII 30, 3. τὰ δὲ ἔργα ἐλείνα ἐλάκισα ἀλλ' ἰσχυρὰ τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ὠφελείας τῆς ἐς ἀνθρώπους: ἐπ' ὅτω ὠρμήθηεν οὐδὲ αὐτὸς ἀνευ Θεοῦ ἐς τὴνδε τὴν συγγραφὴν». Ἰδὲ καὶ III, 26, 1. — IV, 11, 1. — V, 4, 1. — VI, 11, 8.

4) Ἀναβ. IV, 7, 4 — 5 «καὶ ἐγὼ οὕτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμοσίαν Βήσσου ἐπαινώ, ἀλλὰ βαρβαρικὸν εἶναι τίθεμαι τῶν ἀρρωτηρίων τὴν λαοφθίαν καὶ ὑπαγῆθηναι Ἀλέξανδρον ζύμφημι ἐς ζῆλον τοῦ Μηδικοῦ τε καὶ Περσικοῦ πλοῦτου, καὶ τῆς κατὰ τοὺς βαρβάρους βασιλείας οὐκ ἴσως ἐς τοὺς ὑπηκόους ζυνοειότησεως, ἐθῆτα τε ὅτι μηδικὴν ἀνι τῆς μακεδονικῆς τε καὶ πατρῴας Ἡρακλειδῆος ὧν μετέλαθεν οὐδαμῆ ἐπαινώ. καὶ IV, 8, 3 καὶ IV, 9, 1 2.

5) Ἀναβ. IV, 11, 4. «οὐκ οὐκ εἶδος ζύμωσαντα ταῦτα ἀναταράσσοντας τοὺς μὲν ἀνθρώπους ἐς σῆμα ὑπέρογκον καθιετάναι τῶν τιμῶν ταῖς ὑπερβολαῖς, τοὺς θεοὺς δὲ τόγῃ ἐπὶ σφίτων ἐς ταπεινότητα οὐκ ἐπίπουσαν καταβάλλειν τὰ ἴσα ἀνθρώποις τιμῶντας. οὐκ οὐκ οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἀνασχίσθαι ἂν, εἰ τῶν ἰδιωτῶν τις εἰσποιεῖτο ταῖς βασιλικαῖς τιμαῖς χειροτονία ἢ ψήφω οὐ δικαίῃ. πολὺ ἂν οὐκ ἀδικιότερον τοὺς θεοὺς δουχεραίνειν ὅσοι ἀνθρώποι ἐς τὰς θείας τιμὰς σφᾶς εἰσποιεῖν ἢ πρὸς τῶν ἄλλων εἰσποιεῖσθαι ἀνέχοντα».

6) Ἀναβ. V, 1, 2.

αὐτὴν τὴν τοῦ Θεοῦ ὑπαρξὴν ἠκούοντι. καὶ καὶ μὲν τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης ἢ διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἦν ἐντελῶς ἠγνωστος αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲν κωλύει ἡμᾶς τοῦ νῆ μὴ θεωρήσωμεν τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὅστις τὰ πάντα ἀπὸ Θεοῦ παρεγγέλλει ἡμῖν ἄρχεσθαι καὶ εἰς τὸν Θεὸν τελευτᾶν. (1)

Συγγραμματα τοῦ Ἀρίστου.

Ὁ Ἀρίστος ἀνὴρ μεγίστης πολυμαθίας καὶ παντοδαπῆς σοφίας συνέγραψε ποικίλα συγγραμματα παρεκκευθόμενα ἐξ ἴσου προκείμενα φιλοσοφικά, ἱστορικά, γεωγραφικά καὶ στρατιωτικά, καὶ δὲν εἶνε ἡμῖν μάλιστα οὐδὲ καθόλου τὸ περιεχόμενον αὐτῶν γνωστὸν, ὡρασί δὲ αὐτὸν καὶ ἕτερα γράψαι ἢ οὐπω εἰς ἡμετέραν ἀρίκετο γνώσιν» (2) λέγει ὁ Φώτιος. ἐνταῦθα ἀναφέρομεν πρῶτον ἐκεῖνα τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἅτινα γινώσκομεν ὅτι ἀπώλοντο, εἴτα δὲ ἐπιθέμεθα καθ' ἐξῆς τὰ διασωζόμενα αὐτοῦ καὶ δὴ

1) ἀ π ὄ λ ο ν τ ο τ ᾶ δ ε.

Αον) Τὰ μετὰ Ἀλέξανδρον ἐν 10 βιβλίοις ἱστορία τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου μνημονευμένη ὑπὸ τοῦ Φωτίου μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν ἔργων τοῦ Ἀρίστου. τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἐσχματίζει τὴν συνέχειν τῆς Ἀναβάσεως, ὁ Φώτιος ἐν κωδ. 92 διέσωσεν ἡμῖν πλουσίως περιπλοχᾶς αὐτῆς, αἵτινες μετὰ τοῦ Ἰουστίνου καὶ Διοδώρου ἀποτελοῦσι τὴν σπουδαιστάτην πηγὴν διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Διαδόχων.

Βον) Βιβθονικά ἐν 8 βιβλίοις ὧν ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς παρεκβολαῖς του εἰς Ἰλιάδα καὶ εἰς Διονύσιον τὸν περιηγητὴν συχνὰ μναῖν ποιεῖται. «ἄρχεται τὰ Βιβθονικά ἀπὸ τῶν μυθικῶν τῆς ἱστορίας, κάττεισι δὲ μέχρι τελευτῆς τοῦ ἐσχάτου Νικουμήδους, ὃς τελευταῖον τὴν βασιλείαν Ῥωμαίους κατὰ διαθήκας ἀπέλιπεν, οὐπω βασιλευσάμενος μετὰ τὴν τοῦ Τρακυνίου ἐξέλασιν.» λέγει ὁ Φώτιος ἐν κωδ. 93. ἐν τοῖς Βιβθονικοῖς κατέγραψεν ὁ Ἀρίστος ὡς ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν πληρεστάτας εἰδήσεις περὶ τῆς νεότητος καὶ ἐκπαί-

1 Ἀναβ. VII, 30, 3. ἐφ' ὅτω ὠρμήθην οὐδὲ αὐτὸς ἀνευ Θεοῦ εἰς τήνδε τὴν συγγραφὴν». — Ἀναβ. II, 7, 3. ὅτι ὁ Θεὸς ὑπὲρ σεῶν στρατηγῶν ἀμεινον· κωνηγ. 33 καὶ 35. «καὶ ἰγὼ ἅμα τοῖς συνθήρσις ἔπομαι τῷ Κελτῶν νόμῳ καὶ ἀποφαινω ὡς οὐδὲν ἀνευ θεῶν γινόμενον ἀνθρώποις εἰς ἀγαθὸν ἀποτελεῖν».

2) Φωτ. ἐν κωδ. 58.

δούσεως αὐτοῦ, τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν συνελήχθησαν ὑπὸ C. Mueller ἐν τοῖς Hist. Graeci III σελ. 591 καὶ ἐρεξῆς.

Γον) Π α ρ θ η κ ἄ ἐν 17 βιβλίοις. (1) τὰ ἀποσπάσματα καὶ τοῦ συγγραμματος τούτου, ὅπερ πολλακίς ἀναφέρει Στέφανος ὁ Βυζάντιος, συνέλεξεν ἐπίσης ὁ C. Mueller ἐν τοῖς Hist. Graec III σελ. 586 καὶ ἐρεξῆς.

Δον) Ἀ λ α ν κ ἠ ἱ σ τ ο ρ ῖ α (2) περὶ τοῦ μείζονος ἐξ αὐτοῦ διςσωθέντος τεμαχίου ἐπιγραφομένου Ἐκταξίς κατ' Ἀλανῶν ἴδε κατωτέρω.

Εον) Ὁ μ ι λ ῖ α κ ἠ Ἐ π ι κ τ ῆ τ ο υ (φιλικαὶ συνδιαλέξεις μετὰ τοῦ Ἐπικτήτου) ἐν 12 βιβλίοις ἐξ ὧν ἡμῖν μόνον τεράχια τινα διεσώθησαν. μνημονεύονται δὲ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου ὡσαύτως κωδ. 58.

ΣΤον) Π ε ρ ῖ τ οῦ βίου τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς, ὁ Συμπλίκιος κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπερνήματός του εἰς τὰς διατριβὰς τοῦ Ἐπικτήτου λέγει ταδε «περὶ μὲν τοῦ βίου τοῦ Ἐπικτήτου καὶ τῆς αὐτοῦ τελευτῆς Ἀλφειανὸς ἐγραψεν ὅτι τὰς Ἐπικτήτου διατριβὰς ἐν πολυστίχοις συντάξας βιβλίοις». ἐξ ὧν βλέπομεν, ὅτι οὗτος μεταξὺ ἄλλων συνέγραψε καὶ τὸν βίον τοῦ διδασκαλοῦ τοῦ Ἐπικτήτου, ὅστις ὁμοίως ἀπώλετο· τινὲς δὲ θεωροῦσιν ἀνὸςκετον παντελῶς τὴν προηγουμένην ταύτην.

Ζον) Ἐκτὸς τῶν συγγραμμάτων τούτων συνέγραψε καὶ τρεῖς βιογραφίαι· τοῦ Κορινθίου Τιμαλέοντος, τοῦ Συρακουσίου Δίωνος, (3) καὶ τοῦ ἐν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ διαβόητου ληστοῦ Τιλλιδῆρου. (4)

Τῶν ἱστορικῶν τούτων συγγραμμάτων δὲν δυνάμεθα μὲν νῦν προσδιορίσωμεν τὸν χρόνον τῆς συγγραφῆς ἀκριβῶς, φαίνεται ὁμοίως πιθανόν, ὅτι συνεγράφησαν μετὰ τὰ φιλοσοφικὰ εἰς ἃ νῦν μεταβιβάζομεν, καὶ δὴ

2) Π ε ρ ι ε σ ῶ θ η σ α ν τ ἄ δ ε.

Αον) Δ ι α τ ρ ι β ἄ κ ἠ Ἐ π ι κ τ ῆ τ ο υ περιέχουσι τὸ ἄριστον καὶ τελειότατον, ἐξ ὧν ἡμῖν διεσώθη ἐκ τῆς Στωικῆς ἠθικῆς φιλοσοφίας, ἐκ τῶν ἀρχικῶν 8 βιβλίων περιεσώθησαν δυστυχῶς μόνον τὰ 4 πρῶτα. ὁ Ἀλφειανὸς κατέγραψεν ἐν τῷ συγγραμματι τούτῳ τὰς διδασκαλικὰς τοῦ στωικοῦ φιλοσόφου Ἐπικτήτου, ὅστις ἦν δι' αὐτὸν καὶ μάλιστα ἐν μείζονι μέτρῳ, ὅτι ὁ Σωκράτης διὰ τὸν Ξενοκράτην οὗτος ἐπέζητει νῦν συνδυαχὴ τῆν ἀστυρότητα τῆς ἠθικῆς διδασκα-

1) Φωτίου κωδ. 58.

2) Φωτ. κωδ. 93.

3) Φωτ. κωδ. 93.

4) Λουκιανὸς βίος Ἀλξ. 2 ἠ Τιλλιδῆρου γόνυ τοῦ ληστοῦ κάκενος βίου ἀναγράφει ἡμῖν.

λίκε των Στωϊκῶν μετὰ τῆς πρακτικῆς σοφίας τοῦ Σωκράτους ἐν τῷ βίῳ, ὁ δὲ Ἀρίστανός κατέγραψε τὰς διατριβάς ταύτας συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ στόματός διδασκαλίαν τοῦ ἀγαπητοῦ διδασκαλοῦ του μάλιστα «αὐτοῖς ὀνόμασιν ὡς εἶόν τε ἦν γραφάμενος» καθὼς λέγει ὁ ἴδιος. (1)

Ὡς λοιπὸν ὁ Ξενόφων ἐν ταῖς ἀπομνημονεύμασί του τὸν βίον καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Σωκράτους ὡς ὑπόδειγμα προσβάλετο, οὕτως ἦν ὁ Ἀρίστανός ὁ ἕξως κήρυξ τῆς σοφῆς διδασκαλίας τοῦ Ἐπικτήτου ὅστις τὴν ἠθικὴν ὡς μέσον τῆς φιλοσοφίας του ἐποίησε, καὶ ταύτην ἰδίως ὡς πρόβλημα του εἶθεσε, θέλων νὰ ἔρῃσῃ τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν, πρὸς τοὺς ἄλλοιους τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον, μετὰ τῶν διαφόρων ἐξ αὐτῆς πηγυζόντων καθηκόντων, τὸ ὕψιστον ἀξίωμα τῆς περὶ ἠθικῆς καὶ καθηκόντων διδασκαλίας του, ὅτι ἡ ἐσω ἐλευθερία μόνη τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ βίου δύναται νὰ θεμελιώσῃ, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρὸ παντός εἰς ἀνεξάρτητον σταθερὸν χαρακτῆρα, καὶ κατὰ ἀρχάς θρώσκει βουλευτικὴν δύναμιν πρέπει νὰ σπουδῇ καὶ κατὰ ταύτην διαβῆι, ἠθέλησεν ὁ Ἀρίστανός νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς ἑαυτὸν καὶ ἰδιοποιήσῃται ὡσαύτως διὰ τῆς δραστηριότητος αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν δημοσίων πραγμάτων ἀπέδειξεν, ὅτι συνωδῶ τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Ἐπικτήτου, καθ' ἣν ἡ πνευματικὴ ἀσχολία δὲν καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀνίκανον διὰ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις, ὁ γνήσιος φιλόσοφος καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ εὐδοκίμως δύναται νὰ ἐνεργήσῃ.

Βον Ἐγγερίδιον Ἐπικτήτου ἐπιτομὴ τῶν διατριβῶν περιέχουσα κατ' ἐκλογὴν τὰς κυριώτερας διδασκαλίας τῆς Στωϊκῆς ἠθικῆς, ὑπὸ εἰδωλολατρῶν καὶ χριστιανῶν ἀπὸ παλαιῶ

1) Καὶ ἐν τούτῳ ὀμιλεῖ ὁ Ἐπικτήτος τῷ Σωκράτι διότι καὶ αὐτὸς οὐδὲν γραπτὸν μνημεῖον ἀπέλιπον ἡμῖν ἤδη ἐκ τῶν εἰσθητικῶν λόγων τοῦ συμφυρῆματός του δηλοῦται, ὅτι ὁ Ἀρίστανός μόνον ἐκδόθη τῶν λόγων τοῦ διδασκαλοῦ του ἤτο, μάλιστα ἀπέδωκε τούτους ἀκριβῶς ὡς εἶόν τε κατὰ λέξιν: οὕτε συνέγραφα ἐνώπιόν τοῦ Ἐπικτήτου λόγους, ὅπως ἂν τις συγγράψῃε τὰ τοιαῦτα οὕτε ἐξήνεγκα εἰς ἄνθρώπους αὐτὸς ὅς γε οὐδὲ συγγράψῃε φημί. ὅσα δὲ ἤκουον αὐτοῦ λέγοντος ταῦτα σ' τὰ ἐπιγράμματα ἐπιγράψῃε τῆς εἰς τὸν βίον γραφάμενος, ὑπομνήματα εἰς ὑστερον ἑμαυτῷ διαφυλάξῃε τῆς ἐκείνου διανοίας καὶ παρρησίας. ἐκ τοῦ παρατεθέντος χωρίου δηλοῦται σύνταγμα, ὅτι ὁ Μάρκος Αὐρήλιος λέγων τὰ Ἐπικτήτου ὑπομνήματα ἐννοεῖ αὐτὰς τὰς διατριβάς Ἐπικτήτου. ἐπίσης: καὶ αἱ ὑπὸ Αὐλοῦ Γέλλου ἐν noctes atticae XV, 5. ὡς ἔργον Ἀρίστανου μνημονεύονται αἱ ἀλλ' εἰς Ἐπικτήτου εἶναι ἀνακρισιθεῖτως μόνον ἑτέρα ἐπιγραφή ἐνός καὶ τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος.

χρόνου εύχρηστώ; ἀναγνωσκόμενον καὶ πολλὰκις ἀπομνημονεύθην ἐγγυριδίου τῆς Στωϊκῆς ἠθικῆς διδασκαλίαις. (1)

Ἐν δὲ τοῖς σοξομένοις ἱστορικοῖς συγγραμμάσι κυρίου καταλέγονται πλὴν τοῦ κυρίου συγγραμματος αὐτοῦ τῆς Ἀναβάσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου περὶ οὗ κατωτέρω ἔσται λόγος.

Γον) Ἡ Ἰνδοικὴ γράμματα μετὰ τὴν Ἀνάβασιν καὶ ἐν τοῖς χειρογράφοις καὶ ταῖς παλαιωτέραις ἐκδόσεσιν ὡς ὄγδον βιβλίον μετὰ τῆς Ἀναβάσεως φερομένη. αὐτὴ ἂν καὶ πραγματικῶς ὡς συμπλήρωσις τῆς Ἀναβάσεως δύναται νὰ θεωρηθῆ, καθ' ὅσον ὁ Ἀξ-ρίανός, πολλὰκις περὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἐνός συγγραμματος εἰς τὸ ἕτερον, φησίνεται ὁμοίως, ὅτι συνέγραψεν αὐτὴν αὐτῶς, ὥστε ὡς αὐτοπαράκτον τε καὶ ἀνεξάρτητον νὰ θεωρηθῆται (2) ὅτι δὲ μετὰ τὴν Ἀνάβασιν τὸ συνέγραψε μαρτυρεῖ ἡ ἴδιος λέγων ταδε: «ὡπὲρ Ἰνδῶν ἰδίᾳ μοι γεγράφεται ὅσα πιστότατα ἐς ἀφ᾽ ἡμῶν οἱ τε ξὺν Ἀλεξάνδρῳ στρατεύσαντες καὶ ὁ ἐκπεριπλευσας τῆς μεγάλης θαλάσσης τὸ κατ' Ἰνδοῦ Νεάρχος, ἐπὶ δὲ ὅσα Μεγασθένης τε καὶ Ἐρατοσθένης δοκίμῳ ἄνδρι ξυγγραψάτην, καὶ νόμιμα ἄλλα Ἰνδοῖς ἐστὶ καὶ εἰδήσιμα ἄλλα ἄλλα αὐτῶν φησεται καὶ τὸν παράπλου αὐτὸν τῆς ἐξω θαλάσσης» (3) καὶ ἀλλαγῶν δὲ ὑποδείκνυσιν, ὅτι προστίθεται ἐν τῶν μέλλουσι, νὰ γράψῃ Ἰνδικὴν ἱστορίαν καὶ διακρίνει τὴν προτέραν Ἀνάβασιν ἐν αὐτῇ διὰ τῶν ὄρων ὡς: ἡ ἄλλη ἢ Ἀσιακὴ ἢ Ἰνδο-γραφία, (4) ἡ μέζων ξυγγραφή, (5) ἡ ἄλλη ξυγγραφή, (6) ὁ ἄλλος λόγος, (7) ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τῆς Ἰνδικῆς (κεφ. 1—17), ὡπὲρ τὸ πρῶτον παρέχει ἡμῖν βεβαίως εἰδήσεις περὶ τῆς θαυμασίως γήρατος τῶν Ἰνδῶν, ὁ Ἀξρίανός ἀκολουθῶν ταῖς ἐξ αὐτοῦ ἰδίᾳ πληροφόρησις τοῦ Μεγασθέους περιγράφει ἡμῖν ἦθη καὶ ἔθιμα, πολιτεύ-

1) Περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀξρίανου ἐπιδικασμένου σκοποῦ παρ᾽ ἄλλοις Στωϊκῶν ἀπομνημονεύματα εἰς τὸ Ἐπικλήτου ἐγγυριδίον, σκοπὸν δ' ἔχει τὸ βιβλίον ἐλευθερίαν ἀποτελεῖσαι τὴν ἡμετέραν φύσιν ὡς αὐτῆς καὶ ὁ ποιήσας καὶ ὁ γενήσας δημιουργός καὶ πατὴρ προσέβαλεν, ὥστε μήτε φορεῖσθαι τι μήτε λυπεῖσθαι ἐπὶ τι μὴτε ὑπὸ τινος ἀσπείζεσθαι.

2) Ἀναβ. V, 6, 8. τὰ δὲ ἄλλα ἀποκρίσθω ἐς τὴν Ἰνδικὴν ξυγγραφήν. — VI, 28, 7. «ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω αὐτῷ Νεάρχῳ ἐπόμνος». — Ἰδ. 49 «πάντα ταῦτα ἔλεξαί μοι γὰρ ἐν τῇ ἄλλῃ τῇ Ἀσιακῇ συγγραφῇ».

3) Ἀναβ. V, 5 H καὶ VI, 28, 6. ὡπὸς δὲ πληροῖται αὐτῶ τὰ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν Περσικὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ Τιγροῦτος, ταῦτα ἰδίᾳ ἀναγράψω αὐτῷ Νεάρχῳ ἐπόμνος, ὡς καὶ τῆδε εἶναι ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἑλληνικὴν ξυγγραφήν. ταῦτα μὲν δὲ ἐν ὑστέρῳ ἔσται τολόν, εἰ ὅτι θυμὸς μὲ καὶ ὁ δαίμων ἀγεί ταῦτα.

4) Ἰνδ. 18, 8.

5) Ἰδ. 21, 8.

6) Ἰδ. 13, 6.

7) Ἰνδ. 32, 1.

ματα και φυλάξαι τῶν λαῶν τῆς Ἰνδικῆς, συνάπτει τούτοις ἱστορικῶς παρατηρήσεις καὶ διεξοδικῶς περιγράφει τὸν σφόδρα ἐξελπωμένον πολιτισμὸν τῶν Ἰνδῶν. ἐπὶ τούτοις περιέχει τὸ πρῶτον τοῦτο ἔργον τοῦ βιβλίου ἀκριβῆ γεωγραφικὴν περιγραφὴν τῆς μέχρι ἐκείνου τοῦ χρόνου σχεδόν ἐντελῶς ἀγνώστου χώρας ἀκολουθῶν οὕχ' ἀκριβῶς τῷ ἰδρυτῇ τῆς ἐπιστημονικῆς Γεωγραφικῆς Ἐρατοσθέναι τῷ Κουρηναίῳ περιγράφει ὄρια, ποταμούς, πόλεις, ποιήματα, ἰδιόφυτα, κλίμα, προϊόντα τῆς Ἰνδικῆς, καὶ ἀναφέρει οὕτω τὰς μετ' ἀνεκδότων καὶ μύθων ἐνορασμένας εἰδήσεις τοῦ Κτησίου περὶ Ἰνδιῶν ἧτοι τὰ Ἰνδικὰ αὐτοῦ, ὅν καὶ αὐτοὶ οἱ παλαιοὶ θεώρουν ὡς ψευδολόγον. (1) Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τοῦ συγγραμμάτος (κεφ. 18—42.) περιγράφει ἡμῖν ἀκριβῶς καὶ κατ' ἐπιτομὴν τὸν παράπλουον τοῦ Νεάρχου ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου, περὶ οὗ κατωτέρω τὰ δέοντα ἐροῦμεν. τελευταίον τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἔχει καὶ γλωσσικὴν ἀξίαν, ἐπειδὴ καθὼς τὰ Ἰνδικὰ τοῦ Κτησίου καὶ αἱ ἱστορικαὶ τοῦ Ἡροδότου ἐστὶν ὡσαύτως ἐν Ἰωνικῇ διαλέκτῳ συγγεγραμμένοι, καὶ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς διαφώτισιν τῆς δυσκόλου ταύτης διαλέκτου. (2) δυνατὴ ἐπισκόπησις τοῦ ἔργου τούτου κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἐγένετο πρῶτον διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Dübner ἐν Παρισίῳ 1846. ἡ δὲ περὶ τῆς γνησιότητος αὐτοῦ ἀμφιβολία ἀρκοῦντως ἐξηλέγχθη ἀσίστατος.

Δου) Περὶ πλοῦς Εὐξείνου Πόντου ὑπὸ τοῦ Ἀἰριανῶ ὡς διοικητοῦ τῆς Καππαδοκίης γενόμενος τῷ 131—132 μ.χ. ἀναλύων τὸν σπουδαιότατον τούτου βιβλίον ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἀἰριανῶ ἀνωτέρω ἐξεθέμεθα, διὸ οὐδένα λόγον ἐνταῦθα ποιήσαμεθα πλὴν ὅτι πρῶτον ἀπεδίδοντο ὡσαύτως τῷ Ἀἰριανῶ δύο ὅμοιαι περιγραφαὶ περὶ πλοῦς εὐξείνου πόντου, καὶ περὶ πλοῦς τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης, αἵτινες ἀπεδείχθησαν νόθοι. (3)

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ διοικήσεώς του συμπύπτουσι καὶ τὰ δύο περὶ πολεμικῆς ἐπιστημονικῆς συγγραμμάτα του, ἅτινα διεσώθησαν ἡμῖν ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς.

Εὐν) Ἐκταξίς κατὰ Ἀλγανῶν, καὶ τείχνη ταυτικῆ. καὶ τὰ δύο παρέχουσιν ἡμῖν σπουδαίαν συμβολὴν εἰς τὴν ἱστορίαν

1 Παραβ. Ἀριστ. Ἰστορ. ζῴων VIII, 28. ὡς φησι Κτησίας, ὅα ὧν ἀξίπιστος. — Παρὶ γεν. ζῴων II, 2. «Κτησίας φανερόν ἐστιν ἐψευσεμένον» ἢ. Ἰστορ. ζῴων ἀποσπ. 64. Ἄλλ. Ἰστορία ζῴων IV, 21. εἰ δὲ τῶν ἰκανῶς τεκμηριώσται περὶ τῶν τούτων Κτησίας. Ἄρρι. Ἀναθ. V, 4, 2. «Κτησίας μὲν εἰ δὲ τῶ ἰκανῶς καὶ Κτησίας εἰς τεκμηρίωσται».

2 Ζητήματα τῶν ἀμφισβητούμενα τῆς Ἡροδοτῆος διαλέκτου δια συγχερίτως μετὰ τοῦ Ἰωνικοῦ τοῦ Ἀἰριανῶ δύναται νὰ ἐπιδοθῆσι.

3) Ἰδ. Geogra. minores edid. C. Mueller I. MCV. CXXV. καὶ ὡσαύτως σελ. 237 καὶ ἐρξ. 421 καὶ ἐρξ. 425.

τοῦ τρόπου τοῦ παλαιῦ πολέμου. τὸ πρῶτον σχέδιον ὃν ποσείας καὶ παρατάξεως μάχης κατὰ τῶν Ἀλκανῶν ἐστὶ τεμαχίον εὑρεθὲν κατὰ τὴν 17ην ἑκατονταετηρίδα μ.χ. ἐκ τῆς διηγήσεως τῶν ἀγώνων του ἐναντίον τοῦ σκυθικοῦ τούτου λαοῦ. ὅτι μεταξὺ ἄλλων καὶ τοιαύτην Ἀλκανικὴν ἱστορίαν συνέγραψεν ὁ Ἀρριανὸς μαρτυρεῖ ὁ Φώτιος: (1) «συγγράφεται δὲ καὶ τὰ κατὰ Ἀλκανούς ἢ ἐπιγράψεν Ἀλκανικὴν». οἱ Ἀλκανοὶ, ὡς ὁ Ἀρριανὸς οὐχὶ ἄνευ λόγου εἶχε φρονήσει αὐτοὺς, βραδύτερον εἰσέβαλον πρῶτον εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. ἑπομένως ὁ χρόνος καθ' ὃν συνετάχθησαν ἀμρότερα τὰ ἔργα ταῦτα καθ' ὅσον τοῦλάχιστον καταραίνεται ἐκ τοῦ 44 κεφαλαίου τῆς τακτικῆς «εἰς τήνδε τὴν παρούσαν βασιλείαν ἦν Ἀδριανὸς εἰκοστὸν τοῦτ' ἔτος βασιλεύει:» ἐστὶν ἀκριθῶς τὸ 137 μ.χ.—

Στον) Π τέχνη τακτικὴ κατὰ τὰ πρότα 14 κεφάλαια αὐτῆς περιέχει τὰ περὶ συνδέσεως, καταμερισμοῦ, ὅπλισμοῦ, καὶ ἐκσκήσεως τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων ἰδίως τῆς μακεδονικῆς σχολῆς ἐν εὐλήπτῳ καὶ σαφεῖ παραστάσει. κατέγραψε δὲ ταύτην ὡς καὶ τὴν ἑκταξίν κατὰ Ἀλκανῶν, ἵνα ὡς ἀνωτέρω εἴπωμεν διδάξῃ τοὺς ὑποστρατήγους του πῶς αὐτενεργῶς τὰς ἐπιθέσεις τῶν Ἀλκανῶν νὰ ἀποκρούσωσι. κατὰ τὴν ἰδίαν του μαρτυρίαν (2) ἔγραψε τὴν πραγματείαν ταύτην καὶ δι' ἀνθρώπους ἰδιώτας τῶν πολεμικῶν, διότι οἱ πρό αὐτοῦ περὶ τούτων γράψαντες Κλέαρχος, Πανσυναίας, Εὐάγγελος, Πολύβιος, Εὐπόλεμος, Ίρικράτης, Ποσειδώνιος ὁ Ρόδιος προῦπέθετον τὴν γνώσιν πολλῶν πραγμάτων παρὰ τοῖς ἀναγνώσταις, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν ἀκατάληπτοι. «ἔμψαντα τούτων τὰ συγγράμματα ἐκείνη μάλιστα οὐκ ὠρέλιμα, ὅτι ὡς πρὸς εἰδῶτας συγγέγραπται. καὶ τοίνυν τὰ ὀνόματα τῆς τε ὀπίσεως ἐκάστης καὶ τῆς τάξεως, οἱ μὲν ὡς γνώριμα ἀνέγραψαν τὰ δὲ ἐστὶν εἰ μὴ ἐξηγήσαιο πάντῃ ἄγνωστα, τοῦτο δὲ αὐτὸ ἔδοξε μοι πρῶτον ἰάσασθαι αὐτῶν τὴν ἀσαφειαν». δυστυχῶς τὸ σύγγραμμα τοῦτο ἕνεκα τῶν πολλῶν διεσθαρμένων χωρίων του ἐστὶ σφόδρα παραμεμορφωμένον. ἐκ δὲ συχνότατα συμφωνῇ μετὰ τοῦ ἐκτενεστέρου ἔργου τοῦ Αἰλιανοῦ «περὶ στρατηγικῶν τάξεων Ἑλληνικῶν», τοῦτο δὲν εἶνε ἀπογρῶν λόγος νὰ ἀμφισβητήσῃ τις τὴν γνησιότητα τοῦ συγγραμματος τοῦ Ἀρριανοῦ, ὡς τοῦτο νεωστὶ ἐπειράθη ὁ Kochly νὰ ἀποδείξῃ. (3) κατ' αὐτὸν ἢ ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἀρριανοῦ φερομένη

1) Φωτ. κωδ. 58.

2) Τέχνη Τακτ. I, 2—3.

3) Ἐν τριῶ πανεπιστημιακῶς προγράμμασι δ.) de libris tacticis, qui Arriani et Aeliani feruntur, dissertatio, Turici 1851 β'. dissertationis de libris tacticis, qui Arriani et Aeliani feruntur, Turici 1852. γ'.) Libri tactici duae quae Arriani et Aeliani feruntur editiones emendatae descriptae et inter se collatae. Turici 1853.

τακτική τέχνη ἐστὶν ἡ παλαιότερη καὶ καθιερωτέρας μορφῆς τῆς τακτικῆς τοῦ Αἰλιανῶ. Ὑπὲρ τοῦ Ἀρριανῶ ἐν τούτοις ὑπάρχει ἡ ῥητὴ μικροτορία τοῦ Δίωνος τακτικῶ ἀποκλείουσα ἐκ τῆς ἡμετέρας γνώσεως πᾶσαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν λέγοντος (1) ταδε: «οὐκ ἀγνοῶ ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ ἕτερα τινὰ παραδίδονται παραγγέλματα καὶ κινήματα γυμνασίας ἄλλοις τε καὶ Ἀρριανῶ καὶ Αἰλιανῶ ὡσπερ ἐξ ἑνὸς στόματος περὶ αὐτῶν ἡμυφωνοῦσι». Ἴσως ἐξηγεῖται ἡ συμφωνία ἀπλῶς ἐκ τούτου, ὅτι ἡρῶσαντο ἀμφότεροι Ἀρριανῶς καὶ Αἰλιανῶς ἐκ μιᾶς κοινῆς πηγῆς.

Τούτοις συγκαταλέγεται καὶ τὸ ἥττονος λόγου ἕξιον συγγραμμάτιον αὐτοῦ περὶ κυνηγεσίου ἐπιγραφόμενον.

Ζον) Κυνηγετικός, ὅπερ ἀπετέλει συμπλήρωσιν καὶ τελειοποίησιν τοῦ ἡμωνίου Ξενοφωντείου συγγραμμάτος φέρων τὴν ἐπιγραφὴν Ἀρριανῶ ἤτοι Ξενοφῶντος Ἀθηναίου τοῦ δευτέρου κυνηγετικός.

Ὡς ὁ Ξενοφῶν ὁ Γρύλλου «ἀ Σίμωνι περὶ ἵππικῆς ἐνδεῶς λελεγμένα ἦν, φήθη δεῖν ἀναγράψαι, οὐχὶ ἐριδι τῆ πρὸς Σίμωνα, ἀλλ' ὅτι ὠφέλιμα εἰς ἀνθρώπους ἐγίνωσκεν», οὕτω καὶ ὁ Ἀρριανῶς ἐν τῷ συγγραμμάτιῳ τούτῳ πραγματευόμενος περὶ διαφόρων προκειμένων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀγωγὴν, χρώμα, ὄχειαν, διαίταν, σκυλακαίαν καὶ καθόλου ἐπιμέλειαν τῶν θηρευτικῶν κυνῶν καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῶν οἷον Κρητικῶν, Κελτικῶν, Καρικῶν «ὅσα ἐδόκει αὐτῷ Ξενοφῶν ἐλλεῖπειν ἐν τῷ λόγῳ οὐχὶ ἀμελεῖα ἀλλ' ἀγνοία» ταῦτα λέγει ἡμῖν ὅτι λέξει καὶ διότι ἡμωνύμος αὐτῷ ἐστὶ καὶ διότι περὶ ταῦτά ἐκ νεότητος ἠσχολεῖτο. (2).—

Ἄλλ' ἐκ πάντων τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρριανῶ ἡ ἐξιστόρησις τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ μεγάλου Ἀλεξανδρου κατέχει τὴν πρώτην θέσιν καὶ εἶνε τὸ ἄριστον πάντων εἰς ὃ νῦν μεταβαίνομεν.

Ηον) Ἀρριανῶ Ἀλεξανδρου ἀνάβασις, καὶ πρῶτον παρατηρούμεν, ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη διὰ τῶν χειρογράφων πιστουμένη, ὡς καὶ ἡ σύνταξις τῆς ἱστορίας ταύτης ἀναγεται εἰς παλαιότερους χρόνους ἢ τὰ συγγραμμάτα περὶ τοῦ Τιμολεόντος, Δίωνος, καὶ τῆς Βιβυονικῆς ἱστορίας. (3) ἡ διαίρεσις ὁμοῦς εἰς ἑπτὰ βιβλία ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις σφόδρα ἡμφισβητήθη ὑπὸ Κρυγῆρου ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Ἀρριανῶς ταύτην ἐποίησε καὶ ἀπεδόθη εἰς μεταγενέστερον τινὰ Γραμματικόν, ἐπειδὴ οὐδέποτε αἰ ἀρχαῖ βιβλίων ἐμφανίζονται τοιαῦται. τὸ βέβαιόν ἐστὶν ὅτι ἡ διαίρεσις οὐδένα ἐσωτερικόν λόγον ἔχει

1) Δίων τακτικός VII, 83· σελ. 616 Meurs.

2) Κυνηγ. I, 4—4.

3) Φωτ. κωδ. 93.

ἐκ τοῦ ἱστορουμένου ὁ περιγράφει, ἀλλὰ τὰ καθ' ἕκαστα βιβλία πανυ ἀθαιρέτως καταπαύουσι καὶ ἐξακολουθοῦσιν, ὥστε ὡς λόγος διακρίσεως μόνον δύναται νὰ βρῆθῃ ἡ κατατομὴ τῆς διηγήσεως εἰς ἑπτὰ μέρη ἴσου περιεχομένου καὶ ἐπομένως εἰς ἑπτὰ βιβλία. ἐν τούτοις ὑπὲρ τῆς γνωστότητας τῆς διακρίσεως ταύτης πλὴν τῶν χειρογράφων καὶ τῆς μαρτυρίας τοῦ Φωτίου, ὅστις μακίστα ἐκτίθησι καὶ τὸ περιεχόμενον ἕκαστου βιβλίου, καὶ ἄλλων τινῶν γραμματικῶν, μαρτυρεῖ ἡ ὁμοία διακρίσις τοῦ Ξενοφωντείου ὑποδείγματος καὶ ἡ διακρίσις καὶ τῶν λοιπῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀρριανοῦ εἰς βιβλία.

Ἦ ἀνάγκη οὐδὲν ἕτερον ἐστὶ ἢ ὁ πανηγυρικός τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου (1) ὁ οὐδαμῶς ἐπιρρυπτόμενος θαυμασμός του ἐξωθεῖ αὐτὸν εἰς τὸν δῆσχυρισμόν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ὡς θεῶν δῶρον πρὸς οὐδένα ἕτερον δύναται νὰ συγκριθῇ «οὐκ οὐδ' ἐμοὶ ἐξοῦ τοῦ θεοῦ φῦνα· ἂν δοκῇ ἀνὴρ οὐδενὶ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἰσικῶς» (2) ἀπορραίνεται ὁ Ἀρριανός, οὐδαμῶς δὲ δύναται τις νὰ οὐνειδίσῃ αὐτῷ τὴν κρίσιν του ταύτην ὅταν παρατηρήσῃ πόσον ὀλίγην ἐπιρροὴν ἔσχεν αὐτὴ εἰς τὴν ἐκ τοῦ προκειμένου συγγραφεῖσαν ἱστορίαν του.

Ἐάν ὅμως θελήσῃ νὰ συγκρίνη τις τὴν περὶ Ἀλεξάνδρου γνώμην ταύτην τοῦ Ἀρριανοῦ πρὸς τὴν τοῦ Νειβουρίου ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῶν λόγων του περὶ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας εὐρήσει τιλικαύτην διακρίσιν, ἧς μείζων δὲν δύναται νὰ υπάρξῃ. Καὶ δὲν ἀρνείται μὲν ὁ Νειβούριος τὴν ἑκτακτον σημαντικότητά του ἀνδρός, ὅστις ἐδῶκε νέαν μορφήν εἰς τὸν κόσμον, ἀλλ' ἡ περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου κρίσις του ἐστὶν ἐντελῶς διακρορ. πράξεις ἄς ἕτεροι ὡς μεγαλοψύχους ἐγκωμιάζουσι ἐπονυμᾶζει οὗτος θεατρικῶς γενομένης μόνον πρὸς ἐπίδειξιν.

Ὁ θαυμασμός λοιπὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδῃ αὐτάς ἀρκούντως γνωστὰς κατὰ τοὺς χρό-

1 Ἀριστα χαρακτηρίζει ὁ Ἀρριανός τὸν Ἀλεξάνδρον ὡς διὰ βραχυτάτων ἐν τοῖσδε. VII, 28, 2—3. «ὁ σῶμα κάλλιστος καὶ φιλοπονύτατος καὶ οὐξύτατος τὴν γνώμην γενόμενος καὶ ἀνδρείότατος καὶ φιλοτιμύτατος καὶ φιλοκινδυνότατος καὶ τοῦ θεοῦ ἐπιμελέστατος· ἡρότων δὲ τῶν μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατος, τῶν δὲ τῆς γνώμης ἐπαίνου μόνον ἀπληστότατος· ξυνοδεῖν δὲ τὸ δῖον ἐστὶ ἐν τῷ ἀφανεί ὄν δεινότατος, καὶ ἐκ τῶν φαινόμενων τὸ εἶδος θυμολεῖν ἐπιτυχέστατος, καὶ τάξει στρατιᾶν καὶ ὀπλίσει τε καὶ κοσμητῆτι θαμνόνεστατος· καὶ τὸν θυμὸν τοῖς στρατιώταις ἐπάρα καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν ἐμπλήττει καὶ τὸ δαίμα ἐν τοῖς κινδύνοις τῷ ἀδειεῖ τῷ αὐτοῦ ἀφανταί, ἕμπαντα ταῦτα γενναϊότατος, καὶ οὐδ' οὐδ' ὅσα ἐν τῷ ἀφανεί πράξει, ξὺν μεγίστῳ θάρσει ἐπράξεν, ὅσα τε φθάσας ὑπαρπάσει τῶν πολεμίων πρὶν καὶ δεῖσάι τινα αὐτὰ ὡς ἐτόμενα, προλαβεῖν δεινότατος· καὶ τὰ μὲν ξυνοτεθέντα καὶ ὁμολογηθέντα φυλάξει βεβαϊότατος, πρὸς δὲ τῶν ἑσπατώντων μὴ ἀλῶναι ἀσφαλτέστατος· χρημάτων δὲ ἐς μὲν ἡρόνας τὰς αὐτοῦ φιλοπόλοτατος, ἐς δὲ εὐπορίαν τῶν πύλας ἀφρονότατος».

2 Ἀναθ. VII, 30, 2.

νους του καί τιμωμένους, αΐτινες τῷ χρόνῳ, ὡς ὁ ἴδιος μέμνεται ἐν τῇ Ἀναβάσει του, ἐπισκοπίσθησαν καὶ κατήντησαν ἀγνωστοί, ἐνῶ ἄλλα ἀσημότερα ἔργα ὡς τοχόντα περιγραφῆς μεγάλων ἀνδρῶν κατέστησαν περιφανῆ καὶ πασίγνωστα, προέτρεψαν αὐτὸν εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ταύτης τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. παραθώμεν αὐτὸν τὸν Ἀρξικόν (1) λέγοντα ἡμῖν τί παρώρμησεν αὐτὸν εἰς τήνδε τὴν συγγραφὴν: «ὥστε πολὺ μείζον γινώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου ἢ τὰ Φαυλῶτατα τῶν Πάλακι ἔργων ὑπὸτε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Ἀλεξάνδρῳ ἄνοδος ἐπὶ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξην καὶ τὰ Κλεάρχου τε καὶ τῶν ἄμα αὐτῷ ἀλόντων παθήματα καὶ ἡ κατάβασις αὐτῶν ἐκείνων ἢν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε πολὺ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφώντος ἐνεκὰ ἐστὶ ἡ Ἀλεξάνδρου τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα, καίτοι Ἀλεξάνδρος οὔτε ξὺν ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγων μέγαν βασιλεῖα τοὺς τῇ καθόδῳ τῇ ἐπὶ θαλάσσαν ἐμποδῶν γιγνομένους ἐκράτησεν· ἀλλ' οὐκ ἐστὶν ὅστις ἄλλος εἰς ἀνήρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἑλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. ἐνθεν καὶ αὐτὸς ὀρηκθῆναι φημι ἐς τήνδε τὴν συγγραφὴν, οὐκ ἀπαξιώσας ἐμαυτὸν φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα.» Καὶ τοῦτο δέον νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἀναφέρεται ἐπὶ ἱστορίας ἐπιστημονικῆς, ἀληθῆ καὶ ὀρθῆν γνῶσιν καὶ ἐπίμνησιν τῶν πράξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου περιεργούσης, διότι ἄνδρες περιγράφαντες καθόλου τὰ κατορθώματα τοῦ ἡσαν τόσῳ πολλοί, ὥστε ἐν τῷ προομίῳ του ἀναγνωρίζει ὅτι «ἄλλοι μὲν δὲ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἐστὶν ὑπὲρ ὅτου πλείονες ἢ ἀξυμφρονότεροι ἐς ἀλλήλους». (2) καὶ κατωτέρω ἐξακολουθεῖ ὁ ἴδιος λέγων «ὅστις θαυμάσεται ἀνθ' οὗτο ἐπὶ τοσαῖσδε συγγραφεῦσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἡδε ἡ συγγραφὴ, τὰ τε ἐκείνων παντατὶς ἀναλεξάμενος καὶ τοῖσδε τοῖς ὑμετέροις ἐντυχῶν οὕτω θαυμαζέτω.» (3) ἀλλαγῶν δὲ χαρακτηρίζει ὁ Ἀρξικὸς τὸ σύγγραμμά του τοῦτο, ὡς μέλλον νὰ καταπαύσῃ πάσας τὰς περὶ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ἔργων του ψευδεῖς φήμας. «καὶ ἡ φήμη παραδειξαμένη αὐτὰ κατὰ τοὺς πρώτους ψευσαμένους ἔτι καὶ εἰς ἡμᾶς διασώζει οὐδὲ ἀρῆσαι παραδιδούσα καὶ ἐφεξῆς ἀλλοιοῖς τὰ ψευδῆ εἰμὴ ὑπὸ τῆσδε τῆσδε συγγραφῆσ παύσεται». (4) καὶ κατωτέρω ἐπισυνάπτει τοῦτοις ταῦδε: «ταῦτα μὲν

1) Ἀναθ. I, 12, 2—5.

2) Ἀναθ. I, 1, 2.

3) Ἀναθ. I, 1, 3.

4) Ἀναθ. VI, 11, 2.

δὴ ἐν ἐκβολῇ τοῦ λόγου ἀναγεγράφθω μοι, ὡς μὴ ἀπαλαίπωρον γίγνεσθαι τοῖς ἐπειτὰ ἀνθρώποις τὴν ὑπερτῶν τηλικούτων ἔργων τε καὶ παθημάτων ἀφ' ἧ γένεσιν.» (1)

Ἐκ πάντων τούτων οὐχὶ ἔνευ ὑπερφρανίᾳ εἰρημένον κατὰ δῆλον γίγνεται, ὅτι ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ τὸ ἔργον του ὡς ἀνῆκον εἰς τὴν κριτικὴν ἱστοριογραφίαν ἄξιως ἢ μετὰ ταῦτα ἐξέτασις ἐντελῶς ἐπικυροῖ, διότι οὗτος εἶνέ ἐν αὐτῇ ἐρεῦνη τῆς τῆς ἱστορίας τὴν σημαντικότητα δὲ τοῦ ἐπαινοῦ τούτου τότε μόνον δυνατὰ τις νὰ ἐκτιμήσῃ προσκάντως, ὅταν ἀναμνησθῇ τοῦ συγγραφικῆς χαρακτήρος τῶν χρόνων καθ' οὓς ἔζη ὁ Ἀρριανὸς, βεβαίως ἢ ὑποστήριξις ἦν ὁ Ἀδριανὸς ὁ αὐτοκράτωρ παρέχεν εἰς ἐπιστημονικὰ ἀνασχολήσεις καὶ τοὺς εἰς ταῦτα ἀνασχολούμενους ἄνδρας οὐχὶ ἄνευ σημαντικῆς ἐπιβράτης καὶ ἄγονος εἰμειν, ἀλλ' ἡ γενναυδωρία καὶ εὐνοια, ἦν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς πολυαριθμους φιλοσόφους σοφιστὰς καὶ ῥητόρας ἐπεδείξατο, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸ παντὸς ἄλλου ἀναγκασίον ὄρων πρὸς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. μετὰ τοῦ παλαιοῦ βίου ἐξφρανίσθησαν αἱ ἄρεται καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς παλαιᾶς γραμματικολογίας, ἡ ἔλλειψις πρωτοτυπίας καὶ φυσικότητος δὲν ἀντικαθίσταται διὰ σπουδῶν καὶ τεχνιτῶν μέσων, καὶ αἱ δύο δὲ μᾶλλον συνετέλεσαν εἰς πλεγματικὰς, κλίνας οὐ μόνον κατ' ἀναφορὰν πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν συγγραμμάτων ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν μορφήν ἤτοι τὸ εἶδος εἶχον τὰ ἐπιβλαβέστατα ἐπακολούθηματα. ἐνταῦθα πρέπει νὰ καταλογίσωμεν τὸ ἐξφρανίζόμενον αἰσθημα πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τὴν πρὸς τὸ θαυμάσιον βεβήν, καὶ τὴν μεγίστην ἀδεκροσίαν πρὸς πᾶσαν κριτικὴν ὑποτρομεμένην διὰ τῶν σφόδρα ῥητορικῶν καὶ ἠθικῶν γουνασμάτων. Συγγραφεὺς λοιπὸν ὡς ὁ Ἀρριανὸς διακρινόμενος διὰ τῆς νηφαλίου αἰσθήσεως, ὀξείας κρίσεως, καὶ σαφούς πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγάπης εἶνε ὡς τις ὄσως ἐν τῇ ἐρήμῳ τῶν χρόνων ἐκείνων τῆς ἠθικολογικῆς ῥητορικῆς, καὶ ἔλλειψος πατρῆς κριτικῆς, ἀναμνηστικῶν δὲ ἡμᾶς τοὺς ἀρίστους συγγραφεὺς τῶν παλαιῶν χρόνων εἶνε ἕως μεγίστου ἐπαινοῦ.

Πηγὰὶ τοῦ Ἀρριανοῦ.

Περὰ τινας συγγραφὰς ὅστις οὐχὶ σύγχρονος τῶν ὑπ' αὐτῷ ἐξιστορημένων γεγονότων ἐστίν, ὁ βαθρὸς τῆς ἀξιοπιστίας του ἐξαρτάται

1) Ἀνάδ. VI 1, 8.

ως εικός ἐντελώς ἐκ τῆς ποιότητος τῶν πηγῶν εἰς ὧν ἤρυσατο. ὅτι ὁ Ἀβριανὸς ἐπιμελεστάτως σπουδᾶς εἰς τὴν ἱστορικὴν του εἴχε ποιήσει, δείκνυσσι τὸ ὅλον ἔργον αὐτοῦ ἂν καὶ ἐπὶ τὸς δὴν ἀνακρίεται. ἡ δὲ ἱστορικὴ ἀξιοπιστία αὐτοῦ στηρίζεται πρὸς πάντας εἰς τὴν εὐσυνείδητον ἐκλογὴν καὶ κοσμίωσιν τῶν πηγῶν του. φαίνεται δὲ ὅτι οὐ μόνον περὶ τῆς Ἀναβάσεως ἀλλὰ καθόλου περὶ πάντων τῶν ἱστορικῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀβριανοῦ πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν τοῦτο. τοῦλάχιστον ἐν τῇ Βιβλικῇ τῆς ἱστορίας δι' ἧς διανοήθη νὰ καταρξῆται τοῦ συγγραμμοῦ τοῦ σταδίου, ἀνέφερεν ὡς αἰτίαν τῆς ἐπιμακρῶν χρόνον ἀναβληθείσης ἐκδόσεώς του τὴν ἐλλείψιν τῶν ἀναγκαιῶν βοηθητικῶν βιβλίων. (1) ἐν ποίτῳ λοιπὸν πρέπει νὰ θαυμάσωμεν τὴν ὀψιτέρειαν τοῦ Ἀβριανοῦ, ὅστις μετὰ ὀρθῆς κρίσεως ἐκ τοῦ σπῆνους τῶν ἱστορικῶν, οὗς ἡ ἐκστρατεία τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου παρεργαγεν ὡς Ἀναξιμένην, Χάρην, Κλείταρχον, τὸν εὐπιστόν Οὐασιλικρον, Καλλιθέτην κλπ. ὅστινες συνέγραψαν τὰς ἱστορίας των μᾶλλον πρὸς τέρψιν τῶν ἀναγνωστῶν ἢ διδασκαλίαν, ἀκριβῶς ἐκείνους τοὺς δύο ἐξέλεξεν ὡς ὀδηγούς εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἱστορίας του, ὅς σύγχρονοι καὶ συναγωνισταὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου γινόμενοι διακρίνοντο ἐπὶ ἀγάθῃ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ ἱστορικῇ ἀξιοπιστίᾳ. ἦτοι τὸν Η Π ο λ ε μ α ῖ ο ν τὸν Ἀχμεν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, καὶ Ἀ ρ ι σ τ ὀ ὄ σ ο υ λ ο ν τὸν ἐκ Κασσακδρείας, περὶ ὧν καὶ αὐτὸς ὁ Νειβούριος ἐν σελ. 322 λέγει ὅτι ἦσαν λίαν ἀξιοπιστοὶ καθόλου καὶ ἠδύναστο νὰ περιγράψωσι τὸ ἀληθές.

Ἄν Η Π ο λ ε μ α ῖ ο ς ὁ Ἀ ἄ γ ο υ εἰς Ἐφορτίας πόλειος τῆς βορειοδυτικῆς Μακεδονίας στρατηγός τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου διακρινόμενος ἐπὶ ἀνδρίᾳ καὶ στρατηγικῇ εὐφυίᾳ μετέσχε πρῶτον τῶν κατὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἐκστρατειῶν. τὸ πολυτρόπως καὶ πλουσίως μεμορφωμένον πνεῦμά του ἐπεδείχθη μετὰ ταῦτα ὡς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, οὐ μόνον διότι ἐκυβέρνησε καλῶς ἐν ἀνθῶν καὶ ἰσχυρῶν κράτος, ἀλλὰ διότι προήγαγε τὴν παιδείαν καὶ πάσας τὰς καλὰς τέχνας εἰσαγαγὼν τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς ἐπιστήμας τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ περιήμου Μουσείου τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ τῆς βιβλιοθήκης. καρπὸς τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀγάπης του ἦσαν τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἡ κυρίᾳ πηγὴ τοῦ Πλουτάρχου, Στραβῶνος, καὶ μάλιστα τοῦ Ἀβριανοῦ.

4) Φωτ. κωδ. 93. «φαίνεται δὲ τετάρτη γράφον τὴν τῆς περὶ τῆς ἀρχῆς ἀρχῆς μετὰ γὰρ τὰ περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Τιμολέοντα, καὶ Δίωνα ἢ δὲ αὐτὸν εἰς ἑσπανάθην, εἰς ἀρχῆς, ἀπ' οὗ γράσειν ἴσχυε ταύτην ἐπιστήσασθαι καὶ συντάξαι τὴν ὑπόθεσιν βουληθῆναι, τῆς δὲ παρασκευῆς τῶν ἐκδόσεως αὐτὸν ἔργον παρὰ ἐλάτης τὸν χρόνον» ταύτην γὰρ αὐτὸς τῆς ἐπὶ ταύτῃ βιβλιοθήκῃ ἀποβιδωτὴν αἰτίαν.»

ὁ Πτολεμαῖος εἶχεν ἰδίως ἐν αὐτοῖς τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου κατὰ τὴν στρατηγικὴν ἐποψὴν περιγράψαι, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κυρίως εἶχεν ἐπιστήσαι τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν ἀκριβῆ ἔκθεσιν πορείων στρατοῦ, πολιωρικών, μάχης παρατάξεων, καὶ μαχῶν. ἐπειθὴ ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαπραγματεύσεως τοῦ προκειμένου συγχάκις θά ἦτο κατὰ τι ἕκρως, διὰ τοῦτο ἱστοριογράφοι, οἵτινες μετὰ ῥητορικοῦ στόμφου συνέγραψον, ὡς ὁ Ἀναξίμανης, Καλλιस्थένης, καὶ ἄλλοι οἵτινες ἤρέσκοντο ἐν ἐπιδείξεσι, πεποιημένοι λόγοις, καὶ κενῇ καλολογίᾳ, τὸ σύγγραμμα τοῦ Πτολεμαίου ὀλίγον ἢ οὐδαμῶς εἶχον ἐπωφεληθῆ. ἀξιώπεινος ἀπόδειξις διὰ τὴν κριτικὴν ἐξυμνῶσκειαν τοῦ ἡμετέρου ἱστορικοῦ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ὅτι ἀνεγνώρισε τὴν ἀξίαν τοῦ συγγράμματος τούτου καὶ ἐπειράθη νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὸ ἀπὸ τῆς λήθης. Πόσον δὲ ὁ Πτολεμαῖος εἶπε τὴν ἀλήθειαν κατακρίνεται ἐκ τούτου, ὅτι τὸ ἔργον του δηλαδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου συνέγραψεν, ὅτε οὐδὲν ἕτερον ἐσκόπει ἢ ἀπλῶς καὶ πραγματικῶς νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν, οὐ μόνον ἐπειθὴ ἦν βασιλεὺς, ὡς λέγει ὁ Ἀρριανός, (1) καὶ διὰ τοῦτον τὸ ψεύδασθαι ἦν μᾶλλον ἐπονεϊδίσιον ἢ διὰ πάντα ἄλλον, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἄλλοθεν γνωστὸς χαρακτὴρ του φαίνεται ἀρκούσα ἐγγύησις διὰ τὴν γνώμην ταύτην. ἡ ἐπιγραφή τοῦ συγγράμματος τοῦ Πτολεμαίου καθ' ὅσον γνωσκόσμεν οὐδαμῶς μνημονεύεται, πλην ὅμως τοῦ Ἀρριανού, ὅτε Στράβων καὶ Πλούταρχος μνείαν αὐτοῦ ποιοῦνται. ὅτι δὲ ἡ διήγησις του ἤρχετο ὅθεν καὶ ἡ τοῦ Ἀρριανού εἶνε πιθανόν, ἐπειθὴ διὰ τὴν κατὰ τὸν Τριβαλλῶν μάχην ἐσχάσατο τῇ μαρτυρίᾳ αὐτοῦ. (2) ἐλλείπει δ' ἡμῖν ἐντελὴς πᾶσα πληροφορία οὐ μόνον περὶ τῆς οἰασθῆποτε κατασκευῆς τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ, (3) ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ ἐάν κατέπαυσε τὸ ἔργον του μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου ἢ ἐξηκολούθησεν αὐτό. ὁ Πτολεμαῖος μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀρριανού ὡς ἀξιόπιστος ἀνὴρ ἐν τοῖς ἐπομένοις χωρίοις I, 2, 7. 8, 1. II, 11, 8. 12, 3. III, 3, 5, 4, 5., 17, 1. 26, 29, 6. IV, 3, 14, 1. 3, 25, 4. V, 14, 5. 20, 2. 8. 28, 4. VI, 2, 4. 10. 23, 3. 26, 2.

Μετ' αὐτοῦ ἀκολουθεῖ ὁ Ἀρριανός τῶ ἑτέρῳ συγχρόνῳ καὶ στρατηγῷ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

1) I, 4, 2. «Πτολεμαῖος δὲ πρὸς τῷ ζυστρατεύσαι, ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχυρότερον ἢ πρὸ ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν, ἀμφὶ δὲ ὅτι τετελευτηκότος γῶν Ἀλεξάνδρου συγγράψουσιν αὐτοῖς ἢ τε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ ἄλλως τε ἢ ὡς ἐυνηρέθη συγγράψαι ἀπῆν».

2) Ἀναβ. I, 4, 2-7.

3) Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Πτολεμαίου συνέλεξεν ὁ C. Mueller ὅπισθεν τῆς ἐκδόσεως τοῦ Duchner τοῦ Ἀρριανού (Paris Didot 1846 σελ. 86 καὶ ἐπ' αὐτῆς).

Βου) Ἀριστοβούλῳ τῷ ἐκ Κασσανδρείας. Ὀλίγα γινώσκω-
μεν καὶ περὶ αὐτοῦ πλὴν τῆς ἀπλῆς σημειώσεως «ὅτι συνεστράτευσε
βασιλεὶ Ἀλεξάνδρῳ». (1) περὶ δὲ τοῦ ἔργου του, οὐ ἔπιγραφῆ ἡ-
μῖν ἄγνωστος, τούτο μόνον γινώσκωμεν ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ, ὅτι ἔγρα-
ψεν αὐτὸ ἐν βαθεῖ γήρατι κατὰ τὸ 84ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. (2)
ἐὰν δὲ ὁ αὐτὸς Λουκιανὸς ἀνακέρη ἡμῖν ἐξ αὐτοῦ παραδειγματι-
ψευδεστάτης κολακείας, (3) καὶ παραδεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ τὴν
πολλάκις ἀμφισβητηθεῖσαν ταύτην σημείωσιν, αὕτη δὲν δύ-
νεται νὰ θεωρηθῆ ὅτι ἀνήκει εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύγγραμμα,
διότι συνέγραψεν αὐτὸ πολλὰ ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀ-
λεξάνδρου, ὅτε, ὡς κατὰ τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἔζη ὁ Ἀλέ-
ξανδρος, δὲν ἠδύνατο νὰ περιέλθῃ εἰς τὸν περασμὸν τὴν ἱστορικὴν
ἀλήθειαν χάριν τοῦ ἥρωός του μεροληπτικῶς νὰ παραστήσῃ, ὅτι ὁ
Ἀριστόβουλος ἐν τῇ ἱστορίᾳ του ἦν ἐλεύθερος τῆς πρὸς τὸν θαυμα-
σμὸν τάσεως τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείως, μᾶλλον δ' ὠδήγητο ὑπὸ
τῆς σκευῆς πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγάπης ἥδη οἱ παλαιοὶ ἀναγνωρίζον
καὶ ἐπήνουν, οἵτινες αὐτὸν ὡς κεκρυμμένον πολέμιον πάντων τῶν
περὶ Ἀλεξάνδρου μύθων, ὡς ἀληθῆ καὶ ἀξιώπιστον ἱστοριογράφον
τοῦ βασιλείως ἐθεώρουν. καὶ ὁ Πλούταρχος δὲ ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ
Ἀλεξάνδρου πολλὰ ἐξ αὐτοῦ ἤρυστο.

Περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ συγγραμμάτος του ἠλλείπει
ἡμῖν πᾶσα μακροτύχια. ἡ περίστασις ὅτι ὁ Ἀῤῥιανὸς ἐν τῷ Ἀ' βιβλίῳ
του οὐδ' ἄπαξ μνημονεύει αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ μαῖς φέρῃ εἰς τὸ συμπε-
ρασμα, ὅτι ὁ Ἀριστόβουλος τὰ πρὸ τῆς Περσικῆς ἐκστρατείας προη-
γούμενα συμβεβηκότα δὲν εἶχε μνημονεύσει ἐν τῷ συγγραμμάτι του,

1) Ἐν προοίμιῳ 2.

2) Λουκιανῷ, Μακροτύχι. 22. «Ἀριστόβουλος δὲ ὁ Κασσανδρείης ὑπὲρ τῆ
ἐνεγκρινοῦτα ἔτη λέγεται βιβλιόκωναι, τὴν ἱστορίαν δὲ τέταρτον καὶ ὀγδοη-
κοστὸν ἔτος ἤρξατο συγγράφειν».

3) Λουκιανῷ, περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἱστορίαν συγγράφειν. 12. «Ἀριστόβουλος
μονομαχίαν γράψας Ἀλεξάνδρου καὶ Πύρρου, ἦτο γὰρ γαρμεισθῆαι τὰ μέγα-
στα τῷ βασιλεὶ ἐπιψευδόμενος ἀριστείας τινας αὐτῷ, καὶ ἀναπλάττων ἔργα
μεῖζον τῆς ἀληθείας λαθὼν ἐκείνας τὸ βιβλίον, πλείοντες δ' ἐτύγχανον ἐν τῷ
ποταμῷ τῷ ὕδατι, ἔροιψεν ἐπὶ κεφαλῇν εἰς τὸ ὕδωρ ἐπισπῶν, καὶ σὲ δὲ
οὕτως ἔζηεν, ὁ Ἀριστόβουλος, τοιαῦτα ὑπὲρ ἑμοῦ μονομαχοῦντα καὶ ἐλέ-
φαντας ἐν ἀκοντίῳ φρονέοντα» μεθ' οὗ συμφωνεῖ καὶ ὁ ἀνόνομος παρὰ
τῷ Walz Rhetores Graeci III σελ. 640. «πέμπτῃ ῥητορικῇ ἡ κο-
λακικὴ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἡγήσατο Δημάδης καὶ Ἀριστόβουλος». Κατὰ ταῦτα δὲν
δύναται πάντως νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀμφίβολον, ὅτι ὁ Ἀριστόβουλος κατὰ τὰ
πρῶτερα συγγράμματά του, ἄτινα ζῶντος τοῦ Ἀλεξάνδρου συνέγραψεν, εἰς
μυθώδεις διηγήσεις καὶ ὑπερβολὰς εὐκρεστεῖτο, εἰς τὸ λάθος τοῦτο ὅμως
ὡς φαίνεται δὲν περιέπεσον εἰς τὸ μεταγενέστερον σύγγραμμά του, ὅπερ ἐν
βεβητότῳ γήρατι συνέγραψε καὶ ἐξ οὗ ἤρυστο ὁ Ἀῤῥιανός.

ἐν μὲν ἐκ τῶν ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου 259e, 1093e, καὶ τοῦ Δημοσθένους 23. σαφῶς ἐδηλοῦτο, ὅτι ἐνημερώθησε τῆς ἀλώσεως τῶν Θηβῶν καὶ τῶν ἐπακολουθημάτων αὐτῆς διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ συγγραμματος αὐτοῦ (1) συμπεραίνομεν ἀσφαλῶς ἐκ τῶν χωρίων τῶν ἀναφερομένων παρὰ τῷ Ἀρριανῷ καὶ Στραβῶνι, ὅτι ὁ Ἀριστόβουλος τοῦ Πτολεμαίου τὰς στρατηγικὰς μᾶλλον πληροφορίας συνεπλήρωσε καὶ ἐτελειοποίησε δι' ἀκριβοῦς περιγραφῆς τῶν τόπων, χωρῶν, καὶ λαῶν δι' ὧν διήλθον οἱ Μακεδόνες, ὡς ἔχων ὑπ' ὄψει μᾶλλον τὸ τοπογραφικόν, γεωγραφικόν, καὶ φυσικὸν ἱστορικὸν μέρος. ἐπηγοῦντο δὲ ἡ εὐρυκία του ἐν τῇ παραστάσει, αἱ τερπναὶ διηγήσεις, καὶ τὰ ἐπεισοδία του, ὡς καὶ αἱ κομψαὶ τῶν λαῶν περιγραφαὶ αὐτοῦ. (2) ὁ Ἀριστόβουλος μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἀρριανοῦ ὡς ἀξιόπιστος ἀνὴρ ἐν τοῖς ἐπομένοις χωρίοις: (II, 3, 7, 4, 7, III, 3, 3, 6, 4, 5, 11, 3, 26, 28, 5, 30, 5, IV, 3, 5, 6, 1, 8, 9, 13, 14, 1, 5, V, 14, 3, 20, 3, V, 22, 28, 29, VII, 4, 4, 17, 5, 18, 19, 3, 22, 24, 1, 28, 1, 29, 9).

Ὁ Ἀρριανὸς ὡς ἐν τῇ προομιῇ τοῦ συγγραμματος τοῦ κριτικῆν ἐξέτασιν τῶν πηγῶν του ὑπισχνεῖται, οὕτως ἐξασκεῖ αὐτὴν διὰ πάντας τοῦ ἔργου του, αἱ δὲ ἀρχαὶ αὖς περὶ αὐτῶν ἐκφράζει εἰσὶν αὐτὰ ἐκείναι αὖς πάντες οἱ συντετοὶ ἱστοριογράφοι πάντων τῶν αἰῶνων ἐπειδιώξαν, δικαιολογοῦσι δ' ἐντελῶς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνδρῶν ἐξ ὧν ἤρυστο τὰς πληροφορίας του. οὕτως ὁ ἴδιος ἐκφράζεται ἐν τῇ προομιῇ του ὡς ἐξῆς: «Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ὅσα μὲν ταῦτ' ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράψω, ὅσα δὲ οὐ ταῦτα, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιοφνητότερα ἐπιλέξομαι». (3) λέξεις πάνυ εὐγλώττως μαρτυροῦσαι τὴν μεγάλην αὐτοῦ κρίσιν καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀγάπην. καὶ τῷ ὄντι ὅπου οἱ δύο συμφωνοῦσι περιγράφει τὸ πρᾶγμα ὡς ἀναμφισβήτητον. ὅπου δὲ διαφέρουσιν, ἢ ἐκτίθησι τὴν γνώμην ἀμφοτέρων παραλλήλως ἄνευ οὐδεμιᾶς ἰδίας κρίσεως, ἢ κατὰ τοὺς λόγους τῆς πιθανότητος ἐκλέγει καθόλου τὴν πιθανωτέραν γνώμην προτιμῶν πάντοτε τὸν Λαγίδην. διὸ συγχότατα ἀπαντᾷ παρ' αὐτῷ ἡ φράσις «Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ᾧ μάλιστα ἐγὼ ἐπομαί». (4) αἰτία τῆς προτιμῆσεως ταύτης εἶνε διότι ὁ Πτολεμαῖος ἐκ παιδῶν

1) Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Ἀριστοβούλου συνέλεξεν ὁ C. Mueller ὅπως ἐν τῆς ἐκδόσεως τῶν Παρισίων τοῦ Ἀρριανοῦ 1846 σελ. 94 καὶ ἐφεξῆς.

2) Ἰδὲ Μενάνδ. ἀποσπασ. 76 de encom. II. 4. Rhetores Graeci IX, 460 Walz.

3) Προομιῶν I, 4.

4) Ἀναβ. VI I, 4, V, 14, 5.

ἦν φίλος καὶ πιστὸς τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὡς ὑπαδὸς σχεδὸν ἐν πάσαις ταῖς ἐπιχειρήσεσι καὶ συμμετοχῶς ἐν τοῖς πλείστοις κινδύνοις του, ἔπρεπεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος οὐ μόνον περὶ τῶν πράξεων ἀλλὰ καὶ τῶν σχεδίων τοῦ βασιλείου νὰ ἔχῃ ἐντελῆ γνώσιν. ὅτι δὲ καὶ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου δὲν ἦτο δυνατόν ἐν πάσῃ ἀκριθείᾳ νὰ ἀνιχνεύσῃ τὴν ἀλήθειαν δείκνυσιν ἡ μομφὴ ἣν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Καλλιस्थένους ὡς διασφύρος ἱστορουμένου ἐκφράζει: «οὕτως οὐδ' οἱ πάνυ πιστοὶ ἐς τὴν ἀρήρησιν καὶ ζυγνυόμενοι ἐν τῷ τότε Ἀλεξάνδρῳ ὑπὲρ τῶν γνωρίμων τε καὶ οὐ λαθόντων σφᾶς ὅπως διεπράχθη ζῦμψωνα ἀνέγραψαν». (1)

Μετὰ πηλικῆς περισκέψεως περὶ τὴν κριτικὴν διήθησιν τῶν πηγῶν του προσηγήθη ὁ Ἀρβιανὸς μαρτυροῦσι καὶ αἰ ἐπόμενοι λέξεις τοῦ προοιμίου του: «ἔστι δὲ ἅ καὶ πρὸς ἄλλων συγγεγραμμένα ὅτι δὲ καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ οὐ πάντα ἄριστα ὡς λεγόμενα μόνον περὶ Ἀλεξάνδρου ἀνέγραψα», (2) δηλοῦσαι ὅτι πλὴν τοῦ Ητολεμαχίου καὶ Ἀριστοβούλου καὶ ἄλλων ἱστορικῶν εἰδήσεις περὶ Ἀλεξάνδρου ἔλαβεν ὑπ' ὄψει, ταύτας ὅμως παρεδέχετο οὐχὶ ὡς ἠγγυημένην ἀσφαλῶς ἱστορικὴν ἀλήθειαν ἀλλὰ μόνον ὡς λεγόμενα.

Εἰς τοὺς δύο κυρίως ἀξιοπίστους ἄνδρας τοῦ Ἀρβιανοῦ Ητολεμαχίον καὶ Ἀριστοβούλον ἐπισυνάπτομεν ἀμέσως ἐκείνους τοὺς συγγραφεῖς, οἵτινες ἐχρησήμευσαν αὐτῷ ὡς πηγαί, οὐς οὕτως καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει μὲν μνημονεῖται, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ συντάξει τῶν ἄλλων συγγραμμάτων του ἰδίως τῆς Ἰνδικῆς ὡς ἰδηγούς του ἀξιοπιστοτάτους προεστήσατο. εἰσὶ δὲ οἷδε: Ἐρατοσθένης, Μεγασθένης, Νέαρχος, Ἀριστος, Ἀσκληπιάδης. πλὴν δὲ τούτων ἀναφέρει καὶ ἐπιστολάς Ἀλεξάνδρου, καὶ τὰς βασιλείους ἐφημερίδας (βασιλικὰ ἡμερολόγια).

Γον) Ἐρατοσθένης ὁ Κυρηναιὸς γεννηθεὶς τῷ 276 π. Χ. ἕνεκα τῆς παντοδαπῆς σοφίας καὶ τῶν ποικίλων γνώσεών του ἐγένετο ἐπιστάτης τῆς περιφέρειου Ἀλεξανδρινῆς βιβλιοθήκης τῷ 236 π. Χ. διάσημος ὡς ἰδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς γεωγραφίας. ἐκ τοῦ κυρίου αὐτοῦ συγγράμματος, ὑπερέπεγράφετο τὰ Γεωγραφικὰ ἢ Γεωγραφούμενα, φαίνεται ὅτι ἐλήφθησαν αἱ πληροφορίες τοῦ Ἀρβιανοῦ. μνημονεῖται αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀναβάσει τρίς (V, 3, 1. V, 3, 4. V, 6, 2. V, 5, 1—2.) ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ χωρίῳ μετὰ τοῦ Μεγασθέλους ἀποκαλῶν ἀμφοτέρους δοκίμω ἄνδρε, ὡς τὰς ἀξιοπιστοτάτας πηγάς τῶν περὶ Ἰνδίας πληροφοριῶν του, χαρακτηρίζει, καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἐπαναλαμβάνει τὴν γνώμην ταύτην. τὰ ὑπὸ

1) Ἀναθ. IV, 14, 3. καὶ III, 3, 6. «τὸ δὲ ἀτρεκέδ τοῦ λόγου ἀρείλουτο οἱ ἄλλοι καὶ ἄλλοι, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξεγασμένοι».

2) Προοίμιον 3.

τοῦ Πλουτάρχου ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου κεφ. 3 καὶ 31. ἐκ τοῦ Ἐρατοσθένους περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀναφερόμενα ἀνέκδοτα δυσχερὲς ἔστι νὰ ἰσχυθῶσιν εἰς ποῖον τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἀνήκουσιν. διότι κατὰ τὸ τότε ἐπικρατῶν ἔθος ἐν ποικίλαις παρεκβάσεσιν ἐκ τοῦ προκειμένου πρὸς ἐπίδειξιν πολυμαθίας οἱ συγγραφεῖς διάφορα ἀνέκδοτα νὰ παρενέφρωσι συνήθιζον, διὸ ἀποκλείει πάντα ἀσφαλῆ ἱρισμὸν περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ συγγραμμάτος του. ἡ ὑπόθεσις ὅτι περὶ Ἀλεξάνδρου ἴδιον σύγγραμμα συνέγραψεν ἔστιν ἐντελῶς ἀσύστατος. πρὸς τούτοις ἐνῶ παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ ἐν 1, 3, 1. λέγοντι «οὐ γὰρ ἔγωγε Ἐρατοσθένη τῷ Κυρναίῳ πάντα συμπερόμαι ὡς λέγει πάντα ὅσα ἐς τὸ θεῖον ἀναφέρεται ἐκ Μακεδόνων πρὸς χάριν τῆν Ἀλεξάνδρου ἐς τὸ ὑπέρογκον ἐπισημασθῆναι.» ἐμφανίζεται ἡ ὑπερστάτη ἱστορικὴ κρίσις τοῦ Ἐρατοσθένους, παρὰ τῷ Πλουτάρῳ ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου 3. ἐμφανίζεται ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος: «ἡ δὲ Ὀλυμπιάς, ὡς Ἐρατοσθένης φησί, προπέμπουσα τὸν Ἀλέξανδρον ἐπὶ τὴν στρατείαν καὶ φράσασα μόνῳ τὸ περὶ τῆν τέκνωσιν ἀπόρρητον, ἐκέλευεν ἄξια φρονεῖν τῆς γενέσεως.» ὡς πιστεύων εἰς τὴν ἐκ Θεοῦ γέννησιν τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Δου) Μεγασθένης. οὗτος ἐπέμθη μετὰ τοῦ Πλαταίως Δημητρίου ὑπὸ τοῦ Σελεύκου τοῦ Νικατόρος βασιλέως τῆς Συρίας ὡς πρέσβυς πρὸς τὸν Ἰνδικὸν ἡγεμόνα Σανδράκοτον. ὁ Σέλευκος ὅστις, ὡς στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, εἶχε συνοδεύσει τὸν βασιλεῖα του πρότερον εἰς τὰς Ἰνδίας, καὶ ἐξ αὐτοψίας ἐγίνωσκεν αὐτὰς, ἐσκόπει διὰ τούτου νὰ καταστήσῃ γνωστὴν τοῖς Ἕλλησι τὴν θαυμασίαν ταύτην χώραν, καὶ πρὸς τοῦτο ἐν τῷ συμπερόντι τοῦ ἐμπορίου, τῆς γεωγραφίας, καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἀνέθηκε τῷ ἐμπειπιστευμένῳ φίλῳ του Μεγασθένη τὴν ἔρευαν τῶν Ἰνδιῶν. οὗτος τὰς σημειώσεις, ἃς ἐκεῖ συνέλεξε περὶ χώρας καὶ ἀνθρώπων, κατέγραψε μετὰ ταῦτα ἐν πέντεσσι βιβλίοις ἐπιγράψας αὐτὰ Ἰνδικὰ, ἐξ ὧν πολλὰ ὁ Ἀῤῥιανὸς ἤρυσατο, διότι ἐπίστευε περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν ἀξιόπιστος ἐρευνητῆς καὶ φίλος τῆς ἀληθείας. ὅτι ὀρθῶς ἔκρινον αὐτὸν ἀπέδειξαν οἱ καθ' ἡμᾶς χρόνοι διότι ἡ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (1) πολλαχῶς ἀμφισβητηθεῖσα ἀξιόπιστία τοῦ Μεγασθένους, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἡροδότου ἀρκούντως ἐπιστάθη διὰ τῆς ἀνακαλύψεως ἐγχωρίων πηγῶν, ἀν καὶ αἱ πληροφορίαι του οὐχὶ ἐντελῶς ἀπηλλαγμένα μύθων εἰσίν. τόσον μόνον ἐξηλέγχθη ὡς θέβαιον ὅτι δὲν ἐνόθευσεν ἐκ προβίσεως τὴν ἀλήθειαν. (2) ὁ Ἀῤῥιανὸς μνημονεύει τοῦ Μεγασθένους τρίς ἐν τῇ

1) Στράβων ἐν σελ. 70, 706, 710.

2) "Idem Lassen, (indische Altertums Kunde) II, 662, 730, 736.

Ἀναβάσει (V, 5, 1, 6, 2, VII, 2, 4), συχνότερον δ' ἐν τῇ Ἰνδικῇ. (1) πλὴν τούτων, ὡς παρῆ διὰ τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀρριανῶ ἰδίως διὰ τὴν Ἰνδικήν, ἐξοχον θέσιν κατέχει.

Εἶναι Νεάρχος ὁ Ἀνδροτίμου τὸ γένος μὲν Κρήσιος οἶκει δ' ἐν Ἀμφιπόλει τῇ ἐπὶ Στρομίον, ὡς λέγει ὁ Ἀρριανός. (2) ἐκ νεότητος ἦν φίλος τοῦ Ἀλεξάνδρου, (3) διὸ καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ Φιλίππου, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἀνακληθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου συνώδευσεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔθλα ἐγένετο πρῶτον διοικητὴς τῆς Λυκίας, (4) ἔφερον εἶτα τῷ Ἀλεξάνδρῳ στρατὸν Ἑλλήνων μισθοφόρων, (5) καὶ ἐξεστράτευσεν τέλος μετὰ τοῦ βασιλέως του εἰς Ἰνδίας τῷ 427 π. Χ. κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν διωρίσθη ἀρχιναύαρχος τοῦ στόλου, καὶ ἐπιχείρησε κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου νὰ ἐξετάσῃ πᾶσαν τὴν παραλίαν τὴν μεταξὺ τῶν στομίον τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Εὐφράτου. Διὰ τοῦ πλοῦ τούτου τοῦ Νεάρχου ἠνεώχθη τῷ ἐμπορίῳ νέα ὁδὸς, ἣτις μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ περίπλου τῆς Ἀφρικῆς περὶ τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριον εἶχε μείνει ἡ μᾶλλον συγκαταζομένη ὁδὸς τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Τὴν κατὰ τὸν πλοῦν τούτον διὰ τὸν βασιλέα συνταχθεῖσαν περιγραφὴν τοῦ Νεάρχου ἤτοι τὸν Παράπλουν ὁ Ἀρριανός ἐν τῇ Ἰνδικῇ του ἀπὸ κεφαλαίου 18 ἐδέξατο, καὶ κατέγραψε. καὶ τοῦ Νεάρχου δὲ ἡ ἱστορικὴ ἀξιοπιστία, ἣν ὁ Στράβων (6) ὡς τὴν τοῦ Μεγασθένης πάνυ ἐν ἀμφιβόλῳ τίθησι, διὰ τῶν ἐρευνῶν τῶν νεωτέρων ἀρκούντως ἐτιμῆθη καὶ ἐπιστώθη. ὁ Ἀλέξανδρος σφόδρα εὐχαριστήεις διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ στομίου τοῦ Εὐφράτου ἐπέταξε τῷ Νεάρχῳ μετὰ ταῦτα καὶ τὰς παραλίαις τῆς Ἀφρικῆς νὰ παραπλεύσῃ καὶ ἐρευνήσῃ, ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις αὕτη δὲν ἐξετελέσθη διότι ὁ Ἀλέξανδρος μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν. (7) ἡ δόξα περὶ ἐτέρου συγγράμματος τοῦ Νεάρχου ἐπιγραφομένου Συγγραφὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου στηρίζεται ἐπὶ ψευδοῦς τινος εἰδήσεως τοῦ Σουίδα (ἐν λέξει Νεάρχος), ὅστις συγχέει τὸν Νεάρχον μετὰ τοῦ Ὀνησικρίτου. — ὁ Ἀρριανός μνημονεῖ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Νεάρχου ἐν τοῖσδε τοῖς χωρίοις Ἀναβ. VI, 13, 4, 19, 5, 28, 5, VII, 3, 6, 5, 6, 20, 9, 25, 4. Ἰνδ. I, 4, 10, I, 15, 5.

4) Τὰ ἀποσπάσματα τοῦ Μεγασθένης συνέλεξεν ὁ C. Mueller Hist. Graeci II, 397 καὶ ἐφρεγγε.

2) Ἰνδικῆς I, 48, 40.

3) Ἀναβ. III, 6, 5.

4) Ἀναβ. III, 6, 6.

5) Ἀναβ. IV, 7, 2.

6) Στράβ. σελ. 70.

7) Ἀναβ. VII, 23, 6.

«Ανευ ἀκριβοστέρας γνώσεως μνημονεύονται ἐπιὸ τοῦ Ἀρριανῶν (1) ἐν VII, 15, 5. δύο ἱστοριογράφοι τοῦ Ἀλεξάνδρου α' Ἀριστος δὲ καὶ Ἀσκληπιάδης τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου ἀναγραφάντων καὶ βωμικαίως λέγουσιν, ὅτι ἐπρέσβευσαν.»

Σ'τος) Ὁ Ἀσκληπιάδης, γνωστός μόνον ἐν τοῦ χωρίου τούτου. διότι ἄδηλον ἐάν ὁ ὑπὸ τοῦ Σουίδα ἐν λέξει Ἀσκληπιάδης μνημονευόμενος ὡς καὶ ὑπὸ Στράβωνος σελ. 157, 3. ἐστὶν ὁ αὐτὸς τῷ ὑπὸ τοῦ Ἀρριανῶν μνημονευόμενῳ, ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ Πορφυρίου de abstinētia 4, 15. καὶ Ἰερωνίμου 2, 14. μνημονευόμενος ἱστοριογράφος ἐκ Κύπρου Ἀσκληπιάδης κάκεινος ὀνομαζόμενος, ὁ Σουίδας λέγει τὰδε: «Ἀσκληπιάδης Διοτίμου Μυρλεανός. (πόλις δὲ ἐστὶ Βιθυνία, ἢ νῦν Ἀπαμεια καλουμένη· τὸ δὲ ἄνωθεν γένος ἦν Νικαεύς) γραμματικὸς Ἀπολλωνίου. γέγονε δὲ ἐπὶ τοῦ Ἀττάλου καὶ Εὐμενοῦς τῶν ἐν Περγᾶμῳ βασιλέων, ἔγραψε φιλοσόφων βιβλίων διορθωτικά. ἐπίδεδουσε δὲ καὶ εἰς Ῥώμην ἐπὶ Πομπηίου τοῦ μεγάλου, καὶ ἐν Ἀλεξανδρείῃ ἐπὶ δ' Ἡτολεμαίου νέος διέτριψεν, ἔγραψε πολλὰ.» ὁ δὲ Στράβων ἐν σελ. 157 τὰδε: «ὡς Ποσειδώνιος τε εἰρηκὸς καὶ Ἀρταμίδωρος καὶ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανός, ἀνὴρ ἐν τῇ Τουρδητανίᾳ παιδευσας τὰ γραμματικά, καὶ περιήγαγεν τινα τῶν ἰθῶν ἐκδεδωκὼς τῶν ταύτην.»

Ζος) Ἀριστος περὶ τούτου γνώσκωμεν ἐκ τοῦ Στράβωνος ἐν σελ. 682, ὅτι ἐγεννήθη ἐν Σαλαμίνι τῆς Κύπρου, καὶ ἐκ τῆς σελίδος 730. τοῦ ἰδίου, ὅτι ἦν πολὺ νεώτερος Ὀνησίκριτος καὶ Ἀριστοβούλου.

Ὅτι δὲ ὁ ψευδολόγος Ὀνησίκριτος κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μνείαν (1) δὲν δύναται ὡς πηγὴ τοῦ Ἀρριανῶν νὰ θεωρηθῆ καταφανές ἐστίν, ὡς καὶ οἱ ἐν ταῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ μνημονευόμενα συγγραφεῖς Κτησίσις, Ἐκαταῖος, Πρόδοτος, καὶ Ξενοφῶν. τούναντιον ἄξιαι μνείας κρίνονται καὶ δύο ἄλλαι πηγαὶ τῆς ἱστορίας τοῦ α.) αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου. καὶ β.) αἱ βασιλικοὶ ἐφημερίδες.

Η) Τῶν μὲν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου μετρίστην χρῆσιν ἐποιήσατο ὁ Πλούταρχος, ἐνῷ ὁ Ἀρριανός σχεδὸν οὐδεμίαν. καὶ τοῦτο δὲ πάνυ χαρακτηριστικὸν τοὺς δύο τούτους συγγραφεῖς δείκνυσιν ἐναργῶς τοῦ ἡμετέρου ἱστορικοῦ τὴν περισκευμένην κρίσιν. πλὴν τῶν ἐπιστολῶν, ἃς μόνον ἀναφέρει ὡς περθεύσας εἰς τοὺς Ἀθηναίους (I, 10, 4.), εἰς τὴν Ὀλυμπιάδα (V, 1, 3.), εἰς

1) Ἀνάβασις VI, 2, 3. τοῦ μὲν δὲ ναυτικοῦ ποντοῦ Νέαρχος αὐτῆ ἐξηγεῖτο, τῆς δὲ αὐτοῦ νεῆς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὅς ἐν τῇ συγγραφῇ ἤνευα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου συνέγραψε καὶ τοῦτο ἐβούλατο, νὰ ὑάρχον αὐτὸν εἶναι γράψας κυβερνήτην ὄντα.»

τὸν Κλεομένην (VI, 23, 7.), εἰς τὸν Δαρείον (II, 25, 3.), μὲς μόνῃς πρὸς τὸν Δαρείου σταλείσας εὐρεται ἢ ἐπὶ λέξει ἀνακοίνωσις (II, 11, 4.). ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος διὰ πολλῶν λόγων ἠναγκασμένος ἦν ἐπιστολῆς νὰ ἀποστείλλῃ καὶ μαρτυρεῖται, καὶ ἀπ' ἐαυτοῦ ἐννοεῖται ἄλλ' ὅτι αὐταὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν περιεσώθησαν ἐν τοῖς ἔπειτα χρόνοις, ὥστε μετὰ τὴν ἑκατονταετηρίδας πιστὰ πληροφοροῦναι ἐξ αὐτῶν νὰ δύνωνται νὰ ληρθῶσι, τοῦτο μόνον ἢ ἀκριτίᾳ τοῦ εὐπίστου Πλουτάρχου ἠδύνατο νὰ πιστεῦσῃ, εἴτα δὲν γνωστικὸν ἀκριβῶς ἐάν ὑπῆρχεν ἰδίᾳ συλλογὴ ἐπιστολῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου. τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡ συγγραφή λόγων καὶ ἐπιστολῶν ὡς τοιαύταις περιήρηται ἄνδρες τῶν παρελθόντων χρόνων ἠδύνατο νὰ συντάξωσιν ἢ συνήθησε ἐνασχόλησις ἐν ταῖς Σχολαῖς τῶν ῥητόρων καὶ σοφιστῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἀλεξανδρίκων. ἄλλως ὅμως εἶχει τὸ πρᾶγμα ὡς πρὸς τῆς ἐπιστολῆς τῆς ἐγροῦσας ὀρισμένην ἱστορικὴν σπουδαιότητα. αὐταὶ ὁμοιάζουσι πρὸς δὲ π λ ω μ α τ ι κ ἄ ε γ γ ρ α ρ α, ὡς ἢ πρὸς τὸν Δαρείον ἐπιστολῆ, ἀπὸ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ἀῤῥιανὸς θεωρεῖ αὐτὴν ὡς γενήσιν οὐδαίς λόγος νὰ ἀμυρσθητήσωμεν τὸ κύρος αὐτῆς (ἐννοεῖται ὅτι οὐδαίς πρέπει νὰ πιστεῦσῃ τὴν ἀθηναικότητα τῆς ἐπιστολῆς κατὰ λέξιν καὶ κατὰ γράμμα). ἐάν ὁ Ἀῤῥιανὸς εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ γενήσιον ἄλλων ἐπιστολῶν οὐδαμῶς ἤθελεν ἄκνήσει, νὰ ἀρῶσθαι ἐκ τῆς ἀμύσεως ταύτης παρῆς διὰ τὴν ἱστορίαν του π. γ. κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς μετὰ τοῦ Πόρου μάχης ἢν «ὁ τῆς μάχης ποιητῆς αὐτόος» Ἀλέξανδρος ἐν ἐπιστολῇ τινι πρὸς τὴν μητέρα του Ὀλυμπιάδα ρηθίεται ὅτι περιέγραψεν. (1)

Θον) Τελευταία πηρὴ τοῦ Ἀῤῥιανῶς εἰσὶν αἱ β α σ ἰ λ ε ἰ ο ἰ ἐ ρ η μ ε ρ ῖ θ ε ς, δυστυχῶς περὶ τούτων πᾶν ὀλίγας εἰδήσεις ἔχουμεν. ὡς γραφεῖς αὐτῶν ἀναφέρονται: Εὐ μ ἔ ν η ς ὁ Κ α ρ δ ι α ν ὀ ς (2) πρὸ πολλοῦ μυστικῶς γραμματεὺς τοῦ Φιλίππου, ἔχων τὴν αὐτὴν θέσιν καὶ παρὰ τῷ Ἀλεξάνδρῳ καλούμενος γ ρ α μ μ α τ ε ὕ ς β α σ ἰ λ ι κ ὀ ς (3).

«Εἰ καλεῖτο μὲν ἄρχιγραμματεὺς τιμῆς δὲ ὠσπερ οἱ μ α λ α σ τ α φ ἰ λ ο υ κ α ἰ σ υ ν ἠ θ ε ἰ ς ἐ τ ὺ γ γ α ν ε ν» λέγει

1) Ἴδε Πλουτ. β' οὐ Ἀλεξ, 60.

2) Ἦνε αὐτὸς οὗτος, ὅστις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἔκτραγέντων τῶν ἀγῶνων καὶ ἐμφυλίων πολέμων τῶν διαδόχων τὴν λαμπρὰν στρατηγικὴν εὐροίαν του ἐπέδειξεν, καὶ διεκ' ἴθη διὰ τὴν ἀκλόνητον αὐτοῦ πίστιν εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκογένειαν· μετ' αὐτοῦ ἔπεισε καὶ τὸ τελευταῖον ἔρισμα αὐτῆς πρὸ 315 π. Χ.

3) Ἀναβ. VII, 16.

ὁ Πλούταρχος (1) καὶ ὁ ἱστορικός Διοδοτος ὁ Ἐρυθραῖος. (2) ἐπὶ τούτοις ὑπάρχει σκοτεινὴ τις σημειώσις παρὰ τῷ Σουίδα ἐν λέξει Σ τ ρ α τ τ ι ς: «Στράτις ὀλίγη ἱστορικός. περὶ τῶν Ἀλεξάνδρου Ἐφημερίδων. περὶ ποταμῶν καὶ κρηνῶν καὶ λιμνῶν. περὶ τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς βιβλία πέντε». αἱ ἐκ τῶν Ἐφημερίδων τούτων ἀνακρινώσεως μεγίστης σπουδαιότητος οὔσαι, ὡς ἀπαντῶσι παρὰ τῷ Ἀρριανῷ καὶ Πλούταρχῳ (3) δὲν εἶνε οὐσιωδῶς ἀπ' ἀλλήλων διάφοροι· ἀναφέρονται δὲ μόνον εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Ἀλεξάνδρου. τὰ περὶ τούτων ὁμῶς ἐκτίθενται μετὰ τηλικαύτης ἀκριθείας ὥστε ἐν ἤτο γνωστόν, ὅτι αὐταὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ πράξεων τοῦ βασιλέως ἦσαν συντεταγμέναι, θὰ ἤτο μερίστη ἢ ἐκ τῆς ἀπωλείας αὐτῶν ζημία διὰ τὴν ἱστορίαν. ἀλλὰ φαίνεται ὅτι αὐταὶ μόνον τὸν ἰδιωτικὸν βίον τοῦ βασιλέως ἀπέβλεπον, καὶ πᾶν βραδέως κατ' ἀπομίμησιν τῆς ἀναλόγου συνηθείας τῶν Περσικῶν βασιλείων εἰσέχθησαν (4) εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἄλλως καὶ ὁ Ἀρριανὸς καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς θὰ ἤρουντο ἐξ αὐτῶν πολλὰ ὠφέλιμα πράγματα (5).

***

Ἐπιτομὴ τοῦ Ἀρριανοῦ κρίσις ὡς ἱστοριογράφου.

Ματαθώμεν νῦν εἰς τὴν κρίσιν ἡμῶν περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐκτίθησι τὰ πράγματα ὁ Ἀρριανὸς ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς ἱστοριογράφος. ἰδοὺ ἐμφανίζεται πρὸ ἡμῶν ἡ σα φ ῆ ν ε ι α καὶ ἀ κ ρ ῖ β ε ι α ἰδίως ἐν ἐκείνοις τοῖς μέρεσιν ἐνθα ὡς εἰδικὸς ἀνὴρ διηγουμένος καὶ κρίνων παρουσιάζεται, ἦτοι ἐν ταῖς περιγραφαῖς αὐτοῦ περὶ παρατάξεων μαχῶν, μαχῶν, πορειῶν στρατοῦ, πολιορκιῶν κλπ. (6) ἡ σαφήνεια καὶ ἡ συνοπτικότης τῆς παραστάσεως δὲν μειοῦται καὶ ἐκεῖ ἐνθα, ἵνα τῷ ἀναγνώστῃ εἰς καταλλήλους τόπους στιγμᾶς ἀναπαύσεως παράσχη διακρίπτει τὴν αὐστηρὰν συνάφειαν τῆς ἱστορικῆς του διηγήσεως κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Ἡρο-

1) Πλούταρχος ἐν βίῳ Εὐμένους 7.

2) Ἀθήναιος X. σελ. 334. β. δηλοῦται δὲ τούτο ἐν ταῖς Ἐφημερίσιν αὐτοῦ, ὡς ἀνέγραψαν Εὐμένης τε ὁ Καρδιανὸς καὶ Διοδοτος ὁ Ἐρυθραῖος.

3) Πλούταρχου βίος Ἀλεξ. 76.

4) Ἴδε Heeren περὶ τῶν πηγῶν τῶν βίῳ τοῦ Πλουτ. σελ. 63.

5) Τὰ ἀποσπάσματα αὐτῶν συνέλεξεν ὁ C. Mueller ὁμοίως τῆς Παρισίνης ἐκδόσεως τοῦ Ἀρριανοῦ σελ. 121 καὶ ἐφεξῆς.

6) Ἴδε Ἀνακτ. I, 14, 20. III, 10. V, 7, 2. 13.

δότης και Ξενοφώντας διὰ παρεχάσεων ἐκ τῆς γεωγραφικῆς, ἐθνογραφικῆς, καὶ μυθολογικῆς εἰληγμένων, ἀλλὰ διὰ τῶν παρεμβληθέντων τούτων ἐπεισοδίων χρησιμεύοντων πρὸς καλλιωπισμὸν τοῦ ἔργου του καὶ διδασκαλίαν τῶν ἀναγνώστων του, οὐδέποτε ἀπολύσιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του τὸ νῆμα τῆς ἱστορίας. Τίνα σκοπὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ Ἀλεξάνδρου ἱστορικῷ τούτῳ συγγράμματι αὐτοῦ ἐπέδιώξε σαφῶς ἤδη κατεδείχθη ἀνωτέρω (ἐν σελ. 30) διὰ τῶν ἰδίων του λόγων θέλει τὰς πράξεις τοῦ βασιλέως, ὅστις δι' αὐτὸν πρὸ πάντων εἶνε στρατηγὸς ἄνευ ῥητορικοῦ καλλιωπισμοῦ καὶ κόμπου λόγων, ἀπλῶς, σαφῶς, καὶ πρὸ παντός ἀληθίστατα τοῖς μεταγενεστέροις νὰ παραδώσῃ ὅτι δὲ σύνταγμα ὡς μαθητῆς τοῦ Ἐπικτήτου καὶ ὁπαδὸς τῆς Στοᾶς καὶ διὰ τῆς ἱστοριογραφικῆς του ἠθικὸν σκοπὸν (1) ἐπιδιώκει δὲν πρέπει νὰ θαυμάσωμεν. οὕτως ἐξημκεί ὁ Ἀλέξανδρος συμφώνως πρὸς τὴν στοικὴν διδασκαλίαν τοῦ διδασκάλου του τὴν ἐγκράτειαν (2) ὡς τὸ θεμέλιον πασῶν τῶν ἀρετῶν, τὴν δεῖσιδιαιμονίαν (3) του ὡς αὕτη ἐν τῇ ἐπιτακῆσει τῶν σημείων, χρησιμῶν, καὶ οἰσῶν δηλοῦται πρέπει νὰ συγγορήσῃ τις ἀποβλέπων εἰς τοὺς χρόνους καθ' οὓς ἔζη, τὴν δὲ μεγαίστην εὐσέθειαν του, περὶ ἧς ἐν τοῖς ἀνωτέρω μνείαν ἐποιήσαμεθα, ἀποδείκνυσιν, ὡς ἀναγνωρίζων ἐν τοῖς συμβεβηκόσι καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις πράγμασι τὴν ὑψηλοτέραν κυβερνησὴν θεῆς τινὸς ἀνωτέρας δυνάμεως. (4) ἐπὶ τούτοις αὐστηρὰν ἠθικὰ πητὰ δείκνυσιν ἐν τῇ ἀποδοκιμασίᾳ πράξεων τινῶν τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἄλλως ἐγκωμιαζομένου ἤρωος, καὶ ὅτι ἦν ἐχθρὸς πᾶσης καὶ ἀκακείας (5) τοῦ ὀλέθρου τούτου τῶν βασιλέων. δὲν εἶνε μάλιστα τυρῶς εἰς τὰ ἑλαττώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀλλ' εἰλικρινῶς ὁμολογεῖ ταῦτα μετὰ

1) Ἰδὲ Ἀναβ. VII, 30, 3. τὰ δὲ ἔργα ἐκεῖνα ἐκ ἀκρίσια ἀληθείας τε ἔνεκα τῆς ἐμῆς καὶ ἅμα ἀρελείας τῆς ἐς ἀνθρώπους, ἐφ' ὅτῳ ὠρμήθην οὐδὲ αὐτὸς ἄνευ Θεοῦ ἐς τήνδε τὴν ζυγγομήν». VI, 7, 4, 5. «καὶ ἐγὼ οὕτε τὴν ἄγαν ταύτην τιμωρίαν βήσσω ἐπαίνω. εἰ δὲ τις διευσυγμή ἐτε μᾶλλον ἢ Ἀλέξανδρος οὐδ' εἴ τὴν Λιβύην τις πρὸς τῇ Ἀσίᾳ τε καὶ Εὐρώπῃ τρίτην, τούτων οὐδὲν τι ὄφελος εἰς εὐδαιμονίαν ἀνθρώπου εἰ μὴ συμφρονεῖν ἐν αὐτῷ ὑπάρει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὰ μεγάλα ὡς δυνεὶ πράγματα πράττειν». V, 12, 6. «καὶ τούτων ἐγὼ ὅτα ἐς ὅσον τε τὴν Ἀλεξάνδρου τὴν ἐν τῷ παραύτῳ, καὶ ἐς σκαυότητα τοῦ Καλλιθέου φέρουτα οὐδὲν οὐδαμῇ ἐπαινῶ».

2) Ἀναβ. IV, 9, 1, 20, 3, VI, 26, 4, καὶ ἐφεξῆς.

3) Ἀναβ. VII, 30, 2. «καὶ ταῦτα χρᾶμοί τε ἐπισμηῆνος ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Ἀλεξάνδρου».

4) Ἀναβ. II, 6, 7. «ἐχρῆν γὰρ ἦδη καὶ Πέρσας πρὸς Μακεδόνα ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχήν, καθάπερ οὖν Μήδαι μὲν πρὸς Περσῶν ἀφαιρηθῆσαν, πρὸς Μήδων δ' ἐπὶ ἔμπροσθεν Ἀσσύροιαι».

5) Ἀναβ. VI, 29, 4. «καὶ τοὺς πρὸς ἰδούην οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίστῳ τοῖς

παύσεως. (1) τὸ δὲ φιλόκληθες αὐτοῦ αἰτιολογεῖ ἕνεκα τῆς πρὸς τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ἀγάπης καὶ χάριν τῆς ἐκ ταύτης προερχομένης εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὠφελείας. (2)

Συγκεφαλαιώσαντες τὰ εἰρημένα ἀναγνωρίζομεν ἐν τῷ Ἀββιανῷ ἀγαπῆν ἄδολον πρὸς τὴν ἀλήθειαν, (3) αὐστηρὰν ἀμεροληψίαν, ἐπὶ τοῖς σαρκήνειαν παραστάσεως, καὶ πρὸ παντὸς βαθεῖαν γνώσιν τοῦ πολέμου. ταῦτα δὲ εἰσι τόσον σημαντικὰ πλεονεκτήματα, ὥστε δὲν θὰ ἴτο ὑπερβολὴ ἂν τις τὸν Ἀββιανὸν ἐν τῇ μακρᾷ σειρά τῶν ἱστορικῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος κατατάξῃ ἐγγύτατα τῷ Ἡρόδοτῳ, Θουκυδίδῃ, Ξενοφῶντι, διό πληρέστατα ἔχει δίκαιον ὁ Φώτιος (ἐν βιβ. κωδ. 92.) ἀπορριπτόμενος περὶ αὐτοῦ: «ἐστὶ μὲν οὖν ὁ ἀνήρ οὐδενὸς τῶν ἄριστα συντάχσμενων ἱστορῶν δευτέρος» καὶ κατωτέρω «εἰ τις κατ' αὐτὸν ἐπὶ τοῖς ἱστορικῶς ἀναχθεῖν λόγους, πολλοὺς καὶ τῶν ἀρχαίων ἴδιαι τῆς αὐτοῦ ταξείως ἱσταμένους ταπεινότερον». τὴν μὲν ἀρετὴν τοῦ Πολυβίου ἵνα ἐπισκοπῇ πόρρωθεν τὰ πράγματα βεβαίως δὲν ἔχει, οὔτε κατανοεῖ τὸ μέγεθος καὶ τὴν καθόλου ἔκτασιν τοῦ σχεδίου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ ἀλλ' ἔχει παντοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν τῆς ἀρετῆς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὰ μεγάλα κατορθώματα τοῦ ἥρωός του, ὃν θεωρεῖ ὡς μέγαν στρατηγόν, ἐνῶ τὴν σημαντικότητά του ὡς πολιτικῶν ἀνδρῶν ἀρκούντως δὲν ἐξετίμησε. καὶ ἀναγνωρίζει μὲν τὴν σπουδαιότητα τῶν μεγάλων πολιτικῶν ἐπακολούθημάτων ἅτινα συνέβησαν τῇ δεσποτικῇ ἀνατολῇ συννωθείσῃ μετὰ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, (4) καὶ ἀναμνηστικῆς εἶσιν ὅτε τῆς διοργανωτικῆς ἐνεργείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ πρὸς βελτιώσιν

βασιλεῦσι ζυγόντας τε καὶ ἐπὶ κακῇ ζυγεσμένους». II, 6, 4. «καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἑξῆς ζυγόντων τε καὶ ζυγεσμένων ἐπὶ κακῇ τοῖς θεοῖς βασιλεύουσιν ἐπαρμένους ἔγωγε μακάρι Ἀλέξανδρον ἐθέλειν προΐεναι τοῦ πρώτου». IV, 8, 3. «καὶ τινος τῶν παρόντων κολακεία τῇ Ἀλεξάνδρου, οὗοι δὲ ἄδρες διέφθειράν τε αἱ καὶ οὐ ποτε παύσονται ἐπιτρέβοντες τὰ τῶν θεῶν βασιλείων πράγματα». IV, 9, 8. «κακῶν δὲ μέγα ὡς ἐγὼ εἶμι ἐξεργασθῆναι Ἀλεξάνδρῳ καὶ μείζον ἐστὶ γ' ὅτιω τότε ζυγεῖτο, εἴπερ οὖν σοφοῦ ἀνδρὸς τήδε ἔγωγε τὴν δόξαν, ὡς οὐ τὰ δίκαια ἀρᾷ γρη' σπουδῇ ἐπιλεγόμενον πρᾶττειν τὸν βασιλεῖα ἀλλ' ὅτι ἂν καὶ ὅπως οὖν ἐκ βασιλείας προχθῆ τοῦτο δίκαιον νομίζετο».

1) Ἀναβ. VII, 23, 8. «ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἔγω μίμψασθαι, πλὴν γε δὴ ὅτι οὐκ ἐπὶ μεγάλῃσι μεγάλως διεσπουδάξεται. ἐκεῖ αὖ δὲ καὶ πάνυ μίμψομαι» VII, 30, 3. «εἴπει καὶ αὐτὸς ἐμειψόμεν ἔστιν ἂ ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν Ἀλεξάνδρου ἔργων».

2) Ἀναβ. VII, 30, 3.

3) Ἀναβ. VI, 12, 2 καὶ VI, 11, 8.

4) Ἀναβ. IV, 11, 8.

των πολιτειῶν, (1) ἀλλὰ τὸν παγκόσμιον ἱστορικὸν καὶ ἑκπολιτιστικὸν, χαρακτῆρα, ὃν ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας εἰς τὴν κατάκτησίν του ἀπετύπωσε δὲν κατενόησεν ὁ Ἀρριανὸς ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἱστοριογράφοι. οὔτε ὁ Ἀρριανὸς οὔτε ὁ Κούρτιος τὴν ζῶσαν εὐφυΐαν τοῦ παγκοσμίου τούτου δαιμονίου πνεύματος πρὸς πᾶν ὅτι καλόν, μέγα, καὶ ὠφέλιμον, τὴν σπουδὴν τοῦ Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολὴν νὰ συνδέσῃ κατενόησαν. αὕτη ἡ πολιτικὴ καὶ ἱστορικὴ σημαντικότης τῆς ἐκστρατείας ἐκείνης, ἣτις φέρει τὸν χαρακτῆρα οὐ μόνον κατακτήσεως καὶ ἐκπορθήσεως λαῶν καὶ χωρῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ ἡγήσεως διὰ σπουδαιότητας ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις ἀναγομένης εἰς τὴν ἐθνογραφίαν, ζωολογίαν, βοτανικὴν καὶ ἰδίως Γεωγραφίαν ἀγνώστων τόπων μερῶν (2), ἀποδείκνυται πρὸς τούτους μάλιστα διὰ τῶν πολυαριθμῶν καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν ἐξηπλωμένων ἀποικιῶν μέχρι τῶν ὄχθων καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰνδοῦ φερουσῶν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλεξάνδρου, (3) ὧν ἡ πρακτικὴ τοποθεσία μεγίστην ἐπιβροχὴν ἐξήσκησε καὶ εἰς τοὺς σφόδρα μεταγενεστέρους χρόνους, καὶ τὴν προσηφικὴν ἕξουσιαν τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῶν λαμπρῶς ἐδικαίωσαν. πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ λόγου ἡμῶν τρανότερον παράδειγμα ἔστω ἰδίως ἡ Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου.

4) Περίεργος εἶνε ἡ ἐγκατάστασις τῶν δημοκρατιῶν ἴδε Ἀναβ I, 47, 4. 40. 48, 2. II, 3. 8. «καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας ἐν ἐφύσῃ δημοκρατίαν κατέστησε». I. 47, 40. «καὶ τοὺς μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ καταλύειν ἐκέλευε δημοκρατίας δὲ τε ἐγκαθιστάσθαι καὶ τοὺς νόμους αὐῶν ἐκασταὶς ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι ὅσους τοῖς βαρβάρους ἀπέφερον» I. 48, 2.

2) Ἐκ πλείστων χωρῶν τῆς Ἀναβάσεως μαρτυρεῖται πόσον φίλος τῆς Γεωγραφίας ἦν ὁ Ἀλέξανδρος VI, 4, 3. «ἔδοξεν ὁ Ἀλέξανδρος ἐξευρηκέναι τοῦ Νεῖλου τὰς ἀρχάς, ὡς τὸν Νεῖλον ἐνθένδε ποθὴν ἐξ Ἰνδῶν ἀνέτηγοντα καὶ δι' ἑρήμου πολλῆς γῆς ῥέοντα καὶ ταύτη ἀπολλύοντα τὸν Ἰνδὸν τὸ ὄνομα.» καὶ κατωτέρω VI, 4, 5. «εἶτα μαθὼν οὐδὲν τι αὐτῷ τῷ Ἰνδῷ προσῆκον τῆς γῆς τῆς Αἰγυπτίας τηλικαῦτα δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὴν μητέρα τοῦτο τὸ ἀμφὶ τῷ Νεῖλῳ γραφέν ἀφελείν». VII, 46, 2. «πόθος γάρ εἶχεν αὐτὸν καὶ ταύτην ἐκμαθεῖν τὴν θάλασσαν τὴν Κασπίαν τε καὶ Ὑρκιανὴν καλουμένην ποῖα τινὲ ζυμβάλλει θαλάσση». οὕτω γινώσκωμεν, ὅτι ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς του φιλομοθείας κατήρτισεν ἐν τῇ ἐπιτελείῳ του ἰδιαίτερον γεωγραφικὸν τμήμα (βήματα σταθερὰ καλούμενα) παρ' Ἀθηναίων σελ. 442. 6. ἀναγνώσκωμεν τάδε «Βάσιτων γούν ὁ Ἀλεξάνδρου βήματα σταθῆς ἐν τῇ ἐπιγραφόμενῳ σταθμοῖ τῆς Ἀλεξάνδρου πορείας καὶ Ἀμύντας ἐν τοῖς σταθμοῖς τῶν Ταπύρων ἔθνος ψοῖ κλπ.» ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι τὰ συγγράμματα τοῦ ἐπιτελείου τούτου ἐπεγράφοντο σταθμοῖ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἵνα διοσφύσῃ τὰ μέρη ἐκεῖνα περὶ ὧν πρότερον μόνον μῦθοι ὑπῆρχον ἐγένετο καὶ ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς περὶ πλοῦς τοῦ Νεάρχου.

3) Τοῦτο διδάσκουσιν ἡμᾶς καὶ τὰ πολυαριθμὰ νομισματα ἕτινα ἀρίτως καθ' ἅπασαν τὴν περιοχὴν τῶν ἀποικιῶν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ἐν αὐτῇ ἐπὶ τῇ Παρθικῇ καὶ Ἰνδικῇ ἀνεκασλύθησαν.

Τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τῆς ἐκπολιτιστικῆς ταύτης ἀποστολῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου διὰ τὴν Ἀνατολὴν εἰς μάτην ζητοῦμεν παρὰ τῷ Ἀλβερσάνῳ, ὡς λίαν μακροῦν δ' ἀριστάμενος τῆς πραγματικῆς ἱστοριογραφίας τοῦ Πολυβίου δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν συνάφειαν τῶν γεγονότων ἀντὶ νὰ ἐπιδείξῃ τὰ αἰτία ἐξ ὧν ταῦτα ἐπήγασαν ἐκφράζει ἀπλῶς κρίσιν τινὰ (ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀρθήν) τῶν πράξεων τοῦ ἥρώος του, χωρὶς νὰ συνάψῃ μετ' αὐτῆς χαρακτηρισμὸν τινὰ καὶ παραστήσῃ αὐτὰς σύναμα ὡς ἀναγκαῖα ἀποτελέσματα καὶ ἐνεργεῖαι προὑπαρξάντων αἰτίων, ἀρκεῖ αὐτῷ κατὰ τὰς μᾶλλον ἀξιοπίστους πηγὰς καὶ ἐγγράφα τὰς πράξεις, τοὺς τόπους, καὶ τὸν ἱστορικὸν βῆρον τῶν γεγονότων πιστῶς καὶ ἀληθῶς νὰ περιγράψῃ.

Περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἀλβερσιανοῦ.

Περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἀλβερσιανοῦ (1) λέγομεν, ὅτι αὐτὴ ἐστὶ σύμφωνος πρὸς τὸν χαρακτῆρα του καθ' ὃν ἀπορεύει πᾶσαν κομποῦρη μωσύνην, ὑπερβολὴν καὶ ῥητορικὴν ἐπίδειξιν εἰς ἀπλή καὶ σαφῆς δυνατὸν δὲ νὰ θεωρηθῇ ὅτι ἔχει νηφάλιον τι καὶ ξηρόν. ἐν τούτοις γινώσκει διδόμενης εὐκαιρίας διὰ τῆς παρεμβολῆς λόγων καὶ συνδι-αλέξεων εἰς τὴν παράστασιν του ἐπιγρωσῖν τινὰ δραματικῆς ζωηρότητος νὰ παρέχῃ καὶ οὕτω ν' ἀπορεύῃ τὴν μονοτονίαν. ὅτι δὲ ὡς λέγει ὁ Φώτιος «οὐδὲ ῥητορικῆς σοφίας τε καὶ δυνάμεως ἀπελείπετο»

1) Ἴδου πῶς κρίνει αὐτὸν ὁ Φώτιος ἐν βιβ. κωδ. 92. ἐστὶ μὲν ὁ ἄνθρωπος οὐδενὸς τῶν ἀριστα συνταξαμένων ἱστορίας δευτέρου. ἀγγελιαεὶ τε γόρ καὶ μετὰ συντομίας κράτιστος, καὶ παρεκτροπῆς ἀκαίρους οὐδὲ παρενθήκας τὸ συνεχὲς τῆς ἱστορίας οὐδαμῶ λυμοινοῦμενος, καινοπρεπῆς δὲ συνθήκη λόγου μᾶλλον ἢ λέξει, καὶ οὕτως ὥστε μὴ ἂν ἄλλως μῆτε σαφέστερον μῆτε ἐναργέστερον τὸ διήγημα δηλωθῆναι. εὐσύνῃμ δὲ καὶ εὐγῶν καὶ τῶ τῶν λέξεων ἀποκρημένους στρογγύλω, καὶ τὸ λείον ἔχει τῶ μεγ ὑαι συγκρινόμενον. καὶ ἡ καινότης τῶν λέξεων οὐχὶ εἰς τὸ πόρρω ν' ωτρίζεται, ἀλλ' ἔγγιστά τε καὶ εἰς τὸ ἐμφαντικώτατον, ὡς σχηματισμὸν εἶναι λέξεως, ἀλλ' οὐχὶ ἐναλλαγὴν συνήθους ὀνήματος. Διὸ καὶ τὸ σαφὲς συνεφέλικται οὐκ ἐν τούτῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆ διασκευῇ καὶ τάξει καὶ καταστάσει μάλιστα τοῦ διηγήματος» ὅπερ ἐστὶ καὶ τῆς σαφηνείας τὸ ἔντεχον» ἢ γάρ ται χρῆσις ἢ κατὰ τὰς εὐθείας τῶν περιόδων καὶ τοῖς ἰδιώταις πρόσεστι μάλιστα, καὶ εἰς ἐπιτότητα καὶ ταπεινότητα λίαν καταβιβάζει τὸν λόγον ἄκρατος γινόμενη. ὅπερ οὗτος, εἰ καὶ τοῦ σαφοῦς εἶναι δοκεῖ, οὐ προσήκατο. καὶ τῶ ἐλλείποντι δὲ τῶν τρέπων οὕτω κέχρηται, οὐ κατὰ τὰς περιοδικὰς ἐλλείψεις τοῦτο ποιῶν ἀλλὰ κατὰ γε τὰς τῶν λέξεων, ὥστε μὴδ' ἐλλείπειν διδόναι συναίσθησαν» καὶ εἰ τις τὸ λείπον ἐπιχειροῦν προσθεῖναι, εἰς τὸ παρῆκον ἂν ἐπιτεῖναι δοῦσαι, ἀλλὰ μὴ τοῦ ἐλλειποῦς ἐξευρεῖν τὴν ἀναπλήρωσιν. Ἀριστα δὲ αὐτοῦ καὶ τὸ πολυσχηματιστὸν ἔχει οὐκ ἀθρόον μεταβαλλόμενον ἀπὸ τῆς

(1) καὶ εἰς τὸν λόγον τοῦ ὑψηλοτέρου πτῆσιν ἐγίνωσκεν ἡ δὲ διὰ δεικνύσιν ἢ δημηγορικῶς ἦν εἰσάγει τὸν Ἀλέξανδρον δημηγοροῦντα πρὸς τὸ ἐξ-ερεθισθῆναι στρατεύματα. (2) ἐν τούτοις δὲν ἐλλείπουντι χωρία ἐν οἷς ἡ ἐκφρασις ἐστὶν ἐλλιπὴς κατὰ τὴν ἀπλοότητα καὶ τὸ φύσει ἀπείριστον καὶ εἰς τῆς συγῆς δὲ ἀπαντώσας δυσκαλιόγους μακρὰς περιόδους ἐνίοτε ἐλλείπουντι ἀρμονία καὶ ρυθμικὴ κανονικότης, εἰδικῆς ὅμως ἀπομνημόσεως τοῦ Ξενοφωντείου ὄρους, ὡς αὐτὴν κατὰ πρῶτον ὁ Φώ-τιος ἐξάγει λέγων «ἰσχνός δὲ τὴν φράσιν ἐστὶν καὶ μιμητὴς ὡς ἀ-ληθῶς Ξενοφώντας», (3) ἵνα δηλώσῃ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ὁ Ἀῤῥι-ανὸς ἔτυχε τῆς ἐπινοουίας τοῦ δευτέρου Ξενοφώντας, ἴσχη πολλὰ δὲν δύναται τις νὰ εὖρη, συγκρινομένη ἢ ἐπαγωγῶς σαφῆναι τοῦ Ξε-νοφώντας ἢ τερπνὴ αὐτοῦ καὶ σύναμα ζωντανὴ παράστασις πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀῤῥιανῶς εἶναι πολὺ ἀνωτέρα, ἀντὶ τῆς ἀρμονικῆς συμ-μετρίας ἐκείνου ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῶ ἢ ἄλλοι ἀνώμαλως ἐκ-φρασις, ἢ κατασκευὴ τῶν περιόδων ἐπιπικνωτέρα, ἔνεκα τοῦ δυσκα-νιόγους μήκους τῶν προτάσεων ἐνίοτε ἐπισεσυρμένη, ἢ δὲ τοῦ λόγου συναρμογῆς νοθευτέρα. Πρὸς τούτοις ἀπαντᾷ παρ' αὐτῷ στερεοτύπος πλατύτης, ἰδίως ἐν ἐπιζητηματικαῖς προτάσεσι, (4) ἀναμνησκούσα ἡμᾶς τὴν χρηστὴν καὶ ἀπλοικὴν τοῦ Ἡροδότου στωικίαν, τοῦτ' δ' ἀποφανόμενον δὲν ἀπανοῦμεθα, ὅτι καὶ παρὰ τοῦ Ξενοφώντας φράσεις ὡς καὶ παρὰ τοῦ Θουκυδίδου ἔλαθε τρόπους τινὰς καὶ ὀρασις ἀναμνησκούσας ἡμᾶς τὴν ἐμρῆναιαν τῶν περιγραφῶν καὶ διηγήσεων ἐκείνων, συνελόντι δ' εἰπεῖν ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀῤῥιανῶ πα-ραστάσεως ἐλλείπει τὸ θέλγητρον τῆς πρωτοτυπίας, ἀντὶ τῆς φυσικῆς εὐκολίας τῶν κλασσικῶν συγγραφέων αἰσθάνεται τις τὴν ἐντύ-πωσιν τοῦ προσπεποιημένου καὶ μεμνημένου διὰ κοπιωδῶν σπουδῶν.

Πρὸς πίστωσιν, ὅτι ὁ Ἀῤῥιανὸς ἠκολούθησε τῷ Ἡροδότῳ ἔστω-σαν ταῦτα τὰ παραδείγματα, ὧν ὁ ἀριθμὸς εὐκόλως δύναται νὰ ἀξιολογῆ.

Φρενῆρης, III, 22, 2. — δαχμόων, VII, 28, 2. — λιποφυγία, VI, 11, 2. — θαμβεῖν, V, 1, 4. — ἀτρικῆς, III, 3, 2. — ἄμανρός, V, 6, 5. — ἀσπίδης, V, 11, 1. — ἐλινθεῖν, III, 15, 5. — ἐπιεικέρτω-

αὐτοσχηματίστου χρίσεως, ἀλλ' ἤρεμα καὶ ἐξ ἀρχῆς συμπλεκόμενον, ὡς μῆτε τῷ προσκορεῖ ἀνῆν, μῆτε τῷ ἀθρόω ποιεῖν κατασπίσθαι, καὶ ἀπλῶς, εἴ τις κατ' αὐτὸν ἐπι τοῦς ἱστορικοῦς ἀναχθεῖν λόγους, πολλοὺς καὶ τῶν ἀργαίων ἴδου τῆς αὐτοῦ τάξεως ἱσταμένους ταπεινότερον».

1) Φώτ. ἐν κωδ. 91.

2) Ἀναβ. VI, 9, 10.

3) Φώτ. κωδ. 58.

4) Ἰδὲ Ἀναβ. IV, 3, 7, V, 14, 4, VI, 3, 4, VII, 20, 4. Ἰδὲ κ. 3, 3, 11, 8.

μεῖν VII, 8, 3. — νόμιμα VII, 20, 10. — ἦρων VI, 26, 5. — ἀπόσθλος VI, 27, 4. — πρόσχεσθαι I, 7, 2. — ζυνοστήμει μάχῃ I, 15, 3. — μεγέθει μέγας V, 19, 5. — πλόθει πολλοὶ II, 11, 3. — συγκυρώσκειν τι τι II, 12, 1. — μηδὲν πλέον γήνεσθαι II, 21, 6. — τῶν τις II, 26, 4. — νόος II, 5, 3. — ἐπὶ δὲ (= ἐκτός τούτων) I, 3, 2. — οἷα δ' ἡ μετὰ μετοχῆς I, 3, 4. — πόθος λαμβάνει αὐτὸν I, 3, 5. — οὐδενὶ κόσμος (ἔνευ τῆς σὺν) I, 8, 8. — ἐς ἀλλήν τρέπεσθαι I, 8, 8. — ὅτι μὴ (ἡσὶ) I, 9, 3. — ἐν νόθῳ λαμβάνειν I, 23, 2. — ζυνοπέχθη (= συνέβη) I, 1, 2. — ἐνέκυρσε II, 11, 5. — πρότος ἦρξε II, 14, 2. — ἐπιρρασθεῖς III, 2, 1. — διαχρῆσθαι (= φρονεῖν) IV, 8, 9. — καλεῖν (ὀνομάζειν) ἐπὶ (ἀντὶ ἀπό) V, 1, 6. — οὐδαμοὶ (= οὐδένες) V, 4, 3. — μακροτάτω VII, 20, 7. — ἔθνη (= κατοικίαι) III, 28, 5. — μεγαλωστί IV, 9, 1. ὄρα (φροντίς) IV, 18, 6. — ἔπειτα (ἀντὶ ἐπειδὴ) V, 1, 1. ἐπισκεῖν V, 8, 1. — κεραιζέειν V, 17, 3. — μεταξέτεροι VI, 26, 1. — ἐπικερτομεῖν VII, 8, 3. —

Ἄλλ' οὐ μόνον ἐν ἐκφράσει καὶ τρόποις ἀλλὰ καὶ ἐν συντακτικαῖς ταις σχήμασιν ἠκολούθησεν ὁ Ἀῤῥιανὸς τῷ Ἡροδότῳ, ὡς καὶ ἐκασταχοῦ ὑποσημειώσεις προσεχέστερον καταδείξουσιν, ἔλαβε δὲ καὶ τινα ἐκ τοῦ Θεουκιδίδου ὅτι δὲ συγνάκις ἢ γλώσσα αὐτοῦ στερεῖται τῆς Ἀττικῆς καθαρότητος δηλωθήσεται ἐκ τοῦ ἐπομένου καταλόγου τῶν ἰδιωτισμῶν αὐτοῦ.

Συγνὰ συνάπτει τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρρηγότου μετὰ τὰς ἐννοίας τῆς κωλύσεως ἢ ἀντιλογίας κ. ὅ. καθ. καὶ ὅταν αὐταὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐν ἐπιτοχῆς ἔχουσι (ιδ. I, 13, 6. II, 27, 2. IV, 8, 3. κλπ.). — συγνότατα ἅπαντα παρ' αὐτῷ τὸ ὑποκείμενον κατὰ πληθυντικὸν οὐδέτερον μετὰ πληθυντικῷ ῥήματος, ὅπερ παρὰ τοῖς Ἀττικῶσι τότε μόνον ἐπιτρέπεται ὅταν πρόκειται νὰ παρασταθῶσι τὰ πράγματα κεχωρισμένα καὶ ἐξασθῆ ἡ ἐννοία τοῦ πλείους, καὶ ὅπου λοιπὸν οὐδεμίαν τοιαύτην διάκρισιν διὰ τῆς συνεχείας δικαιολογεῖται, ὑπάρχει παρ' αὐτῷ συγνὰ ὁ πληθυντικὸς τοῦ ῥήματος. π. γ. II, 20, 8. IV, 19, 1.

Ἐπανταχοῦ χεῖται ὁ Ἀῤῥιανὸς ταῖς προσωπικαῖς ἀντωνυμίαις τοῦ γ'. προσώπου οἷ, σφῶν, σφίσι, παρὰ τὴν χεῖσιν τῶν Ἀττικῶν ὡς εὐθείαις ἀντακλωμέναις ἀντωνυμίαις. Ἴδε I, 6, 9. «τοὺς ὑπασιπιστὰς ἀμὰ οἱ (αὐτῷ) ἔγωγον». I, 1, 7. «προβαλλόμενοι ἀμάξιας πρὸ σφῶν». ἀμφοτέραις δὲ ταῖς ἀναφορικαῖς ἀντωνυμίαις ὅς καὶ ὁ σ τ ε ς χεῖται ἀδρόφοις ὡς οἱ μεταγενέστεροι ἄνευ οἰασθήσασθε ῥησῆς διακρίσεως τῆς σημασίας.

Ἐπι συγνὰ εὐρήται παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ τὸ οὐδ' ὡς συνθετικῶν μέριον προτάσεων μετὰ βεβαιωτικῆν τινα πρότασιν ἀντὶ τοῦ παρὰ

τοῖς Ἀττικοῖς συνήθους καὶ οὐ. (III, 11, 2. IV, 15, 7. κ. λ. π.), ὡσαύτως τίθησιν, ὡς καθόλου οἱ μεταγενέστεροι, τὸ μὴ ἐνίστε ἐκαὶ ἔνθα παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀπαντᾷ τὸ οὐ.

Ἡ ρὶ ν μετ' ἀπαρεμράτου μετ' ἀρνητικὴν τινα κυρίαν πρότασιν ἀπαντᾷ παρὰ τοὺς κανόνες τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου π. γ. I, 7, 5. V, 11, 4. ἀνάγκη ἐστίν ἐτι ἡ χρῆσις τοῦ π ρ ῖ ν ὡς προθέσεως μετὰ γενικῆς (= πρό) π. γ. III, 18, 6.—

Κ α ῖ π ο ῖ μετὰ μεταγωγῆς ἀντὶ τοῦ κ α ῖ π ε ρ ῖ συνήθους παρὰ τοῖς Ἀττικῶσι, εὐρήται παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ συχνότατα ὡς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις. π. γ. I, 5, 7. 23, 4. III, 26, 2. κ. λ. π. — καὶ ἀρχικῶς μὲν χρόνου ἡγουμένου ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει τίθεται ἐσφαλμένως ἐνιχυρῶ εὐκτικῇ ἐν τῇ δευτέρουσίᾳ. ἀντὶ δὲ τοῦ ἀπλοῦ ἀ λ λ ἄ, εὐρήται ὡς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, ἀ λ λ ἄ γ ἄ ρ. — κ ε λ ε ὑ ε ῖ ν μετὰ δοτικῆς ἀντὶ μετ' αἰτιατικῆς εὐρήται ἐν I, 26, 3. καὶ VII, 12, 4. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ὦ φ ε λ ε ῖ ν VI, 11, 3. — ἐτι τὸ δι-δ ὄ ν α ῖ εὐρήται πολλάκις συντεταγμένον μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀπαρεμράτου, ὅπερ ἀσύνηθες παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. III, 5, 4. — μ ἔ λ λ ε ῖ ν εὐρήται συντεταγμένον μετ' ἀπαρεμράτου χρόνου ἐνεστώτος π. γ. I, 7, 5. V, 11, 4. — ὀ π ἔ ρ πολλάκις τίθεται ἀντὶ τοῦ Ἀττικῶς π ε ρ ῖ. — ἄ μ φ ῖ ἀπαντᾷ μετὰ δοτικῆς παρὰ τὴν χρῆσιν τῶν Ἀττικῶν. π. γ. I, 22, 3. III, 30, 1. — ἐν δὲ ταῖς συνδέσεσιν ὡς ε ἰ ς, ὡς ἐ π ῖ, ὡς π ρ ὄ ς, αἰτινες παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ συχνότατα ἐπαναλαμβάνονται, ἢ εἰ τῷ ὡς ἀρχικῇ ἔννοιᾳ τοῦ φ α ῖ ν ε σ θ α ῖ ἐντελῶς ἀπεσβέσθη. — π ρ ὄ ς μετὰ γενικῆς πρὸς δ' ἄλλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἵτιος ἐπὶ τῶν κρητικῶν ῥημάτων συνηθεστάτη παρὰ τῷ Ἀῤῥιανῷ σπανίᾳ δὲ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐστίν.—

Μεταξὺ δὲ ἄλλων ἀπαντῶσι παρ' αὐτῷ καὶ οἱ ἐξῆς μὴ Ἀττικοὶ τύποι ὀ π ο ρ θ ἄ σ ω (I, 13, 3.) ἀντὶ τοῦ Ἀττικοῦ ὀ πο ρ θ ἄ σ ω μ α ῖ κ α τ α σ χ ε θ ῆ ν α ῖ (V, 2, 7.) ἄχρηστος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἀόριστος.—

Σ υ μ π ἔ π η γ μ α ῖ (II, 21, 1. V, 12, 4.) ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σ υ μ π ἔ π η γ μ α ῖ - ἐ κ π ε ρ ῖ π λ ε ὑ ὄ σ ο ν τ α (VI, 28, 6.) ἀντὶ τοῦ Ἀττ. π λ ε υ σ ὄ μ ε ν ο ν ἢ π λ ε υ σ ο ὄ μ ε ν ο ν.— δ ε δ ο μ η μ ἔ ν ο υ ς (δέμω) ἀντὶ τοῦ δ ε δ μ η μ ἔ ν ο υ ς.— ἐ π ἰ π τ ῆ ν α ῖ (II, 3, 3.) ἀντὶ τοῦ Ἀττ. ἐ π ἰ π τ ἔ σ θ α ῖ.— δ ι α ρ π α γ ῆ ν α ῖ (VII, 13, 1.) ἀσύνηθες παρὰ τοῖς Ἀττ. ἀόριστος.—

Ἰκανῶς ἔστωσαν τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἀῤῥιανῶ. ἐν δὲ ταῖς ὑποσημειώσεσιν ῥηθῆσονται ἐκασταχοῦ διὰ πλείονος ἀκρίβειας καὶ ἕτερα παραδείγματα, εἴτε τὴν ἐξῆλλαγμένην καὶ ἀδόκιμον χρῆσιν τῶν λέξεων μαρτυροῦντα, εἴτε τοὺς συγγραφῆς οὗς ἀπομνησκάμενος ὁ Ἀῤῥιανὸς ἐχρησάτο ῥηάσει τισι καὶ τρόποις.

**Ἑβραϊκὰ ἐπισκόπησις τοῦ Μακεδονικοῦ στρα-
τεύματος, τῶν διαφόρων αὐτοῦ εἰδῶν, καὶ τοῦ
ὄργανισμοῦ του, καὶ ἐρμηνεῖαι φράσεων
τινῶν τακτικῶν.**

Ἡ δόξα ἦν ὁ Ἀλέξανδρος ἐκτίησεν πολλοὺς ἐπισκόπους τῶν κατορθώματα καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ Φιλίππου. ἐν τοῦ Ἀλεξάνδρου πέντε νίκαι καὶ κατακτήσεις κατὰ μέγα μέρος διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῆς μακεδονικῆς πολεμικῆς τέχνης ἐξετελέσθησαν, πρέπει νὰ ἀποδώσῃ τις τὸ δυνατόν τῶν ἐπιτυχιῶν τούτων εἰς τὸν ἰδρυτὴν τοῦ Μακεδονικοῦ μεγαλείου τὸν Φίλιππον. ἐκ τῆς σχολῆς του προῆλθον οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ βοηθοὶ τῶν νικῶν του οὗτος ἦν ὁ κυρίως δημιουργὸς τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ, οὗτινος τὸ σύστημα χαρακτηρίζεται ὑπὸ τοῦ Νειβουρίου ὡς σύστημα τῆς κατὰ πλήρη συμπετυκνωμένα τακτικῆς, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος καθόλου τούτο διετήρησε δεικνύουσι πολυάριθμα χωρὶς τοῦ Ἀξίου, καίτοι ποικίλους ἰδιαιτέρους νεωτερισμοὺς καὶ βελτιώσεις εἰσήγαγεν, ἰδίως κατὰ τὰς τελευταίας του ἐκστρατείας κατὰ τῶν Ἰνδῶν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀναλόγως τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ ἐκείναι τρόπου τοῦ πολέμου.

Ἐπισκοποῦντες καθόλου τὴν μακεδονικὴν ἐμπόλεμον δύναμιν εὐρίσκωμεν αὐτὴν ἀποτελουμένην ἐκ πέντε κυρίων μερῶν.

Α'. Πεζικόν.

α.) ἡ φάλαγξ (κατὰ τὴν στενωτέραν σημασίαν τῆς λέξεως) σχηματίζουσα τὸ βαρὺ πεζικόν οὗ τὸ κύριον ὄπλον ἦν ἡ μακρὰ σάρισσα (μετ' αὐτῆς συγκαταλέγονται καὶ τὰ σώματα τῶν ἐθειλοντῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξ Ἑλλήνων συγκροτούμενα καὶ ἅπαντα ἦσαν ἑλαφρότερον πῶς ὀπλισμέναι).

β.) οἱ ὕπασπισται τὸ ἑλαφρὸν πεζικόν (πεζὴ σωματοφυλακὴ οὕσα συντηκωμένη μετὰ τοῦ ἀγήμεατος).

γ.) οἱ ψιλοὶ (εἶδος ἀκροβολιστῶν) στρατολογοῦμενοι ἐκ τῶν πολεμικῶν σιφῶν τῶν Θορκῶν καὶ Παιόνων. ἐκ τούτων οἱ Ἀγριᾶνες ἦσαν ἐπιτηδεύοντες καὶ ἐχρησίζεμενοι ὡς σφενδονηταὶ τρυβόται, ἀκοντισταί.

Β'. Ἴππικόν.

δ.) ἐταῖροι ἢ ἡ τῶν ἐταίρων ἵππος τὸ βαρὺ ἵππικόν ἢ παλαιὰ τῆς χώρας πολεμικὴ δύναμις ἀποτελουμένη ἐκ τῶν εὐγενῶν Μακεδόνων καὶ Θεσσαλῶν. (μετὰ τούτου συμπεριλαμβανέτω τὸ ἀγήμεα).

ε.) Σ α ρ ι σ σ ο φ ὄ ρ ο ι τὸ ἑλαφρὸν ἵππιόν.

Πρὶν μεταβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν ἐκάστου τῶν στρατιωτικῶν τούτων σωμάτων ἰδιαιτέρως, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον ἵνα ἐκ τῆς τακτικῆς τοῦ Ἀρριανοῦ οὔσης, ὡς προεῖπομεν, ἀπανθίσματος παλαιότερων εἰδικῶν στρατιωτικῶν συγγραμμάτων τῷ ἀναγνώστῃ παραθῶμεν τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων ὑποδιαιρέσεων τῶν τριῶν ὀπλῶν α.) τοῦ βαρέως πεζικοῦ, β.) ἑλαφροῦ πεζικοῦ, καὶ γ.) ἵππιου.

Α.) Βαρὺ πεζικόν.

Μονὰς αὐτοῦ χρησιμεύουσα ὡς βᾶσις ἐκ τῶν πολλαπλάσιων τῆς ὁποίας καταρτίζεται βαθυμηδὸν ἢ μακεδονικὴ φάλαγξ ἐστὶν α.) ὁ λόχος ἔχων ἄνδρας 16. ὃ δὲ τούτου ἄρχων ἐκαλεῖτο λοχαγός.

β.) δύο λόχοι ἐσχημάτιζον τὴν διλοχίαν ἐξ ἀνδρῶν 32, ἧς ὁ ἄρχων ἐκαλεῖτο διλοχίτης.

γ.) δύο διλοχίαι ἦτοι 4 λόχοι ἀπετέλουν τὴν τετραρχίαν ἐξ ἀνδρῶν 64 ἧς ὁ ἄρχων τετραρχης.

δ.) δύο τετραρχίαι ἦτοι λόχοι 8 συνίστων τὴν τάξιν ἐξ ἀνδρῶν 128 ἧς ὁ ἄρχων ταξιάρχης.

ε.) δύο τάξεις ἦτοι λόχοι 16 συνίστων τὸ σύνταγμα ἐξ ἀνδρῶν 256 οὗ ὁ ἄρχων συνταγματάρχης. ἑκατὸν σύνταγμα εἶχεν ἐπιλέκτους ἄνδρας τέσσαρας τὸν σημειοφόρον, οὐραγόν, σαλπικτήν, στρατοκήρυκα. τὸ σύνταγμα ἐν τετραγώνῳ σχήματι ταχθὲν εἶχε 16 ἄνδρας κατὰ τὰς τέσσαρας πλευράς αὐτοῦ.

ς.) δύο σύνταγματα ἦτοι λόχοι 32 συνίστων τὴν πεντακοσιαρχίαν ἐξ ἀνδρῶν 512 ἧς ὁ ἄρχων πεντακοσιάρχης.

ζ.) τέσσαρα σύνταγματα ἦτοι λόχοι 64 συνίστων τὴν χιλιαρχίαν ἐξ ἀνδρῶν 1,024 ἧς ὁ ἄρχων ἐκαλεῖτο χιλιάρχης.

η.) δύο χιλιαρχίαι ἦτοι λόχοι 128 συνίστων τὴν μεραρχίαν ἢ τέλος ἐξ ἀνδρῶν 2,048 ἧς ὁ ἄρχων μεράρχης.

θ.) δύο μεραρχίαι ἦτοι λόχοι 256 συνίστων τὴν φαλαγγαρχίαν ἢ στρατηγίαν ἐξ ἀνδρῶν 4,092 ἧς ὁ ἄρχων φαλαγγάρχης ἢ στρατηγός.

ι.) δύο φαλαγγαρχίαι ἦτοι λόχοι 512 συνίστων τὴν διφαλαγγαρχίαν ἐξ ἀνδρῶν 8,192. αὕτη ἐκαλεῖτο καὶ μέγρος ἡκέρας.

ιά.) δύο διφαλαγγαρχίαι ἦτοι λόχοι 1024 συνίστων τὴν τετραφαλαγγαρχίαν ἐξ ἀνδρῶν 16,384, οἵτινες ἀπέρτιζον τὸ μακεδονικὸν στρατιωτικὸν σῶμα ἦτοι τὴν περιβόητον Μακεδονικὴν Φάλαγγα. (1)

1) Παραβλ. Ἀρριανοῦ τεχ. τακτ. 10, 4-9.

Β'.) Ἐλαφρόν πεζικόν τῶν ἀκροβολιστῶν.

Τούτου ὄνομακα καὶ τάξεις κατὰ τὸν αὐτὸν Ἀρβανὸν εἰσὶν αἶδε:
α.) Ὁ λόγος ἀπετελεῖτο ἐξ 8 ἀνδρῶν. β.) 4 λόχοι ἐξ ἀνδρῶν
32 ἀπῆρτιζον τὴν καλουμένην σύστασιν.—

γ.) Δύο συστάσεις ἐξ ἀνδρῶν 64 συνίστων τὴν πεντηκονταρχίαν.— δ.) δύο πεντηκονταρχίαι ἐξ ἀνδρῶν 128 συνίστων τὴν ἑκατονταρχίαν. ἑκτακτοὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ἦσαν τέσσαρες σημεῖοφόροι, σαλπικτήης, ὑπηρέτης, στρατοκῆρυξ.—

ε.) δύο ἑκατονταρχίαι ἐξ ἀνδρῶν 256 ἀπετέλουν τὴν ψιλανγίαν.— ς.) δύο ψιλανγίαι ἐξ ἀνδρῶν 512 συνίστων ξενανγίαν.— ζ.) δύο ξενανγίαι ἐξ ἀνδρῶν 1024 συνίστων τὸ καλούμενον σύστρεμμα.— η.) δύο συστρέμματα ἐξ ἀνδρῶν 2,048 συνίστων τὴν ἐπιξενανγίαν.— θ.) δύο ἐπιξεταρχίαι ἐξ ἀνδρῶν 4,096 συνίστων τὸ στίφος.— ι.) δύο στίφη συγκείμενα ἐκ λόχων 1024 καὶ ἀνδρῶν 8,192 ἀπῆρτιζον τὸ καλούμενον ἐπίταγμα. (1)

Γ'.) Ἴππικόν.

Τοῦ δὲ ἵππικοῦ ἡ διαίρεσις καὶ τὰ διάφορα ὄνομακα ἐν κεραλαίῳ εἶχεν ὡδε.

α.) Ἡ ἴλη ἀπετελεῖτο ἐξ 64 ἵππέων καὶ ἰλαρχῆς ὁ ἐπὶ τούτοις ἄρχων.— β.) αἱ δύο ἴλαι ἐξ 128 ἵππέων ἑκαλεῖτο ἐπιλαρχία.— γ.) δύο ἐπιλαρχίαι ἐκ 256 ἵππέων συνίστων τὴν ταραντιναρχίαν.— δ.) δύο ταραντιναρχίαι ἐκ 512 ἵππέων συνίστων τὴν ἱππαρχίαν.— ε.) δύο ἱππαρχίαι ἐκ 1,024 ἵππέων ἑκαλοῦντο ἐφιππαρχία. ς.) δύο ἐφιππαρχίαι ἐκ 2,048 ἵππέων ἑκαλοῦντο τέλος.— ζ.) δύο τέλη ἐκ 4,096 ἵππέων ἀπῆρτιζον τὸ ἐπίταγμα. (2)

Νῦν δ' ἐξετάζοντες τὰ καθ' ἕκαστα ἀρχόμεθα ἀπὸ τοῦ πεζικοῦ.

Α'.) Βαρὺ πεζικόν,

Τὸν πυρῆνα τοῦ μακεδονικοῦ στρατεύματος ἐσχημάτιζε τὸ ἐξ

1) Ἀρβανοῦ τακτ. 14, 4—6.

2) Ἀρβανοῦ τακτ. 18, 2—4.

ἐλευθέρων (ἀλλ' οὐχι εὐγενῶν) ἀνδρῶν πεζικὸν στρατεύμα τῆς χώρας ἢ οὕτω καλουμένη φάλαγξ δημιουργήμα Φιλίππου τοῦ Β'. ἤς μέρη τινὰ τάξεις (ἐνίοτε καὶ φάλαγγες) καλοῦνται. συνεκροτοῦντο δὲ ἐκ τῶν μοιρῶν τοῦ στρατοῦ ἕς ἕκαστον τῶν θ μακεδονικῶν διαμερισμάτων τῆς χώρας ἐδίδο. παρῆχε δὲ εἰς τὸν στρατὸν ἕκαστον μίαν τάξιν. ὥστε ἐν ὅλῳ τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν θ τάξεις. (1) οἱ ἄνδρες ὄντες ὀπλισμένοι διὰ βραχείας ξίφους καὶ λόγχης καλουμένης σαρίσσης ἐχούσης μήκος 14—16 πόδας, μεγάλης ἀσπίδος, θώρακος, καὶ κνημίδων καὶ ἐν τῇ χερῆσει τῶν ὀπλῶν σφάδρα ἐξησκημένοι ἀπεπέλουν τὴν φάλαγγα, (2) ἤτις ὡς πολεμικὴ δύναμις ἐπὶ τοῦ Φιλίππου ἐτι ἀπεδείχθη ἀκατανίκητος «ὅταν τὸ στρατιωτικὸν τοῦτο σῶμα ἐκ 16 ἐνίοτε καὶ 32 ἀνδρῶν βάρους ἐν πυκνῇ παρατάξει κατὰ τὴν μάχην προσήγγιζε τῷ πολεμίῳ, αἱ 5 πρῶται γραμμαὶ τὰς σαρίσσας πρὸ ἑαυτῶν ἐκτείνουσαι, αἱ δὲ τελευταῖαι ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν πρῶτων ἀνδρῶν ἐπιβάλλουσαι αὐτάς καὶ συνωθεύσαι οὐδεὶς πολέμιος ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν προσβολήν, καὶ τὴν ἰσχυρὰν ὀρμὴν ν' ἀναχαιτίσῃ.» (3) ἀντὶ δὲ τοῦ ὄρου φάλαγξ ἢ ἡ μακεδονικὴ φάλαγξ ὁ Ἀρβανός χρῆται πολλάκις τοῖς ὄροις αἱ τάξεις τῶν Μακεδόνων, αἱ τάξεις τῶν πεζῶν, τῶν πεζοταίρων καλουμένων αἱ τάξεις, οἱ πεζοταίροι. (4) τὸ τελευταῖον ὄνομα ἔφερον οἱ φάλαγγῖται ὡς τιμη-

4) Κατὰ τὸν Muetzel εἰς Curtius V, 2—3. σελ. 460. συνεποῦτο ἐν τοῦτοις ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἀπὸ τῶν μαχῶν παρὰ τῷ Ἰσοῦ καὶ τοῖς Ἀρβήλαις εἰς 9.

2) Ἡ χρῆσις τῆς λέξεως φάλαγξ ἐστὶ διπλῆ, εὐρυτέρα καὶ στενωτέρα. κατὰ μὲν τὴν εὐρυτέραν δηλοῖ πᾶν πολεμικὸν στρατεύμα ἐν γένει ἐν οἰαδήποτε θέσει καὶ ἐν εὐρίσκηται ἐν πορείᾳ, μάχῃ, στρατοπεδίᾳ· κατὰ δὲ τὴν στενωτέραν πᾶν στρατεύμα παρατεταγμένον ἐν μάχῃ, ἰδίως δ' ἐκεῖνο οὗ τὸ κύριον μέρος ἀποτελεῖ τὸ βαρὺ πεζικὸν ἢ εὐπλῆται χωρὶς νᾶ λαμβάνηται ὑπ' ὄψει τὸ ἰδιαιτέρον σχῆμα τῆς ἐν μάχῃ παρατάξεως.

3) Ἴδε Ἀρρ. Τακτ. 12. 6 εταυτη ται ἡ μακεδονικὴ φάλαγξ φοβερά τοῖς πολεμίσις οὐκ ἐν τῇ ἔργῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ὄψει ἐφάνητο. ἀνήρ γὰρ ὀπλίτης εἰστέκει αὐτοῖς κατὰ πύκνωσιν ἐν δύο πύχεσι μάλιστα τὸ δὲ μέγεθος τῶν σαρίσσων πύχεις ἐπέειχεν ἐκκαίδεκα, καὶ τούτων οἱ μὲν τίσσασαρες τὴν χεῖρά τε τοῦ κατέχοντος καὶ τὸ ἄλλο σῶμα ἀπετείνοντο, αἱ δὲ δώδεκα προέχον πρὸ τῶν σωμάτων ἕκαστου τῶν πρωτοστατῶν· οἱ δὲ ἐν τῇ β'. ζυγῷ ὑποβεβηκότες ἐκείνων πύχεις δυοὶ τὴν σαρίσσαν αὐ ἔχον προβεβλημένην ὑπὲρ τοὺς πρωτοστάτας ἐς δέκα πύχεις καὶ οἱ τῶν ἔκτω δὲ ἐφρονηκότες, εἰ μὴ καὶ αὐταῖς ταῖς σαρίσσαις, τῷ δὲ βάρει τῶν σωμάτων ζυγεπέριδον τοῖς πρὸ σφῶν τεταγμένοις, ὡς τὴν τε ἰμβολὴν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους τῆς φάλαγγος αὐ φορητὴν γίνεσθαι καὶ τοῖς πρωτοστάταις αὐτῶν ἀπορον τὴν φυγὴν».

4) Καὶ τὸ ἱππικὸν φέρει συχνὰ τὸ ὄνομα ἐταίροι· περὶ τῆς περα-

τικόν δι' οὐ ὑπεσφραίνετο ἢ προσφιλῆς καὶ εὐκεία σχέσις τοῦ βασιλέως πρὸς τοὺς ἐν πολέμῳ συστρατιώτας καὶ συναγωνιστάς, ὡς ὑπλήθει ἐγκρασίμειον πρὸς τοῦτοις ἐθελονταὶ μισθοτοὶ ἰδίως Ἰλλυρικῆς, οἵτινες ἦσαν ὀπλισμένοι διὰ μεγάλης ἀσπίδος καὶ μικροῦ δόρατος, διακρίνονται δὲ ἀκριβῶς ἀπὸ τῶν φαλαγγιτῶν Μακεδόνων ὄντων βαρέως ὀπλισμένοι. ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τῶν μακεδονικῶν ὀπλων ὑπῆρξεν αἰτία νὰ θεωρηθῇ ὁ Φίλιππος εὐρέτης τῆς κατὰ φαλαγγα παρατάξεως, ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ χρόνου αὕτη ἦν ἰδία τῆς φυλῆς τῶν Δωριέων καὶ διευρυνθῆ παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν, ὁ δὲ Φίλιππος μετεχειρίσθη αὐτὴν ἐν μείζονι μέτρῳ καὶ ἐπέφερε μεταρρυθμίσεις τινάς.

Β'.) Ἐλαφρὸν πεζικόν.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ φάλαγξ ἂν καὶ ἀπετέλει τὸ κύριον μέρος τοῦ μακεδονικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος πρὸς μάχην διὰ ταχείας κινήσεις ἰδίως ἐπὶ ἀνωμάλου ἐδάφους ἢν λίαν βαρεία καὶ δυσκίνητος, διὰ τοῦτο ἠγωνίζοντο κεχωρισμένοι ἀπὸ τῆς φαλαγγος οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι ὑπασπιστάι. οὗτοι φαίνεται ὅτι ἐκαλοῦντο οὕτω διότι τὸ κατ' ἀρχὰς ἦσαν ὀπλοφόροι τοῦ βασιλέως ὑπηρετοῦντες ἀμέσως περὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ὡν ὁ ἀριθμὸς αὐξήθει βαθυκῶν ἐσχημάτισε τὸν ἐν τῇ πατρίδι στρατὸν τῶν Μακεδόνων βασιλέων, ὅστις συνθηροισμένος ἐν τῇ αὐτῇ ἐφρούρει τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐγκρασίμει πρὸς ἀσφάλειαν τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. ὁ μικρὸς τὸ κατ' ἀρχὰς στρατὸς οὗτος ἐπολλαπλασιάσθη, καὶ ἰδιαίτερον σώμα ἐλαφρῶς ὀπλισμένου πεζικοῦ στρατοῦ τῆς γραμμῆς κατήρτισε, σχηματίζοντος, ὡς εἶπεν, τὴν μεταβασιν ἀπὸ τοῦ βαρέως πεζικοῦ στρατοῦ τῶν φαλαγγιτῶν, εἰς τὸ ἐλαφρότατον εἶδος τῶν στρατευμάτων τοῦ ψιλούς, τοὺς ὑπασπιστάς τούτους πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὀπλισμένους ὡς τοὺς πελταστάς τοῦ Ἰσικράτους ἦτοι μὲ θώρακος λινοῦς, ἐλαφροῦν ὑπόδησιν κατὰ τοὺς πόδας, ἴσως μακρὸν ξίφος, τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν ἦν πάντως τὸ ἔθνικόν μακεδονικόν στραγγύλον ἢ καυσία καὶ ἡ ἀσπίς τῶν ἦν ἡ μακεδονική, δὲν ἔφερον ὅμως σάρισσαν οὐδὲ ἀκόντια ἀλλὰ βραχὺ τι δόρυ. (1) ὁ Ἀλέξανδρος

γωγῆς τῆς ὀνομασίας ταύτης παραβαλ. Ἀναξίμενην (παρὰ Φωτ. λέξι: σελ. 405 Porson) ἐν τῷ I. βιβλίῳ τῶν Φιλιππικῶν του. «Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους ἰππεύειν συνθέσας ἑταίρους προσγγόρευσε τοὺς δὲ πλείστους καὶ τοὺς πεζοὺς εἰς λόγους καὶ δεκάδας καὶ τὰς ἄλλας ἀρχὰς εἰελῶν, πεζεταίρους ὀνόμασεν, ὅπως ἐκ ἄτεροι μετέχοντες τῆς βασιλικῆς ἐπαγείας προθυμότετοι διατελώσιν ὄντες.»
 1) Geschichte des griech. Krieges, von Ruestow καὶ Koehly σελ. 241 καὶ ἐφεξῆς.

μετεχειρίσθη τοὺς ὑπασπιστάς ὅτε μὲν πρὸς ἐκπόρθησιν ὄχυρῶν θέσεων ὅτε δὲ διὰ νυκτερινὰς ταχείας πορείας, (1) κυρίως δὲ πρὸς ἐπιθετικὰς κινήσεις, ἀρού οἱ ψιλοὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τοῦ ἰππικοῦ ἐποίουν ἐναρξίν τῆς προσβολῆς, ἐβαθίζον οἱ ὑπασπισταὶ πρὸς τὰ ἐμπρὸς, καὶ εἴτα ἀμείσως πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῶν ἐπικολούθει ἡ ῥαλαγγή. σύμπας ὁ ἀριθμὸς τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος τῶν ὑπασπιστῶν δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ ἱρισθῆ, τόσον μόνον γινώσκομεν, ὅτι τοῦτο διηγεῖτο εἰς χίλιαρχίαις. (2) ἐκλεκτὸν τι δεδοικμασμένον μέρος τῶν ὑπασπιστῶν σχηματίζον εἶδος πεζῆς σωματοφυλακῆς τοῦ βασιλέως καὶ συχνότερον ἢ οἱ λοιποὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγῶνος προσκαλούμενον ὠνομάζετο ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ, καὶ πολλάκις τὸ ἄγλημα τῶν ὑπασπιστῶν, τὸ πεζικὸν ἄγλημα, τὸ ἄγλημα. ἐξ ὧν τὰ λοιπὰ μέρη ῥητῶς διακρίνονται διὰ τοῦ ὅρου οἱ ἄλλοι ὑπασπισταὶ ἢ μόνον οἱ ὑπασπισταὶ, οὓς εὐρίσκωμεν κατὰ τὰς πρώτας ἐκστρατείας τοῦ Ἀλεξάνδρου ὑπὸ τῆ ἀρχηγίᾳ τοῦ Νικάνωρος.

Ἀπότου δὲ μετεχειρίζοντο τοὺς ὑπασπιστάς μόνον ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ δὲν ὑπηρετοῦν πλέον τῷ ἡγεμόνι, ἡ ὑπηρεσία αὐτῆ ἀνετέθη εἰς ἐκλεκτὸν καὶ ἰσχυρὸν στρατιωτικὸν σῶμα καλούμενον οἱ σωματοφύλακες. ἢ καὶ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ. περὶ τῆς λέξεως σωματοφύλακες παρατηροῦμεν, ὅτι αὐτῆ λαμβάνεται διττῶς. κατ' εὐρύτεραν καὶ στενωτέραν σημασίαν. κατὰ μὲν τὴν εὐρύτεραν δηλοῖ τοὺς ἄνδρας οἵτινες συνώδευον τὸν βασιλέα εἰς τὴν μάχην καὶ διακοῦσης αὐτῆς ἦσαν περὶ αὐτόν. (3) ἐλαμβάνοντο δ' ὡς φαίνεται οὗτοι ἐκ τῶν βασιλικῶν εὐγενῶν παίδων (οἱ βασιλικοὶ παῖδες) ὄντων ἐν τινι στρατιωτικῇ σχολῇ, ἣν ὁ Φίλιππος ἴδρυσεν ἵνα τοὺς εὐγενεῖς νεανίας τῶν Μακεδόνων στρατιωτικῶς ἐκπαιδεύσῃ καὶ μεθ' ἑαυτοῦ στενωτέρον συνδέσῃ. (4) ἡ ὑπηρεσία ἐν τῷ σώματι τούτῳ τῶν ἐπιλέκτων παίδων δὲν ἦτο μόνον προπαρασκευὴ διὰ τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἰδιαιτέραν τάξιν ἀνωτέρων λοχαγῶν (τοῦ ἐπιτελείου), οἵτινες ὡσαύτως ἐκαλοῦντο σωματοφύλακες. κατὰ τὴν στενωτέραν δὲ ταύτην σημασίαν

1) Ἀναβ. II, 20, 5, 23, 6, III, 48, 8.

2) Ἀναβ. III, 29, 7, IV, 30, 6, V, 23, 7.

3) Ἀναβ. I, 6, 5, III, 47, 2.

4) Ἀναβ. IV, 13, 1. ἐκ Φιλίππου ἦν ἤδη καθιερωτὸς τῶν ἐν τέλει Μακεδόνων τῶν παίδων ὅσοι εἰς ἡλικίαν ἡμεραιούδου καταλέγεσθαι εἰς θεραπείαν τοῦ βασιλέως, τὰ τε περὶ τὴν ἄλλην δίαιταν τοῦ σώματος διακοινοῦσθαι βασιλεῖ καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτους ἐπετρέπετο, καὶ ὅποτε ἐξελαύνει βασιλεὺς τοὺς ἵππους παρὰ τῶν ἱπποκόμων δεχόμενοι ἐκείνους προσήγον καὶ ἀνέβαλον. οὗτοι βασιλεῖα τὸν Περσικὸν πόρον καὶ τῆς ἐπὶ θύρασιλοτηρίας κοινοῦν ἦσαν ὁμοίως καὶ Κούρτιος VIII, 6, 1.

τῆς λέξεως οὔτοι ἀπέρτιζον τὴν ἐγγυτάτην ἀκολουθίαν τοῦ ἡγεμό-
νος ἀναλογούντες πρὸς τοὺς ἡμετέρους γενικοὺς διαγγελεῖς
ἢ ὑπακσιπτάς τοῦ βασιλείως, καὶ ἦσαν ἀρχικῶς 7 εἰς οὓς
ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐξ Ἰνδιῶν προσέθηκε καὶ
ὄγδοον (1). οὔτοι εἶχον ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ ἀγῶνος ὡς καὶ
ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τὴν ἄμεσον ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλείως, ἐπιτήρουν
σφόδρα τὴν ἀσφάλειάν του, καὶ ἀνύψουν τὴν λάμπην τῆς αὐτῆς του,
ὡς γενικὸν ἐπιτελεῖον τῆς βασιλικῆς οἰκίας ἦσαν οἱ σύμβουλοι του
καὶ κομιστὰι τῶν ἀγγελιῶν του.

Γ'.) Πεζικὸν ἀκροβολιστικὸν τὸ ἐλαφρότατον.

Ἐκτὸς τῆς φάλαγγος καὶ τῶν ὑπακσιπτῶν ἐχρησίμευον διὰ τὸν
μακεδονικὸν στρατὸν πλείστα εἶδη ἐλαφρῶν πεζῶν στρατευμάτων
καλούμενα γενικῶ ὀνόματι ψιλοὶ, (ἢ γυμνήτες καὶ γυμνοί.)
ἦσαν δ' οὔτοι πελτασταί, τοξόται, ἀκοντισταί, σφενδο-
νήται, οὓς ὁ Ἀλέξανδρος καὶ κατὰ τὴν ἐναρξίν τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ
τῶν περὶ τῶν, καὶ ἐν τῷ μετώπῳ τοῦ βαρέος πεζικοῦ καὶ ἀναμε-
μιγμένους μετὰ τοῦ ἵππικοῦ πρὸς καταδίωξιν τῶν πολεμίων μετε-
χειρίζετο. τούτων ἦσαν οἱ μὲν Μακεδόνες, οἱ δὲ ξένοι μάλιστα Θρά-
κες. οἱ ἄριστοι αὐτῶν ἦσαν οἱ Ἀγριᾶνες ἀνήκοντες εἰς ὄρεινὴν
παιονικὴν φυλὴν, οἵτινες ὅτε μὲν ὡς ἵππεις ὅτε δὲ ὡς τοξόται
ὑπηρετοῦν συμποσούμενοι εἰς 6.000 ἄνδρας. περὶ τῆς ὠφελείας καὶ
σπουδαιότητος τῶν ἐλαφρῶν τούτων στρατευμάτων ὁ Ἀξρίανος λέ-
γει ἡμῖν τάδε. (2) ἀφέλιμοι δὲ ἐν μάχῃ τοξόται καὶ ἀκοντι-
σταὶ καὶ σφενδονήται καὶ πάντες ὅσοι ἐκπύλοισ ὕπλοις δια-
χρῶνται πολλαχῆ· καὶ γὰρ ὅπλα συντρίψαι τῶν πολεμίων ἱκανοί, μάλ-
ιστα δὲ οἱ τοῖς λίθοις ἀκροβολιζόμενοι, καὶ τραύματα ἐκ μακροῦ
ἐμβάλλειν, εἰ δὲ βριαυτέρᾳ πληγῇ γένοιτο, καὶ κατακτανεῖν. χρήσι-
μοι δ' ἐκκαλέσασθαι ἐκ χωρίου ὄχρου πολεμίους, τῷ διὰ μακροῦ τὰ
βέλη ἐπιέντες ἐλπὶδα παρέχειν, ὅτι ἐπιόντας οὐκ ἂν δεῖξαιτο. χρή-
σιμοι δὲ καὶ φάλαγγα τεταγμένην διαλύσαι καὶ ἵππον ἐπιφερομέ-
νην ἀναστεῖλαι, καὶ χωρία ὑπερδέξια καταλαβέσθαι τῷ τε ταχεῖς
εἶναι διὰ κορυφότητα, καὶ τῷ, εἰ καταλάβοιεν, τῇ συνεχεῖς τοῦ
ἀκροβολισμοῦ μὴδένα πελάσαι αὐτοῖς ἄνευ πολλῶν τραυμάτων.
χρήσιμοι δὲ καὶ ἀποκρούσασθαι ἀπὸ χωρίου τοὺς κατειληφτάς,
οὐχ ὑπομένοντας τὰ τραύματα· ἐπιτήδειοι δὲ καὶ τὰ ὑποπτα χωρία
διερευνησάσθαι ὠφέλιμοι δὲ καὶ εἰς ἐνέδραν ἐγκαθίξασθαι, ἐνὶ τε
λόγῳ καὶ προαγωνίζεσθαι τῶν πεζῶν ἀγαθοί, καὶ συναγωνίζεσθαι

1) Ἰανθ. VI 18, 4.

2) Ἀξρ. τεχ. τακτ. κεφ. 13.

ὠφέλιμοι καὶ ἐπιμηχόρονοι ἱκανοὶ τελείαν τὴν ἤτταν τοῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους τῶν πεζῶν τραπέσει καταστήσασιν».

Δ'.) Ἴππικὸν (βαρὺ).

Ἦδη ὁ Φίλιππος ἀνεγνώρισε τὴν μεγίστην ἀξίαν τοῦ ἱππικοῦ καὶ σπουδαίως ἐπεξέτεινε καὶ ἐτέλειοποίησεν αὐτό. διακρίνεται δὲ τοῦτο εἰς βαρὺ ἱππικὸν καὶ ἑλαφρὸν ἱππικὸν.

Τὸ βαρὺ ἱππικὸν ἀποτελούμενον ἐκ πλουσίων κτηριακῶν Μακεδόνων ἱππέων ἐκαλεῖτο διὰ τοῦ ἐντίμου ὀνόματος ἑταῖροι καὶ πρῶτον παρατηροῦμεν ὅτι καὶ τοῦ ὄρου τούτου, ὡς τῶν δύο ἀνωτέρω ὄρων φάλαγγς καὶ σωματοφύλακες, διπλῆ ἔστιν ἡ σημασία καὶ χρῆσις στενωτέρᾳ καὶ εὐρυτέρᾳ, καὶ δὴ κατὰ μὲν τὴν στενωτέραν ἐδήλου τοὺς περὶ τὸν βασιλέα, οἵτινες ἢ ἀρέσως ὑπηρετοῦν αὐτῷ προσωπικῶς ὡς ὑπηρετῶν του, ἢ ἕνεκα τῆς ἰδιαίτερας εὐνοίας καὶ φιλίας ἧτις συνέθεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ βασιλέως ἀνεστρέφοντο πάντοτε μετ' αὐτοῦ καὶ συνωμίλουν ἢ διασεύδαζον· οἱ τοιοῦτοι ἐκαλοῦντο τότε φίλοι, καὶ διὰ τῆς λέξεως ταύτης ἐδήλουτο ἡ σφύδρα οἰκεία καὶ ἐμπιστευτικὴ σχέσις, ἐνῶ διὰ τοῦ ὄρου γενικῶς ἑταῖροι ἐδηλοῦντο οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν τάξιν τοῦ μακεδονικοῦ στρατοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν τοῦτέστιν εἰς τοὺς μακεδονικοὺς ἰδιοκτητὰς γαιῶν ἴσως ἀπογόνους τῶν Δωριέων ἀποίκων. οὗτοι ὡς ἐλεύθεροι ἄνδρες καὶ σὺγχὴ ὑπῆκοσι ἀπήρτιζον ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ τοῦ βασιλέως τὸ συμβούλιον, οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνεστρέφοντο ἐν τῇ αὐτῇ μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως, κατὰ ταῦτα ἑταῖροι μὲν (γένος) πάντες οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μακεδονικὴν εὐγένειαν, φίλοι δὲ (εἶδος) οἱ πιστοὶ καὶ σχετικοὶ τοῦ βασιλέως, τὴν διάκρισιν ταύτην μετὰ τῶν δύο τούτων ὄρων δὲν φυλάττουσι σταθερῶς οἱ λατῖνοι συγγραφεῖς διὰ τῶν ὄρων amici, sodales, principes amicorum regis, ἀλλὰ χροῶνται τούτοις ἀδιχορῶς.

Κατὰ δὲ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν ἡ λέξις ἑταῖροι ἐδήλου ἐν ὅλῳ στρατιωτικῶν σώματι τὸ βαρὺ μακεδονικὸν ἱππικόν. παρὰ τῷ Ἀθήνῳ ὅτε μὲν ἀπλῶς ἐξεραζέτο τοῦτο διὰ τοῦ ὄρου οἱ ἑταῖροι, ὅτε δὲ διὰ τοῦ οἱ ἑταῖροι ἱππεῖς, ἢ Ἴππος ἢ ἑταῖρικῆ, ἢ τῶν ἑταῖρων Ἴππος ἀποτελουμένη ἐκ τῶν ἐγγχωρίων μακεδόνων ἱππέων. (1) αὕτη διηγεῖτο ὡς φαίνεται εἰς 15 Ἰλας, (2) αἵτινες κατὰ τὰς πόλεις ἢ τὰς ἐπαρχίας

1) Ἰδε Curtius VI, 34 21. «equitatu, optimae exercitus parti, principibus nobilissimae juventutis, unum prae feci».

2) Τῷ γένει ἐν τῷ ὀργανισμῷ τοῦ ἱππικοῦ ἐπήλθον μεταβολαί τινες ἰπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου· οὕτω μανθάνομεν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐκπορθήσεως τῆς Περ-

ἐξ ὧν συνελέχθησαν ἢ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῶν τοῦ Ἰλαργου ἐπωνομαζόντο, ἔχοντι δύνανται ἀπὸ 150—250 ἀνδρῶν. πᾶσαι δὲ γενικῶς ἐκαλοῦντο Ἰλαϊβασιλικαί (1). δύσκολος δὲ ἔστιν ἡ διακρίσις βελθμίδος μεταξὺ μιᾶς ἐκάστης τούτων. ἰδιαιτέρα τις Ἰλη ἢ Ἰθη ἀπῆρτιζε τὸ καλούμενον ἄγῆμα, (2) οὗ ἀρχηγὸς τὸ κατ' ἀρχαίαν ἦν ὁ Κλεῖτος, ὃν ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ ταῦτα ἐρόνευσεν ἐν τῇ μέθῃ του. τὸ ἄγῆμα ἦν εἶδος ἐρίππου σωματοφυλακῆς τοῦ βασιλέως διὸ καὶ ἐκαλεῖτο ἰδικὸς Ἰληβασιλική ὡς τὸ ἄγῆμα τῶν ὑπασιπιδῶν, ὡς εἶπομεν, ἦν περὶ σωματοφυλακῆ. ἀπετελεῖτο δὲ τὸ σῶμα τοῦτο πιθανῶς ἐκ τῶν ἀνωτέρω ρηθιμένων θέντων βασιλικῶν παίδων καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τούτου ὁ ἰδικὸς Ἀλέξανδρος συνήθως ἐμάχετο κατὰ τὴν προσβολήν.

Μόνον τὸ Θεσσαλικὸν ἰππικὸν οὐτινος ἀρχηγοὶ ἦσαν οἱ εὐγενεῖς τῆς Θεσσαλίας ἠδύνατο μετὰ τοῦ μακεδονικοῦ νὰ διαμετρηθῆ ἀσφύτου καὶ τὰ δύο ἠνώθησαν (περίπου 3,000 ἄνδρες) ἀπεδείχθη ἡ ἰσχυρὰ ὄρημ τῶν βαρέως ὀπλισμένων ἰππικῶν ὡς ἀκατανίκητος.

ΕΓ.) Ἰππικὸν (ἐλαφροῦν.)

Τὸ δὲ ἐλαφρὸν ἰππικὸν, τὸ σῶμα τῶν καλούμενων σαρίσσο-τρόπων ἀποτελούμενον ἐκ 1,000 ἀνδρῶν, ἀντὶ τῆς βραχείας λόγχης τοῦ βαρέως ἰππικοῦ κλυομένης ζυστόν ἦν ὀπλισμένον διὰ σαρίσσης, ἧτις ἦμως κατὰ τι βραχυτέρα καὶ ἐλαφροτέρα ἦν τῆς 14—16 πόδας μακρᾶς ὁμωνύμου σαρίσσης τοῦ βαρέως πεζικοῦ. ὁ Ἀλέξανδρος μεταχειρίζετο αὐτοὺς κυρίως ὡς προσκόπους καὶ πρὸς σύλληψιν τῶν εἰς φυγὴν τρεπομένων πολεμίων.

οίας καὶ τῆς ἀπίσεως τοῦ Ἀμόντου (III, 16, 41.) ἡ ἴλη ἦτις μέχρι τοῦδε τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἰππικοῦ ἦν διηρέθη εἰς δύο λόγους ἵνα οὕτως εὐκνητοτέρα καταστῆ. «κατέστησε δὲ καὶ λόγους δύο ἐν ἐκάστη ἴλη οὗ πρόθεον ὄντας λόγους ἰππικούς, καὶ λοχαγούς ἐπίστησε τοὺς κατ' ἀρετὴν προκρίθοντας ἐκ τῶν ἑταίρων» ἐπίσης ἐκ τοῦ III, 27, 4. μανθάνομεν, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Φιλότη ἀνεκα πολλῶν λόγων εἶδεν, ὅτι ἔπρεπε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἰππικοῦ νὰ μερίσθῃ μεταξὺ τῶν ἑταίρων. καὶ ἔκτοτε ἐμρανίζετο συνθέστερον ὁ ὅρος ἰππαρχία τῶν ἑταίρων. (= τάγμα) πρὸς ὄψιν τῶν μερικῶν τμημάτων. πλὴν τοῦ ἀγῆματος οὗ ἦσαν 4 τοιαῦτα ἐκ 1000 ἀνδρῶν. ὡς ὑποδιαίρεσις τῶν ἰππαρχῶν ἀναφέρονται αἱ Ἰλαὶ καὶ ἐκατοστύες. ἐπὶ νεοτέρᾳ μεταβολῇ ἦν, ὅτι αἱ μοῖραι τοῦ ἰππικοῦ αἵτινες τότε μετὰ τῶν τοπικῶν διαμερισμάτων ἦν πόλειον συνήσαντο καὶ ὑπὸ ἐγγυρῶν ἀξιοματικῶν ἡγεμονεύσαντο ἐκ νέου διαμερίσθησαν καὶ μεταξὺ ἀλλήλων συναμείγησαν τὸναντίον παρὰ τῶν πεζικῶν ἐξηκολούθησεν ὁ παλαιὸς τρόπος τῆς κατατάξεως κατ' ἐπαρχιακὰ τμήματα.

1) Ἀναβ. III, 11, 8.

2) Περὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως ἄγῆμα ἴδῃ οἱ παλαιοὶ διεφώνουν,

Ἐὶν ἐνθουσιασμένον ἐπὶ τέλους ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰς ἐκστρατείας του ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ εἶδος τι πυροβολικοῦ, ὅπερ ἦν διακεκοσμημένον διὰ πλουσίας προμηθείας τῶν λαμπροτάτων καταπελτῶν καὶ διαφόρων πολιορκητικῶν μηχανῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ θαυμάσωμεν τὴν ἔξοχον διοργάνωσιν τοῦ στρατοῦ, ἣν ἐθεμελίωσεν ὁ Φίλιππος καὶ ἐτελειοποίησεν ὁ Ἀλέξανδρος. ἰδίως αἱ νικηφόροι πολιορκαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ αἱ ἀλώσεις τῶν πόλεων π. χ. Τύρου καὶ Γάζης ἀνήκουσιν εἰς τὰ μᾶλλον ἀξιομνημόνευτα πελεμικὰ κατορθώματά του.

Περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ στόλου, ὅστις κατ' ἀρχὰς ὑπεστήριξε τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου, γινώσκουμεν ὅτι ἀποτελεῖτο ἐξ 160 τριήρων καὶ τινῶν ἐμπορικῶν πλοίων, καὶ ὅτι διὰ σπουδαίων συνεισφορῶν τῶν ἑλληνικῶν πόλεων σημαντικῶς ηὐξήθη ἰδίως αἱ Ἀθηναὶ παρέσχον 20 νῆας, δὲν ἦτο ὅμως ἰκανὸς νὰ ἀντιστῆ εἰς τὸν περσικὸν στόλον ἐκ 400 τριήρων συνιστάμενον καὶ ὑπὸ τῶν ἀρίστων ναυτῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου τῶν ροϊνικῶν ὑπηρετούμενον, ἐπειδὴ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰ σχέδια ἐβασίζοντο ἰδίως ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν περσικῶν τῶν δυνάμεων διέλυσεν ἀμέσως τὸν στόλον του, ὡς ἐξησχάτισε τὰς πρώτας κινήσεις του.—

■■■■■■■■■■■■■■■

Ἡ συνήθης ἐν μάχῃ παράταξις τοῦ μακεδονικοῦ στρατεύματος.

Παράβαλε τὰς ἐπὶ Γρανικῷ (I, 14—16) καὶ Ἰσοῦ (II, 8, 4.) μάχαις, τὸ στρατεύμα ἐσχημάτιζε δύο πτέρυγαι· τὴν μὲν ἀριστερὰν διέτασσαν ὁ Παρμενίων τὴν δὲ δεξιὰν ἦτις συνήθως ἐποίει τὴν κυρίαν προσβολὴν ὁ Ἀλέξανδρος. ἡ κυρία γραμμὴ ἀποτελεῖτο ἐκ τοῦ περσικοῦ τῶν δύο πτερυγῶν (4 τάξεις φαλαγγιτῶν ἀριστερά, 2 τάξεις φαλαγγιτῶν μετὰ τοῦ σώματος τῶν ὑπακιστῶν δεξιὰ). ἐν ταύτῃ προσετίθετο τὸ βαρὺ καὶ ἑλαφρὸν ἵππικὸν μετὰ τοῦ ἑλαφροῦ περσικοῦ, καὶ βεβαίως ἦσαν ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς πτέρυγας πάντοτε αἱ 8 ἵλαι τοῦ βαρέος μακεδονικοῦ ἵππικοῦ, οἱ πλείους ἑλαφροὶ

ὁ Εὐστ. ἐν Ὀμή. Ὀδυσ. I, σελ. 4399, 62, λέγει «Αἰδῖος Διανούσιος φησὶν ἄγημα μακεδόσι τάγμα ἀπόλεκτον ἱππέων καὶ ὀπιλιῶν» τοῦτο δὲ ἴσως οὐδὲ ἀπὸ τοῦ ἄγειν ἀλλὰ διὰ τὸ ἄγητὸν ἐῖναι. ἑτέραν ἐρμηνείαν τοῦ ὀνόματος εὐρίσκειμεν παρὰ Ξενοφῶντι πολιτ. Λακεδ. XI, 9. XIII, 6. ἦν δὲ ὅποτε μάχην οἴωνται ἐσεσθαι, λαβὼν τὸ ἄγημα τῆς πρώτης μόρας ὁ βασιλεὺς ἄγει στρέψας ἐπὶ ὄρου, ἐπ' ἂν γένηται ἐν μέσφ' αὐτοῖν μόραιν καὶ αὐτοὶ πολεμάσῃον. ἔσθα τὸ ἄγημα τῆς μόρας φαίνεται δηλοῦν ταυτοσημαντὸν εἶπερὶς τὸ ἡγούμενον καὶ φανερῶναι τὸ τμήμα τοῦ στρατοῦ τὸ ὀδηγοῦν τὴν ἐκστρατείαν.

ἵππεις οἱ ἀγριᾶνες ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται, ἐπὶ δὲ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἦν τὸ βαρὺ ἵππικὸν τῶς Θεσσαλῶν, μετὰ τῶν ἐλλήνων ἵππειων, οἱ ὄδρυσσικοὶ Θράκες τοῦ Ἀγάθωνος, τελευταῖον τὸ μέγα πλῆθος τοῦ ἐλαφροῦ πεζικοῦ, ὕπερ συχνὰ ἀπὸ τῆς μάχης ἀπεχωρίζετο πρὸς φρούρησιν τοῦ στρατοπέδου καὶ τῶν τοῦ πολέμου ἐροδίων. Κατὰ τὴν πυκνοτάτην παράταξιν ὅταν ἡ φάλαγγς εἶχε βάθος 16 ἀνδρῶν καὶ τὸ ἵππικὸν βάθος 8 ἵππων πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης γραμμῆς τῆς μάχης ἀπηρτεῖτο πεδιάς ἔχουσα πλάτος τοῦλάχιστον ἡμισείας λεύγης. ἀποτελεῖτο δὲ τὸ στράτευμα κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας πρὸ τῆς παρὰ τῷ Γρανικῷ ποταμῷ μάχης (1) ἐκ τῶν δε τῶν σωμάτων. (2)

1) Πεζικόν.

Μακεδονικὴ φάλαγγς καὶ ὑπασπισταὶ . . .	12,000	ἄνδρες.
Σύμμαχοι	7,000	»
Μισθοφόροι	5,000	»
Ὀδρύσσαι, Τριβαλλοὶ, Ἰλλυριοί. (ψιλοὶ . . .	1,000	»
Ἀγριᾶνες τοξόται		
Τὸ ὅλον	30,000	»

2) Ἴππικόν.

Βαρὺ μακεδονικὸν ἵππικὸν ὑπὸ Φιλώτῃ . . .	1,500	»
Βαρὺ θεσσαλικὸν ἵππικὸν ὑπὸ Καλῆς . . .	1,500	»
Σύμμαχοι ἐλλήνες ὑπὸ τῷ Ἐρυγίῳ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ψιλοὶ	600	»
Θράκες καὶ παῖνες ἐλαφροὶ ἵππεις ὑπὸ Κασσάνδρῳ	900	»
	4,500.	

Ὁ στρατὸς ὅμως οὗτος τῶν 34,500 ἀνδρῶν ἐπὶ τοσοῦτον κηζήθη προΐοντος τοῦ χρόνου καὶ ἐκ τῶν ἐπικουριῶν, ἃς ἐκάστοτε ἐλάμβανεν ἐξ Ἑλλάδος καὶ Μακεδονίας καὶ ὑπὸ τῶν λαῶν, οὓς ὑπεδούλου καὶ πολλακίς καὶ ἐξ αὐτῶν κατέταπτεν εἰς τὸν στρατὸν του, ὡς κατὰ

1) Ἴδε Ἀναβ. I. 14, καὶ ἐφεξῆς.

2) Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἐλήθησαν ἐν τοῦ Διοδώρου XVII, 17. κατὰ τι δὲ διάφοροί εἰσι παρὰ τῷ Πλουτόρχῳ ἐν βίῳ Ἀλεξάνδρου 15. τῆς δὲ στρατιᾶς τὸ πλῆθος οἱ μὲν ἐλάχιστον λέγοντες τρισμυρίους πεζοὺς καὶ τετρακισχιλίους, ἵππεις, οἱ δὲ πλείστον πεζοὺς μὲν τετράκις μυρίους καὶ τρισχιλίους ἵππιας δὲ πεντακισχιλίους ἀναγράφουσι.»

τὸν Ἀρριανὸν (1) ὅτε ἔφθασεν ἐξ Ἰνδίας «ἠὲ καὶ δώδεκα μυριάδες αὐτῶ μάχιμοι εἶποντο σύνεισιν ἀπὸ θαλάσσης τε αὐτὸς ἀνήγαγε καὶ αὐθις οἱ ἐπὶ συλλογὴν αὐτῶ στρατιῆς περὶ φέντες ἦκον ἔχοντες, παντοῖα ἔθνεα βαρβάρικα ἅμα οἱ ἄγοντι καὶ πᾶσαν ἰδέην ὠπλισμένα.» ὅτε δὲ ἐπανήλθεν ἐκ τῶν Ἰνδιῶν τότε «Ἀλέξανδρος τοὺς Πέρσας κατέλεγεν εἰς τὰς μακεδονικὰς τάξεις, δεκάδ' ἀρχὴν μὲν τῆς δεκάδος ἡγεῖσθαι Μακεδόνα καὶ ἐπὶ τούτῳ διμοιρίτην Μακεδόνα καὶ δεκάστ' ἀττηρον οὕτως ὀνομαζόμενον ἀπὸ τῆς μισθοφορᾶς, ἦντινα μείονα μὲν τοῦ διμοιρίτου πλείονα δὲ τῶν οὐκ ἐν τιμῇ στρατευομένων ἔφερον ἐπὶ τούτοις δὲ δώδεκα Πέρσας καὶ τελευταῖον τῆς δεκάδος Μακεδόνα δεκάστ' ἀττηρον καὶ τοῦτον». (2)

~~~~~

᾽Ονόματ' αὐτῶν κινήσεων καὶ παραγγελμάτων καὶ ἔρμηνεία τῶν σπουδαιοτέρων τακτικῶν στρατιωτικῶν ὄρων.

Πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἀναγνώστου παρατιθέμεθα ἐνταῦθα τοὺς σπουδαιοτέρους τῶν ὄρων τῶν ἀπαντώντων ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ Ἀρριανοῦ ἀρμόμενοι τούτους ἐκ τῆς τακτικῆς τέχνης αὐτοῦ 21—22. καὶ 29, 1, 9.

«Κλίσις μὲν δὴ ἔστιν ἡ κατ' ἄνδρα κίνησις. — καὶ τῆς κλίσεως ἐπὶ δόρυ μὲν καλεῖται ἡ ἐς δεξιὰ, ἵνα περ τὸ δόρυ ἐστὶ τῆ ὠπλίτῃ· ἐπ' ἀσπίδα δὲ ἡ ἐπὶ τὰ λαῖα, ἵνα φέροι τὴν ἀσπίδα.

Καὶ εἰ μὲν ἀπλῆ καὶ κλίσις ἐς τὰ πλάγια μόνον παράγει τὴν ὄψιν, εἰ δὲ διπλῆ γίνωτο ἀποστρέφει τὴν ὄψιν εἰς τὸ κατόπιν τοῦ ὠπλίτου τοῦτι δὲ ἤδη μετὰ θολῆ καλεῖται.

Ἐπιστροφή δὲ ἔστιν ἐπειδὴν τὸ πᾶν σύνταγμα πυκνώσαντες κατὰ παραστᾶτην καὶ ἐπιστᾶτην καθάπερ ἐνὸς ἀνδρὸς σῶμα ἐπὶ δόρυ ἢ ἐπ' ἀσπίδα ἐγκλίνωμεν, καθάπερ ἐπὶ κέντρῳ τῷ λοχαγῷ παντὸς τοῦ τάγματος περιελιγθέντος καὶ μεταβαλόντος τόπον μὲν τὸν ἐμπροσθεν, ἐπιφανεῖαν δὲ τὴν ἐκ δεξιῶν διαμενόντων ἐκάστῳ τῶν παραστᾶτων καὶ ἐπιστᾶτων.

Ἀνασττροφή δὲ ἔστιν ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐπιστροφῆς ἐς τὴν προτέραν χώραν.

Περισπασμὸς δὲ καλεῖται ἡ ἐκ δυοῖν ἐπιστροφῶν τοῦ τάγματος κίνησις ὡς μεταλαθεῖν τὸν ὀπίσω τόπον.

Ἐκπερισπασμὸς δὲ ἡ ἐκ τριῶν ἐπιστροφῶν συνεχῶν τοῦ παντὸς κίνησις, ὥστε μεταλαμβάνειν εἰ μὲν ἐπὶ δόρυ γίνωτο τὴν ἐξ ἀριστερῶν ἐπιφανεῖαν εἰ δὲ ἐπ' ἀσπίδα τὴν ἐκ δεξιῶν.

1) Ἰνδιῆς. 1, 49, 5 —

2) Ἀναβ. VII, 23, 3 — 4. —

Στοιχεῖν δὲ λέγεται τὸ ἐπ' εὐθείας εἶναι τῷ λοχαγῷ καὶ τῷ οὐραγῷ σὺζόντας τὰ ἴδια διαστήματα.—

Ζυγεῖν δὲ τὸ ἐπ' εὐθείας εἶναι κατὰ μήκος ἕκαστον τῶν ἐν τῷ λόγῳ τῷ ζυγούντι. συζυγοῦσι δὲ τῷ λοχαγῷ οἱ λοχαγοὶ παντες τῷ δὲ τούτου ἐπιστάτῃ οἱ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἐπιστάται καὶ ἐρεξῆς ὡς αὐτως.—καὶ μὴν εἰς ὄρθον ἀποδιδόναι τὸ εἰς τὴν καθεστῶσαν ἐξ ἀρχῆς ἐπιφανειαν καταστῆσαι τοὺς ὑπλίτας τὴν ὄψιν, εἰς εἰς τὴν ἐπὶ τοῦς πολεμίους τετραμμένους κελευσθεῖν ἐπὶ δόρυ κλίνοναί τεταγμένους ἀπὸ παραγγελθείη αὐτῶν ἐς ὄρθον ἀποκαταστῆσαι δεήσει πάλιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦς πολεμίους τετράσθαι.»

Τῶν δὲ στρατιωτικῶν παραγγελμάτων τὰ κυριώτατα εἰσι τὰδες:

- 1.) «ἄγε εἰς τὰ ὄπλα».
- 2.) «σίγα καὶ πρόσσεχε τῷ παραγγελλομένῳ».
- 3.) «ἄνω τὰ δόρατα».
- 4.) «κάθεξ τὰ δόρατα».
- 5.) «ὁ οὐραγὸς τὸν λόγον ἀπευθυνέτω».
- 6.) «τήρει τὰ διαστήματα».
- 7.) «ἐπὶ δόρυ κλίνον».
- 8.) «ἐπ' ἀσπίδα κλίνον».
- 9.) «Πρόραγε».
- 10.) «ἐχέτω οὕτως».

1.) Συντεταγμένος ὁ στρατός=(acies instructa) ἐστὶ τὸ ἐν τάξει μάχης παρατεταγμένον στρατεύμα. (ἴδε III, 16, 3.) εἶνε δὲ ἐπὶ φάλαγγος ἢ ἐν φάλαγγι ἢ ἐν μετώπῳ ὁ στρατός ἤτοι ἐν ἐκτεταμένῃ γραμμῇ μάχης, ὅταν τὸ πλάτος τοῦ μετώπου μείζον ἐστὶ τοῦ βάρους. εἰς τὴν ἐπὶ φάλαγγος παράταξιν ἢ τὴν κατὰ μέτωπον πορείαν ἀντιτίθεται ἢ ἐν μακρᾷ σειρᾷ παράταξι ἢ ἐλεγον: ἐπὶ κέρως πορεύεσθαι, κατὰ κέραξ ἄγειν, ὄρθια φάλαγγξ, ὄρθια ἐπαγωγῆ, (longum agmen, ἔχουσα συνήθως μικρὸν πλῆθος 2 — 4 ἀνδρῶν ὅσον ὁ χώρος τῆς ὕδου ἐπέτρεπεν αὐτῇ ἢ συνήθως ταξίς ἐν ταῖς πορείαις καθ' ἣν ὁ στρατός ἐβάδιζεν οὕτως ὥστε οἱ ἐνωμοτῆται καὶ οἱ λόχοι ὁ εἰς ὀπισθεν τοῦ ἐτέρου τεταγμένοι νὰ πορεύωνται ἰσάκεις δ' ἐπέκειτο φόβος προσβολῆς ὑπὸ τῶν πολεμίων τότε διὰ τῆς πρὸς τὰ πρόσω πορείας τῶν ἐνωμοτιῶν τῶν λόχων ἤτοι διὰ τῆς παραγωγῆς ἢ τοῦ παραγείν (εἴτε ἐπ' ἀσπίδα = πρὸς ἀριστερά, εἴτε ἐπὶ δόρυ = πρὸς δεξιὰ) ἐξετείνετο τὸ μέτωπον καὶ ὁ στρατός παρετάσσετο ἐπὶ φάλαγγος ἢ τοιαύτη πρᾶξις ἐλέγετο, ἐπὶ φάλαγγος ἄγειν, παράγειν εἰς μέτωπον παρ' ἀσπίδα καθίστασθαι. οὕτως ἐν Ἀναβ. II, 8, 2. «ἀνέπτυσσε τὸ κέραξ εἰς φάλαγγα ἄλλην καὶ ἄλλην τῶν ὑπλιτῶν τὰ-

ξιν παράγων». — ἡ ἀντίθετος κίνησις ἦτις ἐλάττωσιν τοῦ μετώπου καὶ αὐξήσιν τοῦ βάθους ἐπέφερον ἐκαλεῖτο: ἐς βάθος τὴν φάλαγγα ἐκτάττειν ἢ ἐπάγειν.

2. Ἀμφίστομος δὲ φάλαγξ καλεῖται «ἢ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἀνδρῶν ἀπεστραμμένους ἀπὸ σφῶν ἔχουσα, ὡς ἀντινώτους εἶναι». ἦτοι ὅταν πλησίον τῆς πρώτης γραμμῆς τῆς μάχης καὶ ὀπίσθεν αὐτῆς σχηματίζεται δευτέρα παράλληλος αὐτῆ· ἐξέλεγον δὲ τὴν παράταξιν ταύτην μετὰ διπλοῦ μετώπου ὅταν ἐπρόκειτο νὰ σκεπασοῖ τὰ νῶτα τῆς πρώτης πρὸς προσβολὴν χωρούσης γραμμῆς τῆς μάχης καὶ οὕτω νὰ προσυλλάξωσι πᾶσαν κύκλωσιν αὐτῆς, ὅταν τοιαύτη ἀπόπειρα ἐγίνετο ὑπὸ τοῦ πολεμίου τότε ἐπρεπεν ἢ δευτέρα γραμμὴ ἦτις εἶχεν εἰς τὴν πρώτην τὰ νῶτα ἀπεστραμμένα νὰ ἀναλάβῃ τὸν ἀγῶνα μετὰ τοῦ πολεμίου. (ἴδε Ἄναβ. III, 12, 1).—

3. Εἰς ἐπικαμπὴν ἢ ἐπικάμπιον ὅταν δίκην σκαλίδος ἦνε ἡ παράταξις καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῆς εἴτε πρὸς τὰ ἔσω τοῦ μετώπου εἴτε πρὸς τὰ ἐξω εἰσὶν ἐπικαμπεῖς, ἵνα διὰ τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ἢ προεκβεβλημένων ἢ ὀπίσθεν κεκαμμένων προστατεύσωσι τὰ κέρατα τοῦ στρατοῦ καὶ ἀπαμύνωσι τὴν ὑπερφάλαγγίωσιν (II, 9, 2.) ἢ ὑπερφάλαγγησιν («ὀνομάζουσι τὴν καθ' ἑκάτερον τὸ πέρασ τῆς φάλαγγος ὑπεροχὴν ὑπὲρ τοὺς πολεμίους») ἢ ὑπερέρασιν «δὲ τὴν καθ' ἐν ὑπότερον οὖν κέρασ ὑπεροχὴν» (ἴδε Ἄρ. τεχ. τακτ. 29, 9).—

4. Ἀοξὴ ἢ τὰξις = πλαγία παράταξις τῆς μάχης, καλεῖται ἢ κατὰ μέτωπον ἢ κατὰ φάλαγγα παράταξις, ὅταν τὴν μίαν πτέρυγα κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὴν παράταξιν τῶν πολεμίων ἐγγύτερον φέρῃ καὶ μετ' αὐτῆς μόνον κατάρχηται τοῦ ἀγῶνος, ἐνῶ ὑποχωρεῖ ἢ ἄλλη πτέρυξ. «ἀοξὴ δὲ ὀνομάζεται φάλαγξ ἢ τὸ μὲν ἕτερον κέρασ ὑπότερον ἢ ὁ στρατηγὸς βούληται, τοῖς πολεμίσις πελάζον ἔχουσα, καὶ αὐτῷ μόνῳ ἀγωνιζομένη, τὸ ἕτερον δὲ δι' ὑποστολῆς σώζουσα.» τεχ. τακτ. 26, 3.—

5. Ἐμβολον δὲ δηλοῖ σφηνοειδῆ παράταξιν μάχης ἢς τὸ μὲν πρὸς τὸν πολέμιον ἐστραμμένον μέτωπον ὀξείως ὡς γωνία συνέρχεται ἐνῶ τὰ τελευταῖα αὐτῆς μέλη ἀπ' ἀλλήλων ἀφίστανται, μετεχειρίζοντο δ' αὐτὴν πρὸς διάρρηξιν τῶν γραμμῶν τῶν πολεμίων. «ὅταν δὲ ἡ ἀμφίστομος διφάλαγγια τὰ μὲν ἠγούμενα πέρατα ἀλλήλοισι συνάψῃ, τὰ δὲ ἐπόμενα διασπῆσθαι τὸ τοιοῦτον ἐμβολον καλεῖται.» τεχ. τακτ. 29, 5.

6. Πλασίσιον ὀνομάζεται «ὅταν πρὸς πάσας τὰς πλευράς παρατάξηται τις ἐν ἑτερομήκει σχήματι». ἦτοι ὅταν σχηματισθῇ ὁ στρατὸς τετραγῶνον ὀρθογώνιον μὲν οὐκ ἰσοπλευρον δὲ. (τεχ. τακτ. 29, 7.)

7. «Πλινθίων δὲ ἔταν ἐν τετραγώνῳ σχήματι τούτῳ τοῦτο πράξι, ὡπερ Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου π λ α ἰ σ ἰ ο ν ἰ σ ὄ π λ ε υ ρ ο ν καλεῖ.» (τεχ. τακτ. 29, 8.) τὴν ἐν τετραγώνῳ κανονικῶ καὶ ἰσοπλεύρῳ παρατάξιν ταύτην (agmen quadratum) τοῦ στρατοῦ ἐν ταῖς πορείαις, καθ' ἣν ἔσω ἐνεκλείοντο αἱ ἀποσκευαὶ καὶ οἱ ψιλοὶ, ἐξέλιγον ἵνα ὧσιν ἀμέσως ἔτοιμοι πρὸς μάχην καθ' ἀπάσας τὰς πλευρὰς ἐναντίον οἰωνόηποτε προσβολῶν τῶν πολεμίων ὑπόθεν δὴποτε ἀνησυχούντων τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ. —

8. Ἀόχοι ὀρθιοὶ (κάθαστοι λόχοι) τούτους διέταπτεν ὁ στρατηγὸς νὰ σχηματισθῶσιν, ὅταν τὰ καθ' ἕκαστα πλησίον ἀλλήλων παρατεταγμένα μέρη τοῦ στρατοῦ, ὧν τὸ βῆθος ἦν πολλῶ μείζον τοῦ πλάτους (μετωποῦ), κεραιωμένα ἀπ' ἀλλήλων διὰ μεταξὺ διαλειμμάτων χώρου προσήγγιζον ἐναντίον τοῦ πολεμίου. ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀναξίτησιν τῶν ὀρέων ἢ συνήθως παρατάξεις τῆς φάλαγγος δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἐν σταθερᾷ τάξει, διὰ τοῦτο μετεχειρίζοντο ἰδίως τοὺς ὀρθίους τούτους λόχους κατὰ τὸν ἔφοδον ὑψώματός τινος ὑπὸ τῶν πολεμίων κατεληγμένου, ἐπειδὴ οὗτοι μετὰ τῆς πυκνότητος τῆς ἐπὶ φάλαγγα παρατάξεως εἶχον τὸ πλεονέκτημα μειζόνως ευκινησίας.

9. Συνασπισμοί. (αὐσυγκλειῖσαι τὰς ἀσπίδας) I. 1, 9.) ἐνῶ αἱ ἀποστάσεις τῶν ἀνδρῶν ἀπ' ἀλλήλων εἴτε πρὸς τὸν παραστάτην (τὸν ἄνδρα τὸν ἰστάμενον πλησίον ἐκ δεξιῶν ἢ ἀριστερῶν) ἢ ἐπιστάτην (τὸν ἄνδρα τὸν ἰστάμενον ὀπισθεν) ἐν τῇ διαλελυμένῃ ἦτοι τῆς πορείας παρατάξει συνεποσοῦντο εἰς 6 πόδας ἑλληνικούς, ἐν δὲ τῇ συγκεκλεισμένῃ παρατάξει τοῦ ἀγῶνος τῆς φάλαγγος (πυκνότης) εἰς 3 πόδας ἑλληνικούς, ἐν τῇ πυκνῇ παρατάξει ἢ τῷ συνασπισμῷ ἴσταντο οἱ φαλαγγῖται ἀπ' ἀλλήλων ἐν ἀποστάσει 1 1/2 πόδος. ὁ Ἀῤῥιανὸς περιγράφει ἡμῖν ἐν τῇ τεχ. τακτ. κερ. 11 τούτῳ ὡς ἐξῆς. «συνασπισμοὶ δὲ ἐπ' ἅν εἰς ποσὸνδε πυκνώσεως τὴν φάλαγγα ὡς διὰ τὴν συνέχειαν μηδὲ κλίσειν τὴν ἐρ' ἑκάτερα ἔτ' ἐγγυρῶν τὴν τάξιν. καὶ ἀπὸ τοῦδε τοῦ συνασπισμοῦ τὴν χελώνην (testudo) ῥωμαῖοι ποιοῦνται, τὸ πολὺ μὲν τετραγώνον ἔστι δὲ ὅπου καὶ στρογγύλην ἢ ἑτερομήκη (= τετραγώνον ὀρθογώνιον μὲν οὐκ ἰσόπλευρον δέ.) ἢ ὅπως ἂν προχωρῇ. οἱ μὲν ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ πλινθίου ἢ τοῦ κύκλου ἐσθηκότες τοὺς θυρεοὺς προβέβληνται πρὸ σφῶν, οἱ δὲ ἐρεσθηκότες αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν κεφαλῶν ἄλλοι ὑπὲρ ἄλλου ὑπερκειμήσιας προβάλλεται καὶ τὸ πᾶν οὕτως ἀκριβῶς φράττεται, ὥστε καὶ ἀκοντιστὰς ἄνωθεν καθάπερ ἐπὶ στέγης διαθιόντας δέχεσθαι, καὶ λίθους ἀμαξιαίους μὴ διαλύειν τὴν σύγκλεισιν, ἀλλὰ κατὰκλυσιμένους τῇ ῥύμῃ ὑπερτίπτειν εἰς τὸ δάπεδον.»

Ἐπιτομὰὶ λέξεων ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι.

- Διλ. π. ιστ. = Διλιανῶν ποικίλη Ἱστορία.
 Ἀπολ. = Ἀπολλοδώρου.—
 Ἀθη. = Ἀθηναίων.—
 Διοδ. = Διοδώρου.—
 Ἡσ. = Ἡσίοτου.—
 Ἡρο. = Ἡρόδοτου.—
 Θου. = Θουκυδίδου.—
 Λουκ. = Λουκιανῶν.—
 Π. Δ. = Πηλοποιήσις.—
 Πολύβ. = Πολύβιου.—
 Προλ. σε. = Προλεγόμενων σελίδες.
 Πικρ. = Πικρῶν.—
 Ε. Κ. Π. = Ξενοφώντος Κύρου Παιδεία.—
 Ε. Κ. Α. = Ξενοφώντος Κύρου Ἀνάβασις.—
 Ε. Ἑλ. = Ξενοφώντος ἑλληνικά.—
 Πλάτ. = Πλάτων.—
 Πλ. Ἀλ. = Πλουτάρχου Ἀλέξανδρου.—
 Ὀμ. Ἰλ. = Ὀμήρου Ἰλιάς.—
 Ὀμ. Ὀδ. = Ὀμήρου Ὀδύσσεια.—
 Σουί. = Σουίδου.—
 Στρα. = Στραβῶν.—
 Πολ. Ὀν. = Πολυδεύκου ὀνομαστικόν.—
 Ξε. Ἀπ. = Ξενοφώντος ἀπομνημονεύματα.—
 Tac. = Tacitus. —
 Curt. = Curtius. —
 Ius. = Iustinus. —
 Cic. = Cicero. —
 Caes. d. b. G. = Caesar de bello Gallico. —
 Veg. = Vegetius. —
 Verg. = Vergilius. —
 Liv. = Livius. —
 Plin. hist. n. = Plinii historia naturalis. —
 Sal. Cat. = Sallustius Catilinae Conjuratio. —
 Ovid. met. = Ovidii metarphoseon. —

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Πτολεμαῖος ὁ Λάγου καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου 1
 ὅσα μὲν ταῦτά ἄμφω περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου ξυνέ-
 γραψαν, ταῦτα ἐγὼ ὡς πάντη ἀληθῆ ἀναγράφω, ὅσα δὲ οὐ
 ταῦτά, τούτων τὰ πιστότερα ἐμοὶ φαινόμενα καὶ ἅμα ἀξιό-
 φηγητότερα ἐπιλεξάμενος. ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα ὑπὲρ Ἀλεξάν- 2

Προόμιον.

Πηγαὶ τῆς ἱστορίας του.

1) Πτολεμαῖος ἰδ. Προλ. σελ. 32. — ταῦτά. = σύμφωνα, ὅμοια. — ξυνέγραψαν. τὸ μὲν συγγράφειν ἑαυτοὺς τὰς διαφόρους σημειώσεις γράφειν καὶ ἐξ αὐτῶν ἱστορίαν συναρμολογεῖν καὶ καταγράφειν = conscribere. ὡς Θου. Α. 4. «ξυνέγραψε». τὸ δὲ ἀναγράφειν δηλοῖ τὴν καταγραφὴν ἐκάστου γεγονότος ἰδιαιτέρως· ἀλλ' ἢ διόκαισις αὕτη οὐ τηρεῖται ἀπὸ ἰδ. 6, 28, 3. — τὰ φαινόμενα ἐμοὶ πιστότερα. κατηγ. = ἀφαίνονται μοι πιστότερα. — ἐπιλεξάμενος [ἀνογράφω] = ἐλέξας. ἀδιαφόρως χρῆται ὅτι μὲν τῶ μίση ὡς καὶ 4, 9, 8. ὅτι δὲ τῶ ἐνεργητ. ἐπιλέξας ὡς 3, 29, 5. 4, 28, 8. δηλοῖ οὕτω ὅτι τὸ ἔργον του ἀνάγεται εἰς τὴν κριτικὴν ἱστοριογραφίαν.

2) Ὑπὲρ ὅτου = περὶ οὐ-
 τινος [ἀνέγραψαν]. ἰδία τοῖς μεταγενέστεροις ἢ χρεῖται τῆς ὑπὲρ ἀντιπερί. — πλείονες ἢ ἀ-

ξυμπτωνότεροι. ἰδ. Θου. Α. 21. «ἐπὶ τὸ προσαγωγώτερον ἢ ἀληθέστερον» διπλῆ σύγκρισις συμβαίνουσα ὅταν διάφορα ἰδιότητες ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πράγματι κατὰ τὸν ὕψιστον ἢ ἐλάχιστον βαθμὸν αὐτῶν συγκρίνωται. Ὅμ. Ὅδ. Α. 464. «ἐλαφρότεροι πόδας εἶναι ἢ ἀφνειότεροι». Ἦρ. 3, 65. «ἐπίσπασα ταχύτερα ἢ σωφώτερα». Πλα. Θε. 444 «μανικώτεροι ἢ ἀνδρείότεροι φύονται». — ἀφήγησιν Ἰων. ἀπήγησιν Ἦρ. 2, 70. = διήγησιν, ἐξιστόρησιν. ὅτι = διότι. — βασιλεῖ προστέθη τῷ Ἄλεξάνδρῳ ἕνεκα τῆς ἐπιφερομένης ἀντιθέσεως. καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι. — ὁ μὲν... Ἀριστόβουλος παραθ. ἐπεξηγηματικῆ τοῦ ἄρθρου ὁ μὲν. κακία δὲ λόγου τούτου, ὡς ἐν 4, 15, 4. (οἱ Μακεδόνες). 3, 40, 3. (τοὺς κρείσσονας τὸ δὲ σχῆμα χιαστόν. — πρὸς τῷ ξυστρα-
 τεῦσαι.. ἢ πρὸς προσθήκην δη-
 λοῖ μετὰ αἰτιολογίας, ὡς ἐν τῷ πρὸς τοῦ τοῖς (praeterea). — Καὶ αὐτῷ = et ipsi τῷ Πτολ. ὡς περ

δρου ἀνέγραψαν, οὐδ' ἔστιν ὑπὲρ θου πλείονες ἢ ἀξιωμανό-
τεροι ἐς ἀλλήλους· ἀλλ' ἐμοὶ Πτολεμαῖός τε καὶ Ἀριστοβου-
λος πιστότεροι ἐδόξαν ἐς τὴν ἀρήρησιν, ὁ μὲν ὅτι ξυνοστρά-
τευσε βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ, Ἀριστόβουλος Πτολεμαῖος δὲ πρὸς
τῷ ξυνοστρατεῦσαι ὅτι καὶ αὐτῷ βασιλεῖ ὄντι αἰσχρότερον ἢ τῷ
ἄλλῳ ψεύσασθαι ἦν· ἄμφω δὲ, ὅτι τετελευτηκότες ἤδη Ἀλε-
ξάνδρου ξυγγράφουσιν αὐτοῖς ἢ τε ἀνάγκη καὶ ὁ μισθὸς τοῦ
3 ἄλλως τι ἢ ὡς ξυνηγέθη ξυγγράφαι ἀπὴν. ἔστι δὲ ἃ καὶ
πρὸς ἄλλων ξυγγεγραμμένα, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀξιαρῆρητὰ τέ μοι
ἐδόξε καὶ οὐ πάντῃ ἀπίστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξάν-
δρου ἀνέγραψα. ὅστις δὲ θαυμάζεται ἀνθ' ὅτου ἐπὶ τοσαῖσδε
ξυγγραφεύσι καὶ ἐμοὶ ἐπὶ νοῦν ἦλθεν ἦδε ἡ ξυγγραφή, τὰ τε
ἐνεῖναι πάντα τις ἀναλεξάμενος καὶ τοῖσδε τοῖς ἡμετέροις
ἐντυχῶν οὕτω θαυμαζέτω.

1 Λέγεται δὲ Φίλιππος μὲν τελευτῆσαι ἐπὶ ἄρχοντος Πυθο-
δήμου Ἀθήνησι· παραλαβόντα δὲ τὴν βασιλείαν Ἀλεξάνδρου,

τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἡ αἰτία δὲ ἦν ἐγί-
ναιτε τὴν ἀλήθειαν ἔστιν οὐ μόνον
ὅτι συνοστράτευσε τῷ βασιλεῖ, ἀλλ'
ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν βασιλεὺς — ἄμφω
δὲ [ἐδόξαν πιστότεροι εἶναι]. τῷ
ἄλλῳ = ἄλλῳ πνί—ξυνηγέθη. ὡς
9, 8, 3, 22, 3. = συνέθη τῶν
Ἀτικ. κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Προδ.
καὶ Που. 1. 23 1. ἐπαθήματα τε ξυ-
νηγέθη γενέσθαι.

3) Ἔστι δὲ ἃ = ἕνα δὲ καὶ
ὑπὸ ἄλλῳ οὐ μόνον τοῦ Πτολεμαίου
καὶ Ἀρι. Ἰδ. Προδ. σελ. 36. — πρὸς
ἄλλων ἢ πρὸς μετὰ γεν. ἐπὶ τῶν
παθ. βήμ. ἀντὶ τῆς ὑπὸ συγκοπῆς
παρὰ τῷ Ἀβανῶ. — ὡς λεγόμε-
μενα ἦντι ὡς ἄμφω καὶ οὐχὶ ὡς
ἀλλήθῃ μαρτύριον τοῦ κριτικοῦ καὶ
φιλαλήθους τοῦ Ἀρ. — ἀνθ' ὅτου
= τίνος ἕνεκα οὕτω 3, 30, 4. —
τις — ὅστις ἀδικητικῶς χρῆται
τοῖσδε. τὸ ἐν ἀρχῇ ὡς ὕπαι. ὅν
ὅστις ἐπαναλαμβάνεται αὐθις διὰ
τοῦ τις. ἀναλεξάμενος—
ἀναγνώσκει ἀναλέγεσθαι = ἀναγινώ-
σκων μόνον παρὰ τοῖς μεταγενεστί-

ρως ἀπαντᾷ. ὁ Πρ. ἔγει ἀντὶ τοῦ-
του τὸ ἐπιλέγεσθαι. Α. 124.
«εὐδὸν δ' ἐν αὐτῷ τὸ βιβλίον ἐνεῖν
λαθὼν ἐπιλέγετο.» 1. 41. «τοῦ
τα ἐπιλέξε ἀμεινός ὁ Πολυκρά-
της. καὶ Που. 10, 12, 10. «τις
μὲν δὲ πύθισθαι τὴν ἡλιαν καὶ
ἐπιλέξεσθαι τοὺς χρητμοῦς».

οὕτω = τότε, ἐν δύνηται νὰ
θαυμάη. ἔς θαυμάση, ἀλλ' ἐν ἐν-
τύχη τοῖς ἡμετέροις δὲν θὰ θαυμάση.
ὁμοίως 7, 30, 1. «εὐδὲ πάντα Ἀλε-
ξάνδρου εἰς ἐν γοργίον ξυναγαγίω
οὕτω δὲ ἐκλογίζεσθαι».

K. 1.

Θάνατος Φιλίππου.
ἀνάστασις Ἀλεξάνδρου ἐπὶ
τοῦ θρόνου, καὶ οἱ μετὰ Θερρακῶν
πόλεμοι αὐτοῦ.

1) δὲ, συνδέει τὸ προεφίμω μετὰ
τῆς δευτέρας. — Φίλιππος —
Ἀλεξάνδρου συνήθη, ἡ ἐναλί-
λαχὲ τῆς συνδέσεως, ὡς 3, 18, καὶ

παῖδα ὄντα Φιλίππου, ἐς Πελοπόννητον παρελθεῖν εἶναι δὲ τότε ἀμρὶ τὰ εἰκοσιν ἔτη Ἀλεξάνδρου. ἐνταῦθα ξυναγαγόντα 2 τοὺς Ἕλληνας ὅτοι ἐντὸς Πελοποννήσου ἦσαν αἰτεῖν παρ' αὐτῶν τὴν ἡγεμονίαν τῆς ἐπὶ τοὺς Πέρσας στρατιάς, ἦν τινα Φιλίππου ἤδη ἔδοσαν· καὶ αἰτήσαντα λαβεῖν παρ' ἑκάστου πλὴν Λακεδαιμονίων· Λακεδαιμονίους δὲ ἀποκρίνασθαι μὴ εἶναι σοῖσι πάτριον ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων 3 ἐξηγεῖσθαι. νεωτέρισαι δὲ ἄττα καὶ τῶν Ἀθηναίων τὴν πόλιν· ἀλλὰ Ἀθηναίους γε τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντας καὶ πλείονα ἔτι τῶν Φιλίππου δεθέντων Ἀλεξάνδρῳ εἰς τιμὴν ξυγχαρῆσαι. ἐπανελθόντα δὲ ἐς Μακεδονίαν ἐν παρασκευῇ εἶναι τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου.

Ἄμα δὲ τῷ ἦρι ἐλαύνειν ἐπὶ Θράκης, ἐς Τριβαλλοὺς καὶ 4

ἔδοξεν αὐτῷ ὁ γῶρος κάλλιστος κίεσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν». ἀπομήμης: Ξ. Κ. Α. 4, 11. «ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς, γενόμενης σικιπτόσ πεσείν εἰς τὴν πατρίαν οἰκίαν καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πασάν». — ὁ μὲν Φίλιππος ἐδόλορον ἠθῆ ἐξ ἰδιωτικῆς ἐλευκίσεως ὑπὸ τοῦ Πυρραίου τῷ 4. τῆς 111. Ὀλ. = 336. π. Χ. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐγεν. τῷ 4. τῆς 40. Ὀλ. = 336 π. Χ. τῷ 21 Σεπτεμβρίου. τῆ 6 τοῦ Ἐκατομβαιῶνος. κατὰ Πλ. Ἀλ. 3. — Π ε λ ο π ὄ ν η σ ο ν, ἰδ. Ius. 11, 2. «Alexander in Graeciam confendit ubi exemplo patris Corinthum evocatis civitatibus dux in locum eius substituitur.» κατὰ Πλ. Ἀλ. 14. μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν. «εἰς τὸν ἰσθμὸν τῶν Ἑλλήνων συλλεγέντων καὶ ψηρισταμένων ἐπὶ Πέρσας μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύειν ἡγεμῶν ἀνηγορεύθη».

2) αἰτεῖν καὶ κατωτέρω εἶναι εἰς παρατακτικοῦ τῆς ἀπαρεμφάτου. — στρατιᾶς ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ὁ στόλος, ὁρῶσι ὅτι μὲν τὸν στρατὸν πλῆθος, ὅτι δὲ τὴν ἐκστρατεῖαν τοῦ στρατοῦ ἰδ. Θου. Α. 3. «στρατεία ἐκτεταμένως τὸ πρᾶγμα» στρατιὰ δὲ

συνεσταλμένως: τὸ τῶν στρατιωτῶν πλῆθος, ἐναλλάσσει δὲ πολλάκις ἐν τῇ χρήσει. Ἀρμῳικός. Ἀρι. Ἐκκλ. 592. «μονοκλιτοῦμεν διὰ τὰς στρατιάς». — ἔδοσαν. τῷ 4 τῆς 110 Ὀλ. = 337. π. Χ. ὁ Φίλιππος ἐξελέχθη ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων κατὰ Περσῶν ἐν Κορίθῳ. — πλὴν Λακεδαιμονίων. ἰδ. Διοδ. 47, 3. «ὁ Ἀρκάδες οὕτε Φιλίππου συνεχώρησαν τὴν ἡγεμονίαν μόνοι τῶν Ἑλλήνων οὕτ' Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον καὶ Ius. 9, 5. «soli Lacedaemontii et legem et regem Philippum contempserunt».

3) νεωτέρισαι: «novis rebus studuisse τοῦ Ius. 11, 2, κατὰ προτροπὴν τοῦ Δημοσθένους εὐς προῆλθον ἐστεφανωμένους ἔχων λαμπρὸν ἱμάτιον, ἐβόρῃαν ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τεθνηκυίας» κατὰ Πλ. Δημ. 22. — Ἀθηναίους γε ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Λακ. τουτέστιον μετ' ἐμφάσεως. Ius. 11, 3 «sed Athenienses sicuti primi defecerant, ita primi penitenter coeperunt contemptum hostis in admirationem vertentes». ἐν παρασκευῇ εἶναι. παρατ. ἀπαρεμφ. = ἐσκεπτετο νὰ παρασκευασθῆ καὶ παρασκευάσεται.

4 ἦρι Ὀλ. 1 τῆς 111. = 335 π. Χ. — ἐπὶ Θράκης ἡ μὲν ἐπὶ

Ἰλλυριοὺς, ὅτι τε νεωτερίζειν ἐπέθετο Ἰλλυριοὺς τε καὶ Τριβαλλοὺς, καὶ ἅμα ὁμόρους ὄντας οὐκ ἐδόκει ὑπολείπεσθαι· ὅτι μὴ πάντη ταπεινωθέντας οὕτω μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας στελλόμενον ὁμηθέντα δὴ ἐξ Ἀμφιπόλεως ἐμβαλεῖν ἐς Θράκην τὴν τῶν αὐτονόμων καλουμένων Θρακῶν, Φιλίππους πόλιν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντα καὶ τὸν Ὀρβήλον τὸ ὄρος. διαβάς δὲ τὸν Νέσσον ποταμὸν λέγουσιν ὅτι δεκαταῖος ἀρίκετο ἐπὶ τὸ ὄρος 6 τὸν Αἴμον. καὶ ἐνταῦθα ἀπήντων αὐτῷ κατὰ τὰ στενὰ τῆς ἀνόδου τῆς ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν τε ἐκ τῶν ὄρων πολλοὶ ὠπλισμένοι καὶ οἱ Θρακῆς οἱ αὐτόνομοι, παρεσκευασμένοι εἰργεῖν τοῦ

μετὰ γεν. δηλοῖ διεύθυνσιν ἢ δὲ ἐς σκοπόν. — οἱ Τριβαλλοὶ κατήκον πρὸς δυσμὰς τῆς κάτω Μοισίας οἱ δὲ τῶν Θρακῶν συγγενεῖς Ἰλλυριοὶ ἐν πάσαις ταῖς παραλιαῖς γώραις τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, ἐν τῇ νοτιᾷ Κροατίᾳ, Δαλματία, Βοσνίᾳ, βορείᾳ Ἀλβανίᾳ. — Καὶ ἕμα ἀντὶ καὶ ἕμα ὅτι μετὰ ζωηρότητος ἀναμνησκούσης τὸν προρορικὸν λόγον ἐκφέρεται τὸ δεύτερον μέρος τῆς αἰτιολογίας. ἴδε 3, 16, 2. — ὁ πολ εἰ πε σ θ α ἰ = ὁπίσω εἰς τὰ νοτιὰ του ἀφίενν. ἴδ. Caes. d. b. g. 7, 41. «ne quem post se hostem relinqueret. — ὅτι μὴ συχνότατα ἀπαντᾷ παρὰ τῇ Ἀρ. ἀντὶ τοῦ εἰ μ ἡ ἴδ. 16, 2, 26, 2, 2, 3. — τὸ ἐξῆς «καὶ ἅμα οὐκ ἐδόκει στελλόμενον οὕτω μακρὰν ἀπὸ τῆς οἰκείας ὑπολείπεσθαι τοὺς Τριβαλλοὺς ὁμόρους ὄντας ὅτι μὴ πάντη ταπεινωθέντας».

Ἰ. Ἀμφιπόλεως τὸ πρὸς Ἀν. ὄριον τῆς Μακεδονίας, πόλις πᾶν ὄχυρά ἐκ τῆς θέσεώς της ὑπὸ Στρυμόνος περιβρεομένη οὐ μακρὰν τῶν στομίῳ αὐτοῦ. — αὐ τ ο ν ὄ μ ω ν ἴδ. Θεο. Β. 96. «τῶν ἄρεινῶν Θρακῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαροῦρων, οἱ Διοὶ καλοῦνται, τὴν Ῥοδόπην οἱ πλείους οἰκοῦντες». — Φι λ ἰ π π ο ἰ ἰ σ τ ο ρ ἰ κ ῆ αὕτη πόλις Φί λ ἰ π π ο ἰ ἰ θ η μ ε λ ἰ ω ῖ θ η τὸ πρῶτον ἐπὶ Θρακικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. — Ὀ ρ β ῆ λ ο ν τὸ

ὄρος τοῦτο μεταξὺ Στρυμόνος καὶ Νέσσου σχηματίζει μετὰ τῆς Ῥοδόπης τὸ ὄριον μεταξὺ Πακονίας καὶ Θράκης. — Ν ἑ σ τ ο ς ἢ Ν ἑ σ σ ο ς νῦν Mesto ἢ Karasu ἴδ. Θεο. Β. 96, ἐκβάλλει εἰς τὸ Αἰγαῖον ἀντικρὺ τῆς Θάσσης. — δ ε κ α τ α ἰ ο ς = decimo die. ἀφ' ἧς ἡμέρας διέθη τὸν Νέσσον ποταμὸν. — Αἴ μ ο ς (Βαλκίαν) διήκει ἀπὸ Σκομίου μέχρι τοῦ Πόντου. τὸ ἐνταῦθα μνημονευόμενον στενὸν ἐστὶν ἢ ὑπὸ τῶν ἔπειτα καλουμένην porta Trajani νῦν στενὸν τοῦ Skuri.

6) ἐ κ τ ῶ ν ὄ ρ ῶ ν ἐδεξάμην τὴν διόρθωσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ πᾶν ἀδυνατοῦτος φερομένου ἐ μ π ὄ ρ ω ν ὡς εὐρέηται καὶ ἐν 4, 24, 5. «οἱ δὲ ἐκ τῶν ὄρων σιρόμενον τὸν νεκρὸν τοῦ ὑπάρχου ἰδόντες» καὶ 1, 17, 4. «ἴσσι μὲν... ἐκ τῶν ὄρων». ὅτι δ' ὁ Ἄρρ. φιλεῖ τὰς τοιαύτας περιφρασεῖς μαρτυροῦσαι τάδε. οἱ ἐκ τῆς πόλεως. = οἱ πολῖται (1, 20, 7, 1, 24, 4.). οἱ ἐκ τῶν νεῶν = οἱ ναῦται (2, 22, 4.). κατ' ἀπομίμησιν Θεοκ. 1, 8. «οἱ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι». ἐν παραρθευθῶμεν τὴν γραφὴν ἐ μ π ὄ ρ ω ν ὡς ὁρθὴν τότε οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ σημάξη εἰμὴ συνοδίαν ἐκ μεγάλων ἐ μ π ὄ ρ ω ν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς κ α π ῆ λ ο υ ς ἧτοι μικροὺς ἐμπόρους, ἀλλὰ τότε δὲν θὰ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν γυναῖκας καὶ παιδία ὡς σαφῶς δηλοῦνται ἐκ τοῦ 13—14. ἀρα καταφαίνεται ὅτι ἦταν ἐγγύρωτοι. —

πρόσω, κατειληφότες τὴν ἄκραν τοῦ Αἵμου, τὸν στόλον, παρ' ἣν ἦν τῶ στρατεύματι ἡ πάροδος. ξυναγαγόντες δὲ ἀμάξαις 7 καὶ προβαλόμενοι πρὸ σφῶν ἅμα μὲν γάραι ἐχρῶντο ταῖς ἀμάξαις εἰς τὸ ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, εἰ βιάζοντο, ἅμα δὲ ἐν νῶ εἶχον ἐπαφιέναι ἀνιοῦσιν ἢ ἀποτομώτατον τοῦ ὄρους ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τὰς ἀμάξαις. γνώμην δὲ πεποιήντο ὅτι ὄσω πυκνότερα τῇ φάλαγγι καταφερόμεναι συμμίζουσιν αἱ ἀμάξαι, τοσούτῳ μᾶλλον τι διασκεδάσουσιν αὐτὴν βία ἐμπεσοῦσαι.

Ἀλεξάνδρῳ δὲ βουλὴ γίγνεται ὅπως ἀτραπέστατα ὑπερ- 8 βαλεῖ τὸ ὄρος· καὶ ἐπειδὴ ἐδόκει διακινδυνεύετα, οὐ γὰρ εἶναι ἄλλη τὴν πάροδον, παραγγέλλει τοῖς ὀπλίταις, ὅποτε καταφέρουσι κατὰ τοῦ ὄρθιου αἱ ἀμάξαι, ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεῖα

τοῦ πρόσω· τὸ εἶξ· «παρσιευασμένοι εἶχον τὸν στόλον τοῦ πρόσω εἶναι». — στόλον = ἐκστρατεῖαν. ἰδ. Ε. Κ. Α. 1, 25. «τὸν Κύρου στόλον».

7) σφῶν = ἐαυτῶν. Προλ. σελ. 47. — γάραι — κατηγ. τοῦ ἀμάξαις. — ἐχρῶντο = ἐπειρώοντο ἢ ἠθούλοντο χρῆσθαι. — ἀπομάχεσθαι λέγεται ἐπὶ ἀγωνιζομένου εἰς ὑψηλοτέρου τόπου καὶ ῥιπτοντος κάτω βίβη, λίθους. κλπ. ἰδ. Ε. Κ. Π. 3, 4, 4. «ἐμελλε τὰ βασιλεια οἰκοδομῆν ὡς ἂν ἰκανὰ ἀπομάχεσθαι εἰς». — βιάζονται [ὑπὸ τῶν Μακεδόνων] ἐστὶ παθ. ἐνταῦθα. ὡς 3, 13, 3. «τῶν πλῆθει τῶν βαρβάρων βιάζόμενοι». — ἀνιοῦσι [τοῖς Μακεδόσι]. — τοῦ ὄρους γεν. ἐκ τοῦ ἐπὶ ῥημ. ἢ. ὡς 4, 25, 2. «ἦπερ ἐπαμαχώτατον τοῦ λόφου ἐφαίνετο». ἐπαφιέναι ἢ ἐπανάληψις τῆς ἐπὶ προβέσεως γίγνεται αἰτία διπλῆς συντάξεως πρώτων μὲν μετὰ δοτικῆς ἀνιοῦσι καὶ δευτέρων μετὰ τῆς ἐπὶ μετ' αἰ. ἐπὶ τὴν Φάλαγγα. — πεποιήντο γνώμην = εἶχον συλλάβει τὴν ἰδίαν, ἐπίστευον δέ. οἱ ὑπερσυντέικτοι παρὰ τῷ Ἄρ. ὅτε μὲν ἀπαντῶσι μετὰ ὅτε δὲ ἄνευ αὐτῆς ἰδ. 2, 3. συμπεφέγει

ἀλλὰ 2, 5 πρὸς κεχωρητικέσσαν. — μᾶλλον τι = κατὰ περισσώτερον. συχνὰ χρῆται τούτῳ ὁ Ἀβριανὸς ἄνευ διακρίσεως ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦ συγκριτικῶ μᾶλλον. — διασκεδάσουσιν ὁ Ἀττικὸς τύπος τοῦ μέλλοντος ἐστὶ διασκεδῶ οὐχὶ διασκεδάσω ὅστις ἴδιος τοῖς μεταγενεστέροις. — ὄσω — τοσῶδε = quomodo.

8) διακινδυνεύετα ἀντὶ διακινδυνεύετον οὕτω κατ' ἀπομίμινον τοῦ Θου. καὶ Ἡρι ἀπαντῶσι τὰ πλθ. οὐδέτερον ἀντὶ ἐνικου παρὰ τῷ Ἄρ. 7, 4. ἀμελητέα. 3, 21, 6. διωκτέα. 2, 27, 4. φυλακτέα. — εἶναι ἀπολύτως ὡς ἰδέα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκφέρεται, καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ὑπονοουμένου ἔγινω — κατὰ τοῦ ὄρθιου [αἵμου] = εἰς τὸν καθηφορικὸν δρόμον, κάτω. τὸ ἀντίθετόν ἐστι πρὸς ὄρθιον αἶμον] Ε. Κ. Π. 2. 2. 24. «ἢ δὲ ἀρετὴ πρὸς ὄρθιον ἄρυσσα οὐ πᾶν δεινὴ ἐστὶ. — παρέχοι = ἐπιτρέποι. — διαχωρήσαι = διασχέειν, διαστήναι. νὰ ἀποχωρισθῶν ἀπ' ἀλλήλων. ἰδ. Ε. Κ. Α. 1, 8, 2. — ὡς δὲ αὐτῶν ἐν πρῶτον = ὥστε διὰ μέσου αὐτῶν κατὰ τὰ ἀνοήματα νὰ διαπεράσωσιν αἱ ἀμάξαι.

- 9 οὔσα παρέχοι λύσαι τὴν τάξιν, τούτους δὲ διαχωρῆσαι, ὡς δι' αὐτῶν ἐκπεσεῖν τὰς ἀμάξας· ὅσοι δὲ περικαταλαμβάνοντο, ξυννεύσαντας, τοὺς δὲ καὶ πετόντας ἐς γῆν συγκλείεται ἐς ἀκριθὲς τὰς ἀσπίδας, τοῦ κατ' αὐτῶν φερομένης τὰς ἀμάξας καὶ τῆ ρύμη κατὰ τὸ εἶκος ὑπερπρώτας ἀβλαβῶς ἐπέλθειν. καὶ
- 10 οὕτω ξυνέβη ὅπως παρήνεσέ τε Ἀλεξάνδρος καὶ εἴκασεν. οἱ μὲν γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα, αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων ἐπικυλισθεῖται· ὀλίγα ἐβλάψαν· ἀπέθανε δὲ οὐδεὶς ὑπὸ ταῖς ἀμάξαις. ἔνθα δὴ οἱ Μακεδόνες θαρτήσαντες ὅτι ἀβλαβεῖς αὐτοῖς,
- 11 ἄς μάλιστα ἐδεδίεσαν, αἱ ἀμάξαι ἐγένοντο, σὺν βοῇ ἐς τοὺς Θρᾷκας ἐνέβαλλον. Ἀλεξάνδρος δὲ τοὺς τοξότας μὲν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως πρὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος, ὅτι ταύτη εὐπωρότερα ἦν, ἐκίθειν ἐκέλευσε καὶ ἐκτοξεύειν ἐς τοὺς Θρᾷκας ὅπη προστρέφοντο· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς

9. περικαταλαμβάνοντο = ὅσοι δὲ περὶ τυχὸν ἤθελον ἐγκλείσθαι (τῆ ὁδῷ στενῆ οὕτῃ). τὸ ἀντίθετον τοῦ ὅσοις μὲν ὁδὸς πλατεία οὔσα παρέχοι — ξυννεύσαντας. ξυννεύω = ὁμοῦ νεύω κάτω τὴν κεφαλὴν. συγκλίνω. — ἐς ἀκριθὲς ἢ ὡς ἐν 5, 12, 3 ἐς ἀκρίθειαν = ἀκριθῶς, ἐντελῶς. — συγκλείεται τὰς ἀσπίδας νὰ σχηματίσωσι τὸν λεγόμενον συνασπισμὸν (testudo) περὶ οὗ ἴδ. Προλ. σελ. 63. — τοῦ ἐπέλθειν ὡς καὶ ἀλλαγῶ ἢ γενικῆ τῆς ἀπαρεμψάτου δηλοῖ σκοπόν π. γ. 20, 8, 2, 10, 3, 19, 3, 3, 23, 2, 29, 4, 4, 19, 4, 5, 12, 2. — ρύμη = τῆ ὀρμητικῆ ἐπιφορᾶ. ἴδ. Θου. 2, 76. «ἡ δὲ ρύμη ἐμπύπτουσα ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. — κατὰ τὸ εἶκος = ὡς εἶκος. ut consentaneum erat, ὡς προσεδόξαν.

10) διέσχον = διεχώρησαν. τὸ δὲ χωρῖον προφανῶς ἐμφαρταὶ καὶ δεῖται συμπληρώσεως ἐκ τῶν ἡγουμένων ὡδὲ πως: «οἱ μὲν γὰρ διέσχον τὴν φάλαγγα, [καὶ αἱ ἀμάξαι δι' αὐτῶν ἐξέπεσον· οἱ δὲ συνέλεισαν ξυννεύσαντες ἀκριθῶς τὰς ἀσπίδας πρὸς τὸ μὴ ἰλθῆαι τὰς

ἀμάξας τὴν φάλαγγα], αἱ δὲ ὑπὲρ τῶν ἀσπίδων ἐπικυλισθεῖται ὀλίγα ἐβλάψαν.» οὕτω συμπληροῦται μὲν ἡ ἔννοια, ἐξηγνύεται δὲ ἡ ὑπὸ ἀμαθῶν ἀναγραφέντων προσελθούσα τῶν ἐν μέσῳ κεμένων ἀπόλειξις ὡς ἀπιδόντων πρὸς τὴν δεξιέραν φάλαγγα καὶ ἀμέσως γραψάντων τὰ ἐρεξίης.

11) τοξότας. περὶ τῆς τοῦτων χρήσεως ἴδε Ἀρρ. τακτ. 15. καὶ Προλ. σελ. 53. — ὅτι = διότι ἐπὶ ἰσχυροῦ ὀμαλοῦ ἡδυνάτο τις νὰ χρησιμοποίηται τούτους. — εὐπωρότερα = εὐκολωτέρα ἢ ὁδὸς ὁ δὲ πληθ. ὡς ἐν 2, 8, 10, 10, 1, καὶ Ε. Κ. Α. 3, 4, 49. «ὥς μὲν βέλσιμα ἦν ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦσαν, ἐπεὶ δὲ ἄθρατα ἦν, καταλιπόν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῆ». — ἐκίθειν. ἔκρινε διαρρωτιῶν ἀντὶ ἔλθειν μετὰ Σιντενίου διότι ἡ ἐκδρομῆ ἦν ἰδίως ἔργον πᾶν τοξοτῶν ἴδ. 2, 9, 4. — ὅπη μετ' εὐκτικῆς ὡς καὶ τὸ ὅποι 3, 4. πρὸς ὀλίγων ἐπαναλήψεως. — ἄγημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς. ὅρα προηγ. σελ. 57. — Ἀγριᾶνας παιωνικός λαὸς γείτων τῶν Τριβαλλῶν ὑπηρετοῦντες ὡς ἵππεις καὶ ἀκοντισταί.

καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας κατὰ τὸ εὐώνυμον ἤγρεν. ἔνθα δὴ οἱ τοξόται 12
βῆλλοντες τοὺς προεκθέοντας τῶν Θρακῶν ἀνέστελλον καὶ ἡ
φάλαγξ προσμῖξασα οὐ χαλεπῶς ἐξέωσεν ἐκ τῆς χώρας ἀν-
θρώπους φιλοὺς καὶ κακῶς ὀπλισμένους βαρβάρους, ὥστε Ἀλέ-
ξανδρον ἀπὸ τοῦ εὐώνυμου ἐπάγοντα οὐκέτι ἐδέξαντο, ἀλλὰ
ῤῥιψάντες ὡς ἐκάστοις προὔρωι τὰ ὄπλα κατὰ τοῦ ὄρους ἔφυ- 13
γον. καὶ ἀπέθανον μὲν αὐτῶν ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους,
ζῶντες δὲ ἄνδρες μὲν ὀλίγοι ἐλήθησαν δι' ὠκυτότητα καὶ τῆς
χώρας ἐμπειρίαν, γυναῖκες δὲ ὅσαι ζυνοίοντο αὐτοῖς ἐκλώσαν
πᾶσαι, καὶ τὰ παιδιάρια καὶ ἡ λεία πᾶτα ἐάλω.

Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν λείαν ὀπίσω ἀπέπεμψεν ἐς τὰς πό- 2
λεις τὰς ἐπὶ θαλάσση, Λυσανίαν καὶ Φιλώτα παραδούς διατί-

12) ἀνέστελλον = ἐπι-
ρῶντο ἀναστέλλειν. (εἴρηται δὲ τοῦτο
ἰδιῶς ἐπὶ τοῦ ἀποκορύφου προσβολῆν
τινά) Ἰδ. 20, 4 2, 9, 4. 18, 6. 21,
6. — οὐ χαλεπῶς = ἰσχυρῶς.
λιτότης. αἰτιολογεῖται δὲ τοῦτο διὰ
τοῦ ἐπιπερισσοῦς «ἀνθρώπους φιλοὺς
καὶ κακῶς ὀπλισμένους βαρβάρους».
— ἐπάγοντα τὸ ἄγγμα καὶ
τοὺς ὑπασιπτοῦς ἐστὶν ἀντικείμενον
οὐτοῦ ἐκ ὧν ἰγροῦμενον παραλαμ-
θανόμενον. — ὡς ἐκάστοις προὔ-
ρωι ὥρει τὸ ἐξῆς ἀλλὰ ῤῥιψάντες τὰ
ὄπλα ἔφυγον κατὰ τοῦ ὄρους. ὡς
ἐκάστοις προὔρωι. ὁμοίως 8, 7.
οἱ δὲ πεῖθι ὡς ἐκάστοις προὔρωι
ἐσούζοντο. = ἢ τρόπον ἑκάστη ἡδύ-
ναντο, ἀπροσώπως κατ' ἀπορίμην
τοῦ Θεου. Α. 109. ὡς δὲ ἐν τῷ οὐ
προὔρωι.

13) παιδάρια ὑποκορ. τοῦ
παῖς καθ' ἑσόμενον «τὰ μείζονα
καὶ τὰ ἀρτίως γεγονότα». κατὰ δὲ
τοὺς παλαιούς γραμματικόνες «πα-
δάριον τὸ πρεσβύτερον τοῦ παιδίου, τὸ
περιπατοῦν καὶ ἡδὴ λέξεως ἀντι-
ποιούμενον». ἀδιακρίτως ἐἴ ἄρβυρος
καὶ θήλειος.

κ. 2. 1) τὰς πόλεις τὰς ἐπὶ
θαλάσση. ἴσως λέγει τὴν Νεά-
πολιν καὶ Μίονα τὰ ἐπίετα τῶν πό-
λεων Φιλίππων καὶ Ἀμφιπόλεως
ὅτι ἦσαν αἱ ἀγροὶ πρὸς πώλητιν

τῶν ἀνδραπόδων καὶ τῆς λείας. δια-
τίθεσθαι τὴν λείαν = διαπι-
πράσκειν κυρίως ἐκπιθέσαι τὰ ἐπι-
πορεύμενα καὶ πωλεῖν αὐτὰ. Ἰδ. Ἰπρ.
1, 1. «διατίθεσθαι τὸν φόρτον». —
τὸ ἄκρον ὀπερ θαλάων ἐπὶ διό-
δου ὄρειον τὸ ὑπερβάλλειν ὡς
παρὰ Ε. Κ. Α. 4, 4, 20. «εἰπεὶ δὲ
δὲ ὑπερβάλλον τὰ ὄρη». — Ἀύγι-
νον ποταμὸς ἀγνωστός ἐν τῇ χώρᾳ
τῶν Τριβαλλῶν. — ὡς ἰόντι (τινι)
ἐπὶ τὸν Ἀἴμον = δι' ἐκείνον
ὅστις προτίθεται (ὡς) νὰ πορευθῆ
εἰς τὸν ἄϊμον. συγγὰ οὕτω τίθεται
ἡ δοτικὴ πρὸς ἀρῶν ἐν τοιαύτης σχέ-
σεως. παρὰ. «ἀρξάμενος 2, 8, 3.
ἐλαύνοντι 3 20, 2. εἰόντι 2,
26, 1. καὶ Θεοῦ. Α. 21. ἐν δεῖξ
εἰσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον». —
σταθμοὺς (stations, mausiones,
castra). σταθμός = τόπος ἀναπαύ-
σεως. δὲν εἶνε ἀκριβῶς ἡ πορεία
μᾶς ἡμέρας· ὅτι ἡ ἀπόστασις τῶν
σταθμῶν ἀπ' ἀλλήλων ἦν διάφορος
ἕτε ἕξαρτωμένον ἐκ τοῦ ἐδάφους τῆς
γῆς. ἰδ' ὡς σταθμοὺς ἐλεγον τοὺς
τόπους ἔνθα ὁ βασιλεὺς τῶν Περ-
σῶν πορευόμενος ἐσυνήθηζε ν' ἀνα-
παύηται, ὧν ἡ ἀπόστασις ἦν 4—5
παραστάγιαι. 4—5 μιλίων) Ε. Κ.
Α. 1. 2, 5. ἐν τοῦτοις ἐξαρτάτο ἐκ
τοῦ στρατηγοῦ ἵνα παύηται τοὺς
σταθμοὺς ὡς οἶον τε μακροῦς Ε. Κ.

- θεσθαι, αὐτὸς δὲ τὸ ἄκρον ὑπερβαλὼν προῆει διὰ τοῦ Αἵμου ἐς Τριβαλλούς, καὶ ἀρκείνεται ἐπὶ τὸν Λύγινον ποταμὸν· ἀπέχει 2 δὲ οὗτος ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ ὡς ἐπὶ τὸν Αἶμον ἴσονται σταθμοὺς τρεῖς. Σύρμος δὲ ὁ τῶν Τριβαλλῶν βασιλεὺς, ἐκ πολλοῦ πυνθανόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου τὸν στόλον, γυναίκα μὲν καὶ παῖδας τῶν Τριβαλλῶν προὔπεμφεν ἐπὶ τὸν Ἰστρον, διαβαίνειν κε- 3 λεύσας τὸν ποταμὸν ἐς νήσον τινα τῶν ἐν τῷ Ἰστροῦ· Πεύκη ὄνομα τῇ νήσῳ ἐστίν. ἐς ταύτην δὲ τὴν νήσον καὶ οἱ Θράκες οἱ πρότῳροι τοῖς Τριβαλλοῖς προσάγοντος Ἀλεξάνδρου ἐκ πολλοῦ συμπερευγότες ἦσαν, καὶ αὐτὸς ὁ Σύρμος ἐς ταύτην συμπερεύγει ζῆν τοῖς ἀμφ' αὐτόν· τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν ἐβουλεν ὀπίσω ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐνθην περ τῆ προτεραίας ὠρμήθη Ἀλεξάνδρος.
- 4 Ὡς δὲ ἔμαθεν αὐτῶν τὴν ὀρμήν, καὶ αὐτὸς ὑποστρέψας τὸ ἔμπαλιν ἐπὶ τοὺς Τριβαλλοὺς ἦγε, καὶ καταλαμβάνει καταστρατοπεδεύοντας ἡδῆ, καὶ οἱ μὲν, καταληθθέντες πρὸς τῷ νάπει· τῷ παρὰ τὸν ποταμὸν παρετάσσοντο· Ἀλεξάνδρος δὲ

Α. 2, 2, 12. ἀπορευεῖν δι' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς ἂν δυνομεθα μακροτάτους·

2) Ἐκ πολλοῦ (χρόνου) ἐνταῦθα μὲν χρονικῶς ὡς καὶ ἐν 7, 4. αδι' ὑποψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι". τοπικῶς δὲ ἐν 3, 28 β. εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σιλεῖον αἰθουτο". = ἐκ μακρᾶς ἀποστάσεως. — πυνθανόμενος οἱ ἐνεστώτες τῶν θημάτων, πυνθάνομαι, ἀκούω, κλύω, αἰσθάνομαι, μανθάνω τίθενται ἀντιπαρακειμένων ἐπειδὴ τὸ ἀκουσθῆν, ἐμφανίζεται, ὡς ἐν τῷ παρόντι ἔτι ὑπάρχον καὶ ἀκουόμενον = ἐπειδὴ εἶχε πληρορορηθῆ. — γυναίκα μὲν ἢ ἀντίθετος εὐρηται ἐν τοῖς κατωτέρω τὸ δὲ πολὺ πλῆθος τῶν Τριβαλλῶν.

2) Πεύκη Ἰδ. Στρ. 305 ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην σταδίων ἑκατὸν εἴκοσι, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζεύγμα Λαρεῖας", καὶ οἱ κάτοικοι τῆς νήσου ταύτης Πευκίνοι. Στρ. 306 αἰὶ δὲ τὴν Πεύκην κατοσχόμενος τὴν ἐν τῷ Ἰστροῦ νήσον Πευκίνοι". ἐν ἐπιση-

γματικῆς προτάσει ὄνομα δηλοῦσαι τὸν ὁσύνδετον σχῆμα οὐ σάνιον. 4, 28, 5. Ἄ Οροβάτις ὄνομα τῆ πόλις ἦν". — ποταμὸν ὄν ἀνωτέρω λέγει Λύγινον ποταμὸν.

4) Ὑποστρέψας τὸ ἔμπαλιν ὡς ὁ Lat. retro conversus = ὀπίσω ἐπιστρέψας. πρὸς τῷ νάπει. τὸ νάπος = ἡ νάπη, κοιλίς ἐκ δασῶν κατάφυτος. "Πουχ. ἀνάπη" Ἰλλ. ἢ κοίλη, καὶ ὄρεινός τόπος". — ἐς βάθος ἐκ τάξεως ἦτοι οὕτως, ὡστε τὸ μέτωπον τῆς γραμμῆς τῆς μάχης εἶχε πολὺ μείζον βάθος ἢ πλάτος· ἢ παρατάξις αὐτῆ ζελέγετο εἴτε ἕνεκα τῆς στενότητος τῆς κοιλιάδος, εἴτε ὅταν ἔπρεπε νὰ διαβῆνθῃ ἡ γραμμὴ τῶν πολεμίων, ἢ ἀντίθετος αὐτῆς παρατάξις ἐλέγετο ἐς τὸ μήκος τάσσεισθαι. — εἰ πῶς προκαλέσαι το ὑπον. ἢ μετοχὴ ἀποπειρώμενος. Ἰδ. 19, 9. — τὰ ψιλὰ = τὰ γυμνὰ δένδρων μέρη, οὕτω παρὰ Liv. 25. 36. nudus tumulus". —

καὶ αὐτὸς τὴν μὲν φάλαγγα ἐς βάθος ἐκτάξας ἐπήγε, τοὺς τοξότας δὲ καὶ τοὺς σφενδονήτας προεκθέοντας ἐκέλευσεν ἐκτοξεύειν τε καὶ σφενδονᾶν ἐς τοὺς βαρβάρους, εἴ πως προκαλέσαιτο αὐτούς εἰς τὰ ψιλὰ ἐκ τοῦ νάπου. οἱ δὲ ὡς ἐντὸς βέλους ὁ ἐγένοντο, παιδόμενοι ἐξέβηον ἐπὶ τοὺς τοξότας, ὅπως ἐς χεῖρας συμμαίξειαν γυμνοὶς οὐτι τοῖς τοξόταις. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς προήγαγεν αὐτούς ἐκ τῆς νάπης ἐξω, Φιλώταν μὲν ἀναλαβόντα τοὺς ἐκ τῆς ἀνωθεν Μακεδονίας ἰππέας προστέταξεν ἐμβαλεῖν κατὰ τὸ κέρασ τὸ δεξιόν, ἥπερ μάλιστα προῦκεχωρήκεσαν ἐν τῇ ἐκδρομῇ. Ἡρακλείδην δὲ καὶ Σώπολιν τοὺς ἐκ Βοττιαίας τε καὶ Ἀμριπολείως ἰππέας κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρασ ἐπάγειν ἔταξε. τὴν δὲ φάλαγγα τῶν πεζῶν καὶ τὴν ἄλλην ἵππον πρὸς ὅ τῆς φάλαγγος παρατείνας κατὰ μέσους ἐπήγε. καὶ ἔστε μὲν ἀκροβολισμὸς παρ' ἑκατέρων ἦν οἱ Τριβαλλοὶ οὐ μείον εἶχον ὡς δὲ ἢ τε φάλαγξ πυκνὴ ἐνέβαλλεν ἐς αὐτοὺς ἐρρωμένως καὶ αἱ ἵππεὶς οὐκ ἀκοντισμῶ ἔτι, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς ἵπποις ὠθεύοντες ἄλλη καὶ ἄλλη προσέπιπτον, τότε δὴ ἐτράπησαν διὰ τοῦ νάπου εἰς τὸν ποταμόν· καὶ ἀποθνήσκουσι μὲν τρισχίλιοι ἐν τῇ 7

5) Ἐν τὸς βέλους ἐγέ-
νεν ο. οὕτω καὶ 2, 10, 3. τὸ ὑ-
τόν ἐστι τὸ εἶσω βέλους παρ-
εληθεῖ = ἐντὸς διαστήματος ἐνθα
ἐξικινούνο τὰ βέλη. τὸ ἀντίθετον
αὐτοῦ ἐξω βέλους (βελῶν) εἶ-
ναι ο. 2, 27, 1. — γυμνοῖς
(τῶν ἀσπίδων προαδ. 6, 11, «γυ-
μνοὶ τῶν ὅπλων διασώθηται». καὶ
Ξ. Κ. Α. 4, 3. 6. «γυμνοὶ ἐγί-
γνον το πρὸς τὰ τοξόμακτα». — ἐκ
τῆς ἀνωθεν Μακεδονίας
ἀπὸ ἐκ τῆς ἀνω Μακεδον-
ίας γίνεται δὲ τοῦτο διότι ἡ ὑψη-
λότερον κτισμένη Μακεδονία ἢ μεσο-
γιστοτέρη ἐξ ἡ ἡλθον ἐνωεῖται κατ'
ἀκροῦν πρὸς τὴν πεδιάδα. οὕτω τὸ
ἀνω ἄρρομοσται διὰ τῆς θεν κα-
ταλήξεως μετὰ τῆς ἐκ προθέσεως
ὁ Θουκ. 2, 99, 2 τὸ ἐπί-
νωθεν «τῶν γὰρ Μακεδόνων εἰσι
καὶ Λυγκησταὶ καὶ Ἐλετριῶται καὶ
ἄλλα ἔθνη ἐπάνωθεν». — τοὺς
ἐκ Βοττιαίας καὶ ἐν τούτῳ
καὶ α. ἡ ἔνοια τῆς καταγωγῆς ἦν

δὲ ἡ Βοττιαία μακεδονικὴ χώρα ἐπὶ
τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Ἀξίου.

6) Κατὰ μέσους (τοὺς πο-
λεμίοις) ὁ κατωτέρω λέγει 14, 3.
«τὸ μέσον τῆς τάξεως». — πρὸ
τῆς φάλαγγος παρατείν-
μας — ἦτοι ἐμπροσθεν τῆς φάλαγγος
καὶ κατὰ μήκος αὐτῆς παρατά-
ξας. — οὐ μείον εἶχον = οὐχ
ἡττώοντο. τὸ 3, 23, 5. «μείον ἔχον-
τες τῷ ἀκροβολισμῷ ἀπηλλάγησαν»
κατ' ἀπομίμησιν Ἐινωφ. καὶ Θουκ.
λεγοντίων «λαίπτον ἔχουν». — πο-
κὴ. ἔνεκα τῆς εἰς βάθος παρατά-
ξεως. — τὸ τοῖς τοῖς ἵπποις
(= unicum = μαζὶ μὲ τοὺς ἵππους
ἐν τῇ σημασίᾳ ταύτῃ συνήθως ἐκ-
φέρεται ἀνάχθως 2, 8, 2. «τοῦ, δὲ
καὶ ζώοντες αὐτοῖς ἵπποις ἔλαβον».
2, 2, 5. «ἀκτῶ μὲν καὶ αὐτοῖς ἀν-
δράτην ἔλαβον».

7) Κατὰ τοῦ τῶν. εἴρηται
κατ' ἀκροῦν πρὸς τοὺς ἐν 4, 13,
βρῆθέντας «ἀπέθανον μὲν αὐτὸν ἐς
χιλίουσ καὶ πεντακοσίους». — τῇ ν

φυγή, ζώντες δε ἄλιγοι καὶ τούτων ἐλήφθησαν, ὅτι ὕλη τε ἀσεία πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἦν καὶ νῦξ ἐπιγενομένη τὴν ἀκριθεϊαν τῆς διώξεως ἀφείλετο τοὺς Μακεδόνας. αὐτῶν δὲ Μακεδόνων τελευτῆσαι λέγει Πτολεμαῖος ἱππέας μὲν ἑνδεκά, πεζοὺς δὲ ἄμφι τοὺς τεσσαράκοντα.

- 3 Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης τριταῖος ἀρικνεῖται Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἰστρον, ποταμὸν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μέγιστον ὄντα καὶ πλείστην γῆν ἐπερχόμενον καὶ ἔθνη μαχιμώτατα ἀπειρόγοντα, τὰ μὲν πολλὰ Κελτικά, ὅθεν γε καὶ αἱ πηγαὶ 2 αὐτῷ ἀνίσχουσιν, ὧν τελευταίους Κουαδούς καὶ Μαρκομάνους ἐπὶ δὲ Σαυροματῶν μοῖραν, Ἰαζυγας ἐπὶ δὲ Γέτας τοὺς ἀθανατίζοντας· ἐπὶ δὲ Σαυρομάτας τοὺς πολλοὺς· ἐπὶ δὲ Σκυθας ἔστε ἐπὶ τὰς ἐκβολάς, ἵνα ἐκιδῶσι κατὰ πέντε στόματα εἰς

ἀκριθεϊαν τῆς διώξεως
= τὴν ἐντελῆ καὶ καθ' ἑλευθερίαν
διουσίαν ὡς κατ. 9, 3. «ἢ ἀκριθεῖα
τῶν κι θύων».

κ. 3. 1.) Ἀπό. χρονικῶς τίθεται. — ἢ πείργοντα ἰστί τοῦ
διατροπῶν κ. καὶ ἰστί αὐτῶν
ἀπαντᾷ ἐπὶ τὸ ἰστροπέμνεσθαί
(5, 5, 2.) = συνορεύειν ἐπὶ φυσικῶν
ὄριων τῶν χωρῶν διὰ ποταμῶν,
βαλκασῶν, ὀρίων, γράται ὁ Ἀρρ-
τῶν ῥήματι τούτῳ ἢ πείργειν
ὡς Ἡρ. 1, 22. ὡς ἄλλοι ἔθεν μὲν
Συρίους ἀπέργει ἐξ εὐωνύμου δὲ
Περσικῶν. ἰδ. κατωτέρω 5, 12.
«τὰ τε χωρὶα πρὸς τοῦ ποταμοῦ
ἀπειρόγοντα». — ὅθεν = ἐξ ὧν.
ἀντιγράφει τὸν Ἡρόδοτον. 4, 48.
«Ἰστρον μὲν ὧν μέγιστος ποταμῶν
πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν — ὅθεν —
διὰ πᾶν τῆς Εὐρώπης ἀρξάμενος
ἐκ τῶν Κελτικῶν καὶ 2, 33. α Ἰστρον
τε γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος ἐκ Κελ-
τικῶν καὶ Περσῶν τε πόλιος ῥεῖ μίσην
σχιζῶν τὴν Εὐρώπην».

2.) Ἀνίσχουσι = ἀναβλύ-
ζουσι. τὴ ἀναβλύζον ἀνίσχουσι
ἀπαντᾷ καὶ ἰστροπέμνεσθαί
(ὡς Ἡρ. 4, 91. αἱ Γέτα ἀθανατι-
ζουσι τὸνδε τὸν τρόπον οὐτε ἀπο-
θυλάκων ἐκ τοῦ νομίζουσι ἰεῖα τι τὸν
ἀπολλύμενον παρὰ Ζήλοισιν ἄιμονα
διὰ πεντατηρῆδος δὲ τὸν πᾶν λα-
χόντα αἰεὶ σφῶν αὐτῶν ἀποπέμ-
πουσιν ἄγγελον παρὰ τὸν Ζήλοισιν,
ἐντελλόμενοι τῶν ἀνελκαστῶν δόμων

Κουαδούς καὶ Μαρκομά-
νους λέγει ταῦτα ἐκ τῶν καὶ ἐκ
τῶν χρόνων καὶ οὐκ ἐκ τῶν τοῦ
Ἀλεξῆ ὄρων, καθ' ὅτι οἱ Κουαδοὶ ἐν
τῇ τῶν Μάρτων χωρῇ ὄρισαν τοῦ
Δουβλῶντος μέγιστον ὄριον κατῆ-
κοιν, οἱ δὲ Μαρκομάνοι ἐν τῇ μέσῃ
καὶ ἄνω Μοῖνῃ ὄρισαν ποιηθέντος
μεταξὺ Ἰστροῦ καὶ Δουβλῶντος. ὁ
Ἀρριανὸς τοὺς γερμανικοὺς τοῦτους
λίτους θεωρεῖ ὡς κελτικῶς. — ἐπὶ
δὲ (= deinde). ἐπὶ ῥῶ. ὡς παρ' Ἡρ-
οτοτον ἀπαντᾷ. — Σαυροματῶν
οἰσχυγμένοι τῶν Σκυθῶν κατὰ τὴν
γλῶσσαν καὶ τὴν ἔθνη ὄντες καὶ
Σαυρομάται ἐπὶ καλούμενοι πε-
ριεφέροντο κατὰ τὴν εὐρείαν καὶ
ἀδανδρον πεδιάδα μέγα τῆς Μακεδο-
νίας ἄμενος ἰδ. Ἡρ. 4, 21. — Ἰα-
ζυγας οὐκ οἱ μεταξὺ Βοσθῆ-
νους (Dniere) καὶ τῆς μακροῦδος λί-
μνης οἰκοῦντες Ἰαζυγας, ἀλλ' ἕτερος
κλήδος αὐτῶν μεταξὺ Θεσίου καὶ
Ἰστροῦ. — ἢ πα 4 α να τι ζωντας
ἰδ. Ἡρ. 4, 91. αἱ Γέτα ἀθανατι-
ζουσι τὸνδε τὸν τρόπον οὐτε ἀπο-
θυλάκων ἐκ τοῦ νομίζουσι ἰεῖα τι τὸν
ἀπολλύμενον παρὰ Ζήλοισιν ἄιμονα
διὰ πεντατηρῆδος δὲ τὸν πᾶν λα-
χόντα αἰεὶ σφῶν αὐτῶν ἀποπέμ-
πουσιν ἄγγελον παρὰ τὸν Ζήλοισιν,
ἐντελλόμενοι τῶν ἀνελκαστῶν δόμων

τὸν Εὐξείνιον Πόντον. ἐνταῦθα καταλαμβάνει αὐτῷ ἡκούσας 3 ναὺς μακρὰς ἐκ Βυζαντίου διὰ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου κατὰ τὸν ποταμὸν. ταύτας ἐμπλήσας τοξοτῶν τε καὶ ὀπλιτῶν τῇ νήσῳ ἐπέπλει ἵνα οἱ Τριβαλλοὶ τε καὶ οἱ Θράκες συμπερευγότες ἦσαν, καὶ ἐπειράτο βιάζεσθαι τὴν ἀπόβατον. οἱ δὲ 4 βάρβαροι ἀπήγνων ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὅποι αἱ νῆες προσπίπτειν· αἱ δὲ ὀλίγαι τε ἦσαν καὶ ἡ στρατιὰ οὐ πολλὴ ἐπ' αὐτῶν, καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἀπότομα ἐς προσβολήν, καὶ τὸ βεῦμα τοῦ ποταμοῦ τὸ παρ' αὐτῆν, οἷα δὴ ἐς στενὸν συγκεκλεισμένον, ὅξυ καὶ ἄπορον προστρέρεσθαι.

Ἔνωα δὴ Ἀλέξανδρος ἀπαγαγὼν τὰς ναὺς ἐγνώα διαβαίνειν 5 τὸν Ἴστρον ἐπὶ τοὺς Γέτας τοὺς πέραν τοῦ Ἴστρου φημιμένους, ὅτι τε συνειλεγμένους ἑώρα πολλοὺς ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τοῦ Ἴστρου, ὡς εἰρξόντας, εἰ διαβαίνοι (ἦταν γὰρ ἰππεῖς μὲν ἐς τετρακιτηλίους, πεζοὶ δὲ πλείους τῶν μυριάων) καὶ ἅμα πόθος ἔλαβεν αὐτὸν ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ Ἴστρου ἔλθειν. τῶν μὲν δὴ νεῶν ἐπέβη αὐ- 6

ται. πέμπουσι δὲ ὧδε· οἱ μὲν αὐτῶν ταχθῆν ἐς ἑκόντια τρία ἔχουσ, ἄλλοι δὲ διακλιθέντες τοῦ ἀπ' ἐμπροσθέντος παρὰ Νάμολιν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ποδάς, ἀνακινήσαντες αὐτὸν μετέωρον ῥιπίεσι ἐς τῆς λόγγας, ἦν μὲν δὴ ἀποθήκη ἀναπαύσεως, τοῖσι δὲ ἴλιως ὁ Θεὸς δοκίμη εἶναι. ἦν δὲ μὴ ἀπ' ὀνόματι, αἰτιεῦνται αὐτὸν τὸν ἄγγελον, φέρονται μὲν ἄδρα κινῶν εἶναι, αἰτιεῦσθαι δὲ τούτων ἄλλων ἀποπέμποσαι. — «πάντες, διὸ καὶ παρ' Ἡρ. 4, 17 πεντάτομος παρὰ δὲ Σ. ρ. σελ. 30). ἐπίτατομος καλεῖται νῦν δὲ διὰ τριῶν στοιχείων ἐκβάλλει ἐς τὸν Πόντον.

3.) «Ἐνταῦθα» (ἠρκεῖσθαι ἐπὶ τὸν ποταμὸν) ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐν τῇ § 1. «ἠρκεῖσθαι». — «τῆς νήσου» (πυλῆ).

4.) «Ὅποι προσπίπτειν». δηλοῦ ἐκινῆσθαι = ἐλάττει. — «προσθεῖν ἦν» αὐτὸν τὴν ἐπίθετον καὶ ἐφύλον δηλοῦ ἄλλα καὶ τὴν κατάλληλον πρὸς ἀκουσθῆναι ἔστιν. ἴδ. Θ. 4, 53 «ἦν γὰρ αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας ἐλαττωσάμενοι καὶ Λουκ. Τοξ. 47. «ἦν

προσβολῆ δὲ ἔστι τοῖς ἀπὸ Σκυθίας πλείους». — «ὅξυ καὶ ἄπορον προστρέρεσθαι». οὕτω καὶ 20, 2. «ἀπόρον πάντη προστρέρεθαι τὴν ἄκρην». «ὁ ἀπόρον» συντάτ. μετ' ἀπάρου. = τὸ βεῦμα ἦν ὀρηκτικόν ὥστε καθίστα ἀδύνατον τὴν ἀπόβατον. κενταῦθα ἀπομνησθῆται τὸν Ἡρ. 9, 96. «ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πηλῆγους προστρέρεόμενον».

5.) «Πόθος ἔλαβεν αὐτὸν» ἴδ. Ἡρ. 1, 165. «ἔλαβε πόθος τε καὶ οἰκτος τίς πύλαις καὶ τῶν ἠθέων τῆς γουρας». καὶ ὁ Curtius λέγει Cupido incessit — «ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ» = εἰς τὴν ἀντιπρὸ ὄχθη. καὶ 2, 20, 10. τὸ ἀντιπρὸν ἔστ. 2, 17, 4. «τὴν ἐπὶ ταῦτα τοῦ Εὐραπίτου γῆν».

6.) «ἀνθρώπους» ἴδ. 3, 29, 4. ὁμομνησθῆται ὁ ἦμας τοῦτο τὸ τοῦ Ξ. Κ. Α. 1, 5, 10. «διαφέρας ἄς εἶχεν στεγάρματα ἐπιμπλῶσαν χόρτου κούρου, εἶτα συνήγαν καὶ συνέσπον, ὡς μὴ ἀπτεσθαι τῆς κάρφης τοῦ ὄρου». — «ὄσταν (ἦν) θυμανοξύλα» λέγουσι ἐξ ἐνός στελέχους δένδρου κατεσκευασμένους ἄλλος καὶ οἱ Γερμανοὶ ληστὰὶ μεταχειρίζοντο. ἴδ.

τὰς τὰς δὲ διαβήρας ὑφ' αἷς ἐσκήνουν τῆς κάρφης πληρώσας καὶ ὅσα μονοζύλα πλοῖα ἐκ τῆς χώρας ξυναγαγῶν (ἦν δὲ καὶ τούτων εὐπορία πολλή, ὅτι τούτοις χρῶνται οἱ πρόσκοικοι τῶ Ἰστροῦ ἐφ' ἀλιεία τε τῇ ἐκ τοῦ Ἰστροῦ καὶ εἶποτε παρ' ἀλλήλους ἀνά τὸν ποταμὸν στέλλονται καὶ ληστεύοντες ἀπ' αὐτῶν οἱ πολλοί) ταῦτα ὡς πλεῖστα ξυναγαγῶν διεβίβαζεν ἐπ' αὐτῶν τῆς στρατιᾶς ὅσους δυνατὸν ἦν ἐν τῶ τοιῷδε τρόπῳ, καὶ γίνονται οἱ διαβάντες ἅμα Ἀλεξάνδρῳ ἵππεις μὲν ἐς χιλίους καὶ πενακοσίους, πεζοὶ δὲ ἐς τετρακισχιλίους.

- 4 Διέβαλον δὲ τῆς νυκτὸς ἡ λήϊον ἦν σίτου βαθύ· καὶ ταύτη μᾶλλον τι ἔλαθον προσσχόντες τῇ ὄχθῃ. ὑπὸ δὲ τὴν ἔω Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ λήϊου ἦγε, παραγγεῖλάς τοις πεζοῖς πλαισίαις ταῖς σαοίσσαις ἐπικλίνοντας τὸν σίτον οὕτω προάγειν ἐς τὰ
2 οὐκ ἐργάσιμα. οἱ δὲ ἵππεις ἔστε μὲν διὰ τοῦ λήϊου προῆει ἡ φάλαγξ ἐρείποντο· ὡς δὲ ἐκ τῶν ἐργασίμων ἐξήλασαν, τὴν μὲν ἵππον ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας αὐτὸς Ἀλεξάνδρος παρήγαγε, τὴν
3 φάλαγγα δὲ ἐν πλαισίῳ Νικάνορα ἄγειν ἐκέλευσεν. καὶ οἱ Γέται οὐδὲ τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν ἵππέων ἐδέξαντο· παρά-

Plin. Hist. nat. 16, 49. «Germaniae praedones singulis arboribus cavatis navigant, quarum quaedam et triginta homines ferunt». «ἐφ' ἀλιεία, καὶ εἶποτε στέλλονται, καὶ ληστεύοντες». ὁ τριπλοῦς σκοπὸς ἐκφέρεται διὰ τριῶν διαβήρων τρόπων, πρῶτον δι' οὐσιαστικῶν, εἶτα διὰ ῥήματος «στέλλονται» (= πορεύονται) καὶ τελευταῖον διὰ μεταχρῆς ἀληστεύοντες = εἶτι ληστεία = πρὸς ἀλιείαν, συγκοινωνίαν, καὶ ληστείαν ἐχρῶντο τοῖς μονοζύλοις. — «γίνονται» = συμποσούνται. ἴδ. Ἦρ. 3, 95.

κ 4. 1) «Λήϊον βαθύ.» εἶτι καὶ νῦν αἱ περὶ ἀλάς τῆς Βλαχίας κατὰ μῆκος τοῦ Ἰστροῦ εἰσι περίφημοι διὰ τὴν γονιμότητά των. — «ταύτη» = διὰ τοῦτο. — ὑπὸ τὴν ἔω = ὅτε ἤρχιζεν ἡ ἡμέρα. ἡ ὑπὸ «μετ' αἷτ. χρονικῶς ὡς Ἦρ. 9, 51. «ὑπὸ τὴν νύκτα ταύτην ἐδόκει τοὺς ἡμίσεας ἀποστέλλειν». καὶ ἡ τῶν Λατίνων «Sub», «jam luce sub ipsa». Ovid. metam. 1, 494. — «ἐπικλίνοντας» ἀντι-ἐπικλίνουσαι· αἷτ. ἀντι ὁσπ.

ἀναφερομένης εἰς τὸ ἀπεζοῖς». ὅταν τὸ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμψάτου ἐννοούμενον ἢ κατὰ πλάγιαν τινὰ πῶσιν τὰ κατηγορούμενα ἢ οἱ προσδιορισμοὶ τίθενται ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν πῶσιν ἢ κατ' αἰτιατικὴν. ἴδ. καὶ 9, 5. «παρήγαγε τοῖς σωματοφόλοις ἀναλαμβάνοντας τὰς ἀσπίδας ἀναδείκναι». 2, 13, 6. — «ἐργασίμων» = καλλιεργημένων μερῶν. ἴδ. Ξ Κ. II 1 2, 16. αὐτίνας ἐμελλον αὐτῶν ἐκ τῶν λατῶν τὰ θηρία ἐξελθὼν εἰς τὰ ἐργάσιμα τε καὶ εὐήλατα.»

2.) «Παρήγαγε» περὶ τῆς παραγωγῆς ὡς καὶ περὶ τῆς ἐν ἀπαισίῳ παρατάξεως τῆς φάλαγγος ἴδ. Πρῶλ. σελ. 61.

3.) «Ἐμπαρῶς» (κατὰ τοὺς πλαισίους ἐ- τοῦ «μῆρι» = manus, χεῖρ, διὸ = εὐχερῆς = εὐδόλως. — «αὐτίω» δηλοῦν ἔντονον ἔμφρασι προηγούμενης μετασχῆς. — «ἡ ζύγχεσις τῆς φάλ.» = ὁ συνασπισμὸς περὶ οὗ ἴδε Πρῶλεγ. σελ. 63.

δοξος μὲν γὰρ αὐτοῖς ἢ τόλμα ἐράνη τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅτι εὐμαρῶς οὕτω τὸν μέγιστον τῶν ποταμῶν διεβέβηκει ἐν μιᾷ νυκτὶ τὸν Ἴστρον οὐ γεφυρώσας τὸν πορον, φρενῶν δὲ καὶ τῆς φάλαγγος ἢ ζυγκλεισῆς, βιαία δὲ ἢ τῶν ἵππέων ἐμβολή. καὶ τὰ 4 μὲν πρῶτα ἐς τὴν πόλιν καταφεύγουσιν, ἢ δὲ ἀπειχέν αὐτοῖς ὅσον παραστάγγην τοῦ Ἴστρου· ὡς δὲ ἐπάγοντα εἶδον σπουδῆ Ἀλέξανδρον τὴν μὲν φάλαγγα παρά τὸν ποταμὸν, ὡς μὴ κυκλωθεῖν πῆ οἱ πεζοὶ ἐνεδρευσάντων τῶν Γετῶν, τοὺς ἵππεάς δὲ κατὰ μέτωπον, λείπουσιν αὐ καὶ τὴν πόλιν οἱ Γέται κακῶς τετειγισμένην, ἀναλαβόντες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους ὅσα φέρειν οἱ ἵπποι ἠδύναντο· ἦν δὲ αὐτοῖς ἢ ὀρυμὴ ὡς πορωτάτω ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς τὰ ἔρημα. Ἀλέξαν- 5 δρος δὲ τὴν τε πόλιν λαμβάνει καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ὅσῃν οἱ Γέται ὑπελείποντο, καὶ τὴν μὲν λείαν Μελεάγρῳ καὶ Φιλίππῳ ἐπαναγαγεῖν δίδωσιν, αὐτὸς δὲ κατασκάψας τὴν πόλιν θύει τε ἐπὶ τῇ ὄρῃ τοῦ Ἴστρου Διὶ Σωτῆρι καὶ Ἡρακλεῖ καὶ αὐτῷ τῷ Ἴστρῳ, ὅτι οὐκ ἄπορος αὐτῷ ἐγένετο, καὶ ἐπανάγει αὐτῆς ἡμέρας σφους σύμπαντας ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

Ἐνταῦθα ἀρίκοντο πρέσβεις ὡς Ἀλέξανδρον παρά τε τῶν 6 ἄλλων ὅσα αὐτόνομα ἔθνη προσοικεῖ τῷ Ἴστρῳ καὶ παρά Σύρμου τῶν Τριβαλλῶν βασιλέως· καὶ παρά Κελτῶν δὲ τῶν ἐπὶ

4.) «Παραστάγγην» μέτρον ἀποστάσεως περσικὸν (περσ. Farsang) διαπύρου μήκους κατὰ τὰς διαπύρους ἐπαυλίαις 30--40 σταδίων, συνήθως ὅμως 30 σταδ. = 17,108 πόδες περσικοῦ 3/4 γεωγραφικοῦ μιλίου. — «τῶν γυναικῶν... ὅσα». τὸ εὐθέτερον ἐπειδὴ τὰ πρόσωπα μόνον ὡς μέτρον θεωροῦνται. — «τὰ ἔρημα» λέγει τὰς «στίππας» τὰς στυβίαις ἔνθα τὸ πλεῖστον τῆς στρατῆ τοῦ Δαρείου ἀπέλυτο τῷ 513 π. Χ.

5.) «Ἡρακλεῖ» «Macedonum reges credunt, ab illo deo (Hercule) ipsos genus ducere». Curt. 4, 2, 3. — «αὐτῆς ἡμέρας» = ὃ ἦ ἔτι ἦν ἡμέρα ἀνθετικῶς πρὸς τὴν ἀσπέρας, νυχτὸς· διότι μετὰ τοῦ ἄρθρου «τῆς αὐτῆς ἡμέρας», = κατὰ τὸ χρονικὸν διαίτημα τῆς ἰδίαις ἡμέρας. — «τῷ Ἴστρῳ» τῷ ποταμῷ ὡς Θεῷ, διότι

κατὰ τὴν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων καὶ αὐτοὶ οἱ πατέρες ἠθεωροῦντο ὡς θεοὶ τῆς γ. Ἰδ. Ἠρ. 6, 16. «εἰς τὸν Στρυμόνα οἱ μάγοι ἐκαλλιερέοντο σφίζοντες ἵππους λευκοῦ π. Ἐ. Α. 4, 3, 17. «καὶ οἱ μὲν μάντις ἐσπραγάζοντο εἰς τὸν ποταμὸν».

6.) «Ὡς Ἀλέξανδρον» ἐπὶ προσωπικῷ ἀντικειμένῳ τίθεται ἢ «ὡς ἀπὸ τῆς «πρὸς». — «καὶ παρά Κελτῶν δὲ» ἢ μετὰ τὸ «καὶ» καὶ «δὲ» προσυβεβλημένη λέξις τονιστέα, ὡς κατωτέρω 5, 11, καὶ 2, 11, 2. — «μεγάλαι» (= ἰψήλοί) ἀκαὶ μέγα φρονιότερα ὡς ὑπὸ τοῦ συγγραφέως λεγομένη ἢ πρόβις αὐτῆ τίθεται ἀσυνδέτως ὡς 3, 8, 3. «εἶποντο δὲ αὐτοῖς καὶ Σάκαι, Σκυθικῶν τοῦτο γένος τῶν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων Σκυθῶν».

- τῷ Ἰονίῳ κελπῶ φησιμμένων ἤκον· μεγάλοι οἱ Κελτοὶ τὰ τῶ-
ματα καὶ μέγα ἐπὶ σφίσι φρονούντες· πάντες δὲ φιλίας τῆς
7 Ἀλεξάνδρου ἐφιέμενοι ἤκειν ἔρασαν· καὶ πᾶσιν ἔδωκε πίστει
Ἀλέξανδρος καὶ ἔλαθε· τοὺς Κελτοὺς δὲ καὶ ἤρατο ὅτι μάλι-
στα δεδιότεται αὐτοὺς τῶν ἀνθρωπίνων, ἐλπίσας ὅτι μέγα
8 ὄνομα τὸ αὐτοῦ καὶ ἐς Κελτοὺς καὶ ἐτι προσωτέρω ἤκει καὶ
ἐπιδοα ξυνέβη τῶν Κελτῶν ἢ ἀπόκρισις· οἳ γὰρ πόρρω τε φησι-
σμένοι Ἀλεξάνδρου καὶ χωρὶα δύσπορα οἰκούντες καὶ Ἀλε-
ξάνδρου ἐς ἄλλα τὴν ὁρμὴν ὀρώντες ἔρασαν δεδιέναι μήποτε
ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐμπέσοι· καὶ τούτους φίλους τε ὀνομάσας καὶ
ξυμμαχοὺς ποιησάμενος ὀπίσω ἀπέπεμψε, τοσοῦτον ἐπειπῶν
ὅτι ἀλαζόνες Κελτοὶ εἰσιν.
- 5 Αὐτὸς δὲ ἐπ' Ἀγριάνων καὶ Παιόνων προὔχῳρει· ἐνθα δὴ
ἄγγελοι ἀφίκοντο αὐτῷ Κλεϊτόν τε τὸν Βαρδύλειω ἀφεστάναι
ἄγγέλλοντες καὶ Γλαυκίαν προσκειχωρηκέναι αὐτῷ τὸν Ταυ-
λαντίων βασιλέα· οἱ δὲ καὶ τοὺς Αὐταριάτας ἐπιθήσασθαι
αὐτῷ κατὰ τὴν πορείαν ἐξήγγελλον· ὧν δὴ ἕνεκα κατὰ σπου-

7.) "Ἐδωκε πίστει καὶ ἔλαθε.
«πίστεις» (πίστιν, πιστή) «ἔδωκε
καὶ λαβεῖν» = *idem dare et accipere*
εἴρηται ἐτι λαοδικίας συνθήκης. τὰ
ἐξέγραφα τῆς πίστεως (πίστεις) δὴ-
νῶνται νᾶ ὅτιν ἄρκει, ὅτις τῶν χει-
ρῶν, ὁμηροὶ κλπ. Ἰδ. Ξ. Κ. II 3,
2, 23. «καὶ ἐπὶ τούτοις ἔλαθον καὶ
ἔδωκε πάντες τὰ πιστά» — τὸ ἐξῆς
«καὶ ἤρατο τοὺς Κελτοὺς ὅτι μάλι-
στα τῶν ἀνθρωπίνων δεδιότεται αὐ-
τοῦς» τὸ «διδασκαλικόν. ὅτι μὲν
ἐπὶ ἐνργ. μετ. ὡς ἐνταῦθα = ο-
βίω. Ἰδ. Πλα. Φαι. 215 β. «μηδέ
τις ὁμᾶς λόγις θαρσείτω, ὠδιδι-
τόμενος» ὡς πρὸ τοῦ καινημένου
τον σφύροντα δεῖ προαιρεῖσθαι φίλον».
διὸ καὶ ὁ Μάρτις ὀρίζει ὡδ. «διὸ τ-
τόμενος Ἀττικῶν, ἐκρηθῶν Ἑλλη-
νας». ὅτι δὲ παθῆτ = ὑποβῆσθαι. Ἰλ.
B. 199. «δακρύοντι» οὐ τε εἰκοι κακῶν
ὡς δεδιότεσθαι.

8.) «Δύσπορα» = δύσπορα νᾶ δ-
έθη τις. ἀσπτα. — Ξ. Κ. A. 6,
12. — τοσοῦτον = ὅτιν μόνον

ὀλίγον. — «ἐπειπῶν» = προσθήσας.
ἐκρινε γραπτέον μετὰ Κρυγῆρου ἀντὶ
τοῦ φερομένου ἐν τοῖς χειρογράφοις
«ὕπειπῶν» ἐπειδὴ καὶ ἐν 6, 17, 5
ἀπαντᾷ «καὶ τι καὶ ἰαμαθεῖον ἐπει-
πέ». 8, 19, 6. «ἐπειπόντα ὅτι καὶ
περ οὐκ ἐπ' εὐδοκᾶ. καὶ Ἠ. I, 214.
«λομυνομένη δ' τῷ νεκρῷ ἐπέλεγε
τάδε». τὸ «ὕπειπῶν» = ὑπόσ.μαῖων
significans.

κ. 5. 4.) «Παιόνων». ἤκον
πρὸς βορρᾶν τῆς Μακεδονίας κατὰ
τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Στρυμόνος ἐν
τῇ ἄνω κοιλάδι τοῦ Ἀξίου. ἀφότου
δὲ μετὰ τῶν Ἀγριάνων ὑπετάγησαν
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὑπερέτου ὡς Ἰπ-
πεῖς ἐν τῷ μακεδονικῷ στρατεύ-
ματι. — «προὔχῳρει» ἐπὶ ἐνάξειος
πορείας πρὸς τὴν ὀπίσω τίθεται ὡς
ἐνταῦθα καὶ 3, 23, 1. ἐς Ἰγρκα-
νίαν προὔχῳρει. 4, 15, 7. ἐς τὴν
Σογδιανὴν προὔχῳρειν ἐγνώκειν. καὶ
τὰ «προίενα» 4, 12, 9. «προίενας
δὲ τὸν τι χιλιὸν ἀρσάζεον». καὶ τὸ
«προὔχῳρει» 3, 24, 4. αὐτὸς δὲ

δὴν ἐδόκει ἀναξευγνύειν. Λάγγαρος δὲ ὁ τῶν Ἀγριάνων βασιλεὺς ἔτι μὲν καὶ Φιλίππου ζῶντος ἀσπαζόμενος Ἀλέξανδρον ὁήλος ἦν καὶ ἰδίᾳ ἐπρέσβευσε παρ' αὐτόν, τότε δὲ παρῆν αὐτῷ μετὰ τῶν ὑπασιπιδῶν, ὅσους τε καλλίστους καὶ εὐοπλοτάτους ἀμφ' αὐτόν εἶχε καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν ὑπὲρ τῶν Αὐταριατῶν πυνθανόμενον Ἀλέξανδρον ὅτινές τε καὶ ὁπόσοι εἶεν, οὐκ ἔφη χρῆναι ἐν λόγῳ τίθεσθαι Αὐταριάτας· εἶναι γὰρ ἀπολεμωτάτους τῶν ταύτης καὶ αὐτὸς ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γῶραν αὐτῶν, ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλον τι ἔχοιεν, καὶ κελύσαντος Ἀλεξάνδρου ἐσβάλλει ἐς αὐτούς· καὶ ἐμβαλὼν ἤγε καὶ ἔφερε τὴν γῶραν αὐτῶν.

Αὐταριάται μὲν δὴ ἀμφὶ τὰ αὐτῶν εἶχον· Λάγγαρος δὲ ἰτά τε ἄλλα ἐτιμῆθη μεγάλως πρὸς Ἀλεξάνδρου καὶ δῶρα ἔλαβεν ὅσα μέγιστα παρὰ βασιλεῖ τῷ Μακεδόνων νομίζεται·

προῆν ὡς ἐπὶ Μάδουα. — «Κλειτόν» βασιλεὺς τῶν ἐν κ. 1, 4. μνημονοηθέντων Ἰλλυριῶν διατελούντων εἰς ἀγνευεῖς ἀγῶνας μετὰ τῶν Μακεδόνων. οὗτος ὑποταχθεὶς τῷ 349 π. Χ. ὑπὸ Φιλίππου ἀπεπειράθη νῦν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ θανάτου αὐτοῦ νὰ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τοῦ μακεδονικοῦ ζυγοῦ. — «Ταυλαντίων» μικρὸς Ἰλλυρικὸς λαὸς περὶ τὴν Ἐπίδαμνον οἰκῶν ὡς καὶ οἱ πρὸς ὀρθρῶν αὐτῶν «Αὐταριάται». — «οἱ δὲ» = ἄλλοι δὲ ἄγγελοι. — ἀναξευγνύειν = ἀναγιγρῆναι κατ' ἀπομίμησιν Θου. 7, '08. ἀναξεύξας ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς Ἰωνίας παρ' Ἡρ. ἀπαντᾷ τὸ πλήρες μετ' ἀντικ. στρατῶν ἢ στρατοπέδον 9. 41. ἀναξεύξαντες τὴν ταγίστην πάντα τὸν στρατὸν ἴεναι. — ἰδίᾳ ἀντίκειται τῷ «δημοσίᾳ».

2.) «Ὅσους τε» = καὶ ὅσους πολλοὺς. — εὐοπλοτάτους = τοὺς εἰς ἅπαντα ὅπλα ἔχοντας. Ξ. Κ. Α. 2. 3, 3. «τοὺς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν».

3.) «Ἐπὲρ» = περὶ. — «πυνθανόμενον» = ὅτι ἐπυνθάνετο, ἐζήτει πληροφορίας. — «Αὐταριάτας» ἀνευ ἄρθρου, = ἀνθρώπους οἱμὶ εἶεν οἱ Αὐταριάται. — «τῶν ταύτης» (οἱ-

κούντων) = τῶν κατοίκων τῶν μερῶν τούτων. — «ὡς ἀμφὶ τὰ σφέτερα μᾶλλον τι ἔχοιεν» = ἵνα περὶ τὰ αὐτῶν μᾶλλον ἐνασχολῶνται ἢ περὶ προσβολῆς τινος νὰ δύνωνται νὰ σκέπτονται. — «ἤγε καὶ ἔφερε· Εὐστάθιος ἐν Ὁμ. Ἰλ. ἀλέγεται δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ ἄγεσθαι μὲν τὰ ἐμψυγα καὶ βασιετικά φέρεσθαι δὲ τὰ βασταζόμενα· καὶ ἀμφ. «ἄγειν καὶ φέρειν διαφέρει» ἄγεται μὲν γὰρ τὰ ἐμψυγα φέρεται δὲ τὰ ἄψυγα π. γ. αἰ δ' ἤγον μὲν μῆλα φέρον δ' εὐήνορα οἶνον» Οδ. Δ. 622.» ἐπειδὴ ὁμοῦς εὐρήνται καὶ τοῦ ἐναντίου παραδείγματα Οδ. Α. 184. εἰς Τεμίστην μετὰ γαλκόν, ἄγω δ' αἰθῶνα σίδηρον». διακρινόμενα ταῦτα ὧδὶ: «ἄγω» ἐπὶ κινουμένων «φέρω» ἐπὶ βασταζομένων ὅταν λοιπὸν τὸ «τέρω» τίθηται ἐπὶ κινουμένου θέλει ἐμψυγον ἀντικείμενον ὅταν δὲ τὸ «ἄγω» ἐπὶ βασταζομένου θέλει ἄψυγον.

4.) «Κύβαν.» ἴδ. Ἀθή. σελ. 357. «ἐφησὶ Σάτυρος ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ (Φιλίππου) Λιδάταν Ἰλλυρίδα γήμας ἔσχεν ἐξ αὐτῆς θυγατέρα Κύβαν.» — «Πέλλα» τόπος γεννήσεως Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, ἀπὸ δὲ τοῦ βασιλεῖος Ἀρχελαῦος ἔδρα τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας.

καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ Ἀλέξανδρου Κύναν καὶ ταύτην ὠμολόγησε δόσειν αὐτῷ ἐς Πέλλαν ἀρικομένῳ Ἀλέξανδρος.

- 5 Ἀλλὰ Λάγγαρος μὲν ἐπανελθὼν οἰκαδὲ νότῳ ἐτελεύτησεν. Ἀλέξανδρος δὲ παρὰ τὸν Ἐριγῶνα ποταμὸν πορευόμενος ἐς Πήλιον πόλιν ἐπέλλετο. ταύτην γὰρ κατειλήφει ὁ Κλείτος ὡς ὀχυρωτάτην τῆς χώρας, καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἦκεν Ἀλέξανδρος, καταστρατοπεδεύτας πρὸς τῷ Ἐορδαϊκῷ ποταμῷ τῇ
- 6 ὕστεραίᾳ ἐγνώκει προσβάλλειν τῷ τείχει. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Κλείτον τὰ κύκλῳ τῆς πόλεως ὄρη, ὑπερῶξιά τε ὄντα καὶ ὀσεία, κατείχον, ὡς πάντοθεν ἐπιτίθεσθαι τοῖς Μακεδόσιν, εἰ τῇ πόλει προσβάλλοιεν. Γλαυκίας δὲ αὐτῷ ὁ τῶν Ταυλαντίων βασι-
- 7 λεύς οὐπω παρῆν. Ἀλέξανδρος μὲν δὴ τῇ πόλει προτῆγεν· οἱ δὲ πολέμιοι στραγιστάμενοι παῖδας τρεῖς καὶ κόρας ἴσας τὸν ἀριθμὸν καὶ κροῦς μέλανας τρεῖς, ὠρμηκτο μὲν ὡς δεξόμενοι ἐς χεῖρας τοὺς Μακεδόνας· ὁμοῦ δὲ γενομένων ἐξέλιπον καίτοι κρατερά ὄντα τὰ κατειλημμένα πρὸς σφῶν χωρία, ὥστε καὶ τὰ σράγια αὐτῶν κατελήφθη ἔτι κείμενα.

- 8 Ταύτῃ μὲν δὴ τῇ ἡμέρᾳ κατακλείσας αὐτοὺς ἐς τὴν πόλιν καὶ στρατοπεδευσάμενος πρὸς τῷ τείχει ἐγνώκει περιτειχισμῷ ἀποκλείσαι αὐτούς· τῇ δὲ ὕστεραίᾳ παρῆν μετὰ πολλῆς δυνάμεως Γλαυκίας ὁ τῶν Ταυλαντίων βασιλεύς. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος τὴν μὲν πόλιν ἀπέγνω ἐλεῖν ἂν ζῆν τῇ παρουσίᾳ δυνάμει, πολλῶν μὲν ἐς αὐτὴν καὶ μαχίμων ζυμπερευγῶτων,

5.) «Ἐριγῶνα». ὁ Ἐριγῶν (νῦν Czerna) σημαντικώτατος ποταμὸς τῆς Μακεδονίας εἰσβάλλων εἰς τὸν Ἄξιόν. — «Πήλιον». πόλις Ἰλλυρινή. — «Ἐορδαϊκῷ». ὁ Ἐορδαϊκὸς (νῦν Devol) ποταμὸς τῆς Ἰλλυρίας.

6.) «ὑπερῶξια» τὰ ἔμπροσθεν ἐν δεξιᾷ χειρὶ κείμενα καὶ ὑψ. λά. Ε. Κ. Α. 4, 8, 2. «ἔρχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίων». 3, 7, 31. «καὶ τὰ ἐρυμνά ὑπερῶξια περὶ αὐτὰ ἔχων σκηνῶν». — «ὡς» δηλοῖ σκοπόν, = ἴνα. — «αὐτῷ» = τῷ Κλείτῳ.

7.) «Παῖδας» οὐ μόνον κατὰ τοὺς μυθικοὺς χρόνους θυσία Ἰφιγενείας ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀπαντῶσι παραδείγματα θυσιῶν ἀνθρώπων ὡς πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης Πλ.

Θεμ. 13. «τὸν Θεμιστοκλῆα δεξιωσάμενος ἐκέλευσε τῶν νεανίστων κατάρξασθαι καὶ καθερεῦσαι πάντας ὠμωστῆ Διονύσιῳ προσευξάμενον». — «μέλανας» τοῖς ὑποχθόνιοις θεοῖς προσεφέροντο μέλανα ζῆα. — «ὠρμηκτο» = ἔρχον τειθὴ εἰς κίνησιν. = «ὡς» = προτιθέμενοι ἴνα. — «καίτοι κρατερά ὄντα» ἀντὶ τοῦ «καίπερ» παρὰ τοῖς μεταγενετέροις οὐκ ἀσύνητες οὕτω 2, 26, 2, 4, 21, 4, 23, 4.

8.) «Περιτειχισμῷ» = περιτειχίσει· ἡ πολιτορκία συνήθως ἐργάμετο διὰ περιχλισμῷ θεσεὺς τινος διὰ τέρων καὶ τείχους, ἵνα τὴν προσταγῆν τῶν ἐπιτηθέντων ἀποκωλύσει καὶ ἐκείθεν βέλῃ ῥίπτωσιν εἰς τὴν πόλιν. Ἰδ. Θεμ. 7, 88. «ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ

πολλῶν δὲ ἅμα τῷ Γλαυκίᾳ προσκείμενων, εἰ αὐτὸς τῷ πέ-
 γει προσμάχοιτο. Φιλώταν δὲ ἀναλαβόντα τῶν ἱππέων ὄσους 9
 ἐς προφυλακὴν καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἐς ἐπι-
 σιτισμὸν ἔπεμπεν. καὶ ὁ Γλαυκίας μαθὼν τὴν ὁρμὴν τῶν ἀμφὶ
 Φιλώταν ἐξελαύνει ἐπ' αὐτούς, καὶ καταλαμβάνει τὰ κύκλω
 ὄρη τοῦ πεδίου, ἔθεν οἱ ξὺν Φιλώτᾳ ἐπισιτιεῖσθαι ἔμελλον. Ἀ-
 λέξανδρος δέ, ἐπειδὴ ἀπηγγέλη αὐτῷ ὅτι κινδυνεύουσιν οἱ τε 10
 ἱππεῖς καὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ νῦν αὐτούς καταλήψεται, αὐτὸς
 μὲν ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπασπιστάς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς
 Ἀγριᾶνας καὶ ἱππέας ἐς τετρακοσίους ἐβόηθει σπουδῆ· τὸ δὲ
 ἄλλο στρατεύμα πρὸς τῆ πόλει ἀπέλιπεν, ὡς μὴ ἀποχωρή-
 σαντος παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ οἱ ἐκ τῆς πολέως ἐπιδραμόντες 11
 τοῖς ἀμφὶ Γλαυκίαν ξυμμίξειαν. ἔνθα δὴ Γλαυκίας προσάγοντα
 Ἀλέξανδρον αἰσθόμενος ἐκλείπει τὰ ὄρη· οἱ δὲ ξὺν Φιλώτᾳ
 ἀσφαλῶς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον διεσώθησαν. ἐδόκουν δ' ἔτι τὸν
 Ἀλέξανδρον ἐν δυσχωρίᾳ ἀπειληρέναι οἱ ἀμφὶ τὸν Κλεῖτον
 καὶ Γλαυκίαν· τὰ τε γὰρ ὄρη τὰ ὑπερδέξια κατεῖχον πολλοῖς
 μὲν ἱππέσσι, πολλοῖς δὲ ἀκοντισταῖς καὶ σφενδονήταις καὶ
 ὑπλίταις δὲ οὐκ ὀλίγοις, καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει κατελιημμένοι
 προσκείεσθαι ἀπαλλαττομένοις ἔμελλον· τὰ τε χωρία δι' ὧν 12
 ἡ πάροδος ἦν τῷ Ἀλεξάνδρῳ στενὰ καὶ ὑλώδη ἐφαίνετο, τῇ

τὸ πλῆθος τῶν ἐναντῶν ἢ σ γάζο-
 μεν». «εἰλεῖν ἄν». καὶ 28, 1.
 «τὴν Τερμησίον δὲ ἀπέγνω ἐν ἄν
 ἄν». τὸ ἀπαρέμφ. μετὰ τοῦ «ἄν»,
 ἐπειδὴ ἐν ὁρμῇ λόγῳ θὰ ἦτο «οὐκ
 ἄν ἔλοιμι». — «προσκείμενων» =
 πολλοὶ δὲ μετὰ τοῦ Γλ. θὰ ἐπιτε-
 θῆσι κατ' αὐτοῦ.

9.) «Φιλώταν». υἱὸς τοῦ Προ-
 μείωνος καὶ ἀρχηγὸς τοῦ ἐκ 1500
 ἀνδρῶν μακεδονικοῦ ἱππικοῦ. τὰ
 περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἰδ. 3, 29,
 4. — «Ὅσους ἐς προφυλακὴν ἀνα-
 λάβει ἄν τις» = ἱκανοὺς διὰ τὰ προ-
 φυλάξωσι. ἰδ. 3, 29, 4. «εἰ μα-
 κρόθεν μετόισιν ὅσα ἐς» γερύρωπον
 τοῦ πόρου.

10.) «Κινδυνεύουσιν—εἰ κατα-
 λήψεται». δις ἐν τῇ ἐξηρητημένῃ προ-
 τάσει ἡ ἐγκλισις τῆς Κ. Π. ἐτηρήθη
 καθ' ὁριστικὴν, ἐπειδὴ νομίζει τις
 ὅτι ἀκούει τοὺς ἀγγελιοφόρους ταῦτα

λέγοντας (repraesentatio) ὡς παρὰ
 Θου. 1, 51. «πρὶν νινεῖς ἰδόντες
 εἶπον ὅτι νηεῖς ἐκείναι ἐπιπλέουσι».

11.) «Προσάγοντα» ἀντικείμε-
 νον αὐτοῦ ὑπονοούμενον ἐστὶ τὸν
 στρατὸν ὡς ἐν Ε. Κ. Α. 1. 40, 9.
 «ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες μὴ προσάγοιεν
 πρὸς τὸ κέρασ». «ἔμελλον — προ-
 σκείεσθαι». τὸ μέλλειν μετ' ἀπα-
 ρεμφάτου εἰς χρόνον μέλλοντα δηλοῖ
 προσόκοι, ἐλπίζω ὅτι. ἰδ. 1, 20, 8,
 καὶ 2, 18, 6. «οὐ χαλεπῶς ἀνα-
 σταλήσεσθαι ἔμελλον».

12.) «ἦν» μετὰθεσις ἀπὸ τῆς
 μετοχητικῆς εἰς τὴν ῥηματικὴν σύντα-
 ξιν. οὕτω 3, 23, 5. «διελθόντας —
 ἐπέθεντο». καὶ 3, 26, 4. — «ἐπὶ
 τεσσάρων» (ἀνδρῶν) κατὰ μέτωπον.
 ἐπὶ τεσσάρων ἢ εἰς τέσσαρας ἀν-
 δρας». γλωσστικῶς δύναται τὰ δη-
 λῶσι τέσσαρας ἀνδρας κατὰ πλάτος
 ἢ κατὰ βάθος. ὡς ἐπὶ μιᾶς νεῶς ὁ

μὲν πρὸς τοῦ ποταμοῦ ἀπειργόμενα, τῇ δὲ ὄρος ὑπερῷηλον ἦν καὶ κρημνοὶ πρὸς τοῦ ὄρους, ὥστε οὐδὲ ἐπὶ τεσσάρων ἀσπίδων ἂν τῷ στρατεύματι ἢ πάροδος ἐγένετο.

- 6 "Ἐνθα δὴ ἐκτάσσει τὸν στρατὸν Ἀλέξανδρος ἐς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τὸ βάθος τῆς φάλαγγος. ἐπὶ τὸ κέρασ δὲ ἑκατέρωθεν διακοσίους ἱππέας ἐπιτάξας παρήγγελλε σιγῇ εἶχειν, τὸ παραγ-
2 γελλόμενον ὀξείως δεχομένους. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐτήμηθεν ὀρθὰ ἀνατείνειν τὰ δοράτα τοὺς ὀπλίτας, ἔπειτα ἀπὸ ξυνηήμα-
τος ἀποτείνειν ἐς προβολήν, καὶ νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν ἐγκλίνας τῶν δοράτων τὴν σύγκλεισιν, αὐθις δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά. καὶ
3 αὐτὴν δὲ τὴν φάλαγγα ἐς τε τὸ πρόσω ὀξείως ἐκίνησε καὶ ἐπὶ τὰ κέρατα ἄλλοτε ἄλλῃ παρήγαγε. καὶ οὕτω πολλὰς τάξεις ταξάσας τε καὶ μετακασμήσας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, κατὰ τὸ εὐωνυ-

== ἐν πλοῖον ὀπισθεν τοῦ ἄλλου. 2, 21, 9. — ἀσπίδων = ἀσπίδωφόρων· μετωνομαστικῶς τὸ φερόμενον ἀντὶ τοῦ φέροντος. Ἰδ. Ξ. Κ. Α. 1, 7, 10. «εἰγίνετο τῶν Ἑλλήνων ἀσπίς μυρία καὶ τετρακοσία». — τὸ ἐξῆς (εἰ ἐπειρήτο τὸ στρατεύμα παρτείνειν) οὐδ' ἂν ἐγένετο αὐτῷ ἢ πάροδος ἐπὶ τεσσάρων ἄσπ.»

κ. 6. 1.) «Ὁξείως δεχομένους» τεχνικὴ φράσις πρὸς δῆλῳτιν ἐτοιμῶν ἐπιτελέσεως στρατιωτικῶν παραγγελμάτων. Ἰδ. Ἀρ. τακτ. 32. «οὐδὲν ὠσταύτως ἀγαθὸν ἐν τε πορείαις καὶ μάχαις ὡς σιγῇ τοῦ παντὸς στρατεύματος· οὕτω γὰρ οἱ μὲν ἡγεμόνες ὀξείως παραγγέλλουσιν αὐτά, ἢ δὲ στρατιῶ ὀξείως δέχεται τὰ ἐνδιδόμενα». καὶ Θουκ. 2, 41. «ἐπεσθε ὅπη ἂν τις ἰσχύηται. κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ παντὸς ποιούμενοι καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὀξείως δεχομένοι». ὁμοίως καὶ ὁ Λατ. λέγει «accipere dicta imperatorum (Tac. annal. 2, 45.).

2.) «Ἐτήμηθεν» (ἢ σαλπικτικῆς. — ἀπὸ ξυνηήματος) = κατὰ πρότερον δεδομένον ἢ συμπεφωνηθέν σημείον. Ἰδ. Πρ. 5. 74. οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνηήματος Οἰνόην αἰρήσουσι. καὶ 6, 421. «ἐκ συνηήματος». — ἀνατείνειν ὀρθὰ» τὸ πα-

ράγγελμα ἦν ἄνω τὰ δοράτα Ἀρ. τακ. 32. — ἀποτείνειν ἐς προβολήν» νῦν = προτείνειν. ἀντὶ τούτου ὁ Ξ. Κ. Α. 6, 5, 25. «εὐθεῖνα τὰ δοράτα εἰς προβολήν». — «τὴν σύγκλεισιν τῶν δοράτων» = τὰς συμπεποικνωμένους λόγχας. Ἰδ. ἀνωτέρω 4, 3. «τὴν σύγκλεισιν τῆς φάλαγγος» = τὴν πυκνὴν παρατάξιν τὸν συνασπισμὸν. — «ἐγκλίνας νῦν μὲν ἐς τὸ δεξιὸν αὐθις δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερά» = νὰ ποιήσωσι κλίσιν ὅτε μὲν πρὸς τὸ δεξιὸν ὅτε δὲ πρὸς ἀριστερά. — «παρήγαγε» περὶ παραγωγῆς. Ἰδ. προλεγ. σελ. 61. = διέταξε τὴν φάλαγγα νὰ βαδίτῃ ἐκ τῶν ὀπισθεν εἰς ἀνωτέρα τὰ μέρη εἴτε πρὸς τὰ δεξιὰ εἴτε πρὸς ἀριστερά. Ἀρ. τακ. 28. «παραγωγὴ δ' ἐστίν, ἐπειδὴν ἡ φάλαγξ πᾶσα πορεύεται τοὺς ἡγεμόνας ἢτοι ἐκ τῶν εὐωνύμων ἢ ἐκ τῶν δεξιῶν ποιησαμένη» καὶ μὲν ἐκ τῶν εὐωνύμων ποιήσεται, εὐωνυμὸς παραγωγὴ καλεῖται· ἂν δ' ἐκ τῶν δεξιῶν δεξιὰ». διὰ τῆς ταχύτητος τῆς μεταβολῆς τῆς παρατάξεως, τῶν στρατευμάτων τοῦ ἀπίδειξεν ὁ Ἀλέξανδρος ὅτι ἦν ἔτοιμος πρὸς μάχην κατὰ πάσης προσβολῆς ὀπισθενόποτε προεργαζομένης.

3.) «καὶ οὕτω» = καὶ ἀπὸ οὕτω τὰ τάγματα τὸν παρέταξε καὶ πολ-

μον οἷον ἔμβολον ποιήσας τῆς φάλαγγος ἐπήγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ παλαι μὲν ἐθαύμαζον τὴν τε δεινότητα ὄρωντες καὶ τὸν κόπον τῶν ὄρωνμένων, τότε δὲ προσάγοντας ἤδη τοὺς ἄμφι Ἀλέξανδρον οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λείπουσι τοὺς πρώτους λόφους. ὁ δὲ καὶ ἐπαλαλαξαι ἐκέλευε τοὺς Μακεδόνας καὶ 4 τοὺς ὄρασι δουπῆται πρὸς τὰς ἀσπίδας· οἱ δὲ Ταυλάντιοι ἐτι μᾶλλον ἐκπλαγέντες πρὸς τῆς βοῆς ὡς πρὸς τὴν πόλιν ἐπανήγαγον σπουδῇ τὸν στρατὸν.

Ἀλέξανδρος δὲ λόφον τινὰς κατέχοντας ἰδὼν οὐ πολλοὺς 5 τῶν πολεμίων, παρ' ἐν αὐτῇ ἢ πάροδος ἐγένετο, παρήγγειλε τοὺς σωματοφύλαξι καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἑταίροις, ἀναλαβόντας τὰς ἀσπίδας ἀναβαίνειν ἐπὶ τοὺς ἵππους καὶ ἐλαύνειν ἐπὶ τὸν γῆλορον· ἐκάσπε δὲ ἐλθόντας, εἰ ὑπομένοιεν οἱ κατειληφότες τὸ χωρίον, τοὺς ἡμίσεας καταπρῶδῆται ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ ἀναμιγθέντας τοὺς ἵππευσι πεζοὺς μάχεσθαι. οἱ δὲ πολέμιοι 6 τὴν ὀρμὴν τὴν Ἀλεξάνδρου ἰδόντες λείπουσι τὸν γῆλορον καὶ παρεκκλίνουσιν ἔφ' ἐκάτερα τῶν ὄρων. ἔθλα δὲ καταλαβὼν Ἀλέξανδρος τὸν γῆλορον σὺν τοῖς ἑταίροις τοὺς τε Ἀγριᾶνας μεταπέμπεται καὶ τοὺς τοξότας, οὗτας ἐς διουχίλους τοὺς δὲ ὑπασπιστάς διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ τούτοις τὰς τάξεις τῶν Μακεδόνων· ὅποτε δὲ διαβάντες τύχοιεν, ἐπ' ἀσπίδα ἐκτάσσεσθαι, ὡς πυκνὴν εὐθύς διαβάντων φαίνεσθαι τὴν φάλαγγα· αὐτὸς δὲ ἐν προφυλακῇ ὢν ἀπὸ τοῦ λόφου

λάσις τὴν παράταξιν τῶν ἡλλαξέν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. — α ἴον = ὡςπερ, εἶδος τι λαμβάνεται ὡς ἐπιρ. — τὸ ἐ ἦς' «ποιούσῃ φάλαγγα ποιήσας οἷος ἔμβολός (ἐστι)» ἀντὶ τούτου τὸ «φάλαγγα» ἐξηρητήθη ἐκ τοῦ «ἔμβολον» (κατὰ τὸ «ἔμβολος ἵππίων» 15, 7.) καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ «ἔμβολος» ἐμφελκόμενον οἷος ὡς ἀντικείμενον τοῦ ποιήσας ἐτίθη κατ' αἰτιατικῆν, περὶ τῆς σηφοσειδοῦς ταύτης παρατάξεως ἴδ. προλεγ. σελ. 62. — «τῶν ὄρωνμένων» τὰ ὄρωνμένα εἰσιν ἐνταῦθα οἱ διάφοροι στρατιωτικοὶ ἐξελιγμοί. ἴδ. Ξ. Κ. II, 4, 2, 28. αἱ μὲν ἐθαύμαζον τὰ ὄρωμενα. «ἤδη» = πλέον.

4) «ὡς πρὸς τὴν πόλιν» ἡ δοξαστικὴ δύναμις τοῦ «ὡς» ἐν συ-

δέσει μετὰ τῶν προθέσεων (εἰς, ἐπὶ, πρὸς) ἀπεσβέσθη.

5) «Σωματοφύλαξι». περὶ τούτων ὡς καὶ τῶν «ἑταίρων» ἴδ. προλεγ. σελ. 54.

6) «Παρεκκλίνουσι» ἢ «παρὰ» (πλησίον) ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ «ἐφ' ἐκάτερα» = utrinque per montes diffugiunt. — «ἐπὶ τούτοις». ἢ «ἐπὶ» μετὰ. ἔχει χρονικὴν σημασίαν ὡς 7, 23 3. ἐπὶ τούτῳ. — «ἐπ' ἀσπίδα» = πρὸς ἀριστερὰ διότι διὰ ταύτης ἐκρατεῖτο ἡ ἀσπίς. τὸ ἀντίθετον «ἐπὶ ὄρου» = πρὸς δεξιὰ. ὁ οὖν διὰ ταύτης ἐκρατεῖτο τὸ ὄρου. — «ὡς φαίνεσθαι» τὸ ὡς μετ' ἀπαρμ. πρὸς ὀφθαλμοὺς τοῦ σκοποῦ = ἵνα. — «πυκνὴν ἐστὶ καταγεγραμμένον. — «ὀρμὴν» = ἀκίωσιν».

7 ἄφεώρα τῶν πολεμίων τὴν ὄρμην. οἱ δὲ, ὄρωντες διαβαίνουσαν τὴν δύναμιν, κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπήεσαν, ὡς τοῖς μετ' Ἀλεξάνδρου ἐπιησόμενοι τελευταίοις ἀποχωροῦσιν. ὁ δὲ πελαζόντων ἤδη αὐτὸς ἐλθεῖ σὺν τοῖς ἄμφ' αὐτόν, καὶ ἡ φάλαγξ, ὡς καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἐπισύσσει, ἐπηλάλαξεν. οἱ δὲ πολέμιοι πάντων ἐπὶ σφᾶς ἐλαυνόντων ἐγκλίνατες ἐφευγον· καὶ ἐν τούτῳ ἐπήγγεν Ἀλέξανδρος τοὺς τε Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς τοξό-

8 τας ὀρόμψι ὡς ἐπὶ τὸν ποταμόν. καὶ πρῶτος μὲν αὐτὸς ρήσας διαβαίνει· τοῖς δὲ τελευταίοις ὡς εἶδεν ἐπικειμένους τοὺς πολεμίους ἐπιστήσας ἐπὶ τῇ ὄχθῃ τὰς μηχανὰς ἐξακοντίζειν ὡς πορρωτάτω ἀπ' αὐτῶν ἐκέλευεν ὅσα ἀπὸ μηχανῶν βέλη ἐξακοντίζεται· καὶ τοὺς τοξότας δὲ ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ ἐκτοξεύειν ἐπιστάντας καὶ τούτους. καὶ οἱ μὲν ἄμφι τὸν Γλαυκίαν εἰσω βέλους παρελθεῖν οὐκ ἐτόλμων· οἱ Μακεδόνες δὲ ἐν τούτῳ ἀσφαλῶς ἐπέρασαν τὸν ποταμόν, ὥστε οὐδεὶς ἀπέθανεν ἐν τῇ ἀποχωρήσει αὐτῶν.

9 Τρίτῃ δὲ ἀπ' ἐκείνης ἡμέρας καταμαθῶν Ἀλέξανδρος κακῶς αὐλιζομένους τοὺς ἄμφι Κλεῖτον καὶ Γλαυκίαν, καὶ οὔτε φυλακὰς ἐν τῇ τάξει αὐτοῖς φυλακτομένας οὔτε χάρακα ἢ τάφρον προβεβλημένους, οἷα δὴ ζῦν φέβῳ ἀπηλλάχθαι οἰόμενων Ἀλέξανδρον, ἐς μῆκος δὲ οὐκ ὠφέλιμον ἀποτεταμένην αὐτοῖς τὴν τάξιν, ὑπὸ νύκτα ἐτι λαθῶν διαβαίνει τὸν ποταμόν, τοὺς τε ὑπασπιστὰς ἅμα οἱ ἄγων καὶ τοὺς Ἀγριᾶ-

7) «κατὰ τὰ ὄρη ἀντεπήεσαν» = ὤρμησαν ἀπὸ τῶν ὄρων κάτω ἐναντίον τῶν Μακεδόνων. — «πελαζόντων» [αὐτῶν] = «ὁμοῦ δὲ γενομένων» ἐν 5, 7. — «πάντων ἐλαυνόντων» οὕτως ἐνόμιζον οἱ Γαυλάντιοι, ἐνῆ ἡ κυρία φάλαγξ μόνον κατ' ἐπίφασιν προσήγγισε δῆθεν πρὸς προσβολήν. («ἡ φάλαγξ, ὡς διὰ ποταμοῦ ἐπισύσσει. [= ὡς προτιθεμένη δῆθεν νὰ περάσῃ διὰ τοῦ ποτ.] ἐπηλάλαξε).

8) «ἐπιστάντας» ἐδεξάμην τὴν τοῦ Σιντενίου ταύτην διήγησιν ἀντὶ τοῦ τῶν χειρογράφων «ἐπιστάντας», ὡς οὐκ ἔστι τῶν τοξοτῶν τὸν ποταμόν διαβάσαντων. — «καὶ τούτους» [ἐκέλευεν ἐκτοξεύειν] = καὶ οἱ τοξότας

ἔπρεπεν ὡς αἱ μηχαναὶ νὰ ρίπτωσι τὰ βέλη των.

9) «Κακῶς» = ὀμελῶς. — «αὐλιζομένους» = στρατοπεδεύοντας ἐν ὑπέβρω καὶ διανυκτερεύοντας. Ἡρ. 9, 38. «καταθύνων εἰς ὕλην καὶ αὐλιζόμενος». — «ἐν τῇ τάξει» = ἐν τῇ θέσει, ἣν κατέλαθον. — «οἰόμενων» [αὐτῶν] ὡς ἀνωτέρω τὸ «πελαζόντων» ἐτέθη γεν. ἀπόλυτος ἀντὶ αἰτίας. «οἰόμενος». — «Περδίκκου» εἰς τῶν ἀνδρισταίων καὶ πιστοτῶν στρατηγῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ᾧ ἔδωκε τὸν δακτύλιόν του ὁ Ἀλέξανδρος ἀποθνήσκων. — «καὶ Κοῖνου» ἀντὶ «καὶ τὴν Κοῖνου» 10, 20, 5, 4, 22, 1. 6, 2, 1.

νας και τους τοξότας και την Περόδικου και Κοίνου τάξιν. και 10
προστέτακτο μὲν ἀκολουθεῖν τὴν ἄλλην στρατιάν. ὡς δὲ και-
ρὸν εἶδεν εἰς ἐπίθεσιν, οὐ προσμείνας ὁμοῦ γενέσθαι πάντας
ἔφηκε τοὺς τοξότας και τοὺς Ἀγριῶνας· οἱ δὲ ἀπροσδόκητοί
τε ἐπιπεσοντες και φάλαγγι κατὰ κέρας, ἤπερ ἀσθενεστάτοις
αὐτοῖς καρτερωτάτῃ τῇ ἐμβολῇ προσμῖξιν ἐμελλον, τοὺς μὲν
ἐτι ἐν ταῖς εὐναῖς κατέκτεινον, τοὺς δὲ φεύγοντας, εὐμακρῶς
αἰρούντες, ὥστε πολλοὶ μὲν αὐτοῦ ἐγκατελήθησαν και ἀπέ-
θανον, πολλοὶ δὲ ἐν τῇ ἀποχωρήσει ἀτάκτῳ και φοβεῶν γε-
νομένῃ· οὐκ ὀλίγοι δὲ και ζῶντες ἐλήθησαν. ἐγένετο δὲ ἡ δί- 11
ωξις τοῖς ἀμφὶ Ἀλέξανδρον μέχρι πρὸς τὰ ὄρη τῶν Ταυλαν-
τίων· ὅσοι δὲ και ἀπέφυγον αὐτῶν, γυμνοὶ τῶν ὅπλων διεσώ-
θησαν. Κλειτος δὲ ἐς τὴν πόλιν τὸ πρῶτον καταφυγὼν ἐμπρή-
σας τὴν πόλιν ἀπηλλάγη παρά Γλαυκίαν ἐς Ταυλαντίους.

Ἐν τούτῳ δὲ τῶν φυγαδῶν τινὲς τῶν ἐκ Θηβῶν φευγόντων 7
παρελθόντες νύκτωρ ἐς τὰς Θήβας ἐπαγομένων τινῶν αὐτοῦς
ἐπὶ νεωτερισμῷ ἐκ τῆς πόλεως Ἀμύνταν μὲν και Τιμόλοον
τῶν τὴν Καδμείαν ἐχόντων οὐδὲν ὑποτοπήσαντας πολέμιον
ἔξω τῆς Καδμείας ἀπέκτειναν ξυλλαθόντες. ἐς δὲ τὴν ἐκκλη- 2
σίαν παρελθόντες ἐπῆραν τοὺς Θηβαίους ἀποστῆναι ἀπὸ Ἀλε-

40) «ἔφηκεν» ἐπὶ τοὺς πολε-
μίους) ἰδ. 5, 16, 4. — «ἀπροσδοκη-
τοι» ἐν παθ. σημασίᾳ, ἐνθ' ἐν ἐνεργ.
2, 2, 5. «και ἀπροσδοκῆτοις ἐπιπε-
σῶν. — «φάλαγγι» = ἐς φάλαγγα
ζυντεταγμένοι. — «κατὰ κέρας» =
«ἐπὶ κέρας». περὶ τῆς μακρᾶς ταύτης
παρατάξεως ἰδ. προλ. σελ. 61. «ἤ-
περ» = ὅπου. — «ἀσθενεστάτοις οὐ-
σι» ἰδ. 13, 5. «ἀτάκτως τε οὐκ κατὰ
κέρας, ἤπερ ἀσθενεστάτων» = ὅπου
ἢ παράταξις εἶνε ἀδυνατωτάτη) ἐκ-
θαίνουσι ἐπικίεσσονται ἐς φάλαγγα
ζυντεταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἰπ-
τεῖς». — «αἰρούντες [ἀπέκτειναν =
συλλαμβάνοντες. κείται παραλλήλως
τῷ «ἐν ταῖς εὐναῖς ὄντες». — «φο-
βεῶν» = φόβον ἐμβολοῦσι.

41) «γυμνοὶ τῶν ὅπλων» = ἄ-
νευ τῶν ὅπλων. — «και ἀπέφυγον»
= και πραγματικῶς διεσώθησαν. —
«τὴν πόλιν» λέγει τὸ Πήλιον.
ἰδ. 5, 5.

κ. 7. 1) «Ἐν τούτῳ» [τῷ φεύ-
ον]. τὸ 2 τῆς 61 ὀλομπ. = 335
π. Χ. μετὰ τὴν παρά τὴν Χαϊρώ-
νειαν μάχην (138 π. Χ.) ἀτελή-
θη ἡ ἀκρόπολις τῶν Θηβῶν Καδ-
μεία ὑπὸ Μακεδονικῆς φρουρᾶς
πολλοὶ δὲ τῶν Θηβαίων πολιτῶν
ἐφυγαδεύθησαν. — «ἐπαγομένων αὐ-
αὐτοῦς τινῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ νεω-
τερισμῷ» = «νεωτερισμῶς» = ἐπιθυ-
μία νεωτέρων πραγμάτων, ἰδίως ἐν
πολιτείᾳ, ἐπανέστασις. — «ὑποτοπή-
σαντες» (Μουσιχίδειον τὸ βῆμα.

2) «προϊσχύμενοι» ὡς τὸ Lat.
praesens, ὅταν κρατῇ τίς τι πρὸ
τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἄλλου και προ-
τείνει εὐγενῆ σκοπὸν ἀποκρίπτων
τοὺς ἰδιοτελεῖς τοῦ σκοποῦς. Πρ. 4,
164. «ὁ δὲ Ἀρπαγὸς ἐπελιόρχε
οὐτοὺς προϊσχύμενος ἔκαστῳ. — «ἐ-
λευθερίαν— ὄνματα»· παρά τοῖς Ἑλ-
λήσι γένος και εἶδος πολλὰκις πα-
τίθεται ἀλλὰ ἡ τοιαύτη συμπλοκή

- ξάνδρου, ἐλευθερίαν τε προῖσχυόμενοι, παλαιὰ καὶ καλὰ ὀνόματα, καὶ τῆς βεβούτητος τῶν Μακεδόνων ἤδη ποτὲ ἀπαλλοτριῆναι πιθανώτεροι δὲ ἐς τὸ πλῆθος ἐφαίνοντο τεθηνημένοι
- 3 Ἀλέξανδρον ἰσχυρίζομενοι ἐν Ἰλλυριοῖς· καὶ γὰρ καὶ πολὺς ὁ λόγος οὗτος καὶ παρὰ πολλῶν ἐφοῖτα, ὅτι τε χρόνον ἀπὴν οὐκ ὀλίγον καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἀγγελίαν παρ' αὐτοῦ ἀρξίτο, ὥστε, ὅπερ φιλεῖ ἐν ταῖς τοιαύταις, οὐ γινώσκοντες τὰ ὄντα τὰ μάλιστα καθ' ἡδονὴν σφισιν εἰκάζον.
- 4 Πυθουμένω δὲ Ἀλέξανδρῳ τὰ τῶν Θηβαίων οὐδαμῶς ἐδόκει ἀμελητέα εἶναι, τήν τε τῶν Ἀθηναίων πόλιν δι' ὑποψίας ἐκ πολλοῦ ἔχοντι καὶ τῶν Θηβαίων τὸ τόλμημα οὐ φαῦλον ποιούμενῳ, εἰ Λακεδαιμόνιοι τε παλαιὴ ἤδη ταῖς γνώμαῖς ἀρεστικότες καὶ τινες καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Αἰτωλοῖ οὐ βέβαιοι ὄντες συνεπιλήψονται τοῦ νεωτεριστοῦ τοῖς
- 5 Θηβαίοις. ἄγων δὴ παρὰ τὴν Ἑρδαίαν τε καὶ τὴν Ἐλιμιῶ-
 τοῦ πληθ. μετ' ἐνικοῦ δηλοῦντος εἶδος τῆς διὰ τοῦ πληθ. ἐκφερομένης γεν. ἔννοιας ἐστὶ σπανία ἰδ. Πλ. 110. 320. «γνωρίσματα τοῦ εὐγενεῖας τὴν ἀρετὴν παρέχοντες» 2, 3, 6. καὶ Verg. Aen. 8, 729. «Climpeum Volcani dona parentis». — «ὀνόματα» ἐνυπολαμβάνει ἡ ἔννοια τῆς ἐλλείψ. ὡς πάσης πραγματικότητος. διότι ἡ λέξις «ὀνόματα» ἀντιτίθεται πρὸς τὰς «ἔργον» καὶ «πράγματα». ἰδ. Εὐρ. Ὀρ. 434. «ὄνομα ἔργον δ' οὐκ ἔχουσιν οἱ φίλοι». Δημ. κατὰ Φιλίπ. Γ. 13. «ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων». — «βεβούτητος» Δημάδης ὑπὲρ τῆς δωδεκαετίας 13. «Θηβαῖοι μέγιστον εἶχον δεσμόν τὴν τῶν Μακεδόνων φρουράν, ὑπ' ἧς οὐ μόνον τὰς χεῖρας ἀλλὰ καὶ τὴν παρρησίαν ἀνήκοντο». — «πιθανότεροι ἐς» συνήθως λέγεται «πιθανός τινα» ἀλλ' ἡ «ἐς» ἐπέθετο ἐπειδὴ ἐν τῇ λέξει «τιμάνος» περιέχεται ἡ ἔννοια τοῦ «λίγειν τι εἰς τινα» ἢ διαθεβαίωσις ὅτι ὁ Ἄλ. ἐν Ἰλλυριοῖς ἀπέθανε μᾶλλον συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ πειοθῆ ὁ λαὸς ἢ τὰ ὠροῖα ὀνόματα τῆς ἐλευθερίας. — «ἐν Ἰλλυριοῖς. Αἰλ. Π. Ἰσ. 12, 37. «οἱ δὲ ὡς ὄντο ἐν Ἰλλυριοῖς Ἀλέξανδρον τεθνήσκει
- πολλὰ καὶ βλάσφημα ἐς αὐτὸν ἀπερίβριπτου».
3. «ὁ λόγος ἐφοῖτα» προσωποποιεῖται. ἰδ. Ἦρ. 3, 115 «ἀπ' ὅσων τὸ ἤλεκτρον φοιτᾷ». 5, 17. «τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρας ἐλάττης ἐφοῖτα». — «ὅπερ φιλεῖ» = εἴωθε. ὁ πλήρης τόπος αὐτοῦ ἐστὶ μετ' ἀπαρσε. «γίνεσθαι» ἰδ. 3, 14, 2. «ὅπερ φιλεῖ γίνεσθαι» καὶ 5, 28, 3 τὸ ῥήμα τοῦτο μετ' ἀναφορᾶντων. ἢ ἐπιρρημάτων «ὡς» ἐκ τῆς ἀρχικῆς σημασίας τοῦ «ἀγαπᾶν» = amare περιπίπτει εἰς τὴν «εἰωθένοι» ὡς τὸ solere. ἰδ. «simul, quod in tali re solet prodigia nunciabant» Sal. Cat. 30, 2. — «τὰ ὄντα» = τὰ ἀληθῆ. — «οἱ Θηβαῖοι εἰκάζον τὰ μάλιστα ὄντα καθ' ἡδονὴν σφισιν» = οἱ Θηβαῖοι ὑπέθετον ὡς ἀληθῆ ὅσα πρὸ πάντων τοῖς ἡγχαρίστου.
- 4.) «Δι' ὑποψίας». ἔνεκα τῶν ἐξερθεστικῶν λόγων τῶν ῥητόρων. — «ἐκ πολλοῦ» (χρόνου). — «φαῦλον ποιεῖσθαι τι» ἢ «τίθεσθαι τι» = ἔγχεσθαι. — «τινὲς καὶ ἄλλοι» ὡς οἱ Ἠλείοι καὶ Ἀρκάδες.
- 5.) «Ἑρδαίαν» χώρα καὶ πόλις ὁμώνυμος αὐτῇ κατὰ τὰ βόρεια τῆς Μακεδονίας καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς Ἑρδαῖοι. «Ἐλιμιώτις» χώρα

τιν καὶ παρὰ τὰ τῆς Στυμφαίας καὶ Παραυαίας ἄκρα ἐβδομαίως ἀρκεῖται ἐς Πελλίαν τῆς Θεσσαλίας. ἔνθεν δὴ ὁρμηθεὶς ἕκτη ἡμέρα ἐσβάλλει ἐς τὴν Βοιωτίαν, ὥστε οὐ πρόσθεν οἱ Θηβαῖοι ἔμαθον εἰσω Πυλῶν παρεληλυθότα αὐτὸν πρὶν ἐν Ὀγγηστῶ γενέσθαι ζῦν τῆ στρατιᾷ πάση. καὶ τότε δὲ οἱ πρό- 6 ξαντες τὴν ἀπόστασιν στρατεύμα ἐκ Μακεδονίας Ἀντιπάτρου ἀρεῖσθαι ἔρασκον, αὐτὸν δὲ Ἀλέξανδρον τεθνήσκειν οὐ συγχέροντο, καὶ τοῖς ἀπαγγέλλουσιν ὅτι οὗτος αὐτὸς προσάγει Ἀλέξανδρος χαλεπῶς εἶχον· ἄλλον γάρ τινα ἔκειν Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐξ Ὀγγηστοῦ ἄρας τῆ ὑστεραία προ- 7 σῆγε πρὸς τὴν πόλιν τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ τοῦ Ἰολάου τέμενος· οὐ δὴ καὶ ἐστρατοπέδευεν, ἐνδίδους ἔτι τοῖς Θηβαίοις τριβὴν, εἰ μεταγινόντες ἐπὶ τοῖς κακῶς ἐγνωσμένοις πρεσβεύ- 8 σαιντο παρ' αὐτόν. οἱ δὲ τοσούτου ἐδέξαντο ἐνδοσίμῳ τι παρασχεῖν ἐς ζῦμβασι, ὥστε ἐκθέοντες ἐκ τῆς πόλεως οἷτε ἱππεῖς καὶ τῶν ψιλῶν οὐκ ὀλίγοι ἔστε ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἤκροβολίζοντο ἐς τὰς προφυλάκας, καὶ τινὰς καὶ ἀπέκτειναν οὐ πολλοὺς τῶν Μακεδόνων. καὶ Ἀλέξανδρος ἐκπέμπει τῶν ψι- 9

κατὰ τὰ μεσημβρινόδοτικὰ τῆς Μακεδονίας. — «Στυμφαία» ἢ «Τομφαία» καὶ «Παραυαία» εἰσὶν ἡπειρωτικαὶ ἑπαρχίαι. ἡ μὲν Στυμφαία ἀνῆκε τῆ Θεσπρωτίᾳ ὀνομαζομένη οὕτω ἐκ τοῦ ὄρους «Στόμφη» ἢ «Τύμφη», προενδοῦς τῶν κεραυνῶν ὄρων. ἡ δὲ «Παραυαία» ἔκειτο ἐπὶ τῶν συνόρων Ἰλλυρίας καὶ Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ «Λύα» ἢ «Λύου» οὕτω καλουμένη. ἡ δὲ «Πελλίνα» ἦν ὄχυρὰ πόλις τῆς Ἰσθμιαϊώτιδος ἐν Θεσσαλίᾳ. «Πυλῶν» = τῶν ἑρμολυῶν. — «Ὀγγηστός» παλαιὰ πόλις τῆς Βοιωτίας ἐν τῇ γῶρᾳ τῆς Ἀλιάρτου παρὰ τὴν Κοωπαῖα λίμνην εἰς τὰ βορειο-δοτικὰ τῶν Θηβῶν 50 στάδια μακρὰν αὐτῶν.

6.) «Ἀρεῖσθαι» = ἐξικουλοῦσθαι νὰ διαβεβαιώσῃ. — «τὸν Ἀερόπου» περὶ οὗ ἰδ. κατ. κ. 23. ἀνῆκε τῆ Ἰουκαστικῆ βασιλικῆς οἰκογενείᾳ (ἰδ. Θου. 2, 99. «τῶν γὰρ

Μακεδόνων εἰσὶ καὶ Λυκκηταὶ καὶ Ἠλιμῶται καὶ ἄλλα ἔθνη ἐπάνωθεν, ἃ ζῦμμαχα μὲν ἔστι τούτοις καὶ ὑπήκοα βασιλείας δ' ἔχει καθ' ἑαυτὰ». ἦ τις καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου ἔτε ἦν πολεμικὴ διατεθειμένη τῇ ἐν Μακεδονίᾳ βασ. οἰκογενείᾳ.

7.) «Τὸ τοῦ Ἰολάου τέμενος.» γνωστοῦ ὡς εἴλου καὶ ἡνῶγου τοῦ Ἡρακλείου ἦν παρὶ τῶν ἀνατολ. πυλῶν τῶν Προϊτίδων. Πaus. 9, 23, 4. «Θηβαίους δὲ πρὸ τῶν πυλῶν ἐστὶ τῶν Προϊτίδων καὶ τὸ Ἰολάου καλούμενον Γυμνάσιον καὶ στάδιον κατὰ ταυτὰ τῶ τε ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ τῷ Ἐπιδαυρίῳ γῆς γῶμα.» — «οὗ» = ἐνθα ὡς γνωστόν. — «τριβὴν» = διαταβὴν (χρόνου) ἀναβολήν. Θου. 8, 87. «τριβὴς ἕνεκα καὶ ἀνακωγῆς τῶν ἑλληνικῶν».

8.) «Ἐνδοσίμῳ τι παρασχεῖν ἐς ζῦμβασι» = τῶ ἐν 4, 27, 6. «οὐδὲν ζυμβατικὸν ἐνεδίδουσαν».

9.) «Ψιλῶν» (ἐνύους) γεν. διατρ.

- λῶν καὶ τοξοτῶν, ὥστε αὐτῶν ἀναστῆλαι τὴν ἐκδρομὴν καὶ οὗτοι οὐ χαλεπῶς ἀέστειλαν ἤδη τῷ στρατοπέδῳ αὐτῷ προσφερομένους. τῇ δὲ ὑπεραίχνα λαθῶν τὴν στρατιάν πᾶσαν καὶ περιελθῶν κατὰ τὰς πύλας τὰς φερούσας ἐπ' Ἐλευθεράς τε καὶ τὴν Ἀστικήν, οὐδὲ τότε προσέμιξε τοῖς τεύχεσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐστρατοπέδευσεν οὐ πολὺ ἀπέχων τῆς Καδμείας, ὥστε ἐγγυὲς εἶναι ὠφέλειαν τῶν Μακεδόνων τοῖς τὴν Καδμείαν ἔχουσιν. οἱ γὰρ Θηβαῖοι τὴν Καδμείαν διπλῶ χάρακι ἐφρουροῦν ἀποτειχίσαντες, ὡς μήτε ἐξωθεν τινα τοῖς ἐγκατειλημμένοις δύνασθαι ἐπωφελεῖν, μήτε αὐτοὺς ἐκθέοντας βλάπτειν τι σφᾶς ὅποτε τοῖς ἔξω πολεμίοις προσφέρωντο. Ἀλέξανδρος δὲ (ἔτι γὰρ τοῖς Θηβαίοις διὰ φιλίας ἐλθεῖν μᾶλλον τι ἢ διὰ κινδύνου ἤθελε) διέτριβε πρὸς τῇ Καδμείᾳ κατεστρατοπεδευκῶς. ἔνθα δὴ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινὸν γιγνώσκοντες ἐξελθεῖν ὠρμηγτο παρ' Ἀλέξανδρον καὶ εὐρέσθαι συγγνώμην τῷ πλήθει τῶν Θηβαίων τῆς ἀποστάσεως· οἱ φυγάδες δὲ καὶ ὅσοι τοὺς φυγάδας ἐπικεκλημένοι ἦσαν, οὐδενὸς φιλανθρώπου τυχεῖν ἂν παρ' Ἀλεξάνδρου ἀξιοῦντες, ἄλλως τε καὶ βωιωταρχοῦντες ἔστιν οἱ αὐτῶν παντά-

«καὶ τοξοτῶν» διὰ τοῦ «καὶ» προστίθεται τῷ ὄντι «τῶν φυλῶν» τὸ μέρος ὅπερ ἰδίᾳ ἐμφαντικῶς ἐξαιρεται = καὶ ἰδιαιτέρως. — «τὰς πύλας» λέγει τὰς ἡλέκτρας οὐσας πρὸς νότον τῆς πόλεως, ἧς αἱ ἐπὶ τὰς πύλας αἴδε. 1. «ὑψισταί» (B.) 2. «Πρατίδες» καὶ 3. ὁμοιοῖδες (A.) 4. «ἡλέκτραι». (N.) 5. «ακρηναῖαι» 6. «ἐπιτάται». 7. «ὄφυγίαι». (A.) ἢ δὲ τῶν Θηβῶν ἀκρόπολις Καδμεία ἦν προσβολὴ τοῦ Κιθαιρώνας μεταξὺ τῶν ἡλέκτρων, ὄφυγῶν καὶ ακρηναίων πυλῶν. — «Ἐλευθεράς». τόπος ἐπὶ τῶν συνόρων Ἀτ. καὶ Βωιωτίας. — «τῶν Μακεδόνων γεν. διατρ. ἐκ τοῦ τοῖς ἔχουσι. 10 ἀποτειχίσαντες» = ἀποκλείσαντες διὰ διπλοῦ ὄχυρώματος (χάρακος) ἐφρουροῦν. Θουκ. 1, 64. «τὸ δ' ἐκ τοῦ ἐσθμοῦ τεύχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρουροῦν». — «διὰ φιλίας ἐλθεῖν» περιφρασις = φιλικῶς συμβιβασθῆναι. κατὰ τὰ διὰ

κινδύνου ἵεναι, 12, 9. «δι' ὑποφίας ἔχειν ἄνο 4. «διὰ μάχης ἵεναι.» 6, 4, 3.

11.) «Οἱ γιγνώσκοντες τὰ βέλτιστα ἐς τὸ κοινόν» = ὅσα ἀπέβλεπον εἰς τὸ καθόλου συμφέρον τοῦ κράτους κατ' ἀντίθεσιν εἰς τοὺς ἐπιδιώκοντες τὰ ἰδιωτικά συμφέροντά των. — «εὐρέσθαι» = νὰ προσπαθῆται νὰ ἐπιτύχῃσι συγχώρησεν ἑπὲρ τοῦ πλήθους τῶν Θηβαίων ἕνεκα τῆς ἐπαναστάσεώς του. — «ἀξιοῦντες» = ὑπολαμβάνοντες, πιστεύοντες. Ἦρ. 6, 87. μεμφόμενοι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀξιοῦντες ἀδικεῖσθαι. — «ἄλλως τε καὶ» καὶ μάλιστα ἐπειδὴ τινες αὐτῶν ἦσαν βιωτάρχαι καὶ εἶχον εὐθύναις. οὗτοι ἐκινουσίως ἐλεγόμενοι καὶ ἀποτελοῦντες τῆς βωιωτικῆς ὁμοσπονδίας τὴν ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν ἦσαν 11, εἰς ἐ' ἐκάστης πόλεως βιωτάρχης ἐξελέγετο δύο δὲ μόνον ἐκ τῶν Θηβῶν.

πασιν ἐνήγον τὸ πλῆθος ἐς τὸν πόλεμον. Ἀλεξάνδρος δὲ οὐδ' ὡς τῇ πόλει προσέβαλεν.

Ἄλλὰ λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὅτι Περδίκκας, προτε- 8
ταγμένος τῆς φυλακῆς τοῦ στρατοπέδου σὺν τῇ αὐτοῦ τάξει
καὶ τοῦ χάρακος τῶν πολεμίων οὐ πολὺ ἀφρονητικῶς, οὐ προσ-
μείνας παρ' Ἀλεξάνδρου τὸ ἐς τὴν μάχην ζύνθημα αὐτὸς
πρῶτος προσέμιξε τῷ χάρακι καὶ διασπάσας αὐτὸν ἐνέβα-
λεν ἐς τῶν Θηβαίων τὴν προφυλακὴν. τούτῳ δὲ ἐπόμενος 2
Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους, ὅτι καὶ ζυντεταγμένος τῷ Περδίκκα
ἦν, ἐπήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν αὐτοῦ τάξιν, ὡς εἶδε τὸν Περδίκ-
καν παρεληλυθότα εἰσω τοῦ χάρακος. ταῦτα δὲ ἰδὼν Ἀλέ-
ξανδρος, ὡς μὴ μόνον ἀποληφθέντες πρὸς τῶν Θηβαίων κινδου-
νεύσειαν, ἐπῆγε τὴν ἄλλην στρατιάν. καὶ τοὺς μὲν τοξότας 3
καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐκδραμεῖν ἐσήμηεν εἰσω τοῦ χάρακος, τὸ
δὲ ἄγχημά τε καὶ τοὺς ὑπασπιστάς ἔτι ἔξω κατεῖχεν. ἔνθα δὴ
Περδίκκας μὲν τοῦ δευτέρου χάρακος εἰσω παρελθεῖν βιαζόμε-
νος αὐτὸς μὲν βληθεὶς πίπτει αὐτοῦ· καὶ ἀποκομίζεται κακῶς
ἔχων ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, καὶ χαλεπῶς διεσώθη ἀπὸ τοῦ τραύ-
ματος· τοὺς μέντοι Θηβαίους ἐς τὴν κοίλην ὁδὸν τὴν κατὰ τὸ
Ἡράκλειον φέρουσαν οἱ ἅμα αὐτῷ εἰσπεσόντες ὁμοῦ τοῖς παρ'
Ἀλεξάνδρου τοξόταις συνέκλεισαν. καὶ ἔστε μὲν ἐπὶ τὸ Ἡρά- 4
κλειον ἀναχωροῦσιν εἶποντο τοῖς Θηβαίοις· ἐντεῦθεν δὲ ἐπι-

κ. 8. 1.) «Προτεταγμένος.» =
ἐν τῇ ἐμπροσθοφυλακῇ τοῦ στρα-
τοπέδου ὃν εἶχε καταλάβει διὰ τοῦ
στρατιωτικοῦ σώματός του τὴν πρῶ-
την θέσιν. — «αὐτός = αὐτογνωμό-
νως ἄνευ τῆς διαταγῆς τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου. — «διασπάσας». συνήθης
φράσις περὶ καταστροφῆς τῶν ὄγυ-
ρωμάτων ἰδίως διὰ τῆς ἀποσπάσεως
τῶν χαράκων ἢ τοῖς πασσάλων ἐμπε-
πηγμένων κατὰ γῆς.

2.) «Παρεληλυθότα» ἐδεξάμην
τὴν γραφὴν ταύτην ἀντὶ τῆς κοινῆ
φερομένης «προεληλυθότα» ἐκ διορ-
θώσεως τοῦ Σιντηνίου ἐπειδὴ ἀπαντᾶ
παρὰ τῷ Ἄρρι. τὸ ῥῆμα μετὰ τῆς
«παρὰ» ἐπὶ τῆς ἑννοίας ταύτης
πολλάκις ἴδ. § 3. «παρελθεῖν» 27,
2. «παρελθών» 2, 1, 5. «παρῆλ-
θον». — ἀποληφθέντες» = ἀποκλει-

σθέντες. Θου. 5, 57. «ἐν μέσῳ δὲ
ἀπειλημένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι».

3.) «Τὸ δὲ ἄγχημά τε» ἔγραψα
ἀντὶ τοῦ κοινῆ φερομένου «τὰ δὲ
ἄγχηματα» ἐπειδὴ κατωτέρω λέγει
§ 4 «πρὸς τὸ ἄγχημα.» περὶ τοῦ ἀγῆ-
ματος ἴδε προλεγ. σελ. 57. — «αὐ-
τοῦ» ἐπιρ. τοπικόν = ἐνταῦθα. —
«Ἡράκλειον» ὁ ναὸς τοῦ Ἡρακλέους
ἔκειτο κατὰ Μ. Δ. ἄκρον τῆς πόλεως
οὐ μακρὰν τῶν ἤλεκτρον πυλῶν. —
«αὐτῷ» (τῷ Περδίκκα).

4.) Τὸ ἐξῆς «καὶ εἶποντο μὲν»
(οἱ Μακεδόνες) «τοῖς Θηβαίοις ἀνα-
χωροῦσιν» (= ὑποχωροῦσι) ἔστε
ἐπὶ τὸ Ἡράκλειον. τὸ «ἔστε» κἀν-
ταῦθα τοπικῶς ὡς ἀνωτέρω 3, 8. =
μέχρι τοῦ Ἡρακλείου. — «Κρής». οἱ Κρήτες ὡς ταξόται ὑπηρετοῦν
πολλοῦ ὡς μισθοῦ στρατιώται

στρεψάντων αὐθις σὺν βοῇ τῶν Θηβαίων φυγή τῶν Μακεδόνων γίνεται· καὶ Εὐρυβώτας τε ὁ Κρής πίπτει ὁ τοξάρχης καὶ αὐτῶν τῶν τοξοτῶν ἐς ἐβδομήκοντα· οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον πρὸς τὸ ἄγλημα τὸ τῶν Μακεδόνων καὶ τοὺς ὑπασπιστάς 5 τοὺς βασιλικούς· κἀν τούτῳ Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν αὐτοῦ φεύγοντας κατιδὼν, τοὺς Θηβαίους δὲ λελυκότας ἐν τῇ διώξει τὴν τάξιν, ἐμβάλλει ἐς αὐτοὺς συντεταγμένη τῇ φάλαγγι· οἱ δὲ ὠθοῦσι τοὺς Θηβαίους εἶπω τῶν πυλῶν· καὶ τοῖς Θηβαίοις ἐς τοσόνδε ἡ φυγή φοβερά ἐγένετο, ὥστε διὰ τῶν πυλῶν ὠθούμενοι ἐς τὴν πόλιν οὐκ ἐβησαν συγκλείσαι τὰς πύλας· ἀλλὰ 6 συνεισπίπτουσι γὰρ αὐτοῖς εἶπω τοῦ τείχους ὅσοι τῶν Μακεδόνων ἐγγύς φευγόντων εἶχοντο, ἅτε καὶ τῶν τειχῶν διὰ τὰς προσφυλακὰς τὰς πολλὰς ἐρήμων ὄντων· καὶ παρελθόντες εἰς τὴν Καδμείαν οἱ μὲν ἐκεῖθεν κατὰ τὸ Ἀμρεῖον σὺν ταῖς κατέγουσι τὴν Καδμείαν ἐξέβαινον ἐς τὴν ἄλλην πόλιν· οἱ δὲ κατὰ τὰ τείχη, ἐχόμενα ἤδη πρὸς τῶν συνεισπεσόντων τοῖς φεύγουσιν, 7 ὑπερβάντες ἐς τὴν ἀγορὰν δρόμῳ ἐφέροντο· καὶ ὀλίγον μὲν τινα χρόνον ἔμειναν οἱ τεταγμένοι τῶν Θηβαίων κατὰ τὸ Ἀμ-

οὔτω Σ. Κ. Α. 4. 2, 28. «ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρήτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο, ἤρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής».

5.) «Τούτων (τῶ χρόνῳ). — ἀφιύγοντας» ἐνεστώσ· ἔχων πρᾶκτικῆς σημασίαν διὰ ἐπικολούθησιν «λελυκότας». — «συντεταγμένη τῇ φάλαγγι» = acie instructa ἰδ. προλ. σελ. 61. δογανική δοτι. ὡς καὶ ἐν τῇ Λατινικῇ τίθεται ἡ ἀπλή ἱεραιτική ζῆου τῆς «Cum». — «οἱ δὲ» (φαλαγγίται) ἀναφέρεται εἰς τὸ «τάλαξ»· σχῆμα κατὰ σύνεσιν ἰδ. 13, 2, 29, 5. — «φοβερά» = φόβον ἐνίσταται. — «ἀλλὰ» (ἐκωλύθησαν συγκλείσαι) συνεισπίπτουσι γάρ· «σχῆμα ἐλλείψικος. ἐν πηλυαφθμοῖς ἄλλος χωρίσις ἵστιν ἡ σύνθεσις αὐτῆ «ἀλλὰ γὰρ» καὶ πλεονασμὸν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ «ἀλλὰ». — «φευγόντων» (τῶν Μακεδόνων). — «προσφυλακὰς» ἐξωπλιστικὰ φυλακὰ πρὸς τήρησιν τοῦ περὶ τῆς ἀκρόπολιν κατασκευασθέντων χρηστικῶν.

6.) «Παρελθόντες» (οἱ Μακεδόνες) = ἐπισπώντες. — «Ἀμρεῖον». ἰδ. Πιστ. 9, 17, 3. «Ζήθῳ δὲ μνηστία καὶ Ἀμρεῖον ἐν κοινῷ γὰρ χωρίῳ ἔστιν οὐ μίχα». τὸ Ἀμρεῖον ἦν μνηστῖον τοῦ Ἀμρεῖου μνηστῖον θεμιλωτοῦ τῶν Θηβαίων τειχῶν· ἡ τειχιοσύνη του ἀπρᾶλως δὲν ἐξηκρίσθη, κατὰ τὸν ῥητικὸν φαίνεται, ὅτι ἔκειτο ἐκτός τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἀνατολὰς αὐτῆς, διὸ συνῆκε τῷ Ἀίσχ. I ἐπὶ Θηβ. 526 ἀπεμπτεῖται προσταχθέντα βορραία πύλας, τῶμον κατ' αὐτὸν δογενοῦς Ἀμρεῖου». Εὐρ. Φων. 145. «τίς δ' οὗτος ἀμφὶ ἀνῆμα το Ζήθῳ περᾶ». ἰκτ. 663. «ἀμρεῖων δ' ὄχηματα ἔνευθε σημανῶν μνηστῖων Ἀμρεῖου». — αἰς τὴν ἄλλην πόλιν ἤτις ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Καδμείαν ἐλέγεται «ἡ κάτω πόλις».

7.) «Ἐξίπτοντες» = διεσώζοντο.

φετον· ὡς δὲ πανταχῶθεν αὐτοῖς οἱ Μακεδόνες καὶ Ἀλέξανδρος ἄλλοτε ἄλλῃ ἐπιφαινόμενος προσέκειντο, οἱ μὲν ἵππεις τῶν Θηβαίων διεκπεσόντες διὰ τῆς πολέως ἐς τὸ πεδίον ἐξέπιπτον, οἱ δὲ πεζοὶ ὡς ἑκάστοις προὔχωρει ἐσιώζοντο. ἔθα δὲ ὀργῇ οὐχ οὕτως τι οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Βοιωτοὶ οὐδὲ ἀμυνομένους ἐπι τοὺς Θηβαίους οὐδενὶ κόσμῳ ἔκτεινον, τοὺς μὲν ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπισπίπτοντες, οὓς δὲ καὶ ἐς ἀλκὴν τετραμμένους, τοὺς δὲ καὶ πρὸς ἱεροῖς ἰκετεύοντας, οὔτε γυναικῶν οὔτε παιδῶν φειδόμενοι.

Καὶ πάθος τοῦτο Ἑλληνικὸν μεγέθει τε τῆς ἀλούσης πόλεως καὶ δξυτήτι τοῦ ἔργου, οὐχ ἥμισυ δὲ καὶ τῷ παραλόγῳ ἐς τε τοὺς παθόντας καὶ τοὺς δρᾶσαντας, οὐ μείον τι τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἢ καὶ αὐτοὺς τοὺς μετασχόντας τοῦ ἔργου ἐξέπληξε. τὰ μὲν γὰρ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίους ζυμνεχθέντα, εἰ καὶ πληθῆι τῶν ἀπολομένων οὐ μείονα τὴν ζυμφορὰν τῇ πόλει ἤνεγκεν, ἀλλὰ τῷ τε πόρρω ἀπὸ τῆς οἰκείας διασφαρῆναι αὐτοῖς τὸν στρατόν, καὶ τὸν πολὺν ζυμμαχικὸν μᾶλλον ἢ οἰκείον ὄντα, καὶ τῷ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλεισθῆναι, ὡς καὶ ἐς ὕστερον ἐπὶ πολὺ τῷ πολέμῳ ἀντίσχειν Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς ζυμμάχοις καὶ μεγάλῳ βασιλεὶ πολεμοῦντας, οὔτε αὐτοῖς τοῖς παθοῦσιν ἴσῃ τὴν αἰσθησιν τῆς ζυμφορᾶς προσέθηκεν, οὔτε τοῖς ἄλλοις Ἑλλῆσι τὴν ἐπὶ τῷ πάθει ἐκπληξίν ὁμοίαν πα-

8.) «Φωκεῖς τε καὶ Πλαταιεῖς» ἀνευ ἄθρου = μέρος τινὰ τῶν στρατευμάτων τῶν Φ. καὶ Π. — καὶ ἄλλοι Βοιωτοὶ = ἄλοιποι παρόντες Βοιωτοὶ, συλληπτικῶς. «οἱ μὲν Φωκεῖς ἦσαν κατὰ τῶν Θηβαίων ἐξηρηθιμένοι ὡς προκαλεσάντων τὸν ἱερόν πόλεμον κατ' αὐτῶν, οἱ Πλαταιεῖς ἔνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς πόλεως τῶν, οἱ δὲ λοιποὶ Βοιωτοὶ ἔνεκα τῆς τραχύτητος τῆς ἡγεμονίας αὐτῶν. — αὐδενὶ κόσμῳ = promise, ἀδιακρίτως. — ἐς ἀλκὴν τετραμμένους» = λυμνεσσοί. Ἡρόδ. 2. 45. «ἐς ἀλκὴν τραπίμενοι πάντες σφίς καταφρονέουσι». ἐπι 3. 78. καὶ 4. 125. — οἱ πετόντες, Θηβαῖοι ἦσαν πλείους τῶν 6, 0. οἱ δὲ Μακεδόνες περὶ τοῦ 500, 30, 600 δὲ Θηβαῖοι ἐπιβλήθησαν ὡς δοῦλοι.

κ. 9. 1.) «Τοῦτο τὸ πάθος» ὑποκείμε. «ἢ πάθος Ἑλληνικόν» κατηγοροῦ. — «δξυτήτι» = ταχύτητι. — «αὐτοῦ ἔργου» = τοῦ πολέμου κατὰ τὸ ὄμ. Ἰλ. Δ. 175 «καίμενοι ἐν Τροίῃ ἀτελευτήησ' ἐπὶ ἔργῳ» Θου. 1, 23. «ὡν πρότερον ἔργων μεγιστον ἐπάρχθη το Μηδικόν» — «τῷ παραλόγῳ» ὁ παραλόγος = τὸ ἀπρόσδοκον Θου. 1, 65. — «μείον τι» = κάποιον ὀλιγώτερον ἴδ. 1, 7. «μᾶλλον τι».

2.) «Ἐὰ μὲν γὰρ» ἢ ἀντίθεσις ἐπι καταπέτω. § 6 «Θηβαίους δὲ» — «ζυμνεχθέντα» = τομβάντα. λέγει τὴν ἀτοχῆ κατὰ Σικελίας ἐκστρατεῖαν τῶν Ἀθηναίων 415—413 π. Χ. Θου. 1, 9, «εἴτι μείζω ζυμνεχθῆναι» — «ἀπολομένων» = ἀποθνήσκοντων.

- 3 ρέσγε. καὶ τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς αὐθις Ἀθηναίων πταῖσμα ναυτικὸν τε ἦν καὶ ἡ πόλις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τῶν μακρῶν τειχῶν καθαιρέσει καὶ νεῶν τῶν πολλῶν παραδόσει καὶ στερήσει τῆς ἀρχῆς ἐς ταπεινότητα ἀφικομένη τό τε σχῆμα τὸ πάτριον ὅμως ἐφύλαξε καὶ τὴν δύναμιν οὐ διὰ μακροῦ τὴν πάλαι ἀνέλαβεν, ὡς τὰ τε μακρὰ τεῖχη ἐκτειχίσαι καὶ τῆς θαλάσσης αὐθις ἐπικρατῆσαι καὶ τοὺς τότε φοβεροὺς σφισι Λακεδαιμονίους καὶ παρ' ὀλίγον ἐλθόντας ἀφανίσαι τὴν πόλιν αὐ-
- 4 τοὺς ἐν τῷ μέρει ἐκ τῶν ἐσγμάτων κινδύνων διασώσασθαι. Λακεδαιμονίων τε αὐτὸ κατὰ Λευκτρά καὶ Μαντίνειαν πταῖσμα τῷ παραλόγῳ μᾶλλον τι τῆς ξυμφορᾶς ἢ τῷ πλήθει τῶν ἀπολομένων τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξέπληξεν ἢ τε ζῆν Ἐπαμεινώνδα Βοιωτῶν καὶ Ἀρκάδων γενομένη προσβολὴ πρὸς τὴν Σπάρτην καὶ αὐτὴ τῷ ἀήθει τῆς ὀψεως μᾶλλον ἢ τῇ ἀκριβείᾳ τῶν κινδύνων αὐτοὺς τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς
- 5 ξυμμετασχόντας αὐτοῖς τῶν τότε πραγμάτων ἐφόβησεν. ἡ δὲ δὴ Πλαταιέων ἄλωσις τῆς πόλεως τῇ σμικρότητι τῶν ἐγκαταληφθέντων, ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτῶν διαπεφεύγισαν πάλαι ἐς

Γ Π.

3.) «Τὸ ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τῷ 4 τῆς 93 Ολ = 105 π. Χ. ἔνθα διὰ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ἀττικῆς στόλου ἐτελείωσεν ὁ Πελοπον. πόλεμος. — «οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ» = κατ' οὐδεμίαν ἄλλην ἐποψίην ἐκτός μόνον (ὅτι) = μόνον Ξ. Ἐλ. 2, 2, 20. «ἐποιούοντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ τὰ τε μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίους ἐπισθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἤγῶνται». — «τῆς ἀρχῆς». ἡ τῶν Ἀθηναίων ἀρχὴ ἐγένετο τῷ χρόνῳ «ἀρχῆ» διὰ τὸ συμμαχικὰ κράτη. — «τὸ σχῆμα τὸ πάτριον» λέγει τὸ δημοκρατικὸν πολιτεῖμα. — «οὐ διὰ μακροῦ» (χρόνου) λιτότης = μετ' ὀλίγον. — «ἐκτεχίσαι» διὰ τῆς νίκης τοῦ Κόνωνος ἐν τῇ περὶ Κνίδου ναυμαχίᾳ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων 393. π. Χ. — «ἐν τῷ μέρει» = κατὰ τὸ μέρος των καθ' ὅσον ἐξηρτάτο

ἀπ' αὐτῶν. — «ἐκ τῶν ἐσγμάτων διασώσασθαι» τῷ 374. π. Χ. ὅτε αἱ Ἀθηναὶ ἀποσπασθεῖσαι τῆς τῶν Θηβῶν συμμαχίας ἠνάθησαν αὐθις μετὰ τῆς Σπάρτης.

4.) «Λευκτρά = 371, π. Χ. ἦν ὁ Πλοῦτ. Ἀγρ. 29. καλεῖ ὀπταῖσμα ἀπροσδόκητον. — «Μαντίνειαν» = 362 π. Χ. κατὰ τὸν Ξ. Ἐλ. 6, 4, 15. οἱ ἀποθνήσκοντες ἦσαν περίπου 1,000 Λακεδαιμόνιοι ἐξ ὧν οἱ 400 ἦσαν Σπαρτιῖται. — «προσβολή» — εἰσβολὴ τοῦ στρατοῦ τῷ 369 π. Χ. Πλ. Ἀγρ. 31. «ἦν μὲν δὴ χρόνος οὐκ ἐλάττων ἐτῶν εἰκοσίων, ἀπ' οὗ κατῴκουσεν τὴν Λακεδαίμονα Δωριεῖς ἐν δὲ τούτῳ ἅπαντι τότε πρῶτον ὤφθησαν ἐν τῇ χώρᾳ πολέμιοι, πρότερον δὲ οὐδεὶς ἐτόλμησεν». — «ξυμμετασχόντας αὐτοῖς» ὁ Ξεν. ἐν Ἐλ. 7, 5, 28 ὀνομάζει τοὺς Ἀχαιοὺς, Ἠλείους, μέρος τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀθηναίους.

5.) «Πλαταιέων» τὸ 2 τῆς 88 Ὀλ = 327 π. Χ. ἡ πόλις δὲν ἐκυ-

τὰς Ἀθήνας, οὐ μέγα πάθημα ἐγένετο. καὶ ἡ Μήλου καὶ Σικιωνίας ἄλωσις, νησιωτικά τε πόλειςματα ἦν καὶ τοῖς δρασασιν αἰσγυνην μᾶλλον τι προσέβαλεν ἢ ἐς τὸ ζυμπαν Ἑλληνικὸν μέγαν τὸν παράλογον παρέσχε.

Θηβαίους δὲ τὰ τῆς ἀποστάσεως ὄξεα καὶ ζῦν οὐδενὶ λογισμῶ γενόμενα, καὶ ἡ ἄλωσις δι' ὀλίγου τε καὶ οὐ ζῦν πόνων τῶν ἐλόντων ζυνευχθεῖσα, καὶ ὁ φόνος πολὺς, οἷα δὴ ἐξ ἄμοφύλων τε καὶ παλαιᾶς ἀπεχθείας ἐπεξιώντων, καὶ ὁ τῆς πόλεως παντελῆς ἀνδραποδισμός, δυνάμει τε καὶ δοξῇ ἐς τὰ πολέμια τῶν τότε προσχούσης ἐν τοῖς Ἑλλησιν, οὐκ ἔξω τοῦ εἰκότος εἰς 7 μῆριν τὴν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀνηρέθη, ὡς τῆς τε ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ προδοσίας τῶν Ἑλλήνων διὰ μακροῦ ταύτην δίκην ἐκτίσαντας Θηβαίους, καὶ τῆς Πλαταιέων ἐν τε ταῖς σπονδαῖς καταλήψεως καὶ τοῦ παντελοῦς ἀνδραποδιτισμοῦ τῆς πόλεως, καὶ τῆς τῶν παραδόντων σφᾶς Λακεδαιμονίαις οὐχ Ἑλληνι-

ριεῦθη ἀλλ' ὑπ' αὐτῶν τῶν κατοίκων τοῖς Σπαρτιάταις παρεδόθη" ἰδ. Θου. 3, 52. ἡ ἐντελής καταστροφή τῆς πόλεως ἐγένετο ἐν ἔτος μετὰ ταῦτα. — «σικιρότητι». ἐάν τυχὸν δὲν ἐξέπεσε τοῦ καιροῦ οὐ τὸ «καὶ ὀλιγότητι» ὡς ὁ Σικιωνίος εἰκάζει ὀρθῶς τότε τὸ «σικιρόν» λαμβάνεται ἐν ταῖσι ἀντὶ τοῦ «ὀλίγος» ὡς Πλά. Πολ. 6, 478. «εἰς σικιρόν γ' ἔρη χρόνον εἰρηκασ». — «πάλαι» τὸν χειμῶνα τοῦ 427 π. Χ. Θου. 3, 20. «ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἔξῃ» ἐθέλονταίη. — «Μήλου» τῷ 416 π. Χ. «ἀπέκτειναν μὲν Μηλιῶν ὄρους ἡ πόλις ἐλαθον παῖδας δὲ καὶ γυναικας ἡνδραπόδισαν» Θου. 5, 116. — «Σικιωνίας» τῷ 3 τῆς 89 Ὀλ. = 424 π. Χ. Θου. 5, 32. «Σικιωνίους Ἀθηναῖοι ἐκπολιορξήσαντες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶνας, παῖδας δὲ καὶ γυναικας ἡνδραπόδισαν καὶ ἡ γῆν Πλαταιέωσιν ἔδοσαν νέμεισθαι».

6) «ὄξεα» ἐπιρ. = ζῆλος ταχέως. — «δι' ὀλίγου» (χρόνου). = ταχέως. ἀντίθετον αὐτοῦ τὸ «διὰ μακροῦ» (χρόνου). — «ἐπεξιώντων» παλαιᾶς ἀπεχθείας = ταλαιᾶς ἐχθρας ἐκδικουμένους. Θου. 3, 82.

«ἐπεξήσαν τε τὰς τιμωρίας ἐτι μείζους». — «εἰς τὰ πολέμια» (ἔργα) = κατὰ τὰ εἰς τὸν πόλεμον ἀναφερόμενα. — «ἀνηρέθη» = ἀπεδόθη, referrebatur ἰδ. 3, 3, 4. «καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεοῦ ἀνηρέθη».

7.) «Προδοσίας» ἐν Θου 3, 56. λέγει ὁ Πλαταιεύς ὀνειδιστικῶς περὶ τῶν Θηβαίων «ὅτι πάνι δουλείαν ἐπέφερον ὁ βάρβαρος οἷδε μετ' αὐτοῦ ἦσαν». — «ἐν σπονδαῖς ἐνοσεῖ τὰς 30 ἰδας σπονδὰς τοῦ 445 π. Χ. ὁ Θουκυδίδης περιγράφει ἡμῖν τὰ καθ' ἕκαστον ἐν 2, 2 καὶ ἐπέξῃς. — «παντελῶς ἀνδραποδισμοῦ» ἢ λέγει τὸν κατὰ τὸν Πελοπ. πόλεμον γενόμενον ὅτι μετὰ τριετῆ ἡρωϊκῆν ἀμυναν παρεδόθη ἡ πόλις τοῖς Σπαρτιάταις τῷ 427 π. Χ. οἱ κατὰ προτροπὴν τῶν Θηβαίων ἔσφαξαν 200 Πλαταιεῖς «γυναικας δὲ ἡνδραπόδισαν» εἴτα δ' οἱ Θηβαῖοι ἄρδην κατέσκαψαν τὴν πόλιν Θου. 3, 68 ἡ ἐνοσεῖ τὸν 374 — 373 γενόμενον δευτέρον ἐξ ἀνδραποδισμῶν τῶν Πλαταιέων ἰδ. Πλουτ. 9, 1. «ἐγένετο δὲ ἡ ἄλωσις Πλαταιέας ἡ δευτέρα μάχης μὲν τρίτῃ τῆς ἐν Λεύκτροις εἰεῖ πρότερον, Ἀστείου δὲ Ἀθηνησιν ἄρχοντος, καὶ ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Θηβαίων καθῆ-

- κῆς γενομένης διὰ Θηβαίους στραγῆς, καὶ τοῦ χωρίου τῆς ἐρημιώσεως ἐν ὅτῳ οἱ Ἕλληνες παραταξάμενοι Μήδοις ἀπώσαντο τῆς Ἑλλάδος τὸν κίνδυνον, καὶ ὅτι Ἀθηναίους αὐτοὶ τῇ ψήφῳ ἀπώλλυον ὅτε ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πόλεως γνώμη προτέθη ἐν τοῖς Λακεδαιμονίων ζυμμάχοις. ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς συμφορᾶς πολλὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐπιστημῆναι ἐλέγετο, ἃ δὴ ἐν μὲν τῷ παρατυκῆ ἡμελήθη, ὕστερον δὲ ἡ μνήμη αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ ἐκ πάλαι ἐπὶ τοῖς ζυμνευθεῖσι προσημανθῆναι
- 9 ἀνήνεγκε. τοῖς δὲ μετασχοῦσι τοῦ ἔργου ζυμμάχοις, οἷς δὴ καὶ ἐπέτρεψεν Ἀλεξάνδρος τὰ κατὰ τὰς Θήβας διαθεῖναι, τὴν μὲν Καδομείαν φρουρᾶ κατέχειν ἐδόξε, τὴν πόλιν δὲ κατασκάψαι εἰς ἑδάρας, καὶ τὴν χώραν κατανεῖμαι τοῖς ζυμμάχοις, ὅση μὴ ἱερὰ αὐτῆς. παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας καὶ ὅσοι ὑπελείποντο Θηβαίων, πλὴν τῶν ἱερῶν τε καὶ ἱερειῶν καὶ ὅσοι ξένοι Φιλίππου ἢ Ἀλεξάνδρου ἢ ὅσοι προξένοι Μακεδόνων ἐγένοντο,
- 10 ἀνδραποδίσαι. καὶ τὴν Πινδάρου δὲ τοῦ ποιητοῦ οἰκίαν καὶ τοὺς ἀπογόνους τοῦ Πινδάρου λέγουσιν ὅτι διεφύλαξεν Ἀλεξάνδρος αἰδοῦ τῇ Πινδάρου. ἐπὶ τούτοις Ὀρχόμενον τε καὶ Πλαταιὰς ἀναστῆσαι τε καὶ τειχίσαι οἱ ζυμμάχοι ἐγνώσαν.

ρίθη πλὴν τῶν ἱερῶν. Λυσ. 15. 46. «μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Θηβαῖοι τὰς Πλαταιὰς κατασκάψαντες καὶ Θεσπιὰς ἀλλοτρίως ποιεῖ αὐτοὺς δικαιομένως ἐπαρῆθυσαν». — «οὐχ ἑλληνικῆς» = β. ρ. βαρ. ἢ ἐπὶ πάσης ἀπίστου καὶ ἄπανθρώπου πράξεως. — «γνώμη» = πρότασις, Πλ. Λυσ. 15. «ἐνίοι δὲ καὶ προτεθῆναι φασιν ὡς ἀκρίτως ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ γνώμην ἐν τοῖς συμμάχοις, ὅτι καὶ τὸν Θηβαίων Ἐρίανθον εἰσηγήσασθαι, τὸ μὲν ἄστυ κατασκάψαι τὴν δὲ χώραν ἀνεῖναι μηλύβωτον».

8.) «Τοῦ ἐκ πάλαι» ἀντὶ τοῦ ἐκ «παλαιῶ» (χρόνου) ὡς τὸ «ἐκ τότε» 26, 4. ἀσυνήθεις τύποι παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς. — τὸ ἐξῆς «ὕστερον δὲ ἡ μνήμη ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐς λογισμὸν τοῦ προσημανθῆναι ἐκ πάλαι ἐπὶ τοῖς ζυμνευθεῖσι» = ὕστερον δὲ οἱ ζυμνωποὶ ἀναλογισθέντες εἶδον, ὅτι πρὸ πολλοῦ χρόνου προσημανθῆσαν ἑσα συνήθησαν γιν.

9. «Ἀνδραποδίσαι» κατὰ Πλ. Ἀλ. 11. ἀπεδοτο τοὺς ἄλλους περὶ το συμπίους γενομένους· οἱ δὲ ἀποκινόντες ὑπὲρ ἑξακισχιλίους ἦσαν. — ξένοι μὲν οἱ προσωπικοὶ φίλοι τοῦ Φιλίππου, προξένοι δὲ οἱ πολιτικοὶ Θηβαῖοι φίλοι τοῦ κράτους τῶν Μακεδόνων, οὐδὲ πᾶσα πολιτεία ἐν ἄλλῃ τινὶ διωρίζη ὡς ἀντιπροσώπων τῶν συμφερόντων τῆς οὐτοῦ συνήθητον τοιαυτῆν σχέσιν μεταξὺ οὗο κρατῶν διὰ τῆς προξενίας τῶν, οἷον δύο φίλοι πρὸς ἀλλήλους ὁ α τῆς ξενίας τῶν. διὸ ὁ σάκις προξένος τις διέτρεβεν ἐν τῷ κράτει ὅπως ἀντιπροσώπειεν ἀπῆλκυεν ἰδίῳ προνομίῳ οἷον γῆς ἐγκατήσεως, ἰσοπολιτείας, προσδρίας, ἀτελείας ἀπάντων, εὐεργεσίας.

10. «Αἰδοῦ τῇ Πινδάρου» = ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Πινδάρου ὁ ὅτι τοῦτον καὶ τὸν Στράσιχρον μετὰ τὸν Ὀμηρον, ἐτίμα σφόδρα ὁ Ἀλέξ. — «Ὀρχόμενον» ὁ Πλευσ. ἐν 1, 27, 10. ἀπὸ ὁμοῦ τῷ Φιλίππῳ τὴν ἀνακασ

Ἐς δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὡς ἐξηγγέλη τῶν Θηβαίων 10
τὸ πάθος, Ἀρκάδες μὲν ὅσοι βοηθήσαντες Θηβαίους ἀπὸ τῆς
οἰκείας ὠρμήθησαν θάνατον κατεφθέρσαντο τῶν ἐπαράντων
στᾶς ἐς τὴν βοήθειαν. Ἡλείοι δὲ τοὺς φυγάδας σφῶν κατεδή-
ξαντο, ὅτι ἐπιτηδεῖοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν. Αἰτωλοὶ δὲ πρεσβείας 2
σφῶν κατὰ ἔθνη πέμψαντες ζυγνῶμης τυχεῖν ἐδέοντο, ὅτι καὶ
αὐτοὶ τι πρὸς τὰ παρὰ τῶν Θηβαίων ἀπαγγελθέντα ἐνωτέ-
ρισαν. Ἀθηναῖοι δέ, μυστηρίων τῶν μεγάλων ἀγομένων ὡς
ἤκόν τινες τῶν Θηβαίων ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου, τὰ μὲν μυστή-
ρια ἐκπλαγέντες ἐξέλιπον, ἐκ δὲ τῶν ἀγρῶν ἐσκευαγῶγον ἐς
τὴν πόλιν. ὁ δῆμος δὲ ἐς ἐκκλησίαν συνελθὼν Δημάδου γρά- 3
ψαντος δέκα πρέσβεις ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἐπιλεξάμενος πέμ-
πει παρὰ Ἀλεξάνδρου οὐστίας ἐπιτηδειοτάτους Ἀλεξάνδρῳ
ἐγγίνωσκον, ὅτι τε σῶος ἐξ Ἰλλυριῶν καὶ Τριβαλλῶν ἐπα-
νήλθε χάριεν τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγ-
γελοῦντας καὶ ὅτι Θηβαίους τοῦ νεωτερισμοῦ ἐπιμωρήτατο.
ὁ δὲ τὰ μὲν ἄλλα φιλανθρώπως πρὸς τὴν πρεσβείαν ἀπεκρί- 4

δάμησιν τοῦ Ὀρχομένου—Ὀρχομέ-
νοι δὲ οἱ Μιυαὶ μετὰ τὴν μάχην
τὴν ἐν Λεύκτροις κατήχθησαν ἐς Βοι-
ωτίαν ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Ἀνώντου
καὶ οὗτοι καὶ οἱ Πλαταιεῖς, διὰ δὲ
τοὺς Πλαταιεῖς φαίνεται ὅτι δὲν ἐξε-
τενέτῃ τότε ἢ ἀπόρριπτε ὡς μαρτυ-
ρεῖ ὁ Πλ. Ἀλ. 34 διότι μετὰ τὴν
παρὰ τὰ Ἀρβηῖα μάχην 331. π. γ.
ὁ Ἀλεξάνδρος ἐγράφει εἰς Πλαται-
εῦσι τὴν ὁλίαν ἀνοικοδομεῖν.—

κ. 10. 1.) «Ἀρκάδες» διότι κατὰ
Διόδ. 17, 3. Ἀρκάδες δὲ οὗτοι Φι-
λίππῳ συνεργήσαν τὴν ἡγεμονίαν
μὲν τῷ Ἕλλησιν οὐτ' Ἀλεξάνδρῳ
πρὸς τὸν.—Ἡλείοι. Δ. οἱ 17, 3.
τῶν δ' ἄλλων Πελοποννησίων Ἀρ-
γεῖοι καὶ Ἡλείοι καὶ Λακεδαιμόνιοι
καὶ τι ἐς ἑτέροις πρὸς τὴν αὐτονο-
μίαν ὤμειξαν. — κατεδήσαντο =
ἀπίσω ἐδήσαντο. — ἐπιτηδεῖας = ἐπα-
ρτος, φίλος· οὐκ ἐπιτηδεῖας = ἑλ-
θός. πολέμιος.—

2.) «Μυστηρίων». τὰ μεγάλα
Ἐλευσίνια μυστήρια ἢ σπουδαιότατα
Ἀττικῆ ἑορτῆ. ἐτελεύτησε ἀπὸ τῆς
15 — 23 βυθδρομιάδος (Σεπτεμ-

βρίου). διὸ ἡ ἄλωσις τῶν Θηβῶν
ἐγένετο περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου
τοῦ 335. π. X. Πλ. Ἀλ. 13. Ἀ-
θηναῖοι τὴν τῶν μυστηρίων ἑορτὴν
ἔχοντες ἐν χερσίν ὑπὸ πένθους ἀψή-
καν, καὶ τοῖς καταφυγοῦσιν ἐπὶ τὴν
πόλιν ἀπίκτων μετεδίδοσαν τῶν φι-
λανθρώπων.—

3.) «Δημάδου» ἀνὴρ οὐτελοῦς
καταγωγῆς καὶ ἀνατορῆς, οὐχὶ διὰ
σπουδῆς ἀλλὰ διὰ τῆς ἰδίας τοῦ εὐ-
φρίας δεινῆς πολιτικῆς ἀντιπάλου τοῦ
Δημοσθένους. αἰχμαλωτισθεὶς ἐν Χαί-
ρμνείᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν ἠλευθερώθη
ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ μετὰ τοῦ Φω-
κίως διενήργησε συγγνώμην ὑπὲρ
τῶν Ἀθηναίων καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὰ
ἀναγκαῖα χρήματα δὲ τὸν ἀνίλα-
στον βίον του, διὸ ἦν ὑπέροχος τῶν
μαχεῶν κῶν συμπερόντων.— ἐγρά-
ψαντος = ἐγγράφως προτεινόντος
ψήρισμα. — οὐκ ἐν καιρῷ ἀπαγγε-
λοῦντας. παρατήρησις τοῦ Ἀρβ. δι-
ῆς ὑπεδηλοῦται ὅτι τὰ συγγνωμή-
ριά των ἔτρεπε πρότερον νὰ προσέ-
ρωσι τῷ Ἀλεξάνδρῳ.—

4.) «Τοὺς ἀπὸ Δημοσθένη» ε

- νακτο, ἐπιστολὴν δὲ γράψας πρὸς τὸν δῆμον ἐξήτει τοὺς ἀμφὶ
 Δημοσθένην καὶ Λυκοῦργον· καὶ Ὑπερίδην δὲ ἐξήτει καὶ Πολ-
 λύευκτον καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον καὶ Ἐριάλτην καὶ Διό-
 5 τιμον καὶ Μοιροκλέα· τούτους γὰρ αἰτίους εἶναι τῆς τε ἐν Χαι-
 ρωνείᾳ συμφορᾶς τῇ πόλει γενομένης καὶ τῶν ὕστερον ἐπὶ τῇ
 Φιλίππου τελευτῇ πλημμυληθέντων ἕς τε αὐτὸν καὶ ἐς Φί-
 6 λιππον· καὶ Θηβαίους δὲ τῆς ἀποστάσεως ἀπέφαιναν αἰτίους
 οὐ μόνον ἢ τοὺς αὐτῶν Θηβαίων νεωτερίαντας. Ἀθηναῖοι δὲ
 τοὺς μὲν ἄνδρας οὐκ ἐξέδοσαν, πρεσβεύονται δὲ αὐθις παρὰ Ἀ-
 λεξάνδρου, ἀρεῖναι δεόμενοι τὴν ὀργὴν τοῖς ἐξαιτηθεῖσι· καὶ
 Ἀλέξανδρος ἀρῆκε, τυχὸν μὲν αἰδοῖ τῆς πόλεως, τυχὸν δὲ
 σπουδῇ τοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν στόλου, οὐκ ἐθέλων οὐδὲν ὑποπτον
 ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ὑπολείπεσθαι. Χαρίδημον μόντοι, μόνον τῶν
 ἐξαιτηθέντων τε καὶ οὐ δοθέντων, φεύγειν ἐκέλευσε· καὶ φεύγει
 Χαρίδημος ἐς τὴν Ἀσίαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον.
- 11 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν· καὶ
 τῷ τε Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ τὴν θυτίαν τὴν ἐπ' Ἀρχελάου ἔτι
 καθεστῶσαν ἔθυσε καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Αἰγαῖς διεθήκε τὰ Ὀ-

Δι.δ. 17, 15. μετὰ ταῦτα εἰς τὰς
 Ἀθήνας ἐξάπιστελε τοὺς ἐξαιτήτων-
 τας τῶν βητόρων δέκα τοὺς κατ' αὐ-
 τοῦ πεπολιτευμένους ὡς ὑπὸργον ἐ-
 πιφανίστατοι Δημοσθένης καὶ Λυ-
 κοῦργος. —

5.) «Πλημμυληθέντων» ἴδ. Αἰ-
 σχίνου κατὰ Κτησιφώντος 160. ἐ-
 πιδή ἔτελεύτησε μὲν Φίλιππος Ἀ-
 λεξάνδρος δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη —
 ἔρα μὲν ἰδρύσατο (ὁ Δημοσθένης) Παι-
 σαυανίου, εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων
 θυσίας τὴν βουλὴν κατέστησεν, ἐπω-
 νομίαν δὲ Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐ-
 τίθετο, ἀπέτόλμα δὲ λέγειν ὡς οὐ
 κινήθησεται ἐκ Μακεδονίας —

6.) «Πρεσβεύονται δὲ αὐθις»,
 δεῖ τοῦ Φωκίωνος ὡς ἀρχηγοῦ τῆς
 πρεσβείας. — ὁ Πλούταρχος Ἀλεῖ.
 43. ὡς αἰτίαν λέγει: αἰετὲ μεσότης
 ὧν ᾗδη τὸν θυμόν, ὥσπερ οἱ λέοντες,
 εἴτε ἐπεικέας ἔργον ὀμοτάτῳ παρα-
 βαλεῖν βουλόμενος». — Χαρίδημον
 διαβήτος ἀρχηγὸς μισθοφορικῶν
 στρατευμάτων ἐξ Εὐβοίας κατέφυ-

γεν εἰς τὸν Δαρεῖον, ἔνθα μετὰ πολ-
 λῶν τιμῶν ἐγένετο δεκτὸς ἀλλὰ
 προσκρούσας αὐτῷ διὰ τὴν ἐλευθε-
 ροστομίαν του ἀπέθανε. ἴδ. Διοδ.
 17, 30. «Χαρίδημος παροργισθεὶς
 καὶ προχειρότερον ὀνειδίσας τὴν
 Περσῶν ἀναδρῖαν ἐποίησεν ἐπὶ πλείον
 προσκόψαι τὸν βασιλέα τοῖς λόγοις,
 τοῦ θυμοῦ δὲ τὸ συμφέρον ἀφαιρου-
 μένου, ὁ μὲν Δαρεῖος ἐπιλοσόβησας
 τῆς τοῦ Χαρίδημου ζώνης κατὰ τὸν
 τῶν Περσῶν νόμον παρὰδεῖας τοῖς
 ὑπηρεταῖς καὶ προσέταξεν ἀποκτεῖ-
 ναι». ἴδ. καὶ Curt. 3, 2, 40.

κ. 41. 4.) «Ἀρχελάου.» ὁ ἄρι-
 στος πάντων τῶν πρὸ Φιλίππου βα-
 σιλέων τῆς Μακεδονίας. (413—399
 π. Χ.) προσεκάλεσεν εἰς τὴν αὐλήν
 του ποιητὰς ὡς τὸν Εὐραπίδην καὶ
 διαφόρους τεχνίτας. οὗτος νικῆσας
 ἐν Ὀλυμπίᾳ ἴδρυσεν ἐνταῦθα Ὀλυμ-
 πια οὐς ἀγῶνας τελομένους μέχρι
 τοῦ Ἀλεξάνδρου. — Αἰγαῖς. παλαιὰ
 πρωτεύουσα καὶ ὁ τόπος ἔνθα ἐθά-
 πτοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας.

λύμπια· οἱ δὲ καὶ ταῖς Μούσαις λέγουσιν ὅτι ἀγῶνα ἐποίησε. καὶ ἐν τούτῳ ἀγγέλλεται τὸ Ὀρφέως τοῦ Οἰάγρου τοῦ Θρα- 2 κὸς ἀγαλμα τὸ ἐν Πιερίδι ἰδρῶσαι ξυνεγῶς· καὶ ἄλλοι ἄλλα ἐπεθείαζον τῶν μάντεων, Ἀρίστανδρος δέ, ἀνὴρ Τερμηστῆς, μάντις, θάρρειν ἐκέλευσεν Ἀλέξανδρον. δηλοῦσθαι γὰρ ὅτι ποιηταῖς ἐπῶν τε καὶ μελῶν καὶ ὅσοι ἀμφὶ ᾠδὴν ἔχουσι πολὺς πόνος ἔσται ποιεῖν τε καὶ ᾄδειν Ἀλέξανδρον καὶ τὰ Ἀλε- 3 ξάνδρου ἔργα. Ἄμα δὲ τῷ ἦρι ἀρχομένῳ ἐξελαύνει ἐρ' Ἐλ- 3 λησπόντου, τὰ μὲν κατὰ Μακεδονίαν τε καὶ τοὺς Ἑλληνας Ἀντιπάτρω ἐπιτρέψας, αὐτὸς δὲ ἄγων πεζῶς μὲν σὺν φίλοις τε καὶ τοξόταις οὐ πολλῶ πλείους τῶν τρισημίων, ἰππέας δὲ ὑπὲρ τοὺς πεντακισχιλίους. ἦν δὲ αὐτῷ ὁ στολος παρὰ τὴν λίμνην τὴν Κερκινίτιν ὡς ἐπ' Ἀμφίπολιν καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ τὰς ἐκβολὰς. διαβάς δὲ τὸν Στρυμόνα παρήμειβε τὸ 4 Πάγγαιον ὄρος τὴν ὡς ἐπ' Ἀβδήρα καὶ Μαρωनीαν, πόλεις Ἑλληνίδας ἐπὶ θαλάσση ὠκισμένας. ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Ἐβρον ποταμὸν ἀρξικόμενος διαβάινει καὶ τὸν Ἐβρον εὐπετώως. ἐκεῖθεν

2.) «Οἰάγρου». Ἀπολ. 1, 3, 2. «Καλλίσης μὲν οὖν καὶ Οἰάγρου κατ' ἐπίκλησιν δὲ Ἀπόλλωνος, Ἄμνος, ὃν Ἡρακλῆς ἀπίκτεινε, καὶ Ὀρφέως ὁ ἀσκήσας καθαρῶδιαν, ὃς ἄδων εἶναι λέθους τε καὶ δένδρα». — Πιερίδι. Περὶς ἐκαλεῖτο ἡ μεσημβρινωτάτη γῆρα τῆς Μακεδονίας, ἔδρα τῶν παλαιῶν Θρακῶν δι' ἃν ἐξηπλάθη ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ τῶν Μουσῶν, πατρίς δὲ τοῦ Ὀρφέως. Πλ. Ἀλ. 44. «τὸ περὶ Λεϊδοθήρα τοῦ Ὀρφέως ξῆανον, ἦν δὲ κυπερίτειον, ἰδρῶτα πολὺν ὑπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀφίκε». κατὰ δὲ τὸν Σγ.λ. Ἀπόλ. Ῥοδίου. 1. 1283. «ὅταν μετὰ τὰ συμβαίνειν χαλεπὸν εἴωθι τὰ ἀγάλματα ἰδρῶν». καὶ Διοδ. 47, 10. «οἱ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἀνομιάντες ἐφάνησαν ἰδρῶτας ἀφίεντες». — ἐπεθείαζον. ἡ ἐπὶ δηλοῖ ὅτι ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν φαινομένων προσήγευσεν. — Ἀρίστανδρος ἦν διὰ τὸν Ἀλέξανδρον ὁ ἀξιοπιστότατος μάντις. — Τερμηστῆς. Cic. de divin. 1, 41. «Telmessus in Caria est, qua in uile excellit horuspicum disci-

plina». καὶ Ἡρ. 4, 78. εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσῆς σοφοὺς τὰ θεία ἐργεῖσθαι καὶ σέβειν ἀπὸ γένους δεδῶσθαι αὐτοῖς καὶ γυναιξί· καὶ παρὰ τὴν μαντείαν». — ἐπῶν. ἔπος μὲν τὸ ἥρωικόν ἐπικὸν ποίημα, μέλος τὸ λυρικόν ποίημα, ᾠδὴ δὲ τὸ ᾠσμα.

3.) «Τῷ ἦρι». Ὀλυμ. 411 τὸ 3 = 334 π. X. — Ἀντιπάτρω. ὁ συννετὸς οὗτος ἀνὴρ φίλος Φιλ. καὶ Ἀλεξ. ἔμεινεν ἐν Μακεδονίᾳ ὡς ἐπίτροπος μετὰ 42,000 πεζῶν καὶ 4500 ἰππέων. — Κερκινίτις (νῦν Ταχίνο πεθάνον ἡ αὐτὴ λίμνη ἢ παρὰ τῷ Ἡρ. 5, 15. 6. ἀπρασιὰς λίμνη). — Στρυμόνος (νῦν Στρούμα-Κορατοῦ) ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Μακεδονίας πρὸς Α. Ἰδ. Plin. hist. na. 4, 47. «Macedoniae terminus Strymon, ortus in Haemo: memorandum in septem lacus eum fandi, priusquam dirigat cursum».

4.) «Πάγγαιον» (νῦν Περνάρι) πλούσιον εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ καὶ ἀργύρου. — τὴν (ὄδον). — Ἀβδήρα. παράλιος πόλις τῆς Θράκης κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νέσσοι. —

5 δὲ διὰ τῆς Παιτικῆς ἐπὶ τὸν Μέλανα ποταμὸν ἔρχεται. διαβάς δὲ καὶ τὸν Μέλανα εἰς Σηστόν ἀρικνεῖται ἐν εἰκοσιν ταῖς πάσαις ἡμέραις ἀπὸ τῆς οἰκοθῆν ἐξορμήσεως. ἔλθων δὲ εἰς Ἐλαιούντα θύει Πρωτεσίλαον ἐπὶ τῷ τάφῳ τοῦ Πρωτεσίλαου, ὅτι καὶ Πρωτεσίλαος πρῶτος ἐδόκει ἐκβῆναι εἰς τὴν Ἀσίαν τῶν Ἑλλήνων τῶν ἅμα Ἀγαμέμνονι εἰς Ἴλιον στρατευσάντων. καὶ ὁ νοῦς τῆς θυσίας ἦν ἐπιτυχαστέρα αἱ γενέσθαι ἢ Πρωτεσίλαον τὴν ἀπόβασιν. Παρμενίων μὲν δὴ τῶν πεζῶν τοὺς πολλοὺς καὶ τὴν ἵππον διαδιδάσκει ἐτάχθη ἐκ Σηστοῦ εἰς Ἄβυδον· καὶ διέβησαν ἐν τριήρεσι μὲν ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα, πλοίοις δὲ ἄλλοις πολλοῖς στρογγυλοῖς. Ἀλέξανδρον δὲ εἰς Ἐλαιούντος εἰς τὸν Ἀχαιοῶν λιμένα καταῤῃαι ὁ πλείων λόγος κατέχει, καὶ αὐτὸν τε κυβερνῶντα τὴν στρατηγίδα ναῦν διαβάλλειν καὶ ἐπειδὴ κατὰ μέσον τὸν πόρον τοῦ Ἑλλησπόντου ἐγένετο, σφάζοντα ταύρον τῷ Ποσειδῶνι καὶ Νηρηΐσι σπένδειν ἐκ χρυσῆς φιάλης

7 εἰς τὸν πόντον. λέγουσι δὲ καὶ πρῶτον ἐκ τῆς νεῶς σὺν τοῖς ὅπλοις ἐκβῆναι αὐτὸν εἰς τὴν γῆν τὴν Ἀσίαν καὶ βωμοὺς ἰδρύσασθαι ὅθεν τε ἐστάλη ἐκ τῆς Εὐρώπης καὶ ὅπου ἐξέβη τῆς Ἀσίας Διὸς ἀποβατηρίου καὶ Ἀθηναῖς καὶ Ἡρακλέους· ἀνελθόντα δὲ εἰς Ἴλιον τῇ τε Ἀθηναῖ θύσαι τῇ Ἰλιάδι, καὶ τὴν πανοπλίαν τὴν αὐτοῦ ἀναθεῖναι εἰς τὸν νεῶν, καὶ καθελεῖν ἀντὶ ταύτης τῶν ἱερῶν τινὰ ὅπλων ἐτι ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ ἔργου

Ἐβρον (Μαίτσα). ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Θρακίας. Ἡρ. 4, 90, 7, 59.
— Παιτικῆς (γῶρας) οἱ Παῖτοι φύλον Θρακικὸν ὄκουσιν ἐν τῇ βορείᾳ Θρακίᾳ. — Μέλανα νῦν Σαλλῶτι ἢ Σερροῦ ἐκβάλλει εἰς τὸν ὀμώνυμον κόλπον.

5.) «Σηστόν» ἡ σημαντικωτάτη πόλις τῆς Θρακίας γεωσυνήσου νῦν Χαλδῆα, ἀντικρὺ δ' αὐτῆς ἐν Ἀσίᾳ ἡ Ἄβυδος κατὰ τὸ στενότατον τοῦ Ἑλλησπόντου 7 στάδια αὐτῆς ἀπέχουσα, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν ἄκρην τῆς Θρ. γεωσυνήσου ἦν ὁ Ἐλαιούς (Ἡρ. 9, 116). — καὶ Πρωτεσίλαος ὡς καὶ ὁ Ἄλ. ἐκάλεται. Ἡρ. 9, 116. «ἐν γὰρ Ἐλαιούντι τῆς χερσονήσου ἐστὶ Πρωτεσίλαου τάφος τε καὶ τέμενος περὶ αὐτόν». Ὀμ. Ἰ. Β, 701. «(Πρωτεσίλαου) ἔκτανε

Δάρδανος ἀνὴρ νῆος ἀποθνήσκοντα πολὺ πρῶτον Ἀχαιοῶν».

6.) «Ἀχαιοῶν λιμένα» μικρὸς κόλπος κατὰ τὴν Β. Δ. παραλίαν τῆς Τρωάδος μεταξὺ τῶν ἀκρωτηρίων Σιγείου καὶ Ροιτείου ἐνθα ὁ μετὰ τοῦ Σιδώντος ἐνοούμενος Σάμανδρος ἐκβάλλει. «σπένδειν.» ἡ αὐτὴ τελετὴ ἐγένετο καὶ ἐν τῷ ὑδάσπῃ ποταμῷ 6, 3, 2. περιέρχον δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἐβρὸς κατὰ τὴν εἰς Εὐρώπην διάβασιν του καθ. Ἡρ. 7, 58. «σπένδων ἐκ χρυσῆς φιάλης εἰς τὴν θάλασσαν εὐχεται πρὸς τὸν Ἴλιον».

7.) «Πρότον» Διὸς. 17, 17. «πρῶτος τῶν Μακεδόνων ἀπὸ τῆς νεῶς ἤλθοντι μὲν τὸ δόρυ, πῆξας δὲ εἰς τὴν γῆν καὶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς νεῶς σφαλλόμενος παρὰ τῶν θεῶν ἀπαράνετο τὴν Ἀσίαν δέχεσθαι δι-

πωζόμενα. καὶ ταῦτα λέγουσιν ὅτι αἱ ὑπασπισταὶ ἔφερον πρὸς Ὀ αὐτοῦ ἐς τὰς μάχας. θύσαι δὲ αὐτὸν καὶ Πριάμῳ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ἑρκείου λόγος κατέχει, μῆνιν Πριάμου παραιοῦμενον τῷ Νεοπολέμῳ γένει, ἢ δὴ ἐς αὐτὸν καθήκεν.

Ἀνιόντα δ' αὐτὸν ἐς Ἰλιον Μενoitίος τε ὁ κυβερνήτης χρυσῶ 12 στεφάνῳ ἐστεφάνωσε καὶ ἐπὶ τούτῳ Χάρης ὁ Ἀθηναῖος ἐκ Σιγείου ἔλθων καὶ τινες καὶ ἄλλοι, οἱ μὲν Ἕλληνας, οἱ δὲ ἐπιχώριοι· διότι καὶ αὐτὸς τὸν Ἀχιλλέως ἄρα τάφον ἐστεφάνωσεν. Ἡρακλείωνα δὲ λέγουσιν ὅτι τὸν Πατρόκλου τάφον ἐστεφάνωσε καὶ εὐδαίμωνισεν ἄρα, ὡς λόγος, Ἀλεξάνδρος Ἀχιλλέα, ὅτι Ὀμήρου κήρυκος ἐς τὴν ἔπειτα μνήμην ἔτυχε. καὶ 2 μέντοι καὶ ἦν Ἀλεξάνδρῳ οὐχ ἥμιστά τούτου ἕνεκα εὐδαίμωνιστὴς Ἀχιλλεύς, ὅτι αὐτῷ γε Ἀλεξάνδρῳ, οὐ κατὰ τὴν ἄλλην ἐπιτυχίαν, τὸ γωρίον τοῦτο ἐκλιπὲς ξυνέβη οὐδὲ ἐξηγέθη ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα ἐπαξίως· οὐτ' οὖν κατάλογον οὔτε τις ἐν μέτρῳ ἐποίησεν, ἀλλ' οὐδὲ ἐν μέλει ἤσθη Ἀλεξάνδρος, ἐν ὅτῳ Ἰέρων τε καὶ Γέλων καὶ Θήρων καὶ πολλοὶ ἄλλοι οὐδὲν τι Ἀλεξάνδρῳ ἐπεσιχότες, ὥστε πολὺ μείον γινώσκεται τὰ Ἀλεξάνδρου, ἢ τὰ φηλοτάτα τῶν πάλαι

ρίχτητον». — βωμούς. Ius. 44, 8. 4. duodecim aras deorum in belli vota statuit.

8.) «Οἱ ὑπασπισταί.» ἐν ταῦθα οἱ ἀμέσως διακονούντες τῷ βασιλεῖ καὶ τὰ ὄπλα αὐτοῦ φέροντες. — «Ἑρκείου» ὁ τὸ ἔρκος ἦτο· τὴν ἀλήν προστατείων Ζεῦς. ἐν τῷ βωμῷ τούτῳ ὁ Νεοπόλεμος ἐβόρευσε τὸν Πριάμον καὶ οὕτως ἡμάρτησε κατὰ τοῦ Ἑρκείου Διὸς. — «μῆνιν τῷ γένει» = ὀργὴν ἐναντίον τοῦ γένους. — ὁ καθήκεν. ὁ Ἀλεξ. ἐκ μητρὸς μὲν ἦν τῶν Αἰακιδῶν, εἰς οὓς ἀνήκειν Ἀχιλλεύς καὶ Νεοπόλεμος, ἐκ πατρὸς δὲ ἦν τῶν Ἡρακλείδων. Πλ. Ἀλ. 2. «Ἀλεξάνδρος ὅτι τῷ γένει πρὸς πατρός μὲν ἦν Ἡρακλείδης ἀπὸ Κάρανου, πρὸς δὲ μητρὸς Αἰακίδης ἀπὸ Νεοπολέμου».

κ. 12. 1.) «Ἐστεφάνωσεν.» ἴσως διὰ τὴν εὐτυχίαν τοῦ πλοῦτος διεθουσίαν. — Πλ. Ἀλ. 45. «τὴν δὲ Ἀχιλλέως στήλην ἀλεψάμενος λίπα

καὶ μετὰ τῶν ἑταίρων συναναδραμῶν γυμνός, ὡσπερ ἔθος ἐστίν, ἐστεφάνωσε μακαρίσας αὐτὸν ὅτι καὶ ζῶν εὐλοῦ πιστοῦ καὶ τελευτήσας μεγάλου κήρυκος ἔτυχε». Αἰλ. Π. Ἰστ. 12. 7. «Ἀλεξάνδρος τὸν Ἀχιλλέως τάφον ἐστεφάνωσε καὶ Ἡρακλείων τὸν τοῦ Πατρόκλου. αἰνιτιζόμενος ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἐβόμενος τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡσπερ Ἀχιλλέως ὁ Πατρόκλος». — «εὐδαίμωνισεν». Cic. pro Archia 10, 21. «cum in Sigeo ad Achillis tumulum adstitisset, o fortunate, inquit, adolescens, qui tuae virtutis Homerum praecoscum invenneris».

2.) «Καὶ μέντοι» = καὶ τῷ ὄντι μετὰ τινος ἀναγκαστικῶς. — οὐ κατὰ τὴν ἄλλην = οὐχ ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἄλλων κατορθωμάτων του. — τὸ γωρίον. (Θου. 4, 97. «ταῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ γωρίον». τὸ μέρος τῆς ἱστορίας. — ἐξηγέθη = ἐξηγο-

3 ἔργων ὅποτε καὶ ἡ τῶν μυρίων σὺν Κύρῳ ἀνοδος ἐπὶ βασιλείᾳ Ἀρταξέρξεσιν καὶ τὰ Κλεάρχου τε καὶ τῶν ἄμα αὐτῷ ἀλόγων παθήματα καὶ ἡ καταβάσις αὐτῶν ἐκείνων, ἣν Ξενοφῶν αὐτοὺς κατήγαγε, πολὺ τι ἐπιφανέστερα ἐς ἀνθρώπους Ξενοφῶντος ἐνεκὰ ἔστιν ἢ Ἀλέξανδρος τε καὶ τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. καίτοι Ἀλέξανδρος οὔτε ζῆν ἄλλῳ ἐστράτευσεν, οὔτε φεύγων μέγαν βασιλεία τοὺς τῆ καθοδῶ τῆ ἐπὶ θάλασσαν ἐμποδῶν γιγνόμενους ἐκράτησεν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅστις ἄλλος εἰς ἀνὴρ τοσαῦτα ἢ τηλικαῦτα ἔργα κατὰ πλῆθος ἢ μέγεθος ἐν Ἑλλησιν ἢ βαρβάροις ἀπεδείξατο. ἔθεν καὶ αὐτὸς ὀρμηθῆναι φημι ἐς τήνδε τὴν ζυγγραφήν, οὐκ ἀπαξιώσας ἑμαυτὸν φανερὰ καταστήσειν ἐς ἀνθρώπους τὰ Ἀλεξάνδρου ἔργα. ὅστις δὲ ὦν ταῦτα ὑπὲρ ἑμαυτοῦ γιγνώσκω, τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν δεόμεναι ἀναγράψαι, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἀγνωστον ἐς ἀνθρώπους ἔστιν, οὐδὲ πατρίδα ἧτις μοι ἔστιν οὐδὲ γένος τὸ ἑμὸν, οὐδὲ εἰ δὴ τίνα ἀρχὴν ἐν τῇ ἑμαυτοῦ ἤρξα· ἀλλ' ἐκεῖνο ἀναγράφω, ὅτι ἐμοὶ πατρίς τε καὶ γένος καὶ ἀρχαὶ οἶδε οἱ λόγοι εἰσὶ τε καὶ ἀπὸ νέου ἔτι ἐγένοντο. καὶ ἐπὶ τῶνδε οὐκ ἀπαξιώω ἑμαυτὸν τῶν πρώτων ἐν τῇ φωνῇ τῇ Ἑλλάδι, εἴπερ οὖν καὶ Ἀλέξανδρος τῶν ἐν τοῖς ὄπλοις.

M. Π.

σειούθῃ. Εὐρ. Ίκ. 361. «οὐ γὰρ ποτ' εἰς Ἑλλήνας ἔξισοθήσεται». — ἐπαξίως (τοῦ Ἀλεξ.). — καταλογάδην = πεζοῖς συγγράμμασι. — μέτρον (ἐπικῶ) ἐποίησε = δι' ἐπικῶν ποιήματος ἐξέμνησε. Ἰσοκρ. πρὸς Νικοκλ. 7. «πολλὰ γὰρ καὶ τῶν μετὰ μέτρον ποιημάτων καὶ τῶν καταλογάδην συγγραμμάτων». — μέλει = οὔτε διὰ μελικῶν ἁσματος ἐψάλε. ὥστε συλλήβδην καὶ τὰ 3 εἶδη τοῦ λόγου ἀναφέρονται. — Ἰέρων (478 — 467 π. Χ.) τύραννος Συρακουσῶν ἦσθη ὑπὸ Πινδάρου καὶ Βακχυλίδου. — Γέλων ἀδελφὸς τοῦ Ἰέρωνος τύραννος Γέλος (491 π. Χ.) καὶ Συρακουσῶν (ἀπὸ τοῦ 485 π. Χ.). — Θήρων τύραννος τοῦ Ἀκράγαντος. (472 π. Χ.).

3.) «Τὰ Κλεάρχου» κατ' ἔκτασιν διηγεῖται ταῦτα Ε. ἐν Α. 2, 5,

31. 6, 4. αὐτῶν ἐκείνων [τῶν μυρίων]. = ἴσα ἴσα ἐκείνων. —

4.) «Ἐὺν ἄλλῳ» ὡς οἱ Ἕλληνες ὡς μισθωτοὶ στρατιῶσαι τοῦ Κύρου. — «εἰς ἀνὴρ» χρησιμεύει πρὸς διορισμὸν τοῦ δυσχρηστοῦ καὶ δι' ἓνα μόνον ἀνθρώπου. Ε. Α. 4. 9, 22, δῶρα δὲ πλείστα εἰς γε ὦν ἀνὴρ ἐλάμβανε. — οὐκ ἀπαξιώσας λιτότης = κρίνας ἑμαυτὸν ἀξίον.

5.) «οὐδὲ γὰρ οὐδὲ» ὅπου ἔντονος ἢ ἀνοητικὴ τίθεται διπλή. Ὁμι. Ἰλ. Β. 703. «οὐδὲ μὲν οὐδ' οἱ ἀναρχοὶ ἔταν πίσθον γε μὴν ἀρχόν». Ε. Κ. 11. 7, 2, 20. «οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἐπέψασατο». — «πατρίς καὶ γένος καὶ ἀρχαί» κατηγ. τοῦ «οἶδε οἱ λόγοι» = τοῦτο τὸ ἱστορικὸν σύγγραμμα. καὶ ὁ Ἡρόδ. γρῆται τῷ ὄρω τοῦτω λόγῳ ἐπὶ τοῦ συγγραμματος τοῦ (λόγῳ Ἀστούροι, λόγῳ Λιθουκί). — φωνῇ = γλώσσῃ.

Ἐξ Ἰλίου δὲ ἐς Ἀρίσθην ἦκεν, οὐ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῷ ὁ διαβεβηκίαια τὸν Ἑλλήσποντον ἐστρατοπέδευκει, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Περκώτην τῇ δὲ ἄλλῃ Λάμφικον παραμείψας πρὸς τῷ Πρακτίῳ ποταμῷ ἐστρατοπέδευσεν, ὡς ῥέων ἐκ τῶν ὄρων τῶν Ἰδαίων ἐκδιδοῖ ἐς θάλασσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ἑλλήσποντου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Ἐνθεν δὲ ἐς Ἐρμῶτον ἀρίκετο, Κολωνάς πολιν παραμείψας, σκοποὶ δὲ αὐτῷ ἐπέμποντο πρὸ τοῦ στρατεύματος· καὶ τούτων ἡγεμῶν ἦν Ἀμύντας ὁ Ἀρραβαίου, ἔχων τῶν τε ἑταίρων τὴν ἴλην τὴν ἐξ Ἀπολλωνίας, ἧς ἰλιάρχης ἦν Σωκράτης ὁ Σάθωνος, καὶ τῶν προδρόμων καλουμένων Ἰλας τέσσαρας, κατὰ δὲ τὴν πάροδον Πρίαπον πόλιν ἐνδοθεῖσταν πρὸς τῶν ἐνοικούντων τοὺς παραληψιμένους ἀπέστειλε σὺν Πανηγύρῳ τῷ Λυκαγύρου, ἐνὶ τῶν ἑταίρων.

Περσῶν δὲ στρατηγοὶ ἦσαν Ἀρτάμης καὶ Τρομίθρης καὶ 8 Πετίνης καὶ Νιράτης καὶ ζὺν τούτοις Σπιθροδάτης ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας σατράπης καὶ Ἀρσίτης ὁ τῆς πρὸς Ἑλλήσποντον Φρυγίας ὑπαρχος, οὗτοι δὲ πρὸς Ζελεῖα πόλει κατεστρατοπέδευκότες ἦσαν ζὺν τῇ ἵππῳ τε τῇ βαρβαρικῇ καὶ τοῖς Ἑλ-

6.) α' Ἀρίσθη πόλις τῆς Τρωϊκῆς γῆς πλησίον Ἀθύδου, καὶ Ὁμ. Ἰλ. Β. 835. μνημονεύει ταύτης· καὶ δ' ἄρα Περκώτην καὶ Πρακτίον ἀμφερίνοντο καὶ Σηπτόν καὶ Ἄδυδον ἔχον καὶ διὰ Ἀρίσθην. — Περκώτη μεταξὺ Ἀθύδου καὶ Λαμφάκου ἐστὶν ἡ πόλις αὕτη, νῦν Βεργίς καλουμένη. — Λάμφικον, ἐπίσημος διὰ τοὺς ἀμπελώνας καὶ τὸν λιμένα τῆς καὶ πατρὸς πλείστων λαγίων. — Πρακτίῳ, ποταμὸς μεταξὺ Ἀθύδου καὶ Λαμφάκου. — Ἰδαίων, καὶ νῦν Ἰδα καλεῖται τὸ ὄρος οὗ οἱ κλάδοι δεχομένησιν εἰς πολλὰ μέρη τὴν Μυσίαν καὶ πηγάζουσι πολλοὶ ποταμοί. — ἐς θάλασσαν, τὴν Προποντίδα. — Κολωνάς, μικρὰ πόλις τῆς Μυσίας ἀποικία Μιλητίων.

7.) «Σκοποί», = πρόσκοποι, speculatores. — «τῶν ἑταίρων τὴν ἴλην» Πρὸλ. σ. 57. — «Ἀπολλωνίας», πόλις τῆς Χαλκιδικῆς χερσονήσου ἐν τῇ Μυθρονίᾳ πρὸς νότον τῆς λί-

μνης Βόλβης νῦν Πολίνα. — «τῶν προδρόμων» συλληπτικῶς πάντες οἱ ἵππεις οἱ προπορευόμενοι τοῦ στρατοῦ. Πρ. Α. 14. — «Πρίαπον» ἀποικία Μιλητίων ἐν τῇ Προποντίδι ἔδρα τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ Πρίαπου μετὰ τῆς Λαμφάκου. — «ἐνδοθεῖσταν» = παραδοθεῖσταν.

8. «Σατράπης», ὁ διοικητὴς ἐπαρχίας τινὸς ἰδίως Ἀσιατικῆς (οὔτε συνήθως ἦσαν συγγενεὶς τοῦ βασιλέως) ὑπαρχος· δὲ ὁ ὑποδιευκτικὴς καὶ ἐπίτροπος τοῦ σατράπου, δὲν τηρεῖται ὅμως αἰὶ ἡ διαφορά διὸ πολλάκις συνωνύμως τίθενται ὡς καὶ τὰ ῥήματα, δυναστεύω, σατραπεύω, βασιλεύω, ἄρχω. — «Φρυγίας πρὸς Ἑλλῆσποντον» ἡ μικρῆς καὶ Ἐπιετήτου καλουμένης κατ' ἀντίθεσιν τῆς μεγάλης Φρυγίας ὕστες ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. — «Ζελεῖα» πατρὶς τοῦ Πανδάρου Ἰλ. Β. 824. «οἱ δὲ Ζελεῖται» ἔβαιον ὑπὸ πόδα νεύατον Ἰλῆς ἀφανισθέντες ὑδρῶ μέλαν

- 9) ἴσθι τοῖς μισθοφόροις βουλευομένοις δὲ αὐτοῖς ὑπὲρ τῶν παρόντων, ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος διαθεβηκῶς ἤγγελλετο, Μένωνος δὲ Ῥοδίου παρήκει μὴ διὰ κινδύνου ἵεναι πρὸς τοὺς Μακεδόνας, τῷ τε πεζῷ πολὺ περιόντας σφῶν καὶ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου παρόντος, αὐτοῖς δὲ ἀπόντος Δαρκείου προίοντας δὲ τὸν τε γιγνὸν ἀφανίζειν καταπατοῦντας τῇ ἵππῳ καὶ τὸν ἐν τῇ γῆ καρπὸν ἐμπιπράναι, μηδὲ τῶν πόλεων αὐτῶν φειδομένους. οὐ γὰρ μενεῖν ἐν τῇ χώρᾳ Ἀλέξανδρον ἀπορία τῶν ἐπιτηδείων. Ἀρσίτην δὲ λέγεται εἶπειν ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν Περσῶν ὅτι οὐκ ἂν περιόδοι μίαν οἰκίαν ἐμπρησθεῖσταν τῶν ὑπὸ οἱ τεταγμένων ἀνθρώπων καὶ τοὺς Πέρσας Ἀρσίτην προσθέσθαι, ὅτι καὶ ὑποπτόν τι αὐτοῖς ἦν ἐς τὸν Μένωνα, τριβάς ἐμποιεῖν ἑκόντα τῷ πολέμῳ τῆς ἐκ βασιλείως τιμῆς ἕνεκα.
- 13) Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος προῦχώρει ἐπὶ τὸν Γρανικὸν ποταμὸν συντεταγμένῳ τῷ στρατῷ, διπλῆν μὲν τὴν φάλαγγα τῶν ὀπλιτῶν τάξας, τοὺς δὲ ἵππείας κατὰ τὰ κέρατα ἄγων, τὰ σκευοφόρα δὲ κατόπιν ἐπιτάξας ἐπισθαι· τοὺς δὲ προκατασκευομένους τὰ τῶν πολεμίων ἤγειν αὐτῷ Ἠγέλοχος, ἵππείας μὲν

Ἀισήποιον. — «μισθοφόροις» ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας τοῦ Κύρου εἰχον οἱ Πέρσαι τοιοῦτους.

9.) «Μένωνος ὁ Ῥόδιος» Διοδ. 47, 48. «διαθεβηκῶς ἐπὶ συνέσει στρατηγικῇ συνεβούλευε κατὰ στόμα μὲν μὴ δεικνυμένους τὴν δὲ γῶραν φθεῖρην καὶ τῇ σπᾶναι τῶν ἀναγκαίων εἶργειν τοὺς Μακεδόνας». οὗτος καὶ ὁ ἀδελφός του Μέντωρ διὰ διὰ τοῦ γάμου τῆς ἀδελφῆς των μετὰ τοῦ Ἀρταβάζου τοῦ σατράπου τῆς Ἀσίας συνήψαν σχέσεις μετὰ τῆς Περσικῆς αὐτῆς καὶ ἐγένοντο ἀρχηγὸι μισθοφόρων. — «απειρόντας» = ὑπερόχους ὄντας. — «προίοντας» (τῶν Μακεδόνων) = προχωροῦντας ἐμπροσθεν τῶν Μακεδόνων ἅρα ὑποχωροῦντας.

10.) «Οἱ» = ἐαυτῶ. — «προσθέσθαι» (τὴν ψῆφον ἢ γνώμην). ὁ Ἦρ. προστίθεισι τὴν δοτικὴν «τῇ γνώμῃ». 6, 109. «ἦν σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῆ». — «τριβάς» = διατριβῆς μέρος.

κ. 13. 1.) «Γρανικὸν νῦν Κόττει σοὺ ἐκ τοῦ Κωρύλλου τῆς ὑψίστης κορυφῆς τῆς Ἰδης πηγάζων ἐκβάλλει εἰς τὴν Προποντίδα. — «διπλῆν τὴν φάλαγγα» = διφραλαγγίαν. αὕτη ἐσχηματίζεται ὅταν ἡ ὀλη φάλαγγε διαιρεῖται εἰς 2 μέρη καὶ τὸ ἐν παρετάσσοτο ὅπ σθαν τοῦ ἐτέρου. ἰδίως ἐχρῶντο αὐτῇ ἐν πορείᾳ ἐπὶ στενοῦ ἐδάφους. Ἄρ. τακ. 29. «ὁ φάλαγγια δὲ ἀμείριστος ἦτις ἐν τῇ πορείᾳ τοὺς ἡγεμόνας ἔχει ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἐν παραγωγῆς τεταγμένους. τοὺς μὲν ἐν δεξιᾷ παραγωγῇ, τοὺς δὲ οὐραγοὺς ἔσω τεταγμένους». ὅταν ἐφοβοῦντο μὴ κατὰ νότου προσβληθῶσι καὶ εἶχον τὰ μέτωπά των κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν τότε ἐκατέτε ἀντίτιστος διφραλαγγία». — «σκευοφόρα» (κτινήνη) = φορητὰ ζῶτα. — «κατόπιν». Ἄρ. τακ. 30. ἐπόμενα δὲ τῇ φάλαγγι ἐπὶ εἰς πολεμίων ἐμβάλλη. — «ασριστοφόρους» = hastatos. Liv. 42, 37. «usus praelongarum hasta-

ἔχων τοὺς σαριτοφόρους, τῶν δὲ ψιλῶν ἐς πεντακοσίους· καὶ 2
 Ἀλέξανδρός τε οὐ πολὺ ἀπέχετο τοῦ ποταμοῦ τοῦ Γρανικοῦ καὶ
 οἱ ἀπὸ τῶν σκοπῶν σπουδῇ ἐλαύνοντες ἀπήγγελλον ἐπὶ τῷ
 Γρανικῷ πέραν τοὺς Πέρσας ἐρεστώταί τεταγμένους ὡς ἐς μά-
 χην. ἔνθα δὴ Ἀλέξανδρος μὲν τὴν στρατιάν πᾶσαν συντάτ-
 τεν ὡς μαχουμένους· Παρμενίων δὲ προσελθὼν λέγει Ἀλεξάνδρῳ
 τῷδε· Ἐμοὶ δοκεῖ, βασιλεῦ, ἀγαθὸν εἶναι ἐν τῷ παρόντι καταστρα- 3
 τοπεδεῦσαι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῇ ὄρῃ ὡς ἔχομεν. τοὺς γὰρ πο-
 λεμίους οὐ δοκῶ τολμήσειν πολὺ τῶν πεζῶν λειπομένους πλη-
 σίον ἡμῶν ἀλλισθῆναι, καὶ ταύτῃ παρέξει, ἔωθεν εὐπετώως τῷ
 στρατῷ διαβαλεῖν τὸν πόρον· ὑποβλάσσομεν γὰρ αὐτοὶ περὶ-
 σσάντες ποῖν ἐκείνους ἐς τάξιν καθίστασθαι. νῦν δὲ οὐκ ἀκίανδ- 4
 νως μοι δοκοῦμεν ἐπιχειρήσειν τῷ ἔργῳ, ὅτι οὐχ' οἷόν τε ἐν με-
 τώπῳ διὰ τοῦ ποταμοῦ ἄγειν τὸν στρατόν. πολλὰ μὲν γὰρ
 αὐτοῦ ὄραται βαθία, αἱ δὲ ὄρῃαι αὐταὶ ὄρας ὅτι ὑπερῷφηλοι καὶ
 κρημνώδεις εἰσὶν αἱ αὐτῶν· ἀτάκτως τε οὖν καὶ κατὰ κέρας, ἤ- 5
 περ ἀσθενέστατον, ἐκβαίνουσιν ἐπικείμενοι ἐς φάλαγγα συντε-
 ταγμένοι τῶν πολεμίων οἱ ἵππεῖς· καὶ τὸ πρῶτον σφάλμα ἐς τε
 τὰ παρόντα χαλεπὸν καὶ ἐς τὴν ὑπὲρ παντὸς τοῦ πολέμου κρί-
 σιν σφαλερόν.

Ἀλέξανδρος δέ, ταῦτα μὲν, ἔρη, ὦ Παρμενίων, γινώσκω· 6

rum Sarisais Macedones vocant». Ηρολ. σελ. 57.

2.) «Καὶ οἱ (προπεμφθέντες) ἀπὸ τῶν σκοπῶν. — «στρατιάν μαχουμένους». σχῆμα κατὰ σύνεσιν. ὡς 11, 5. «τὸ στρατεύμα ἐρεστώ- τες». 29, 5. «προσβλαστούμενοι.»

3.) «ἐν τῷ παρόντι» (τόπῳ ἢ χρόνῳ) = εἰς τὴν παρούσαν θέσιν ἡμῶν. — «ὡς ἔχομεν» = ut sumus armati καὶ 27. «οὐκίανδνως» = καθὼς εὐρισκόμεθα. — «λειπομένους τῶν πεζῶν» = ἀσθενέστερος ὄντας κατὰ τὸ πεζικὸν στρατεύμα ἀνίσθη- τον τοῦ 12, 7. «ἀπὸ τῆς πεζῆς» πολὺ περιόντας σφῶν. — «ταύτη» = τού- τος ἕνεκα.

4.) «τῷ ἔργῳ» = τῇ μάχῃ. — «ἐν μετώπῳ» = ἐν ἐκτεταμένῃ γραμ- μῇ μάχης ἐχούσῃ μᾶλλον μήκος ἢ βάθος ἐν ἀντίθεσι πρὸς τὴν «κατὰ κέρας». Ἄρ. τακτ. 30. — «βαθία» (ὄρατα. — αἱ ὄρῃαι. «ὄρῃαι καὶ

ὄρῃαι διαφέρουσιν· ὄρῃαι μὲν γὰρ εἰσι ποταμῶν χεῖλη, ὄρῃαι δὲ ἐπάρματα γῆς». Ἄμμ. — «κατὰ κέρας». = ἐπὶ κέρως. (long arguine) ἐν μακρῇ σειρᾷ ὅταν τὸ ἐν τάγμα εἴσιν ὀπι- σθεν τοῦ ἄλλου. τὸ ἀντίθετον τοῦ «ἐπὶ φάλαγγος». Ηρολ. σελ. 61. — «ἤπερ ἀσθενέστατον» = ὅπου ἡ πα- ράταξις εἴσιν ἀσθενεστάτη.

5.) «ἐς φάλαγγα». Ἄρ. τακτ. 16. «ταῖς δὲ δὴ τετραγωνίαις τάξεσι Πέρσαι μάλιστα ἐχρήσαντο. εὐσύν- τακτοὶ τε γὰρ ἦδὲ ἡ τάξις ἄλλῃς μᾶλλον ἢ τε καὶ κατὰ στοίχον καὶ κατὰ ζυγὸν τεταγμένων καὶ μόων τούτων πάντων οἱ ἠγεμόνες ἀθρόοι ἐμπέπτοις τοῖς πολεμίοις». — «τὰ παρόντα» (πράγματα).

6.) «ἐκφυλάσας» παρεθ. πρό- ταξις ἐκ τοῦ συγγραφείου, ὡς 1, 29, 2. «φράσαντες τὴν ἡμέραν». — «ὡς ἔχομεν» = παραύτως.

αίσχυνονται δέ, εἰ τὸν μὲν Ἑλλήσποντον διέβην εὐπετώως, τοῦτο δέ, μικρὸν βεῦμα, οὕτω τῷ ὀνόματι τὸν Γρανικὸν ἐκφαυλίστας, 7 εἶρξει ἡμᾶς τοῦ μὴ οὐ διαβῆναι ὡς ἔχμεν. καὶ τοῦτο οὐτε πρὸς Μακεδόων τῆς δοξῆς οὐτε πρὸς τῆς ἐμῆς ἐς τοὺς κινδύνους ἀξιώτητος ποιούμεαι ἀναθαβῆρῆσιν τε δοκῶ τοὺς Πέρσας ὡς ἀξιωμαχοῦς Μακεδόσιν ὄντας, ὅτι οὐδὲν ἄξιον τοῦ σφῶν δέους ἐν τῷ παραυτίκα ἔπαθον.

- 11 Ταῦτα εἰπὼν Παρμενίωνα μὲν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας πέμπει ἠγγεσόμενον, αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὸ δεξιὸν παρῆει. προετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιοῦ Φιλώτας ὁ Παρμενίωνος, ἔχων τοὺς ἑταίρους τοὺς ἱππέας καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριάνας τοὺς ἀκοντιστάς. Ἀμύντας δὲ ὁ Ἀραβαίου τοὺς τε σαριστοφόρους ἱππέας ἔχων Φιλώτῃ ἐπετάχθη καὶ τοὺς Παίονας καὶ τὴν ἰ- 2 λην τὴν Σωκράτους, ἐχόμενοι δὲ τούτων ἐτάχθησαν οἱ ὑπασπισταὶ τῶν ἑταίρων, ὧν ἠγεῖτο Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· ἐπὶ δὲ τούτοις ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου φάλαγξ· ἐπὶ δὲ ἡ Κοῖνου τοῦ Πολυμοκράτους· ἐπὶ δὲ ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου· ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένους· ἐπὶ δὲ ὧν Φίλιππος ὁ Ἀμύν- 3 του ἤρχε. τοῦ δὲ εὐώνυμου πρῶτοι μὲν οἱ Θετταλοὶ ἱππεῖς ἐτάχθησαν, ὧν ἠγεῖτο Κάλας ὁ Ἀρπάλου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ ζυμμάχοι ἱππεῖς, ὧν ἤρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ἐπὶ δὲ τούτοις οἱ Θράκες, ὧν ἤρχεν Ἀγάθων· ἐχόμενοι δὲ τούτων πεζοὶ ἢ τε Κρατέρου φάλαγξ καὶ ἡ Μελεάγρου καὶ ἡ Φιλίππου ἔστε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς ζυμμάσεως τάξεως.
- 4 Περσῶν δὲ ἱππεῖς μὲν ἦσαν ἐς δισμυρίους, ξῖνοι δὲ πεζοὶ μισθοφόροι ὀλίγον ἀποδέοντες δισμυρίων· ἐτάχθησαν δὲ τὴν μὲν

7.) «Ποιῦμαι» — ἠγγεῖλοι.

κ. 14. 1. «Παρῆει». ἐδεξάμην τὴν διήρθωσιν ταύτην ἀπὸ τοῦ τῶν χειρῶν ἀπαρῆγει» ὡς οὐδαμῶς τοῦτο ὡς μέσου ἀπαντιῶντος. ὁ Κρυγῆρος διορθοῖ ἀπαρῆλασεν». — αὐτῷ» δα. ποιῆται αἰεὶ (τῷ Ἀλεξ.). — «προετάχθησαν τοῦ δεξ.» — κατέλαθον τὴν πρώτην ἀκροτάτην θέσιν, ἐν τῇ δεξ. ἢ πτέρυγι (πρὸς τὴν ἀνσθετον θέσιν, ἦτα οὐραν τῆς δεξιᾶς κατεῖχεν ὁ Ἀμύντας ὅστις «ἐπετάχθη».

2) «Ἐπὶ δὲ» — κατόπιν. ἐπίρρ. — «φάλαγξ» ἐνταῦθα ὡς ἐν 5, 20, 3. διήλοι «τάξιν». — «Κρατέρου τοῦ

Ἀλεξάνδρου» οὐ καὶ ἐν Ἰνδ. 18 μνημονεύει («ἐν δὲ Ὀρεστίδος Κρατέρου τε ὁ Ἀλεξάνδρου»). ἕτερος οὗτος τοῦ κατωτέρου 3. μεγάλου στρατηγοῦ «Κρατέρου» μνημονευομένου καὶ ἐν 2, 8, 4. «τοῦ δὲ εὐώνυμου τοῖς πεζοῖς μὲν Κρατέρου ἐπετάχτε ἄρχων» καὶ ἐν 3, 11, 10. διὰ τῆς παραβολῆς 2 Κρατέρου αἴρεται ἡ δυσκολία τοῦ διπλοῦ ἐνταῦθα ἀπαντιῶντος ὀνόματος.

3.) «Τὸ μέσον τῆς ξ. τάξεως» — τὸ σημεῖον ἐνθα αἱ δύο πτέρυγες συνήκοντο.

4.) «Παρατείναντες» — παρὰ

ἵππον παρατείναντες τῷ ποταμῷ κατὰ τὴν ὄχθην ἐπὶ φάλαγγα μακράν, τοὺς δὲ πεζοὺς κατόπιν τῶν ἵππέων· καὶ γὰρ ὑπερδέξια ἦν τὰ ὑπὲρ τὴν ὄχθην χωρία. ἡ δὲ Ἀλέξανδρον αὐτὸν καθεώρων (δῆλος γὰρ ἦν τῶν τε ὅπλων τῆ λαμπρότητι καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν τῆ σὺν ἐκπλήξι· θεραπεία) κατὰ τὸ εὐώνυμῳ σφῶν ἐπέχοντα, ταύτην πυκνάς ἐπέταξαν τῆ ὄχθη τὰς ἴλας τῶν ἵππέων.

Χρόνον μὲν δὴ ἀμφοτέρω τὰ στρατεύματα ἐπ' ἄκρου τοῦ ποταμοῦ ἐφροσῶτες ὑπὸ τοῦ τὸ μέλλον ὀκνεῖν ἡσυχίαν ἤγον καὶ σιγή ἦν πολλή ἀφ' ἑκατέρων. οἱ γὰρ Πέρσαι προσέμενον τοὺς Μακεδόνας, ὅποτε ἐσθῆσονται ἐς τὸν πόρον, ὡς ἐπικεισόμενοι ἐκβαίνουσιν· Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπηδήσας ἐπὶ τὸν ἵππον ὁ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκελευτάμενος ἐπεσθαί τε καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς γίνεσθαι, τοὺς μὲν προδρόμους ἵππέας καὶ μὴν καὶ τοὺς Παιόνας προεμβάλλει εἰς τὸν ποταμὸν ἔχοντα Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου καὶ τῶν πεζῶν μίαν τάξιν, καὶ πρὸ τούτων τὴν Σωκράτους ἴλην Πτολεμαῖον τὸν Φιλίππου ἄγοντα, ἡ δὴ καὶ ἐτύγγανε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ ἵππικοῦ παντὸς ἔχουσα ἐκείνη τῆ ἡμέρα. αὐτὸς δὲ ἄγων τὸ δεξιὸν κέρασ ὑπὸ σαλπίγγων τε ἦ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ ἀλαλάζοντας ἐμβαίνει εἰς τὸν πόρον, λοξὴν αἰεὶ παρατείνων τὴν τάξιν ἢ παρείλκε τὸ βεῦμα, ἵνα δὴ μὴ ἐκ-

τὴν ὄχθην ἦτοι κατὰ μῆκος τοῦ ποταμοῦ ἐν ἐκτεταμένῃ γραμμῇ. — «ὑπερδέξια» = ὑψηλά. — «δῆλος» Πλ. Ἀλ. 16. ἦν δὲ τῆ πέλητι καὶ τοῦ κράνουσ τῆ χαίτη διαπρεπής, ἡς ἐκατέρωθεν εἰσῆκει περὶν λευκότητι καὶ μεγέθει θαυμαστόν. — «ἐπέχοντα» ἀμετ. = διευθυνόμενον, πλησιάζοντα. Θου. 8, 103. γινόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναὺς ἐπεχούσας.

5.) «Χρόνον» = ἐπὶ τινι χρόνον. — «στρατεύματα — ἐφροσῶτες» σχ. συνέσεισ. — «σιγή πολλή» = βαθεῖα σιωπή. Ε. Ἐλ. 4, 3, 17. «σιγή ἦν πολλή ἀφ' ἀμφοτέρων.»

6.) «Προεμβάλλει» ἰστ. ἐν. ἐνταῦθα μεταθ. ὡς συγχρότερον τὸ «ἐσθῆσονται» παρ' Ἡρ. 1, 14. ἐσθῆθαλε στρατιὴν καὶ αὐτοσ ἐς Μίλητον. τὸ ἐξῆς «ὁ Ἄλεξ. προεμβάλλει

(causativum) εἰς τὸν ποταμὸν Ἀμύνταν τὸν Ἀρραβαίου ἔχοντα τοὺς προδρόμους ἵππέας καὶ τοὺς Π.». εἶδος σχ. ὑπερβατοῦ καθ' ὃ τὸ ὄνομα τοῦ ἡγεμόνου ὡς ἦτον σπουδαῖον ἐπιτάσσεται τῶν στρατευμάτων. — «τὴν ἡγεμονίαν» = πρώτον θέσιν ἐν τῆ πορείᾳ, ἦν τιμῆς χάριν καθ' ἑκάστην ἡμέραν διαδοχικῶς τὰ διάφορα τοῦ στρατοῦ σώματα ἐλάμβανον.

7.) «Ἵπὸ σαλπίγγων» ἡ ἵπὸ ἀντὶ τῆς μετὰ πρὸς δῆλωσιν συνοδίας ἐπὶ μουσικῶν ὀργάνων. Ε. Ἐλ. 2, 2, 23. τὰ τεῖχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίων. — «Ἐνυαλίῳ» οἱ μὲν ἐπίθετον τοῦ Ἄρειου οἱ δὲ διάφορον αὐτοῦ θεὸν ὑπολαμβάνουσι. — «ἀλαλάζοντας» σχ. συνέσεισ. (θαμ. ἐκ τοῦ ἀλαλά). — «λοξὴν» = πλαγίαν ὅταν ἡ μία πτέρυξ φέρηται ἐγγυτερον τῆς ἄλλης τῷ πολεμῷ. — ἴδ.

βαίνουντι αὐτῶν οἱ Πέρσαι κατὰ κέρας προσπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὡς ἀνυστὸν τῇ φάλαγγι προσμίξῃ αὐτοῖς.

- 15 Οἱ δὲ Πέρσαι ἢ πρῶτοι οἱ ἀμὲν Ἀμύνταν καὶ Σωκράτην προσέσχον τῇ ὄχθῃ, ταύτη καὶ αὐτοὶ ἀνωθεν ἔβαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὄχθης ἐξ ὑπερδεξίου ἐς τὸν ποταμὸν ἐσακοντίζοντες, οἱ δὲ κατὰ τὰ γλαυκαλώτερα αὐτῆς ἔστε ἐπὶ τὸ ὕδωρ
2 καταβαίνοντες. καὶ ἦν τῶν τε ἵππέων ὠθισμός, τῶν μὲν ἐκβαίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ, τῶν δ' εἰργεῖν τὴν ἐκβασιν, καὶ παλ-
τῶν ἀπὸ μὲν τῶν Περσῶν πολλὴ ἄρεσις, οἱ Μακεδόνες δὲ ζῆν τοῖς δόρασιν ἐμάχοντο. ἀλλὰ τῶν τε πλήθει πολὺ ἐλαττούμενοι οἱ Μακεδόνες ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ καὶ αὐτοὶ
ἐξ ἀβεβαίου τε καὶ ἄμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀμυνόμενοι, οἱ δὲ Πέρσαι ἐξ ὑπερδεξίου τῆς ὄχθης ἄλλως τε καὶ τὸ κρά-
3 τιστον τῆς Περσικῆς ἵππου ταύτῃ ἐπετέκτατο, οἱ τε Μέμνωνος καὶ αὐτὸς ὁ Μέμνων μετὰ τούτων ἐκινδύνευε. καὶ οἱ μὲν πρῶτοι τῶν Μακεδόνων ζυμμιζάντες τοῖς Πέρσαις κα-
τεκόπησαν πρὸς αὐτῶν, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, ὅτι γε μὴ πρὸς Ἀλέξανδρον πελάζοντα ἀπέκλιναν αὐτῶν. Ἀλέξανδρος γὰρ ἤδη πλησίον ἦν, ἄμα οἱ ἄγων τὸ κέρας τὸ δεξιόν, καὶ ἐρ-
βάλλει ἐς τοὺς Πέρσας πρῶτος ἵνα τὸ πᾶν στίφος τῆς ἵππου

Προλ. σελ. 62. — «ἢ παρείλικ» = καθ' ἣν διεύθυνσιν ἐφ' ἧς τὸ βεῖμα τοῦ ποταμοῦ ὑβ-ω καὶ αὐτὸς παρέταξε τὸν στρατὸν του, ἵνα μὴ ὅταν διασθῇ τὸν ποταμὸν ἐπιπέσωσιν οἱ πολέμιοι κατὰ τῆς μιᾶς πτέρυγός του, (κατὰ κέρας) ἔχουσας στενὸν μέτωπον, ἀλλ' ἀμέσως σχηματίσῃ τὴν φάλαγγα καὶ ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῶν ἐν ἐκτεταμένῃ γραμμῇ. — «ὡς ἀνυστὸν» = καθ' ὅσον τοῦτο ἦν δυνατὸν. — διὰ τοῦ «προσπίπτουσιν» ἡ γνώμη τοῦ Ἀλεξ. ἐνῶ διὰ τοῦ «προσμίξῃ» ἡ ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας προερχομένη ἀκολουθία δηλοῦται.

κ. 15. 1.) «ἢ...ἔβαλλον» = ταύτη καὶ αὐτοὶ προσέσχον (τεταγμένοι ἦσαν) ἀνωθεν βάλλοντες = οἱ δὲ Πέρσαι καθ' ὃ μέρος οἱ περὶ τὸν Α. καὶ Σ. πρῶτοι ἐπλησίασαν εἰς τὴν ὄχθην κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος καὶ αὐτοὶ παρατεταγμένοι ὄντες ἐβίβον βάλαν ἀνωθεν.

2.) «Παλτῶν». οἱ Πέρσαι 2 ἔφερον κατὰ Ε. Κ. Π. 1, 3, 9. ἔγειν δὲ δεῖ τοὺς ἐξόντας παλτὰ δύο, ὥστε τὸ μὲν ἀφείνοι, τῶν δὲ, ἂν δέη, ἐκ χειρὸς γρηθῶσι. πρῶτον ἐπάλλοντο ἦτοι ἐσείοντο τὰ παλτὰ (βραχέα δόρατα) καὶ εἶτα ἐβίβοντο. — «ἀλλὰ τῶν...» τὸ ἐξῆς πλήρες (οἱ μὲν Πέρσαι οὐκ ἐκακοπάθουν) ἀλλ' οἱ Μακεδόνες πολὺ ἐλαττούμενοι τῶν πλήθει καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι ἐξ ἀβεβαίου τε καὶ ἄμα κάτωθεν ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐκακοπάθουν ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ. «ἐκινδύνευε» = ἐν τῇ μάχῃ ἠγωνίζετο.

3.) «Ἄνδρες ἀγαθοί.» = ἄνδρες ἀνδρείοι. ὁ συνήθης ἐπαινος ἐπ' ἀνδράσι ἐνὸς ἐκάστου ἢ καὶ πολλῶν ἐν μάχῃ ἀποθνήσκοντων. Θου. 2, 35. ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργω γενομένων. Ἡρ. 6, 14, 10. ὡς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι. — «ἵνα» = ubi, ὅπου. — «στίφος» (στεῖβω) = τὸ κυκλώτατον πλῆθος.

καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν τεταγμένοι ἦσαν. καὶ περὶ αὐτὸν ξυνοιστῆται μάχη καρτερὰ καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλ- 4 λαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη. καὶ ἦν μὲν ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη, πεζομαχίᾳ δὲ μᾶλλον τι ἐφίκει. ξυνοιστῆται γὰρ ἵπποι τε ἵπποις καὶ ἄνδρες ἀνδράσιν ἠγωνίζοντο, οἱ μὲν ἐξῴσαι εἰς ἅπαν ἀπὸ τῆς ὄχθης καὶ ἐς τὸ πεδίον βιάσασθαι τοὺς Πέρσας, οἱ Μακεδόνες, οἱ δὲ εἰρῆαι τε 5 αὐτῶν τὴν ἐκβασιν, οἱ Πέρσαι, καὶ ἐς τὸν ποταμὸν αὐθις ἀπώσασθαι. καὶ ἐκ τούτου ἐπλεονέκτου ἤδη οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῇ τε ἄλλῃ ρώμῃ καὶ ἐμπειρίᾳ καὶ ὅτι ξυστοῖς κρανεῖνοις πρὸς παλτὰ ἐμάχοντο.

Ἔνθα δὴ καὶ Ἀλεξάνδρῳ ξυνοιστῆται τὸ δόρυ ἐν τῇ μάχῃ. 6 ὁ δὲ Ἀρέτην ἤτει δόρυ ἕτερον, ἀναβολέα τῶν βασιλικῶν τῷ δὲ καὶ αὐτῷ πονουμένῳ ξυνοιστῆται τὸ δόρυ ἦν, ὁ δὲ τῷ ἡμίσει κεκλασμένῳ τοῦ δόρατος οὐκ ἀφανῶς ἐμάχετο, καὶ τοῦτο δεῖξας Ἀλεξάνδρῳ ἄλλον αἰτεῖν ἐκέλευε. Δημάρατος δέ, ἄνθρωπος Κορινθίος, τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐταίρων, δίδωσιν αὐτῷ τὸ αὐτοῦ δόρυ. καὶ ὅς ἀναλαβὼν καὶ ἰδὼν Μιθριδάτην τὸν Δα- 7 ρεῖου γαμβρὸν πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων προῖππεύοντα καὶ ἐπάγοντο ἅμα οἱ ὡσπερ ἐμβολὸν τῶν ἵππέων, ἐξελαύνει καὶ αὐτὸς

4.) «Ξυνοιστῆται μάχη». ἀπομίμησις Ἡρ. 1, 74. τῆς μάχης συνεστῶσης. καὶ Θου. 4, 15. συνίστη πόλεμος. — «ἀπὸ τῶν ἵππων ἡ μάχη» = ex equis E. K. A. 1, 7. ἐκείνους ἐθάρρευεν ἀπὸ ἵππου. — «εἰς ἅπαν» = ἐντελῶς. Θου. 5, 103. τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρτίπτουσι. — «ἐς τὸ πεδίον» Ius 11. 6, 10. prima igitur congressio in campis Adraistiis fuit.

5.) «Ξυστοῖς κρ.» τὸ ξυστὴν [δόρυ] ἐκ τοῦ ξύου = τὸ ἀποξυστὴν καὶ λειανθῆν μακρὸν ξύλον τοῦ δόρατος ὅπερ ὅτε ὡς ἐνταῖθα ἦν ἐκ τοῦ δένδρου «κρανεάς» ἢ «κρανεάς» ἦν πάνυ στερεὸν διὸ ὁ Verg Georg. 2, 417. bona bello cornus.

6.) «Ἀναβολέα» = ὁ ἵπποκόμος ὅς τὸν βασιλεῖα ἀνέβαλλεν ἐπὶ τοῦ ἵππου. καὶ τοῦτο ἦν τιμὴ μεγάλη. E. K. A. 4, 4, 5. οὐδέ τις ἄλλος βασιλεῖα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. —

«πονουμένῳ» = μετὰ πόνου μαχομένῳ. Caes d. b. g. 4, 26. quos laborantes conspexerat his subsidia submittebatur. — «τῷ ἡμίσει.» = τῷ κάτω μέρει τοῦ δόρατος ἀντιθέτῃ τῆς αἰχμῆς, ὃ ἐκαλεῖτο «σαυρωτήρ» ἢ «στόραξ δι' οὗ ἐπήγυε τὴν λόγχην ἐν τῇ γῇ ὁ στρατιώτης ἢ ἐμάχετο τῆς αἰχμῆς θραυσμένης.

7.) «Δημάρατος». Πλ. Ἰλ. 9. ἐν τούτῳ δὲ Δημάρατος ὁ Κορινθίος ξένος ὢν τῆς οἰκίας καὶ παρρησίας μετέγων, ἀφίκετο εἰς Φίλιππον. — «ἐμβολόν» προλ. σελ. 62. — ἔσχε = ἐκόλυθεν, ἀντίσχε. — ἀκοπίδῳ ἢ κοπίς ἦν ἐπικαμπὴς ξίφος τῶν Περσῶν ὡς νῦν τῶν Τούρκων. — «κράνος». Πλ. Ἰλ. 16. τὸν μὲν λόφον ἀπήραξε μετὰ θατέρου περσῶ, τὸ δὲ κράνος πρὸς τὴν πληγὴν ἀκριβῶς καὶ μόλις ἀντίσχεν ὡς τῶν πρώτων ψαῦσαι τριγῶν τὴν πτέρυγα τῆς κοπίδος.

πρὸ τῶν ἄλλων· καὶ παίσας ἐς τὸ πρόσωπον τῷ δόρατι καταβάλλει τὸν Μιθριδάτην. ἐν δὲ τούτῳ Ροισάκης μὲν ἐπελαύει τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ παίει Ἀλεξάνδρου τὴν κεφαλὴν τῇ κοπίδι· καὶ τοῦ μὲν κράνους τι ἀπέθραυσε, τὴν πληγὴν δὲ ἔσχε 8 τὸ κράνος· καὶ καταβάλλει καὶ τοῦτον Ἀλεξάνδρος παίσας τῷ ξυστῷ διὰ τοῦ θώρακος ἐς τὸ σῆρνον· Σπιθριδάτης δὲ ἀνετέτατο μὲν ἤδη ἐπ' Ἀλεξάνδρον ὀπισθεν τὴν κοπίδα, ὑποφθάσας δὲ αὐτὸν Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου παίει κατὰ τοῦ ὤμου καὶ ἀποκόπτει τὸν ὤμον τοῦ Σπιθριδάτου ζῦν τῇ κοπίδι· καὶ ἐν τούτῳ ἐπεκβαίνοντες αἰεὶ τῶν ἰππέων ὅσοις προὔχωρει κατὰ τὸν ποταμὸν προσεγίνοντο ταῖς ἀμφ' Ἀλεξάνδρον.

- 16 Καὶ οἱ Πέρσαι παιόμενοι τε πανταχόθεν ἤδη ἐς τὰ πρόσωπα αὐτοῖ τε καὶ ἵπποι τοῖς ξυστοῖς καὶ πρὸς τῶν ἰππέων ἐξωθούμενοι, πολλὰ δὲ καὶ πρὸς τῶν ψιλῶν ἀναμειγμένων τοῖς ἰππεῦσι βλαπτόμενοι ἐγκλίνουσι ταύτῃ πρῶτον ἢ Ἀλεξάνδρος προεκινδύνευεν. ὡς δὲ τὸ μέσον ἐνεδεδώκει αὐτοῖς, παρερρήγνυτο δὴ καὶ τὰ ἐφ' ἑκάτερα τῆς ἵππου, καὶ ἦν δὴ 2 φυγὴ καρτερά. τῶν μὲν δὴ ἰππέων τῶν Περσῶν ἀπέθανον ἐς χιλίους. οὐ γὰρ πολλὴ ἡ διώξις ἐγένετο, ὅτι ἐξετράπη Ἀλεξάνδρος ἐπὶ τοὺς ξένους τοὺς μισθοφόρους· ὧν τὸ στίφος ἢ τὸ πρῶτον ἐτάχθη ἐκπλήξει μᾶλλον τι τοῦ παραλόγου ἢ λογισμῷ βεβαίῳ ἔμενε. καὶ τούτοις τὴν τε φάλαγγα ἐπαγαγῶν καὶ τοὺς ἰππέας πάντῃ προσπεσεῖν κελεύσας ἐν μέσῳ δι' ὀλίγου κατακόπτει αὐτούς, ὥστε διέφυγε μὲν οὐδεὶς, ὅτι μὴ διέλαθέ τις ἐν τοῖς νεκροῖς, ἐζωγρήθησαν δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχι-

Π. Π

8.) «Κλεῖτος». ἄλλως περιγράφει ὁ Curt. 8, 4, 20. Rhoasacis manum capiti regis imminentem gladio imputavit Clitus, vetus Philippi miles multisque bellicis operibus clarus.

κ. 46. 4.) «Πολλὰ—βλαπτόμενοι» = πολλὰς βλάβας λαμβάνοντες». — «ἐγκλίνουσι» ἀμετ. = ὑποχωροῦσι. Ξ. Α. 4, 8, 19. πρὶν δὲ τὸ ζέουμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι.—«ἢ Ἀλεξάνδρος» Διοδ. 17, 21. πρῶτον μὲν οἱ κατὰ τὸν Ἀλεξάνδρον τεταγμένοι φυγεῖν ἠναγκάσθησαν.—«παραρρήγνυτο.» τεχνικός ὄρος ἐπὶ ἀποσχισμοῦ τῶν πε-

ρύγων ἀπὸ τῆς κυρίας γραμμῆς. Θου. 4, 96, 4.

2.) «ἐς χιλίους». Διοδ. 17, 21. ἀνηρέθησαν δὲ τῶν Π. οἱ πάντες πεζοὶ μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἰππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους δισχιλίω, ἐζωγρήθησαν δ' ὑπὲρ τοὺς δισμύριους. καὶ Πλ. Ἀλ. 16. λέγονται δὲ πεζοὶ μὲν δισμύριοι τῶν βαρβάρων ἰππεῖς δὲ δισχιλίοι πεντακῆσοι πεσεῖν. — ἐξετράπη» = se convertit, διεκλύθη. — α τὸ στίφος» Ξ. Κ. Α. 4, 8, 26. καθορᾶ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκείνον στίφος. πανταχοῦ ἢ ἔνοια τῆς πυκνότητος τῆς παρατάξεως. — «ὅτι μὴ» = εἰμή.

λίους. ἔπεσον δὲ καὶ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν Νιράτης τε καὶ 3
Πετινῆς καὶ Σπιθριδάτης ὁ Λυδίας Σατραπῆς, καὶ ὁ τῶν
Καππαδοκῶν ὑπαρχος Μιθροβουζάνης καὶ Μιθριδάτης ὁ Δα-
ρείου γαμβρὸς καὶ Ἀρβουπάλης ὁ Δαρείου τοῦ Ἀρταξέρξου παῖς
καὶ Φαρνάκης, ἀδελφὸς οὗτος τῆς Δαρείου γυναικὸς, καὶ ὁ τῶν
ξένων ἡγεμῶν Ὁμάρης. Ἀρσίτης δὲ ἐκ μὲν τῆς μάχης φεύ-
γει ἐς Φρυγίαν, ἐκεῖ δὲ ἀποθνήσκει αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, ὡς λό-
γος, ὅτι αἰτίας ἐδόκει Πέρσαις γενέσθαι τοῦ ἐν τῷ τότε πται-
σματος. Μακεδόνων δὲ τῶν μὲν ἑταίρων ἀμφὶ τοὺς εἰκοσι καὶ 4
πέντε ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ ἀπέθανον· καὶ τούτων χαλκαῖ
εἰκόνες ἐν Δίῳ ἐστάσιν, Ἀλεξάνδρου κελεύσαντος Λύσιππον
ποιῆσαι, ὅσπερ καὶ Ἀλέξανδρον μόνος προκρίθεις ἐποίησε τῶν
δὲ ἄλλων ἰππέων ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα, περὶ δὲ ἐς τοὺς τριά-
κοντα. καὶ τούτους τῇ ὑστεραίᾳ ἔθαψεν Ἀλεξάνδρος ζῦν τοῖς 5
ὅπλοις τε καὶ ἄλλῳ κόσμῳ· γονεῦσι δὲ αὐτῶν καὶ παισὶ τῶν
τε κατὰ τὴν χώραν ἀτέλειαν ἐδωκε καὶ ὅσαι ἄλλαι ἢ τῶ
σώματι λειτουργίαι ἢ κατὰ τὰς κτήσεις ἐκάστων εἰσφοραί.
καὶ τῶν τετραμμένων δὲ πολλὴν πρόνοιαν ἔσχεν, ἐπελθὼν τε
αὐτὸς ἐκάστους καὶ τὰ τραύματα ἰδὼν καὶ ὅπως τις ἐτρώθη
ἐρόμενος καὶ ὅτι πράττων εἰπεῖν τε καὶ ἀλαζνεύσασθαι οἱ
παρασχών. ὁ δὲ καὶ τῶν Περσῶν τοὺς ἡγεμόνας ἔθαψεν. ἔθαψε 6
δὲ καὶ τοὺς μισθοφόρους Ἕλληνας οἱ ζῦν τοῖς πολεμίοις στρα-

3.) «Ἀδελφὸς οὗτος» οὗτος ἐξιν ὀ-
ποκ. «ἀδελφὸς» κατ. ἐν ὁμοίᾳ χρήσει
ἀπαντᾷ οὗτος ἐν 22, 7. 3, 8, 3. —
«γυναικὸς» ἢ ἐκαλεῖτο Στάτειρα. —
«αἰτίας» ὡς ἐναντιωθεὶς τῇ συμβουλῇ
τοῦ Μέμνωνος. 42, 10. — «πταισμα-
τος» = δυστυχίας, ἤττης.

4.) «Ἀπέθανον» Πλ. Ἀλ. 16.
τῶν δὲ περὶ τὸν Ἀλ. Ἀριστόβουλος
φῆσι, τέσσαρας καὶ τριάκοντα νε-
κρῶς γενέσθαι τοὺς πάντας ὧν ἐν-
νέα περὶ εἶναι. τούτων μὲν οὖν
ἐκέλευσεν εἰκόνας ἀνασταῆναι χαλ-
κᾶς, ἃς Λύσιππος ἐργάσατο. — Δίῳ
πόλις παλαιὰ κατὰ τὰς Ἀ. ὑπε-
ρείας τοῦ Ὀλύμπου ἐνθα ἐτελοῦντο
ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλ. Διὸς καὶ
τῶν Μουσῶν αὐξοῦνται ἔτι ἐρείπια
θεάτρου καὶ σταδίου. — Ἀλύσιππον·
ἐκ Σικυωνῶν (Ὀλ. 103 114.) τὸ σύμ-
πλεγμα τοῦτο ἐξ 25 ἐπίππων χαλ-

κίων ἀγαλμάτων ἐν ποικίλαις θέ-
σεσι τοῦ ἀγῶνος, τραύματος, θανά-
του, ὁ Μέτελλος μετεκόμισεν εἰς
Ῥώμην κοσμήσας τὴν ὑπ' αὐτοῦ οἰ-
κοδομηθεῖσαν στοᾶν διὰ τούτων.
Plin. h. N. 34 9. 6. Lysippus Ale-
xandrum amicorumque eius imagi-
nes summa omnium similitudine ex-
pressit. has Metellus Macedonia su-
bacta transtulit Romam

5.) «Τῶν κατὰ τὴν χώραν». ἐκ
τῆς προσόδου τῆς γεωργίας ἢ καὶ
κτηνοτροφίας, εἶδος δεκάτης. Θου.
6, 54. — «λειτουργίαι» (λείτος (λε-
ώς)—ἔργον) = ἔργον ἀναφερόμενον
εἰς τὸν λαὸν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ. —
«τῷ σώματι» = προσωπικαὶ ἔργα-
σίαι, ἀγγάραι. — «εἰσφοραί» = ἐ-
κτακτοὶ συνεισφοραὶ ἐκάστων ἀναλό-
γως τῆς περιουσίας των.

6.) «Ἐργάζεσθαι» [τὴν γῆν] ἰ-

τεύοντες ἀπέθανον· ὅτους δὲ αὐτῶν αἰγματούτους ἔλαβε, τοὺς δὲ ὄψας ἐν πέδαις εἰς Μακεδονίαν ἀπέπεμψε ἐργάζεσθαι, ὅτι παρὰ τὰ κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἕλλησιν Ἕλληνας δύ-
7 πτες ἐναντία τῇ Ἑλλάδι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων ἐμάχοντο. ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικῆς ἀνάθημα εἶναι τῇ Ἀθηναῖ ἐν πόλει· καὶ ἐπίγραμμα ἐπιγραφῆσαι ἐκέλευε τοδεῖ· Ἀλέξανδρος Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνες πλὴν Λακεδαιμονίων ἀπὸ τῶν βαρ-
βάρων τῶν τῆν Ἀσίαν κατοικούντων.

17 Καταστήσας δὲ Κάλαν σατραπεύειν ἧς Ἀρσίτης ἦρχε καὶ τοὺς φόρους τοὺς αὐτοὺς ἀποφέρειν τάξας οὕτως ὡς περὶ Δαρείω ἔρερον, ὅσοι μὲν βαρβάρων κατιόντες ἐκ τῶν ὄρων ἐνεχερίζον σφᾶς, τούτους μὲν ἀπαλλάττεσθαι ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἐκάστους
2 ἐκέλευε. Ζελεΐτας δὲ ἀρῆκε τῆς αἰτίας, ὅτι πρὸς βίαν ἐγνω συστρατεῦσαι τοῖς βαρβάροις· Δατκύλιον δὲ παραληψόμενον Παρμενίωνα ἐκπέμπει· καὶ παραλαμβάνει Δατκύλιον Παρμενίων ἐκλιπόντων τῶν φρουρῶν.

3 Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σάρδεων προύχῳρει· καὶ ἀπέχοντος αὐτοῦ ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους Σάρδεων ἦκον παρ' αὐτὸν Μιθρήνης τε ὁ φρούραρχος τῆς ἀκροπόλεως τῆς ἐν Σάρδεσι καὶ Σαρδιανῶν οἱ δυνατώτατοι, ἐνδιδόντες οἱ μὲν τὴν πόλιν, ὁ δὲ Μι-

θρῆνης λέγεται ἐπὶ γεωργ. ἐργασιῶν ὑπὸ τοῦ κράτους ἐπεβαλλομένων. 4. 25, 4. 2, 3, 2.

7.) «Τριακοσίας» Πλ. Ἀλ. 16 κοινοῦμενος τὴν νίκην τοῖς Ἕλλησιν ἰδίᾳ τοῖς Ἀθηναίοις ἔπεμψε τῶν αἰγματούτων τριακοσίας ἀσπίδας. — «πόλει» = ἀκροπόλει. Θου. 2, 15. καλεῖται δὴ καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε πόλις.

κ. 17. 1.) «ἀποφέρειν» ἢ ἀπὸ ὧς ἐν τοῖς ἀπατεῖν, ἀποδίδονται, ἀπαριθμεῖν, ὅπλοισι ἀπόδοσιν ὀφειλομένου. = τὸν ὀφειλόμενον φόρον πληρώνειν. — «ἐφερον» = εἰώθεσαν φέρειν.

2.) «Πρὸς βίαν» = ἐξηναγκασμένοι, ἢ πρὸς μετ' αἰτίας. ἔχει ἐπὶ ῥῶ. χρῆσιν καὶ σημασίαν, οὕτω· πρὸς ὄργην, πρὸς ἰθύνην, πρὸς γάμον. — «Δατκύλιον» (νῦν Δασκίλι)

βιθυνικὴ πόλις τῆς Προποντίδος πρὸς Ἀ. τῆς Κυζίκου παρὰ τῇ ὁμωνύμῳ λίμνῃ ἔδρα τοῦ Σατραπόου Μυσίας καὶ μικρᾶς Φρυγίας ἐξ ἧς ἡ ὄλη ἐπαρχία ἐκαλεῖτο «Δασκυλίτις σατραπεῖα».

3.) «Σάρδεων» (νῦν Σάρτ) τὸ πρόσχημα τῆς ἐπὶ θαλάσῃ τῶν βαρβάρων ἡγεμονίας κατὰ Πλ. Ἀλ. 17 ἦν ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Παιτωλοῦ ὑπὸ τῷ ὄρει Τιμῶλῳ μετὰ τῆς ἀπορρήτου ἀκροπόλεως τῆς ἐξ ἧς θλίπεται τὰς εὐφόρους κοιλάδας τοῦ Ἑρμοῦ, τὴν λίμνην Γυγαίαν, τοὺς τάφους τῶν λυδ. βασιλέων καὶ τὰς γιγνομενὰς πύργους κορυφᾶς τοῦ Τιμῶλου· τὰ ἔρειπια μαρτυροῦσιν εἶναι τὴν παλαιάν τῆς λαμπρότητά. — «δυνατώτατοι» = πλουσιώτατοι. ἐνταῦθα μὲν ἐνεργ. ὡς παρὰ Θου. 1, 13. χρῆμασι τε δυνατοὶ ἦσαν. ἀλλὰ οὐ

θρήνης τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ αὐτὸς ἄ μὲν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῷ Ἑρμῷ ποταμῷ· ἀπέχει δὲ ὁ Ἑρμὸς ἀπὸ Σάρδεων σταδίους ὅσον εἰκόσιν· Ἀμύνταν δὲ τὸν Ἄνδρομένους τὴν ἄκραν παραληφόμενον ἐκπέμπει εἰς Σάρδεις· καὶ Μιθρήνην μὲν ἐν τιμῇ ἄμα οἱ ἔγχε, Σαρδιανούς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Λυδοὺς τοῖς νομοῖς τε τοῖς πάλαι Λυδῶν χρῆσθαι ἐδῶκε καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἀφῆκεν· ἀνήλυθε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἄκραν, ἵνα τὸ φρούριον ἦν τῶν Περσῶν· καὶ ἐδοξεν αὐτῷ ὀχυρὸν τὸ χωρίον· ὑπερῷφελόν τε γὰρ ἦν καὶ ἀποτομον πάντη καὶ τριπλῶ τείχει πεφραγμένον· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ ναόν τε οἰκοδομῆσαι Διὸς Ὀλυμπίου ἐπένοιε καὶ βωμὸν ἰδρύσασθαι, σκοποῦντι δὲ αὐτῷ τῆς ἄκρας ὅπερ ἐπιτηδείστατον χωρίον ὥρα ἔτους ἐξαίφνης χειμῶν ἐπιγίγνεται καὶ βρονταὶ σκληραὶ καὶ ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πίπτει οὐ τὰ τῶν Λυδῶν βασιλεία· καὶ ἐντεῦθεν Ἀλέξανδρῳ ἐδοξεν ἐκ θεοῦ σημανθῆναι ἵνα γῆρ οἰκοδομῆσθαι τῷ Δίι τὸν ναόν, καὶ οὕτως ἐκέλευσε· κατέλιπε δὲ 7 τῆς μὲν ἄκρας τῆς Σάρδεων ἐπιμελητὴν Πausανίαν τῶν ἑταίρων· τῶν δὲ φόρων τῆς συνταξέως τε καὶ ἀποφορᾶς Νικίαν· Ἀσανδρον δὲ τὸν Φιλώτα Λυδίας καὶ τῆς ἄλλης τῆς Σπιθριάτου ἀρχῆς, δοὺς αὐτῷ ἰππέας τε καὶ ψιλούς ὅσοι ἱκανοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐδόκουν· Κάλαν δὲ καὶ Ἀλέξανδρον τὸν 8

δὲ παθ. ὡς I, 3, 6. — «ἐνδιόντες» = παραδιόντες. ἐπὶ ὑποταγῆς Θεοῦ. 4, 76.

4.) «Ἑρμῷ». Ἑρμὸς νῦν Σαρβαδὴ ἢ Κόδος ὡς καθ' Ἅπρ. I, 80. ἐξ ὅρου ἱεροῦ μητρὸς Διουμήνης βίβων ἐκδοῖσι ἐξ ἄλλασαν κατὰ Φωκαίην πόλιν. — «ἐδῶκε» = ἐπέτρεψε· παρὰ τὴν τῶν Ἀσσιῶν χρῆσιν συντάσσεται μετ' αἰτίας. καὶ ἀπαρμυφάτου.

5.) «Ἄκραν» = ἀκρόπολιν. — «ἵνα» = ἕνεκα. — «ναόν» ὅρα τὸ φιλόδηρον καὶ πολιτικόν τοῦ μ. Ἀλεξ. ἀποδόντος μὲν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς Λυδοῖς βίβποντος δὲ τὰ σπέρματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀσίας διὰ τῆς ἰδρύσεως ναῶν ἑλληνικῶν θεῶν.

6.) «Ὠρα ἔτους». ἰδίως ἐπὶ τῶν μηνῶν τοῦ ἔαρος καὶ θέρους. οἱ πα-

λαιὸι διήρουν τὸ ἔτος εἰς δύο τμήματα 4ον) Ὠρα ἔτους (ὡς ἐνταῦθα καὶ Παρ. Εὐ. Πόν. 4, 2. = τὸ καλοκαίριον. 2ον) Ὠρα χειμῶνος (ὡς 7, 24, 2.) = χειμῶν. «ἐπιγίγνεται» = αἴφνης καταλαμβάνει. — «σκληραὶ» (σιέλλω = ξηραίνω) = σφοδραὶ, δυναταί.

7.) «Συνταξέως» ἐπιμελητὴν. = τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν φόρων· πόσους ἕκαστος ἔφερε νὰ πληρώσῃ. — «καὶ ἀποφορᾶς» (ἐπιμελητὴν = τῆς πληρωμῆς, τῆς εἰσπραξέως τῶν φόρων. ὥστε τὸ καθήκον τοῦ Ν. ἦν νὰ προσδιορῆτῃ καὶ εἰσπραττῆ τοὺς φόρους. — «Λυδίας» (ἄρχοντα). — «πρὸς τὰ παρόντα» (πράγματα). = διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις.

8.) «Χώραν τὴν Μ.» ἀγνωστον εἰς αὐτῇ. τινὲς νομίζουσι τὴν Θράκην πιθανώτερον δὲ φαίνεται χώρα

'Αερόπου ἐπὶ τὴν γῶραν τὴν Μέμνονος ἐκπέμπει, ἄγοντας τοὺς τε Πελοποννησίους καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων τοὺς πολλοὺς πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ ἐν Σάρδεσι κατελείφθησαν τὴν ἄκραν φυλάττειν.

- 9 Ἐν τούτῳ δὲ ὡς τὰ ὑπὲρ τῆς ἵππομαχίας ἐξηγγέλθη, αἱ τε τὴν Ἐρεσον φρουροῦντες μισθοφόροι ὄχλοντο φεύγοντες, δύο τριήρεις τῶν Ἐρεσίων λαβόντες, καὶ ξὺν αὐτοῖς Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὃς ἔφυγεν ἐκ Μακεδονίας Ἀλεξάνδρον, παθῶν μὲν οὐδὲν πρὸς Ἀλεξάνδρου, δυσνοία δὲ τῇ πρὸς Ἀλεξάνδρον καὶ
- 10 αὐτὸς ἀπαξιῶσας τι παθεῖν παρ' αὐτοῦ ἄχαρι. τετάρτη δὲ ἡμέρα ἐς Ἐρεσον ἀφικόμενος τοὺς τε φυγάδας ὅσοι δι' αὐτὸν ἐξέπεσον τῆς πόλεως κατήγαγε καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καταλύσας δημοκρατίαν κατέστησε· τοὺς δὲ φόρους ὅσους τοῖς βαρβάρους
- 11 ἀπέφερον τῇ Ἀρτέμιδι συντελεῖν ἐκέλευσεν. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἐρεσίων, ὡς ἀρηθέη αὐτοῖς ὁ ἀπὸ τῶν ὀλίγων φόρος, τοὺς τε Μέμνονα ἐπαγομένους καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν συλήσαντας τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοὺς τὴν εἰκόνα τὴν Φιλίππου τὴν ἐν τῷ ἱερῷ καταβαλόντας καὶ τὸν τάφον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀνορύξαντας τὸν Ἡροπόθου τοῦ ἐλευθερώσαντος τὴν πόλιν ὠρμησαν ἀποκτεῖ-
- 12 ναι· καὶ Σύρρακα μὲν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ Πελάγοντα καὶ τοὺς τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σύρρακος παῖδας ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐξαγαγόντες κατέλευσαν· τοὺς δὲ ἄλλους διεκώλυτεν Ἀλεξάνδρος πρωτωτέρω ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, γινούς ὅτι ὁμοῦ τοῖς αἰ-

τις παρὰ τὴν Προποντίδα ἔνθα κατὰ Στρο. σελ. 587 ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰσίου περὶ τὴν σταθμὴν κολωνός ἐστιν, ἐφ' ᾧ τάφος δεῖκνυται Μέμνονος τοῦ Τιθωνοῦ· πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μέμνονος κόμη.

9.) «Καὶ αὐτὸς» ὁ Ἀρ. προσέθηκε τοῦτο διότι κατὰ διάνοιαν εἶχε τῶδε: δύσνοιος ὢν Ἀλεξάνδρῳ καὶ αὐτὸς τὴν ἐκείνου δύσνοιαν ἐφοβείτο. — ἄχαρι = δυσάρεστον, κακὸν τι. — ὁ νόος τοῦ γωσίου ὅδε ὁ Ἀμ. οὐδὲν κακὸν ὑπὸ Ἀλ. εἶχε πάθει, δὲν θεώρει ἡμῶς τοῦτε ἀδύνατον ἕνεκα τοῦ μίσους ὑπὲρ καὶ αὐτὸς ἐναντίον του εἶχε νὰ προσδοκᾷ ὅμοιον μίσος ἐκ μέρους τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἐπιμένως νὰ φοβῆται μήπως πάθῃ κακὸν τι.

11.) «Ὁ ἀπὸ τῶν ὀλίγων φ.» Ε. Κ. Π. 3, 3, 53. ὁ ἀπὸ τῶν πολεμίων φόρος. — «τὸ ἱερὸν» τῆς Ἐρεσίας Ἀρτέμιδος περιφημώτατον καθ' ἅπασαν τὴν ἀρχαιότητα ἦν ἐκτὸς τῆς πόλεως πλησίον τοῦ λιμένος.

12.) «ἐκ τοῦ ἱεροῦ» ἔνθα εἶχον καταφύγει. — «πρωτέρω» = πρωτιέρω ulterius. — «κατ' ἔχθραν» = ἔχθρας ἕνεκα. «κατ' ἀρπαγὴν» = ἵνα ἀρπάξωσι. — «εὐχχωρηθὲν αὐτῷ» (τῷ δήμῳ ἐπιζητεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι) = ἔαν ᾗθειεν ἐπιτραπῆ εἰς αὐτόν. σύνθεσις τῆς Ἀρ. τὸ τιθέναι τὰς αἰτίας. τῶν οὐδ. μετοχῶν ἀπολύτως, ἀπαραχθέν, νενομισμένον, τεταγμένον, προσήκον, δέον, ὅτιαν κλπ.

τίσις καὶ οὐ ξὺν δίκῃ τινάς, τοὺς μὲν κατ' ἔγθραν, τοὺς δὲ κατὰ ἀρπαγὴν χρημάτων ἀποκτενεῖ, ξυγγωρηθὲν αὐτῷ, ὁ δῆμος, καὶ εἰ δὴ τῷ ἄλλῳ, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πραχθεῖσιν Ἀλεξάνδρος ἐν τῷ τότε εὐδοκίμει.

Ἐν τούτῳ δὲ ἐκ Μαγνησίας τε καὶ Τράλλεων παρ' αὐτὸν 18 ἦγον ἐνδιδόντες τὰς πόλεις· καὶ ὡς πέμπει Παρμενίωνα, δοὺς αὐτῷ διαχιλίους καὶ πεντακοσίους πεζοὺς τῶν ξένων καὶ Μακεδόνας παραπλησίους, ἰππέας δὲ τῶν ἑταίρων ἐς διακοσίους. Λυσίμαχον δὲ τὸν Ἀγαθοκλέους ἐπὶ τὰς Αἰολίδας τε πόλεις ξὺν δυναμίει οὐκ ἐλάττωνι ἐξέπεμψε καὶ ὅσαι Ἰωνικαὶ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις ἐπι ἦσαν. καὶ τὰς μὲν ὀλιγαρχίας πανταχοῦ κατα- 2 λύειν ἐκέλευσε, δημοκρατίας δὲ τε ἐγκάθιστάναι καὶ τοὺς νόμους τοὺς σφῶν ἐκάστοις ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς φόρους ἀνεῖναι ὅσους τοῖς βαρβάροις ἀπέφερον. αὐτὸς δὲ ὑπομείνας ἐν Ἐφέσῳ θυσιάαν τε ἔθυσε τῇ Ἀρτέμιδι καὶ πομπὴν ἔπεμψε ξὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ ὠπλισμένην τε καὶ ὡς ἐς μάχην ξυντεταγμένην.

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναλαβὼν τῶν τε πεζῶν τοὺς λοιποὺς καὶ 3 τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τοὺς Θρακίας ἰππέας καὶ τῶν ἑταίρων τήν τε βασιλικὴν Ἴλην καὶ πρὸς ταύτην τρεῖς ἄλλας ἐπὶ Μιλήτου ἐστέλλετο· καὶ τήν μὲν ἔξω καλουμένην πόλιν ἐξ ἐφόδου ἔλαθεν ἐκλιπούσης τῆς φυλακῆς· ἐνταῦθα δὲ κα-

κ. 18. 1.) «Μαγνησίας» τῆς κεντρικῆς (διότι ἦν καὶ ἑτέρα ἐν Αὐδίᾳ) αἰτίας ἐν τινὶ παραποτάμῳ τοῦ Μαιάνδρου Ἀθηαίῳ νῦν Ἰνέκ Παζάρ μετ' ἐραπίων τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. αὕτη ἰδιωρῆθη τῷ Θεμιστοκλεῖ ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου τοῦ Α'. πρὸς τὰ Β. Α. αὐτῆς ἦν ἡ ὄχυρά ἐπὶ δύο δικασταυρομένων ὁδῶν ἐμπορικὴ πόλις «τῶν Τράλλεων» νῦν Ἀϊδίον. — «Λυσίμαχον» υἱὸς Ἀγαθοκλέους ἐκ Πήλλης σαματοφύλαξ καὶ στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου. — «Αἰολίδας». Πρ. 4, 149. Κύμη ἢ Φρικωνίς καλουμένη, Ἀγρίσαι, Νέον τείχος, Τήμος, Κίλλα, Νότιον, Αἰγρόεσσα, Πιτάνη, Αἰγίσιαι, Μύρνα, Γρόνεια, αὗται ἑνδεκα αἰολέων πόλεις αἱ ἀρχαῖαι· μία γὰρ σφάνον περιλήθη Σμύρνη ὑπὸ Ἰώνων. — «Ἰωνικαὶ» ἦσαν 12 κατ' Αἰλ. π. Ιστ. 8, 5. Μήλιος, Ἰφε-

σος, Ἐρυθραί, Κλαζομεναί, Πράηνη, Λίβηδος, Τίως, Κολοφών, Μυοῦς, Φώκκια, Σάμος, Χίος.

2.) Ἐφέσῳ αὕτη καὶ ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων ἀνθηροτάτη ἐμπορικὴ πόλις οὕσα εἶνε νῦν μέγας σωρὸς ἐρείπιων παρὰ τῷ χωρίῳ «Ἀγασαλοῦν». κατὰ τὴν αὐτότη διατριβὴν τοῦ ὁ Ἀλ. ἀνεστρέφετο μετὰ τοῦ διαστήμου ζωγράφου Ἀπελλοῦς ὅστις καὶ τὸν ἐξωγράφησε. — «πομπήν» τιαυταὶ λιτανεῖαι ἀρχικῶς ἵνα τὰ διὰ Θεῶν νιναι προωρισμένα ὄψια συνοδεύσασαι ἐτελοῦντο ἐν ταῖς ἐκστρατείαις μετὰ ἐπιθεωρήσεων στρατοῦ καὶ ἀγῶνων.

3) «ἐπὶ Μιλήτου» ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰωνίας νῦν Παλάτια 80 στάδια μακρὰν τῶν στοριῶν τοῦ Μαιάνδρου ἀπετελεῖτο ἐκ διπλῆς πόλεως ἔσω καὶ ἔξω διὰ κοινοῦ τείχους περικυκλουμένην.

- 4 ταστρατοπεδεύσας ἔγνω ἀποτειγίξειν τὴν εἴσω πόλιν. Ἡγε-
 σίστρατος γάρ, ὅτῳ ἢ φρουρά ἢ Μιλησίων ἐκ βασιλείως ἐπι-
 τέτραπτο, πρόσθεν γράμμικτα παρ' Ἀλέξανδρον ἔπαμπεν ἐνδι-
 δούς τὴν Μίλητον· τότε δὲ ἀναθαρρήσας ἐπὶ τῷ Περσῶν στρατῷ
 οὐ μικρὰν ὄντι διασώζειν τοῖς Πέρσαις ἐπενόει τὴν πόλιν.
 Νικάνωρ δὲ τὸ ἐλληνικὸν ναυτικὸν ἄγων ὑποσθάνει τοὺς Πέρ-
 σαις τρισὶν ἡμέραις πρότερος καταπλευσας ἢ τῆ Μιλήτῳ τοὺς
 Πέρσαις προσσχέιν, καὶ ὀρμίζεται ναυτὴν ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν
 5 ἐς τὴν νῆσῳ τῆ Λάδῃ· κείται δὲ αὐτῆ ἐπὶ τῆ Μιλήτῳ· αἱ δὲ τῶν
 Περσῶν νῆες ὑστερήσασαι, ἐπειδὴ ἔμαθον αἱ ναύαρχοι τῶν
 ἀμφὶ Νικάνωρα τὴν ἐν τῆ Λάδῃ προκαταγωγὴν, πρὸς τῆ Μυ-
 κάλῃ τῷ ὄρει ὠρμίσθησαν· τὴν γὰρ Λάδην τὴν νῆσον προ-
 κατειλήφει Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν νεῶν μόνον τῆ ἐγκαθορ-
 μίσει, ἀλλὰ καὶ τοὺς Θράκας καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐς τε-
 τρακισχιλίους διαβιβάσας ἐς αὐτήν· ἦσαν δὲ τῶν βαρβάρων
 αἱ νῆες ἀμφὶ τὰς τετρακοσίας.
- 6 Παρμενίων μὲν δὴ καὶ ὡς παρήγει Ἀλέξανδρῳ ναυμαγεῖν,
 τὰ τε ἄλλα κρατῆσειν τῷ ναυτικῷ τοὺς Ἕλληνας ἐπελπίζων
 καὶ τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐτόν, ὅτι ἀετὸς ὠφθη καθήμενος
 ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ κατὰ πρῶμναν τῶν Ἀλεξάνδρου νεῶν· καὶ
 γὰρ δὴ νικήσαντας μὲν μεγάλα ὠφελήθησθαι ἐς τὰ ὅλα· νικη-
 θεῖσι δὲ οὐ παρὰ μέγα ἔσθαι τὸ πταίσμα· καὶ ὡς γὰρ θα-
 λασσοκρατεῖν τοὺς Πέρσαις, καὶ αὐτὸς δὲ ἔφθι ἐπιβῆναι ἐθέλειεν

4.) «Ἐνδιδούς» = τὴν παράδο-
 σιν προσφέρων. — «στρατῷ» (ναυ-
 τικῷ) ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς συνεχείας
 οὕτω καὶ Ἰνδ. 32, 2, καὶ 34. 42.
 «στρατῆς». — «Λάδῃ» Ἡρ. 6, 7.
 ἢ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ
 τῆ πόλει τῶν Μιλησίων κειμένη· διά-
 σῆμος διὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ 497
 π. X.

5.) Μυκάλῃ⁸ τὸ δυτικὸν μέρος
 τοῦ εἰς τὰ σύστημα τοῦ Γαύρου ἀνή-
 κοντος ὄρους Μεσσαγίδος σχηματίζει
 τὸ ἀκρωτήριον Μυκάλῃ, οὗ ἡ προέ-
 κτασις Τρωγίλιον οὖν καθὼ πάντα
 Μαρία ἀντικρὺ τῆς Σάμου σχημα-
 τίζει μετὰ τοῦ σαμιακοῦ ἀκρωτηρίου
 Πουσειδίου τὸ περίημιον στενὸν ἐνθα
 ἐγένετο ἡ ναυμαχία τοῦ 479 π. X.
 — «οὐ μόνον τῆ ἐγκαθορμίσει· ἀλλὰ

καὶ διαβιβάσας» οὕτω διάφορα εἶδη
 λέξεων πρὸς διόλωσιν ὁμοίων σχέσεων
 συνδέονται διὰ διαφόρων μοσίων συμ-
 πλεκτικῶν κλπ. Γ 3, 6, 20, 4.

6.) «Καὶ ὡς.» = μὴ ὄλην τὴν
 ὑπεροχὴν τοῦ Περσικοῦ στόλου. —
 «ἐπελπίζων» = ἐλπίδας παρέχων
 ἢ ἐξεγείρων. Θου. 8, 1. ὅποσοι τότε
 αὐτοὺς θειάσαντες ἐπέληψαν. —
 «κατὰ πρῶμναν» κατὰ τὴν προσόρ-
 μιν τὸ ὅπισθεν μέρος τῆς νεῆς ἢ
 πρῶμνη ἐστρέφετο πρὸς τὴν ξηρὰν
 Verg. Ain. 6. 3. obvertunt pelago
 proras. — «παρὰ μέγα» οὕτω καὶ
 23, 5. παρὰ πολὺ. 3, 10, 4. παρ'
 ολίγον. παρ' οὐδέν. ἐκ τῆς ἀρχαϊκῆς
 σημασίας τοῦ πλησίον ἀναπτύσσεται
 εὐκόλως ἡ συγκριτικὴ ἔννοια (ἐν
 συγκρίσει πρὸς τι) — ὅτι τὰ ἦεν

τῶν νεῶν καὶ τοῦ κινδύνου μετέχειν. Ἀλέξανδρος δὲ τῇ τε γνώμῃ ἀμαρτάνειν ἔφη Παριμενίωνα καὶ τοῦ σημείου τῇ οὐ κατὰ τὸ εἶκος ξυμβλήσει· ὀλίγαις τε γὰρ ναυσὶ πρὸς πολλῶν πλείους ξὺν οὐδενὶ λογισμῶ ναυμαχήσειν καὶ οὐ μεμελετηκότες τῶ σφῶν ναυτικῶ πρὸς ἤσκημένον τὸ τῶν Κυπρίων τε καὶ Φοινίκων τὴν τε ἐμπειρίαν τῶν Μακεδόνων καὶ τὴν τόλμαν ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ οὐκ ἐθέλειν παραδοῦναι τοῖς βαρβάροις· καὶ ἠττηθεῖσι τῇ ναυμαχίᾳ οὐ μικρὰν τὴν βλάβην ἔσεσθαι ἐς τοῦ πολέμου τὴν πρώτην ὁξάν, τὰ τε ἄλλα καὶ τοὺς Ἕλληνας νεωτεριεῖν πρὸς τοῦ ναυτικοῦ πταισματος τὴν ἐξαγγελίαν ἐπαρθέντας. ταῦτα μὲν τῶ λογισμῶ ξυνηθείς οὐκ ἐν 9 καιρῶ ἀπέφαινε ναυμαχεῖν· τὸ θεῖον δὲ αὐτὸς ἄλλη ἐξηγεῖσθαι· εἶναι μὲν γὰρ πρὸς αὐτοῦ τὸν ἀετὸν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ γῆς καθήμενος ἐφαίνεται, δοκεῖν οἱ μᾶλλον τι σημαίνειν ὅτι ἐκ γῆς κρατήσει τοῦ Περσῶν ναυτικοῦ.

Καὶ ἐν τούτῳ Γλαυκίππος, ἀνὴρ τῶν δοκίμων ἐν Μιλήτῳ, 19 ἐκπεμφθείς παρ' Ἀλέξανδρον παρὰ τοῦ δήμου τε καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, οἷς μᾶλλον τι ἐπετέτραπτο ἢ πόλις, τὰ τε τείχη ἔφη ἐθέλειν τοὺς Μιλησίους καὶ τοὺς λιμένας παρέχειν κοινούς Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πέρσαις· καὶ τὴν πολιορκίαν ἐπὶ τούτοις λύειν ἤξει. Ἀλέξανδρος δὲ Γλαυκίππῳ μὲν προστάσει ἀπαλάττεσθαι κατὰ τάχος ἐς τὴν πόλιν καὶ Μιλη-

πολὸ μεγάλη ἢ συμφορά. — «καὶ ὡς» = καὶ ἄνευ τούτου οἱ Πέρσαις θαλασσοκρατοῦσιν ὥστε ἐν νικηθῶμεν δὲν θὰ ζημιωθῶμεν πολὺ.

7.) «Τῇ γνώμῃ ἀμαρτάνειν» κατὰ τὰ Θου. 6, 78. εἰ γνώμη ἀμάρτοι. Ἡρ. 7, 9. ψεύσθηναι γνώμη, ἀλλὰ τὰ ῥήματα ἀμαρτάνειν. σφάλλῃσθαι. ψυδέσθαι. συνηθέστερον συντάσσονται μετὰ γενικ. Θου. 4, 28. σφαλεῖσι γνώμης. — ξυμβλήσει (ξυμβάλλω) = ἢ ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν διαφόρων περιστατικῶν προερχομένη ἐρηγνεία ἀισθητικοῦ τινός. — «ξὺν οὐδενὶ λογισμῶ» = ἀπερισκέπτως.

8.) «Ἐν ἀβεβαίῳ χωρίῳ» = ἐπὶ ἀσταθοῦς ἐδάφους, λέγει τὴν θάλασσαν ἐνθα οὐδέμιαν γῆσιν ἰδύναντο νὰ παύσῃσι τῆς ἀνδρείας καὶ ἐμπει-

ρίας των. — «νεωτεριεῖν» = θὰ ἐπαναστατήσῃσι.

9.) «τῶ λογισμῶ ξυνηθείς» = ἐν τῶ λογαριασμῶ ὁμοῦ συνάπτων καὶ συγκρίνων = ὑπολογίζων. — «οὐκ ἐν καιρῶ» = παρακάρως, ἀσυμφόρως. Ε. Κ. Π. 4, 4, 6. — «πρὸς αὐτοῦ» = ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς ὠφέλειάν του. 3, 7, 6.

κ. 19· 1) «Μᾶλλον τῶ» ἢ τοῖς Μιλησίοις. — «τοὺς λιμένας» Στρ. σ. 635. τοὺς δὲ περὶ Νηλέα ὕστερον τὴν νῦν τεύχεσαι πόλιν. ἔχει δὲ τέταρτας λιμένας ἢ νῦν, ὧν ἓνα καὶ στόλῳ ἱκανόν. — «ἐπὶ τούτοις» = his conditionibus ἢ ἐπὶ συμφορῶν.

2.) «Κατὰ τάχος» ἐπιρ. = ταχέως. οὕτω κατὰ κράτος, κατὰ σπουδὴν, καθ' ἔσυχαν. — «ἐπιστήσας τῷ τείχει (τῆς πόλεως) καὶ οὐχί

αίσις ἐπαγγέλλειν παρασκευάζεσθαι ὡς μαχημένους ἔωθεν. αὐτὸς δὲ ἐπιστήσας τῷ τείχει μηχανάς, καὶ τὰ μὲν καταβαλὼν δι' ὀλίγου τῶν τειχῶν, τὰ δὲ κατατείσας ἐπὶ πολὺ προσήγε τὴν στρατιάν ὡς ἐπιβήσομένους ἢ κατερήριπτο ἢ ἐσεσάλευτο τὸ πείχος, ἐφορμούντων καὶ μόνον οὐ θεωμένων τῶν Περσῶν ἀπὸ τῆς Μυκάλης πολιορκουμένους τοὺς φίλους σφῶν καὶ ξυμμάχους.

- 3 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἀμφὶ Νικάνορα ἀπὸ τῆς Λάδης τὴν ὁρμὴν τῶν ξύν Ἀλεξάνδρῳ κατιδόντες ἐς τὸν λιμένα ἐπέπλευον τῶν Μιλησίων, παρὰ γῆν τὴν εἰρεσίαν ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὸ στόμα τοῦ λιμένος ἤπερ στενωπῶν ἦν ἀντιπρόρους βύζην τὰς τριήρεις ὁρμίσαντες ἀποκεκλείεσαν τῷ μὲν Περσικῷ ναυτικῷ τὸν λιμένα, τοῖς Μιλησίοις δὲ τὴν ἐκ τῶν Περσῶν ὠφέλειαν. ἔθα οἱ Μιλησίοι τε καὶ οἱ μισθοφόροι πανταχόθεν ἤδη προσκειμένων σφίσι τῶν Μακεδόνων οἱ μὲν αὐτῶν ῥιπτοῦντες σφᾶς ἐν τῇ θαλάσῃ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων ὑπτίων ἐς νησιῖά τινα ἀνώνυμον τῇ πόλει ἐπικειμένην διενήχοντο· οἱ δὲ ἐς κελήτια ἐμβαλίνοντες καὶ ἐπειγόμενοι ὑπορθᾶσαι τὰς τριήρεις τῶν Μακεδόνων ἐγκατελήθησαν ἐν τῷ στόματι τοῦ λιμένος πρὸς τῶν τριηρῶν· οἱ δὲ πολλοὶ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει ἀπόλλυντο.
- 5 Ἀλέξανδρος δὲ ἐχομένης ἤδη τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐς τὴν νῆσον καταπεφευγῶτας ἐπέπλει αὐτὸς, κλίμακας φέρειν ἐπὶ τὰς πύργους τῶν τριηρῶν κελεύσας, ὡς κατὰ τὰ ἀπότομα τῆς νήσου, καθάπερ πρὸς τείχος, ἐκ τῶν νεῶν τὴν ἀπόθασιν ποιη-

ἐπ' ἐκείνου τοῦ τείχους ὕπερ κατεσκεύασε πρὸς πολιορκίαν (18, 3. = τοποθετήσας, στήσας κατὰ τοῦ τείχους τῆς πόλεως. — «δι' ὀλίγου» (χρόνου) ταχέως.

3.) «τὸν λιμένα» τὸν μέγαν. — «παρὰ γῆν» ἵνα μὴ προσβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ Περσ. στόλου. — «ἀντιπρόρους» ὡς ἔχοντες τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοῦ πλοίου πρὸς τὸ πέλαγος ἐστραμμένον ὥστε νὰ ὦν ἑτοιμοὶ πρὸς ἄμυναν ἐὰν ἐπιτεθῇ αὐτοῖς ὁ Π. στόλος. — «βύζην» [βύω—βύζω]= πυκνὰ, ἀθρόως. — (Θου. 4, 8. τοὺς μὲν οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρόρους βύζην κλήσειν ἐμελλον.

4.) «ῥιπτοῦντες σφᾶς» (=ἑαυτούς). ἕτερος τύπος τοῦ ῥίπτω μό-

νον κατ' ἑνὸς. καὶ παρατ. κατὰ τοὺς παλαιούς=μετὰ σοδρότητος ῥίπτω. Ε. Κ. Π. 3, 1, 25. οἱ μὲν ῥιπτοῦντες ἑαυτούς. Πολυβ. 5, 48, 7. «ὑπτίων» (ὑπὸ) = ἀνεστραμμένων, τοῦ ὀπισθεν μέρους ἔμπροσθεν τιθεμένου. Θου. 7, 82. καὶ τὸ ἀργύριον ὃ εἶχον ἄπαν κατέθεσαν ἐσβαλόντες ἐς ἀσπίδας ὑπτίας. — «Κελήτια» (κλήτης—κελεύω) = μικρὸν ταχὺ πλοῖον. — «διενήχοντο» διὰ τῆς μεταξὺ τῆς πόλεως, καὶ νήσου ὑπαρχούσης θαλάσσης. — «ὑπορθᾶσαι» = νὰ προρθᾶσωπ νὰ διαφύγωπ.

5.) «τὴν ἀπόθασιν ποιησόμενος» = ἀποθνήσκων, διὰ τῆς περιγραφῆς τὸ πρᾶγμα παρίσταται ζωηρότερον.

σόμενος. ὡς δὲ διακινδυνεύειν ἐθέλοντας τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἑώρα, ὁ οἰκτος λαμβάνει αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν, ὅτι γενναῖοί τε καὶ πιστοὶ αὐτῷ ἐφάνησαν, καὶ σπένδεται πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῷδε ὡς αὐτῷ ξυστρατεύειν. ἦσαν δὲ οὗτοι μισθοφόροι Ἕλληες ἐς τριακκοσίους. αὐτοὺς δὲ Μιλησίους, ὅσοι μὴ ἐν τῇ καταλήψει τῆς πόλεως ἔπεσον, ἀφῆκε καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκεν.

Οἱ δὲ βάρβαροι ἀπὸ τῆς Μυκάλης ὀρμώμενοι ταῖς μὲν ἡμέραις ἐπέπλεον τῷ Ἑλληνικῷ ναυτικῷ, προκαλέσασθαι ἐς ναυμαχίαν ἐλπίζοντες· τὰς δὲ νύκτας πρὸς τῇ Μυκάλῃ οὐκ ἐν καλῷ ὀρμίζοντο, ὅτι ὑδρεύεσθαι ἀπὸ τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ τῶν ἐκβολῶν διὰ μακροῦ ἠγαγκάζοντο. Ἀλεξάνδρος δὲ ταῖς 8 μὲν ναυσὶ τὸν λιμένα ἐφύλαττε τῶν Μιλησίων, ὡς μὴ βιάσαιντο οἱ βάρβαροι τὸν ἔσπλον, ἐκπέμπει δ' ἐς τὴν Μυκάλην Φιλῶταν, ἄγοντα τοὺς τε ἰππέας καὶ τῶν πεζῶν τάξεις τρεῖς, παραγγείλας εἶργειν τῆς ἀποβάσεως τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δέ, ὕδατός τε σπάνει καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ πολιορκούμενοι ἐν ταῖς ναυσίν, ἐς Σάμον ἀπέπλευσαν· ἐκεῖθεν δὲ ἐπιστισάμενοι αὐθις ἐπέπλεον τῇ Μιλήτῳ. καὶ τὰς 9 μὲν πολλὰς τῶν νεῶν πρὸ τοῦ λιμένος ἐν μετεώρῳ παρέταξαν, εἴ πῃ ἐκκαλέσαιντο ἐς τὸ πέλαγος τοὺς Μακεδόνας· πέντε δὲ αὐτῶν εἰσέπλευσαν εἰς τὸν μεταξὺ τῆς τε Λάδης νήσου καὶ τοῦ στρατοπέδου λιμένα, ἐλπίσαντες κενὰς καταλήψεσθαι τὰς Ἀλεξάνδρου ναῦς, ὅτι τοὺς ναύτας ἀποσκηδά νυσθαι τὸ πολὺ ἀπὸ τῶν νεῶν τοὺς μὲν ἐπὶ φρυγανισμῷ, τοὺς δὲ ἐπὶ ξυγκομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, τοὺς δὲ καὶ εἰς προνομὰς ταττομένους,

6.) «Οἰκτος λαμβάνει αὐτὸν» Προδότειον. — «πιστοὶ τοῖς μισθοδόταις αὐτῶν Πέρσαις. — «σπένδεται» τὸ μὲν σπένδεσθαι ἰδίως ἐπὶ συνθηκῶν μετὰ πολεμίων τὸ δὲ συντίθεσθαι (= συμφωνεῖν) ἐπὶ συνθηκῶν μετὰ ἰδιωτῶν. Ξ. Κ. Α. 4, 9, 8. «εἶτ' ὡς σπείσασθαι καὶ εἶ τ' ὡς συνθοῖτο». — ἔδωκε = ἐπέτρεψε.

7.) «Οὐκ ἐν καλῷ» = ἐν ἐπιζημίῳ θέσει, ἀκαταλήτῳ. Θου. 4, 36. τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κείται. Ξ. Ἐλ. 2, 4, 25. οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὀρμεῖν. — «διὰ μακροῦ» (τόπου) = ἀπὸ μακρᾶς ἀποστάσεως. ἐν τῷθα τοπικῶς ἢ

Μιλήτος ἔκειτο 80 στάδια πρὸς Ν. τῶν στομιῶν τοῦ Μαιάνδρου.

8.) «Εἶργειν» ἢ συνίθεσι ἔλιξι ἀντί. εἶργειν τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν τῆς ἀποβάσεως ἀπὸ τῶν νεῶν. καθ' ὅσον ἢ ἐπακολουθῶσα κίνησις προληπτικῶς τίθεται κατὰ πρόωτον.

9.) «Ἐν μετεώρῳ» = ἐν τῷ ἀνεκτικῷ πελάγῳ Θου. 4, 48. καθορῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς μετεώρους. — «εἶτ' ὡς» = ἀποπειρώμενοι μήπως. — «τὸ πολὺ» ἔπιρ. = ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον. — «ἐπὶ φρυγανισμῷ» ἢ ἐπὶ ὅλοις σκοπῶν. = lignatum πρὸς συλλογὴν ξηρῶν χόρτων. Θου. 7, 4, 6.

- 10 πεπυσμένοι ἦσαν. ἀλλὰ μέρος μὲν τι ἀπὴν τῶν ναυτῶν ἐκ δὲ τῶν παρόντων συμπληρώσας Ἀλέξανδρος δέκα ναῦς, ὡς προσπλευράσας τὰς πέντε τῶν Περσῶν κατέϊδε, πέμπει ἐπ' αὐτὰς κατὰ σπουδὴν, ἐμβάλλειν ἀντιπύρους κελύσας. οἱ δὲ ἐν ταῖς πέντε ναυσὶ τῶν Περσῶν, ὡς παρ' ἐλπίδα ἀναγομῆνους τοὺς Μακεδόνας ἐπὶ σφᾶς εἶδον, ὑποστρέφαντες ἐκ πολλοῦ ἐρευνῶν πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν. καὶ ἡ μὲν Ἰασσέων ναῦς ἀλίσκεται αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐν τῇ φυγῇ, οὐ ταχυναυτοῦσα· αἱ δὲ τέσσαρες ἐφθασαν καταφυγεῖν εἰς τὰς οἰκείας τριήρεις. οὕτω μὲν δὴ ἀπέπλευσαν ἄπρακτοι ἐκ Μιλήτου οἱ Πέρσαι.
- 20 Ἀλέξανδρος δὲ καταλύσαι ἐγνώ τὸ ναυτικὸν χρημάτων τε ἐν τῷ τότε ἀπορίᾳ καὶ ἅμα οὐκ ἀξιόμαχον ὄρων τὸ αὐτοῦ ναυτικὸν τῷ Περσικῷ, οὐκ οὐκ ἐθέλων οὐδὲ μέρει τινὶ τῆς στρατιᾶς κινδυνεύειν. ἄλλως τε ἐπενόει, κατέχων ἤδη τῷ πεζῷ τῆν Ἀσίαν, ὅτι οὔτε ναυτικοῦ ἐτι δέοιτο, τὰς τε παραλίους πόλεις λαβῶν καταλύσει τὸ Περσῶν ναυτικόν, οὔτε ὁποῖεν τὰς ὑπηρεσίας συμπληρώσουσιν οὔτε ὅπη τῆς Ἀσίας προσέξουσιν ἔχοντες. καὶ τὸν αἰτὸν ταύτῃ συνέβαλλεν ὅτι ἐστήμηεν αὐτῷ ἐκ τῆς γῆς κρατῆρειν τῶν νεῶν.
- 2 Ταῦτα δὲ διαπραχόμενος ἐπὶ Καρίας ἐπέλλετο, ὅτι ἐν Ἀλικαρνασσῷ συνεστηκέναι οὐ φαύλην δύναμιν τῶν τε βαρβάρων καὶ ξένων ἐξηγγέλλετο. ὅσαι δὲ ἐν μέσῳ πόλεις Μιλήτου τε καὶ Ἀλικαρνασσῷ, ταύτας δὲ ἐξ ἐφόδου λαβῶν καταστρα-

40.) «Ἐκ τῶν παρόντων» (ἀνδρῶν) συνήθως οὐδε. ἐνταῦθα ἀρσενικόν. — «ἐκ πολλοῦ» (τόπου) = ἐν μακρᾷ ἀποστάσει ἐτι ὄντες ἀπὸ τῶν Μακεδόνων. Ξ. Α. 1, 40, 41. οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδίχοντο ἀλλ' ἐκ πλείονος ἢ τὸ πρόσθεν ἐρευνῶν.

41.) «Ἰασσέων» ἢ δι' ἐμπορίας καὶ ἀλιείας πλοῦσι πόλεις καὶ νῆτος Ἰασσῶς ἐν τῇ μεγῇ τοῦ ὁμωνύμου κόλπου ἔκειτο μετὰ τὸ Πασειδίου ἀκρωτηρίου, τῆς Μιλήτου, καὶ τῆς Μουσῶντος νῦν Ἀρσιν-Καλιεσσι καλεῖται. — αὐτοῖς ἀνδράσιν» = αὐτανδρῶς.

κ. 20. 1.) «Ἀπορία» = ἀπορῶν, ὅτι ἠπόρει καὶ ἅμα εἴρα. διότι κατὰ Διδ. 47, 21. προσδοκίμου ὄντος τοῦ Λαρείου καὶ μελλούσης με-

γάλης παρατάξεως συντελεσθαι, νομίσει τοὺς Μακεδόνας ἐκθυμότερον ἀγωνισθαι παραιρηθείσης τῆς κατὰ τὴν φυγὴν ἐλπίδος. — «ὑπηρεσίας» λέγει τοὺς ναύτας τοὺς ἀποτελοῦντας τὰ πληρώματα τῶν πλοίων ὄντας διαφόρους τῶν «ἐπιβατῶν» ἦτοι ἐν τοῖς πλοίοις στρατιωτῶν, Θου. 4, 143. καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους. — «προσέξουσιν» (οἱ Πέρσαι τὰς ναῦς) = ποῦ θὰ ἀράξωσι. — «ἔχοντες» = ἐὰν ἔχωσιν οἱ Πέρσαι τὰς ὑπηρεσίας. μετέτρεψα εἰς ὀνομαστικὴν καθ' ἡμᾶς ἄτοπον αἰτιατ. «ἔχοντες». ἀπλοῦστερον θὰ ἦτο ἔχοντων.

2.) «Ἀλικαρνασσῷ» μεγίστη καὶ καλλίστη πόλις τῆς Καρίας νῦν Βουδρούμι πατρὶς Προδῶτου καὶ Διονυσίου πᾶν ὄχυρᾷ ἕνεκα τῆς

τόπεδεύει πρὸς Ἀλικαρνασσῶν, ἀπέχων τῆς πόλεως ἐς πέντε μάλιστα σταδίους, ὡς ἐπὶ χρονίῳ πολιορκίᾳ. ἢ τε γὰρ φύσις 3 τοῦ χωρίου ὀχυρὸν ἐποιεῖ αὐτὸ καὶ ὅπη τι ἐνδοεῖν ὡς πρὸς ἀσφάλειαν ἐφαίνετο, ζύμπαντα ταῦτα Μέμωνων τε αὐτὸς παρών, ἤδη ἀποδεδειγμένος πρὸς Δαρείου τῆς τε κάτω Ἀσίας καὶ τοῦ ναυτικοῦ παντός ἡγεμιών, ἐκ πολλοῦ παρεσκευάκει, καὶ στρατιῶται πολλοὶ μὲν ξένοι μισθοφόροι ἐν τῇ πόλει ἐγκατελείφθησαν, πολλοὶ δὲ καὶ Περσῶν αὐτῶν αἵτε τριήρεις ἐφόρμουν τῷ λιμένι, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν ναυτῶν πολλὴν ὠφέλειαν γίνεσθαι ἐς τὰ ἔργα.

Τῇ μὲν δὴ πρώτῃ ἡμέρᾳ προσάγοντες Ἀλεξάνδρου τῷ 4 τείχει κατὰ τὰς ἐπὶ Μύλασσα φερούσας πύλας ἐκδρομὴ τε γίνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἀκροβολιτιμῶς· καὶ τούτους οὐ χαλεπῶς ἀνέστειλάν τε οἱ παρ' Ἀλεξάνδρου ἀντεκδοραμόντες καὶ ἐς τὴν πόλιν κατέκλεισαν. Οὐ πολλὰς δὲ ὕστερον ἡμέ- 5 ραις Ἀλεξάνδρος ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπασπιστάς καὶ τὴν τῶν ἐταίρων ἵππον καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Περδίκκου καὶ Μελεάγρου τάξιν τὴν πεζικὴν καὶ πρὸς τούτοις τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριαίνας περιήλθε τῆς πόλεως ἐς τὸ πρὸς Μύνδου μέρος, τό τε τείχος κατοφόμενος, εἰ ταύτῃ ἐπιμαχώτερον τυγχάνει ὄν ἐς τὴν προσβολὴν καὶ ἅμα εἰ τὴν Μύνδον ἐξ ἐπιδρομῆς δύναίτο λαθῶν κατασχεῖν. ἔσσεσθαι γὰρ οὐ σμικρὰν τὴν ὠφέλειαν ἐς τὴν τῆς Ἀλικαρνασσῶν πολιορκίαν τὴν Μύνδον οἰκείαν γενομένην· καὶ τι καὶ ἐνεδίδοτο αὐτῷ ἐκ τῶν Μυνδίων, εἰ λαθῶν

ἀκροπόλεως τῆς Σαλαμικίδος καὶ νησοῦ, οἷον τινὸς Ἀρκοννήσου σχηματίζοντος τὸν λιμένα τῆς περιφραγῆς διὰ τὸ Μαυρωλεῖον τῆς οὐ πλείστα λείψανα σώζονται ἐν Ἀγγλίᾳ. — «μάλιστα» κατ' ἀνώτατον ὄρον. — «χρονίῳ» διαρκεσοῦσα, πολὺν χρόνον. Θου. 1. 12. ἢ ἀναχώρησις χρονία γινομένη.

3.) «Ζύμπαντα» ὁ πληθ. ἐπειδὴ τὸ τί ἐν τῷ ὅπη τι ἔχει περιληπτικὰ σημασίαν. — Μέμωνων. ὁ Δαρείος ἐξασφαλίσθεός περὶ τῆς πίστεώς του ἐπειδὴ ἀπίστευεν αὐτῷ ὁ Μ. τὴν γυναῖκα του Βαρσίνην θυγατέρα τοῦ Ἀρταβάζου καὶ τὰ τέκνα του, διώρισεν αὐτὸν ἀρχιστράτηγον καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ πλείστα χρήματα πρὸς

ἐξακολούθειαν τοῦ πολέμου. — «μισθοφόροι» συνάπτει συγνὰ τοῦτο ὁ Ἀρ. μετὰ τοῦ «ξένοι» ἐπειδὴ οἱ μισθωτοὶ δὲν ἦσαν ἀναγκάτως καὶ ξένοι. Θου. 8, 25, 2. — «ἔργα» τὰ ἀμυντικά.

4.) «Μύλασσα» νῦν Μελάσσο πόλις ἐν τῇ ἐσωτερικῇ τῆς Κερσίας, πλουσία εἰς δημόσια οἰκοδομήματα ἰδίως ναοὺς κατὰ τὰ σωζόμενα εῖρεται.

5.) «Πρὸς Μύνδου» ἢ πρὸς μετὰ γεν. πρὸς δὴλῶσιν τοπικῆς διευθύνσεως = τὸ ἐτραμμένον πρὸς τὴν Μύνδον. νῦν Μένδεσ ἐπὶ βραχῶδους παραλίας μετὰ ἰσχυρῶν τειχῶν καὶ λιμένων. = «καὶ ἅμα ὀπαιερωμένος» εἶν. — «ἐξ ἐπιδρομῆς» = ἐξ αἰ-

- 6 νυκτὸς προσελθὼν. αὐτὸς μὲν δὴ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀμυ-
 μέσας νύκτας προήλθε τῷ τείχει· ὡς δὲ οὐδὲν ἐνεδίδοδο ἀπὸ
 τῶν ἔνδον, αἱ τε μηχαναὶ καὶ αἱ κλίμακες αὐτῶ οὐ παρήσαν,
 οἷα δὴ οὐκ ἐπὶ πολιορκίαν σταλέντι· ἀλλ' ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ
 ἐνδοιδόμενης τῆς πόλεως προήγαγε καὶ ὡς τῶν Μακεδόνων
 7 τὴν φάλαγγα, ὑπορύττειν κελεύσας τὸ τεῖχος. καὶ ἕνα γε πύρ-
 γον κατέβαλον οἱ Μακεδόνες· οὐ μέντοι ἐγγύμνωσέ γε τὸ τεῖ-
 χος πετῶν· καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἅμα εὐρώστως ἀμυνόμενοι
 καὶ ἐκ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ κατὰ θαλάσσαν πολλοὶ ἤδη παρα-
 βοηθηκότες ἄπορον ἐποίησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τὴν αὐτοσχέ-
 διόν τε καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς κατάληψιν τῆς Μύνδου. οὕτω μὲν
 δὴ ἐπανέρχεται Ἀλεξάνδρος οὐδὲν πράξας ὧν ἕνεκα ὠρμήθη,
 καὶ τῇ πολιορκίᾳ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ αὐθις προτείγει.
- 8 Καὶ πρῶτα μὲν τὴν τάφρον ἢ πρὸ τῆς πόλεως ὀρώρυκτο αὐ-
 τοῖς, πλάτος μὲν τριάκοντα μάλιστα πήγγων, βάθος δὲ ἐς πεν-
 τεκαίδεκα, ἐχώννυε, τοῦ βράδιον εἶναι τὴν προσαγωγὴν τῶν
 τε πύργων ἀπ' ὧν ἔμελλε τοὺς ἀκροβολιτιμοὺς ἐς τοὺς προμα-
 χουμένους τοῦ τεύχους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν αἷς
 κατασειεῖν ἐπενόει τὸ τεῖχος. καὶ ἡ τε τάφρος αὐτῷ ἐχώσθη οὐ
 9 χαλεπῶς καὶ οἱ πύργοι προτήγοντο ἤδη. οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀλι-
 καρνασσοῦ νυκτὸς ἐκδραμόντες, ὡς ἐμπρήται τοὺς τε πύργους

φιδίου ἐπιθέσεως. — «οἰκίαν γενη-
 μίνην» = οἱ γέναιτο οἰκία. — «ἐνε-
 δίδοδο τι» = τινὲς εἶχον ποιήσε αὐτῷ
 προτάσεις περὶ παραδόσεως τὸ πλη-
 ρέστερον 22, 7. εἶ τι φίλιον ἐνδοθεῖν.

6.) «Μέσας νύκτας» Ξ. Κ. Α.
 4, 7, 1. διὰ τοῦ πληθ. διηλοῦται μία
 ἐκάστη τῶν ὥρων τῆς νυκτὸς horae
 nocturnae. — «ἐπὶ προδοσίᾳ» ἡ μὲν
 ἐπὶ μετὰ δοτ. διηλοῖ τὸν σκοπὸν ἢ δ'
 ἐπὶ μετ' αἰτ. ἐπὶ πολιορκίαν. τὸ τίρ-
 μα. — «ὑπορύττειν» ἐν ἑλλείψει πο-
 λιορκητικῶν μηχανῶν ἢ ὑπόκαψες
 τῶν τειχῶν τὴν σύνθεσις μέσων κα-
 ταστροφῆς.

7.) «Πετῶν». διὰ τῆς πτώσεως
 τοῦ ὁ πύργος δὲν ἐπροξένησε βῆγμα
 εἰς τὸ τεῖχος ὡς προσδόκων οἱ πο-
 λιορκηταί. — «οἱ ἐκ τῆς πόλεως»
 = οἱ πολῖται. 1, 6. — «ἄπορον» =
 δύσκολον, ἀδύνατον. — «αὐτοσχέ-

διον» ἀπρομελέτητον, δι' ἑνὸς πραξι-
 κοπήματος.

8.) «Αὐτοῖς» — τοῖς Ἀλικαρ-
 νεύοι. — «πλάτος» ὡς αἰτιατ. τῆς
 ἀναφορᾶς ἀπαντῶσιν ἀνάρθρως ὡς
 βάθος, εὖρος, ὕψος, πλῆθος, γένος.
 — «ἐχώννυε» οἱ τύποι χώννυμι,
 καὶ χώννυο εἰσὶ μεταγενέστεροι τοῦ
 χῶν. Θου. 2, 75. ἔπειτα γῶμα ἔχουν
 πρὸς τὴν πόλιν. — «αὐρύγων» τού-
 τους ὄντας κινητοὺς ἀποτελουμένους
 ἐκ πλείονων τμημάτων συνθεθεμέ-
 νων διὰ κλιμάκων διηθῆθον πλεί-
 στοι ἀνωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ, οὓς
 εἶχεν ἐν τῷ στρατῷ του, εἶτι δ' εἶχε
 καὶ πολλὰς ἄλλας πολιορκητικὰς μη-
 χανὰς. — «ἐμελλε» = προύτιθετο.
 — «ἀκροβολισμοὺς» τὸ βίπτειν
 βέλη πύργων καὶ ἐκ τῶν ἄρων.

9. «Οἱ ἐκ τῆς Ἀλικαρνασσοῦ» —
 οἱ Ἀλικαρνασσεῖς.

καὶ ὅσαι ἄλλαι μηχαναὶ προσηγμέναι ἢ οὐ πόρρω τοῦ προσά-
γεσθαι ἦσαν, ὑπὸ τῶν φυλακῶν τε τῶν Μακεδόνων καὶ ὅσοι
ἐν αὐτῇ τῇ ἔργῳ ἐξεγεθέντες παρεβοήθησαν οὐ χαλεπῶς κα-
τεκλείσθησαν ἐς τὰ τεῖχη αὐθις. καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἄλλοι τε 10
ἐς ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀρραβαίου,
τοῦ Ἀμύντου ἀδελφός, τῶν παρὰ Δαρεῖον αὐτομοληστάντων.
τῶν δ' Ἀλεξάνδρου στρατιωτῶν ἀπέθανον μὲν ἐς ἑκκαίδεκα,
τραυματῆται δὲ ἐγένοντο ἐς τριακοσίους, ὅτι ἐν νυκτὶ γενομένης
τῆς ἐκδρομῆς ἀρυστακτότερα ἐς τὸ τιτρώσκεισθαι ἦσαν.

Οὐ πολλὰς δὲ ἡμέρας ὑπερῶν δύο τῶν Μακεδόνων ὀπλί- 21
ται ἐκ τῆς Περδίκου τάξεως ἔντυκηνούντες τε καὶ ἅμα ξυμπί-
νοντες αὐτόν τε καὶ τὰ αὐτοῦ ἑκάτερος ἐπὶ μέγα τῷ λόγῳ
ἦρην. ἔνθα δὴ φιλοτιμία τε ἐμπίπτει αὐτοῖς, καὶ τι καὶ ὁ οἶ-
νος ὑπεθέρμαινεν, ὥστε ὀπλισάμενοι αὐτοὶ ἐπὶ σφῶν προσβά-
λουσι τῷ τείχει κατὰ τὴν ἄκρην τὴν πρὸς Μύλασσα μάλιστα
τετραμμένην, ὡς ἐπίδειξιν τῆς σφῶν βώμης μᾶλλον τι ἢ
πρὸς πολεμίους μετὰ κινδύνου τὸν ἀγῶνα ποιησόμενοι. καὶ 2
τούτους κατιδόντες τινὲς τῶν ἐκ τῆς πόλεως δύο τε ὄντας καὶ
οὐ ξὺν λογισμῷ προσφερομένους τῷ τείχει ἐπεκθέουσιν. οἱ δὲ
τούς μὲν ἐγγὺς πελάσαντας ἀπέκτειναν, πρὸς δὲ τοὺς ἀφστη-
κότας ἠκροβολίζοντο, πλεονεκτούμενοι τῷ τε πλήθει καὶ τοῦ
χωρίου τῇ χαλεπότητι, ὅτι ἐξ ὑπερδεδίχου τοῖς πολεμίοις ἢ ἐπι-
δρομῇ τε καὶ ὁ ἠκροβολισμὸς ἐγγίγνεται. καὶ ἐν τούτῳ ἀντεκθέ- 3
ουσὶ τινες καὶ ἄλλοι τῶν τοῦ Περδίκου στρατιωτῶν, καὶ ἀπὸ
τῆς Ἀλικαρνασσοῦ ἄλλοι καὶ ξυμπίπτει μάχῃ καστερὰ πρὸς
τῷ τείχει· καὶ κατακλείονται αὐθις πρὸς τῶν Μακεδόνων εἰσω-
τῶν πυλῶν οἱ ἐπεκθραμόντες. παρ' ὀλίγον δὲ ἤλθε καὶ ἀλώ-

10.) «Νεοπτόλεμος» Διοδ. 17, 23. τέλος δὲ πρὸς αὐταῖς ταῖς πόλεις ἔπεσον τινες τῶν Μακεδόνων, καὶ σὺν αὐτοῖς Νεοπτόλεμος ἡγεμῶν, ἀνὴρ ἐπιφανής. ὥστε κατὰ τὸν Δ. ἀνήκει οὗτος τοῖς Μακεδόσι καὶ οὐχὶ ὡς λέγει ὁ Ἀρ. τοῖς Πέρσαις.

κ. 21. 4.) «Ἐπην» ἰδεξάμην τὴν διόρθωσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ κοινῆ φερομένου «ἦγε» ἐπειδὴ ἀπαντὰ καὶ ἐν 2, 7. 9. λόγῳ ἐπαίρειν. καὶ 2, 48, 4. λόγῳ ἐπαίροντος. — «ἐπὶ μέγα» = μεγάλως. Θου. 1, 46. προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγ-

μάτων. — «ἐμπίπτει» ἰδεξάμην τὴν διόρθωσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ κοινῆ φερομένου ἐσπίπτει διότι ἀπαντὰ καὶ ἐν 2, 11, 7. ἀκαί τι καὶ τοῖς γένει τῷ τε Ἑλ. καὶ τῷ Μακ. φιλοτιμίας ἐπέπεσεν ἐς ἀλλήλους. — «σφῶν» = ἐαυτῶν. Ξ. Α. 2, 4. 10. αὐτοὶ ἐρ' ἐαυτῶν ἐχώρου = μόνοι των.

2.) «Ἐπὶ ἐκ τῆς πόλεως» = τῶν πολιτῶν. — «δύο» = μόνον δύο. «πλεονεκτούμενοι» = νικώμενοι. 3, 8, 7.

4 ναι ἡ πόλις. τὰ τε γὰρ τείχη ἐν τῷ τότε οὐκ ἐν ἀκριβεῖ φυλακῇ ἦν καὶ δύο πύργοι καὶ μεσοπύργιον ἐς ἑδάρος καταπεπτωκότα οὐ χαλεπῆν ἂν τῷ στρατεύματι, εἰ ἅπαν προτήθητο τοῦ ἔργου. τὴν ἐς τὸ τείχος παράδον παρέσχε. καὶ ὁ τρίτος πύργος κατασπειρισμένος οὐδὲ οὗτος χαλεπῶς ἂν ἠρείφητο ὑπορυσσόμενος· ἀλλὰ ἐβήθησαν γὰρ ἀντὶ τοῦ πεπτωκότος τείχους ἔτιωθεν πλίνθινον μηχανοειδὲς ἀντοικοδομησάμενοι οὐ χαλεπῶς ὑπὸ πολυχειρίας.

5 Καὶ τούτῳ ἐπήγε τῇ ὑστεραίᾳ τὰς μηχανὰς Ἀλέξανδρος· καὶ ἐκδρομῇ αὐθις γίγνεται τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τῷ ἐμπροθῆσαι τὰς μηχανὰς. καὶ μέρος μὲν τι τῶν πλησίων τοῦ τείχους γέροντων καὶ ἑνὸς τῶν πύργων τῶν ξυλίνων κατακαύθη, τὰ δὲ ἄλλα διεφύλαξαν οἱ περὶ Φιλώταν τε καὶ Ἑλλάνικον, οἷς ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐπετέτραπτο· ὡς δὲ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπεράνη ἐν τῇ ἐκδρομῇ, τὰς τε θάλασσας ἔχοντες ἐκβεβοηθήσαντο ἀρέντες καὶ τὰ ὄπλα οἱ πολλοὶ αὐτῶν ῥίψαντες εἴτω τοῦ τεί-

6 χους ἔσρευον. καίτοι τὰ γε πρῶτα τῇ φύσει τε τοῦ χωρίου, ὑπερδεξίου ὄντος, ἐπεκράτουν· καὶ οὐ κατὰ μέτωπον μόνον ἠκροβολίζοντο ἐς τοὺς προμαχόμενους τῶν μηχανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν πύργων, οἱ δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ ἐρηρμιμένου τείχους αὐτοὶ ὑπολειπόμενοι ἐκ πλαγίου τε καὶ μόνον οὐ κατὰ νότου παρεῖχον ἀκροβολίζεσθαι ἐς τοὺς τῷ ἀντοικοδομημένῳ τείχει προσάγοντας.

4.) «Ἐν τῷ τότε» (χρόνῳ) = eo tempore. — τοιαῦτα πολεμικὰ ἀνέκδοτα ἀναφέρει ὁ Ξ. Κ. Α. 4. 7, 40. καὶ Caes. d. h. g. 5, 44. — «μεσοπύργιον» ὁ μεταξύ δύο πύργων γῶκος τοῦ τείχους ὃν ὁ μὲν Θου. 3, 23. μεσοπύργιον ὁ δὲ Plin. 35, 14. paries intergerivus ἀποκαλεῖ. — «πλίνθινον μηχανοειδὲς» ὁτάκις ἐγγίγνετο ῥήγμα τι ἐπὶ τοῦ τείχους κατασκευάζον ὄπισθεν αὐτοῦ ἑσωτερικὸν τείχος ἔργον σχῆμα ἡμισελήνου ἐπειδὴ τὰ ἄκρα αὐτοῦ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ συνιδίοντο μετὰ τοῦ ἀκέραιου τείχους. Θου. 2. 76. — «ὑπορυσσόμενος» = ἐὰν κάτωθεν ἐσκάπτετο.

5.) «Τῶν ἐκ τῆς πόλεως» = πολιτῶν. — «γέροντων» γέροντα (gerontes).

plutei' ἐξ ἰστέων πεπλεγμένοι προστατευτικοὶ τοῖχοι κεκαλυμμένοι διὰ δερμάτων ἔχοντες δύο τροχοὺς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ἓνα ἐν τοῖς ὀπίσθεν, ἵνα καθ' ἅπασας τὰς διευθύνσεις εὐκόλως στρέφονται καὶ δι' αὐτῶν προστατευόμενοι οἱ στρατιῶται νὰ δύνωνται νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὰ τείχη τῆς πολιορκουμένης πόλεως. παρ' Ἡρ. 9. 71. ἀντὶ ἀσπίδων γέροντα ἔφερον οἱ Πέρ. ταῦτα ἦσαν εἶδος πλεκτῆς ἀσπίδος.

6.) «Ἐπεκράτουν» ἐπλεονέκτων. — «αὐτοὶ» = μόνον. οἱ μόνον ἰσάμενοι πύργοι σχηματίζουσι τὴν ἀντίθεσιν εἰς τοὺς καταπεπτωκότας πύργους καὶ τὸ μεταξύ αὐτῶν εὐριστόμενον μεσοπύργιον διὸ δὲν πρέπει νὰ γραφῆ. αὐ τοῖς. — «μόνον οὐ»

Οὐ πολλάκις δὲ ὕστερον ἡμέραις ἐπάγοντος αὐθις Ἀλεξάν- 22
δρου τὰς μηχανὰς τῷ πλυνθῆναι τῷ ἐντὸς τείχει καὶ αὐτοῦ
ἐρεσθηκότος τῷ ἔργῳ ἐκδρομὴ γίνεται πανδημεί ἐκ τῆς πό-
λεως τῶν μὲν κατὰ τὸ ἐρηριμμένον τείχος, ἢ αὐτὸς Ἀλεξάν-
δρος ἐπετέτακτο, τῶν δὲ κατὰ τὸ Τρίφυλλον, ἢ οὐδὲ πάνυ τι
προσδεχομένοις τοῖς Μακεδόσιν ἦν. καὶ οἱ μὲν ὁμᾶδες τε ταῖς 2
μηχαναῖς ἐνέβαλλον καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ ἐξάψαι τε φλόγα καὶ
ἐπὶ μέγα προκαλέσασθαι· τῶν δὲ ἀμφ' Ἀλεξάνδρον αὐτῶν τε
ἐμβαλλόντων ἐς αὐτοὺς ἐρωμένους καὶ ταῖς μηχαναῖς ἀπὸ
τῶν πύργων λίθων τε μεγάλων ἀριεμένων καὶ βελῶν ἐξακον-
τιζομένων οὐ χαλεπῶς ἀπεστράφησάν τε καὶ ἔφυγον ἐς τὴν
πόλιν. καὶ ὄνος ταύτῃ οὐκ ὀλίγος ἐγένετο, ὅσῳ πλείονες τε 3
καὶ ξὺν μείζονι τῇ τόλμῃ ἐξέδραμον. οἱ μὲν γὰρ εἰς χεῖρας
ἐλθόντες τοῖς Μακεδόσιν ἀπέθανον, οἱ δὲ ἀμφὶ τῷ τείχει τῷ
καταπεπτωκότι, στενωτέρας τε ἢ κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν τῆς
παρόδου οὐσῆς καὶ τῶν κατερηριμμένων τοῦ τείχους χαλε-
πῆν τὴν ὑπέρβασιν αὐτοῖς παρεχόντων.

Τοῖς δὲ κατὰ τὸ Τρίφυλλον ἐκδρομοῦσιν ἀπήντα Πτολε- 4
λαῖος ὁ σωματοφύλαξ ὁ βασιλικός, τὴν τε Ἀδδαίου καὶ Τι-
μάνδρου ἅμα οἱ τάξιν ἄγων καὶ ἔστιν οὗς τῶν ψιλῶν· καὶ οὐ-

= σχεδόν. «ἐκ πλοῦτος - νότου». ἐξηγεῖται ἐκ τούτου ὅτι τὸ πλύνθῆναι ἐσωτερικῶν ἀμυντικῶν τείχος ὅπερ νῦν προσέβαλον οἱ Μακεδόνες ἦν μηχανοειδὲς τὸ σχῆμα. — «ἀντικοδομημένῳ» — τῷ μηχανοειδῆ. — «προσάγοντας» = ἐπιερωμένους.

κ. 22. 1.) «Τείχει» = τῷ μηχανοειδῆ. — «αὐτοῦ» = αὐτοπροσώπως. — «Τρίφυλλον» ὄνομα πόλεως πινός ὡς ἐν Ἀθήναις τὸ Δίφυλλον ἐχούσης 3 ὡς φαίνεται πλησίον ἀλλήλων ὁκοδομημένας πόλεις ὧν ἡ μείση ἦν δι' ἵππους καὶ ἀμάξας. — «οὐδὲ πάνυ τι προσδεχομένοις» = ἔνθα παντελῶς, ὁλόου δὲν προσδέχοντο εἰ Μ. συνήθεις παρὰ τῷ Ἀρ. αἰδοίκαί· ἀσμένῳ μοί ἐστι 4. 27, 3. ἀκοντι. 4, 9, 5. βουλομένῳ. ἡδόμενῳ. ἀχθόμενῳ. κατὰ τὸ Θου. 6, 46, 4. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ ἀπὸ τῶν Ἐγασταίων.

2.) «Ὅσα ἄλλα (ἐμβαλλοὶ ἄν

τις) εἰς τὸ». — «ἐπὶ μέγα» ἐπιρ.= μέγਾਲως. κατὰ τὸ ἐπὶ πολύ. — «ἀπεστράφησαν» = εἰς φυγὴν ἐστράφησαν.

3.) «Ὅσῳ ὡς ἐν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἦτο ἀποσούτῳ πλείων». — «ξὺν μείζονι τόλμῃ» = εὐτολμότεροι. — «ἀμφὶ τῷ τείχει» ποιητῶν καὶ μεταγενεστέρων πεζογράφων ἰδίᾳ ἢ ἀμφὶ μετὰ δουκίης. ἀντὶ τῆς παρ' Ἀττικῶς περὶ μετ' αἰτ. — «ἢ κατὰ τὸ πλῆθος» quam pro multitudīne πλείον ἢ κατ' ἀναλογίαν τοῦ πλῆθους. Liv. 21, 29. Proelium atrocius quam pro numero pugnantium editur.

4.) «Σωματοφύλαξ» ἰδ. προλεγ. σελ. 54. — «τὴν τε Ἀδδαίου» τὸ πλῆρες θὰ ἦτο αὐτὴν τε Ἀδδαίου καὶ τὴν Τιμάνδρου τάξιν» διότι μία τάξις δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχη δύο ἀρχηγούς.

- 5 τοι οὐδὲ αὐτοὶ χαλεπῶς ἐτρέφοντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως. ξυνέβη δὲ καὶ τούτοις ἐν τῇ ἀποχωρήσει κατὰ στενὴν γέφυραν τὴν ἐπὶ τῆς τάφρου πεποιημένην φεύγουσι τὴν τε γέφυραν αὐτὴν ὑπὸ πλῆθους ξυντρίβαι καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἐς τὴν τάφρον ἐμπεσόντας τοὺς μὲν ὑπὸ σφῶν καταπατηθέντας διασφραρῆναι, 6 τοὺς δὲ καὶ ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων βαλλομένους. ὁ πλείστος δὲ φόνος περὶ ταῖς πύλαις αὐταῖς ξυνέβη, ὅτι ἡ ξυγκλιεῖσι τῶν πυλῶν φοβερὰ τε καὶ πρὸ τοῦ καιροῦ γενομένη, δεισάντων μὴ συνεισπέσειεν τοῖς φεύγουσιν ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ Μακεδόνες, πολλοὺς καὶ τῶν φιλίων τῆς εἰσόδου ἀπέκλεισεν, οὗς πρὸς αὐ- 7 τοῖς τοῖς τεύχεσιν οἱ Μακεδόνες διέσφειραν. καὶ παρ' ὀλίγον ἦκεν ἀλῶναι ἡ πόλις, εἰ μὴ Ἄλεξάνδρος ἀνεκαλέσατο τὸ στράτευμα, ἔτι διασῶσαι ἐθέλων τὴν Ἀλικαρνασσόν, εἴ τι φίλιον ἐνδοθείη ἐκ τῶν Ἀλικαρνασσέων. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐς χιλίους, τῶν δὲ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἀμφὶ τοὺς τεσσαράκοντα, καὶ ἐν τούτοις Ἡτολεμαῖός τε ὁ σωματοφύλαξ καὶ Κλέαρχος ὁ τοξάρχης καὶ Ἀδδαῖος, χιλίαρχος οὗτος, καὶ ἄλλοι τῶν οὐκ ἡμεληθέντων Μακεδόνων.
- 23 Ἐνθα δὴ ξυνελθόντες οἱ ἡγεμόνες τῶν Περσῶν, Ὀροντοβάτης τε καὶ Μέμων, καὶ ἐκ τῶν παρόντων γνόντες σφᾶς τε οὐ δυναμένους ἐπὶ πολὺ ἀντέχειν τῇ πολιουρχίᾳ καὶ τοῦ τεύχους τὸ μὲν τι καταπεπτωκὸς ἤδη ὄρωντες, τὸ δὲ κατατετισμένον, πολλοὺς δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς τοὺς μὲν διε- 2 φθαμένους, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ τετρώσθαι ἀπομάχους ὄντας,

5.) «Ἄνωθεν» = ἀπὸ τῶν πύργων.

6.) «Περὶ ταῖς πύλαις» σύνταξις μεταγενεστέρα ἀντὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀττ. ὀρθῆς - περὶ τὰς πύλας.

7.) «Παρ' ὀλίγον ἦκεν» = σχεδὸν ἐάλω. — «ἀνεκαλέσατο» τοῦτο λέγεται ἰδίως ἐπὶ ὑποχωρήσεως. ὁ Σενοπὼν προσέθηκε τῇ σάλπιγγι. ὁ Λατ. receptui canere, — «οὐκ ἡμεληθέντων» εὐγενῶν haud ignobilium. καὶ 2, 10, 7. κατ' ἀπομίμησιν. Θου. 2, 49, 5, καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἡμεληθέντων ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν εἰς φρέατα.

κ, 23. 1.) Ἀ' ἐκ τῶν παρόντων» [πραγμάτων]. — «γνόντες». Διοδ. 17, 27. οἱ δὲ περὶ τὸν Μέμωνα

στρατηγὸν καὶ σατράπαι συνελθόντες ἔγνωσαν τὴν μὲν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὴν ἀκρόπολιν τοὺς ἀρίστους τῶν στρατιωτῶν καταστήσαντες μετὰ τῆς ἀρμοζούσης χορηγίας, τὸν λοιπὸν ὄχλον καὶ τὰ χρήματα ἀπέκομισαν εἰς τὴν Κῶν. — «ἀπομάχους» = πεπαισμένους τῆς μάχης.

2.) «Δευτέραν φυλακὴν». οἱ Ῥωμαῖοι διήρουν τὴν νύκτα εἰς 4 vigiliis φυλακὰς ἐνῶ οἱ Ἕλληνες εἰς 3. ἂν καὶ ὁ Αἰν. ἐν τοῖς τακτικ. σ. 59 πληροφορεῖ ἡμᾶς ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἦν τετάρτη νυκτοφυλακὴ. ὁ Ἄρ. ὡς Ῥωμαῖος ὑπὲρ τοῦ ἔχει τὰς 4. — φυλακὴ ἡ πρώτη. (6 — 9. μ. μ.) 2, 4, 3. φυλακὴ δευτέρα. (9 — 12. μ. μ.) 1, 23,

ταῦτα ἐν νύφ λαβόντες ἀμφὶ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς τὸν τε ξυλινὸν πύργον ἐν αὐτοῖ ἀντικκοδόμησαν ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων ἐμπιπράσι καὶ τὰς στοάς ἐν αἷς τὰ βέλη αὐτοῖς ἀπέκειτο. ἐνέβαλον δὲ καὶ ταῖς οἰκίαις πῦρ ταῖς πλησίον τοῦ 3 τείλους· τῶν δὲ καὶ προσήφατο ἢ φλόξ ἀπὸ τε τῶν στοῶν καὶ τοῦ πύργου πολλή ἐπενεχθεῖσα καὶ τι καὶ τοῦ ἀνέμου ταύτη ἐπιζέροντος· αὐτῶν δὲ οἱ μὲν ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν τῇ νήσῳ ἀπεχώρησαν, οἱ δὲ ἐς τὴν Σαλμακίδα οὕτω καλουμένην. Ἄλεξάνδρῳ δὲ ὡς ἐξηγγέλθη ταῦτα πρὸς τινῶν αὐτομολήσαν- 4 των ἐκ τοῦ ἔργου καὶ τὸ πῦρ πολὺ καθεώρα αὐτός, καίτοι ἀμφὶ μέσας πού νύκτας ἦν τὸ γιγνόμενον, ὁ δὲ καὶ ὡς ἐξαγαγὼν τοὺς Μακεδόνας τοὺς μὲν ἔτι ἐμπιπράντας τὴν πόλιν ἐκτεινεν· ὅσοι δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις καταλαμβάνοντο τῶν Ἀλικαρνασ- σέων, τούτους δὲ σώζειν παρήγγειλεν.

Ἦδη τε ἕως ὑπέβαινε καὶ κατιδὼν τὰς ἄκρας ἄς οἱ τε Πέρ- 5 σαι καὶ οἱ μιθροφόροι κατειλήφισαν, ταύτας μὲν ἀπέγνω πολιορκεῖν, τριβὴν τε ἐπινοῶν οὐκ ὀλίγην ἔσεσθαι οἱ ἀμφ' αὐτάς τῇ φύσει τῶν χωρίων καὶ οὐ παρὰ μέγα εἶναι ἐξελόντι οἱ τὴν πόλιν ἤδη πᾶσαν. θάψας δὲ τοὺς ἀποθανόντας ἐν τῇ νυκτὶ τὰς 6 μὲν μηχανὰς ἐς Τράλλεις ἀπαγαγεῖν ἐκέλευτε τοὺς ἐπ' αὐταῖς τεταγμένους· αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν εἰς ἔδαφος κατασκάψας αὐτῆς τε ταύτης καὶ τῆς ἄλλης Καρίας φυλακὴν ἐγκαταλιπὼν ξένους μὲν πεζοὺς τρισηλίους, ἵππεας δὲ ἐς διακοσίους καὶ Πτολε- 7 μαῖον ἡγεμόνα αὐτῶν ἐπὶ Φρυγίας ἐστέλλετο. τῆς δὲ Καρίας 7

2. — φυλακὴ τρίτη (12 — 3. π. μ.)

— φυλακὴ τετάρτη. (3 — 6. π. μ.)

3, 24, 2. — «στοάς». porticus. ὡς ἀποθῆκαι ὀπλων λεγόμεναι ἰδίως «σκευοθήκαι ἢ «ὀπλοθήκαι» μνημονεύονται καὶ παρ' ἄλλοις συγγραφεῦσι. Σουί. «στοὰ τὸ τεμάριον διὰ τὸ παράμυχος εἶναι.»

3.) «Ἄκραν τὴν ἐν τῇ νήσῳ· ἀντ' αὐτοῦ γράφουσι τινες Ἄρξον· ἢ Ἄρξον διότι ὁ Στρ. σ. 636. λέγει. — ἔχει δὲ ἀκρόπολιν ἢ Ἀλικαρνασσός· πρόκειται δ' αὐτῆς ἢ Ἀρκόννητος.

5.) «Ἦδη τε — καί». τὸ σύγ- χρονον διλοῦται διὰ τῆς παρατάξεως ὡς ἐνταῦθα μετὰ τὸ ἔ δ η καὶ 28,

5. Ξ. Κ. Α. 1, 8, 4. καὶ ἔβη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλῆθυσσαν καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθμός. — «οὐ παρὰ μέγα» = δὲν εἶνε μεγάλης σπουδαιότητος 1, 48, 6.

6.) «Εἰς ἔδαφος» = ἄρδην, funditus. — «ἐπὶ Φρυγίας» βραχυλογικῶς εἴρηται· τοῦτο διότι δὲν ἐπορεύθη ἀμέσως ἀλλὰ περικάψας πρῶτον πρὸς Α. ἐπὶ τῆς παραλλίας καὶ εἶτα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας διευθυνόμενος πρὸς βορρᾶν.

7.) «Ἐκατόμω» ὁ Ἐκατόμω βασιλεὺς τῆς Καρίας οὗ ἡ ἔδρα ἦν ἐν Μυλάσσοις εἶχε 3 υἱοὺς καὶ 2 θυγατέρας. ὁ πρεσβύτερος Μαύσωλος ἔλαβεν ὡς γυναῖκα τὴν πρώτην

- ξυμπάσης σατραπείειν ἔταξεν Ἄδαν, θυγατέρα μὲν Ἐκαστόμω, γυναῖκα δὲ Ἰδριεύς, ὡς καὶ ἀδελφὸς αὐτῆ ὄν κατὰ νόμον τῶν Καρῶν ξυνοίκει. καὶ ὁ μὲν Ἰδριεύς τελευτῶν ταύτῃ ἐπέτρεψε τὰ πράγματα, νενομισμένον ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐτι ἀπὸ Σεμιράμειως καὶ γυναῖκας ἄρχειν ἀνδρῶν. Πιζωδάρος δὲ τὴν μὲν ἐδάλλει τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς δὲ κατεῖχε τὰ πράγματα. τελευτήσαντος δὲ Πιζωδάρου Ὀροντοβάτης τὴν Καρῶν ἀρχὴν ἐκ βασιλέως πεμφθεὶς εἶχε, γαμβρὸς ὢν Πιζωδάρου. Ἄδα δὲ Ἄλινδα μόνον κατεῖχε, χωρίον τῆς Καρίας ἐν τοῖς ὄχυρώτατον, καὶ ἐσθαλόντι Ἀλεξάνδρῳ ἐς Καρίαν ἀπήντα, τὰ τε Ἄλινδα ἐνδοῦσα καὶ παῖδά οἱ τιθεμένη Ἀλέξανδρον. καὶ Ἀλέξανδρος τὰ τε Ἄλινδα αὐτῇ ἐπέτρεψε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ παιδὸς οὐκ ἀπηξίωσε, καὶ ἐπειδὴ Ἀλικαρνασσὸν τε ἐξεῖλε καὶ τῆς ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησεν, αὐτῇ ἄρχειν ἀπάσης ἔδωκε.
- 24 Τῶν Μακεδόνων δὲ ἐστὶν οἱ συνηστρατευμένοι Ἀλεξάνδρῳ ἦσαν νεωστὶ πρὸ τῆς στρατείας γεγαμηκότες· καὶ τούτων ἔγνω οὐκ ἀμελητέα εἶναι οἱ Ἀλέξανδρος, ἀλλ' ἐκπέμπει γὰρ αὐτοὺς ἐκ Καρίας διαχειμάσσοντας ἐν Μακεδονίᾳ ἅμα ταῖς γυναῖξίν, ἐπιτάξας αὐτοῖς Πτολεμαῖόν τε τὸν Σελεύκου, ἓνα τῶν σωματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν, καὶ τῶν στρατηγῶν Κοῖνόν 2 τε τὸν Πολεμοκράτους καὶ Μελέαγρον τὸν Νεοπτολέμου, ὅτι

ἀδελφὴν τοῦ Ἀρτεμισίαν ἢ ἔκτισε τὸ Μασσωλείον, ὁ δευτέρως Ἰδριεύς ἔλαθε τὴν δευτέραν ἀδελφὴν τοῦ Ἄδαν ἦτις ἀποθανόντος τοῦ Ἰδριεύς τῇ 409 Ὀλ. ἀπεδιώχθη ὑπὸ τοῦ τρίτου νεωτάτου ἀδελφοῦ τῆς Πιζωδάρου. — «νόμον» γάμοι μεταξὺ ἀδελφῶν παρὰ τοῖς Πέρσαις καὶ τῇ οἰκονομίᾳ τῶν Πτολεμαίων καὶ ἐν γένει κατὰ τὴν ἀνατολὴν ἦσαν συνήθεις. Tac. Ann. 2, 3. neque liberis eius quamquam sociatis more externo in matrimonium regnumque. «ξυνοίκει» ὑπερσυντ. ὡς 2, 2, 1. ὅσων Μίμωνος ἔρχε. = εἶχε συζῆσαι. ἰδίως παρ' Ἡρ. ἐπὶ συμβιώσεως ἀνδρὸς μετὰ νόμιμου γυναῖκος αὐτοῦ. — «τὰ πράγματα» τὴν κυβερνήσιν τὴν ἡγεμονίαν. διὰ τὸν Ἀρ. ζῶντα ὑπὸ τῆ ἐπιτροπῇ τῶν βασιμ. ἰδεῶν τοῦτο ἦν πᾶν περιέργον. Tac. Germ. 40. femina dominatur, in tantum non-

modo a libertate, sed etiam servitute degenerant

8.) «Ἄλινδα». ὄχυρον φρούριον καὶ ἀνάκτορον ἐπὶ τῶν ὀρέων μετὰ μικρᾶς πόλεως πρὸς τὰ Ν. Α. τῆς Στρατονικείας. — «ἐν τοῖς (ὄχυροις) ὄχυρώτατον» ἢ ἐπίτασις αὐτῆ τοῦ ὑπερθ. δι' ἣς διηλοῦται ἡ μεταξὺ τῶν ὁμοειδῶν ἑξάρσις συνήθης παρ' Ἡρ. Πλ. Θου. (ἐν τοῖς πρώτοις Ἀθ. τὸν σίδηρον ἀπέθεντο. 4. 6.) μετέπεσε παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εἰς ἐπιρρημ. γρῆσιν. — «οἱ» = αὐτῆ. — «τιθεμένη» = κηρύττουσα θεῶν οὐκὸν τῆς Πλ. Ἀλ. 22. Ἄδαν ἐπονήσατο μητέρα. — καὶ Διοδ. 17, 24.

κ. 23. 4.) «ἀμελητέα» περὶ τοῦ πλ.θ. ἰδ. 4, 8. διακινδυνευτέα. 2.) «ἐπανόμοι» (εἰς τὸ στρατεύμα τοῦ Ἀλ.) τοῦτο μὲν ἀμεταβ. τὸ δὲ «ἐπανάγωσι» = ἐπαναφέρουσι μεταβ. — «τῆς χώρας» τῆς Μα-

καὶ αὐτοὶ τῶν νεογάμων ἦσαν, προστάξας, ἐπειδὴν αὐτοὶ τε ἐπανάωσι καὶ τοὺς μετὰ σφῶν ἐκπεμφθέντας ἐπανάγωσι, καταλέξει ἰππέας τε καὶ πεζοὺς ἐκ τῆς γῶρας ὅσους πλείστους. καὶ τῷ ἔργῳ τῷδε, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, εὐδοκίμησε παρὰ Μακεδόσιν Ἀλέξανδρος. ἔπεμψε δὲ καὶ Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐπὶ ξυλλογῇ στρατιωτῶν εἰς Πελοπόννησον.

Παρμενίωνα δὲ πέμπει ἐπὶ Σάρδεων, δοὺς αὐτῷ τῶν τε 3 ἑταίρων ἰππαρχίαν καὶ τοὺς Θετταλοὺς ἰππέας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμαχοὺς καὶ τὰς ἀμάξας ἄγειν καὶ κελεύει προέξαι ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ Φρυγίαν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ Λυκίας τε καὶ Παμφυλίας ἔχει, ὡς τῆς παραλίου κρατήσας ἀγρεῖν καταστήσθαι τοῖς πολεμίοις τὸ ναυτικόν. καὶ πρότον μὲν ἐν παρόδῳ Ὑπαρνα, 4 γωρίον ὄχυσόν, φυλακὴν ἔχον ξένους μισθοφόρους, ἐξ ἐροδῶν ἔλαβεν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἀκρας ξένοι ὑπόσπονδοι ἐξήλθον. ἔπειτα ἐσθάλων ἐς Λυκίαν Τελμισσέας μὲν ὁμολογίᾳ προσηγάγετο. περὰ τας δὲ τὸν Ξάνθον ποταμὸν Πίναρα καὶ Ξάνθον τὴν πόλιν καὶ Πάταρα ἐνδοθέντα ἔλαβεν καὶ ἄλλα ἐλάττω πολίσματα ἐς τριάκοντα.

Ταῦτα καταπράξας ἐν ἀκμῇ ἤδη τοῦ γειμῶνος ἐς τὴν Μι-5 λυάδα καλουμένην γῶραν ἐσβάλλει, ἣ ἔστι μὲν τῆς μεγάλης Φρυγίας, ξυνετέλει δὲ ἐς τὴν Λυκίαν τότε, οὕτως ἐκ βασιλείως μεγάλου τεταγμένον. καὶ ἐνταῦθα Φασηλιτῶν πρέσβεις ἦκον περὶ φιλίας τε καὶ χυστῷ στεφάνῳ στεφανῶσαι Ἀλέξανδρον. καὶ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν ἐπικηρυκεύμενοι ἐπρέσβευον Λυκίων τῶν

κεδονίας. — «εἴπερ τινὶ ἄλλῳ» = ὑπὲρ πάντων ἄλλων. 10. 47, 42. — «Κλέανδρον περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἀποστολῆς τοῦ 2. 10.

3.) «Ἰππαρχίαν» ὅ τοιαύτας ἔσθαι τὸ ἰππικὸν τῶν ἑταίρων ἐν 500 ἀνδράν ἐκάστην. — «ἐπὶ Λυκίας» διότι αὐτὴ ὡς καὶ ἡ Π ἔχουσα πολλοὺς κόλπους καὶ λιμένας ἦν κατασφύρον πολλῶν πολεμικῶν καὶ ἑμπορικῶν πλοίων.

4.) «Ὑπαρνα» φρούριόν τι κατὰ τὰ σύνορα τῆς Καρίας. — «ἀκρας» = ἀκροπόλεως. — «Τελμισσέας» ἡ παλαιὰ καὶ πλουσιὰ αὕτη πόλις περιφήμος διὰ τὸ μαντικὸν γάρισμα τῶν καυτικῶν τῆς πατρὸς τοῦ Ἀρι-

ατάνδρου ἔκειτο ἐν τῷ ὁμώνυμῳ κόλπῳ. ἐρείπια αὐτῆς ἀμφοιθεάτρου καὶ τάφων ἐπὶ βράχῳ λελοξ ὑμένων σώζονται πλείστα. — «ὁμολογίᾳ» προσάγεσθαι ἢ παρίστασθαι ἀντίθ. τοῦ βίβη ἰσχυρεῖν. — «Ξάνθον» αὐτὸς ἐκ τοῦ Ταύρου πηγάζων τέμνει εἰς τὸ μέσον τὴν μεγάλην ὁμώνυμον πεδιάδα τῆς Λυκίας ἐσβάλλων εἰς τὴν θάλασσαν. 10 στάδιε πρὸς Ν. τῆς πόλεως Ξάνθου ἦς πλείστα ἐρείπια ὑπάρχουσι τῆν ἢ ναυτικῇ πόλις Πάταρα (νῦν Μίναρα) διάσημος διὰ τὴν λατρείαν καὶ τὸ μαντικόν τοῦ Ἀπόλλωνος (Παταρεῖς).

5.) «Ἀκμῇ τοῦ γειμῶνος» τοῦ ἔτους 334—333 π. Χ. κατὰ τὸ ἡμέ-

6 κάτω οι πολλοί. Ἀλέξανδρος δὲ Φασηλίτας τε καὶ Λυκίους παραδοῦναι τὰς πόλεις τοῖς ἐπὶ τούτῳ σταλλομένοις ἐκέλευσε καὶ παρεδόθησαν ξυμπασαί. αὐτὸς δὲ ὀλίγον ὕστερον ἐς τὴν Φασηλίδα παραγενόμενος συνεξαίρει αὐτοῖς φρούριον ὄχυρον, ἐπιτετειγισμένον τῇ γῶρᾳ πρὸς Πισιδῶν, ἔθεν ὀρμώμενοι οἱ βάρβαροι πολλὰ ἐβλάπτον τῶν Φασηλιτῶν τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους.

- 25 Ἔτι δὲ αὐτῷ περὶ τὴν Φασηλίδα ὄντι ἐξαγγέλεται Ἀλέξανδρον τὸν Ἀερόπου ἐπιβουλεύειν, τὰ τε ἄλλα τῶν ἐταίρων ὄντα καὶ ἐν τῷ τότε Θεταλῶν τῆς ἵππου ἄρχοντα. ἦν μὲν δὴ ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος ἀδελφὸς Ἡρομένου τε καὶ Ἀραθαίου 2 τῶν ξυνεπιλαβόντων τῆς στρατῆς τῆς Φιλίππου καὶ τότε αἰτίαν σχόντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος ἀρῆκεν, ὅτι ἐν πρώτοις τε ἀφίκετο τῶν εἰλῶν παρ' αὐτόν, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐτελεύτησε, καὶ τὸν θώρακα ἐνόησεν συνηκολούθησεν αὐτῷ εἰς τὰ βασιλειαῦσεν ὕστερον δὲ καὶ ἐν τιμῇ ἀμφ' αὐτόν εἶχε, στρατηγὸν τε ἐπὶ Θράκης στείλας καὶ ἐπειδὴ Κάλας ὁ τῶν Θεταλῶν ἵππαρχος ἐπὶ σατραπείᾳ ἐξεπέμψθη, αὐτὸν ἀπέδειξε ἀρχεῖν τῆς Θεταλικῆς ἵππου. τὰ δὲ τῆς ἐπιβουλῆς ἐξαγγέλλθη ὧδε.
- 3 Δαρεῖος, ἐπειδὴ Ἀμύντας αὐτομολήσας παρ' αὐτόν λόγους

περον - εἰς τὴν καρδίᾳ τοῦ χειμῶνος. — α Μιλοὺς γῆ" ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι πᾶσα ἡ Λυκία. Ἡρ. 4. 173. οἱ δὲ ἀπωσθέντες ἀπίκοντο τῆς Ἀσίης ἐς γῆν τὴν Μιλυάδα· τὴν γὰρ νῦν Λύκιοι νέμονται. αὕτη τὸ παλαιὸν ἦν Μιλυάδα, οἱ δὲ Μιλυάται τότε Σόλυμοι ἐκαλεῖντο. — «ξυνετέλει» = ἀπετέλει μέρος τῆς δικησεως τῆς Λυκίας ἰδ' ὡς «ξυντελείν εἰς τοὺς ἵππεας» = πληρῶναι τὸν φόρον ὃν καὶ οἱ ἵππεῖς ἄρα ἀνήκειν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱππέων. — «Φασηλιτῶν» ἡ Φάσηλις ἐπίσημος ἐμπορικὴ πόλις μετὰ 3 λιμῶν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Παμφυλίας ἀπετέλει ἴδιον κράτος ἀπὸ τῆς ὁμοσπονδίας τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Λυκίας. — «τῶν κάτω» (οἰκούντων) = ἐν τῇ παραλίᾳ ἀντιθ. τῶν ἄνω = ἐν τοῖς μεσογείαις.

6.) «Ἐπιτετειγισμένον». τὸ ἐπιτετειγισμένον τῇ γῶρᾳ λέγεται ἰδίως ἐπὶ κατασκευῆς φρουρίου

τινὸς ἐναντίον πολεμίας γῶρας πρὸς λεηλασίαν αὐτῆς. Ἀνδοκ. 4. 101. ἤλθες ἐς Δεκέλειαν καὶ ἐπετείχισας τῇ πατρίδι. Ξ. Κ. Π. 5, 3, 41.

κ. 25. 1.) «Ὁ Ἀλέξανδρος» ἰπτόγονος τῆς Λυγκηστιακῆς βασιλ. οἰκογενείας ὁμοτίμου τῆς μακεδονικῆς ἢ δὲ μετὰ τῶν ὀλοφόνων τοῦ Φ. συγγένεια ἐπίειε τὸν Ἀλ. ὕπατον. Curt. 7, 1. 6. in Philippo quoque caedem Alexandrum conjurasse cum Pausania.

2.) «Ἐν πρώτοις» Just. 41, 2. nam regem cum primus salutaverat. — «ἀπέδειξε αὐτὸν ἀρχεῖν» ἀντὶ τοῦ Ἀττ. ἀρχοντα. Ξ. Κ. Α. 4, 4. στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων = διώρισε* συχνώτερον ἔστι «κατέστησεν ἢ ἔταξεν σατραπείαν.

3.) «Λόγους» προφορικαὶ ἀνακινώσεις καὶ ἐντολαὶ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ «γράμματα». — «βασίλευσεν» ἢ ἐτέλεισε τῆς ὑποσχέσεως

τέ τινας καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου τούτου ἐκόμισε, καταπέμπει ἐπὶ θάλασσαν Σισίνην, ἄνδρα Πέρσῃ τῶν ἀμφ' αὐτὸν πιστόν, πρόφασιν μὲν παρὰ Ἀτιζύην τὸν Φρυγίας σατραπῆν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τούτῳ συνεσόμενον καὶ πίστεως δώσοντα, εἰ ἀποκτείνεει βασιλέα Ἀλεξάνδρον, αὐτὸν βασιλέα καταστήσειν Μακεδονίας καὶ χρυσίου τάλαντα πρὸς τῇ βασιλείᾳ ἐπιδώσειν χίλια. ὁ δὲ Σισίνης ἀλοὺς πρὸς 4 Παρμενίωνος λέγει πρὸς Παρμενίωνα ὧν ἕνεκα ἀπεστάλη· καὶ τοῦτον αὐτίκα ἐν φυλακῇ πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλεξάνδρον, καὶ πυνθάνεται ταῦτα παρ' αὐτοῦ Ἀλεξάνδρος. συναγαγὼν δὲ τοὺς φίλους βουλήν προὔθειε ὅτι χρὴ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου γνῶναι. καὶ ἐδόκει τοῖς ἑταίροις μῆτε πάλοι εὐβου- 5 λευθεῖσθαι τὸ κράτιστον τοῦ ἵππικου ἀνδρὶ οὐ πιστῷ ἐπιτρέψας, νῦν τε χρῆναι αὐτὸν κατὰ τάχος ἐκποδῶν ποιῆσθαι, πρὶν καὶ ἐπιτηδείοτερον γενόμενον τοῖς Θετταλοῖς ζῆν αὐτοῖς τι νεωτερίται. καί τι καὶ θεῖον ἐφόβει αὐτούς. ἔτι γὰρ πολιορκ- 6 κούντος αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀλικαρνασσὸν ἀναπαύεσθαι μὲν ἐν μεσημβρίᾳ, χελιδόνα δὲ περιπέτεσθαι ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τρύζουσαν μεγάλα καὶ τῆς εὐνῆς ἄλλη καὶ ἄλλη ἐπικαθίζειν, ὀρθωδέστερον ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἄδουσαν. τὸν δὲ ὑπὸ καμά- 7 του ἐγερθῆναι μὲν ἀδυνατίως ἔχειν ἐκ τοῦ ὕπνου, ἐνοχλούμενον δὲ πρὸς τῆς φωνῆς τῇ χειρὶ οὐ βαρέως ἀποσοῆσαι τὴν χελιδόνα· τὴν δὲ τοσοῦτου ἄρα δεῆσαι ἀποφυγεῖν πληγεῖσαν ὥστε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τοῦ Ἀλεξάνδρου καθημένην μὴ

ταύτης ὅτι δὲν ἦτο ἀπ' ἄθανος δεικνύσιν ὁ Πλ. π. τῆς τύχ. τοῦ Ἀλ. 1, 3. πᾶσα δὲ ὕπουλος ἢ Μακεδονία πρὸς Ἀμόνταν ἀποβλέπουσα καὶ τοὺς Ἀερόπυα παῖδας. — «τάλαντα χρυσίου». ἐπειδὴ ὁ χρυσοῦς ἔχει τοῦλάχιστον δεκαπλάσιαν ἀξίαν τοῦ ἀργύρου καὶ κατὰ τὸ Ἀττικὸν νομισματικὸν σύστημα ὑπὲρ ὁ Ἀλ. εἰσῆγαγεν εἰς Μακεδονίαν 1 ἀργυροῦν τάλαντον συμποσοῦται περίπου εἰς 1371 γερ. τάλληρα. ὑπεσχέθη αὐτῷ ὁ Δαρειὸς σχεδὸν 16 ἑκατομμύρια τάλ. ἐὰν ὅμως τῷ ὑπεσχέθη περὶ σικὰ τάλαντα, ἐπειδὴ τὸ βαθυλαϊκὸν τάλαντον ἔχει πρὸς τὸ Ἀττικὸν τοιαύτην σχέσιν ὡς 13 : 40 αὐ-

ξάνει τὸ κεφάλαιον τοῦτο κατὰ 133 ἦτοι εἰς 20 ἑκατομ. τάλληρα.

6.) «Θεῖον» τὸ ὑπὸ τῶν Θεῶν στελλόμενον σημεῖον, Ε. Κ. Α. 4, 4, 18. ἐδόκει δὲ θεῖον εἶναι. — «ἀναπαύεσθαι» ἐξαρτᾶται ἐκ τινος ὑπονοουμένου λέγεται ἢ ἐδιηγουντο οἱ φίλοι. — «τρύζουσα» ὀνοματοποιεῖται ἐπὶ τῆς φωνῆς τῆς χελιδόνος = τσιτσιρίζουσα.

7.) «Ἀποσοῆσαι» = ἀποδιῶσαι. τὸ σοῆσαι ἐκ τοῦ σῶθαι = ἢ οὐρὰ τοῦ ἵππου δι' ἧς οὗτος ἀποδιώκει τὰς μύας Ε. Κ. Π. 2, 23. οὐς δὲ μὴ δύναντο λαμβάνειν ἀποσοῆοντες ἂν ἐμποδῶν γίνωντο. — «ἄρα» = παρὰ προσδοκίαν.

- 8 πρόσθεν ἀνεῖναι πρὶν παντελῶς ἐξεγερθῆναι Ἀλεξάνδρον. καὶ Ἀλέξανδρος οὐ φαῖλον ποιησάμενος τὸ τῆς χελιδόνος ἀνεκείνωσεν Ἀριστάνδρῳ τῷ Τελμισσεῖ, μάντει· Ἀρίστανδρον δὲ ἐπιβουλὴν μὲν ἐκ τοῦ τῶν φίλων σημαίνεσθαι αὐτῷ εἰπεῖν· σημαίνεσθαι δὲ καὶ ὅτι καταφανῆς ἔσται. τὴν γὰρ χελιδόνα σύντροφόν τε εἶναι ὄρνιθα καὶ εὖνουν ἀνθρώποις καὶ λάλον μᾶλλον ἢ ἄλλην ὄρνιθα.
- 9 Ταῦτά τε οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ Πέρσου ζυνηθείς πέμπει ὡς Παρμενίωνα Ἀμφοτερόν τὸν Ἀλεξάνδρου μὲν παῖδα, ἀδελφὸν δὲ Κρατέρου. καὶ ζυμπέμπει αὐτῷ τῶν Περγαίων τινὰς τὴν ὁδὸν ἠγησομένους. καὶ ὁ Ἀμφοτερὸς στολὴν ἐνδύς ἐπιχώριον, ὡς μὴ γνώριμος εἶναι κατὰ τὴν ὁδόν, λαυθάνει ἀφικόμενος.
- 10 παρὰ Παρμενίωνα· καὶ γράμματα μὲν οὐ κομίζει παρ' Ἀλεξάνδρου· οὐ γὰρ ἐδόξε γράφειν ὑπὲρ οὐδενὸς τοιούτου ἐς τὸ ἐμφανές· τὰ δὲ ἀπὸ γλώσσης οἱ ἐντεταλμένα ἐξήγγειλε. καὶ οὕτως συλλαμβάνεται ὁ Ἀλέξανδρος οὗτος καὶ ἐν φυλακῇ ἦν.
- 26 Ἀλέξανδρος δὲ ἄρας ἐκ Φασηλίδος μέρος μὲν τι τῆς στρατιᾶς διὰ τῶν ὁρῶν πέμπει ἐπὶ Πέργης, ἣ ὠδοποιοῦντες αὐτῷ οἱ Θράκες χαλεπὴν ἄλλως καὶ μακρὰν οὖσαν τὴν πάροδον· αὐτὸς δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ἦγε τοὺς ἀμφ' αὐτόν. ἔστι δὲ ταύτῃ ἡ ὁδὸς οὐκ ἄλλως ὅτι μὴ τῶν ἀπ' ἄρκτου ἀνέμων πνεόντων· εἰ δὲ νότοι κατέχοιεν, ἀπόρως ἔχει

8.) «Οὐ φαῖλον ποιησάμενος» = οὐχὶ ἄνευ σημασίας θεωρήσας αὐτό. — περὶ τῆς μαντικῆς δυνάμεως τοῦ πτηνοῦ τούτου ἀναφέρουσιν ἡμῖν καὶ ὁ Verg. Ge. 4, 37. Len. 42, 473. Plin. 18, 35.

9.) «Τὰ ἀπὸ τοῦ Π.» = τοὺς λόγους τοῦ Πέρσου. — «Περγαίων» κατοίκων τῆς Πέργης πόλιος τῆς Παμφυλίας.

10.) «Ἐπὶ Π.» = ἐπὶ τὸ ἐμφανές = φανερώς. 10, 4. ἔφασκεν ἐς τὸ φανερόν = δηλοσίᾳ ὁμιλεῖ. — «ἀπὸ γλώσσης» = προσωρικῶς, ἀπὸ στόματος Ἡρόδ. 4, 123. ἐντεταλμένος οἱ ἀπὸ γλώσσης.

κ. 26. 4.) «Πέργης» πόλις παρὰ τῷ πλευστῷ ποταμῷ Κεσέρῳ (Καραισάρ) μετὰ πολλῶν ἑρειπίων. — «σταύτη» ἀπ' ἐνὸς μὲν ἢ θάλασσαν

ἀπ' ἑτέρου δὲ ἡ σειρά τοῦ Ταύρου κλιμακῆδον κατεχομένη (διὰ καὶ Κλίμαξ) σχηματίζει τὴν στενὴν παράλιον ὁδόν. Στρ. σ. 930. περὶ Φασηλίδας δ' ἐστὶ τὰ κατὰ θάλασσαν στενά, δι' ὧν Ἀλέξανδρος παράγαγε τὴν στρατιάν. ἔστι δὲ ὅρος Κλίμαξ καλούμενον, ἐπίκειται δὲ τῷ Παμφυλίῳ πελάγῳ, στενὴν ἀπολείπον πάροδον ἐπὶ τῷ αἰγιαλῷ, ταῖς μὲν νημερίαις γυμνουμένην, ὥστε εἶναι βάσιμον τοῖς ὀδύουσι, πλημμύροντος δὲ τοῦ πελάγους ὑπὸ τῶν κυμάτων καλυπτομένην ἐπὶ πολὺ. ὁ δὲ Α. εἰς χειμῆριον ἐμπειῶν κείρων καὶ τὸ πλέον ἐπιτρέπων τῇ τύχῃ πρὶν ἀνεῖναι τὸ κύμα ὄρμησε καὶ ὄλην τὴν ἡμέραν ἐν ὕδατι γενέσθαι τὴν πορείαν συνέθη μέχρι ὀμφαλοῦ βαπτιζομένων. —

διὰ τοῦ αἰγιαλοῦ ὁδοιπορεῖν. τότε δ' ἐκ νότων σκληρῶν βορέαι² ἐπιπνεύσαντες, οὐκ ἄνευ τοῦ θεοῦ, ὡς αὐτὸς τε καὶ αἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐξηγοῦντο, εὐμαρῆ καὶ ταχεῖαν τὴν πάροδον παρέσχον. ἐκ Πέρσης δὲ ὡς προΐει, ἐντυγχάνουσιν αὐτῶ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις Ἀσπενδίων αυτοκράτορες, τὴν μὲν πόλιν ἐνδιδόντες, φρουρὰν δὲ μὴ εἰσάγειν δεόμενοι. καὶ περὶ μὲν τῆς φρουρᾶς³ πράξαντες ἀπῆλθον ὅσα ἤξιουν· πενήτηκοντα δὲ τάλαντα κελεύει τῇ στρατιᾷ δοῦναι αὐτοῖς ἐς μισθὸν καὶ τοὺς ἵππους οὐς δασμὸν βασιλεῖ ἔτρεφον. αἱ δὲ ὑπὲρ τε τοῦ ἀργυρίου καὶ τοὺς ἵππους παραδώσειν ξυνθέμενοι ἀπῆλθον.

Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ Σίδης ἦει. εἰσὶ δὲ αἱ Σιδηταὶ Κυματαὶ⁴ ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος· καὶ οὗτοι λέγουσιν ὑπὲρ σφῶν τὸν δετὸν λόγον, ὅτι ὡς κατῆράν τε ἐς τὴν γῆν ἐκείνην αἱ πρῶτοι ἐκ Κύμης σταλέντες καὶ ἐπὶ οἰκισμῶ ἐξέβησαν, αὐτίκα τὴν μὲν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐξελάθοντο, εὐθύς δὲ βάρβαρον φωνὴν ἔεσαν, καὶ οὐδὲ τῶν προσχώρων βαρβάρων, ἀλλὰ ἰδίαν σφῶν οὐπω πρόσθεν οὔσαν τὴν φωνήν· καὶ ἐκ τότε οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους προσχώρους Σιδηταὶ ἐβαρβάριζον. καταλιπὼν δὲ φρουρὰν⁵ ἐν Σίδῃ προΐει ἐπὶ Σύλλιον, χωρίον ὄχυρὸν καὶ φρουρὰν ἔχον ξένων μισθοφόρων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων. ἀλλ' οὔτε τὸ Σύλλιον ἐξ ἐφόδου αὐτοσχεδίου ἠδυνήθη λαβεῖν, ἐπεὶ τε ἠγγέλθη αὐτῶ κατὰ τὴν ὁδὸν τοὺς Ἀσπενδίους ὅτι οὐδὲν τῶν ξυγκειμένων πράξει ἐθέλοιεν, οὔτε τοὺς ἵππους παραδοῦναι τοῖς πεμφθεῖσιν οὔτε ἀπαριθμῆσαι τὰ χρήματα, καὶ τὰ ἐκ

2.) «Ἐκ νότων» ἢ ἐκ δηλοῦ χρόνον = μετὰ δυνατοῦς νότους ὡς ἐν τοῖς ἐκ πολλοῦ, ἐκ παιδός. — «οὐκ ἄνευ τοῦ θεοῦ» = ἢ ἔα τιμὴ τύχῃ Πλ. Ἀλ. 17. — «Ἀσπενδίων» παρὰ τῷ ποταμῷ Εὐρομέδοντι ἐπὶ τίνος ἀποκρήνου ὄρους Cic. Ver. 1, 20.

3.) «Πράξαντες» ἐπετυχόντες. — «αὐτοῖς» ἀποδοταὶ εἰς τὸ κελεύει ὅπερ παρὰ τοῖς Ἀττ. μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπαρεμφ. συντάσσεται. — «ἐς μισθόν» = ὡς συνεισφοράν πρὸς μισθοδοσίαν τῶν στρατιωτῶν του. — «δασμόν» (δαΐω) ὡς φόρον συνιστάμενον εἰς ἵππους E. K. A. 4, 5, 24, — καὶ πάλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφεμένους.

4.) «Σίδης» σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις Παμφυλίας μεταξύ Εὐρομέδοντος καὶ Μέλανος ποταμοῦ. — «τὴν φωνήν» τὸ ἄρθ. ἔχει δυνάμιν κατηγορουμένου = ἢ φωνὴ ἣν ἔεσαν οὐπω πρόσθεν ἦν. φωνὴν δὲ ἢ γλῶσσαν ἰέναι σταθερὸς τύπος ἐπὶ τοῦ γλῶσσάν τινα λαλεῖν.

5.) «Σύλλιον» ὄρειον χωρίον Παμφυλίας μεταξύ Ἀσ. καὶ Σίδης 40 στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης. — «αὐτοσχεδίου» (αὐτὸς σχεδὸν) = ἀπροσδοκίτου ἄνευ τακτικῆς πολεμ. προετοιμασίας. — τῶν ξυγκειμένων = συμπεφωνημένων.

τῆς χώρας ὅτι ἀνασκευασμένοι ἐς τὴν πόλιν τὰς τε πύλας ἀποκεκλείκασιν τοῖς παρ' Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ τεῖχη ὅπη πεπονηκότα ἦν ἐπισκευάζουσι, ταῦτα πυθόμενος ἐπὶ Ἀσπένδου ἀνεξεύγνυεν.

- 27 Ὄικισται δὲ τῆς Ἀσπένδου τὰ μὲν πολλὰ ἐπὶ ἄκρα ὄχυρᾷ καὶ ἀποτόμῃ καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἄκραν ὁ Εὐρυμέδων ποταμὸς ρεῖ· ἦσαν δὲ αὐτοῖς καὶ περὶ τῆς ἄκρας ἐν τῷ γθαμαλῶ οὐκ ὀλίγαι οἰκῆσεις καὶ τεῖχος περιβέβηκτο αὐταῖς οὐ μέγα.
- 2 τὸ μὲν δὴ τεῖχος εὐθύς, ὡς προσάγοντα Ἀλέξανδρον ἐγνωσαν, ἐκλείπουσιν ὅσοι ἐπύκουν καὶ τὰς οἰκίας ὅσας ἐν τῷ γθαμαλῶ ὤκισμέναις οὐκ ἐδόκουν διαφυλάττειν ἂν δύνασθαι· αὐτοὶ δὲ ἐς τὴν ἄκραν ζυμφεύγουσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο εὖν τῇ δυνάμει, εἶπω τοῦ ἐρήμου τεύχους παρελθὼν κατεστρατοπέδευσεν ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς καταλειμμέναις πρὸς τῶν Ἀσπενδίων. οἱ δὲ Ἀσπενδιοὶ ὡς εἶδον αὐτὸν τε Ἀλέξανδρον παρ' ἐλπίδα ἦγοντα καὶ τὸ στρατόπεδον ἐν κύκλῳ σφῶν πάντη, πέμψαντες πρόσβεις ἐδέοντο ἐφ' οἷσπερ τὸ πρότερον ζυμβῆναι. καὶ Ἀλέξανδρος τό τε χωρίον ὄχυρὸν ἰδὼν καὶ αὐτὸς οὐκ ἐπὶ χρόνιον πολιορκίαν παρεσκευασμένος ἐπὶ ταῖς αὐταῖς μὲν οὐδὲ
- 4 ὡς ζυνέβη πρὸς αὐτούς· ὀμήρους δὲ δοῦναι σφῶν τοὺς δυνατωτάτους ἐκέλευσε καὶ τοὺς ἵππους οὓς πρόσθεν ὠμολόγησαν καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀντὶ τῶν πεντήκοντα, καὶ πείθεσθαι τῷ στρατῷ τῷ ὑπ' Ἀλεξάνδρου ταχθέντι καὶ φόρους ἀποφέρειν ὅσα ἔτη Μακεδόσι, καὶ ὑπὲρ τῆς χώρας διακριθῆναι ἣν τῶν προσχωρῶν οὖσαν βίαν κατέχειν ἐν αἰτία ἦσαν.

κ. 27. 1.) «Ἄκρα» = κορυφὴ ὄρους. — «Εὐρυμέδων» νῦν Κεπροουτοῦ πλευστὸς ποταμὸς τῆς Παμφυλίας ἐκ τῶν σελγητικῶν ὄρεων τῆς Πισιδίας πηγάζων διαρρεῖ τὴν Παμφυλίαν καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Παμφυλίον κόλπον διάσημος διὰ τὴν νίκην τοῦ Κίμωνος 469. π. Χ. — «αὐτοῖς» — τοῖς Ἀσπενδίοις.

2.) «Ἐπύκουν» = ἐντὸς ἢ ἐκεῖ κατέκουν. οὕτω καὶ ἡ Δεκέλεια παρὰ Θου. 7, 27. φρουρῶν ἐπιουσῶν τῇ χώρᾳ ἐπῳκεῖτο. — «τῇ δυνάμει» = τῷ ἐκείνου στρατῷ.

3.) «Ἐν κύκλῳ πάντη» προσετίθη καὶ τὸ πάντη ἵνα τὴν ὅλην

περιφέρειαν τοῦ κύκλου δηλώσῃ ἀκριβῶς ἦν τὸ ἐν κύκλῳ μόνον ὄν ἐκφράζει ἀναγκαιῶς καὶ ὁ Ξενοφῶν ἔχει συχνὰ τὴν τιαυτὴν συνδέσειν Ἀν. 2, 5, 7. κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμια ἦσαν. — «ζυμβῆναι» = ζυμβιθασθῆναι. Θου. 5, 36. εἰπόντων καὶ οὐδὲν ζυμβάντων.

4.) «Ὅσα ἔτη» τὸ πλήρες ἐστὶ «τοσαῦτα ἔτη ὅσα ἐστὶ» = καθ' ἕκαστον ἔτος = quot annis ὡς χρον. ἐπιρ. κατὰ τὰ ὅσα ἡμέραι = quotidie, ὅσοι μῆνες = quot mensibus «προσχωρῶν» = γειτόνων.

Ὡς δὲ πάντα οἱ ἐπεχώρησαν ἀνέξευξεν ἐς Πέρην, κακέϊ-5
 θεν ἐς Φρυγίαν ὠρητο· ἦν δὲ αὐτῷ ἡ πορεία παρὰ Τερμησ-
 σὸν πόλιν. οἱ δὲ ἄνθρωποι οὗτοι τὸ μὲν γένος Πισιδαὶ εἰσὶ βάρ-
 βαροι, χωρίον δὲ οἰκοῦσιν ὑπερύψηλον καὶ πάντη ἀπότομον·
 καὶ ἡ ὁδὸς παρὰ τὴν πόλιν χαλεπὴ. καθίκει γὰρ ἐκ τῆς πό-6
 λεως ὄρος ἔσται ἐπὶ τὴν ὁδόν, καὶ τοῦτο μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ
 ἀποπαύεται· ἀντίπορον δὲ αὐτῷ ἄλλο ὄρος ἐστὶν οὐ μείον ἀ-
 πότομον. καὶ ταῦτα τὰ ὄρη ὡς περὶ πύλας ποιεῖ ἐπὶ τῇ ὁδῷ,
 καὶ ἔστιν ὀλίγη φυλακὴ κατέχοντας τὰ ὄρη ταῦτα ἄπορον
 ποιεῖν τὴν παράδοον. καὶ τότε οἱ Τερμησσεῖς πανδημεὶ ἐκέβο-
 ηθηκότες ἀμφοτέρω τὰ ὄρη κατεῖχον. ταῦτα δὲ ἰδὼν Ἀλέ-7
 ξανδρὸς στρατοπεδεύεσθαι αὐτοῦ ὅπως εἶχον ἐκέλευε τοὺς Μα-
 κεδόνας, γινούς ὅτι οὐ μενοῦσι πανδημεὶ οἱ Τερμησσεῖς αὐλι-
 ζομένους σφᾶς ἰδόντες, ἀλλ' ἀποχωρήσουσιν ἐς τὴν πόλιν
 πλησίον οὕσαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν ὅσον φυλακὴν καταλιπόντες
 ἐπὶ τοῖς ὄρεσι. καὶ ξυνέβη ὅπως εἶκασεν· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ
 αὐτῶν ἀπήλθον, αἱ φυλακαὶ δὲ ἐγκατέμειναν. καὶ ἐπὶ τοῦ-8
 τους εὐθύς ἀναλαβὼν τοὺς τε τοξότας καὶ τὰς τῶν ἀκοντιστῶν
 τάξεις καὶ τῶν ὀπλιτῶν ὅσοι κουφότεροι ἐπήγαγεν. οἱ δὲ οὐκ
 ἔμειναν βαλλόμενοι, ἀλλὰ ἔλιπον τὸ χωρίον· καὶ Ἀλέξανδρος
 ὑπερβαλὼν τὰ στενὰ πρὸς τὴν πόλιν κατεστρατοπέδευσε.

Καὶ ἐνταῦθα ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Σελγέων πρέσβεις. οἱ 28
 δὲ εἰσι καὶ αὐτοὶ Πισιδαὶ βάρβαροι καὶ πόλιν μεγάλην οἰκοῦσι

5.) «Ἐπεχώρησαν» κάλλιον θὰ
 ᾗτο συνεχώρησαν. — «Τερμησσόν». ὄρεινὴ πόλις τῆς Πισιδίας ἐπὶ τοῦ
 Ταύρου διάφορος τῆς ὁμωνύμου πό-
 λεως τῆς Λυκίας Τελμισσοῦ κα-
 λουμένης.

6.) «Ἐκ τῆς πόλεως» = ἐκ
 μέρους τῆς πόλεως mons ab urbe
 in viam protenditur. — «αὐτοῦ» = ἐ-
 κεί. — «ἀντίπορον» ἀντικρὺ κείμε-
 νον Ξ. Ἄν. 4, 2, 48. οἱ βάρβαροι
 ᾗκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μα-
 στῷ. — «κατέχοντας» [τινας].

7.) «Αὐτοῦ ὅπως εἶχον» = ἄ-
 νευ ἀναβολῆς ἀμέσως. «ὅσον φυλα-
 κὴν» = μόνον τόσους στρατιώτας
 ὅσοι ᾗσαν ἱκανοὶ διὰ φυλακὴν. Ξ.
 Ἄν. 7, 3, 20. διαβεβήκει ἔχων ἐκ

Παρίου εἰμὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφ' ὀδόν.
 — «ἐγκατέμειναν» = ἔμειναν ὀπί-
 σω εἰς τὰς προτέρας τῶν θέσεων.

κ. 28. 4.). «Σελγέων» πισιδικὴ
 πόλις κατὰ τὰς μεσημβρινὰς ὑπε-
 ρείας τοῦ Ταύρου μετὰ φύσει ὄχυρὰς
 ἀκροπόλεως, ἐκ τῶν μικρῶν ἐλευθέ-
 ρων πολιτειῶν τῆς Πισιδίας· οἱ ἀκα-
 ταδόμαστοὶ αὐτῆς κάτοικοι καὶ κατὰ
 τὴν ἡν ἑκατονταετηρίδα μ. Χ. ἀ-
 πέκρουσαν τὰς εἰσβολὰς τῶν τρομε-
 ρῶν Γόθων. — «καὶ αὐτοὶ» τὸ
 πρῶτον «καὶ αὐτοὶ» σημαίνει ἐπί-
 σης ἀναφερόμενον εἰς τὴν 27, 5. τὸ
 δευτέρον ἐκφράζει ἰδιότητα τῶν κα-
 τοίκων κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν
 πόλιν.

- καὶ αὐτοὶ μάχιμοί εἰσιν· ὅτι δὲ πολέμιοι τοῖς Τερμηρσεῦσιν ἐκ παλαιοῦ ἐτύγχανον, ὑπὲρ φιλίας πρὸς Ἀλέξανδρον πεπρεσβευμένοι ἦσαν. καὶ πρὸς τούτους σπένδεται Ἀλέξανδρος, καὶ ἐκ τούτου πιστοῖς ἐς ἅπαντα ἐχρήσατο. τὴν Τερμηρσὸν δὲ ἀπέγνω ἐλεῖν ἂν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἐπὶ Σαγαλασσῷ ἐπέσπελλετο. ἦν δὲ καὶ αὕτη οὐ μικρὰ πόλις· Πισίδαί καὶ ταύτην ὄκουν, καὶ ἐδόκουν πάντων Πισιδῶν μάχιμων ὄντων αὐτοὶ εἶναι οἱ μάχιμώτατοι· καὶ τότε τὸν λορον τὸν πρὸ τῆς πόλεως, ὅτι καὶ οὗτος οὐ μείον τοῦ τείχους ὄχυρός ἐς τὸ ἀπομαχῆσθαι ἦν, κατειληφότες προσέμενον. Ἀλέξανδρος δὲ τὴν μὲν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων τάττει ὧδε. ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιῦ κέρως, ἵνα καὶ αὐτὸς ἐπετέτακτο, τοὺς ὑπασπιστάς εἶχεν, ἐχομένους δὲ τούτων τοὺς πεζεταίρους ἔσπε ἐπὶ τὸ εὐώνυμον παρρατείνας, ὡς ἐκάστοις τῶν στρατηγῶν ἡ ἡγεμονία τῆς τάξεως ἐν τῇ τότε ἡμέρᾳ ἦν. ἐπὶ δὲ τῷ εὐώνυμῳ ἐπέταξεν ἡγεμόνα Ἀμύνταν τὸν Ἀροαβαίου. προετάχθησαν δὲ αὐτῷ τοῦ μὲν δεξιῦ κέρως οἵ τε τοξόται καὶ οἱ Ἀγριᾶνες· τοῦ δὲ εὐώνυμου οἱ ἀκοντισταὶ οἱ Θραῖες, ὧν ἡγεῖτο Σιτάλκης· οἱ γὰρ ἵππεῖς αὐτῷ οὐκ ὠφέλιμοι ἐν τῇ δυσχωρίᾳ ἦσαν. τοῖς Πισίδαϊς δὲ καὶ Τερμηρσεῖς προσβεβοηθηκότες ξυνετάξαντο.
- 5) Ἡδὴ δὲ οἱ ἀμρ' Ἀλέξανδρον προσβεβληκότες τῷ ὄρει ὅπερ κατεῖχον οἱ Πισίδαί κατ' αὐτὸ τὸ ἀποτομώτατον τῆς ἀνάδοῦ

2.) «Σαγαλασσῷ» πόλις μετ' ὄχυρός· ἀκροπόλεως πρὸς Β. τῆς Σίδης. οἱ κάτοικοι τῆς θεωροῦντο ἀπύργοι τῶν Σπαρτιατῶν. παρὰ τὸ χωρίον Ἀλασσῶν σφίζονται μεγαλοπρεπῆ ἐρείπια ἀνακτόρων, ναῶν, θεᾶτρων, γυμνασίων καὶ τάφων αὐτῆς. — «μάχιμώτατοι» Liv. 38, 45. colunt Pisidae longe optimibello regionis eius. Cum ea res animos facit, tum agri fecunditas et multitudo hominum et situs inter paucas munitae urbis.

3.) «ἵνα» = ἔνθα. — «πεζεταίρους» πεζεταῖροι ἢ αἱ τάξεις τῶν πεζεταίων καλοῦνται οἱ φαλαγγῖται τῆς Μακ. φάλαγγος. προλ. σ. 52. — αἱ ἡγεμονία» = ἡ πρωτοπορεία. — «ὡς ἐκάστοις» ἦτοι ἕκαστος μὲ τὸ τμημά του κατὰ σειράν ἦτις τῷ

ἀνῆκε κατὰ τὴν καθημερινὴν ἀλλαγὴν τῆς ἡγεμονίας. — τῆς τάξεως» = τὰς παρατάξεις τοῦ ὅλου στατεύματος.

4.) «Προετάχθησαν» ἐν τῇ πτέρυγι οὐχὶ πρὸ τῆς γραμμῆς τῆς μάχης.

5.) «Λόχοις» = ex insidiis ἐκ τῶν ἐνεδρῶν. καὶ τοῦτο ἐνταῦθα προσφύεστερον ἵνα δ' εἴη τὸ ἀσύντακτον καὶ ἄτακτον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως ὅτι κατὰ στήφιν ἀπομεινωμένα καὶ ἐξ ἐνεδρῶν ἀνθίσταντο τοῖς ἐποῦσι Μακεδόσι οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ συστάθην διὸ κακῶς ὁ Κρυγῆρος διορθοῖ ἐνταῦθα ὁμοίως τοῖς λόγοις. — «πολεμίοις» ἦτοι Μακεδόσι οὗτοι γὰρ νῦν ἦσαν οἱ πολέμιοι τῶν Πισιδῶν. — «οἷα δὴ» = ἐπειδή. — «οὔτε ἀκριβῶς» = ἐλαφρῶς.

ἦσαν, καὶ ἐν τούτῳ ἐπιτίθενται αὐτοῖς οἱ βάρβαροι λόχοις κατὰ κέρας ἑκάτερον ἢ σφίσι μὲν εὐπροσοδώτατον ἦν, τοῖς πολεμίοις δὲ χαλεπωτάτη ἢ πρόσθαις. καὶ τοὺς μὲν τοξότας, οἷα δὴ οὔτε ἀκριβῶς ὠπλισμένους καὶ πρώτους πελάσαντας, ἐτρέψαντο· οἱ δὲ Ἀγριαῖνες ἔμειναν. ἐγγὺς γὰρ ἦδη καὶ ἡ φά- 6 λαγῆ τῶν Μακεδόνων προσῆγε καὶ πρὸ αὐτῆς Ἀλέξανδρος ἐφαίνετο. ὡς δὲ ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, γυμνοὶ τε οἱ βάρ- 8 θαιοὶ ὄντες ὀπλίταις προτεφέροντο καὶ πάντη κατατιρωσκό- 7 μνοι ἐπιπτον, ἐνταῦθα δὲ ἐγκλίνουσι. καὶ ἀπέθανον αὐτῶν ἐς πεντακοσίους. κοῦφοι γὰρ ὄντες καὶ ἔμπειροι τῶν χωρίων οὐ 7 χαλεπῶς ἀπεχώρουν· καὶ οἱ Μακεδόνες διὰ βαρύτητα τῶν ὀπλων καὶ ἀπειρίαν τῶν ὁδῶν οὐ θαρραλέοι ἐς τὸ διώκειν ἦσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐχόμενος τῶν φευγόντων τῆς πόλιν αὐτῶν αἰ- 8 ρεῖ κατὰ κράτος. τῶν δὲ ζῆν αὐτῷ Κλέανδρος τε ὁ στρατηγὸς τῶν τοξοτῶν ἀποθνήσκει καὶ τῶν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς εἰκοσιν. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄλλους Πισίδας ἤγε. καὶ τὰ μὲν τινα τῶν φρουρίων βία ἐξεῖλε, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ προσηγάγετο.

Ἐντεῦθεν δὲ ἦει ἐπὶ Φρυγίας παρὰ τὴν λίμνην ἡ ὄνομα 29 Ἀσκανία, ἐν ἣ ἄλες πῆγγυνται αὐτόματοι, καὶ τούτοις χρῶν- 1 ται οἱ ἐπιχώριοι οὐδὲ θαλάσσης τι ἐπὶ τούτῳ δέονται· καὶ ἀφικνεῖται ἐς Κελαινάς πεμπταῖος. ἐν δὲ ταῖς Κελαιναῖς ἄκρα ἦν πάντη ἀπότομος, καὶ ταύτην φυλακὴν κατεῖχεν ἐκ τοῦ σα- 2 τράπου τῆς Φρυγίας Κἄρες μὲν χίλιοι, Ἕλληνες δὲ μισθοφό- 2 ροὶ ἑκατόν. καὶ οὗτοι πρεσβεύονται παρ' Ἀλέξανδρον, ἐπαγ- 2 γελλόμενοι, εἰ μὴ ἀφικαιτό σφίσι βοήθεια ἐν ἡμέρᾳ ἢ ζυνέ- 1 κειτο, φράσαντες τὴν ἡμέραν, ὅτι παραδώσουσι τὸ χωρίον.

6) «Γυμνοὶ» ἀνευ ἀμυντικῶν ὀπλων ὡς οἱ ὀπλίται.

7.) «Κοῦφοι γὰρ» ὁ γὰρ ὡς ἐν 14, 2. καὶ 20, 10 αἰτιολογεῖ τὴν μικρὰν ἀπώλειαν τῶν βαρβάρων ἴσως καὶ τὸν λόγον διατί δὲν σημε- λήθησαν αἰχμαλώτοι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν. ὁ Κρυγῆρος συμπληροῖ αὐτὸ ὡς πῶς (ἐξέλωσαν δὲ οὐ πολλοὶ) κοῦφοι γὰρ.

κ. 29. 1. «Ἀσκανία» Plin. 32, 10. Iacus Ascanius ὄν δὲ Charidak Ghieul ἴσως ἡ αὐτὴ ἢς μνημονεύει Ἡρ. 7, 20. Ἄνασα δὲ γαλοσμένη Φρυγῶν πόλιν περικυκλιζόμενος καὶ λίμνην ἐκ τῆς ἄλλας

γίνονται. — «θαλάσσης» καθ' ὅσον ἐξ αὐτῆς γίνονται τὸ ἄλας. — «Κελαινάς» πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας καὶ ἴδρα τοῦ Πέρσου σατράπου, τὸ κέντρον τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς ὁδοῦ ἀπὸ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀσίας εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας· εἰρείπια αὐτῆς θεάτρον καὶ ἄλλων οἰκοδομῶν μετ' ἐπιγραφῶν εὐρήνται παρὰ τὸ χωρίον Lineir.

2.) «ἢ ζυνέκειτο» = καθ' ἣν ἦτο συμπεφωνημένον ὑπερσυν. τοῦ παθ. ζυνέθεσθαι. Θου. 4, 111, 1. σημείον ὃ ζυνέκειτο. — «φράσαντες» = προουδωσαντες τὴν ἡμέραν.

καὶ ἔδοξε ταῦτα Ἀλεξάνδρῳ ὠφελιμώτερα ἢ πολιορκεῖν ἄπο-
 3 ρον πάντῃ προσφέρειν τὴν ἄκραν. πρὸς μὲν δὴ ταῖς Κελαι-
 ναῖς φυλακὴν καταλείπει στρατιώτας ἐς χιλίους καὶ πεντα-
 κοσίους. μείνας δὲ αὐτοῦ ἡμέρας δέκα καὶ σατράπην ἀποδεί-
 ξας Φρυγίας Ἀντίγονον τὸν Φιλίππου, ἐπὶ δὲ τοὺς συμμάχους
 αὐτῷ ἐκείνου στρατηγὸν Βάλακρον τὸν Ἀμύντου ἐπιταξίας, αὐ-
 τὸς ἐπὶ Γόρδιου ἐπέστειλετο. καὶ Παρμενίωνι ἐπέστειλεν, ἄγοντα
 4 ἅμα οἱ τὴν δύναμιν ἐκεῖτε ἀπαντᾶν καὶ ἀπήντα ξὺν τῇ δυ-
 νάμει Παρμενίων. καὶ οἱ νεόγαμοι δὲ οἱ ἐπὶ Μακεδονίας στα-
 λέντες εἰς Γόρδιον ἦγον καὶ ξὺν αὐτοῖς ἄλλη στρατιὰ κατα-
 λεγθεῖσα, ἣν ἤγε Πτολεμαῖός τε ὁ Σελεύκου καὶ Κόνιος ὁ
 Πολεμοκράτους καὶ Μελέαγρος ὁ Νεοπτολέμου, πεζοὶ μὲν Μα-
 κεδόνες τρισχίλιοι, ἵππεῖς δὲ ἐς τριακοσίους καὶ Θεσσαλῶν ἵπ-
 πεῖς διακόσιοι, Ἑλλείων δὲ ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα, ὧν ἤγειτο
 Ἀλκίαις ὁ Ἡλείος.

5 Τὸ δὲ Γόρδιον ἔστι μὲν τῆς Φρυγίας τῆς ἐφ' Ἑλλησπόν-
 του, κεῖται δὲ ἐπὶ τῷ Σαγγαρίῳ ποταμῷ. τοῦ δὲ Σαγγαρίου
 αἱ μὲν πηγαὶ ἐκ Φρυγίας εἰσὶν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς Θρακῶν τῶν
 Βιθυνῶν γῶρας ἐξίτην εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον. ἐνταῦθα καὶ
 Ἀθηναίων πρεσβεία παρ' Ἀλεξάνδρῳ ἀρίετο, δεόμενοι Ἀλε-
 ξάνδρου ἀρεῖν αἰσιν τοὺς αἰχμαλώτους, οἱ ἐπὶ Γρανικῷ πο-
 6 τανῷ ἐλήθησαν Ἀθηναίων ζυττρατευόμενοι τοῖς Πέρταις καὶ
 τότε ἐν Μακεδονίᾳ ξὺν τοῖς διτχιλίοις δεδεμένοι ἦσαν καὶ

ἀσυνδέτως διότι ἐστὶ παρεμβεβλη-
 μένη παρατήρησις τοῦ συγγραφέως
 ὡς 13, 6. ἐκφρασίς. — «προσφέ-
 ρεσθαι» ἐφαρτᾶται ἐκ τοῦ ἄπορου
 ὡς αἰτιατ. τῆς ἀνακαρα. ἢ φράσις
 «ἢ ἄκρα ἄπορος ἐστὶ προσφέρειν»
 (= προσβάλλειν, ἔφορον ποιεῖν κατ'
 αὐτῆς) ἐστὶ κατὰ Ἠρ. 9, 49. ἵπ-
 ποτοξόται τε ἔοντες καὶ προσφέρε-
 σθαι ἄποροι. 4, 46. οἱ Σκύθοι ἅμα-
 χοι καὶ ἄποροι προσμίγαν. Ε. Ἀν.
 4, 2, 21. ἀμύχανος εἰσελθεῖν στρατ.
 3.) «Ἐπὶ τοὺς συμμάχους» ἠρ-
 θότερον θά ἦτο κατὰ τοὺς Ἀτ. ἐπὶ
 τοῖς συμμάχοις ὡς 3, 28, 1. ἄλλ'
 ὡς ἐνταῦθα καὶ 3, 5, 6. καὶ 27, 4.
 ἐπὶ τοὺς συμμάχους κατέστησεν ἡ-
 γημένα Κάλανον.
 4.) «Γόρδιον» παλαιὰ πρωτεύ-

ουσα τῆς Φρυγίας ἐμπορικὴ πόλις
 ἐπὶ τοῦ Σαγγαρίου ποταμοῦ ἐπὶ Αὐ-
 γούστου Νουλιόπολις καλουμένη καὶ
 παρακμάτασα Πολυβ. 22, 18. — ἐ-
 πίστευε) = ἐπιστολὴν ἦτοι ἐγγράφον
 διαταγὴν ἀπέστειλε.

5.) «Σαγγαρίῳ» μετὰ τὸν Ἀ-
 λυὸν ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς μ. Ἀ-
 σίας ἐκ τῆς Γαλατίας εἰς τὴν Βι-
 θυνίαν ῥέων ἐκβάλλει εἰς τὴν μαύ-
 ρην θάλασσαν ὡν Σακαογιά. Πολυβ.
 22, 20, 4. Γναῖος ὁ ὕπατος Ρω-
 μαίων διερχόμενος ἐγεφύρωσε τὸν
 Σαγγάριον ποταμὸν, τελείως κοίλον
 ὄντα καὶ δύσβατον. — «πρεσβεία
 — δεόμενοι» Σ. συνέσεως.

6.) «Συνεστῶτος τοῦ πολέμου»
 ὡς 5, 21, 3. ἰδίως καθ' ὅσον ἀναφέ-
 ρεται εἰς τὴν ἀντικρῶ στάσιν τῶν

ὑπὲρ αὐτῶν ἀπρακτοὶ ἐν τῷ τότε ἀπῆλθον. οὐ γὰρ ἐδόκει ἀσφαλὲς εἶναι Ἀλεξάνδρῳ εἶτι συνεστῶτος τοῦ πρὸς τὸν Πέρσην πολέμου ἀνεῖναι τι τοῦ φόβου τοῖς Ἕλλησιν ὅσοι ἐναντία τῇ Ἑλλάδι στρατεύεσθαι ὑπὲρ τῶν βαρβάρων οὐκ ἀπηξίωσαν· ἀλλ' ἀποκρίνεται, ἐπειδὴν τὰ παρόντα καλῶς γένηται, τότε ἔχειν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν προσθενομένους.

διημερομένων Θεο. 1. 15, 2. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος ὅθεν τις καὶ δύνα- παρεγένετο οὐδεὶς ξυπέστη. — «τὰ παρόντα» ἢ παρούσα ἐπιχείρησις ἢ

ἐκστρατεία. — «ἔχειν» ἐκ τοῦ ἀποκρίνεται. = ἀπάντησεν ὅτι ἤδύναντο νὰ ἔλθωσι. Ε. Ἑλλ. 3, 4, 15. ἀπεκρίνατο ψυλάττειν αὐτά.

ΑΡΡΙΑΝΟΥ
ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

- 1 Ἐκ δὲ τούτου Μένων τοῦ τε ναυτικοῦ παντὸς ἡγεμόν ἐκ βασιλείως Δαρείου καθεστηκώς καὶ τῆς παραλίῳ συμπαθῆς, ὡς ἐς Μακεδονίαν τε καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀποστρέψων τὸν πόλεμον, Χίον μὲν λαμβάνει προδοσίᾳ ἐνδοθεῖσαν· ἔθεν δὲ ἐπὶ Λέσθου πλεύσας, ὡς οὐ προτείχον αὐτῷ οἱ Μιτυληναῖοι,
- 2 τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Λέσθου προσηγάγετο. ταύτας δὲ παραστητάμενος καὶ προσσχῶν τῇ Μιτυλήνῃ τὴν μὲν πόλιν χάρακι διπλῷ ἐκ θαλάσσης εἰς θάλασσαν ἀπετείχισε, στρατόπεδα δὲ πέντε ἐποικοδομησάμενος τῆς γῆς ἐκράτει οὐ χαλεπῶς. καὶ μέρος μὲν τι τῶν νεῶν τὸν λιμένα αὐτῶν ἐφύλασσε, τὰς δὲ ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς Λέσθου τὸ Σίγγριον, ἓνα ἢ προσβολῇ μαλιστά ἐστι ταῖς ἀπὸ τε Χίου καὶ Γεραιστοῦ καὶ Μαλέας ὀκλήστιν,

κ. 1. 1.) « Ἐκ τούτου » [τοῦ χρόνου] = μετὰ ταῦτα τὰ τελευταῖα γεγονότα. postea. — « ὡς ἀποστρέψων — λαμβάνει » = σχεδιάζων διανοούμενος νὰ ἀποστρέψῃ. ὁ Μένων εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του μέγα πλῆθος χρημάτων, μισθωτῶν στρατιωτῶν, καὶ στόλον 300 τριηρῶν· αἱ πλείους τῶν Κυκλάδων νήσων διεπραγματεύοντο μετ' αὐτοῦ καὶ πολλοὺς Ἑλληνας ἐκέρδισε. — « ἐνδοθεῖσαν » = παραδοθεῖσαν. — « τὰς ἄλλας πόλεις ». Διοδ. 16, 29. πλεύσας δ' ἐπὶ Λέσθου Ἄντισσαν μὲν καὶ Μύθυμαν καὶ Πύρραν καὶ Ἐρεσον ῥαδίως ἐχειρώσατο.

2.) « Παραστητάμενος » = καθυποτάξας Θεο. 1, 29, 5. ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμον πολιορκούντας παραστήσασθαι ὁμολογία. — « προσσχῶν » = προσορμισθεῖς, ἀγκυροβολήσας. — « α Μιτυλήνῃ » Διοδ. 17, 29. τὴν δὲ Μιτυλήνην μεγάλην οὖσαν καὶ παρασκευαίς μεγάλης καὶ πλήθει τῶν ἀμυνομένων ἀνδρῶν κεχορηγημένην πολλὰς ἡμέρας πολιορκήσας καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλὼν μόγις εἶλε κατὰ κράτος. — « ἐκ θαλάσσης ». Ξ. Ἄν. 1, 2, 22. ὅρος περιέχει ὄχυρόν πάντη ἐκ θαλάσσης εἰς θάλατταν. ὥστε ὁ Μ. περιέκλεισεν ἀπὸ τῆς

ἀποστειλας τὸν παράπλου ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὡς μὴ τινα ὠφέλειαν κατὰ θάλασσαν γίγνεσθαι τοῖς Μιτυληναίοις, καὶ ἐν 3 τούτῳ αὐτὸς μὲν νόσφ τελευτᾷ, καὶ εἶπερ τι ἄλλο, καὶ τοῦτο ἐν τῷ τότε ἐβλάφη τὰ βασιλέως πράγματα. Αὐτοφραδάτης δὲ καὶ Φαρνάβαζος ὁ Ἀρταβάζου, ὅτῳ καὶ ἐπέτρεψε τελευτῶν ὁ Μίμμων τὴν αὐτοῦ ἀρχὴν ἔσπε Δαρεῖόν τι ὑπὲρ αὐτῆς γνώ- ναι, ἀδελφιδῶ αὐτοῦ ὄντι, οὗτοι τῇ πολιορκίᾳ οὐκ ἀρρώστως προσέκειντο. καὶ οἱ Μιτυληναῖοι τῆς τε γῆς εἰργόμενοι καὶ ἀπὸ 4 θαλάσσης πολλαῖς ναυσὶν ἐφορμούσασιν φρουρούμενοι πέμψαντες παρὰ τὸν Φαρνάβαζον ὁμολογίας ἐποίησαντο, τοὺς μὲν ξένους τοὺς παρ' Ἀλεξάνδρου σφίσι κατὰ συμμαχίαν ἤκοντας ἀπελθεῖν, Μιτυληναῖους δὲ καθελεῖν μὲν τὰς πρὸς Ἀλεξάνδρον σφίσι γενομένας στήλας, ξυμμάχους δὲ εἶναι Δαρεῖου κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν ἐπ' Ἀνταλκίδου γενομένην πρὸς βασιλέα Δα- ρεῖον, τοὺς φυγάδας δὲ αὐτῶν κατιέναι ἐπὶ τοῖς ἡμέτεσι τῶν τότε ὄντων ὅτε ἔφυγον. ἐπὶ τούτοις μὲν δὴ ἡ ξυμβασίς τοῖς 5

ἤραξ τὴν πόλιν Μιτυλήνην διὰ δι- πλῆς τάφρου διηκούσας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς λιμένος μέχρι τοῦ ἑτέρου. — «ἐπιο- κοδομησάμενος» = ἀκολουθῶν οἰκο- δομήσας ὁ στρατόπεδον ἤτοι φρούρια μετὰ ὀχυρωμάτων εἰς ὅ διαφόρους θέσεις πρὸς ἄμυναν τοῦ χαρακώμα- τος. Πολυβ. 2. 46. — «Σίγριον» τὸ πρὸς Δ. ἀκρωτήριον τῆς νήσου νῦν Κάβο σίγρι. — «προσβολή» = προσ- ὀρμισις καταγωγῆ. — «Γεραιστοῦ» πόλις ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου Μ. Α. ἀ- κρωτηρίου τῆς Εὐβοίας νῦν κάβο μανδύλι. — «τὸν παράπλου» — τὰ παραπλέοντα πλοῖα ἵνα ληστεύωσιν ἢ ἐμποδίζωσι τὴν προσόρμισίν των.

3.) «Ἐἶπερ τι ἄλλο» = πρὸ πάντων, μάλιστα τοῦτο. ἐξαιρεῖ τι σφόδρα. — «Φαρνάβαζος» ὡς υἱὸς τοῦ Ἀρταβάζου. ἔχοντος γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τοῦ Μίμμωνος καλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀρ. ἀδελφιδῶς αὐτοῦ. — «εἴστε-γνώνοι» ὡς καὶ τὸ μέγρι κατ' ἀναλογίαν τοῦ πρὶν μετ' ἀ- παρ. συντασσόμενα. — «οὐκ ἀρρώ- στως» = graviter.

4.) «Ξείους» = μισθοφόρους στ. αἰτιάτας. — «στήλας» ἐκ λίθου

ἴστασαν. αἱ πόλεις ἐν αἷς ἐγράφοντο αἱ συνθήκαι εἰρήνης ἢ συμμαχίας ἰδ' ὡς ἐν κοινοῖς ἱεροῖς ὡς ἐν Δελφοῖς. (Ἰσοκ. Παν. 180. ἐντεῦθεν ἡ λέξις στήλη ἐδόχλου καὶ συνθήκην διὸ «καθελεῖν τὰς στήλας» = καταργεῖν τὴν συνθήκην. «ἐπ' Ἀνταλκίδου» = ὑπὸ καὶ διὰ τῆς συμμαχίας τοῦ Ἀνταλκίδου. (387 π. Χ.) κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐπονειδίστου ταύτης εἰρή- νης ἢ Σπάρτης ἐπέτρεψε 1) νὰ ὑπο- ταχθῶσιν αὐτοῖς εἰς τὸν Περσικὸν ζυγὸν πᾶσαι αἱ κατὰ τὴν μ. Ἀσίαν Ἑλλ. ἀποικίαι. 2) αἱ λοιπαὶ Ἑλλ. πολιτεῖαι νὰ κηρυχθῶσιν αὐτόνομοι πρὸς ἐξασθένειαν τῶν Ἀθηναίων. ἡ συνθήκη ὅμως αὕτη δὲν συνετελέ- σθη ἐπὶ Δαρεῖου τοῦ Κοδρμαννοῦ ὡς ἐσφαλμένους ἀναφέρει ὁ Ἀρ. ἀλλ' ἐπὶ Ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος. Ξ. Ἑλ. 4. 8, 12. Πολ. 1, 6, 2. — ἐπὶ τοῖς ἡμέτεσι» = ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ νὰ ἀ- ποδοθῶσιν αὐτοῖς τὰ ἡμέτερα τῆς πε- ριοχῆς των ἣν εἶχον ὅτε ἐξωρί- σθησαν.

5.) «Τοὺς ἔχοντας» (χρήματα) = πλοῦσιους. — «εἰς τὸ κοινόν.» = εἰς τὴν κοινότητα ἢ πολ. αὕτη δια-

- Μιτυληναίους πρὸς τοὺς Πέρσας ξυνέβη. Φαρνάβαζος δὲ καὶ Ἀυτοκραδάτης, ὡς παρῆλθον ἀπαξ εἰσω τῆς πόλεως, φρουρὰν τε ἐς αὐτὴν εἰσήγαγον καὶ φρουραρχὸν ἐπ' αὐτῇ Λυκομήδην Ῥοδίον, καὶ τύραννον ἐγκατέστησαν τῇ πόλει Διογένην, ἕνα τῶν φυγάδων· χρήματά τε εἰσέπραξαν τοὺς Μιτυληναίους τὰ μὲν βίᾳ ἀρελομένοι τοὺς ἔχοντας, τὰ δὲ ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες.
- 2 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι Φαρνάβαζος μὲν ἐπλεῖ ἐπὶ Λυκίας ἄγων τοὺς μισθοφόρους, Ἀυτοκραδάτης δὲ ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους, καὶ ἐν τούτῳ καταπέμπει Δαρεῖος Θυμῶνδαν τὸν Μέντορος, αὐτὸν μὲν τοὺς ξένους παρὰ Φαρναβάζου παραληψόμενον καὶ ἀνάξοντα παρὰ βασιλέα, Φαρναβάζῳ δὲ ἐρῶντα ἀρ-
2 γειν ὄσων Μένων ἤρχε. καὶ παραδούς τούτῳ τοὺς ξένους Φαρναβάζος ἐπλεῖ παρ' Ἀυτοκραδάτην ἐπὶ τὰς ναῦς, ὡς δὲ ὁμοῦ ἐγένοντο, δέκα μὲν ναῦς στέλλουσιν ἐπὶ τὰς Κυκλάδας νήσους Δατάμην ἄνδρα Πέρσῃν ἄγοντα, αὐτοὶ δὲ ναυτὶν ἑκατόν ἐπὶ Τενέδου ἐπλευσαν· κατακομισθέντες δὲ τῆς Τενέδου εἰς τὸν βόρειον καλούμενον λιμένα πέμπουσι παρὰ τοὺς Τενεδίους καὶ κελεύουσι τὰς στήλας τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ τοὺς Ἕλληνας γενόμενας σφίσι, ταύτας μὲν καθελεῖν, πρὸς Δαρεῖον δὲ ἄγειν τὴν εἰρήνην ἣν ἐπὶ Ἀνταλκίδου Δαρεῖῳ συνέ-
3 θεντο. Τενεδίοις δὲ τὰ μὲν τῆς εὐνοίας ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἐποίει μᾶλλον· ἐν δὲ τῷ παρόντι ἄπορον ἄλλως ἐδόκει ὅτι μὴ προσχωρήσαντας τοῖς Πέρσαις σώζεσθαι·

γαγῆ τῶν Π. ἐπιβάλλειν τύραννον καὶ φόρους ἀντίθετος τῆς τοῦ μεγ. Ἀλεξάνδρου.

κ. 2 4.) «Ἄλλας» ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Αἰσβον ὑπονοοῦνται αἱ ἀμέσως κατωτέρω μνημονευόμεναι Τενέδος καὶ Κυκλάδες ὡς ἡ Σίφνος. — «ἤρχε» ὑπερσυντ. ὅτε δῆλον ὅτι ἔξῃ, ἔτι.

2.) «Ἐπὶ τὰς ναῦς» = ἵνα τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στόλου ἀναλάβῃ. — α) Τενέδου» γεν. κτγ. τοῦ εἰς τὸν βόρειον λιμένα, ἕνεκα τῆς θέσεώς της ὡς ἀντικρὺ τῆς Τρωάδος καὶ τῶν 2 αὐτῆς λιμένων ἦν σπουδαία ἡ νῆσος αὕτη διότι εὐκόλως ἤρδονατο εἰς Πέρ. ἐνεῖθεν ὀρμώμενοι νὰ ἐπιφέρωσι περισπασμὸν εἰς τὰ νῦτα τῶν

Μακεδόνων καὶ ἀποκόψωσιν αὐτοῖς τὸν Ἑλλήσποντον.

3.) «Τὰ μὲν τῆς εὐνοίας Τενεδίοις ἐποίει μᾶλλον ἐς Ἀλέξανδρόν τε καὶ τοὺς Ἕλληνας ἢ ἐς τοὺς Πέρσας» = οἱ Τ. ἡνδούον, εἶχον συμπάθειαν μᾶλλον πρὸς τὸν Ἀλ. ἢ τοὺς Π. ἀντὶ δὲ τοῦ ἀπλοῦ ἢ εὐνοια ὁ Ἀρ. ἐπροτίμησε τὴν περιγραφὴν «τὰ τῆς εὐνοίας» ἵνα δηλώσῃ τὴν εὐνοίαν κατὰ τὸς διαφόρους αὐτῆς ἐνεργείας καὶ ἐξωτερικὰς ἐκφάνσεις. ποιεῖν εἰς τινα = διὰ τινα δραστήριον εἶναι πρὸς τὸ μέρος τινὸς κλίνειν κατὰ μέρος δὲ ἢ ἀπομίμησης Θεοῦ. 2. 8. ἡ εὐνοια παρὰ πολὺ ἐποιεῖ τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Ἀσκεδαμονίους. — οὐδ' ὀλίγου» (χρόνου) = ἐν βραχείῳ χρόνῳ.

ἐπεὶ οὐδὲ Ἠγελόφω, ὅτῳ προσετέτακτο ὑπὸ Ἀλεξάνδρου αὐθις
ξυναγαγεῖν δύναμιν ναυτικὴν, τοσαύτη ξυνηγμένη ἦν ὡς δι'
ὀλίγου προσδοκᾶν ἔσεσθαι ἂν σρῖσι παρ' αὐτοῦ τινὰ ὠφέλειαν.
οὕτω μὲν δὴ οἱ ἀμφὶ Φαρνάβάζον τοὺς Τενεδίους φόβῳ μάλ-
λον ἢ ἐθέλοντας παρεστήσαντο.

Ἐν δὲ τούτῳ Πρωτέας ὁ Ἀνδρονίκου ἐτύγγανε μὲν ξυναγα- 4
γῶν ἐξ Εὐβοίας τε καὶ Πελοποννήσου ναῦς μακρὰς ὑπὸ Ἀν-
πάτρου τεταγμένους, ὡς εἶναι τινὰ ταῖς τε νήσοις φυλακὴν καὶ
αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι, εἰ, καθάπερ ἐξηγγέλλετο, ἐπιπλέσειεν οἱ βάρ-
βαροι· πυθόμενος δὲ Δατάμην περὶ Σίφνον ὁρμῆν δεκα ναυσίν,
αὐτὸς ἔχων πεντεκαίδεκα νυκτὸς ἀνάγεται ἀπὸ Χαλκίδος τῆς
ἐπὶ τῷ Εὐρώπῳ· καὶ προσσχὼν ἔωθεν Κύθῳ τῇ νήσῳ τὴν μὲν 5
ἡμέραν αὐτοῦ αὐλλίζεται, ὡς σαφέστερόν τε διαπυθέσθαι τὰ περὶ
τῶν δεκά νεῶν καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φοβερώτερον προσπεσεῖν τοῖς Φοί-
νιξιν· ὡς δὲ ἔμαθε σαφέως τὸν Δατάμην ξὺν ταῖς ναυσὶν ἐν Σί-
φνῳ ὁρμῶντα, ἐπιπλεύσας ἔτι νυκτὸς ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔω καὶ
ἀπροσδοκῆτοισ ἐπιπεσῶν ὁπῶ μὲν ναῦς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἔλαβε·
Δατάμης δὲ μετὰ δυσὶν τριηροῖν ἐν τῇ πρώτῃ προσμίξει τῶν
ἅμα Πρωτέα νεῶν ὑπεκφυγῶν ἀπεσώθη πρὸς τὸ ἄλλο ναυτικόν.

Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἐς Γόρδιον παρῆλθε, πόθος λαμβάνει αὐ- 3
τὸν ἀνεληθόντα ἐς τὴν ἄκραν, ἵνα καὶ τὰ βασίλεια ἦν τὰ Γορ-
δίου καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Μίδου, τὴν ἅμαξαν ἰδεῖν τοῦ Γορ-
δίου καὶ τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν. λόγος δὲ περὶ τῆς 2
ἀμάξης ἐκείνης παρὰ τοῖς προσχώροις πολὺς κατέχευε, Γόρδιον
εἶναι τῶν πάλαι Φρυγῶν ἄνδρα πένητα καὶ ὀλίγην εἶναι αὐτῷ

5.) «Ἐτι νυκτὸς» ἐν τῷ ἀκόμῃ
ἦτο οὐξ. — «ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔω» sub
ipsum ortum solis, αὐτὴν = ἀκριβοῦς.
Θου. 2, 3, 4. φυλάξαντες ἔτι νύκτα
καὶ αὐτὸ τὸ περίρθηρον ἔχουσαν. —
«ἀπροσδοκῆτοισ» ἀντὶ παρὰ προσδο-
κίαν αὐτοῖς. — «προμίξει» = συμ-
πλοκῆ. Θου. 5. 72. 4. καὶ τοὺς πο-
λεμίους φθάσαι τῇ προσμίξει.

κ. 3. 4.) «Γόρδιον» ἡ παλαιὰ
πρωτεύουσα τῶν φρυγικῶν βασιλείων
ἕνεκα τῆς λαμπρᾶς τοποθεσίας αὐ-
τῆς κέντρον τῶν περαιτέρω ἐπιχει-
ρήσεων τοῦ Ἀλ. πρὸς κατάληψιν
τῆς μεγάλῃς ὁδοῦ τῆς φερούσης πρὸς
τὴν ἀνω Ἀσίαν.

2.) «Λόγος πολὺς κατέχευε» =
φήμη, παράδοσις. 4, 14, 6. ὁ πλείων
λόγος κατέχει. Θου. 1. 40. ὁ λόγος
κατέχει. — «ἐπιπῆναι» ποιητικὸς
καὶ τῶν μεταγενεστέρων εὐπὸς ἰδίας
ἀντὶ ἐπιπέσθαι. — «ἔστε ἐπὶ βου-
λυτῆν» = ἡ ἐπέτρα ἰδίως ἡ ὥρα τῆς
ἡμέρας καθ' ἣν λύονται ἀπὸ τοῦ
ζυγοῦ οἱ βόες. Ὀμ. Ψλ. Π. 779.
ἦμος δ' ἡλίους μετενίσσεται βουλυ-
τὸν δε. — Λουκ. κατάπλ. 4. καὶ
σχεδὸν ἀμφὶ βουλυτὸν ἔστιν. — «τὸ
θεῖον» τοῦ διοσημειοῦ prodigii. — «ἀπὸ
γένους» κληρονομικὸν ἦν τὸ δῶρον τῆς
μαντείας ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν πα-
ραδιδόμενον. — Cic. d. divin. 4, 41.

γῆν ἐργάζεσθαι καὶ ζεύγη βρωῶν δύο· καὶ τῷ μὲν ἀροτριᾶν, τῷ δὲ
 3 ἄμαξέυειν τὸν Γόρδιον· καὶ ποτε ἀρούντος αὐτοῦ ἐπιπτήναι ἐπὶ τὸν
 ζυγὸν αὐτὸν καὶ ἐπιμεῖναι ἔσπε ἐπιβουλυτὸν καθήμενον· τὸν δὲ ἐκ-
 πλαγέντα τῇ ὄψει εἶναι κοινώσοντα ὑπὲρ τοῦ θεοῦ παρά τοὺς Τελ-
 μισσέας τοὺς μάντις· εἶναι γὰρ τοὺς Τελμισσέας σοφοὺς τὰ θεῖα
 ἐξηγείσθαι καὶ σφισιν ἀπὸ γένους δεδῶσθαι αὐτῆς καὶ γυναίξῃ· καὶ
 4 παῖσι τὴν μαντείαν· προσάγοντα δὲ κόμη τινὶ τῶν Τελμισσέων
 ἐντυχεῖν παρθένῳ ὕδρευομένη καὶ πρὸς ταύτην εἰπεῖν ὅπως οἱ τὸ
 τοῦ αἵτου ἔσχε· τὴν δὲ, εἶναι γὰρ καὶ αὐτὴν τοῦ μαντικῆ γένους,
 θύειν κελεύσαι τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ἐπανελθόντα εἰς τὸν τόπον
 αὐτόν· καὶ δεηθῆναι γὰρ αὐτῆς Γόρδιον, τὴν θυσίαν ξυνεπι-
 σπομένην οἱ αὐτὴν ἐξηγήσασθαι, θῦσαι τε ὅπως ἐκείνη ὑπετί-
 θετο τὸν Γόρδιον καὶ ξυγγενέσθαι ἐπὶ γάμῳ τῇ παιδί· καὶ γε-
 5 νέσθαι αὐτοῖν παῖδα Μίδα· ὄνομα· ἤδη τε ἄνδρα εἶναι τὸν
 Μίδα· καλὸν καὶ γενναῖον καὶ ἐν τούτῳ στάσει πιέζεσθαι ἐν
 σφισι τοὺς Φρύγας, καὶ γενέσθαι αὐτοῖς χρησμὸν ὅτι ἄμαξα
 ἄξει αὐτοῖς βασιλέα καὶ ὅτι οὗτος αὐτοῖς καταπαύσει τὴν
 στάσιν· ἔτι δὲ περὶ αὐτῶν τούτων βουλευομένοις εἰλθεῖν τὸν
 Μίδα· ὁμοῦ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ καὶ ἐπιστήναι τῇ ἐκκλη-
 6 σίᾳ αὐτῇ ἄμαξῃ· τοὺς δὲ, ἑμβυαλόντας τὸ μαντεῖον, τοῦτον
 ἐκείνον γινῶναι ὄντα ὄντινα ὁ θεὸς αὐτοῖς ἔραζεν ὅτι ἄξει ἡ
 ἄμαξα· καὶ καταστήσεται μὲν αὐτοῖς βασιλέα τὸν Μίδα, Μί-
 δαν δὲ αὐτοῖς τὴν στάσιν καταπαύσαι, καὶ τὴν ἄμαξαν τοῦ

4.) «Προσάγοντα» ὡς ἀντικείμε-
 αὐτοῦ ὑπονοεῖται τὴν ἄμαξαν. —
 «ὅπως οἱ... ἔσχε» τίνι τρόπῳ συνέθη
 αὐτῷ τὸ κατὰ τὸν αἵτου γεγονός. —
 «τὸν τόπον αὐτὸν» ἐνθα ἐπίταξεν
 ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ τοῦ ὁ αἵτου. — «θῦ-
 σάει τε» ὁ τε ἀποδίδεται εἰς τὸν πρὸ
 τοῦ ξυγγενέσθαι ὑπάρχοντα
 καὶ τὰ δὲ ἀπαρέμφ. ἐξαρτῶνται ἐκ
 τοῦ «λόγος πολλὸς κατεῖχε». — ἀπε-
 τίθετο = συμβουλήν ἐδίδοε διαρκού-
 σης τῆς θυσίας ἐντεῦθεν καὶ ὁ παρα-
 τατικός. — «ξυνεπισπομένην» =
 συνεπικολούθησασαν.

5.) «Ἢδη τε εἶναι καὶ πιέζε-
 σθαι» ἐκ τοῦ λόγου κατέχει. —
 «χρησμὸν». Ius. 41, 7. consulentibus
 de fine discordiarum oracula respon-
 derunt, regem discordiis opus esse.

Iterato quaerentibus de persona
 regis jubentur eum regem observare
 quem reuersi primum in templum
 Jovis euntem cum plastro reperis-
 sent. — «αὐτῇ ἄμαξῃ» ὡς 4, 2, 6.
 αὐτοῖς τοῖς ἴπποις, ὅτι ἐπὶ τῆς ἄμα-
 ξῆς ἐστὶ καθήμενος προσήλθεν εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν ἐξαιρέται ὡς εἰωθός.

6.) «Ἄκρα» = ἀκροπόλει — in-
 templo Jovis. Ius. 41, 7. — «ἐπὶ
 τῇ προμῆ» = ὅτι ἐπιμψε τὸν αἵ-
 τόν. — «γρήναι» = οὐ εἶνε πε-
 πρωμένον. ὁ Ἄρρ. ὡσπερ ὁ Ἥρ.
 χρῆται τῷ ῥήματι τούτῳ ἐπὶ τῶν
 ὑπὸ τῆς τύχης προσωρισμένων πραγ-
 μάτων. — «ἄρξαι» κύριον γενέ-
 σθαι, βασιλεύσαι. Curt. 3, 4, 16.
 Asiae potiturum qui inexplicabile vin-
 culum solvisset.

πατρός ἐν τῇ ἄκρᾳ ἀναθῆναι χαριστήρια τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ αἵτου τῇ πομπῇ. πρὸς δὲ δὴ τούτοις καὶ τόδε περὶ τῆς ἀμάξης ἐμυθεύετο, ὅτις λύσει τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀμάξης τὸν δεσμόν, τοῦτον χρῆναι ἄρξαι τῆς Ἀσίας. ἦν δὲ ὁ δεσμός ἐκ 7 φλοιοῦ κραινείας καὶ τούτου οὔτε τέλος οὔτε ἀρχὴ ἐφαίνετο. Ἀλεξάνδρος δὲ ὡς ἀπύρως μὲν εἶχεν ἐξευρεῖν λύσιν τοῦ δεσμοῦ, ἄλλυτον δὲ περιδεῖν οὐκ ἤθελε, μὴ τινα καὶ τοῦτο ἐς τοὺς πολλοὺς κίνησιν ἐργάσῃται, οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι παίσας τῷ ξίφει διέκοψε τὸν δεσμόν καὶ λελύσθαι ἔφη. Ἀριστοβούλος δὲ λέγει ἐξελόντα τὸν ἔσπορα τοῦ ῥυμοῦ, ὃς ἦν τύλος διαβεβλημένος διὰ τοῦ ῥυμοῦ διακμπάζ, ξυνέχων τὸν δεσμόν, ἐξεληκῦται ἔξω τοῦ ῥυμοῦ τὸν ζυγόν. ὅπως μὲν δὴ ἐπράχθη τὰ ἀμφὶ 8 τῷ δεσμῷ τούτῳ Ἀλεξάνδρῳ οὐκ ἔχω ἰσχυρίσασθαι, ἀπηλλάγη δ' οὐν ἀπὸ τῆς ἀμάξης αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ὡς τοῦ λογίου τοῦ ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ δεσμοῦ ξυμβεβηκότος. καὶ γὰρ καὶ τῆς νυκτὸς ἐκείνης βρονταὶ τε καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ ἐπέσημηναν· καὶ ἐπὶ τούτοις ἔθνε τῇ ὑστεραίᾳ Ἀλέξανδρος τοῖς φήνασι θεοῖς τὰ τε σημεῖα καὶ τοῦ δεσμοῦ τὴν λύσιν.

Αὐτός δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐπ' Ἀγκύρας τῆς Γαλατικῆς ἐστέλ- 4

7.) «Ο δεσμός» ἢ ζυγόδεσμος ἐστὶν ὁ ἵμας τοῦ ζυγοῦ δι' οὗ συνεδέετο ὁ ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῶν ζῶων διερχόμενος ζυγὸς μετὰ τοῦ ῥυμοῦ καὶ ἔσπευτο ἐν τινι ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ῥυμοῦ εὐρεσκομένῳ πασσάλῳ ἢ γόμφῳ. — ἀεὶ τοὺς πολλοὺς» εἰς τὰ πλείη οὐ μόνον τῶν Μακεδόνων ἀλλὰ μάλιστα τῶν Ἀσιανῶν. — «κίνησιν» = ἐξερθεσμοῦ. βεβαίως ὁ στρατὸς εἰς τὴν διὰ τοῦ ξίφους διακοπήν ἤθελε πιστεύσει μᾶλλον καὶ μετὰ ταῦτα διηγεῖται αὐτὴν ὡς δ' ἐν τῷ ὄψι τοῦ Κολόμβου οὐχὶ τὸ ἀποτελεσμα ἄλλ' ἢ καινότες τῆς λύσεως ἐστὶν ἀπόδειξις τῆς μεγαλοφυΐας. Droysen Alex. σ. 162. — «Ἐστορα» ἔσπορα (ἔημι) = πάσσαλος, γόμφος. — «τύλος» πᾶν ἐξέχων σῆμα ἰδίως ζύλιος γόμφος.

8.) «Ἀμφὶ τῷ» ἀνάτικον ἀντὶ «περὶ τόν». — «δ' οὐν» = τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι. προστίθεται διὰ τούτου πραγματικὸν τι γεγονός ὅπερ

ὁ συγγραφεὺς ἀναποφάσιτον ἀφίνει. Ε. Ἀν. 1, 3, 5. εἰ μὲν δὲ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα, σείρησμαι δ' οὐκ ἔμας. — «ξυμβεβηκότος» = ἐκπληρωθέντος. — «ἐπέσημηναν» ἀμαετ. = διὰ σημεῖων ἐφανέρωσαν. — «ἐπὶ τούτοις» κατ' ἀκολουθίαν τούτων. — «φήνασι» τοῖς φανερώσασσι τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ σημεῖα Ε. Ἀν. 4, 3, 13. ἐγγχεῖν ἐκέλευε καὶ εὐχθεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς.

κ. 4. 1.) «Ἀγκύρας» ἀργατοτάτη ὑπὸ Μίδα θεμελιωθεῖσα νῦν Ἄνκορα. ἐπὶ τῶν ῥωμαίων ὅτε τὰ μάλιστα ἤκμαζε ἦν πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Γαλατίας, καὶ κέντρον τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν ὁδῶν φερουσῶν εἰς Κιλικίαν Συρίαν καὶ ἄνω Ἀσίαν ἔχουσα τὸ λαμπρὸν ὡς μετὰ τὴν ἔριον τῶν αἰῶν τῆς. — «Παφλαγονίαν» ἢ Παφλαγονίαν κατὰ τὴν Β. παραλίαν τῆς μ. Ἀσίας ὠκεῖτο ὑπὸ ἡμεβαρβάρου λαοῦ συρικῆς καταγωγῆς συγγενοῦς τοῦ τῶν Καπαδοκῶν. — «ἐνδοκίτων» βουλομένων παραδοῦναι.

λειτο· κἀκεῖ αὐτῷ πρεσβεία ἀφικνεῖται Παρλαγονῶν, τὸ τῶ
 2 ἔθνος ἐνδιδόντων καὶ ἐς ἠκολογίαν ζυμβαίνοντων· ἐς δὲ τὴν γῶ-
 ραν ζῆν τῇ δυνάμει μὴ ἐσβαλεῖν ἐθέοντο· τούτοις μὲν δὴ προσ-
 τάσσει Ἀλέξανδρος ὑπακούειν Κάλῃ τῷ σατραπῆι Φρυγίας,
 αὐτὸς δὲ ἐπὶ Καππαδοκίας ἐλάσας ζύμπασαν τὴν ἐντὸς Ἀ-
 3 λυος ποταμοῦ προσηγάγετο καὶ ἔτι ὑπὲρ τὸν Ἄλυν πολλήν
 καταστήσας δὲ Καππαδοκῶν Σαβίταν σατραπῆν αὐτὸς προ-
 3 ἦγεν ἐπὶ τὰς πύλας τὰς Κιλικίας, καὶ ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ Κύ-
 ρου τοῦ ζῆν Ξενοφῶντι στρατόπεδον, ὡς κατεχομένας τὰς πύ-
 λας φυλακαῖς ἰσχυραῖς εἶδε, Παρμενίωνα μὲν αὐτοῦ καταλεί-
 4 πει σὺν ταῖς τάξεσι τῶν πεζῶν ὅσοι βαρύτερον ὠπλισμένοι
 ἦσαν· αὐτὸς δὲ ἀμφὶ πρώτην φυλακὴν ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπα-
 πιστάς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριῆνας προῆγε τῆς νυ-
 κτὸς ἐπὶ τὰς πύλας, ὡς οὐ προσδεχομένοις τοῖς φύλαξι ἐπιπε-
 4 στεῖν, καὶ προσάγων μὲν οὐκ ἔλαθεν, ἐς ἴσον δὲ αὐτῷ κατέστη
 ἢ τόλμα· οἱ γὰρ φύλακες αἰσθόμενοι Ἀλέξανδρον αὐτὸν προσ-
 ἄγοντα λιπόντες τὴν φυλακὴν ὄχοντο φεύγοντες, τῇ δὲ ὑστε-
 5 ραῖα ἅμα τῇ ἔφ ζῆν τῇ δυνάμει πάσῃ ὑπερβαλῶν τὰς πύλας
 κατέβαινον ἐς τὴν Κιλικίαν, καὶ ἐνταῦθα ἀγγέλλεται αὐτῷ
 Ἀρσάμης ὅτι πρόσθεν μὲν ἐπενοεῖ διασώζειν Πέρσας τὴν
 Ταρσόν, ὡς δὲ ὑπερβέβληκτοτα ἤδη τὰς πύλας ἐπίθετο Ἀλέ-
 ξανδρὸν ἐκλιπεῖν ἐν νῶ ἔχειν τὴν πόλιν· δεδιέναι οὖν τοὺς Ταρ-
 σεάς μὴ ἐφ' ἀρπαγὴν τραπείσ οὕτω τὴν ἀπόλειψιν τῆς Ταρ-

2.) «Ἐντὸς Ἄλυος». ὁ μέγι-
 στος οὗτος ποταμὸς τῆς μ. Ἀσίας
 νῦν Κισίλιμακ βέβαιον πρῶτον πρὸς
 Α. καὶ εἶτα πρὸς Β. ὁρᾷται τὴν Παρ-
 λαγονίαν ἀπὸ τοῦ Πόντου καὶ τὴν
 ὄλην Ἀσίαν εἰς ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν
 τοῦ Ἄλυος Ἀσίαν.

3.) «Πύλας τῆς Κιλικίας» τὰ
 στενὰ ταῦτα τῆς Κιλικίας (Fauri
 pylae portae Ciliciae) νῦν Γουλέν
 Μιπογὰ 3,600 πόδας ὑπὲρ τὴν ἐπι-
 φάνειαν τῆς θαλάσσης δι' ὧν καὶ νῦν
 ἔτι διέρχεται ἡ κυρία ὁδὸς ἀπὸ τῆς
 μ. Ἀσίας εἰς τὴν Κιλικίαν εἰσι
 κλεισώρια τοῦ ὄρους Ταύρου. Ἰσίου
 σπενὸν μέρος αὐτῶν ἐκαλεῖτο «τὸ
 Κύρου στρατόπεδον» Ε. Κ. Α. 1,
 2, 20. ἐντεῦθεν ἐπειρώοντο ἐμβαλεῖν
 εἰς τὴν Κιλικίαν· ἢ δὲ εἰσβολὴ ἦν

ὁδὸς ἀμαξίτος, ὁθία ἰσχυρῶς καὶ
 ἀμήχανος εἰσελθεῖν στρατεύματι, εἴ-
 τις ἐκόλυεν. — Curt. 3. 11. 11.
 Alexander fauces jugi quae Pylae
 appellantur intravit. — ἀπώτην
 φυλακὴν» 6-9 μ. μ. ἰδ. 1, 23, 2.
 ἀόπισταστὰς, τοξότας, Ἀγριῆνας»
 ἰδ. Προλ. σ. 54, καὶ 55.

4.) «Ἐς ἴσον κατέστη» = ἴσ-
 ρεν εἰς τὸ αὐτὸ πρακτικῶν ἀποτί-
 λημα καὶ ζῆν ἀπαρτίστῃτος ἤθελε
 πλησιάσει. — «τὴν φυλακὴν» τὴν
 θέσιν ἐνθα ἐφύλαττον.

5.) «Ἀρσάμης» ἀρχηγὸς τῶν
 Περσῶν ἐν τῇ παρὰ τῷ Γρανικῷ
 μάχῃ εἶτα φρούραρχος Ταρσοῦ φο-
 νεύεται ἐν τῇ παρὰ τῷ Ἰσθμῷ μάχῃ.
 — «Ταρσόν» Ταρσοὺς καὶ Ταρσοὶ
 νῦν Τερσοὺς πρωτεύουσα τῆς Κιλι-

σοῦ ποιήσῃται. ταῦτα ἀκούσας δρόμῳ ἦγεν ἐπὶ τὴν Ταρσὸν 6
τοὺς τε ἰππέας καὶ τῶν ψιλῶν ὅσοι κουφότατοι, ὥστε ὁ Ἀρσά-
μης μαθὼν αὐτοῦ τὴν ὁρμὴν σπουδῇ φεύγει ἐκ τῆς Ταρσοῦ
παρὰ βρασιλέα Δαρεῖον οὐδὲν βλάβας τὴν πόλιν.

Ἀλέξανδρος δέ, ὡς μὲν Ἀριστοβούλῳ λέλεκται, ὑπὸ καμά-7
του ἐνόησεν· οἱ δὲ εἰς τὸν Κύνδον ποταμὸν λέγουσι ῥίψαντα
νῆξασθαι, ἐπιθυμήσαντα τοῦ ὕδατος, ἰδρῶντα καὶ καύματι
ἐγόμενον. ὁ δὲ Κύνδος εἶε διὰ μέσης τῆς πόλεως· ὅσα δὲ ἐκ τοῦ
Ταύρου ὄρους τῶν πηγῶν αἱ ἀνισχουσῶν καὶ διὰ χώρου καθα-
ροῦ ῥέων, ψυχρὸς τέ ἐστι καὶ τὸ ὕδωρ καθαρὸς· σπασμῶ τε οὖν 8
ἔχεται Ἀλέξανδρον καὶ θέρμας ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνία ξυνε-
χει. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἰατροὺς οὐκ αἴεσθαι εἶναι βιώσιμον
Φίλιππον δὲ Ἀκαρνανά, ἰατρὸν ξυνόντα Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὰ τε
ἀμφὶ ἰατρικὴν ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμενον καὶ τὰ ἄλλα οὐκ
ἀδόκιμον ἐν τῷ στρατῷ ὄντα, καθῆραι ἐθέλῃν Ἀλέξανδρον
φαρμάκῳ· καὶ τὸν κελεύειν καθῆραι. τὸν μὲν δὴ παρασκευά-9
ζειν τὴν κύλικα· ἐν τούτῳ δὲ Ἀλεξάνδρῳ δοθῆναι ἐπιστολὴν
παρὰ Παρμενίωνος φυλάξασθαι Φίλιππον· ἀκούειν γὰρ διε-
φθάρθῃ ὑπὸ Δαρεῖου χρήματιν ὥστε φαρμάκῳ ἀποκτεῖναι
Ἀλέξανδρον. τὸν δέ, ἀναγνόντα τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἔτι μετὰ
χεῖρας ἔχοντα αὐτὸν μὲν λαβεῖν τὴν κύλικα ἐν ἧ ἦν τὸ φάρ-
μακον τὴν ἐπιστολὴν δὲ τῷ Φιλίππῳ δοῦναι ἀναγνῶναι. καὶ 10

κίας παρὰ τὸν Κύνδον ποτ. — «ἐν
νῷ ἔχειν» ἀντὶ «εἶχε» ἢ μετάβασις
ἀπὸ τῆς τοῦ ὅτι συντάξεως εἰς τὴν
διὰ ἀπαρεμφάτου καὶ τανάπαλιν ἀπὸ
τῆς ἀπαρεμφατικῆς εἰς τὴν διὰ τοῦ
ὅτι μετὰ τὰ ἀγγέλλειν λέγειν συ-
νήθησι παρ' Ἀρροῦν.

7.) «ῥίψαντα» (ἑαυτὸν) τὸ ἀ-
μετάδ. ῥίπτειν λίαν σπάνιον. 3, 48,
9. — «ἐπιθυμήσαντα» = ἐπιθυμία.
Λουκ. π. οἴκου 4. Ἀλέξανδρος ἐπε-
θύμησεν ἐν τῷ Κύνδῳ λούσασθαι
καλὸν τε καὶ διαυγῆ τὸν ποταμὸν
ἰδὼν καὶ ἀσφαλῶς βαθὺν καὶ προση-
νῶς ὄξυν καὶ νῆξασθαι ἡδὺν καὶ θέ-
ρους ὡρα ψυχρῶν. Ius. 44, 8. captus
Cydni fluminis amoenitate, per me-
diam urbem fluentis. Curt. 3, 12 2.

8.) «σπασμῶ» (σπάσι) = τιναγ-
μῶ, σπασμοειδῆ κινήσει. — «βιώ-
σιμον» = οἱ μὲν ἄλλοι ἰατροὶ ἐνό-

μιζον ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ζήσῃ
ὁ Ἀλ. — «ἐς τὰ μάλιστα πιστευόμε-
νον» (ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου) = τῆς
ὕψιστης ἐμπιστοσύνης ἀπολαύοντα
15, 4. Ἰφικράτην δὲ ἐς τὰ μάλιστα
ἐτίμησε. — «καθῆραι φαρμάκῳ» =
εἶπεν ὅτι θέλει νὰ δώσῃ τῷ Ἀλ.
φάρμακον καθαρτικόν.

9.) «φυλάξασθαι Φ.» ἐξαρτά-
ται ἐκ τῆς ἐν τῇ ἐπιστολῇ περιεχο-
μένης νοουθεσίας = λέγουσαν ἢ νουθε-
τοῦσαν ὅτι πρέπει νὰ φυλάττῃται
τὸν Φιλ. — Iust. 44, 8 Parmenio
ignarus infirmitatis Alexandri scri-
pserat, a Philippo medico caveret,
nam corruptum illum a Dareo ingenti
pecunia esse. — «ὥστε» = ἐπὶ τῷ
σκοπῷ ἵνα. — «μετὰ χεῖρας» συνη-
θέτερον ἀπαντᾷ ἐν χερσίν.

10.) «ἔνδον» ἐκ τῆς ἀταρά-
χου φυσιογνωμίας τοῦ ἰατροῦ ἐδη-

ἰμοῦ τόν τε Ἀλέξανδρον πίνειν καί τόν Φίλιππον ἀναγιγνώσκειν τὰ παρά τοῦ Παρμενίωνος. Φίλιππον δὲ εὐθὺς ἐνδήλων γενέσθαι ὅτι καλῶς οἱ ἔχει τὰ τοῦ φαρμάκου· οὐ γὰρ ἐκπλάγηται πρὸς τὴν ἐπιστολὴν, ἀλλὰ τσοῦν δὲ μόνον παρακαλέσαι Ἀλέξανδρον, καί ἐς τὰ ἄλλα οἱ πείθεσθαι ὅσα ἐπαγγέλλοιτο σωθῆσθαι γὰρ πειθόμενον. καὶ τὸν μὲν καθαρῆναι τε καὶ βράσαι αὐτῷ τὸ νόσημα. Φιλίππῳ δὲ ἐπιδειξάι ὅτι πιστός ἐστιν αὐτῷ φίλος, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ὅτι αὐτοῖς τε τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν καὶ πρὸς τὸ ἀποθανεῖν ἐρρωμένως.

- 5 Ἐκ δὲ τούτου Παρμενίωνα μὲν πέμπει ἐπὶ τὰς ἄλλας πόλεις, αἱ δὲ ἄρ' ὀρίζουσι τὴν Κιλικίων τε καὶ Ἀσσυρίων γῶραν, προκαταλαβεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν πάροδον, δοῦς αὐτῷ τῶν τε ξυμμάχων τοὺς πεζοὺς καὶ τοὺς Ἑλληνας τοὺς μισθοφόρους καὶ τοὺς Θράκας, ὧν Σιτάλκης ἡγεῖτο, καὶ τοὺς ἰππέας δὲ 2 τοὺς Θετταλοὺς. αὐτὸς δὲ ὕστερος ἄρας ἐκ Ταρσοῦ τῇ μὲν πρώτῃ ἐς Ἀγχίαλον πόλιν ἀρικνεῖται. ταύτην δὲ Σαρδανάπαλον κτίσαι τὸν Ἀσσύριον λόγος· καὶ τῷ περιβόλῳ δὲ καὶ

λόθῃ ὅτι εἶχεν ὁ Φίλ. πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς τὸ λυσitelές τοῦ φαρμάκου ὅπερ ἔδωκε τῷ Ἀλέξανδρῳ. «τὰ ἄλλα» (φάρμακα).

11.) «Ραῖσαι αὐτῷ τὸ νόσημα» πλημμελές τούτο οὕτως εἰρημένον καὶ παρά τὴν τῶν Ἀπτ. γρῆσιν λεγόντων ἀπλῶς βράζω = βραῖον ἔχω ἐκ τῆς νόσου ἢ ὑγιᾶς γίγνομαι. Δημ. 1, 13. πάλιν βραῖσας οὐκ ἐπὶ τὸ βραθυμεῖν ἀπέκλινε. — ἐνταῦθα «βραῖσαι α. τ. ν.» = ἡ νόσος ἐτράπη ἐπὶ τὰ βελτίω. πλὴν δὲ τοῦ Ἀρρ. καὶ οἱ δὲ. Διό. 47, 32. Πλ. Ἀλ. 49. Curt. 3, 5. Ius. 14, 8. μετὰ πλείονος ἢ ἐλάχιστος ῥητορικοῦ κόμπου διεξέρχονται αὐτὴν. «ὅτι τοῖς φίλοις βέβαιος εἰς τὸ ἀνύποπτον τυγχάνει ὢν» = ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ὑπόψιν περὶ τῆς εἰλικρινείας τῶν φίλων του. ἀλλὰ πόσον μετεβλήθη τῷ χρόνῳ ὁ εὐγενὴς οὗτος χαρακτήρ τοῦ Ἀλ. δεικνύσιν ἢ μετὰ 4 ἔτη παράφορος καταδίκη καὶ σκληρὸς βασανισμὸς τοῦ Φιλώτα. 3. 26, 1. 4. 14. 2.

κ. δ. 1. «Τὰς ἄλλας πόλεις» λέ-

γει τὰς Συρίας πόλεις σχηματιζόμενας διὰ τιτανωδῶν βράχων μέχρι τῆς θαλάσσης σχεδὸν καθηκόντων καὶ στενὴν πόλιν περικλιόντων νῦν Baïlan. E. K. A. 1, 4, 4. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει ἐπὶ πόλεις τῆς Κιλικίας καὶ Συρίας. ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τεῖχη, καὶ τὸ μὲν ἐσωθεν τὸ πρὸ τῆς Κιλικίας Συνέννεσις εἶχε καὶ Κιλικίων φυλακή, τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλείως ἐλέγετο φυλακὴ φλάττειν. διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμὸς Κάρσος ὄνομα, εὐρὸς πλείθρου. ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τευχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς καὶ παρ' ελθεῖν οὐκ ἦν βία ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τεῖχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὑπερβεν δὲ ἦσαν πέτραι ἠλίθιοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τεύχεσιν ἀμφοτέρως ἐρείστηκεσαν πόλεις.

2.) «Ἀγχίαλος» νῦν Karaduar κεῖται ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Κιλικίας οὐ μακρὰν τῶν στομίῳ τοῦ Κούδου. — ὁ μεγάλη· πρὸληψ· δηλοῦται, ὅτι ὅτε ἐθμελιώθη ἡ πόλις ἦν μεγάλη. — «ἐλυθούσα ἐπὶ μέγα

τοῖς θεμελίοις τῶν τειχῶν δῆλη ἐστὶ μεγάλη τε πόλις κτισθεῖσα καὶ ἐπὶ μέγα ἐλθοῦσα δυνάμειω, καὶ τὸ μνῆμα τοῦ Σαρδαναπάλου ἐγγὺς ἦν τῶν τειχῶν τῶν Ἀγγιάλου· καὶ αὐτὸς ἐφειστήκει ἐπ' αὐτῷ Σαρδαναπάλος συμβεβληκῶς τὰς χεῖρας ἀλλήλαις ὡς μάλιστα ἐς κρότον συμβάλλονται, καὶ ἐπίγραμμα ἐπεγέγραπτο αὐτῷ Ἀσσύρια γράμματα· οἱ μὲν Ἀσσύριοι καὶ μέτρον ἔρασκον ἐπεῖναι τῷ ἐπιγράμματι, ὁ δὲ νοῦς ἦν αὐτῷ ὃν ἔραζε τὰ ἔπη, ὅτι Σαρδαναπάλος ὁ Ἄνα-4 κυνδάρᾶξου παῖς Ἀγγιάλον καὶ Ταρσὸν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐδείματο. σὺ δέ, ὦ ξένε, ἔσθιε καὶ πῖνε καὶ παίζε, ὡς τᾶλλα τὰ ἀνθρώπινα οὐκ ὄντα τούτου ἄξια· τὸν φόρον αἰνισσόμενος ὄνπερ αἱ χεῖρες ἐπὶ τῷ κρότῳ ποιοῦσι· καὶ τὸ παίζε βραδιουργότερον ἐγγεγράφθαι ἔρασαν τῷ Ἀσσυρίῳ ὄνομαι.

Ἐκ δὲ τῆς Ἀγγιάλου ἐς Σόλους ἀρίκετο· καὶ φρουρὰν ἐστή-5

δυνάμειω» Θεουκλιδεῖον τοῦτο. 1, 418. οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμειω.

3.) «Τὸ μνῆμα» = ὁ τάφος. — «αὐτὸς Σαρ.» = αὐτὸ τὸ μαρμάρινον ἄγαλμα τοῦ Σ. — «ὡς μάλιστα» = ἀκριβῶς περίπου, καθῶς. — «ἐς κρότον συμβάλλονται» κατὰ τὸν Ἀριστοτέλλον παρὰ Στρ. σ. 672. ἔκρουε τοῖς δακτύλοις ἐπικρότημά τι θορυβοποιῶν σύνηθεσ τοῖς χορευταῖς «(φησὶν Ἀρ.) ἐνταῦθα δ' εἶναι μνῆμα τοῦ Σαρ. καὶ τύπον λίθινον σὺμβάλλοντα τοὺς τῆς δεξιᾶς χεῖρος δακτύλους ὡς ἂν ἀποκροτοῦντα» καὶ Πλ. περὶ τ. Ἀλ. τύχης 2, 3. Σαρδαναπάλος δὲ ἀνὴρ περσικός, ἔξαιεν οἶκοι πορφύραν, ἀναβάδην ἐν ταῖς παλλακαῖς καθήμενος, ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ λίθινην εἰκόνα κατασκευάσαντες ἐποργουμένην ἑαυτῇ βαρβαριστί, καὶ τοῖς δακτύλοις ὑπὲρ κεφαλῆς οἷον ὑποφουοῦσαν, ἐπέγραψαν ἔσθιε, πῖνε, ἀφροδισιάζε τᾶλλα δ' οὐδέν. — «ἐπίγραμμα» κατηγ. καὶ ὡς ἐπιγραφὴ ἦτο. — «αὐτῷ» τῷ μνῆματι. — «γράμματα» οὐ μόνον τὰ ψήφια τοῦ ἀλφαβήτου ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσαν δηλοῖ ἢ σφηνοειδῆς

αὕτη ἐν ἀρχαῖα περσικῇ γλῶσσῃ ἐπιγραφὴ εὐρεθεῖσα παρὰ τὴν θάλασσαν πλησίον τῶν Σόλων ἡρηγευθῆ ὅτι ἐπειδὴ τῶν ἀσσυρίων βασιλέων τὰ ἀγάλματα ἔχουσι τοὺς βραχίονας ἀνοψωμένους καὶ τοὺς δακτύλους οὕτως ἐσηματισμένους ἐπίστευσαν οἱ παλαιοὶ ὅτι διὰ τούτου ἐδηλοῦτο τὸ ἀπολακεῖν ἢ ἀποκροτεῖν. — «νοῦς» = ἡ ἔννοια, σημασία.

4.) «Ὡς» = ἡγοούμενος ὅτι. — «τούτου» ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ ἐπομένου τὸν φόρον = ὑποσημαίνων τὸν θόρυβον ὃν αἱ χεῖρες διὰ τοῦ κρότου ποιοῦσι. — «ἐπὶ τῷ κρ» δηλοῖ αἰτίαν. — «βραδιουργότερον ἐγγεγ.» (βραδουργός βράδιον ἔργον = ευκολός. = κατὰ τρόπον ἀσημονέστερον ἀπρεπέστερον ἀντὶ τοῦ ἀφροδισιάζε. καὶ τὸ πῖζε ἔλεγον ὅτι ἐνεγράφη ἐν τῇ ἐπιγραφῇ δι' Ἀσσυρ. λέξεως ἀκολαστοτέρας.

5.) «Σόλους» νῦν Mezetli ἀποικία τῶν Ῥοθίων μετὰ τὴν κατατροπὴν ὑπὸ τοῦ Τιγράνου ἀνοικοδομηθεῖσα ὑπὸ Πομπηίου ἐκλήθη Πομπηούπολις.

- γαγεν ἐς Σόλους καὶ ἐπέβαλεν αὐτοῖς τάλαντα ἀργυρίου διακόσια ζημίαν, ὅτι πρὸς τοὺς Πέρσας μᾶλλον τι τὸν νοῦν εἶχον.
- 6 ἔνθεν δὲ ἀναλαβῶν τῶν μὲν πεζῶν τῶν Μακεδόνων τρεῖς τάξεις, τοὺς τοξότας δὲ πάντας καὶ τοὺς Ἀγριαῖνας ἐξελαύνει ἐπὶ τοὺς τὰ ἔρη κατέχοντας Κίλικας, καὶ ἐν ἑπτὰ ταῖς πάσαις ἡμέραις τοὺς μὲν βία ἐξελῶν, τοὺς δὲ ὁμολογίᾳ παραστησά-
- 7 μενος ἐπανῆκεν ἐς τοὺς Σόλους, καὶ ἐνταῦθα μαθεῖναι Πτολεμαῖον καὶ Ἀσάνδρον ὅτι ἐκράτησαν Ὀρονταβάτου τοῦ Πέρσου, ὃς τὴν τε ἄκρην τῆς Ἀλικαρνασσοῦ ἐφύλασσε καὶ Μύνον καὶ Καῦνον καὶ Θήραν καὶ Καλλίπολιν κατεῖχε· προσήκτο δὲ καὶ Κῶ καὶ Τριόπιον. τοῦτον ἠτήθησθαι ἔγραφον μάχῃ μεγάλῃ· καὶ ἀποθανεῖν μὲν τῶν ἄμφ' αὐτὸν πεζοὺς ἐς ἑπτακσίους καὶ ἵππεάς ἐς πεντήκοντα, ἀλῶναι δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν γιλιών.
- 8 Ἀλέξανδρος δὲ ἐν Σόλοις θύσας τε τῷ Ἀσκληπιῷ καὶ πομπεύσας αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ πᾶσα καὶ λαμπάδα ἐπιτελέσας καὶ ἀγῶνα διαθείς γυμνικὸν καὶ μουσικὸν Σολεῦσι μὲν δημοκρατεῖσθαι ἔδωκεν· αὐτὸς δὲ ἀναξεύζας εἰς Ταρσὸν τοὺς μὲν ἵππεάς ἀπέστειλε Φιλώτα δοῦς ἄγειν διὰ τοῦ Ἀλφίου
- 9 πεδίου ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πύραμον· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς πεζοῖς καὶ τῇ Ἴλῃ τῇ βασιλικῇ εἰς Μαγαρσὸν ἦκε καὶ τῇ Ἀθηναῖ τῇ Μαγαρσιδί ἔθυσεν. ἐντεῦθεν δὲ εἰς Μαλλὸν ἀφίκετο καὶ Ἀμφιλόχῳ ὅσα ἔρωι ἐνήγγισε, καὶ στασιάζοντας καταλαβῶν τὴν

7.) «Καῦνον» μία τῶν σπουδαιότερων πόλεων τῆς μεσημβρινῆς Καρίας ἱστορικῇ μετὰ 2 ἀεροπόλων καὶ λιμένος νῦν Kaigues. — «Θήρα καὶ Καλλίπολις» καρικαὶ πόλεις. — «προσήκτο» = καθυπέταξεν.

8.) «Ἀσκληπιῷ» ἔξ ευγνωμοσύνης διὰ τὴν θεραπείαν του. — «λαμπάδα» = ἀγῶνα λαμπάδος, λαμπαδοδρομίαν ἢ λαμπαδοφορίαν = ἀγὼν δρόμου μὲ ἀνημμένας λαμπάδας πρὸς τιμὴν τῶν πυρφόρων θεῶν, τῶν θεῶν τοῦ πυρός Ἀθηναῖς, Ἡραῖστου, Προμηθέως ὅτε μὲν πεζῇ ὅτε δὲ ἄφ' ἵππων. τὸ ἀγώνισμα συνέστατο εἰς τοῦτο μετ' ἀνημμένης λαμπάδος νὰ φθάσῃ ὁ ἀγωνιζόμενος εἰς τὸ τέρμα ἢ παραδῶ αὐτὴν καίουσαν ἄλλῳ τινί. defatigatus cursor integro facem

tradit. — «γυμνικόν». οἱ μὲν γυμνικοὶ ἀγῶνες συνέστατο εἰς τὸ πένταθλον ἔλμα, ποδωκίην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην. οἱ δὲ μουσικοὶ εἰς ἀπαγγελίας διαφόρων ποιημάτων ἐπικῶν, λυρικῶν, τραγῳδιῶν. Πλ. Ἄλ. 4. πλείστους γε θεῖς ἀγῶνας οὐ μόνον τραγῳδιῶν καὶ αὐλητῶν καὶ κιθαρωδῶν, ἀλλὰ καὶ βραψωδῶν. — «Ἀλφίου» τοῦ γονίμου τοῦτου πεδίου μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σάρου καὶ Πυράμου μνημονοεῖται καὶ Ὁμ. Ἰλ. Ζ. 201. ἤτοι ὁ κὰπ πεδίον τὸ Ἀλφίον ὄρος ἄλατο.

9.) «Μαγαρσόν» χωρίον τῆς Κιλικίας κατὰ τὸ στόμιον τοῦ Πυράμου μετὰ ναοῦ τῆς Ἀθηναῖς καὶ λιμῆν τοῦ «Μαλλοῦ» κτισθέντος κατὰ Στρ. 676 ὑπὸ τοῦ μάντιος Ἀμφιλόχου υἱοῦ τοῦ Ἀμφιράου.

στάτιν αὐτοῖς κατέπαυσε· καὶ τοὺς φόρους οὓς βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπέφερον ἀνήκεν, ὅτι Ἀργείων μὲν Μαλλῶται ἄποικοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ἀπ' Ἀργούς τῶν Ἡρακλειδῶν εἶναι ἤξιον.

Ἔτι δὲ ἐν Μαλλῶ ὄντι αὐτῷ ἀγγέλλεται Δαρεῖον ἐν Σῳ-6 γοῖς ζῆν τῇ πάτῃ δυνάμει στρατοπεδεύειν. ὁ δὲ γῶρος οὗτος ἐστὶ μὲν τῆς Ἀσσυρίας γῆς, ἀπέχει δὲ τῶν πυλῶν τῶν Ἀσσυρίων ἐς δύο μάλιστα σταθμούς. ἔνθα δὴ ξυναγαγὼν τοὺς ἑταίρους φράζει αὐτοῖς τὰ ἐξηγγελημένα ὑπὲρ Δαρείου τε καὶ τῆς στρατιᾶς τῆς Δαρείου. οἱ δὲ αὐτόθεν ὡς εἶχεν ἄγειν ἐκέλευον. ὁ δὲ τότε μὲν ἐπαινέσας αὐτοὺς διέκλυσε τὸν ζῦλλον. 2 τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προῆγεν ὡς ἐπὶ Δαρεῖόν τε καὶ τοὺς Πέρσας. δευτεραίος δὲ ὑπερβαλὼν τὰς πύλας ἐστρατοπέδευσε πρὸς Μυριάνδρῳ πόλει· καὶ τῆς νυκτὸς χειμῶν ἐπιγίγνεται σκληρὸς καὶ ὕδωρ τε ἐξ οὐρανοῦ καὶ πνεῦμα βίαιον· τοῦτο κατέσχευεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἀλέξανδρον.

Δαρεῖος δὲ τῶς μὲν ζῆν τῇ στρατιᾷ διέτριβεν, ἐπιλεξάμενος 3 τῆς Ἀσσυρίας γῆς πεδίον πάντῃ ἀναπεπταμένον καὶ τῷ τε πλήθει τῆς στρατιᾶς ἐπιτήθειον καὶ ἐνιππασασθαι τῇ ἵππῳ ξύμφορον. καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ξυμβούλευσεν αὐτῷ μὴ ἀπολιπεῖν Ἀμύντας ὁ Ἀντιόχου, ὁ παρ' Ἀλέξανδρου αὐτόμολος. εἶναι γὰρ τὴν εὐρυχωρίαν πρὸς τοῦ πλήθους τε καὶ τῆς σκευῆς

= «ὅσα» (ἦρωι ἐναγίζειν ὅτιόν ἐστι) = ὅσα θύματα ἀρμύζειν νὰ προσφέρῃ τις εἰς θεοῖαν πρὸς ἦρωα. διότι τὸ μὲν «ἐναγίζειν» ἰδίως ἐπὶ νεκρῶν καὶ ἡρώων τὸ δὲ «θύειν» ἐπὶ θεῶν. Ἡρ. 2, 44. καὶ τῷ μὲν ὡς ἀθανάτῳ Ὀλυμπίῳ δὲ ἐπωνυμίῃν θύουσι τῷ δὲ ἐτέρῳ ὡς ἦρωι ἐναγίζουσι. — ἀπ' Ἀργούς Κάρανος ὁ θεμελιωτῆς τῆς μακεδονικῆς δυναστείας ἦν ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλειδοῦ Τημεῖνου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Φειδῶνος βασιλέως τοῦ Ἀργούς. Θου. 2, 99. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν νῦν Μακεδονίαν Ἀλέξανδρος ὁ Περδίκκου πατὴρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, Τημενίδαι τὸ ἀρχαῖον ὄντες ἐξ Ἀργούς πρῶτον ἐκτίσαντο καὶ ἐβασίλευσαν.

κ. 6. 1.) «Σῳγοῖς» χωρίον τι Συρίας ἀδήλου τοποθεσίας. — «αὐτόθεν ὡς» = ἀπὸ ἐκεῖ, παραχρῆμα.

2.) «Πύλας» — τὰς Συρίας. — «Μυριάνδρῳ» ἢ ὑστερον Ἀλέξανδρεια ἢ Ἀλεξανδρέττα ναυτικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις. Ε. Ἀν. 1, 4. 6. Μυριάνδρον πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον καὶ ὄρμουν αὐτόθι ὀλκάδες πολλαί.

3. «Χειμῶν» διότι ἦσαν αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 333 π. Χ. — «αὐτῶς μὲν» = ἐπὶ τινα μὲν χρόνον-interea. Ε. Α. 4. 2. 42. καὶ τῶς μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας οἱ βάρβαροι ἐτόξευον. — «ἐνιππασασθαι» ἐκ τοῦ σύμφορον. — «εὐρυχωρίαν» ἐκ τῆς περιγραφῆς δηλοῦται ὅτι ἐστὶ τὸ ὑψίπεδον τὸ μεταξὺ Ὀρόντου καὶ Εὐφράτου ἐκτεινόμενον. — «ασκευῆς» διότι τὸ Περσικὸν περσικὸν ἦν ἐλαφρότερον ὀπλισμένον τοῦ Μακεδονικοῦ. —

4 τῶν Περσῶν. καὶ ἔμενε Δαρεῖος. ὡς δὲ Ἀλεξάνδρῳ πολλή μὲν ἐν Ταρσῶ τριβὴ ἐπὶ τῇ νόσῳ ἐγίγνετο, οὐκ ὀλίγη δὲ ἐν Σόλοις, ἵνα ἐθύε τε καὶ ἐπόμπευε, καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρεινους Κίλικας διέτριψεν ἐξελάσας, τοῦτο ἔσφηλε Δαρεῖον τῆς γνώμης· καὶ αὐτὸς τε ὅτι περ ἡδίστον ἦν δεξασθέν, ἐς τοῦτο οὐκ ἀκουσίως ὑπήχθη καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἡδονὴν ζυγόντων τε καὶ ζυγεσμένων ἐπὶ κακῷ τοῖς αἰεὶ βασιλεύουσιν ἐπαιρόμενος ἔγνω

5 μηκέτι Ἀλεξάνδρον ἐθέλειν προΐεναι τοῦ πρότω· ἀλλ' ὄκνεῖν γὰρ πυνθανόμενον ὅτι αὐτὸς προσάγοι καταπατήσῃν τε τῇ ἵππῳ τῶν Μακεδόνων τὴν στρατιάν ἄλλος ἄλλοθεν αὐτῷ ἐπαίροντες ἔλεγον. καίτοι γε Ἀμύντας ἤξειντε Ἀλεξάνδρον ἰσχυρίζετο ὅπου ἂν πύθηται Δαρεῖον ὄντα, καὶ αὐτοῦ προσμένειν

6 ἐκέλευεν. ἀλλὰ τὰ χεῖρω μᾶλλον, ὅτι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ἡδῶ ἀκοῦσαι ἦν, ἐπειθε· καὶ τι καὶ δαιμόνιον τυχὸν ἤγεν αὐτὸν εἰς ἐκεῖνον τὸν χώρον οὐ μήτε ἐκ τῆς ἵππου πολλὴ ὠφέλεια αὐτῷ ἐγένετο, μήτε ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ τῶν τε ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀκοντίων τε καὶ τοξευμάτων, μηδὲ τὴν λσμη

7 πρότητα αὐτῆν τῆς στρατιᾶς ἐπιδείξει ἡδυνήθη, ἀλλὰ Ἀλεξάνδρῳ τε καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν εὐμαρῶς τὴν νίκην παρέδωκεν. ἐχρῆν γὰρ ἦδη καὶ Πέρσας πρὸς Μακεδόνων ἀφαιρεθῆναι τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχήν, καθάπερ οὖν Μῆδοι μὲν πρὸς Περσῶν ἀφῆρηθησαν, πρὸς Μήδων δὲ ἐτι ἔμπροσθεν Ἀσσυρίοι.

4.) «Ἐπὶ τῇ νόσῳ» = ἐξ αἰτίας τῆς νόσου. — «ἵνα» = ἔνθα. — «ἐξελάσας» (τὸν στρατὸν) = ἐκστρατεύσας. παραλειπομένου τοῦ ἀντικειμένου, ἵππον, ἄρμα, πόδα, στρατὸν φαίνεται ὡς ἀμετάβατον. — «ἔσφηλε» (causativum) = ἐγένετο αἰτία νὰ ἀποπλανηθῇ ὁ Δ. εἰς τὸ σχεδῖόν του. — «δεξασθέν» αἰτία ἀπλύτ. = ἐπειδὴ ἐπηνεῖτο ὑπὸ τῶν κολάκων ὅτι περ ἦν ἡδίστον (αὐτῷ). — «καθ' ἡδονὴν» = συμφώνως πρὸς τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ βασιλέως Curt. 8. 5, 6. pernicioso adulatione, perpetuum malum regum, quorum opes saepius assentatio quam hostis evertit. — «τοῦ πρότω» = ἐμπρός. — Ε. Ἄν. 1, 3, 4. ἵνα τοῦ πρόσω.

5.) «Ἄλλος ἄλλοθεν» = πανταχόθεν. — «καίτοι γε» τὸ μόνον παρὰ

τῷ Ἀρρ. χωρῖον ἔνθα τὸ καίτοι καὶ γε δὲν χωρίζεται διὰ παρεμβολημένης τινὸς λέξεως, ἴσως ἀναγνωστέον «καίτοι ὅ γε Ἀρ.»

6.) «Ἰγένε» ἐπὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ μοιραίας τῶν πραγμάτων διευθύνσεως. — «ἐκ τοῦ πλήθους αὐτοῦ» καὶ κατωτέρω τὴν λαμπρότητα αὐτῆν ἢ αὐτὸς = καὶ μόνος μὴ λαμβανόμενων ὑπ' ὄψει τῶν ἄλλων.

7.) «Ἐχρῆν» = ἦν πεπωμένος Ἡρ. 4, 8. χρῆν γὰρ Κανδαύλῃ γενέσθαι κακῶς. ὁ μὲν Κύρος διὰ τῆς παρὰ τοὺς Πασαργάδας μάχης κατέλυσε τὴν μηδικὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ Ἀστυάγου τῷ 559 π. Χ. τὸ δὲ Ἀσσυριακὸν κράτος κατέλυσεν ὁ μῆδος Κυαζάρης διὰ τῆς ἀλώσεως τῆς Νινευῆ τῷ 606 π. Χ.

Ἵπερβαλῶν δὴ τὸ ὄρος Δαρείος τὸ κατὰ τὰς πύλας τὰς 7 Ἀραμνικὰς καλούμενας ὡς ἐπὶ Ἴσσον προῆγει καὶ ἐγένετο κατόπισιν Ἀλεξάνδρου λαθῶν. τὴν δὲ Ἴσσον κατασχῶν, ὄσους διὰ νόσον ὑπολελειμμένους αὐτοῦ τῶν Μακεδόνων κατέλαβε, τούτους γαλεπῶς αἰκιστάμενος ἀπέκτεινεν. ἐς δὲ τὴν ὑστεραίαν προῦχώρει ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Πίναρον. καὶ Ἀλεξάνδρος ὡς 2 ἤκουσεν ἐν τῷ ὀπίσθην αὐτοῦ ὄντα Δαρείον, ἐπεὶ οὐ πιστὸς αὐτῷ ὁ λόγος ἐφαίνετο, ἀναβιβάσας εἰς τριακόντορον τῶν ἐταίρων τινὰς ἀπέπέμπει ὀπίσω ἐπὶ Ἴσσον, κατασκευομένους εἰ τὰ ὄντα ἐξαγγέλλεται. οἱ δὲ ἀναπλεύσαντες τῇ τριακοντόρῳ, ὅτι κολπώδης ἦν ἡ ταύτη θάλασσα, μᾶλλον τι εὐπετῶς κατέμαθον αὐτοῦ στρατοπεδεύοντας τοὺς Πέρσας· καὶ ἀπαγγέλλουσιν Ἀλεξάνδρῳ ἐν χερσὶν εἶναι Δαρείον.

Ὁ δὲ συγκαλέσας στρατηγούς τε καὶ ἰλάρχας καὶ τῶν 3 ζυμμάχων τοὺς ἡγεμόνας παρεκάλει θαρρεῖν μὲν ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς κεινδουνευμένων καὶ ὅτι πρὸς νενικημένους ὁ ἀγὼν νενικηκόστιν αὐτοῖς ἔσται καὶ ὅτι ὁ θεὸς ὑπὲρ σφῶν στρατηγεῖ ἄμεινον, ἐπὶ νοῦν Δαρείῳ ἀγαγῶν καθιέρῃαι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς εὐρυχωρίας ἐς τὰ στενόπορα, ἵνα σφίσι μὲν ζύμμετρον τὸ χωρίον ἀναπτύξαι τὴν φάλαγγα, τοῖς δὲ ἀχρεῖον τὸ πλῆθος ὅτι ἔσται τῇ μάχῃ, οὔτε τὰ σώματα οὔτε τὰς γνώμας παραπλησίαις. Μακεδόνας τε γὰρ Πέρσας καὶ Μήδοις, ἐκ 4 πανυ πολλοῦ τρυφῶσιν, αὐτοὺς ἐν τοῖς πόνοις τοῖς πολεμικοῖς

κ. 7. 1.) «Τὰς Ἀραμνικὰς». τὸ ὄρος Ἰμανός κατὰ τὸ γέλιος τοῦ Ἰσσοῦ κόλπου σηματοῖζει 3 στενά. 4ον) τὸ βορειότατον ἐκ τῆς πεδιάδος πέραν τοῦ Ἰσοῦ ἀνατολικῶς τῆς ἀνω Συρίας καλούμενον ἐπύλαι Ἀραμνικαῖν ὡς Marach δι' ὧν ἦλθεν ὁ Περ. στρατὸς ἐκ τῆς ἀνω Συρίας εἰς τὰ νῶτα τῶν Μακεδόνων. 2ον) τὸ μέσον παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν εἰς ἣν καθίκει τὸ ὄρος παρὰ Ε. Α. 1, 4. «πύλαι τῆς Κιλικίας καὶ Συρίας ὠχυρωμέναι ὡς ὄριον τῶν δύο χωρῶν. 3ον) τὸ νότιον εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τοῦ Ἰμανοῦ πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Ὀρόντου καλούμενον ἀπλῶς Σύρια πύλαι. ὁ Ἀλ. εἶχε διέλθει τὰ 2 στενά ὅτε ὁ Περ. στρατὸς εἰσόδους

διὰ τοῦ βορειοτάτου στενοῦ ἦλθεν εἰς τὰ νῶτα τοῦ δι' ὧφειλε διὰ τῶν αὐτῶν νὰ ἐπιστρέψῃ μέχρι Ἰσοῦ. — «ἀπέκτεινε» ἄλλως ὁ Curt. 3, 8, 14. quos omnes instinctu purpuratorum barbara feritate saevientium praecisis adustisque manibus circumducendi, ut copias suas noscerent satique omnibus spectatis nuntiari quae vidissent regi suo, iussit.

2.) «Τὰ ὄντα» = τὰ ἀληθῆ. — α' ἰν χερσίν» = ἰγγός.

3.) «Ἐκ τῶν ἤδη σφίσι καλῶς» = ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀγῶνων οὓς ἐνόησας αὐτοῖς ἠγωνίσαντο.

4.) «Μετὰ κινδύων ἀσκουμένους» = ἀγῶνων πολέμων Θου. 1, 48. ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύων τὰς μελέτας ποιούμενοι. —

πάλαι ἤδη μετὰ κινδύνων ἀτκουμένους, ἄλλως τε καὶ δούλους ἀνθρώποις ἐλευθέρους, ἐς χεῖρας ἤξειν· ὅσοι τε Ἑλληνες Ἑλληνιστῶν, οὐχ ὑπὲρ τῶν αὐτῶν μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοὺς μὲν ζῶν Δαρείῳ, ἐπὶ μισθῶ καὶ οὐδὲ τούτῳ πολλῶ κινδυνεύοντας· τοὺς δὲ ζῶν σφίσι, ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐκόντας ἀμυνομένους. βαρβάρων τε αὐτῶν Θρᾶκας καὶ Παίονας καὶ Ἰλλυριοὺς καὶ Ἀγριαῖνας τοὺς εὐρωστωτάτους τε τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ μαχιμωτάτους πρὸς τὰ ἀπονώτατά τε καὶ μαλακώτατα τῆς Ἀσίας γένη ἀντιταξέσθαι· ἐπὶ δὲ Ἀλέξανδρον ἀντιστρατηγεῖν Δαρείῳ. ταῦτα μὲν οὖν ἐς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος ἐπέξῃ. τὰ δὲ ἄλλα ὅτι μεγάλα ἔσται σφίσι τοῦ κινδύνου ἐπεδείκνυεν. οὐ γὰρ τοὺς σατράπας τοὺς Δαρείου ἐν τῷ τότε κρατήσιν, οὐδὲ τὴν ἵππον τὴν ἐπὶ Γρανικῶ ταχθεῖσαν, οὐδὲ τοὺς δισμυρίους ξένους τοὺς μισθοφόρους, ἀλλὰ Περσῶν τε ὅτι περ ὄφελος καὶ Μήδων καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη Πέρσαις καὶ Μήδοις ὑπήκουα ἐποικεῖ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὸν μέγαν βασιλέα παρόντα, καὶ ὡς οὐδὲν ὑπολειφθήσεται σφίσι ἐπὶ τῷδε τῷ ἀγῶνι ὅτι μὴ κρατεῖν τῆς Ἀσίας ἑμπάσης καὶ πέρας τοῖς πολλοῖς πόνοις ἐπιθῆναι.

7 ἐπὶ τούτοις δὲ τῶν τε εἰς τὸ κοινὸν ζῶν λαμπρότητι ἤδη πεπραγμένων ὑπεμνήσθη καὶ εἰ δὴ τῷ ἰδίῳ τι διαπρεπὲς ἐς κάλλος τετολημμένον, ὀνομαστὶ ἕκαστον ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀνακαλῶν. καὶ τὸ αὐτοῦ οὐκ ἀκίνδυνον ἐν ταῖς μάχαις ὡς ἀνεπαχθέστατα ἐπέξῃ. λέγεται δὲ καὶ Ξενοφώντος καὶ τῶν ἄμα

αἴσαι τε Ἑλληνες (εἰς χεῖρας ἤξουσιν) Ἑλληνιστῶν. — «οὐδὲ πολλῶ» ἐν καὶ ἐπὶ Δαρείου τοῦ Κοδομανοῦ οἱ μισθοφόροι Ἑλληνες ἐλάμβανον παρὰ τῶν Περσῶν τὸν αὐτὸν μισθὸν ὅν καὶ ἐπὶ Κύρου τοῦ νεωτέρου (401 π. Χ.) τότε οὗτος ἦν 1 δραχμὴ κατὰ μῆνα (= 7 1/2 γερ. τάληρα. = 22 μάκκα καὶ 6 γρῶσ. = 31 δραχμ. κατὰ μῆνα ἄρα πρὸς 1 δραχμ. τὴν ἡμέραν. E. K. A. 1, 3, 21. ὁ δὲ Κύρος ὑπαχθῆναι ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὐ πρότερον ἔφερον, ἀπὲρ δαρκίου τρεῖς ἡμιδρακμῆ καὶ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ.

6.) «Ἔς πλεονεξίαν τοῦ ἀγῶνος» = ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι θὰ ὑπετερήσωσιν ἐν τῷ ἀγῶνι. — «ἐπέξῃ» = διεξήρχετο ἐν τῷ λόγῳ του. —

«ὅτι περ ὄφελος» = πᾶν ὅτι ἄριστον. — τοὺς ἀρίστους τῶν Περσῶν καὶ Μήδων. — «ἐπὶ τῷδε» = κατόπιν, μετὰ τούτου τὸν ἀγῶνα· ἢ ἐπὶ μετὰ ὅσῃ. δηλοῖ τὴν ἀμεσον τοπικὴν ἢ χρονικὴν ἀκολουσίαν.

7.) «Ἔς τὸ κοινόν» = κοινῶ. κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς πράξεις ἐνὸς ἐκάστου (ἰδίᾳ). — «ὀνομαστὶ» τοῦτο ἦν ἀναγνώρισις τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν καὶ παρότρυνσις πρὸς νέα, σφόδρα δὲ ψυχολογικόν. Sal. Cal. 59, 5. ipse equo circumiens unumquemque nominans (= ὀνομαστὶ) appellat. — Caes. d. b. g. 2, 25. — αὐτὸ οὐκ ἀκίνδυνον = τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ χαρακτῆρα ὅτι δὲν ἐφοβείτο τοὺς κινδύνους.

8.) «Σφίσι» — τοῖς Μακεδόσι.

Ξενοφῶντι μυρίων ἐς μῆνην ἔλθειν, ὡς οὐδέν τι οὔτε κατὰ πλῆθος οὔτε κατὰ τὴν ἄλλην ἀξίωσιν σφίσιν ἐπεικότες, οὐδὲ ἱππέων αὐτοῖς παρόντων Θεσσαλῶν, οὐδὲ Βοιωτῶν ἢ Πελοποννησίων, οὐδὲ Μακεδόνων ἢ Θρακῶν, οὐδ' ὅση ἄλλη σφίσιν ἱππος ξυντέτακται, οὐδὲ τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν, ὅτι μὴ Κρητῶν ἢ Ροδίων ὀλίγων, καὶ τούτων ἐν τῷ κινδύνῳ ὑπὸ 9 Ξενοφώντος αὐτοσχεδιασθέντων, οἱ δὲ βασιλέα τε ξὺν πάσῃ τῇ δυνάμει πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ ἐτρέψαντο καὶ ἔβη ὅσα κατιόντων ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον καθ' ὁδὸν σφίσιν ἐπεγένετο νικῶντες ἐπῆλθον ὅσα τε ἄλλα ἐν τῷ τοιῷδε πρὸ τῶν κινδύνων ἐς παράκλησιν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς ἐξ ἀγαθοῦ ἡγεμόνος παραινεῖσθαι εἰκός. οἱ δὲ ἄλλος ἄλλοθεν δεξιούμενοι τε τὸν βασιλέα καὶ τῷ λόγῳ ἐπαίροντες ἄγειν ἤδη ἐκέλευον. 8

Ὁ δὲ τότε μὲν δειπνοποιεῖσθαι παραγγέλλει· προπέμπει δὲ εὖς ἐπὶ τὰς πύλας τῶν τε ἱππέων ὀλίγους καὶ τῶν τοξοτῶν προκατασκευασμένους τὴν ὁδὸν τὴν ὀπίσω· καὶ αὐτὸς τῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν στρατιάν πᾶσαν ἦει, ὡς κατασεῖν αὐθις 2 τὰς πύλας, ὡς δὲ ἄμφι μέσας νύκτας ἐκράτησεν αὐθις τῶν παρόδων, ἀνέπαυε τὴν στρατιάν τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς αὐτοῦ ἐπὶ τῶν πετρῶν, προσφυλακὰς ἀκριβεῖς καταστησάμενος. ὑπὸ δὲ τὴν ἔω κατῆει ἀπὸ τῶν πυλῶν κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ ἔως μὲν πάντῃ στενωπόρα ἦν τὰ χωρία, ἐπὶ κέρως ἤγεν· ὡς δὲ διεχώ-

— «ἀξίωσιν» = ἀξίαν, σημασίαν Θου. 1, 69, 2. — «ἐπεικότες — οὐδὲ παρόντων» περί συνθέσεως μετοχῶν διαφόρων κατὰ πτώσιν 1, 12, 9. — «ὅτι μὴ» ἀντὶ τοῦ Ἄττ. εἰμή = nisi. — «αὐτοσχεδιασθέντων» ἴδ. Ξ. Ἀν. 3, 3, 20. καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς πεντήκοντα, καὶ σπολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν, καὶ ἱππαρχος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Ἀθηναῖος.

9.) Πρὸς Βαβυλῶνι αὐτῇ» = σχεδὸν ὑπὸ τὰ τεῖχη αὐτῆς τῆς Βαβυλῶνος. μετὰ τῆς αὐτῆς βητορικῆς ὑπερβολῆς λέγεται παρὰ Ξ. Κ. Α. 2, 4, 4. ἐνικῶμεν τὸν βασιλέα ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ. καὶ ὅμως κατὰ τὸν ἴδιον Ξεν. 2, 2, 6. ἀπὸ δὲ τῆς

μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἐξήκοντα καὶ τριακόσιοι. κατὰ δὲ τὸν Πλ. Β. Ἀρταξ. 8 ἡ ἀπόστασις συνεποσωτό περίπου εἰς 500 στάδια. — «κατιόντων» ἀντὶ δοτικῆς κατιοῦσι ἀναφερομένης εἰς τὸ σφίσι ἐτέθη γεν. ἀπόλυτος δι' ἧς ὁ χρόνος δηλοῦται ἀκριβέστερον. — «ἐπῆλθον» = διήλθον. — «παραινέσθαι» δημηγορίαὶ τοῦ ἡγεμόνος εἰς ἀρχηγούς καὶ ἀνωτέρους ἀξίωματικούς τοῦ στρατοῦ ἦσαν συνήθεις ἐν τῇ ἀρχαιότητι πρὸ τῆς μάχης. — «ἄλλος ἄλλοθεν» = ἀπανταχόθεν· πρέπει νὰ φαντασθῇ τις τὸν Ἀλέξανδρον περικυκλωμένον ὑπὸ πάντων τῶν ἀξίωματικῶν του. — «ἄγειν ἤδη» = ἀμέσως παρευθῆς. Ξ. Κ. Α. 1, 3, 44. εἴτε ἤδη δοκεῖ ἀπίενα, ὅπως ἀσφαλέστατα ἄπιμεν.

κ. 8. 2) «Ἐπὶ κέρως» = ἐν

ρει ἐς πλάτος. ἀνέπτυσσεν αἰεὶ τὸ κέρασ ἐς φάλαγγα, ἄλλην
 καὶ ἄλλην τῶν ὀπλιτῶν τάξιν παράγων, τῇ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ
 3 ὄρος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ ἵππεις αὐτῷ
 τέως μὲν κατόπιν τῶν πεζῶν τεταγμένοι ἦσαν, ὡς δὲ ἐς τὴν
 εὐρυχωρίαν προήεσαν, συνέτασσαν ἡδὴ τὴν στρατιάν ὡς ἐς
 μάχην, πρώτους μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιῦ κέρως πρὸς τῷ ὄρει τῶν
 πεζῶν τό τε ἄγλημα καὶ τοὺς ὑπασπιστάς, ὧν ἠγεῖτο Νικά-
 νωρ ὁ Παρμενίωνος, ἐχομένην δὲ τούτων τὴν Κοίνου τάξιν,
 ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν Περόδικου. οὗτοι μὲν ἔσθε ἐπὶ τὸ μέσον τῶν
 4 ὀπλιτῶν ἀπὸ τοῦ δεξιῦ ἀρξαμένοι τεταγμένοι ἦσαν. ἐπὶ δὲ
 τοῦ εὐωνύμου πρώτη μὲν ἡ Ἀμύντου τάξις ἦν, ἐπὶ δὲ ἡ Πτο-
 λεμαίου, ἐχομένη δὲ ταύτης ἡ Μελεάγρου. τοῦ δὲ εὐωνύμου
 τοῖς πεζοῖς μὲν Κράτερος ἐπετέτακτο ἄρχειν, τοῦ δὲ ξύμπαν-
 τος εὐωνύμου Παρμενίων ἠγεῖτο· καὶ παρήγγελο αὐτῷ μὴ
 ἀπολείπειν τὴν θάλασσαν, ὡς μὴ κυκλωθεῖεν ἐκ τῶν βαρβά-
 ρων, ὅτι πάντῃ ὑπερφαλαγγήσειν αὐτῶν διὰ πλῆθος ἐμελλον.
 5 Δαρειὸς δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλθη αὐτῷ προτάγων ἡδὴ Ἀλέξαν-
 δρος ὡς ἐς μάχην, τῶν μὲν ἵππέων διαβιβάξει πέραν τοῦ πο-
 ταμοῦ τοῦ Πινάρου ἐς τρισμυρίους μάλιστα τὸν ἀριθμόν, καὶ
 μετὰ τούτων τῶν ψιλῶν ἐς δισμυρίους, ὅπως τὴν λοιπὴν δύ-
 6 ναμιν καθ' ἡσυχίαν συντάξει. καὶ πρώτους μὲν τοῦ ὀπλιτικοῦ

μακρᾷ σειρᾷ ἀντιτίθεται τῷ ἐπὶ φά-
 λαγγος. Προλεγ. σ. 61. — «διε-
 χώρει» ὡς κατωτέρω διέσχε. 9. καὶ
 3, 4, 1. ἀμεταβάτως ἐπὶ ἐδάφους
 γῆς = ἐκτείνεσθαι εὐρύνεσθαι. —
 αἰεὶ) = ἐκάστοτε, ἐν ἐκάστη εὐρύν-
 σει τοῦ τόπου. — «ἄλλην καὶ ἄλ-
 λην» = τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην.
 ὡς 2, 27, 6. E. K. A. 1, 5, 12.
 ἄλλος δὲ λίθος καὶ ἄλλος, εἴτα πολ-
 λοι κραυγῆς γενομένης. ὡς ἐν τῇ
 Λατ. alius atque alius δηλοῦται ἢ
 ταχύτες τῆς κινήσεως. — «παρά-
 γων» περὶ τῆς παραγωγῆς ἴδε προλ.
 σελ. 61.

3) «Ἀρξαμένοι» ὡς 1, 2, 1.
 ἰόντι. = ἐάν τις ἤρχιζε νὰ παρατηρῆ.

4) «Ἐπὶ δὲ» ἐπιρ. = κατόπιν.
 — «τοῦ ξύμπαντος» = ἀπάσης τῆς
 ἀριστερᾶς πτέρυγος εἶχε τὴν ἀνω-
 τάτην διεύθυνσιν ἥτοι ἠγεμονίαν

(ἠγεῖτο) ὁ Παρμενίων· τῶν δὲ πεζι-
 κῶν στρατευμάτων τῆς ἀριστερᾶς πτέ-
 ρυγος ἦτοι τῶν τάξεων Ἀμύντου,
 Πτολεμαίου καὶ Μελεάγρου εἶχε τὴν
 ἀρχιγίαν (ἤρχην) ὁ Κράτερος· οὕτω
 τὸ μὲν ἠγεῖσθαι γένος, τὸ δὲ ἄρχειν εἶ-
 δος. «ὑπερφαλαγγήσειν» ἢ ὑπερφα-
 λάγγησις ἐγγίνετο ὅταν ἐξετεινετο ἢ
 γραμμῇ τῆς μάχης ἴδ. προλ. σ. 62. —
 «ὅτι» = ὁῦτι. — «ἐμελλον» διότι ἐπέ-
 κειτο φόβος ἢ προσδοκία μήπως οἱ βάρ-
 βαροι ἐξ ὅλων τῶν μερῶν περικυκλω-
 σωσι τὴν φάλαγγα αὐτῶν διὰ πλῆθος.

6) «Ἐπὶ τούτοις» ἐρμηνεύεται
 διὰ τοῦ ἐπομένου αὐθεν καὶ ἔθεν»
 ὥστε οἱ 30,000 μισθοφόροι Ἕλληνες
 ἀπετέλουν τὸ κέντρον ἐπὶ δὲ τῶν
 δύο πτερύγων ἦσαν ἀνὰ 30,010
 καρδάκων. — «καρδάκων» ὁ Αἰλῖος
 Διονύσιος παρ' Εὐστ. Ἰλ. B. 368
 κάρδακις οὐ δίκαιόν τι γένος, ἀλλ'

τοὺς Ἕλληνας τοὺς μισθοφόρους ἔταξεν ἐς τρισμυρίους κατὰ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων· ἐπὶ δὲ τούτοις τῶν Καρδάκων καλουμένων ἔθνη καὶ ἔθνη ἐς ἐξακισμυρίους· ὀπλιται δὲ ἦσαν καὶ οὗτοι. τοσοῦτους γὰρ ἐπὶ φάλαγγος ἀπλῆς ἐδέχετο τὸ χωρίον ἵνα ἐτάσσοντο. ἐπέταξε δὲ καὶ τῶ ἕρει τῶ ἐν ἀριστερᾷ 7 σφῶν κατὰ τὸ Ἀλεξάνδρου δεξιὸν ἐς δισμυρίους· καὶ τούτων ἔστιν οἱ κατὰ νότου ἐγένοντο τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιᾶς. τὸ γὰρ ἕρος ἵνα ἐπετάχθησαν πῆ μὲν διεχώρει ἐς βάθος καὶ κολπιδῆς τι αὐτοῦ ὡσπερ ἐν θαλάσῃ ἐγένετο. ἔπειτα ἐς ἐπικαμπὴν προῖόν τοὺς ἐπὶ ταῖς ὑπὸ ῥεῖαις τεταγμένους κατόπιν τοῦ δεξιοῦ κέρως τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐποίει. τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος 8 αὐτοῦ ψιλῶν τε καὶ ὀπλιτῶν, κατὰ ἔθνη συντεταγμένον ἐς βάθος οὐκ ὠφέλιμον, ὅπισθεν ἦν τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων καὶ τοῦ ἐπὶ φάλαγγος τεταγμένου βαρβαρικοῦ. ἐλέγετο γὰρ ἡ πᾶσα ἡ ζὺν Δαρείῳ στρατιὰ μάλιστα ἐς ἐξήκοντα μυριάδας μαχίμους εἶναι.

οἱ μισθοῦ στρατευόμενοι βάρβαροι. ὁ δὲ Ἡσύγιος· οἱ στρατευόμενοι βάρβαροι ὑπὸ Περσῶν καὶ ἐν Ἀσίᾳ οὕτω καλοῦσι τοὺς στρατιώτας οὐκ ἀπὸ ἔθνους ἢ τόπου (ἀλλ' ὅτι πάντα τὸν ἀνδρεῖον καὶ κλωπα λέγουσι κάρδακα), καὶ ὁ Στρ. σ. 734 καλοῦνται δ' οὗτοι κάρδακες, ἀπὸ κλοπίδας τρεφόμενοι γάρτα γὰρ τὸ ἀδρωδῆς καὶ πολεμικὸν λέγεται· οὗτοι ἀπὸ πέντε ἑτῶν ἕως τετάρτου καὶ εἰκοστοῦ παιδεύονται τοξοῦσιν καὶ ἀκοντιζέειν καὶ ἱππάζεσθαι καὶ ἀλιθεύειν, στρατεύονται δὲ καὶ ἀρχοῦσιν ἀπὸ εἰκοσιν ἑτῶν ἕως πενήκοντα πεζοὶ τε καὶ ἱππεῖς. ὀπλιζονται δὲ γέρρω ῥμβοιοῦδι, παρὰ δὲ τὰς φαρῆτρας σαγάρεις ἔχουσι καὶ κοπίδας περὶ δὲ τῆ κεφαλῇ πέλμα πυργωτόν, θώραξ δ' ἐστὶν αὐτοῖς φοιδωτός. — ἐκ τούτων δηλοῦται ὅτι τὸ κάρδακες ἐστὶν ὄνομα προσαγορευτικὸν — οἱ πολεμικοί, καὶ οὐχὶ κύριον ὡς ὁ Πολυβ. 2, 82. καὶ 5, 79. ἀναφέρει αὐτοὺς ἐν τῇ ἀπαριθμῆσει διαφόρων πολεμικῶν λαῶν. — ἀφάλαγγος ἀπλῆς· ἀπλῆ φάλαγγς ἢ ἀνευ ἐρεδρίας ἢ τοι ἢ μὴ ἔχουσα εἰς τὰ νῶτα αὐτῆς δευ-

τέραν ἦις τοῦτου ἕνεκα εἶχε μέγα βάθος.

7.) «Διεχώρει εἰς βάθος» = διεσχίζετο καὶ ἐξετείνετο κατὰ τὸ βάθος καὶ ἐσχηματίζετο ὡς εἰς κολπὸς θαλάσσης. — «εἰς ἐπικαμπὴν προῖόν» = προχωροῦν κυκλικῶ τῷ τρόπῳ καὶ πρὸς ὑπερφαλάγγην τῶν Μακεδόνων κατὰ τὴν οὐρὰν ἐκτενόμενον. — «ἐποίει» διενήργει, ὥστε ἔφερον αὐτοὺς εἰς τὰ ὀπίσω μέρη τῆς δεξιᾶς πτ. τοῦ Ἀλεξάνδρου.

8. «Κατὰ ἔθνη» Ξ. Κ. Α. 4, 8, 9. οἱ Πέρσαι πάντες κατὰ ἔθνη ἐν πλασίῳ πλήρῃ ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. — «εἰς βάθος οὐκ ὠφέλιμον» ἐπειδὴ οἱ τελευταῖοι στρατιῶται τῆς εἰς μέγα βάθος παρατεταγμένης ταύτης παρατάξεως τῆς μάχης ἕνεκα τοῦ στενοῦ χώρου οὐδαμῶς ἠδύναντο τὰ ἀγωνισθῆσαι. — «ἐξήκοντα» τὸν αὐτὸν ἀριθ. ἔχει καὶ Πλ. Ἀλ. 18. ἐξήκοντα γὰρ ἦγε μυριάδας στρατοῦ. Διο. 47. 31. ὁ δ' ἀριθμὸς ἦν τῶν στρατιωτῶν πεζοὶ μὲν πλείους τῶν τετταράκοντα μυριάδων ἱππεῖς δὲ οὐκ ἔλάττους τῶν δέκα μυριάδων.

- 9 Ἀλέξανδρος δέ, ὡς αὐτῷ πρόσω ἰόντι τὸ χωρίον διείχεν ὀλίγον ἐς πλάτος, παρήγαγε τοὺς ἰππέας, τοὺς τε ἑταίρους καλουμένους καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς καὶ τοὺς Μακεδόνας, καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα ἅμα αἱ ἔταξε· τοὺς δὲ ἐκ Πελοποννήσου καὶ τὸ ἄλλο τὸ συμμαχικὸν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πέμπει ὡς Παρμενίωνα.
- 10 Δαρεῖος δέ, ὡς συντεταγμένη ἦν ἡρῆ αὐτῷ ἡ φάλαγγξ, τοὺς ἰππέας οὐστυνας πρὸ τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῷδε προτετάγει ὅπως ἀσφαλῶς αὐτῷ ἡ ἔκταξις τῆς στρατιᾶς γένοιτο, ἀνεκάλεσεν ἀπὸ ξυνηθήματος, καὶ τούτων τοὺς μὲν πολλοὺς ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα πρὸς τῇ θαλάσῃ κατὰ Παρμενίωνα ἔταξεν, ὅτι ταύτη μᾶλλον τι ἰππασίμα ἦν· μέρος δέ τι αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς τὰ ὄρη παρήγαγεν. ὡς δὲ ἀχρεῖοι ἐνταῦθα διὰ στενότητα τῶν χωρίων ἐφαίνοντο, καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς παριππεῦσαι ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρασφῶν ἐκέλευσεν. αὐτὸς δὲ Δαρεῖος τὸ μέσον τῆς πάσης τάξεως ἐπέιχε, καθάπερ νόμος τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι τετάχθαι· καὶ τὸν νοῦν τῆς τάξεως ταύτης Ξενοφῶν ὁ τοῦ Γρύλλου ἀναγέγραπεν.
- 9 Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος κατιδὼν ὀλίγου πᾶσαν τὴν τῶν Περσῶν ἵππον μετακεχωρηκυῖαν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον τὸ ἑαυτοῦ ὡς πρὸς τὴν θάλασσαν, αὐτῷ δὲ τοὺς Πελοποννησίους μόνους καὶ τοὺς ἄλλους τῶν ξυμμάχων ἰππέας ταύτη τεταγμένους, πέμπει κατὰ τάχος τοὺς Θεσσαλοὺς ἰππέας ἐπὶ τὸ εὐώνυμον, κελεύσας μὴ πρὸ τοῦ μετώπου τῆς πάσης τάξεως παριππεῦσαι, τοῦ μὴ καταφανεῖς τοῖς πολεμίοις γενέσθαι μεταχωροῦντας, ἀλλὰ κατόπιν τῆς φάλαγγος ἀφανῶς διελθεῖν.
- 2 προέταξε δὲ τῶν μὲν ἰππέων κατὰ τὸ δεξιὸν τοὺς προδρόμους,

9.) «Διείχε» ἔγραψα ἀντὶ τοῦ φερομένου διέσχε διότι ἐπὶ τοπογραφικῶν δηλώσεων κανονικῶς τίθεται ὁ παρατατικὸς ὡς ἀνωτέρω 7 διεχώρει.

11.) «Τὸν νοῦν» = τὸν λόγον, τὸν σκοπὸν τῆς παρατάξεως ταύτης. Ε. Κ. Α. 1, 8 22. νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἦν ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἐκατέρωθεν ἦ, καὶ εἴ τι παραγγεῖλαι χρῆζοιεν ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στρατόπεδον.

κ. 9. 4.) «Ὀλίγου» (δέν) =

σχεδόν. ὡς ἐπιρ. Θου. 7, 35, 3. προσβαλόντες τῇ πόλει ἀτειχίστω οὕτῃ ὀλίγου ἔβλο· — «παριππεῦσαι» = παραλλήλως τῷ μετώπῳ ἵππεῦσαι. — αὐτοῦ μὴ γενέσθαι ἀπαρέμψατον τοῦ σκοποῦ.

2.) «Εἰς ἐπικαμπὴν» ἢ ἐπικάμπιον τάξιν ἐλέγετο ἡ παράταξις ὅτε τὸ μέτωπον περιεκάμπτετο εἰς τὰς πτέρυγας πρὸς τὰ δεξιὰ ἔ ἀριστερὰ εἰκὴν σκαλίδος, ἐνταῦθα δὲ τόσον πολὺ ὥστε εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ κυρίου μετώπου ἰδιαίτερον μέ-

ὧν ἠγεῖτο Πρωτόμαχος, καὶ τοὺς Παίονας, ὧν ἠγεῖτο Ἀρίστων τῶν δὲ πεζῶν τοὺς τοξότας, ὧν ἤρχεν Ἀντίοχος· τοὺς δὲ Ἀγριάνους, ὧν ἤρχεν Ἀττάλος, καὶ τῶν ἵππέων τινὰς καὶ τῶν τοξοτῶν ἐς ἐπικαμπὴν πρὸς τὸ ὄρος τὸ κατὰ νότου ἔταξεν, ὥστε κατὰ τὸ δεξιὸν αὐτῷ τὴν φάλαγγα ἐς δύο κέρατα διέχουσαν τετάχθαι, τὸ μὲν ὡς πρὸς Δαρεῖον τε καὶ τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς πάντας Πέρσας· τὸ δὲ ὡς πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ὄρει κατὰ νότου σφῶν τεταγμένους, τοῦ δὲ εὐωνύμου προετα- 3
χθησαν τῶν μὲν πεζῶν οἱ τε Κρήτες τοξόται καὶ οἱ Θρᾶκες, ὧν ἠγεῖτο Σιτάλικης· πρὸ τούτων δὲ ἡ ἵππος ἢ κατὰ τὸ εὐώ-
νυμον, οἱ δὲ μισθοφόροι ξένοι πᾶσιν ἐπετάχθησαν. ἐπεὶ δὲ οὔτε πικνὴ αὐτῷ ἢ φάλαγξ κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐφαίνετο, πολὺ τε ταύτῃ ὑπερφαλαγγήσειν οἱ Πέρσαι ἐδόκουν, ἐκ τοῦ μέσου ἐκέλευτε δύο ἴλας τῶν ἑταίρων, τὴν τε Ἀνθεμουσίαν, ἧς ἱλάρχης ἦν Περοΐδας ὁ Μενεσθέως, καὶ τὴν Λευγαίαν κα-
λουμένην, ἧς ἠγεῖτο Παντόρδανος ὁ Κλεάνδρου, ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἀφανῶς παρελθεῖν, καὶ τοὺς τοξότας δὲ καὶ μέρος τῶν Ἀγριά- 4
νων καὶ τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων ἔστιν οὖς κατὰ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ ἐπὶ μετώπου παραγαγῶν ἐξέτεινεν ὑπὲρ τὸ τῶν Περ-
σῶν κέρας τὴν φάλαγγα. ἐπεὶ γὰρ οἱ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τεταγμέ-
νοι οὔτε κατήεσαν, ἐκδρομῆς τε ἐπ' αὐτοὺς τῶν Ἀγριάνων, καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγων κατὰ πρόσταξιν Ἀλεξάνδρου γενομέ-
νης βραδύως ἀπὸ τῆς ὑπάρειαις ἀνασταλέντες ἐς τὸ ἄκρον ἀνέ-
φυγον, ἔγνω καὶ τοῖς κατ' αὐτοὺς τεταγμένοις δυνατὸν ὄν χρῆ-
σασθαι ἐς ἀναπλήρωσιν τῆς φάλαγγος· ἐκείνοις δὲ ἵππέας τριακοσίους ἐπιτάξαι ἐξήρκεσεν.

τωπον ἐσχηματίζετο καὶ οὕτως ἢ παράταξι τῆς δεξιᾶς πτέρυγος ἦν ἀμφίστομος Προλεγ. σελ. 62. — «διέχουσαν» = διαχωριζομένην, ἐκτεινομένην ἀμεταβ. ἐνταῦθα. — «τοὺς πάντας Πέρσας» = τοὺς πολλοὺς τῶν Περσῶν — τὴν κυρίαν δύναμιν τοῦ Περσ. στρατοῦ.

3.) «Προετάχθησαν» οὕτω τὸ ἄκρον τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἀπετέλει τὸ ἵππικὸν ἀκολούθως ἤρχοντο οἱ Κρήτες καὶ Θρᾶκες πεζοὶ καὶ τελευταῖον εἰς τὸ ἔσχατον ἄκρον οἱ μισθοφόροι Ἕλληνες. — ἄλλας τῶν ἐταίρων ἴδ. Προλεγ. σελ. 57. —

«Ἀνθεμουσίαν» ἐκ τῆς μακεδονικῆς πόλεως Ἀνθεμουῦντος οὗτης πρὸς Β. τῆς Ολύμπου, διότι αἱ ἴλαι τοῦ ἵππικου ὡς καὶ αἱ τάξεις τῆς φάλαγγος ἐκαλοῦντο ἢ κατὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν ἢ τῶν πόλεων καὶ ἐπαρχιῶν ἐξ ὧν συνελέγοντο. Προλεγ. σελ. 56. — «Λευγαίαν» ἄδηλον τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ Droysen Alex. 97. ὑποτίθεισι διορθωτέον εἰς Αἰγαίαν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς παλαιᾶς πόλεως τῆς χώρας Αἰγαί.

4.) «Ἀγριάνων καὶ τοξοτῶν» ἐνουνοῦνται τὰ ἐν τῇ ἐπικαμπῇ παρα-

- 10 Οὕτω δὲ τεταγμένους χρόνιον μὲν τινα προήγεν ἀναπαύων, ὥστε καὶ πάνυ ἔδοξε σχολαία γενέσθαι αὐτῶν ἢ πρόσοδος. τοὺς γὰρ βαρβάρους, ὅπως τὰ πρῶτα ἐτάχθησαν, οὐκέτι ἀντεπῆγε Δαρείος, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ταῖς ὄχθαις, πολλαχῆ μὲν ἀποκρήμυσις οὕταις, ἔστι δὲ ὅπου καὶ χάρακα παρατείνας αὐταῖς, ἵνα εὐεφοδώτερα εἰραίνετο, οὕτως ἔμενον. καὶ ταύτη εὐθύς δῆλος ἐγένετο τοῖς ἀμφ' Ἀλέξανδρον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένους. ὡς δὲ ὁμοῦ ἦδη ἦν τὰ στρατόπεδα, ἐνταῦθα περιπεύων πάντῃ Ἀλέξανδρος παρεκάλει ἀνδρας ἀγαθοὺς γίγνεσθαι, οὐ τῶν ἡγεμόνων μόνον τὰ ὀνόματα ζῆν τῷ πρόποντι κόσμῳ ἀνακαλῶν, ἀλλὰ καὶ ἰλιάρχας καὶ λοχαγούς ὀνομαστὴ καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων ὅσοι κατ' ἀξίωσιν ἢ τινα ἀρετὴν γνωρισμώτεροι ἦσαν· καὶ αὐτῷ πανταχόθεν βοή ἐγένετο μὴ διατρίβειν, ἀλλὰ ἐσβάλλειν ἐς τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ ἦγεν ἐν τάξει ἔτι, τὰ μὲν πρῶτα, καίπερ ἐν ἀπόπτῳ ἦδη ἔχων τὴν Δαρείου δύναμιν, βιάδην, τοῦ μὴ διασπασθῆναί τι ἐν τῇ ζυγντωτέρᾳ πορείᾳ κυμῆναν τῆς φάλαγγος· ὡς δὲ ἐντὸς βέλου

ταχθέντα στρατεύματα. — «ἀναπαυόντων» = ὀπίσω ἀποκρουσθέντες.

κ. 10 1.) «Χρόνιον μὲν τινα» = ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἐπροχώρει συγχυτὰ ἀναπαύων τοὺς στρατιώτας ἵνα δώσῃ αὐτοῖς ἀνεσιν καὶ μὴ ὡς κεκμηκότες πρὸ τῆς μάχης. Curt. 3, 40, 3. Alexander ante prima signa ibat, identidem manu suos inhibens, ne suspensj acrius ob nimiam festinationem concitato spiritu capesseret proelium. — «σχολαία» βραδεία. «τὰ πρῶτα» ἐπιρ. χρόν. = ni primum. — «οὕταις μὲν παρατείνας δὲ» περὶ τῆς συνδέσεως μετοχῶν διαφύρων κατὰ πᾶσι διὰ τῶν μ ἐν-δ ἐ ὡς ἐνταῦθα ἴδε 1, 12, 9. εὐσυντακτότερον θὰ ἦτο «πολλαχῆ οὕταις ἔστι δὲ ὅπου χάρακα παρατεταμένῳ ἐσταυρωμέναις ἢ ὠρυωμέναις». — «εὐεφοδώτερα» = εὐπροσβλητότερα.

2.) «τῇ γνώμῃ δεδουλωμένος» = μικρόψυχος ὢν, ἀποδειλιῶν. Θου. 4, 31. ἀπέθανον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι· ὅπερ ὁ Σχολιαστὴς ἐρητηνεῖ τεταπεινωμένοι φέβῳ. — «ἀξίωσιν» = θέσιν, τάξιν κεινωτικῶν.

— «ἀρετῆν» = ἐπιδεδειγμένην ἀνδρείαν, ἢ ὑπόληψιν ἀνδρείας, ὅσοι ἦσαν μᾶλλον ἐπίσημοι· ἔνεκα τῆς τάξεως τῶν ἢ ἀνδρείου τινὸς κατορθώματος.

3.) «Ἐν τάξει ἔτι» = ἐν γραμμῇ. ἐν πλήρει τάξει. — «καίπερ ἔχων ἐν ἀπόπτῳ» = ἂν καὶ πόρρωθεν ἑώρα τὸν στρατὸν τοῦ Δ. — «βιάδην» ἀντιτίθεται τῷ «δρόμῳ». — «κυμῆναν» = εἰς κύματα ἦτοι ἀταξίαν περιπίπτειν καθ' ὅσον ἐν μέρος τοῦ λοιποῦ προχωρεῖ. τὴν αὐτὴν μεταφορὰν εἰλημμένην ἐκ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης ἔχει καὶ ὁ Ξ. Κ. Α. 4, 8, 18. ὡς δὲ πορευομένον ἔξεκμαινεῖ τι τῆς φάλαγγος, περιττῆ δ' ἐνταῦθα ἢ προσθήκη τῆς ἐκ ἦν ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ὁ Κρυγῆρος διορθῆ εἰς «ἐκκυμῆναν» διότι ὅτι δηλοῖ ἐκεῖ ἢ ἐκ δεικνυσιν ἐνταῦθα τὸ διασπασθῆναι. = κατ' ἀρχὰς μὲν ἂν καὶ ἔθλεπε τὸν στρατὸν τοῦ Δαρ. διὰ τακτικοῦ βηματισμοῦ ἀρχὰ ἵνα μὴ διὰ τῆς ταχυτέρας πορείας διασπασθῆ μέρος τι τῆς φάλαγγος καὶ σχηματισθῆ οὕτω κυματισμὸς τις αὐτῆς.

ἐγίνοντο, πρῶτοι δὴ οἱ καθ' Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐπὶ τοῦ δεξιῦ τεταγμένοι δρόμῳ εἰς τὸν ποταμὸν ἐνέβαλον, ὡς τῆ τε δεξιότητι τῆς ἐροῦ ἐκπλήξαι τοὺς Πέρσας καὶ τοῦ θάσσον εἰς χεῖρας ἐλθόντας ὀλίγα πρὸς τῶν τοξοτῶν βλάπτεσθαι. καὶ ζυνέβη ὅπως εἶκασεν Ἀλέξανδρος. εὐθὺς γάρ 4 ὡς ἐν χερσὶν ἡ μάχη ἐγένετο, τρέπονται τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος οἱ τῷ ἀριστερῷ κέρα ἐπιτεταγμένοι· καὶ ταύτη μὲν λαμπρῶς ἐνίκα Ἀλέξανδρός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτόν· οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι οἱ σὺν Δαρείῳ, ἡ δὲ ἰσχυρὰ τῶν Μακεδόνων ἡ φάλαγξ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρα παραρραγείσα, ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν σπουδῆ εἰς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν καὶ ἐν χερσὶ τὴν μάχην ποιήσας ἐξώθει ἤδη τοὺς ταύτη τεταγμένους τῶν Περσῶν, οἱ δὲ κατὰ μέσον τῶν Μακεδόνων οὔτε τῆ ἴση σπουδῆ ἔψαντο τοῦ ἔργου καὶ πολλαχῆ κρημνώδεσι ταῖς ὄχθαις ἐντυγχάνοντες τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος οὐ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐν τῇ αὐτῇ τάξει διασώσασθαι, ταύτη ἐμβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες τοῖς Μακεδόσιν ἡ μάλιστα διεσπασμένην αὐτοῖς τὴν φάλαγγα κατείδον. καὶ τὸ ἔργον ἐνταῦθα καρτερόν ἦν, τῶν μὲν εἰς τὸν 6 ποταμὸν ἀπώσασθαι τοὺς Μακεδόνας καὶ τὴν νίκην ταῖς ἤδη φεύγουσιν αὐτῶν ἀνασώσασθαι· τῶν Μακεδόνων δὲ τῆς τε Ἀλέξανδρου ἤδη φαινομένης εὐπραγίας μὴ λειψθῆναι καὶ τὴν δόξαν τῆς φάλαγγος, ὡς ἀμάχου δὴ εἰς τὸ τότε διαθεδομένης, μὴ ἀφανίσαι. καὶ τι καὶ τοῖς γένεσι τῷ τε Ἑλληνικῷ καὶ τῷ 7

4.) «Οἱ ἐπιτεταγμένοι» = οἱ ἀντικεῖν παρατεταγμένοι. — «λαμπρῶς ἐνίκα» 5. 18, 1. ὡς νικῶντα λαμπρῶς Ἀλέξανδρον κατείδον. = φανερώς. Θου. 1, 49, 7. ἐπὶ δὲ ἡ τροπὴ ἐγένετο λαμπρῶς καὶ ἐνεκείντο οἱ Κορίνθιοι. — ἡ δὲ ἰσχυρὰ. ὅπου ἡ φάλαγξ εἶχε λάθει σχίσμα. (καθ' ὅσον ὁ Ἀλ. μετὰ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος εἶχε προχωρήσει ἐμπρός). τὸ κενὸν προέκυψεν ἐκ τούτου· τὰ διχθέντα τὸν ποταμὸν μέρη τοῦ μακεδονικοῦ κέντρου εἰς τὴν ἑτέραν ὄχθην δὲν ἤθουνθησαν νὰ κρατήσωσιν ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ καὶ ἀδιάβηκτον τὸ μέτωπόν των. ἐπειδὴ κατὰ τὴν δεξιὴν πτέρυγα πολλοὶ διαβαίνοντες προσέκρουσαν ἐπὶ ἀποτόμου ὄχθης

καὶ μετὰ κόπου καὶ βραδείως ἀπῆλθον· οὕτω συνέβη ὥστε ἡ υ. φάλαγξ εἰς τὴν δεξιὴν πτέρυγα νὰ ἀποσχισθῆ (ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρα παραρραγείσα) καὶ εἰς τὸ οὕτω προκύψαν κενὸν εἰσώρμησαν οἱ μισθοφόροι Ἕλ, τοῦ Δαρείου.

5. «Ἰξώθει» παρατακτικὸς τῆς ἀποπειρας = ἐπειράτο ἐξώθειν. — «τοῦ ἔργου» = τῆς μάχης.

6.) «Τῶν μὲν» (Περσῶν).

7.) «Καὶ τι καὶ» προστίθησε γεγονός τι δευτερευόν μὲν καθ' ἑαυτὸ ἐν τούτοις ὅμοις ὅπερ πρέπει ἐπίσης νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν. — «φιλοσιμίας» ἔριδος περὶ τιμῆς, ζηλοτυπίας. — «τῶν οὐκ ἡμελημένων» = τῶν ἐπιφανῶν.

Μακεδονικῶ φιλοτιμίαις ἐνέπεσαν ἐς ἀλλήλους, καὶ ἐνταῦθα πίπτει Πτολεμαϊκῶς τε ὁ Σελεύκου, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος, καὶ ἄλλοι ἐς εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατὸν τῶν οὐκ ἡμεληθέντων Μακεδόνων.

- 11 Ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιῦ κέρως τάξεις, τετραμιμένους ἤδη τοὺς κατὰ σφᾶς τῶν Περσῶν ὄρωντες, ἐπὶ τοὺς ξένους τε τοὺς μισθοφόρους τοὺς Δαρείου καὶ τὸ πονοῦμενον σφῶν ἐπικάμψαντες ἀπὸ τε τοῦ ποταμοῦ ἀπώσαντο αὐτούς, καὶ κατὰ τὸ παρερρωγὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος ὑπερφαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβέβληκότες ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους, καὶ οἱ ἵππεις δὲ οἱ τῶν Περσῶν κατὰ τοὺς Θεσσαλοὺς τεταγμένοι οὐκ ἔμειναν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ, ἀλλ' ἐπιδιαβάντες εὐρώστως ἐνέβαλον εἰς τὰς ἴλας τῶν Θεσσαλῶν καὶ ταύτῃ ξυνέστη ἵππομαχία καρτερὰ· οὐδὲ πρόσθεν ἐνέκλιναν οἱ Πέρσαι πρὶν Δαρείον τε πεφευγῶτα ἦσθοντο καὶ πρὶν ἀπορραγῆναι σφῶν τοὺς μισθοφόρους συγκοπέντας ὑπὸ τῆς φάλαγγος. τότε δὲ ἤδη λαμπρὰ τε καὶ ἐκ πάντων ἡ φυγὴ ἐγένετο· καὶ οἱ τε τῶν Περσῶν ἵπποι ἐν τῇ ἀναχωρήσει ἐκακοπήθουν,

κ. 11. 1.) «Τὸ πονοῦμενον» = τοὺς πονοῦμένους πνεύσασθαι· καὶ πείθεσθαι λέγεται ἰδίως ἐπὶ τοῦ στενωποῦ· οἶμαι ὑπὸ τῶν πολεμίων. Θου. 4, 73. ὡς ἦσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας. τὸ δὲ οὐδέτ. τῆς μετοχῆς ὡς οὐσιαστικὸν λαμβανόμενον τίθεται μετωνομικῶς ἀντὶ τοῦ ἄρσ. ὡς Ἡρ. 7, 223 τὸ ἀπολλόμενον = οἱ ἀπολλύμενοι. 7, 209. τὸ ὑπομένον = οἱ ὑπομένοντες. — «κατὰ τὸ παρερρωγὸς» ἔνθα τὸ μέρος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος εἶχεν ἀποσχιθῆ, ἤτοι κατὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τῶν Περσῶν ἦτις ἀπὸ οἱ Πέρσαι ἐπράπησαν εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπεγυμνώθη καὶ ἔμεινεν οὕτως ἀναικτὴ καὶ ἀπροστάτευτος ἐκτεθειμένη εἰς τὰς προσβολὰς τῶν Μακεδ. — «τοὺς ξένους» = μισθοφόρους Ἕλληνας.

2.) «Καὶ» ἀναφέρεται εἰς τὸ εὐρώστως ἐνέβαλον ἐπομένως κατηγορεῖ ὁμοιότητα ἐνεργείας τινὸς εἰς

ἄλλο τι ὑποκείμενον. μᾶλλον συνεπιγυμνῶς θὰ ἦτο «καὶ οἱ ἵππεις δὲ τῶν Περσ. οὐ μείναντες εὐρώστως ἐνέβαλον». τὸ Περσ. ἵππικὸν ἐπετίθη κατὰ τοῦ Θεσσαλικοῦ ὅπερ ἦν παρατεταγμένον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τῶν Μακεδόνων. — «ἐπιδιαβάντες» ἢ ἐπὶ ἐχθρικήν σημασίαν ἔχει = διαβάντες κατ' αὐτῶν. — «καρτερὰ» ποιητικὸν καὶ ἐκ τῶν πεζογράφων ἰδίως παρὰ τῷ Ἡρ. 4, 76. μάχης δὲ καρτερῆς γενομένης. 8, 12. ὑπέλαβε ναυμαχίῃ καρτερῇ. — «πρὶν ἀπορραγῆναι τοὺς μισθοφόρους» ἴδε ἀνωτέρω 1. κατὰ τὸ παρερρωγὸς τοῦ Π. στρατεύματος ἔκοπτον τοὺς ξένους.

3.) «Λαμπρὰ» = ἐντελής, manifesta. — «ἀμβάτας» ἐπικὸς καὶ Ἰωνικὸς τύπος ἀντὶ ἀναβάτης συνήθης παρὰ τῷ Ἄρ. καὶ Ξεν. ἀποιν. 3, 3, 2. ἡ ἀρχὴ σου, ἐφ' ἧς ἤρξασαι ἵππων τε καὶ ἀμβάτων ἔστιν. — «πλήθει τε πολλοί». ὡς ἐπιρ. = πλείστοι ὄντες τὸν ἀριθμὸν. κατ' ἀ-

βάρως ὠπλισμένους τοὺς ἀμβάτας σφῶν φέροντες, καὶ αὐτοὶ οἱ ἵππεες κατὰ στενάς ὁδοὺς πλήθει τε πολλοὶ καὶ πεπορημένως πὺν ἀταξίᾳ ἀποχωροῦντες οὐ μείν ὑπ' ἀλλήλων καταπατούμενοι ἢ πρὸς τῶν διωκόντων πολεμίων ἐδράπτοντο. καὶ οἱ Θεσσαλοὶ εὐρώστως αὐτοῖς ἐπέκειντο, ὥστε οὐ μείν ἢ ὡς πεζῶν φόνος ἐν τῇ φυγῇ τῶν ἵππέων ἐγίνετο.

Δαρεῖος δὲ, ὡς αὐτῷ τὸ πρῶτον ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐροβήθη ἔκ τὸ κέρως τὸ εὐώνυμον καὶ ταύτῃ ἀπορηγνύμενον κατείδε τοῦ ἄλλου στρατοπέδου, εὐθύς ὡς εἶχεν ἐπὶ τοῦ ἄρματος σὺν τοῖς πρώτοις ἔφρευγε. καὶ ἔστε μὲν ὀμαλοῖς χωρίοις ἐν τῇ φυγῇ ἔπε- 5 τύγγανεν, ἐπὶ τοῦ ἄρματος διεσώζετο· ὡς δὲ φάραγξι τε καὶ ἄλλαις θυσχωρίαις ἐνέκυρσε, τὸ μὲν ἄρμα ἀπολείπει αὐτοῦ καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν κἀκόνδε· ὁ δὲ καὶ τὸ τόξον ἀπολείπει ἐπὶ τοῦ ἄρματος· αὐτὸς δὲ ἵππου ἐπιβάς ἔφρευγε· καὶ ἡ νύξ οὐ διὰ μακροῦ ἐπιγενομένη ἀφείλετο αὐτὸν τὸ πρὸς Ἀλεξάνδρου ἀλῶναι. Ἀλέξανδρος γὰρ ἔστε μὲν φάος ἦν ἀνά κρά- 6 τος ἐδίωκεν· ὡς δὲ συνεισκόταξέ τε ἡδὴ καὶ τὰ πρὸ ποδῶν ἄφρανη ἦν, ἐς τὸ ἔμπαλιν ἀπετρέπετο ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, τὸ μέντοι ἄρμα τὸ Δαρείου ἔλαβε καὶ τὴν ἀσπίδα ἐπ' αὐτῷ καὶ τὸν κἀκόνδε καὶ τὸ τόξον. καὶ γὰρ καὶ ἡ δίωξις βραδυτέρα 7

πομπήσιν Ἰρ. 6. 41. νέας πλῆθει πολλὰς. οὕτω καὶ Ἰρ. 5, 19, 5. βουκεφάλαις μεγάλαις· μέγας = μεγίστου μεγέθους ὡς Ἰρ. 3, 31. νῆπος μεγάλῃ οὐ μεγάλη.

4.) «Εροβήθη» = ἐτρόπη εἰς φυγὴν. κατὰ τὸ Ὁμ. Ἰλ. λ. 172. οἱ δ' εἰσι καμμένον πεδίον φοβέοντο. Βόες ὡς Ἰλ. Ε. 498. Ἀργεῖα δ' ὑπέμειναν ἀολλείς οὐδ' ἐροβήθη ν.

5.) «Ἐπετύγγανεν» εὗρισκε, συνήντα. — «ἐνέκυρσε» = συνήντησε. Ἰων. καὶ ἐπι. ἀόρ. τοῦ ἐγκυρεῖν φη πλεῖστα χρέητα· Ἰρ. καὶ Ὁμ. Ἰλ. Ν. 145. κτεῖ· ὦν ἀλλ' ὅτι δὴ πυκινῆς ἐνέκυρσε φάλαγγιν. — «κἀκόνδε» ἐπανωφόριον τῶν βασιλείων καὶ ἀνωτέρων στρατηγῶν τῶν Περσῶν ἐκ μεταξὺς λευκῶν ἢ εἰσθρόν ἔχον εὐρείας χειρῶν. παρὰ Ξενοφ. Κ. Π. 8, 3, 13. περιγράφεται ἡ τοῦ Κύρου ἐνθωμασία ὡς ἐξῆς. προουφαίνεται ὁ Κύρος ἐφ' ἄρματος ὁρῶν ἔχων τὴν

πέτραν, καὶ χιτῶνα πορφυροῦν μεσόλευκον. ἄλλω δ' οὐκ ἔξεσι μεσόλευκον ἔχειν, καὶ περὶ τοῖς σκέλεσιν ἀναξυμίδας ὑσθινοσφαίρας, καὶ κἀκόνδε ὀλοπόρφυρον· εἶχε καὶ διάδημα περὶ τῇ πέτρᾳ· καὶ οἱ συγγενεῖς δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ δὴ τοῦτο σημεῖον εἶχον, καὶ νῦν τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔχουσι. τὰς δὲ χεῖρας εἴω τῶν χειρῶν εἶχε. — «ἐκόνδε» Curt. 3, 11, 11. insignibus quoque imperii ne fugam proderent indecore relictiis. — ἀκκὶ τὸ τόξον» δηλοῦται τὸ μέγεθος τῆς καταπλήξεως διότι ὡς ἐλαφρόν τοῦτο ἤρδονα νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ. — «ἵππου» Ἀἴλ. 1σ. ζήων. 6, 48. Δαρεῖος ἵππον ἀνέβη ὕψην φυγῆς θεόμενος καὶ σωτηρίας ὀκίστης· ἡ δὲ ἄρα τοῦ καταλειφθέντος μνήμη, ὡς εἶχεν ἐπιθυμίας καὶ ποδῶν, τὸν δεσπότην ὑμνεῖται τῆς ἀκμῆς τῶν ἐπιχειρῶν κινδύνων ἐξαρπάσαι.

6.) «Φάος» ποιητ. ἀντὶ φῶς

αὐτῷ ἐγεγονέει, ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ παραρρήξει τῆς φάλαγγος ἐπιστρέψας καὶ αὐτὸς οὐ πρόσθεν ἐς τὸ διώκειν ἐτράπετο πρὶν τοὺς τε μισθοφόρους τοὺς ξένους καὶ τὸ τῶν Περσῶν ἵππικὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπωσθέντας κατεΐδε.

- 8) Τῶν δὲ Περσῶν ἀπέθανον μὲν Ἀρσάμης καὶ Ῥεομίθρης καὶ Ἀτιζύρης τῶν ἐπὶ Γρανικῷ ἠγῆσαμένων τοῦ ἵππικοῦ ἀποθνήσκει δὲ καὶ Σαβάκης ὁ Αἰγύπτου σατραπῆς καὶ Βουδάκης τῶν ἐντίμων Περσῶν· τὸ δὲ ἄλλο πλῆθος ἐς δέκα μάλιστα μυριάδας, καὶ ἐν τούτοις ἵππεῖς ὑπὲρ τοὺς μυρίους, ὥστε λέγει Πτολεμαῖος ὁ Λάγου, ξυνεπισπόμενος τότε Ἀλεξάνδρῳ, τοὺς μετὰ σφῶν διώκοντας Δαρεῖον, ὡς ἐπὶ φάραγγί τινι ἐν τῇ διώξει ἐγένοντο, ἐπὶ 9) τῶν νεκρῶν διαβῆναι τὴν φάραγγα. τότε τε στρατόπεδον τὸ Δαρεῖου εὐθὺς ἐξ ἐρόδου ἐάλω καὶ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνή, αὐτὴ δὲ καὶ ἀδελφὴ Δαρεῖου, καὶ υἱὸς Δαρεῖου νήπιος· καὶ θυγατέρες δύο ἐάλωσαν καὶ ἄλλαι ἀμ' αὐτάς Περσῶν τῶν ὁμοτίμων γυναῖκες οὐ πολλαί. οἱ γὰρ ἄλλοι Πέρσαι τὰς γυναῖκας σφῶν ζῆν τῇ ἄλλῃ κατασκευῇ ἐς Δαμασκὸν ἔτυγον ἐ-

Ὅμ. Ἠλ. Α. 623. λαμπρὸν φάος ἤελαιο. — «ἀνὰ κράτος» = ταχύτατα. ἀνάλογόν ἐστι τῷ ἀνὰ ὄν» ὡς τὸ κατὰ κράτος ἐστὶ τῷ κατὰ ῥόν» ἐκ τῆς τοπικῆς σημασίας τῆς διευσθύνσεως πρὸς τὰ ἄνω ἢ τὰ κάτω προέκυψεν ἢ μεταφορικῇ.

8.) «Ἐς δέκα μ.» καὶ οἱ ἄλλοι συγγραφεῖς συμφωνοῦσι τῷ Ἀρρ. Πλ. Ἄλ. 20. νικήσας δὲ λαμπρῶς καὶ καταβαλὼν ὑπὲρ ἑνδεκα μυριάδας τῶν πολεμίων. Διοδ. 17, 36 καὶ Curt. 3, 11, 27. ἀναφέρουσι 110, 000 πεζοὺς καὶ 40,000 ἵππεῖς. — ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πεσόντων Μακεδόνων κατὰ Curt. 3, 11, 27. ἦν a parte Alexandri quattuor milia quingenti saucii fuere, ex peditibus triginta omnino et duo desiderati sunt, equitum quinquaginta interfecti. — αὐάστε λέγει — διαβῆναι» = οὕτως ὥστε καθὼς ἀναφέρει ὁ Πτ. ἤρῳνατο νὰ διαβῆ, τοῦτο ἀναφέρεται εἰς τὴν ῥητορικὴν ὑπερβολὴν παρὰ Πλ. ἤθιχοῖς. σελ. 340. (Ἀλεξάνδρος) αἵματι κεκραμένους ποταμοὺς ἔπιε καὶ νεκροῖς γεγεφυρωμένους διέβη.

9.) «Αὐτὴ καὶ ἀδελφὴ» = ἦτις σύναμα ἦν καὶ ἀδελφὴ τοῦ Δ. Ius. 41, 9. mater et uxor eademque soror κατὰ νεωτέρας ἐρεῦνας ἀδελφὴ ἦν συνήθης τιμητικῆ ὀνομασία τῆς γυναίκος τοῦ βασ. τῶν Π. μηδεμίαν συγγενικὴν σχέσιν ὑποδηλοῦσα ἀλλὰ ἀφοῦ τοῖς Μῆδοις κατὰ Στρ. 735. ἀκαὶ μητρᾷσι συνέργεσθαι πάτριον νενόμισται» καὶ Πλ. π. Ἄλ. τὺχ. 4, 5. «καὶ Πέρσαι σέβεσθαι μητέρας ἀλλὰ μὴ γαμῖν (ἐδιδάξεν Δ.) οὐδὲν παράδοξον ὁ Δ. ὅτι εἶχε γυναῖκα τὴν ἰδίαν του ἀδελφῆν. — «νήπιος» κατὰ Διοδ. 17, 38. ὁ παῖς ὢν ἐξ ἐτῶν» καὶ τὴν ἀρετὴν ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν προφαίνων. — «τῶν ὁμοτίμων» οὗτοι ὄντες οἱ ἐπισημότατοι τῶν Περ. ἔχοντες τὰ αὐτὰ προνόμια ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ (Pairs) καὶ ἀποτελοῦντες τὴν συνοδείαν τοῦ βασιλέως, κατὰ Ε. Κ. Π. 7, 5, 85. ὅς μνημονεύει τῶν δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων τῶν «ἐν Πέρσαις ἐπὶ τοῖς ἀρχαίοις αἰετοῖσι διαγούσι».

σταλκότες· ἐπεὶ καὶ Δαρεῖος τῶν τε χρημάτων τὰ πολλὰ καὶ 10
 ὅσα ἄλλα μεγάλῳ βασιλεῖ ἐς πολυτελεῆ διαίταν καὶ στρα-
 τευομένῳ ὅμως συνέπεται πεπόμφει ἐς Δαμασκόν, ὥστε ἐν τῷ
 στρατοπέδῳ οὐ πλείονα ἢ τρισχίλια τάλαντα ἐάλω. ἀλλὰ
 καὶ τὰ ἐν Δαμασκῷ χρήματα ὀλίγον ὑπερον ἐάλω ὑπὸ Παρ-
 μενίωνος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο σταλέντος. τοῦτο τὸ τέλος τῆ μάχῃ
 ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθηναίους Νικοκράτους μηνὸς
 Μαμακτηριῶνος.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, καίπερ τετρωμένος τὸν μηρὸν ξίφει Ἀλέ- 12
 ξάνδρος, ὁ δὲ τοὺς τραυματίας ἐπέληθε, καὶ τοὺς νεκροὺς ξυνα-
 γαγῶν ἔθαψε μεγαλοπρεπῶς σὺν τῇ δυνάμει πάσῃ ἐκτεταγα-
 μένῃ λαμπρότατα ὡς ἐς πόλεμον· καὶ λόγῳ τε ἐπεκόσμησε
 ὅσους τι διαπρεπὲς ἔργον ἐν τῇ μάχῃ ἢ αὐτὸς ξυνέγων εἰρ-
 γασμένον ἢ ἀκοῆ συμφωνούμενον ἔμαθε· καὶ χρημάτων ἐπι-
 δόσει ὡς ἐκάστους σὺν τῇ ἀξίᾳ ἐτίμησε. καὶ Κιλικίας μὲν ἁ- 2
 ποδεικνύει σατράπῃ Βάλακρον τὸν Νικάνορος, ἓνα τῶν σω-
 ματοφυλάκων τῶν βασιλικῶν· ἀντὶ δὲ τούτου ἐς τοὺς σωμα-
 τοφυλάκας κατέλεξε Μένητα τὸν Διονυσίου· ἀντὶ δὲ Πτολε-
 μαίου τοῦ Σελεύκου τοῦ ἀποθανόντος ἐν τῇ μάχῃ Πολυσπέρ-
 χοντα τὸν Σιμμίου ἄρχειν ἀπέδειξε τῆς ἐκείνου τάξεως. καὶ
 Σολεῦσι τὰ τε πεντήκοντα τάλαντα ἅ ἔτι ἐνδεᾶ ἦν ἐκ τῶν
 ἐπιβληθέντων σφίσι χρημάτων ἀνήκε καὶ τοὺς ὀμίηρους ἀπέ-
 ὄωκεν.

Ὁ δὲ οὐδὲ τῆς μητρὸς τῆς Δαρείου οὐδὲ τῆς γυναικὸς ἦ 3

10.) «Στρατοπέδῳ» ἐδεξάμην
 τὴν διόρθωσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ πάμ-
 παν ἀτόπως φερομένου αὐστρατεύ-
 ματι. — «τρισχίλια» Curt. 3. 13,
 46. summa pecuniae signatae fuit
 talentum duo milia et sexcenta facti
 argenti pondus quingenta aequabat.
 — «Νικοκράτους· Μαμακτηριῶνος»
 τῷ 4 τῆς 111 ὄλ. = 333 π. Χ.
 περὶ τὰ τέλη 8θρίου ἢ ἀρχῆς 9θρίου.
 κ. 12. 1.) «Τὸν μηρὸν ξίφει»
 Πλ. περὶ τῆς Ἀλ. 1. 2. ἐν δ' Ἰσσιῶ
 ξίφει τὸν μηρὸν. β. Ἀλεξ. 20. ἐν
 πρώτους ἀγωνιζόμενος, ὥστε τρα-
 θῆναι ξίφει τὸν μηρὸν, ὡς μὲν Χάρης
 φησίν, ὑπὸ Δαρείου (συμπεσεῖν γὰρ
 αὐτοῦς εἰς χεῖρας) Ἀλέξανδρος δὲ
 περὶ τῆς μάχης ἐπιστέλλων τοῖς περὶ

τὸν Ἀντίπατρον οὐκ εἴρηκεν ὅστις
 ἦν ὁ τρώσας, ὅτι δὲ τραθῆναι τὸν μη-
 ρὸν ἐγχειριδίῳ ἢ πληροφορία τοῦ
 Χά. μυθώδης. — «ἀκοῆ συμφωνού-
 μένον» = φήμη. Θου. 1. 4, 1 Μίνως
 γὰρ παλαιάτατος ὢν ἀκοῆ ἴσμεν. =
 ἢ κατόρθωμά τι ὅπερ πάντες ὁμο-
 φώνως παραδέχονται· ὅτι ἔπραξε τις.
 — «ὡς ἐκάστους» τὸ ὡς πρὸ τοῦ
 ἑκάστος ἐξαίρει τὴν διανεμητικὴν
 ἔννοιαν αὐτοῦ = καὶ ἀντίμειψεν ἑκα-
 στον διὰ χρημάτων ἀναλόγως τῆς
 ἀξίας τοῦ.

3.) «Παρελθόντα» = εἰσελθόντα.
 — «ἐξηρημένῃ» ὀπομινησκει ἡμᾶς
 τὸ Ὀμ. Ἰλ. Β. 227. πολλὰ δὲ γυ-
 ναῖκες εἰσὶν ἐν κλισίᾳ ἐξαιρετοί.

τῶν παιδῶν ἡμέλησεν. ἀλλὰ λέγουσί τινες τῶν τὰ Ἀλεξάνδρου γραφάντων, τῆς νυκτὸς αὐτῆς ἢ ἀπὸ τῆς διώξεως τῆς Δαρείου ἐπανήκεν ἐς τὴν σκηνὴν παρελθόντα αὐτὸν τὴν Δαρείου, ἣτις αὐτῷ ἐξηρημένη ἦν, ἀκοῦσαι γυναικῶν οἰμωγῆν 4 καὶ ἄλλον τοιοῦτον θόρυβον οὐ πόρρω τῆς σκηνῆς πυθέσθαι οὐν αἴτινες γυναῖκες καὶ ἀνθ' ὅτου οὕτως ἐγγὺς παρασκηνοῦσι καὶ τινα ἐξαγγεῖλαι, ὅτι, ὦ βασιλεῦ, ἡ μήτηρ τε καὶ ἡ θυγὴ Δαρείου καὶ οἱ παῖδες, ὡς ἐξηγγέλη αὐταῖς ὅτι τὸ τόξον τε τὸ Δαρείου ἔχεις καὶ τὸν κἀνδον τὸν βασιλικὸν καὶ ἡ ἀσπίς 5 ὅτι κεκόμισται ὀπίσω ἡ Δαρείου ὡς ἐπὶ θεῖνεωτι Δαρεῖω ἀνοίμωζουσι. ταῦτα ἀκούσαντα Ἀλέξανδρον πέμψαι πρὸς αὐτάς Λεονάτον, ἓνα τῶν ἐταίρων, ἐντειλάμενον φράσαι ὅτι ζῆ Δαρείου τὰ δὲ ὄπλα καὶ τὸν κἀνδον ὅτι φεύγων ἀπέλιπεν ἐπὶ τῷ ἄρματι καὶ ταῦτα ὅτι μόνω ἔχει Ἀλέξανδρος. καὶ Λεονάτον παρελθόντα ἐς τὴν σκηνὴν τὰ τε περὶ Δαρείου εἶπεν καὶ ὅτι τὴν θεραπείαν αὐταῖς ξυγχωρεῖ Ἀλέξανδρος τὴν βασιλικὴν καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ καλεῖσθαι βασιλίσσας, ἐπεὶ οὐδὲ 6 κατὰ ἔχθραν οἱ γενέσθαι τὸν πόλεμον πρὸς Δαρεῖον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἀσίας διαπεπολεμησθαι ἐννόμως. ταῦτα μὲν Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος λέγουσι. λόγος δὲ ἔχει καὶ αὐτὸν Ἀλέξανδρον τῇ ὑστεραίᾳ παρελθεῖν εἶτω ζῆν Ἡραιστίωνι μόνῳ τῶν ἐταίρων· καὶ τὴν μητέρα τὴν Δαρείου, ἀμυρινοήσασαν ὅστις ὁ βασιλεὺς εἶη αὐτοῖν, ἐστάλλαι γὰρ ἀμφοῖν τῷ

4.) «Ἀνθ' ὅτου» = τίνος ἕνεκα. — ὅτι, ὦ βασιλεῦ ἐπὶ αὐτολεξεί διηγῆσεως πολλάκις προτάσσεται τὸ ὅτι.

5.) «Θεραπείαν» περιλήπτ. τὸ ἄθροισμα τῶν θεραπόντων καὶ θεραπειῶν Ἡρ. 4. 199. θεραπείῃ δὲ σφι ὅπισθε ἐπιταί πολλή. — Διοδ. 17, 38. τὴν γὰρ θεραπείαν αὐτῇ πᾶσαν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ Δαρείου παρέδωκεν, ἰδίαν δὲ ἄλλην οὐκ ἐλάττωνα τῆς προὑπαρούσης προσεδωρήσατο. Πλ. Ἀλ. 21. θεραπείας τε καὶ τιμῆς ἦν εἶχον, οὐδ' ὅτιοῦν ἀφείλε, συντάξεις δὲ καὶ μεζῶνας ἐκαρποῦντο τῶν προτέρων. οὐδὲ κατ' ἔχθραν.» ἕνεκα προσωπικῆς ἐχθρας.

6.) «Λόγος ἔχει» πᾶν σπάνιον

ἀντὶ τοῦ συνήθους λόγος κατέχει. Πλ. Ἀλ. 38. ὡς ἂν λόγος ἔχη πρὸς ἀνθρώπους. Διμ. 28. τοῦτον δὲ Θούριον ὄντα τῷ γένει λόγος ἔχει τραγοῦδιος ὑποκρίνεσθαι. — «προσκυνησαι.» οἱ Πέρται πάντες τῷ βασιλεῖ αὐτῶν προπέπιτον χαμαὶ καὶ ἡσπάζοντο τὴν γῆν. Διοδ. 17, 37. ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμ' ἡμέρα λαθῶν ἓνα τῶν φίλων τὸν μάλιστα τιμώμενον Ἡραιστίωνα παρῆλθε πρὸς τὰς γυναῖκας. ἐχόντων δ' ἀμφοτέρων ἐσθῆτας μὲν ὁμοίας, τῷ μεγέθει δὲ καὶ κάλλει προέχοντος τοῦ Ἡραιστίωνος ἢ Σισύγαμβος τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τοῦ Δαρ.) τοῦτον ὑπολαβούσα εἶναι τὸν βασιλεῖα προσκύνει.

αὐτῷ κόσμῳ, τὴν δὲ Ἑραιστίωνι προσελθεῖν καὶ προσκυνῆσαι, ὅτι μείζων αὐτῇ ἐφάνη ἐκεῖνος. ὡς δὲ ὁ Ἑραιστίων τε ὀπίσω 7 ὑπεχώρησε καὶ τις τῶν ἀμφ' αὐτήν, τὸν Ἀλέξανδρον δεῖξας, ἐκεῖνον ἔρη εἶναι Ἀλέξανδρον, τὴν μὲν καταδιδασθεῖσαν τῇ διαμαρτίᾳ ὑποχωρεῖν, Ἀλέξανδρον δὲ οὐδὲ φάναι αὐτήν ἀμαρτεῖν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον εἶναι Ἀλέξανδρον. καὶ ταῦτα ἐγὼ οὐθ' 8 ὡς ἀληθῆ οὔτε ὡς πάντῃ ἄπιστα ἀνέγραψα. ἀλλ' εἴτε οὕτως ἐπράχθη ἐπαινω Ἀλέξανδρον τῆς τε ἐς τὰς γυναῖκας κατακτίσεως καὶ τῆς εἰς τὸ ἑταῖρον πίστεως καὶ τιμῆς· εἴτε πιθανὸς δοκεῖ τοῖς ξυγγράψασιν Ἀλέξανδρος ὡς καὶ ταῦτα ἂν πράξας καὶ εἰπὼν καὶ ἐπὶ τῷ δε ἐπαινω Ἀλέξανδρον.

Δαρεῖος δὲ τὴν μὲν νύκτα ζῦν ὀλίγοις τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἔφυγε, 13 τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἀναλαμβάνων ἀεὶ τῶν τε Περσῶν τοὺς διασωθέντας ἐκ τῆς μάχης καὶ τῶν ξένων τῶν μισθοφόρων, ἐς τετρακιτηλίους ἔχων τοὺς πάντας, ὡς ἐπὶ Θάψακόν τε πόλιν καὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν σπουδῇ ἤλαυνεν, ὡς τάχιστα μέσον αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου τὸν Εὐφράτην ποιῆσαι. Ἀμύντας 2 δὲ ὁ Ἀντιόχου καὶ Θουμῶνδας ὁ Μέντορος καὶ Ἀριστομήδης ὁ Φεραῖος καὶ Βιάνωρ ὁ Ἀκαρνάν, ζῦμπαντες οὗτοι αὐτόμολοι, μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτοὺς στρατιωτῶν ὡς ὀκτακιτηλίων εὐθὺς ὡς τεταγμένοι ἦσαν κατὰ τὰ ὄρη φεύγοντες ἀφίκοντο ἐς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης· καὶ ἐνταῦθα καταλαβόντες τὰς ναῦς 3 γενεωλκημένους ἐρ' ὧν πρόσθεν ἐκ Λέσθου διακεκομισμένοι

7.) «Οὐδὲ φάναι» = negasse. — ἐκεῖνον» περὶ Ἑραιστίωνος λέγει ὁ Curt. 3, 12. 16. τότε is longe omnium amicorum carissimus erat regi, cum ipso pariter doctus, secretorum omnium arbiter... et sicut aetate par erat regi, ita corporis habitu praestabat.

8.) «Πίστεως» = ἐμπιστοσύνης ὡς μὴ θεωρήσας ἑαυτὸν προσθεῖλγμένον. — «πιθανός» ὅτι μὲν ἐνεργ. ὡς 4, 7. 2. = ὁ καταπεσθών. ὅτι δὲ παθητ. ὡς ἐνταῦθα = ὁ πιστευόμενος, ἐκεῖνος ἐπὶ οὐ δύναται τις νὰ πιστεύσῃ τε.

κ. 13. 4.) «τῇ ἡμέρᾳ» = τῇ δ' ὑστερατῆ postidie. — «ἀεὶ» = ἐκάστοτε. — «Θάψακον». ἐν τῇ Π. Α. ἀναφέρεται ὑπὸ τὸ ὄνομα Thapsach ὡς σύνορον τοῦ κράτους τοῦ Σολο-

μῶντος, ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὁχθῆς τοῦ Εὐφράτου σημεῖον διαβάσεως στρατευμάτων καὶ καραβανίων ἐμπορεμάτων ἐκ τῆς Συρίας εἰς Μεσοποταμίαν.

2.) «Ὡς τεταγμένοι ἦσαν» = ἀμέσως ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Curt. 4, 5. Interea Amyntas cum 4 milibus Graecorum ipsum ex acie persecutis, fuga Tripolin pervenit. Διοδ. 17, 48.

3.) «Πολυπραγμονῶν» παντὸς εἶδους μηχανορραφίας πλέκων, μηχανώμενος. E. K. A. 5, 1, 45. ἐν Θράκῃ πολυπραγμονῶν ἀπίθανεν ὑπὸ Νικάνδρου. Διοδ. 17, 48. Ἀμύντας διαπλεύσας εἰς τὴν Κύπρον, καὶ προσλαβόμενος στρατιώτας καὶ ναῦς, διέπλευσεν εἰς τὸ Πηλοπόννησον.

ἦσαν, τούτων ὅσαι μὲν ἱκαναί σφίσι ἐς τὴν κομιδὴν ἐδόκειν, ταύτας καθελκύσαντες, τὰς δὲ ἄλλας αὐτοῦ ἐν τοῖς νεωροῖς κατακαύσαντες, ὡς μὴ παρασχεῖν ταχίαν σφῶν τὴν διώξιν, ἐπὶ Κύπρον ἔφρευγον καὶ ἐκείθεν εἰς Αἴγυπτον, ἵνα περ ὀλίγον ὕστερον πολυπραγμονῶν τι Ἀμύντας ἀποθνήσκει ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων.

- 4 Φαρνάβαζος δὲ καὶ Αὐτοφραδάτης τέως μὲν περὶ τὴν Χίον διέτριβον· καταστήσαντες δὲ φρουρὰν τῆς Χίου τὰς μὲν τινὰς τῶν νεῶν ἐς Κῶ καὶ Ἀλικαρνασσὸν ἔστειλαν· αὐτοὶ δὲ ἑκατὸν ναυσὶ ταῖς ἄριστα πλεούταις ἀναγαγόμενοι ἐς Σίφνον κατέσχον· καὶ παρ' αὐτοὺς ἀφικνεῖται Ἅγις ὁ Λακεδαιμονίων βασιλεὺς ἐπὶ μιᾷς τριήρους, χρήματά τε αἰτήσων ἐς τὸν πόλεμον καὶ δύναμιν ναυτικὴν τε καὶ πεζικὴν ὅσῃν πλείστην ἀξιώσων συμπέμψαι οἱ ἐς τὴν Πελοπόννησον· καὶ ἐν τούτῳ ἀγγελία αὐτοῖς ἔρχεται τῆς μάχης τῆς πρὸς Ἴσθμῷ γενομένης· ἐκπλαγέντες δὲ πρὸς τὰ ἐξαγγελθέντα Φαρνάβαζος μὲν σὺν δώδεκα τριήρεσι καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων σὺν χιλίοις καὶ πεντακοσίοις ἐπὶ Χίου ἐστάλη, δέισας μὴ τι πρὸς τὴν ἀγγελίαν τῆς ἤττης οἱ Χίοι νεωτερίσωσιν. Ἅγις δὲ παρ' Αὐτοφραδάτου τάλαντα ἀργυρίου λαβὼν τριάκοντα καὶ τριήρεις δέκα, ταύτας μὲν Ἰππίαν ἄξοντα ἀποστέλλει παρὰ τὸν ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ Ἀγησίλαον ἐπὶ Ταίναρον· καὶ παραγγέλλειν ἐκέλευσεν Ἀγησιλάῳ, διδόντα τοῖς ναύταις ἐντελῆ τὸν μι-

τῆς δὲ πόλεως ἐγκρατῆς γενόμενος ἀπέβαινε αὐτὸν ὑπὸ Δαρείου τοῦ βασιλέως ἀπεστάλθαι στρατηγὸν διὰ τὸ τὸν ἰγούμενον τῆς Αἰγύπτου σατράπην συναγωνιζόμενον ἐν Ἴσθμῷ τῆς Κιλικίας πεπρωκέναι· ἀναπλεύσας δ' εἰς Μίμφιν τὸ μὲν πρῶτον πρὸ τῆς πόλεως παραταξάμενος τοῖς ἐγχωρίοις ἐνίκησε· μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς ἀρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν τραπέντων ἐπιεξελθόντες οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐπέθεντο καὶ τὸν τε Ἀμύνταν ἀπέκτειναν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πάντας.

4.) «Τέως» μέχρι τοῦδε. — «εἰς Κῶ» πρὸς ἐπίσχεσιν τῶν ἐκεῖ ὑπαρχουσῶν Περσικῶν φρουρῶν. — «Ἅγις» ὁ Β'. 338—330 π. Χ. βασιλεὺς, τῆ βροχθία τῶν 8,000 ἑλ-

λίων μισθοφόρων διασωθέντων ἐκ τῆς παρὰ τὸν Ἴσθμῷ μάχης, ἐπεχείρησε νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν ἑλ. τοῦ μακεδονικοῦ ζυγοῦ. ἐξήγειρεν Ἠλιδα, Ἀχαΐαν καὶ Ἀρκαδίαν καὶ συγκεντρώσας 22,000. στρατὸν ἐπολέμησε κατ' Ἀντιπάτρου ἄγοντος 40,000. ἐν Μεγαλοπόλει ἐνθα νικηθεὶς ἔπεσεν ἀνδρείως τὸ θῆρος τοῦ 330 π. Χ. τότε ὁ ναὸς τοῦ Ποσειδῶνος ἐν Ταϊνάρῳ τῆς Λακωνικῆς ἦν τὸ αὐτοῦ ἐνθα οἱ τυχοδιῶκται ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸ 30 ἔτων συνελέγοντο καὶ ἐστρατολογούντο ὡς μισθοφόροι.

6.) «Διδόντα» ἀντὶ διδόντα ὡς Ξ. Κ. Α. 1, 2 4. καὶ Ξενία τῷ Ἀρχαδί· ἦκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας. — «τὴν ταχίστην» (ὄδον) = ταχίστα.

σθόν πλείν τήν ταχίστην ἐπὶ Κρήτης, ὡς τὰ ἐκεῖ καταστησόμενον. αὐτὸς δὲ τότε μὲν αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις ὑπέμενον, ὕπερον δὲ εἰς Ἄλικαρνασσὸν παρ' Αὐτοφραδάτην ἀφίκετο.

Ἄλεξάνδρος δὲ σατράπην μὲν Συρίᾳ τῇ κοίλῃ Μένωνα τὸν 7 Κερδίμμα ἐπέταξε, δοὺς αὐτῷ ἐς φυλακὴν τῆς χώρας τοὺς τῶν συμμάχων ἰππέας· αὐτὸς δὲ ἐπὶ Φοινίκης ἦει. καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν Στρατῶν ὁ Γηροστράτου παῖς τοῦ Ἀραδίων τε καὶ τῶν Ἀραδῶν προσοίκων βασιλέως· ὁ δὲ Γηροστράτος αὐτὸς μετ' Αὐτοφραδάτου ἐπλεῖ ἐπὶ τῶν νεῶν, καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τε τῶν Φοινίκων καὶ οἱ τῶν Κυπρίων βασιλεῖς καὶ αὐτοὶ Αὐτοφραδάτῃ ξυνέπλεον. Στρατῶν δὲ Ἀλεξάνδρου 8 ἐντυχῶν στεφανοῖ χρυσῷ στεφάνῳ αὐτόν, καὶ τὴν τε Ἀραδῶν αὐτῷ τὴν νῆσον καὶ τὴν Μαράθῳ τὴν καταντικρὺ τῆς Ἀραδῶν ἐν τῇ ἡπείρῳ ὀκισμένην πόλιν, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα, καὶ Σιγῶνα καὶ Μαριάμμην πόλιν καὶ τᾶλλα ὅσα τῆς σφῶν ἐπικρατείας ἐνδίδωσιν.

Ἐτι δὲ ἐν Μαράθῳ Ἀλεξάνδρου ὄντος ἀφίκοντο παρὰ 14 Δαρείου πρέσβεις, ἐπιστολὴν τε κομίζοντες Δαρείου καὶ αὐτοὶ ἀπὸ γλώσσης δεησόμενοι ἀφεῖναι Δαρείῳ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παιδας. ἐδήλου δὲ ἡ ἐπιστολή, ὅτι Φίλιππῳ τε 2 πρὸς Ἀρταξέρξην φιλία καὶ συμμαχία ἐγένετο· καὶ ἐπειδὴ Ἄρσης ὁ υἱὸς Ἀρταξέρξου ἐβασίλευσεν, ὅτι Φίλιππος ἀδικίας πρῶτος ἐς βασιλέα Ἄρσην ἤρξεν οὐδὲν ἄχαρι ἐκ Περσῶν παθῶν. ἐξ οὗ δὲ αὐτὸς βασιλεύει Περσῶν, οὔτε πέμψαι τινὰ Ἀ-

7.) «Κοίλη» ἡ μεταξὺ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου κατὰ μήκος ἐκτεινομένη γόνιμος κοιλίς νῦν Εἰθκνα, εἶτα δὲ ἅπαν τὸ Μ. μέρος τῆς Συρίας οὕτως ἐκαλεῖτο. — «Ἀραδῶν» ἐν τῇ Π. Δ. καλεῖται Ἀρβᾶδ. πολυάνθρωπος πόλις ἐπὶ ὁμώνυμου νήσου ἀποικία Σιδῶνος. — «βασιλέως» Στρ. σ. 726. τὸ παλαιὸν οἱ Ἀραδιοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἐβασίλευοντο παραπλησίως ὡσπερ καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστη πόλεων τῶν Φοινικίδων.

8.) «Καὶ Σιγῶνα» ἀδήλου τοποθεσίας χωρίον ἴσως ἀναγνωστέον ἐκ Σιδῶνος ἐπειδὴ αὕτη ἦν μητρότης τῶν πλείστων ἐκεῖ πόλεων. — «ἐπικρατείας» περιουχία, ἐδάφους,

χώρου Ε. Κ. Α. 6, 2, 4. κρήνη ὑπὸ τῇ ἐπικρατεῖα τοῦ χωρίου.

κ. 14. 2.) α' Ἀρταξέρξην» τὸν ὄγῳ βασιλεύσαντα τῷ 302—339 π. Χ. ὃν διεδέχθη ὁ νεώτατος υἱὸς του Ἄρσης. ἀμφότεροι ἐδολοφονήθησαν ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου Βαγῶου ἀνυψώσαντος ἐπὶ τοῦ θρόνου Δαρείου τὸν Κοδομαννῶν. — «πρῶτος ἤρξεν» διότι τῷ 336 π. Χ. ἀπέστειλεν ὁ Φίλιππος τὸν Ἄτταλον καθ' Ἐλ- λήσποντον ἐλευθερώσασαι τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας. — οὐδὲν ἄχαρι Ἡροδότου 7, 143. οὐδὲν ἄχαρι πρὸς Δ. παθεῖν.

- λέξανδρον παρ' αὐτὸν ἐς βεβαίωσιν τῆς πάλαι οὐσης φιλίας τε καὶ συμμαχίας, διαβῆναι τε ξὺν στρατιᾷ ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ
- 3 πολλά κακὰ ἐργάσασθαι Πέρσας. τοῦτου ἕνεκα καταβῆναι αὐτὸς τῇ γῶρᾳ ἀμυνῶν καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῶων ἀνασώσων. τὴν μὲν δὴ μάχην ὡς θεῶν τῶ ἔδοξεν, οὕτω κριθῆναι αὐτὸς θεῖ βασιλεὺς παρὰ βασιλέως γυναϊκά τε τὴν αὐτοῦ αἰτεῖν καὶ μητέρα καὶ παῖδας τοὺς ἀλόντας, καὶ φιλίαν ἐθέλειν ποιήσασθαι πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ξύμμαχος εἶναι Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ὑπὲρ τούτων πέμπειν ἤξιον Ἀλέξανδρον παρ' αὐτὸν ξὺν Μενίσκῳ τε καὶ Ἀρσίμῳ τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐκ Περσῶν ἤκουσι τοὺς τὰ πιστὰ ληφόμενους τε καὶ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δῶστοντας.
- 4 Πρὸς ταῦτα ἀντιγράφει Ἀλέξανδρος καὶ ξυμπέμπει τοῖς παρὰ Δαρείου ἐλθούσι Θέρσιππον, παραγγείλας τὴν ἐπιστολὴν δοῦναι Δαρείῳ, αὐτὸν δὲ μὴ διαλέγεσθαι ὑπὲρ μηδενός. ἡ δὲ ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου εἶχεν ὧδε. Οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι ἐλθόντες εἰς Μακεδοσίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Ἑλλάδα κακῶς ἐποίησαν ἡμᾶς οὐδὲν προηδίκημένοι. ἐγὼ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμῶν κατασταθεὶς καὶ τιμωρήσασθαι βουλόμενος Πέρσας
- 5 διέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, ὑπαρξάντων ὑμῶν καὶ γὰρ Περικθίους ἐβοηθήσατε, οἱ τὸν ἐμὸν πατέρα ἠδίκουν, καὶ εἰς Θράκην, ἧς ἡμεῖς ἡρχομεν, δύναμιν ἐπεμφεν Ὀλγος. τοῦ δὲ πατρὸς ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων, οὓς ὑμεῖς συνετάξατε, ὡς αὐτοὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς πρὸς ἅπαντας ἐκομπάσατε, καὶ Ἀρσὴν ἀποκτείναντός σου μετὰ Βαγῶου, καὶ τὴν ἀρχὴν κατασχόντος οὐ δικαίως οὐδὲ κατὰ τὸν Περσῶν νόμον, ἀλλ' ἀδικούντος Πέρσας, καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας γράμματα οὐκ ἐπιτήδεια πέμποντος, ὅπως πρὸς με πολεμῶσι, καὶ
- 6

3.) «Βασιλεὺς παρὰ βασιλέως» οὕτως ὁ μέγας βασιλεὺς ὅστις μόνος ἤξιον νὰ ὀνομάζεται βασιλεὺς ἀναγορεύεται τὸν Ἀλέξανδρον ὡς ὁμοίόν σου. ἀλλ' ὁ Curt. 4 1, 7, διαφόρως ἐπέθετο τὸ πρᾶγμα λέγων. Praecipue eum movit, quod Dareus sibi regis titulum, nec eundem Alexandri nomini ascripserat.

4.) «εἶχε.» ἐδεξάμην τὴν τοῦ Κρυγγίου διόρθωσιν ἀντὶ τῆς κοινῆς φερομένης ἔχει διότι ὁ ἐνεστὸς θεὸς ἰσθλοῦ ὅτι ὁ Ἀρσιανὸς εἶχε πρὸ

ἑαυτοῦ συλλογὴν ἐπιστολῶν Ἀλεξάνδρου δι' ἀντιγράφου σωζομένην ἧς ὅμως οὐδὲν ἔχονος παρ' αὐτῆ εἴρηται. — «πρόγονοι» Δαρείος ὁ Ἰυστάσπος καὶ Σέρξης. «ἀπαρξάντων ὑμῶν» (τῆς ἔχθρας).

5.) «Περικθίους» τῷ 341. π. X. Διοδ. 16. 71. Φίλιππος αἰ μᾶλλον αὐξόμενος ἐπὶ τὴν Περικθὸν ἐστράτευσεν, ἐναντιουμένην μὲν αὐτῷ, πρὸς δὲ Ἀθηναίους ἀποκλίνουσαν. ἡ Περικθὸς οὕτω ἀποκίβη τῶν Σαμίων ἐν τῇ Προποντίδι βραδύτερον

χρήματα ἀποστέλλοντος πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ ἄλλους
 τινὰς τῶν Ἑλλήνων, καὶ τῶν μὲν ἄλλων πόλεων οὐδεμίαν
 δεχομένης, Λακεδαιμονίων δὲ λαβόντων, καὶ τῶν παρὰ σοῦ
 πεμψθέντων τοὺς ἐμοὺς φίλους διαφθειράντων καὶ τὴν εἰρήνην
 ἦν τοῖς Ἕλλησι κατεσκευάσα διαλύειν επιχειροῦντων ἐστρά-
 τευσα ἐπὶ σὲ ὑπάρχοντος σοῦ τῆς ἔχθρας. ἐπειδὴ δὲ μάχη νε-
 7 νίκηκα πρότερον μὲν τοὺς σοὺς στρατηγούς καὶ σατράπας, νῦν
 δὲ σὲ καὶ τὴν μετὰ σοῦ δύναμιν, καὶ τὴν γῶραν ἔχω, τῶν
 Θεῶν μοι δόντων. ὅσοι τῶν μετὰ σοῦ παραπαζαμένων μὴ ἐν
 τῇ μάχῃ ἀπέθανον, ἀλλὰ παρ' ἐμὲ κατέφυγον, τούτων ἐπιμέ-
 λουμαι καὶ οὐκ ἄκοντες παρ' ἐμοὶ εἰσιν, ἀλλὰ αὐτοὶ ἐκόντες
 ξυστρατεύονται μετ' ἐμοῦ. ὡς οὖν ἐμοῦ τῆς Ἀσίας ἀπάτης 8
 κυρίου ὄντος ἦκε πρὸς ἐμέ. εἰ δὲ φοβῆ μὴ ἐλθὼν πάθης τι ἐξ
 ἐμοῦ ἄχαρι, πέμπε τινὰς τῶν φίλων τὰ πιστὰ ληψομένους.
 ἐλθὼν δὲ πρὸς με τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖ-
 δας καὶ εἰ ἄλλο τι ἐθέλεις αἶται καὶ λάμβανε. ὅτι γὰρ ἂν
 πείθης ἐμὲ ἔσται σοι. καὶ τοῦ λοιποῦ ὅταν πέμπης, παρ' ἐμὲ 9
 ὡς βασιλέα τῆς Ἀσίας πέμπε, μηδὲ ἂ βούλει ἐξ ἴσου ἐπί-
 στελλε, ἀλλ' ὡς κυρίῳ ὄντι πάντων τῶν σῶν φράζε εἰ του
 δέη· εἰ δὲ μὴ, ἐγὼ βουλευσομαι περὶ σοῦ ὡς ἀδικούντος. εἰ δὲ
 ἀντιλέγεις περὶ τῆς βασιλείας, ὑπομείνας ἔτι ἀγωνίσαι περὶ
 αὐτῆς καὶ μὴ φεύγε, ὡς ἐγὼ ἐπὶ σὲ πορεύσομαι· οὐ ἂν ἦς.

περὶ τὴν Πράξιαν νῦν Ἐρεκλὶ μόνον
 τῇ βοήθειᾳ τοῦ Πέρσου Σατράπου
 τότε διεσώθη. — «ἡμεῖς συνετάξατε»
 τῆς ἐνοχῆς ταύτης μνημονεύει μόνον
 ὁ Curt. 4, 1, 12. parentem vero
 meum quibus ignorat ab his interfectum
 esse quos ingenitae pecuniae spe sol-
 licitaverant vestri. — «μετὰ Βα-
 γῶου» = τῇ βοήθειᾳ τοῦ Β. Διοδ.
 17, 5. οὗτος γιλιάρχος εὐνοῦχος μὲν
 ἦν τῆν ἔξιν, πονηρὸς δὲ καὶ πολεμι-
 κὸς τὴν φύσιν, ἀφοῦ ἐδηλητήρισε τὸν
 Ἀρταξέρξην καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρ-
 σὴν (338) ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον
 τὸν Δαρείου· τῶς διοικητῆν τῆς
 Ἀρμενίας ὅστις εἶτα τὸν ἴδιον Βα-
 γῶαν ἐπιβουλεύοντα καὶ αὐτὸν προ-
 λαβὼν ἐδηλητήρισε. — «σοῦ δι-
 κείως» = λόγικως. ἐπειδὴ ὁ ἐν 3, 19,
 4. μνημονοῦμενος Βιοθάνης υἱὸς

τοῦ βασιλέως Ὀρχου καὶ ἀδελφὸς
 τοῦ Ἀρσου εἶχε πλείω δικαιώματα
 νῦν ἀναβῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου. ἐνθ' ὁ Δα-
 ρείος ἦν υἱὸς τοῦ Ἀρσάκου καὶ ἐγ-
 γονὸς τοῦ Ὀστάνου ἀδελφοῦ τοῦ βα-
 σιλέως Ἀρταξέρξου Β'. καὶ ὅμως
 ὁ Σπρ. 15, 3. λέγει ὅτι οὗτος «οὐ
 τοῦ γένους τῶν βασιλέων ἦν».

8.) «Ἔσταί σοι» = θά λάθεις Ξ.
 Κ. Α. 1, 7, 8. ἀξιούντες εἰδέναι τί
 σφίσιν ἔσται.

9.) «Τοῦ λοιποῦ» de cetero
 quam mihi scribes. Curt. διαφέρει τῆς
 αἰτ. τὸ λοιπόν. καθ' ὅσον διὰ μὲν
 τῆς αἰτιατικῆς δηλοῦται τὸ μέλλον
 ὡς διηγετικὸν καὶ συνεχές, διὰ δὲ
 τῆς γενικῆς τοῦ λοιποῦ τὸ
 μέλλον κατὰ τὰς ἐκάστοτε παρου-
 σιαζομένης περιστάσεως. — «ἐξ ἴσου»
 = ὡς ἴσος πρὸς ἴσον Ξ. Ίερ. 7, 5.

- 15 Πρὸς μὲν Δαρεῖον ταῦτα ἐπέστειλεν. ἐπεὶ δὲ ἔμαθε τὰ τε χοήματα ὅσα σὺν Κωρῆνι τῷ Ἀρταβάζου ἀποπεπόμει ἐς Δαμασκὸν Δαρεῖος ὅτι ἐάλωκε, καὶ ὅτοι Περσῶν ἀμφ' αὐτὰ ἐγκατελείφθησαν σὺν τῇ ἄλλῃ βασιλικῇ κατασκευῇ ὅτι καὶ οὗτοι ἐάλωσαν, ταῦτα μὲν ὀπίσω κομίσαντα ἐς Δαμασκὸν
- 2 Παρμενίωνα φυλάσσειν ἐκέλευε. τοὺς δὲ πρέσβεις τῶν Ἑλλήνων οἱ πρὸς Δαρεῖον πρὸ τῆς μάχης ἀριγμένοι ἦσαν, ἐπεὶ καὶ τοὺτους ἐάλωκεν αἱ ἔμαθε, παρ' αὐτὸν πέμπειν ἐκέλευεν. ἦσαν δὲ Εὐθυκλῆς μὲν Σπαρτιάτης, Θεσσαλίσκος δὲ Ἰταμνίου καὶ Διονυσόδωρος Ὀλυμπιονίκης, Θηβαῖοι, Ἰφικράτης δὲ ὁ Ἰσικράτους τοῦ στρατηγοῦ, Ἀθηναῖος. καὶ οὗτοι ὡς ἦκον παρ'
- 3 Ἀλέξανδρον, Θεσσαλίσκον μὲν καὶ Διονυσόδωρον, καίπερ Θηβαίους ὄντας εὐθὺς ἀρῆκε, τὸ μὲν τι κατοικίττει τῶν Θηβῶν, τὸ δὲ ὅτι συγγνωστὰ δεδρακέναι ἐφαίνοντο, ἡγόραποδιμημένης ὑπὸ Μακεδόνων τῆς πατρίδος σφίσι τε ἦν τινα ἡδύναντο ὠφέλειαν εὐρισκόμενοι καὶ εἰ οἷα τινα καὶ τῇ πατρίδι ἐκ Περσῶν
- 4 καὶ Δαρείου, ταῦτα μὲν ὑπὲρ ἀμφοῖν ἐπιεικῆ ἐνθυμηθεὶς, ἰδίᾳ δὲ Θεσσαλίσκον μὲν αἰδοῖ τοῦ γένους ἀριεῖναι εἶπεν, ὅτι τῶν ἐπιφανῶν Θηβαίων ἦν, Διονυσόδωρον δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ τῶν Ὀλυμπίων. Ἰφικράτην δὲ φιλίᾳ τε τῆς Ἀθηναίων πόλεως καὶ μνήμῃ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς ζῶντά τε ἀμφ' αὐτὸν ἔχων ἐς τὰ μάλιστα ἐτίμησε καὶ νόσφ' τελευτήσαντος τὰ ὄστα ἐς

διαλεγόμενοι ἀγαλλόμεθα τῆς προτιμημένοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐκ τοῦ ἴσου ἡμῖν οὖσιν. Curt. 4. 1, 14. quum m hi scribis memento non solum regi te sed etiam tuo scribere.

κ. 13. 1.) «Δαμασκόν» Ἀθη. σ. 607. Παρμενίων ἐν τῇ πρὸς Ἀλ. ἐπιστολῇ, ἣν ἐπέστειλεν αὐτῷ μετὰ τὸ Δαμασκὸν ἔλπειν καὶ τῆς ἀποσκευῆς τῆς Δαρείου ἐγκρατῆς γενέσθαι. καταριθμησάμενος σὺν τὰ αἰγμάλωτα γράφει καὶ ταῦτα παλλακίδας 59, ὄψοποιούς 277, χυτρεφούς 29, γυλακτοφούς 43, ποτηματοποιούς 47, οἰνοθήτας 70, μυροποιούς 40 ; — «ἐάλωκε» ὁ Παρμενίων ἐστὶν ὑποκειμ. αὐτοῦ παραλαμβανόμενον ἐκ τοῦ ἐπομένου Παρμενίωνα.

3.) «Καίπερ Θηβαίους» οἷτινες ὡς ἐπαναστάται οὐδεμίαν ἐπιεικῆν ἡδύναντο νὰ προσδοκῶσι. ἐκ τοῦ Πλ. Ἀλ. 13. μαυθίνοντες ὁμοῦ ὅτι ἦν δὲ Θηβαίων οὐδεὶς τῶν περιγενομένων, ὅς ἐντυχόντι καὶ δευθεῖς ὕστερον οὐ διεπράξατο παρ' αὐτοῦ. — «εὐρισκόμενοι» = ἀποπειρώμενοι ἵνα ἐπιτύχωσι. — «εἰ οἷα τινα (εὐροῖντο), ὁ παραλαμβάνεται ἐκ τοῦ εὐρισκόμενοι. — «Περσῶν καὶ Δαρείου» συνήθως ἐν τοιαύταις συνδέσσει προτάσσεται ὁ ἡγεμῶν. — «ἐνθυμηθεὶς (ἀρῆκε).

4.) «Τῶν ἐπιφανῶν» ἴσως ἦν οὐκ ἐκ τῶν Ἰσ. ἐκείνου ὅς συνώδευσε τὴν Πελοπόννησον εἰς διπλωματικὴν τινα ἀποστολὴν πρὸς τὸν τύραννον τῶν Φερῶν Ἀλέξανδρον καὶ τὴν ἀλλήν τῶν Σούσων, καὶ τοῦτου δ' ὁ ὁμῶ-

τάς Ἀθήνας τοῖς πρὸς γένους ἀπέπεμφεν. Εὐθυκλέα δέ, Λα-5
κεδαίμονίον τε ὄντα, πόλεως περιφανῶς ἐχθρᾶς ἐν τῷ τότε,
καὶ αὐτὸν οὐδὲν ἰδίᾳ εὐρισκόμενον ἐς ξυγγνώμην ὅτι καὶ λόγου
ἄξιον, τὰ μὲν πρῶτα ἐν φυλακῇ ἀδέσμιω εἶχεν· ὕστερον δὲ
ἐπεὶ μεγάλα εὐτύχει, καὶ τοῦτον ἀρῆκεν.

Ἐκ Μαράθου δὲ ὄρηθεις Βύβλον τε λαμβάνει ὁμολογία ἐν-6
δοθεῖσαν, καὶ Σιδῶνα αὐτῶν Σιδωνίων ἐπικαλεσαμένων κατὰ
τὸ ἐχθρὸς τὸ Περσῶν καὶ Δαρείου. ἐντεύθεν δὲ προϋχώρει ὡς
ἐπὶ Τύρον· καὶ ἐντυγχάνουσιν αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν πρέσβεις
Τυρίων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐσταλμένοι ὡς ἐγνωκότων Τυρίων
πράσσειν ὅτι ἂν ἐπαγγέλλῃ Ἀλέξανδρος. ὁ δὲ τὴν τε πόλιν 7
ἐπαινέσας καὶ τοὺς πρέσβεις (καὶ γὰρ ἦσαν τῶν ἐπιφανῶν ἐν
Τύρῳ οἱ τε ἄλλοι καὶ ὁ τοῦ βασιλέως τῶν Τυρίων παῖς· αὐ-
τὸς δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀζέμιλκος μετ' Αὐτοσραδάτου ἐπλεῖ) ἐκέ-
λευσεν ἐπανελθόντας φράσαι Τυρίοις ὅτι ἐθέλει παρελθὼν ἐς
τὴν πόλιν θῆσαι τῷ Ἡρακλεῖ.

Ἔστι γὰρ ἐν Τύρῳ ἱερὸν Ἡρακλέους παλαιότατον ὧν μνήμη 16
ἀνθρωπίνῃ διασώζεται, οὗ τοῦ Ἀργεῖου Ἡρακλέους τοῦ τῆς
Ἀλκμήνης· πολλαῖς γὰρ γενεαῖς πρότερον τιμᾶται ἐν Τύρῳ
Ἡρακλῆς ἢ Κάδμω ἐκ Φοινίκης ὄρηθθέντα Θήβας κατασχεῖν
καὶ τὴν παῖδα Κάδμω τὴν Σεμέλην γενέσθαι, ἐξ ἧς καὶ ὁ τοῦ Διὸς

νομος πατὴρ ἦν ἐπίσημος ἀρχηγὸς
τῶν κατὰ τῆς Σπάρτης δημοκρατι-
κῶν Θηβαίων. — «Ἰερράτην» οὖν
τοῦ ὁμωνύμου περιφύμου στρατηγοῦ,
ὃς διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν ἀμυντι-
κῶν καὶ ἐπιθετικῶν ὄπλων καὶ τῆς
εἰσαγωγῆς νέας τακτικῆς ἐκτίσαστο
μέγα ὄνομα καὶ ἐτελεύτησε τῷ 353
π. Χ. — «τοῖς πρὸς γένους» = τοῖς
συγγενεῖσι. Σοφ. Δ'. 1305. αἰσχύ-
νομι ἂν τοὺς πρὸς αἵματος.

5.) «Λακεδαίμονιον» = ἐκ Λα-
κεδαίμονος. διὸ τὸ πόλεως ἐστὶ πα-
ράθεσις. — «φυλακῇ ἀδέσμιω» ἐν
δεσμότητι, ἢ ἄλλᾳ μὴ δεδεμένος διότι
συνήθως οἱ ἐν δεσμωτηρίῳ φυλασσό-
μενοι καὶ ἐδέοντο.

6.) «Βύβλον» παλαιὰ πόλις τῶν
βαθμιῶν ἐφοινικισθέντων Γεβλι-
τῶν, ἐν τῇ ἐγγῶ ἢ γλώσσῃ τῶν
Χανααίων Γεβλ καὶ νῦν ἐστὶ Δζε-

μπὰλ καλουμένη ἔνθα ἐλατρεῖτο
ὁ Ἄδωνις καὶ Βάαλ Π. Δ. Βασιλ.
5, 32. Ἰεζεκὴλ. 27. 9. οἱ πρεσβύ-
τεροι Γεβλιῶν καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν. —
«ἐνδοθεῖσαν» Curt. 4, 4, 15. oppi-
dum Byblon traditum recepit. —
«Σιδῶνα» νῦν Saida = ἡ ἀγορὰ τῶν
ἐθ. ὧν.

7.) «Ἀζέμιλκος» ἑβραϊστὶ καὶ
φοινικιστὶ ἡ λέξις ἐδύλου = ἡ ἰσχὺς
τοῦ βασιλέως. — εἶθαι τῷ Ἡρα-
κλεῖ τὴν αἰτίαν προσέθεσιν ὁ Curt.
4, 2. 3. ab illo deo reges Macedonum
ducere. ὁ Ἡρακλῆς τῶν Τυρίων
ἐστὶν ὁ Belus, Bial, ἢ Bel τῆς Π.
Δ. (= dominus) ὅστις ὡς προστάτης
τῆς πόλεως θεὸς ὀνομάζεται Melkarth
καὶ εἰκονίζετο ὡς ναυκὸς θεὸς τοῦ
πολέμου.

κ. 16. 1.) «Παλαιότατον» Ἡρ.

- 2 Διόνυσος γίγνεται. Διόνυσος μὲν δὴ τρίτος ἂν ἀπὸ Καδμίου εἴη, κατὰ Λάβδακον τὸν Πολυδώρου τοῦ Καδμίου παῖδα· Ἡρακλῆς δὲ ὁ Ἀργεῖος κατ' Οἰδίποδα μάλιστα τὸν Λαΐου. σέβουσι
 3 δὲ καὶ Αἰγύπτιοι ἄλλον Ἡρακλέα, οὐχ ὄνπερ Τύριοι ἢ Ἑλλη-
 γηνες, ἀλλὰ λέγει Ἡρόδοτος ὅτι τῶν δωδεκα θεῶν Ἡρακλέα
 ἄγουσιν Αἰγύπτιοι, καθάπερ καὶ Ἀθηναῖοι Διόνυσον τὸν Διὸς
 καὶ Κόρης σέβουσιν, ἄλλον τοῦτον Διόνυσον· καὶ ὁ Ἰακχος ὁ
 4 μυστικός τούτῳ τῷ Διόνυσῳ, οὐχὶ τῷ Θηβαίῳ, ἐπάδεται. ὡς
 τὸν γε ἐν Γαρτηροῦ, πρὸς Ἰβήρων τιμώμενον Ἡρακλέα, ἵνα
 καὶ στήλαι τινες Ἡρακλέους ὀνομασμένοι εἰσὶ, δοκῶ ἐγὼ τὸν
 Τύριον εἶναι Ἡρακλέα, ὅτι Φοινίκων κτίσμα ἢ Γαρτηροῦ
 καὶ τῷ Φοινίκων νόμῳ ὅτε νεὸς πεποιήται τῷ Ἡρακλεῖ τῷ
 5 ἐκεῖ καὶ αἱ θυσίαι θύονται. Γηρυόνην δέ, ἐρ' ὄντινα ὁ Ἀργεῖος
 Ἡρακλῆς ἐστάλη πρὸς Εὐρυσθέως τὰς βουὸς ἀπελάσαι τὰς Γη-
 ρυόνου καὶ ἀγαγεῖν ἐς Μυκίνας, οὐδέν τι προσήκειν τῇ γῆ τῶν

2. 44. ἐς λόγους δὲ ἐλθὼν τοιοῦτο ἱεῖσαι τοῦ θεοῦ εἰρήμην ὁμοίως χρό-
 νος εἴη ἐξ οὗ σφι τὸ ἱεῖον ἱδρυται —
 ἔφασαν ἅμα Τύρον οἰκισμένην καὶ
 τὸ ἱεῖον τοῦ θεοῦ ἱδρυθῆναι, εἶναι δὲ
 ἕτεα ἀπ' οὗ Τύρον οἰκέουσι τριηκό-
 σια καὶ δισχιλία. κατὰ ταῦτα φαί-
 νεται οἰκονομηθεὶς περὶ τὰ 2, 750
 π. X. διότι ὁ Ἡρ. ἦν ἐκεῖ τῷ 450
 π. X. — «Κάδμων» ἢ μετανάστει-
 σις αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα ὀρίζεται
 περὶ τὰ 4366 π. X.

2.) «Κατὰ Λάβδακον». = περὶ
 τοῦς χρόνους τοῦ Λ. ὁ Ἀργεῖος Ἡ-
 ρακλῆς λέγει ὁ Ἀρ. ἦν σύγχρονος
 τοῦ Οἰδίποδος ζῶντος κατὰ τὴν ὄην
 γενεάν μετὰ Κάδμον (Κάδμος, Πο-
 λύδωρος. Λάβδακος, Λαΐος, Οἰδί-
 πους) οὕτω δηλοῦται ὅτι οὗτος ἦν
 πολλὸν χρόνον νεώτερος τοῦ Τύριου
 Ἡρακλέους λατρευομένου πολλὸν
 χρόνον πρὸ τοῦ Κάδμου.

3) «Ἡρόδοτος» ἐν 2, 43. ἐκ
 τῶν δώδεκα θεῶν αἱ δωδεκα θεοὶ ἐγέν-
 οντο τῶν Ἡρακλέα ἕνα εἶναι νο-
 μιζουσι. ὁ Ἀρ. ἀντὶ τοῦ νομιζουσι
 ἔχει τὸ ταυτοσημῶν ἄγουσι ὅπερ συ-
 γρότερον μὲν παρ' Ἡρ. σπανιότερον
 δὲ παρ' Ἀττικῶσι ἀπαντᾷ Θεοῦ. 8,

81, 2. καὶ ἐν τῇ Σάμῳ τιμώτερον
 τε αὐτὸν ἄγουσι. — «ἄλλον τοῦτον»
 τὸ ἄλλον κατηγ. = οὗτος ἐστὶν ἄλ-
 λος. — «Ἰακχος» τῇ 6ῃ ἡμέρᾳ
 τῶν μεγάλων Ἑλευσινίων μυστηρίων
 (20ῃ βοήθρομιῶνος=588βίου.) ἢ ἐξ
 ἱερίων ἀρχόντων καὶ μυστῶν ἀποτε-
 λουμένη πομπή τοῦ Ἰακχοῦ μύρτω καὶ
 κιστῷ ἐστερωομένη, καὶ ἀστάχως,
 δῶδας καὶ γεωργικὰ σκεῦη ἐν χειρὶ
 κρατοῦσα ἔπορεύετο ἀπ' Ἀθηνῶν
 εἰς Ἑλευσίνα ψάλλουσα διάφορα
 ἄσματα πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ συνο-
 δευόμενα δι' ὀργανιστικῶν χορῶν, ἐπι-
 κλησέων καὶ ἄλλων Βακχικῶν συνη-
 θειῶν. ἐκαλεῖτο δὲ Ἰακχος καὶ ὁ
 θεὸς Διόνυσος, καὶ αὐτὴ ἡ πομπή,
 καὶ αὐτὸ ἔτι τὸ ἐν τῇ πομπῇ ἀδού-
 μενον ἄσμα.

4.) «Γαρτηροῦ». παλαιὰ ἀποι-
 κία Φοινίκων ἐν τῇ Βασιτικῇ (Qua-
 dalquivir) τῆς Ἰσπανίας περιφέρως
 δ' αὖ τὸν πλοῦτον αὐτῆς εἰς ἄργυρον
 καὶ πολύτιμα μέταλλα. ἐν τῇ Π. Α.
 Βασίλ. Γ. 40. ἀναδὲς ἐκ Θεοσίδεως
 χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ καὶ λίθων το-
 ρευτῶν καὶ πελεκητῶν.

5.) «Γηρυόνην» Ἀπολ. 2, 5,
 40. δέκατον δ' ἐπιτάγη ἄθλον τὰς

Ἰθῆρων Ἐκαταῖος ὁ λογοποιὸς λέγει· οὐδὲ ἐπὶ νῆσόν τινα Ἐρυθρῆσαν ἐξω τῆς μεγάλης θαλάσσης σταλῆσαι Ἡρακλέα, ἀλλὰ τῆς ἠπείρου τῆς περὶ Ἀμβρακίαν τε καὶ Ἀμφιλόχους βασιλέα γενέσθαι Γηρυόνην καὶ ἐκ τῆς ἠπείρου ταύτης ἀπελάσαι Ἡρακλέα τὰς βουῆς, οὐδὲ τοῦτον φαῦλον ἄθλον τίθειμενον. οἶδα ὅτι δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τοῦτο ἐπι εὐχόστον τὴν ἠπειρον ταύτην καὶ βουῆς τρέφουσαν καλλίστας· καὶ ἐς Εὐρουσθεῖα τῶν μὲν ἐξ Ἠπείρου βουῶν κλέος ἀρῆσθαι καὶ τοῦ βασιλέως τῆς Ἠπείρου τὸ ὄνομα τὸν Γηρυόνην οὐκ ἐξω τοῦ εἰκότος τίθειμαι· τῶν δὲ ἐσχατῶν τῆς Εὐρώπης Ἰθῆρων οὐτ' ἂν τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα γινώσκειν Εὐρουσθεῖα, οὔτε εἰ βουῆς καλαὶ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ νέμονται, εἰ μὴ τις τὴν Ἡραν τοῦτοις ἐπάγων, ὡς αὐτὴν ταῦτα Ἡρακλεῖ δι' Εὐρουσθέως ἐπαγγέλλουσαν, τὸ οὐ πιστὸν τοῦ λόγου ἀποκρύπτειν ἐθέλοι τῷ μύθῳ.

Τούτῳ τῷ Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ ἔφη ἐθέλειν θῦσαι Ἀλέξανδρον· ὡς δὲ ἀπηγγέλθη ταῦτα πρὸς τῶν πρέσβειων εἰς τὴν Τύρον, τὰ μὲν ἄλλα ἐδοξέ σφισι ποιεῖν ὅ τι περ ἐπαγγέλλει Ἀλέ-

Γηρυόνην βουῆς ἐξ Ἐρυθραίας κομίζειν Ἐρυθραία δ' ἦν ὠκεανοῦ πλησίον κειμένη νῆσος ἢ νῦν Γάδιρα καλεῖται. ταύτην κατέκειε Γηρυόνης Χρυσόφορος καὶ Καλλισρόης τῆς ὠκεανοῦ, τριῶν ἔχων ἀνδρῶν συμφυῆς σῶμα, συνηγμένον μὲν εἰς ἓν κατὰ τὴν γαστέρα, ἐσχιζόμενον δὲ εἰς τρεῖς ἀπὸ λαγίνων τε καὶ μηρῶν, εἶχε δὲ Φοινικῆς βόας, ὧν ἦν βουκόλος Εὐρουσθεῶν. — Ἐκαταῖος ὁ Μιλήσιος (550—476 π. Χ.) καὶ παρ' Ἡρόδ. καλούμενος ὁ λογοποιός· ὁ συγγραφεὺς οὗτος ἐστὶν εἰς τὸ μεταίχμιον μεταξύ λογογραφίας (συναγωγῆς ἀνεκδότων καὶ διαφόρων παραδόσεων καὶ μύθων) καὶ ἱστορίας· ἀμεγάλῃς θαλάσσης αὕτη ἐστὶν ἡ μεσόγειος θάλασσα ἐπειδὴ ἡ νῆσος Ἐρυθραία (νῦν Leon) ἔκειτο παρὰ τὰ Γάδιρα. Ἡρ. 4, 8. Γηρυόνης δ' οἰκεῖ ἐξω τοῦ πόντου, κατοικημένος τὴν οἰ Ἑλλήνας λέγουσιν Ἐρυθρῆσαν νῆσον, τὴν πρὸς Γηρδεῖροις τοῖσι ἐξω Ἡρακλείων στῆλέων ἐπὶ τῷ ὠκεανῷ. ἂν καὶ ἡ

μεσόγειος θάλασσα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις καλεῖται ἤδη ἡ θάλασσα, ἢ ἡμετέρα θάλασσα (nostrum mare) ἢ ἐντὸς ἢ ἔσω θάλασσα (internum mare), ὅμως αὐτὴ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἐκαταίου καθ' οὓς ἦν ἐντελὲς ἄγνωστος ἢ ἐξω θάλασσα ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ γενικῶς ἢ μεγάλη θάλασσα ὡς δείκνυσι τὸ σωζόμενον σύγγραμμα «ἀνωμόμου σταδισμοῦς ἦται περίπλους τῆς μεγάλης θαλάσσης». ἐν ᾗ δηλοῦνται αἱ ἀποστάσεις τῆς μεσογείου θαλάσσης. ἴδ. καὶ Orosius 4, 2. mare nostrum quod m a g n u m generaliter dicimus. — «εἰς τοῦτο» = μέχρι σήμερον.

6.) «Ἐπάγων τοῦτοις» = ἀναμινύων εἰς ταῦτα. — (μύθος) ἐν τῷ περὶ λόγῳ ἐνέχει πανταχοῦ τὴν ἔννοιαν τοῦ μυθώδους τοῦ μὴ ἱστορικοῦ ἀντιθετικῶς πρὸς τὴν λέξιν λόγος δηλοῦσαν τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. = ἐκτὸς μόνον ἐάν τις θέλῃ νὰ ἐπικαλύψῃ διὰ τοῦ μύθου τὸ ἀπίστον τῆς διηγήσεως.

7.) «Ὅτι τὰ παρόντα» = διὰ τὰς παρούσας περιστάσεις. — ἐπὶ

- ξανδρος, εἰς δὲ τὴν πόλιν μῆτε τινὰ Περσῶν μῆτε Μακεδόνων
δέχεσθαι, ὡς τοῦτο ἐς τε τὰ παρόντα τῷ λόγῳ εὐπρεπέστατον
καὶ ἐς τοῦ πολέμου τὴν κρίσιν, ἀδήλον ἔτι οὖσαν, ἀσφαλέστα-
8 τόν σφίσι γεννησόμενον. ὡς δὲ ἐξηγγέθη Ἀλεξάνδρῳ τὰ ἐκ
τῆς Τύρου, τοὺς μὲν πρέσβεις πρὸς ὀργὴν ὀπίσω ἀπέπεμψεν
αὐτὸς δὲ ξυναγαγὼν τοὺς τε ἐταίρους καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς
στρατιᾶς καὶ ταξίαρχας καὶ ἰλάρχας ἐλεξεν ὧδε.
- 17 Ἄνδρες φίλοι καὶ ζύμμαχοι, ἡμῖν οὔτε τὴν ἐπ' Αἰγύπτου
πορείαν ἀσφαλῆ ὄρω θαλασσοκρατούντων Περσῶν, Δαρειόν τε
διώκειν ὑπολειπομένους αὐτὴν τε ὀπίσω τὴν Τυρίων πόλιν
ἀμφίβολον καὶ Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἐχομένας πρὸς Περσῶν,
οὐδὲ τοῦτο ἀσφαλές ἐς τε τὰ ἄλλα καὶ μάλιστα ὅθ' ἐς τὰ Ἑλ-
2 ληνικά πράγματα, μὴ ποτ' ἄρα ἐπικρατήσαντες αὐθις τῶν
ἐπὶ θαλάσῃ χωρίων οἱ Πέρσαι, προχωρησάντων ἡμῶν ζῆν τῇ
δυνάμει ὡς ἐπὶ Βαβυλωνίᾳ τε καὶ Δαρειόν, αὐτοὶ ζῆν πλείονι
στόλῳ μεταγάγοιεν τὸν πόλεμον ἐς τὴν Ἑλλάδα, Λακεδαι-
μονίων μὲν ἐκ τοῦ εὐθέος ἡμῖν πολεμούντων, τῆς δὲ Ἀθηναίων
πολεως φόβῳ μᾶλλον τι ἢ εὐνοίᾳ τῇ πρὸς ἡμᾶς πρὸς τὸ πα-
3 ρὸν κατεχομένης. ἐξαιρεθείσης δὲ Τύρου ἢ τε Φοινίκη ἔχοιτο
ἂν πᾶσα καὶ τὸ ναυτικὸν ὅπερ πλείστον τε καὶ κράτιστον τοῦ
Περσικοῦ, τὸ Φοινικῶν, παρ' ἡμᾶς μεταχωρήσειν εἰκας· οὐ
γὰρ ἀνέξονται οὔτε οἱ ἐρέται οὔτε οἱ ἐπιβάται Φοινίκας ἐχο-
μένων σφίσι τῶν πόλεων αὐτοὶ ὑπὲρ ἄλλων πλείοντες κινδύ-

λόγῳ εὐπρεπέστατον» = ὁ λεγόμενος
ἦν εὐπρεπέστατον. = ἡ εὐσχημονε-
στάτη ἀπάντησις.

8.) «Πρὸς ὀργὴν» ἐπιρ. = μετ'
ὀργῆς ἢ ἐξωρισμένος. Θου. 2. 65.
ἀλλ' ἔγων ἐπ' ἀζήσσει καὶ πρὸς ὀρ-
γὴν τι ἀντειπεῖν.

κ. 17. 1.) «Ὀρῶ» (οὖσαν). —
«ὑπολειπομένους ἐτίθη κατ' αἰτ.
λόγῳ ἔλξιος τοῦ ὑπονοουμένου ὑπο-
κειμ. κατ' αἰτ. ἡμᾶς. — ἀμφίβο-
λῶν» = dubiam. ἀβίβαιον, εἰς τὴν
πίστιν τῆς ὀπίσθεν δὲν δυνατόι τις
νὰ ἐμπιστευθῆ. — «οὐδὲ τοῦτο» =
καὶ τοῦτο οὐ.

2.) «τῶν ἐπὶ θαλάσῃ» λέγει
τὰς παραλίους ἑλληνικὰς πόλεις ἀπὸ
Ἑλλησπόντου μέχρι Φοινίκης οὐδ'
διὰ τοῦ Ἀλεξ. ἐλευθερωθείσας. —

«(δίδωικα γὰρ) — μήποτε ἄρα με-
ταγάγοιεν» ἐτίθη πλημμελῶς εὐ-
κλικῆ ἀντὶ ὑποτακτικῆς μεταγά-
γωσι. — «ἐκ τοῦ εὐθέος» ἐπιρ. =
ἀναφανδὸν κατὰ τὰ: ἐκ τοῦ ἐμφα-
νείας, ἐξ ἀπροσδοκίτου, ἐκ τοῦ φα-
νεροῦ.

3.) «Ἐξαιρεθείσης» = capta au-
tem Tyro. — ἀνέξονται κινδουρεύειν»
= ἀγωνίζεσθαι. ἐνταῦθα μετ' ὀπα-
ρημφ. συνήθως ὅμως μετὰ μετοχῆς
συντέτακται. — «οἱ ἐπιβάται» οἱ
ναυτικοὶ στρατιῶται κατ' ἀντίθεσιν
πρὸς τοὺς ν. α. ὅτι ας κοινῶς ὀπη-
ρεσίας» ὀνομαζομένους παρὰ τοῖς
Ἄττ. Δημ. πρὸς Πολυκ. 10. καὶ
τοὺς μισθοὺς οὗς ταῖς ὑπηρεσίαις καὶ
τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα ἐδίδουν. —
«ἐπὶ τῷ δὲ» = μετὰ ταῦτα. «προσ-

νεύειν· Κύπρος δὲ ἐπὶ τῷδε ἢ οὐ γαλεπῶς ἡμῖν προσχωρήσει ἢ ἐξ ἐπίπλου εὐμαρῶς ληρθήσεται. καὶ ταῖς τε ἐκ Μακεδο- 4 νίας ναυσὶ καὶ ταῖς Φοινίσσαις πλεόντων ἡμῶν τὴν θάλασσαν καὶ Κύπρου ἅμα προσγενομένης θαλασσοκρατοῦμέν τε ἂν βεβαίως καὶ ὁ ἐς Αἴγυπτον στόλος εὐμαρῶς ἡμῖν ἐν ταύτῳ γίγνεται. Αἴγυπτον δὲ παραστησαμένοις ὑπὲρ τε τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς οἰκείας οὐδὲν ἐτι ὑποπτον ὑπολείπεται, τὸν τε ἐπὶ Βαβυλωνος στόλον μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι ἀσραλοῦς καὶ ξὺν μείζονι ἅμα ἀξιώσει ποιησόμεθα ἀποτετηγμένοι τὴν τε θάλασσαν Περσῶν ζύμπαταν καὶ τὴν ἐπὶ τὰδε τοῦ Εὐφράτου γῆν.

Ταῦτα λέγων οὐ γαλεπῶς ἐπειθεν ἐπιχειρεῖν τῇ Τύρῳ 18 καὶ τι καὶ θεῖον ἀνέπειθεν αὐτόν, ὅτι ἐνύπνιον αὐτῆς ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδόκει αὐτὸς μὲν τῷ τείρει προσάγειν τῶν Τυρίων τὸν δὲ Ἡρακλέα δεξιούσθαι τε αὐτόν καὶ ἀνάγειν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοῦτο ἐξηγήετο Ἀρίστανδρος ὡς ξὺν πόνῳ ἀλωσομένην τὴν Τύρον, ὅτι καὶ τὰ τοῦ Ἡρακλέους ἔργα ξὺν πόνῳ ἐγένετο. καὶ γὰρ καὶ μέγα ἔργον τῆς Τύρου ἢ πολιορκία ἐφαί- 2 νετο. νῆσος τε γὰρ αὐτοῖς ἢ πόλις ἦν καὶ τείχεσιν ὑψηλαῖς πάντῃ ὠχύρωτο· καὶ τὰ ἀπὸ θαλάσσης πρὸς τῶν Τυρίων μάλ- λόν τι ἐν τῷ τότε ἐφαίνετο τῶν τε Περσῶν ἐτι θαλασσοκρα- τούτων καὶ αὐτοῖς τοῖς Τυρίοις νεῶν ἐτι πολλῶν περιουσῶν.

Ὡς δὲ ταῦτα ὁμοῦς ἐκράτησε, γῶμα ἔγνω χωνύναι· ἐκ 3

χωρήσει) = προστεθήσεται ἡμῖν. Θου. 1, 103. προσχώρησαν δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίους. — «ἐξ ἐπί- πλου» εἶπεται ἐπὶ στόλου = ἐν τῇ πρώτῃ προσβολῇ τῶν νεῶν. ὡς ἐπὶ π. ἠὼν στρατευμάτων τὸ «ἐξ ἐφόδου».

4.) «Γίγνεται» = συμβαίνει· κα- θίσταται ἡμῖν δυνατός. διὸ μετ' ἐ- περρημ. εὐμαρῶς = εὐκόλως. — «μετὰ τοῦ ἐς τὰ οἴκοι ἀσραλοῦς» = μετὰ τῆς ἀσφαλείας ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν τῇ πατρίδι ὑποθέσεις. — «ἀ- ξιώσει» = ἀξιωματικῶς, ὑπολήψει στη- ρεζομένη ἐπὶ καλῆς κοινῆς γνώμης περὶ τίνος. Θου. 1, 110. ὦν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.

κ. 18. 1.) «Θεῖον» = ἐκ Θεοῦ δεδομένον σημεῖον. — «ἐνύπνιον» ὡς ὄναρ = καθ' ὕπνου, ἐστὶν αἰετα.

οὐδ' ἐπιθέτου ἐνύπνιος-σ-ον ἐπιρρημ. λαμβανομένη. Ὅμ. 11. Β. 56. θεῖος μοι ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος — Ὅδ. Ε. 375. 11). Ἄλεξ. 24. ὄναρ εἶδε τὸν Ἡρακλέα δεξιούμενον αὐτόν, ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ καλούντα. — «ἐξη- γήετο» = ἠρμήνευε.

2.) «Νῆσος» σχεδὸν 3 ἢ 4 στά- δια μακρὰν τῆς Ἡπείρου. — «αὐ- τοῖς» (τοῖς Τυρίοις) ὡς ἐὰν προη- γήετο «τῆς πόλεως τῶν Τυρίων». — «τὰ ἀπὸ Θαλ.» ἢ ἀπὸ μετὰ γεν. χρησιμεύει πρὸς περιγραφὴν. = καὶ κατὰ θάλασσαν οἱ Τ. ἐπλεονέκτου. — «πρὸς» μετὰ γεν. = ὑπὲρ. ἐπειδὴ ὁ στόλος τοῦ Ἄλεξ. ἀπῆν μακρὰν. Curt. 4, 2, 15. quum classem procul haberet.

3.) «Ταῦτα» οἱ ὑπὸ τοῦ Ἄλ. ὑπὲρ τῆς πολιορκίας λόγοι. — «γῶ-»

τῆς ἡπείρου ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν. ἔστι δὲ προθυμὸς τεναγώδης τὸ χωρίον· καὶ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἡπείρω τῆς θαλάσσης βραχέα καὶ πηλώδη αὐτοῦ, τὰ δὲ πρὸς αὐτὴ τὴν πόλιν, ἵνα τὸ βαθύτατον τοῦ διαπλοῦ, τριῶν μάλιστα ὀργυῶν τὸ βάθος. ἀλλὰ λίθων τε πολλῶν ἀφθονία ἦν καὶ ὕλης, ἥντινα τοῖς λίθοις ἀνωθεν ἐπεφόρου· χάρακες τε οὐ χαλεπῶς κατεπήγνυοντο ἐν τῷ πηλῷ, καὶ αὐτὸς ὁ πηλὸς ξύνδεσμος τοῖς λίθοις ἐς τὸ ἐπιμένειν ἐγγίνετο. καὶ προθυμία τῶν Μακεδόνων εἰς τὸ ἔργον καὶ Ἀλεξάνδρου πολλὴ ἦν παρόντος τε αὐτοῦ καὶ ἕκαστα ἐξηγουμένου καὶ τὰ μὲν λογιῶν ἐπαίροντος, τὰ δὲ καὶ χρημάτων τοὺς τι ἐκπρεπέστερον κατ' ἀρετὴν πονουμένους ἐπικουρίζοντος. ἀλλ' ἔστε μὲν τὸ πρὸς τὴν ἡπείρω ἐγώνυτο, οὐ χαλεπῶς προύγῳρει τὸ ἔργον, ἐπὶ βάθος τε ὀλίγον χωινύμενον καὶ οὐδενὸς ἐξείργοντος. ὡς δὲ τῷ τε βαθυτέρῳ ἤδη ἐπέλαζον καὶ ἅμα τῇ πόλει αὐτῇ ἐγγύς ἐγγίνοντο, ἀπὸ τε τῶν πεγῶν, ὕψηλῶν ὄντων, βαλλόμενοι ἑκακοτάθουν, ἅτε καὶ ἐπὶ ἐργασίᾳ μάλλόν τι ἢ ὡς ἐς μάχην ἀκριβῶς ἐσταλμένοι, καὶ ταῖς τριήρεσιν ἄλλη καὶ ἄλλη τοῦ χώματος ἐπιπλέοντες οἱ Τύριοι, ἅτε δὴ θαλασσοκρατοῦντες ἐτι, ἄπορον πολλαχῆ τὴν πρόσχωσιν τοῖς Μακεδόσιν ἐπαίου. καὶ οἱ Μακεδόνες πύργους ἐπάνω τοῦ

μα» τὸ πρόβλημα τοῦτο βαθυγῶν εἰς ἱσθμὸν αὐξήθην ὑρίσεται ἐπι καὶ νῦν, ἔχει δὲ πλάτος 200 ποδῶν. Διοδ. 17. 40. εὐθὺς οὖν καθαιρῶν τὴν παλαιὰν λεγομένην Τύρον καὶ πολλῶν μυριάδων κομιζουσῶν τοὺς λίθους γῶμα κατασκευάζει διπλεθρον τῷ πλάτει. — «βραχέα» (ὕδατα ἢ μέρη) = ἀβαθῆ. Ἡρ. 2, 102. οὐκ εἰς πλωτῶν ὑπὸ βραχέων. οἱ ἄπ. τοῦ νῆουσι βράχεια. Ψου. 2, 91. οἱ δὲ καὶ ἐς βράχεια ἀπερία χωρίων ὠκειλαν. — «αὐτοῦ» (τοῦ χωρίου) γεν. ἐκ τοῦ τὰ πρὸς τῷ ἡπείρω τῆς θαλάσσης. — «λίθων ἀφθονία» Curt. 4, 2, 48. magna vis saxorum ad manum erat Tyro vetere praebente. — «ὕλης» = ὕλων. — «ἐπεφόρου» = ἐπεσώρευον. Ε. Κ. Α. 3 ὅ, 10. ἐπιθλιῶ ὕλην καὶ γῆν ἐπιφορήσω. — «ξύνδεσμος» = μέσον πρὸς σύνδεσιν Ξου. 2, 75. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς

τὰ ξύλα. — «εἰς τὸ ἐπιμένειν» = ἵνα μένωσιν οἱ λίθοι στερεοί.

4.) «Ἐξηγουμένου» Πολυαῖνου στρατηγ. 4, 3, 3. Ἀλέξανδρος πολιορκῶν Τύρον βουλόμενος μέγα γῶμα τοῖς τεύχεσι τῶν Γυρίων περὶ δαλεῖν, πρῶτος αὐτὸς κόρινον λαβῶν, χωρὶ πληρώσας προσήνεγκεν. οἱ Μακεδόνες ὡς εἶδον αὐτουρροῦντα τὸν βασιλέα παραχρημα τὰς χλαμύδας ἀπιπρήφαντες τὸ γῶμα διὰ τάχους ἤγειραν. — «ἐπικουρίζοντος» = ἑλαφρόντορος. Ε. Κ. Π. 1, 6, 25. — ἐπικουρίζει τι ἢ τιμῆ τοῦ πόνου τῷ ἄρχοντι.

5.) «Ἀκριβῶς» = ἀρμόδιως, καταλλίλως ὀπλισμένοι. Ἡρ. 7 93. τὰ μὲν ὄλλα κατάπερ Ἑλλήνες ἐσταλμένοι. — «ἄπορον» δύσκολον, ἀδύνατον.

6.) «Πύργους» μεταφερομένους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διὰ προμήστων. — «προ-

χώματος, ὃ τιπερ προκεχωρήκει αὐτοῖς ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης, ἐπέστησαν δύο καὶ μηχανὰς ἐπὶ τοῖς πύργοις. προκαλύμματα δὲ θέρρεις καὶ διφθέραι αὐτοῖς ἦσαν, ὡς μὴ τε πυρφόροις βέλεσιν ἀπὸ τοῦ τείχους βάλλεσθαι, τοῖς τε ἐργαζομένοις προσβολὴν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι πρὸς τὰ τόξεύματα· ἅμα τε ὅσοι προσπλέοντες τῶν Τυρίων ἐβλαπτον τοὺς χωνυύντας, ἀπὸ τῶν πύργων βαλλόμενοι οὐ χαλεπῶς ἀνασταλήτεσθαι ἐμελλον.

Οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ταῦτα ἀντιμηχανῶνται τοιόνδε. ναῦν 19 ἑπαγωγῶν κλημάτων τε ξηρῶν καὶ ἄλλης ὕλης εὐφλέκτου ἐμπλήσαντες δύο ἰστοὺς ἐπὶ τῇ πρῶρᾳ καταπηγνύουσι καὶ ἐν κύκλῳ περιβάσσουσιν ἐς ὅσον μακρότατον, ὡς φορυτόν τε ταύτῃ καὶ ὄψας ὅσας πλείστας δέξασθαι· πρὸς δὲ πίσσαν τε καὶ θεῖον καὶ ὅσα ἄλλα ἐς τὸ παρακαλέσαι μεγάλην φλόγα ἐπὶ ταύτῃ ἐπεφόρησαν. παρέτειναν δὲ καὶ κεραίαν οὐπλήν ἐπὶ 2 τοῖς ἰστοῖς ἀμφοτέροις, καὶ ἀπὸ ταύτης ἐξήρτησαν ἐν λέβησιν ὅσα ἐπιχυθέντα ἢ ἐπιβληθέντα ἐπὶ μέγα τὴν φλόγα ἐξάψειν ἐμελλον· ἔρματά τε ἐς τὴν πρύμναν ἐνέθεσαν, τοῦ ἐξᾶραι εἰς ὕψος τὴν πρῶραν πιεζομένης κατὰ πρύμναν τῆς νεώς. ἔπειτα 3 ἄνεμον τηρήσαντες ὡς ἐπὶ τὸ γῶμα ἐπιφέροντα ἐξάψαντες τριήρεσι τὴν ναῦν κατ' οὐραν εἴλκον. ὡς δὲ ἐπέλαζον ἤδη

κεχωρήκει» καθ' ὅσον τὸ πρόχωμα των εἶχε προχωρήσει εἰς τὴν θάλασσαν. — προκαλύμματα = ὡς ἀμυντικὰ προσκεπάσματα ἦσαν θέρρεις ἢ τοῖς ἀκατέργαστα διφθέραι κατεργασμένα δέρματα ζώων. καὶ αἱ 3 λέξεις εἰσὶν εἰλημμένα ἐκ τοῦ Θου. 2, 75. καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρρεις καὶ διφθέρας ὅστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μῆτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι ἐν ἀσφαλεῖ τε εἶναι. — «προβολὴν» ἀμυντικὸν μέρος. — «ἐν τῷ αὐτῷ» (χωρῶν) = σύναμα. — «ἐβλαπτον» = ἐπεερώοντο βλάπτειν.

κ. 19. 1.) «Ἑπαγωγῶν» Curt. 4, 12, 2. navem magnitudine exitiam. — «ὅς ὅσον» = ἐς τὸσον ὅσος μακρότατος ὅσοι φραγμός, καὶ περίφραττοῦσι δι' ὅσον τὸ δυνατόν, μέγιστου φραγμοῦ. — «φορυτόν» = φρύγανα· ἄχυρα. Πσυγ. φορυτός. (ἐκ τοῦ φορύω φῶρα = ἀναμύγω κηλιδῶ)

φρύγανα, ἄχυρα καὶ ὁ ἀπὸ γῆς αἰρόμενος ὑπὸ ἀνέμου χόρτος, φρυγανῶδες, συρφετός, βόρβορος, ἀκαθαρσία. Ἰδ. καὶ Σουίδαν. — «ταύτη» = ἐκεῖ, ἐν τῷ περιπεφραγμένῳ χώρῳ. — «πρὸς δὲ» ἐπιρ. = πρὸς τοῦτοις δέ. — «ὅσα ἄλλα» (ἐπιφέρεται). — «(ικανὰ) ἐς τὸ Π.» Cae. h. g. 4, 5, 9. res quibus ignis excitari potest fundebant. — «ἐπὶ ταύτῃ» τῇ ἑπαγωγῷ νηί. ἐννοεῖται τὸ κατὰ τὴν πρῶραν λοιπὸν μέρος τῆς νηὸς ἐκτὸς τοῦ περιφράγματος. ὁ μὲν Σ. διαγράφει τὴν ἐπὶ ὁ δὲ Κ. διορθοῖ ἐπ' αὐτῆν.

2.) «Ἐρματά» (ἐρείδω) ἐκ λίθων καὶ ἄμμου. Curt. 2, 3, 2. navem saxis arenaque a puppi oneratam ita ut multum protra emereret.

3.) «Ἐπιφέροντα» διευθυνόμενον πνέοντα πρὸς τὸ πρόχωμα. — «ἐξάψαντες (δέσαντες στερεῶς) τριήρεσι» κανονικώτερον θὰ ἦτο ἐκ τρι-

τῷ τε χώματι καὶ τοῖς πύργοις, πῦρ ἐμβαλόντες ἐς τὴν ὕλην καὶ ὡς βιαιότατα ἅμα ταῖς τριήρεσιν ἐπανεγκύσαντες τὴν ναῦν ἐνεσίουσιν ἄκρῳ τῷ χώματι· αὐτοὶ δὲ οἱ ἐν τῇ νηὶ καιομένη ἤδη ἐξενήξαντο οὐ χαλεπῶς. καὶ ἐν τούτῳ ἦτε φλόξ πολλὴ ἐνέπιπτε τοῖς πύργοις καὶ αἱ κεραταὶ περικλασθεῖσαι ἐξέχεαν ἐς τὸ πῦρ ὅσα ἐς ἑξαψιν τῆς φλογὸς παρεσκευασμένα ἦν. οἱ δ' ἀπὸ τῶν τριηρῶν πλησίον τοῦ χώματος ἀνακωχέοντες ἐτόξευον ἐς τοὺς πύργους, ὡς μὴ ἀσφαλὲς εἶναι πελάται 5 ὅσοι σθεσστήριόν τι τῇ φλογὶ ἐπέφερον. καὶ ἐν τούτῳ κατεχομένων ἤδη ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν πύργων, ἐκδραμόντες ἐκ τῆς πόλεως πολλοὶ καὶ ἐς κελήτια ἐμβάντες ἄλλη καὶ ἄλλη ἐποκειλάντες τοῦ χώματος τὸν τε γάρακα οὐ χαλεπῶς διέσπασαν τὸν πρὸ αὐτοῦ προβεβλημένον καὶ τὰς μηχανὰς ζυμπάσας κα- 6 τέφλεξαν ὅσας μὴ τὸ ἀπὸ τῆς νεῶς πῦρ ἐπέσγην. Ἀλέξανδρος δὲ τό τε χώμα ἀπὸ τῆς ἠπείρου ἀρξαμένους πλατύτερον χωνύνας, ὡς πλέονας δέξασθαι πύργους, καὶ τοὺς μηχανοποιούς μηχανὰς ἄλλας κατασκευάζειν ἐκέλευσεν. ὡς δὲ ταῦτα παρσκευάζετο, αὐτὸς τοὺς τε ὑπασπιστάς ἀναλαβὼν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας ἐπὶ Σιδῶνος ἐστάλη, ὡς ἀθροίσων ἐκεῖ ὅσαι ἤδη ἦσαν αὐτῷ τριήρεις, ὅτι ἀπορώτερα τὰ τῆς πολιορκίας ἐφαί- νετο θαλασσοκρατούντων τῶν Τυρίων.

- 20 Ἐν τούτῳ δὲ Γηρόστρατός τε ὁ Ἀράδου βασιλεὺς καὶ Ἐνυλλος ὁ Βύβλου ὡς ἔμαθον τὰς πόλεις σφῶν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐχομένας, ἀπολιπόντες Αὐτοσφραδάτην τε καὶ τὰς ζῦν αὐτῶ νέας, παρ' Ἀλεξάνδρον σὺν τῷ ναυτικῷ τῷ σφετέρῳ ἀφίκοντο καὶ αἱ τῶν Σιδωνίων τριήρεις σὺν αὐταῖς, ὥστε Φοινίκων μὲν

ριῶν ἢ ἀπλῶς τριήρων: ἔδρασαν τὸ πυρπολικὸν διὰ κήλων ἀπὸ τριήρων. — «κατ' οὐρανὸν» = ἐκ τῆς πρύμνης, τοῦ ὀπίσθεν μέρους τῆς νεῶς. — «ὕλην» τὴν ἐμπρηστικὴν ἦτι: ἦν ἐπὶ τοῦ κατασρώματος. — «ἄκρῳ χώματι» Curt. 4. 12. incendium turres et cetera opera in capite molis posita comprehendit. — ἐξενήξαντο» ἄλλ' ὁ Curt. remiges desiluerē in scaphas.

4.) «Ἀνακωχέοντες» παρὰ τῷ Ἄρ. ἀμεταβάτως. Σουΐδας «ἀνακωχέειν κυρίως λέγεται ὅταν χειμῶνος ὄντος ἐν πελάγει στείλαντες τὰ

ἄρμενα σαλεύωσιν αὐτοῖσι, μὴ διαμαγόμενοι τῷ πνεύματι».

5.) «Χάρακα» τὸ ὄχρωμα ὅπερ ἦν κατεσκευασμένον πρὸς ἄμυναν τοῦ προχώματος κατὰ Αἰοδ. 17, 42. ἔπαθεν ὑπὸ σφοδρᾶς τρικυμίας: τῶν δὲ ἔργων πλησιαζόντων τῇ πόλει καὶ τῆς ἀλώσεως προσδοκωμένης ἀργέστης ἄνεμος μέγας ἐπεγένετο καὶ τοῦ χώματος πολὺ μέρος ἐλυμῆνατο.

6.) «Ἐπέσγη» = κατέλαθε. — ἐστάλη = ἐπορεύθη.

κ. 20. 1.) «Ἐχομένας» = κατεχομένας.

νῆες ὀγδοήκοντα μάλιστα αὐτῷ παρεγένοντο. ἦγον δὲ ἐν ταῖς 2 αὐταῖς ἡμέραις καὶ ἐκ Ῥόδου τριῆρεις ἦτε περίπολος καλουμένη καὶ ξὺν ταύτῃ ἄλλαι ἑννέα, καὶ ἐκ Σολων καὶ Μαλλοῦ τρεῖς καὶ Λυκίας δέκα, ἐκ Μακεδονίας δὲ πεντηκόντορος, ἐφ' ἧς Πρωτεύας ὁ Ἀνδρονίκου ἐπέπλει. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον καὶ 3 αἱ τῆς Κύπρου βασιλεῖς ἐς τὴν Σιδῶνα κατέσχον ναυτὴν ἐκατὸν μάλιστα καὶ εἰκοσιν, ἐπειδὴ τὴν τε ἦσαν τὴν κατ' Ἰσθμὸν Δαρείου ἐπέβησαν καὶ ἡ Φοινίκη πᾶσα ἐχομένη ἤδη ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐφόβει αὐτούς. καὶ τούτοις πᾶσιν ἔδωκεν Ἀλέξανδρος ἀδειαν τῶν πρόσθεν, ὅτι ὑπ' ἀνάγκης μαλλόν τι ἢ κατὰ γνώμην τὴν σφῶν ἐδόκουν ζυνηταχθῆναι τοῖς Πέρσαις ἐς τὸ ναυτικόν.

Ἐν ᾧ δὲ αἱ τε μηχαναὶ αὐτῷ ζυνητήγνυοντο καὶ αἱ νῆες 4 ὡς εἰς ἐπίπλουν τε καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν ἐξηρτύοντο, ἐν τούτῳ δὲ ἀναλαβῶν τῶν τε ἰππέων Ἰλας ἔστιν ἄς καὶ τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνάς τε καὶ τοὺς τοξότας ἐπ' Ἀραβίας στέλλεται εἰς τὸν Ἀντιλίβανον καλούμενον τὸ ὄρος· καὶ 5 τὰ μὲν βία τῶν ταύτη ἐξελῶν, τὰ δὲ ὁμολογίᾳ παραστησάμενος ἐν δέκα ἡμέραις ἐπανῆγεν εἰς τὴν Σιδῶνα, καὶ καταλαμβάνει Κλέανδρον τὸν Πολεμοκράτους ἐκ Πελοποννήσου ἦκοντα καὶ ξὺν αὐτῷ μισθοφόρους ἑλληνας ἐς τετρακισχιλίους.

Ὡς δὲ συνετέτακτο αὐτῷ τὸ ναυτικόν, ἐπιβιάσας τοῖς καταστρώμασι τῶν ὑπασπιστῶν ὅσοι ἱκανοὶ ἐδόκουν ἐς τὸ ἔργον,

2) «Περίπολος» πλοῖον χρησιμεύον πρὸς φρουρὰν, κατασκόπῃσιν, ἀγγελίαις, καὶ διαφόρους ἄλλας ὑπηρεσίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς ἐν Ἀθήναις ἦσαν ἡ Πάραλος καὶ Σαλαμινία. — ἀπαρεγίνοντο καὶ ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Ἰωσήφου 9, 14, 2. μαθάνομεν τὸ ἀφιλόπατρι τοῦ ἐμπορέκου τούτου λαοῦ τῶν Φοινίκων διότι πρὸ 400 περίπου ἐτῶν ἡ Σιδὼν καὶ ἄλλαι φοινικικαὶ πόλεις ἐδάμεισαν τῷ Σαλμανάσσαρι τῷ πλοῖα τῶν διὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τύρου.

3.) «Κατέσχον» = ἠγκυροβόλησαν. Θου. 4, 42. ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους οἱ κατασχόσοι. — ἡ Φοινίκη ἐχομένη ἢ κυρία ἑννοία ἐγκρατεία ἐν τῇ μετοχῇ. Ἦρ. 4, 34. μετὰ δὲ Σόλωνα ἀρχόμενον ἔλαβε ἐκ

Θεοῦ νέμεσις μεγάλη Κροίσου. — «ἀδειαν» = συγγνώμη.

4.) α' Ἐπ' Ἀραβίας» παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἰδίως τῷ Ἦρ. καλεῖται Ἀραβία ἢ ἐμέχρι τοῦ Ἀμανοῦ καὶ τῶν συνόρων τῆς Κιλικίας ἐκτετατωμένη χώρα καὶ Ἀραβες αἱ ληστρικαὶ ὄρειναι φυλαὶ συρικῆς καταγωγῆς αἱ οἰκοῦσαι τὸν Λίβανον Σ. Κ. Α. 4, 5, 4. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν διέξῃ ἔχων. Πλ. Ἄλ. 24. διὰ μέσου δὲ πολιορκίας ἐπὶ τοὺς Ἀραβας τοὺς προσοικοῦντας τῷ Ἀντιλίβανῳ στρατίσας ἐκινδύνευσε διὰ τὸν παιδαγωγὸν Λυσίμαχον.

5.) «Ἐπανῆγε» (τὸν στρατὸν) ὑπὸν ἀντικει. — «Κλέανδρον» Ἰδ. 4, 24, 2.

6.) «Καταστρώμασι» Θου. 4,

εἰ μὴ διέκπλοισ μάλλον τι ἢ ἐν χειρῶν ἢ ναυμαχίᾳ γίνοιτο, ἄρας ἐκ τῆς Σιδῶνος ἐπέπλει τῇ Τύρῳ ζυνταγαγμέναις ταῖς ναυσίν, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας, ὃ δὲ ἐς τὸ πέλραγος αὐτῷ ἀνεῖχε, καὶ ζὺν αὐτῷ οἱ τε Κυπρίων βασιλεῖς καὶ ὅσοι Φοινίκων, πλὴν Πνυταγόρου· οὗτος δὲ καὶ Κράτερος τὸ εὐώνυμον 7 κέρας εἶχον τῆς πάσης τάξεως. τοῖς δὲ Τυρίοις πρότερον μὲν ναυμαχεῖν ἐγνωσμένον ἦν, εἰ κατὰ θάλατταν ἐπιπέλοι σφίσιν Ἀλέξανδρος, τότε δὲ πλῆθος νεῶν πολὺ ἀπροσδοκῆτως κατιδόντες (οὐ γὰρ πω πεπυσμένοι ἦσαν τὰς τε Κυπρίων ναῦς καὶ 8 τὰς Φοινίκων ζυμπάσας Ἀλέξανδρον ἔχοντα) καὶ ἅμα ζυνταγαγμένως τοῦ ἐπίπλου γιγνομένου (ὀλίγον γὰρ πρὶν προσχεῖν τῇ πόλει ἀνεκώχυσαν ἔτι πέλραγια· αἱ ζὺν Ἀλέξανδρον νῆες· ἔπειτα οὕτω ζυνταξάμενοι, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο, πολλῶν τῷ ῥοθίῳ ἐπέπλεον), ταῦτα ὄρωντες οἱ Τύριοι ναυμαχεῖν μὲν ἀπέγνωσαν· τριήρεσι δὲ ὅσας τῶν λιμένων τὰ στόματα ἐδέχοντο

49. ἐναυμάχουν πολλοὺς ὀπλίτας ἔχοντας ἀμφοτέροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων. Petr. Sat. 400. c. nstratum navis. — «διέκπλοισ». ἡ κυρία στρατηγικὴ πρᾶξις τῆς παλαιᾶς ναυμαχίας δι' ἣν ἀπαιτεῖτο μεγίστη ἐλαφρότης πλοίων καὶ ἐξάσκησις τῶν πληρωμάτων ἢ ὁ διέκπλοισ, ἧτοι ὅταν πλοῖόν τι διέπλει μεταξύ δύο ἐχθρικών ταχύτατα καὶ κατὰ τὸν διάπλουον τὰ πλευρὰ αὐτῶν ἐβλοπτε τὰς κώπας ἔθραυε καὶ εἶτα ταχέως στεφόμενον ἐκ τῶν ὀπισθεν τὰ προσέβαλε, ἐτάραττε καὶ καθίστα ἀνίκανα πρὸς μάχην· ὡς ἀμυντικὸν μέσον κατὰ τοῦ διέκπλου ἦν ὁ κύκλος τῶν πλοίων. τοῦτου μὲνηνται Θου. 4, 49. Ἠρ. 6, 12. — ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὡς ἐὰν ἡ ναυμαχία ἤθελε γίνεαι οὐχὶ τίσον διὰ διαρρήξεως τῆς γραμμῆς τῶν ἐχθρικών πλοίων ὅσον διὰ συμπλοκῆς εἰς χεῖρας τῶν ἐν αὐταῖς εὐρασκομένων ἐπιβατῶν ἀνδρῶν. — «ἀνεῖχε» = ἔκκειτο κατὰ τὴν διεύθυνσιν. τοῦτο ὅτι μὲν μεταβατικῶς ὡς ἀνέγειν τὰς γείρας = ἀνοψοῦν τὰς γείρας. 6, 13, 2 ὅτι δὲ ἀμεταβ. ὡς ἐναυθα = ἐκτείνεσθαι. Θου. 4, 53, 3, πᾶσα γὰρ ἀνέγει πρὸς τὸ σικελι-

κὸν πέλραγος. — «Πνυταγόρου» εἰς τῶν Κυπρίων ἡγεμόνων. Curt. 4, 3. 41. laevum Pnytagoras rex Cypriorum, cum Cratere, tuebatur.

8.) «ἀνεκώχυσαν» ἰδ. 19 4. in alto subsistebant. ἔμειναν εἰς τὰ βαθύτατα τοῦ πέλραγος. — «ῥοθίῳ» Σουῖδ. «ῥόθιον τὸ μετὰ φόρου κύμα ἢ ῥεῦμα παρὰ τὸ ταχέως ῥεῖν. σημαίνει καὶ τὴν εἰρεσίαν, καὶ ῥοθιάζειν τὸ ἐρέσειν εὐτόμως παρὰ τὸν ῥόθιον τὸν ἐκ τῶν κωπῶν ἀκουόμενον ὅταν σφοδρῶς ἐλαύνωσι» καὶ Ἠσυχ. ῥόθιον τὸν ἀπὸ τῶν κυμάτων φόρον καὶ ῥόθιον τὸ ταχὺ καὶ ὀρηκτικόν. Θου. 3, 10· εἶτις ὑπομνοίαι καὶ μὴ φόρου ῥοθίου ὑποχωροῖη. — «βύζην» ἀθρόως πυκνῶς, ἐπαλλήλως. — «τινὰ τῶν λιμένων» ἡ Τύρος εἶχε 2 ἕνα πρὸς βορρᾶν κατὰ τὴν Σιδῶνα καὶ ἕτερον πρὸς μεσημβρίαν κατὰ τὴν Αἴγυπτον. Σερ. 737. Τύρος δ' ἐστὶν ὅλη νῆσος σχεδὸν τι συνακισμένη παραπλησίως ὡσπερ ἡ Ἀραδός, συνήπται δὲ γῶματι πρὸς τὴν ἡπειρον, ὃ κατεσκευάσε πολιορκῶν Ἀλέξανδρος· δύο δ' εἶχε λιμένας τὸν μὲν κλειστὸν τὸν δ' ἀνεμῖνον ἐν Αἰγύπτῳ καλοῦσι.

βύζην τὸν ἔσπλουν φραζόμενοι ἐφύλαττον, ὡς μὴ ἐς τῶν λιμένων τινὰ ἐγκαθορισθῆναι τῶν πολεμίων τὸν στόλον.

Ἄλεξανδρος δέ, ὡς οὐκ ἀντανήγοντο οἱ Τύριοι, ἐπέπλει τῆ 9 πόλει· καὶ ἐς μὲν τὸν λιμένα τὸν πρὸς Σιδῶνος βιάζεσθαι ἀπέγνω διὰ στενότητα τοῦ στόματος καὶ ἅμα ἀντιπύρροις τριήρεσι πολλαῖς ὄρων πεπραγμένον τὸν ἔσπλουν· τρεῖς δὲ τὰς ἐξωτάτω ἐφορούστας τῷ στόματι τριήρεις προσπεσόντες οἱ Φοίνικες καὶ ἀντιπύρροις ἐμβιβάλλοντες καταδύουσιν· οἱ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶν οὐ χαλεπῶς ἀπενήξαντο ἐς τὴν γῆν, φιλίαν οὕταν. τότε μὲν δὴ οὐ πόρρω τοῦ ποιητοῦ χώματος κατὰ τὸν αἰγια- 10 λόν, ἵνα σκέπη τῶν ἀνέμων ἐραίνετο, οἱ σὺν Ἀλεξάνδρῳ ὄρμιζαντο. τῆ δὲ ὑστεραία τοὺς μὲν Κυπρίους ζῆν ταῖς σφετέραις ναυσὶ καὶ Ἀνδρομάχῳ τῷ ναυάρχῳ κατὰ τὸν λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα ἐκέλευεν ἐφορμῆν τῆ πόλει, τοὺς δὲ Φοίνικας κατὰ τὸν ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ χώματος τὸν πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχοντα, ἵνα καὶ αὐτῷ ἡ σκηνὴ ᾖν.

Ἡδὲ καὶ μηχανοποιῶν αὐτῷ πολλῶν ἐκ τε Κύπρου καὶ 21 Φοινίκης ἀπάσης συλλελεγμένων μηχαναὶ πολλαὶ συμπηγημέναι ἦσαν, αἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χώματος, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ἱππαγωγῶν νεῶν, ἃς ἐκ Σιδῶνος ἅμα οἱ ἐκόμισεν, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν τριηρῶν ὅσαι αὐτῶν οὐ ταχυναυτοῦσαι ἦσαν. ὡς δὲ 2 παρεσκευάστο ἤδη ξύμπαντα, προσῆγον τὰς μηχανὰς κατὰ τε τὸ ποιητὸν χῶμα καὶ ἀπὸ τῶν νεῶν ἄλλη καὶ ἄλλη τοῦ τείχους προσορμιζομένων τε καὶ ἀποπειρωμένων τοῦ τείχους.

Οἱ δὲ Τύριοι ἐπὶ τε τῶν ἐπάλξεων τῶν κατὰ τὸ χῶμα πύρ- 3 γους, ξυλίλους ἐπέστησαν, ὡς ἀπομάχεσθαι ἀπ' αὐτῶν, καὶ εἴ πη ἄλλη αἱ μηχαναὶ προσήγοντο, βέλεσι τε ἡμύνοντο καὶ πυρφόροις οἰστοῖς ἐβαλλον αὐτάς τὰς ναῦς, ὥστε φόβον παρέχειν τοῖς Μακεδόσι πελάζειν τῷ τείχει. ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ 4

9.) «Ἀπέγνω» = οὐκ ἔγνω. — «ἀντιπύρροις» ἐρούσας τὸ ἐμπροσθεν μέρος πρὸς τὰ ἔξω. —

10.) «Ἐπ' ἐκεῖνα τοῦ χ.» = τὸν ἐκεῖθεν κάτω τοῦ προχώματος ὄντα πρὸς τὸ μεσ. μέρος πρὸς τὴν Αἴγυπτον.

κ. 21. 4.) «συλλελεγμένων» οἱ μὴ ἀττικοὶ τύποι συλλέλεγμα ἀντὶ συνείλεγμα καὶ «συμπέπηγμα»

ἀντὶ συμπέπηγα ἀπαντῶσι καὶ ἀλαγοῦ παρὰ τῷ Ἀρριανῷ. —

2.) «Ἀπὸ τῶν νεῶν» θὰ προσέδοκα τις ἐπὶ τῶν νεῶν ἀλλὰ διὰ μὲν τῆς ἀπὸ δηλοῦται ἡ ἀφορμὴ καὶ ἐκ τίνος κίνησις, ἐνῶ διὰ τῆς ἐπὶ ἡ ἐν τόπῳ στάσις. —

3.) «Ἄλλη» = ἀλλοῦ ἢ ἐπὶ τοῦ προχώματος.

4.) «Καὶ τὰ τείχη» πλὴν τῶν ἀνωτέρω § 3. μνημονευθέντων δρα.

τείχη κατὰ τὸ χῶμα τὸ τε ὕψος εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
 μάλιστα πόδας καὶ ἐς πλάτος ζυμμετρον λίθοις μεγάλας ἐν
 γύψῳ κειμένους ζυμπεπηγότα. ταῖς δὲ ἰππαγωγαῖς τε καὶ ταῖς
 τριήρεσι τῶν Μακεδόνων, ὅσαι τὰς μηχανὰς προστήγον τῶν
 τείχει, καὶ ταύτη οὐκ εὐπορον ἐγίνετο πελάζειν τῇ πόλει,
 ὅτι λίθοι πολλοὶ ἐς τὸ πέλαγος προβεβλημένοι ἐξεῖργον αὐτῶν
 5 τὴν ἐγγὺς προσβολήν. καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ἐγνώ ἐξεγκύ-
 σαι ἐκ τῆς θαλάσσης· ἤνυετο δὲ χαλεπῶς τοῦτο τὸ ἔργον, οἷα
 δὴ ἀπὸ νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς βεβαίου γιγνόμενον, ἀλλῶς τε
 καὶ οἱ Τύριοι ναὺς καταρράξαντες παρὰ τὰς ἀγκύρας ἐπήγον
 τῶν τριηρῶν καὶ ὑποτέμνοντες τὰς σχοίνους τῶν ἀγκυρῶν ἀπο-
 6 ρον τὴν προσόρμισιν ταῖς πολεμικαῖς ναυσὶν ἐποίουν. Ἀλέξαν-
 δρος δὲ τριακοντόρους πολλὰς ἐς τὸν αὐτὸν τρόπον φράξας ἐπέ-
 στησεν ἐγκαρσίας πρὸ τῶν ἀγκυρῶν, ὡς ὑπ' αὐτῶν ἀναστέλ-
 λεσθαι τὸν ἐπίπλου τῶν νεῶν. ἀλλὰ καὶ ὡς ὕραλοι κολυμβη-
 τὰς τὰς σχοίνους αὐτοῖς ὑπέτεμον. οἱ δὲ ἀλύστεσιν εἰς τὰς
 ἀγκύρας, ἀντὶ σχοίνων χρώμενοι, οἱ Μακεδόνες, καθίσταν, ὥστε
 7 μὴδὲν ἔτι πλέον τοῖς κολυμβηταῖς γίνεσθαι. ἐξάπτοντες οὖν
 βρόχους τῶν λίθων ἀπὸ τοῦ χῶματος ἀνέσπων αὐτοὺς ἐξω
 τῆς θαλάσσης· ἔπειτα μηχαναῖς μετεωρίσαντες κατὰ βάθους
 ἀφίεσαν, ἵνα οὐκέτι προβεβλημένοι βλάψειν ἔμελλον. ὅπου δὲ

ρηίων ἀμυντικῶν μέσων καὶ τὰ τεί-
 χη ἐσχημάτιζον σημαντικὴν ἀμυ-
 ναν. — «κατὰ τὸ χῶμα» = ἀν-
 τικρὸ τοῦ προχώματος. — «ἐς πλά-
 τος ζυμμετρον» [τῶ ὕψει] ἀνάλο-
 γον ὥστε νὰ φέρωσι τόσον ὕψηλὸν
 τεῖχος. — «ταύτη» = καὶ τούτου
 ἔνεκα, καθὼς ἐπὶ τοῦ προχώματος
 τὸ ὕψος τοῦ τεύχους παρῆγε δυσκο-
 λίας. — «προβεβλημένοι» (πρὸ τῶν
 τεργῶν).

5) «ἤνυετο» = λίαν δυσκόλως
 ἐξετελείετο. — «βεβαίου» = ἀσφα-
 λούς, στερεῆς ὡς ἀκατάληκτον ἔχει
 καὶ ὁ Θεοῦ. 1, 32. ἔπειτα δὲ ὡς καὶ
 τὴν χάριν βέβαιον ἔξουσι. — «κατα-
 φράξαντες» = σκεπάσαντες τὰ πλοῖα
 ταῦτα διὰ καταστρωμάτων καὶ ἄ
 μυντικῶν μέσων κατὰ τῶν βελῶν
 τῶν πολεμίων. Θεοῦ. 1, 40. οὐδ' αὖ
 τὰ πλοῖα κατάρρακτα ἔχοντες = ἔ-

γοντα καταστρώματα ἢ ὡς ὁ π.
 Σχ. λέγει σεσανιδωμένα.

6.) «Ἐγκαρσίας» (ἐν — κάρσι-
 ος — κάρη — κόρη) = πλαγίας. —
 «καὶ ὡς» = καὶ οὕτως. — «ὕρα-
 λοι» οὗς ὑπόδρους λέγει ὁ Θεοῦ 4,
 26, 8. εἰσένειον δὲ καὶ κατὰ τὸν λι-
 μένα κολυμβητὰ ὑπόδρου. — «μὴ
 δὲν ἔτι πλέον γίνεσθαι» = νὰ μὴ
 δύνανται νὰ κατορθώσωσι τι. Ἱερ.
 9, 41.

7.) «Ἐξάπτοντες» περιέοντες
 τοὺς λίθους διὰ σχοινίων ἀπὸ τοῦ
 προχώματος διὰ μηχανημάτων ἔσυ-
 ρον αὐτοὺς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐξω·
 εἶτα ἀφ' οὗ τοὺς ἀνύψουν διὰ μηχαν-
 ῶν ἔρριπτον εἰς τὸ βάθος τῆς θα-
 λάσσης ὅπου ἦσαν ἀβλαβεῖς. — «τῶν
 προβῶν» = προβεβλημένων λί-
 θων. — «προσείχοντες» = προσήγγιζον.

καθαρόν πεποίητο τῶν προβολῶν τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἤδη ταύτη αἰ νῆες προσεῖχον.

Οἱ δὲ Τύριοι, πάντῃ ἄποροι γιγνόμενοι, ἐγνώσαν ἐπίπλουον 8 ποιήσασθαι ταῖς Κυπρίαις ναυσίν, αἱ κατὰ τὸν λιμένα ἐσώρμουν τὸν ἐς Σιδῶνα τετρομιμένον· ἐκ πολλοῦ δὴ καταπετάσαντες τοῦ λιμένος τὸ στόμα ἰστίαις, τοῦ μὴ καταφανῆ γενέσθαι τῶν τριηρῶν τὴν πλήρωσιν, ἀμφὶ μέσον ἡμέρας, ὅποτε εἴτε ναῦται ἐπὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐσκεδασμένοι ἦσαν καὶ Ἀλέξανδρος ἐν τούτῳ μάλιστα ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα τῆς πόλεως ναυτικοῦ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀπεχώρει, πληρώσαντες πεντήρεις 9 μὲν τρεῖς καὶ τετρήρεις ἴσας, τριήρεις δὲ ἐπτὰ ὡς ἀκριβεστάτοις τε τοῖς πληρώμασι καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν καταστροφμάτων μάχεσθαι μέλλουσιν εὐοπλοτάτοις καὶ ἅμα εὐθαρσεττάτοις ἐς τοὺς ναυτικούς ἀγῶνας, τὰ μὲν πρῶτα ἀτρέμα τῆ εἰρεσία ἐπὶ μιᾶς νεῶς ἐξέπλεον ἄνευ κελυστῶν τὰς κώπας παραφέροντες· ὡς δὲ ἐπέστρεφον ἤδη ἐπὶ τοὺς Κυπρίους καὶ ἐγγὺς τοῦ καθορᾶσθαι ἦσαν, τότε δὴ ζῦν βοή τε πολλὴ καὶ ἐγκελευσμῶ ἐς ἀλλήλους καὶ ἅμα τῆ εἰρεσία ζυντόνῳ ἐπεφέροντο.

Ξυνέβη δὲ ἐκείνῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ Ἀλέξανδρον ἀποχωρῆσαι 22

8.) Ἐκ πολλοῦ (χρόνου). — «ἀναγκαῖα» αἱ φυσικαὶ ἀνάγκαι ὡς ὕπνος, φρονητὸν, ἀνάπαυσις. — «ἀπὸ τοῦ ἐπὶ θάτερα» ἐκ τοῦ στόλου ὅστις ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς πόλεως ἦτο.

9.) «Ὡς ἀκριβεστάτοις» = διὰ κωπηλατῶν ὄντων τὰ μάλιστα ἐξησκημένον ὅτι τὸ ἀκριθές = ἐπιτήδειος. Ἰδ. Θου. 7, 13, 3. τὴν ἀκριβίαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῆρηνται = τὴν ἐπιτηδεύτητα καὶ ἐμπειρίαν. — «τὰ πληρώματα» = τὸ ἄθροισμα τῶν κωπηλατῶν. — «μέλλουσιν» τοῖς ναυτικοῖς στρατιώταις ἢ ἐπιβάταις. — «ἐπὶ μιᾶς νεῶς» ὅταν τὸ ἐν πλοῖον ἢ τεταγμένον ὀπισθεν τοῦ ἄλλου. — «κελυστῶν» ἵνα ἡ κωπηλασία συγχρόνως καὶ ἐν τάξει γιγνηται· ἐψάλλετο ὑπὸ πάντων τῶν κωπηλατῶν ἄσμα τὶ καλούμενον κέλυσμα ὅπερ ὁ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διωρισμένος κελυστής (hortator remigum) κατὰ πρῶτον

ἐτόνιζε. ἐπὶ μειζόνων πλοίων ὡς τριηρῶν συνώδευσεν τὴν τακτικὴν κωπηλασίαν διὰ τοῦ αὐλοῦ τοῦ ὀτρηνραύλητος. Ἰδ. Ε. Ἐλ. Ἰ. 5, 4, 8. Πολυβ. 4, 24, 4. Martial. 3, 67, 4. κ. 22. 2.) «Ἐπὶ τὴν βοή» ἡ ὑπὸ τὸ σύγχρονον = διαρκούσης τῆς βοῆς. — «ἐκ τῶν παρόντων (ἀνδρῶν) ἄρσεν. — Ἰ. Ἀμαθουσίου» Ἀμαθὺς νῦν Ἀλτλιμασόλ ἦν ἀρχαιότατη φοινικικὴ πόλις ἐπὶ τῆς Μ. παραλίας τῆς Κύπρου περίφημος διὰ τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης λατρευομένης ἐνταῦθα μετὰ τοῦ Ἀδώνιδος. — «Κουρείως» ἐδεξάμην τὴν ἀρίστην διόρθωσιν τοῦ Doerner ἀντὶ τοῦ φερομένου Θουριέως. Στέφ. Βυζ. Κούριον ἦν πόλις Κύπρου ἀπὸ Κουρέως τοῦ Κινύρου παιδός. Ἰρ. 5, 413. αἱ δὲ Κουρείες οὗτοι λέγονται εἶναι Ἀργείων ἀποικοί. Στρ. 681. εἶτα πόλις Κούριον ὄρμον ἔχουσα, Ἀργείων κτίσμα. — «ἐκοπτον» = διὰ τῶν ἐμβόλων εἰς τρωσκόν, κατέστρεπον. Ἰλλ.

ἐπὶ τὴν σικηνήν, οὐ διατρίψαντα δὲ κατὰ τὸ εἰωθός, δι' ὀλίγου
 2 ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπανελθεῖν. οἱ δὲ Τυριοὶ προσπεσόντες ἀπροσδο-
 κήτως ταῖς ναυσὶν ὀρμούσαις, καὶ ταῖς μὲν πάντῃ κεναῖς ἐπι-
 τυχόντες, τῶν δ' ὑπ' αὐτὴν τὴν βοήν καὶ τὸν ἐπίπλουον χαλε-
 πῶς ἐκ τῶν παρόντων πληρουμένων, τὴν τε Πνυταγόρου τοῦ
 βασιλέως πεντήρη εὐθὺς ὑπὸ τῆ πρώτῃ ἐμβολῇ κατέδυσαν
 καὶ τὴν Ἀνδροκλέους τοῦ Ἀμαθουσίου καὶ τὴν Πασικράτους
 τοῦ Κουριέως, τὰς δὲ ἄλλας ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐξωθούσας ἐ-
 κοπτον.

- 3 Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἤσθετο τὸν ἐκπλουον τῶν Τυρίων τριηρῶν,
 τὰς μὲν πολλὰς τῶν ξὺν αὐτῷ νεῶν, ὅπως ἐκάστη πληρωθεῖη,
 ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἀνακωχεύειν ἔταξεν, ὡς μὴ καὶ
 ἄλλαι ἐκπλεύσειαν τῶν Τυρίων νῆες· αὐτὸς δὲ πεντήρεις τε
 τὰς ξὺν αὐτῷ ἀναλαθὼν καὶ τῶν τριηρῶν ἐς πέντε μάλιστα,
 ὅσαι ἔρθησαν αὐτῷ κατὰ τάχος πληρωθεῖσαι, περιέπλει τὴν
 4 πόλιν ὡς ἐπὶ τοὺς ἐκπεπλευκότας τῶν Τυρίων. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ
 τεύχους, τὸν τε ἐπίπλουον τῶν πολεμίων κατιδόντες καὶ Ἀλέ-
 ξάνδρον αὐτὸν ἐπὶ τῶν νεῶν, βοήν τε ἐπανάγειν ἐνεκελεύοντο
 τοῖς ἐκ τῶν σφετέρων νεῶν καὶ ὡς οὐκ ἐξἄκουστον ἦν ὑπὸ θο-
 ρήθου ξυνεγομένων ἐν τῷ ἔργῳ, σημείοις ἄλλοις καὶ ἄλλαις
 ἐπεκάλουν ἐς τὴν ἀναχώρησιν. οἱ δὲ ὀφεί ποτε αἰσθόμενοι τὸν
 ἐπίπλουον τῶν ἁμῶν Ἀλέξανδρον ὑποστρέψαντες εἰς τὸν λιμένα
 5 ἔφρουγον. καὶ ὀλίγα μὲν τῶν νεῶν σθάνουσι ὑπεκρυγῶσαι,
 ταῖς δὲ πλείοσιν ἐμβαλοῦσαι αἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ τὰς μὲν αὐ-
 τῶν ἄπλους ἐποίησαν, πεντήρης δέ τις καὶ τετρήρης αὐτῶν
 ἐπ' αὐτῷ τῷ στόματι τοῦ λιμένος ἐλήθησαν. φόνος δὲ τῶν
 ἐπιβατῶν οὐ πολὺς ἐγένετο. ὡς γὰρ ἤθλοντο ἐχομένας τὰς
 ναῦς, ἀπενήξαντο οὐ χαλεπῶς ἐς τὸν λιμένα.

Ἄλλ. 27. ἔβησεν εἰς γῆν καὶ προ-
 σκείμενος ἔκοπτε τὰς ναῦς καὶ συ-
 νεπίτρωσκε. Θου. 4, 14, 1. οἱ δὲ
 πληρούμενοι ἔα πρὶν ἀνάγεσθαι ἐ-
 κοπτόντο.

3.) «Ὅπως» μετ' εὐκτ. ἐπὶ ἐπα-
 ναλήψεως ὡς τὸ πρότε. — «τοῦ
 λιμένος» τοῦ πρὸς Αἴγυπτον τε-
 τραμμένου.

4.) «Ἐπανάγειν» (τὰς ναῦς)
 ἀντὶ τοῦ ἐπαναπλεῖν. — «τοῖς ἐκ
 τῶν σφετέρων» = τοῖς σφετέροις ναύ-

ταις. ἀλλ' ἐτίθη ἡ ἐκ ὡς ὑπονοου-
 μένου τοῦ «ἀπομαχόμενοι». —
 «ἐξἄκουστον ἦν» (τὸ ἐγκελευσθέν).
 — «ἄλλοις καὶ ἄλλαις» = διὰ δια-
 φῶρων σημείων.

5.) «Ἄπλους» ἀνεπιτηδείους
 πρὸς πλοῦν. Θου. 7, 34. τῶν ἐναν-
 τίων ναῦς ἄπλους ἐποίησαν. — Δημ.
 π. Στε. 241. ἄπλους δ' ἡ θάλασσα
 ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὀρμωμένων
 ληστῶν γέγονε. — «ἐπιβατῶν» ναυ-
 τικῶν στρατιωτῶν.

Ὡς δὲ οὐδεμία ἐστὶ τοῖς Τυρίοις ἐκ τῶν νεῶν ὠφέλεια ἦν, 6 ἐπῆγον ἤδη οἱ Μακεδόνες τὰς μηχανὰς τῷ τείχει αὐτῶν· κατὰ μὲν δὴ τὸ χωρὶμα προσαγόμενοι διὰ ἰσχύϊν τοῦ τείχους οὐδὲν ἤνυσαν ὅτι καὶ λόγου ἄξιον· οἱ δὲ κατὰ τὸ πρὸς Σιδῶνα τετραμμένον τῆς πόλεως τῶν νεῶν τινὰς τῶν μηχανοφόρων προσῆγον· ὡς δὲ οὐδὲ ταύτη ἤνυσεν, ἐς τὸ πρὸς νότον αὐτῶν ἀνεμῶν 7 καὶ πρὸς Αἴγυπτον ἀνέχον τεῖχος μετήει, πάντῃ ἀποπειρώμενος τοῦ ἔργου· καὶ ἐνταῦθα πρῶτον κατεσεύσθη τὸ τεῖχος ἐπὶ μέγα καὶ τι καὶ κατηρείφθη αὐτοῦ παραβραχύν. τότε μὲν δὴ ὅσον ἐπιβαλῶν γεφύρας ἢ ἐρήριπτο τοῦ τείχους, ἀπειραβῆθ' ἐς ὄλιγον τῆς προσβολῆς· καὶ οἱ Τύριοι οὐ χαλεπῶς ἀπεκρύσαντο τοὺς Μακεδόνας.

Τρίτῃ δὲ ἀπὸ ταύτης ἡμέρας νημερῶν τε φυλάξας καὶ πα- 23 ρακαλέσας τοὺς ἡγεμόνας τῶν τάξεων ἐς τὸ ἔργον, ἐπῆγε τῇ πόλει ἐπὶ τῶν νεῶν τὰς μηχανὰς· καὶ πρῶτα μὲν κατέσεισε τοῦ τείχους ἐπὶ μέγα· ὡς δὲ ἀποχρῶν εἰς πλάτος ἐβάνη τὸ παρρηρηγμένον, τὰς μὲν μηχανοφόρους ναῦς ἐπανάγειν ἐκέλευσεν· ὃ δὲ δύο ἄλλας ἐπῆγεν, αἱ τὰς γεφύρας αὐτῷ ἔφερον, 2 ἃς δὴ ἐπιβάλλειν ἐπενοεῖ τῷ κατερρηγμένῳ τοῦ τείχους· καὶ τὴν μὲν μίαν τῶν νεῶν οἱ ὑπασπισταὶ ἔλαβον, ἣ ἐπετέτακτο Ἀδμήτης, τὴν ἑτέραν δὲ ἡ Κοῖνου τάξις οἱ πεζέταιροι καλούμενοι· καὶ αὐτὸς ζῆν τοῖς ὑπασπισταῖς ἐπιβήσασθαι τοῦ τεί-

6.) «Οἱ δὲ» (Μακεδόνες) = οὐτοι δέ. — «ἤνυσεν» = κατώρθωσεν. ὑποκ. ὁ Ἀλέξανδρος ἢ ἀπότομος ἀ. ἐθμῶν καὶ ὑποκειμένων ἐναλλαγῆ συνήθης παρ' Ἀρριανῆ.

7.) «Μετήει» (ὁ Ἀλέξανδρος) = προσῆλθε. — «ἐπὶ μέγα» (τοῦ τείχους) = εἰς μεγάλην ἔκτασιν τοῦ τείχους. — «ὅσον ἐπὶ ἀλῶν» βραχυλογικῶς εἴρηται (τοσοῦτον ἀπειραβῆθ' ὅσον ἐπιβαλῶν γεφύρας τις ἀπειραβῆται) = ὁ Ἀλέξανδρος ἀπειραβῆθ' τοῦλάχιστον τόσον μόνον τὴν ἐφοδὸν καθ' ὅσον ἐπὶ τοῦ βήγματος (ἢ ἐρήριπτο τοῦ τείχους) γεφύρας ἐπέβαλε. — «εἰς (εἰς) ὄλιγον» (χρόνον) = ταχέως.

2. 23. 1.) «Τοῦ τείχους» γεν. ἐκ τοῦ ἐπὶ μέγα = εἰς μεγάλην ἔκτασιν, μέγα μέρος τοῦ τείχους. —

«τὸ παρρηρηγμένον» καὶ κατωτέρω τὸ κατερρηγμένον = τὸ ῥήγμα τοῦ τείχους. — «ἐπανάγειν» = ἐπίσσω ἄγειν ἢ ἀποσύρειν. ὅτι μὲν ἀμεταβ. καὶ ὅτι μεταβ. ὡς ἐνταῦθα. τὸ εἶς ἐκέλευσε (τοὺς τριηράρους) ἐπανάγειν τὰς μηχαν. ναῦς.

2.) «Ὁ δὲ» (Ἀλέξανδρος). — «γεφύρας» γενικῶ ὀνόματι αἱ ἰδίως ἐπιβάθραι ἢ σαρκοῦναι ἐκαλοῦντο. — «μίαν» ὑποκ. τὸν δυνατὸν ὅμως· ἢ ἡ παράθεσις τοῦ «τὴν μὲν» Ε. Ἀν. 5, 4, 11. — «πεζέταιροι» ἰδ. προλ. σ. 52. — «ἢ παρέλοι» = ὅπου ἦν δυνατὸν, κατορθωτὸν. Θου. 3, 1. καὶ προσβολαὶ ἐγένοντο τῶν Ἀθηναίων ἰππέων ὑπὲρ παρέλοι. — «ἐμελλε» = ἐσκόπει διενεοῖτο.

3 χους ἢ παρείκοι ἐμελλε. τὰς τριήρεις δὲ τὰς μὲν ἐπιπλεῖν κατὰ τοὺς λιμένας ἀμφοτέρους ἐκέλευσεν, εἴ πως πρὸς σφᾶς τετραμμένων τῶν Τυρίων βιάσαιντο τὸν ἔσπλον· ὅσαι δὲ αὐτῶν βέλη ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενα εἶχον ἢ ὅσαι τοξότας ἐπὶ τῶν καταστροφμάτων ἔφερον, ταύτας δὲ ἐκέλευσεν ἐν κύκλῳ περιπλευσᾶς τὸ τεῖχος ἐποκέλλειν τε ὅπη παρείκοι καὶ ἀνακωχεύειν ἐντὸς βέλους, ἔσπε το ἐποκεῖλαι ἄπορον γίγνοιτο, ὡς πανταχόθεν βαλλομένους τοὺς Τυρίους ἐν τῷ δεινῷ ἀμφιβόλους γίγνεσθαι.

- 4 Ὡς δὲ αἱ τε νῆες αἱ ζῦν Ἀλεξάνδρῳ προσέσχον τῇ πόλει καὶ αἱ γέφυραι ἐπεβλήθησαν τῷ τείχει ἀπ' αὐτῶν, ἐνταῦθα οἱ ὑπασπισταὶ εὐρώστως κατὰ ταύτας ἀνέβαινον ἐπὶ τὸ τεῖχος· ὅτε γὰρ Ἀδμητος ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐν τῷ τότε ἐγένετο, καὶ ἅμα Ἀλέξανδρος εἶπετο αὐτοῖς, τοῦτε ἔργου αὐτοῦ καρτερώς ἀπτόμενος, καὶ θεατῆς τῶν ἄλλων, ὅτω τι λαμπρὸν κατ' ἀρετὴν
- 5 ἐν τῷ κινδύνῳ ἐτόλματο. καὶ ταύτῃ πρῶτον ἢ ἐπετέτακτο Ἀλέξανδρος ἐλήφθη τὸ τεῖχος, οὐ χαλεπῶς ἀποκρουσθέντων ἀπ' αὐτοῦ τῶν Τυρίων, ἐπειδὴ πρῶτον βεβαίῳ τε καὶ ἅμα οὐ πάντῃ ἀποτόμῳ τῇ προσβάσει ἐχρήσαντο οἱ Μακεδόνες. καὶ Ἀδμητος μὲν, πρῶτος ἐπιβὰς τοῦ τείχους καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐγκλεισόμενος ἐπιβαίνειν, βληθεὶς λόγχῃ ἀποθνήσκει αὐτοῦ· ἐπὶ δὲ αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔσχε τὸ τεῖχος ζῦν τοῖς ἐταίροις.

3) «Ἀμφιβόλους». ἐκ τοῦ Θου. 4, 36. οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοι ἀμφοτέρωθεν — ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες οὐκέτι ἀντίχον. ἀλλ' ὁ Ἄρρ. παρενόησε τὸ γωρίον τοῦ Θου. διότι ἐνῶ τὸ ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες μετὰ τὴν παρένθεσιν μόνον ἐπανάληψις τοῦ βαλλόμενοι ἀμφοτέρωθεν ἐστὶ καὶ οὐδὲν ἕτερον σημαίνει ἢ πανταχόθεν προσβαλλόμενοι, ὑπέλαβεν ὁ Ἄρρ. τὸ ἀμφίβολοι ἐν μεταφορικῇ σημασίᾳ — μὴ ἠξέχοντες ἐν τῇ στενοχωρίᾳ τῶν ποῦ ἔπρεπε νὰ στραφῶσι οὕτω καὶ ἐν 4 29, 4. ἄλλως ἐν 3 18 8.

4.) «αὐτοῦ» καὶ οὐχὶ αὐτὸς καθ' ὅσον στήριζεται ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως· οὐ μόνον τῆς ὀψεως. Διοδ. 17. 46. αὐτὸς δὲ καθηγουμένος τῶν εἰς χεῖρας βιαζομένων, τοὺς μὲν τῷ

δόρατι τοὺς δὲ τῇ μαχαίρᾳ τύπτων ἀπέκτεινε, ἐνίους δ' αὐτῇ τῇ περιφερείᾳ τῆς ἀσπίδος ἀνατρέπων ἐπισχεῖν τοῦ πολλοῦ θράσους ἐποίησε τοὺς πολεμίους.

5.) «οὐ πάντῃ ἀποτόμῳ» ὡς ἐπὶ τῶν γεφυρῶν καὶ τοῦ ἀκροῦ τοῦ τείχους ὁπόθεν εὐκόλως θὰ ἤδυνάτο νὰ ριπθῇ τις εἰς τὴν θάλασσαν. — «λόγχῃ» Διοδ. 17, 45. Ἀδμητος διαφέρων ἀνδρεία καὶ σώματος ῥόμῃ, τεθαρρηκὸς τὴν βίαν τῶν Τυρίων ὑπέστη, καὶ πληγεὶς πελέκει μέσην τὴν κεφαλὴν παραχρῆμα κατέστρεψε τὸν βίον. α' Ἀλέξανδρος» Διοδ. 17, 46. ἐπιβάρησαν γὰρ ἀπὸ τοῦ ξυλίνου πύργου τοῖς τῆς πόλεως τείχεσιν ἐπιβαλὼν διὰ ταύτης μόνος ἐπέβη τῷ τείχει.

ὡς δὲ εἶχοντο αὐτῷ πύργοι τε ἔστιν οἱ καὶ μεταπύργια, αὐτὸς ὁ μὲν παρῆει διὰ τῶν ἐπάλλξεων ὡς ἐπὶ τὰ βασιλεία, ὅτι ταύτη εὐπωρωτέρα ἐφαίνετο ἐς τὴν πόλιν ἢ κἀθόδοι.

Οἱ δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν οἱ τε Φοίνικες κατὰ τὸν λιμένα τὸν 24 πρὸς Αἰγύπτου, καθ' ὅπερ καὶ ἐφορμοῦντες ἐτύγγανον, βιασάμενοι καὶ τὰ κλειθρα διασπάσαντες ἔκοπτον τὰς ναῦς ἐν τῷ λιμένι, ταῖς μὲν μετεώροις ἐμβάλλοντες, τὰς δὲ ἐς τὴν γῆν ἐξωθοῦντες, καὶ οἱ Κύπριοι κατὰ τὸν ἄλλον λιμένα τὸν ἐκ Σιδῶνος φέροντα, οὐδὲ κλειθρον τοῦτόν γε ἔχοντα, εἰσπλεύσαντες εἶλον εὐθὺς ταύτη τὴν πόλιν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν Τυρίων 2 τὸ μὲν τεῖχος, ὡς ἐχόμενον εἶδον, ἐκλείπουσιν· ἀθροισθέντες δὲ κατὰ τὸ Ἀγηνόριον καλούμενον ἐπέστρεψαν ταύτη ἐπὶ τοὺς Μακεδόνας. καὶ Ἀλέξανδρος ζὺν τοῖς ὑπαπισταῖς ἐπὶ τούτους χωρήσας τοὺς μὲν αὐτοῦ μαχόμενους διέφθειρεν αὐτῶν, τοῖς δὲ φεύγουσιν ἐφείπετο. καὶ φόνοις ἦν πολλοῖς, τῶν τε ἀπὸ τοῦ 3 λιμένος ἐχόντων ἤδη τὴν πόλιν καὶ τῆς Κοίνου τάξεως παρεληλυθυίας ἐς αὐτήν. ὀργῇ γὰρ ἐχώρου ἐπὶ πᾶν οἱ Μακεδόνες, τῆς τε πολιτορκίας τῆ τριβῆ ἀγθόμενοι καὶ ὅτι λαβόντες τινὰς αὐτῶν οἱ Τύριοι πλέοντας ἐκ Σιδῶνος ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀ-

6.) «Μεταπύργια» = μεσοπύργια 4, 21, 4. Θου. 2, 22. — «διὰ τῶν ἐπάλλξεων» ὀπισθὸν τῶν ὀλίγων πόδας πλατείων ἐπάλλξεων ἐπὶ τῆς στεφάνης τοῦ τεύχους ἔμενε δίοδος τοῦλάχιστον 6 ποδῶν πλατύς ἐφ' ἧς οἱ ὑπερασπισταὶ τῶν τευχῶν ἤδύναντο νὰ κινῶνται.

κ. 24. 1.) «Βιασάμενοι» ἀπολύτως = μεταχειρισθέντες βίαν, impetu facto. — «κλειθρα» οἱ λιμένες τῶν παλαιῶν πόλεων ὄντες συνήθως μικροὶ καὶ βαθεῖς εἰσχωροῦντες εἰς τὴν γῆν ἦσαν περιβεβλημένοι δι' αὐτῶν τῶν τευχῶν τῆς πόλεως ἐκτεινομένων πλαγίως πρὸ τοῦ στομίου εἰς ἀβαθῆ μέρη ἔχοντα τεχνικὰ προχώματα· ὥστε μόνον στενὴ δίοδος διὰ 2—3 τριήρεις ἐν τῷ μέσῳ μεταξὺ δύο ἐκατέρωθεν ὑψουμένων πύργων ἔμενεν ἥτις δι' ἀλύσειας ἤδύναντο ν' ἀποκλεισθῆ. Leake, topog. Athen. τ. 339. — «ἔκοπτον» τοῖς ἐμβόλοις ἐτίρωσκον. — «μετεώ-

ροις» ἠγκυροβολημέναις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λιμένος καὶ οὐχὶ ὡς συνήθως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πελάγους οὐσας. Θου. 4, 48.

2.) «Ἀγηνόριον» ἴσως ἦν ναὸς τις ἀφαιρωμένος τῷ θεμελιωτῇ τῆς Τύρου Ἀγηνόρι. Ἀπολ. 3, 1, 4. δύο λιθῆ ἐγέννησε παῖδας ἐκ Ποσειδῶνος Βῆλον καὶ Ἀγηνόρα. Ἀγηνώρ δὲ παραγεγνημένος εἰς Φοινίκην γαμει Τυλέφασσαν καὶ τεκνοῖ θυγατέρα μὲν Εὐρώπην, παῖδας δὲ Κάρδομον καὶ Φοίνικα καὶ Κίλικα.

3.) α' Ἐπὶ πᾶν = καθόλου, ἐν γένει. — «τῆ τριβῆ» = διατριβῆ τοῦ χρόνου. Curt. 4, 4, 19. Tyrus septi mo mense quam oppugnari coepit erat capta est. Διοδ. 17, 46. Πλου. Ἀλ. 24. — «τινὰς αὐτῶν» σαφέστερον ἐκτίθεισι τὸ πρᾶγμα ὁ Curt. 4, 2, 15. Alexander — caduceatores qui ad pacem eos compellerent misit: quos Tyrii contra jus gentium occisos praecipitaverunt in altum. ἴσως ἐκ Σιδῶνος ἐπεμψεν αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος.

ναβιδάσαντες, ὅπως ἀποπτονεῖη ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, σφά-
 4 ξαντες ἐρρίψαν ἐς τὴν θάλασσαν. ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Τυρίων
 ἐς ὀκτακισχιλίους, τῶν Μακεδόνων δὲ ἐν τῇ τότε προσβολῇ
 Ἄδμητός τε, ὁ πρῶτος ἐλὼν τὸ τεῖχος, ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμε-
 νος, καὶ ξὺν αὐτῷ εἴκοσι τῶν ὑπασπιστῶν, ἐν δὲ τῇ πάσῃ πο-
 λιορικῇ μάλιστα ἐς τετρακοσίους.

5 Τῶν δὲ ἐς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἡρακλέους καταρρυγούσιν (ἦσαν δὲ
 αὐτῶν τε τῶν Τυρίων οἱ μάλιστα ἐν τέλει καὶ ὁ βασιλεὺς
 Ἀξέμιλλος καὶ Καρχηδονίων τινὲς θεωροὶ ἐς τιμὴν τοῦ Ἡρα-
 κλέους κατὰ ὁμῆτινα νόμον παλαιὸν εἰς τὴν μητροπόλιν ἀρι-
 κόμενοι) τούτοις ξύμπασιν ἄδειαν δίδωσιν Ἀλέξανδρος· τοὺς
 δὲ ἄλλους ἠνδραπόδισε, καὶ ἐπράθησαν Τυρίων τε καὶ τῶν
 6 ξένων ὅσοι ἐγκατελήφθησαν, μάλιστα εἰς τρισμυρίους. Ἀλέ-
 ξανδρος δὲ τῷ Ἡρακλεῖ ἔθυσέ τε καὶ πομπὴν ἔστειλε σὺν τῇ
 δυνάμει ὀπλισμένη· καὶ αἱ νῆες ξυνεπέμπευσαν τῷ Ἡρακλεῖ,
 καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λαμπάδα ἐποίησε· καὶ
 τὴν μηχανὴν ἣ τὸ τεῖχος κατεσείσθη ἀνέθηκεν ἐς τὸν νεῶν·
 καὶ τὴν ναῦν τὴν Τυρίαν τὴν ἱερὰν τοῦ Ἡρακλέους, ἣν τινα
 ἐν τῷ ἐπίπλω ἔλαβε, καὶ ταύτην τῷ Ἡρακλεῖ ἀνέθηκε καὶ
 ἐπίγραμμα ἐπ' αὐτῇ, ἣ αὐτὸς ποιήσας ἦ ὅτου δὴ ἄλλου ποιή-
 σαντος οὐκ ἄξιον μνήμης τὸ ἐπίγραμμα· διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ
 αὐτὸ ἀναγράψαι ἀπηξίωτα. Τύρος μὲν ὁμῆτινα οὕτως ἐάλω ἐπὶ
 ἄρχοντος Νικήτου Ἀθήνησι μηνὸς ἑκατομβαιῶνος.

4.) «Ὀκτακισχιλίους» Διοδ. 17, 46. οἱ δὲ Τύριοι πρὸς ἀλλήν τρα-
 πέντες καὶ παρακαλέσαντες ἀλλή-
 λους ἐνέφραξαν τοῖς στενωποῦς καὶ
 μαχόμενοι πλὴν ὀλίγων ἄπαντες
 κατεκόπησαν, ὄντες πλείους τῶν
 ἑπτακισχιλίων. ὁ δὲ βασιλεὺς τέκνα
 μὲν καὶ γυναῖκας ἐξηνδραποδίαστο,
 τοὺς δὲ νέους ἄπαντας ὄντας οὐκ
 ἐλάττους τῶν διαχιλίων ἐκρίμασε.
 σώματα δὲ αἰχμάλωτα τσαυτὰ τὸ
 πλῆθος εὐρέθη ὥστε τῶν πλείστων
 εἰς Καρχηδόνα κεκομισμένων τὰ
 ὑπολειφθέντα γενέσθαι πλείω τῶν
 μυρίων καὶ τρισχιλίων. Curt. 4,
 4, 46.

5.) «Ἐν τέλει» (ὄντες) = οἱ ἄρ-
 χοντες. ὡς ἐκτελεστικῇ ἐξουσίᾳ τῶν
 ἀποφάσεων τοῦ λαοῦ. Ἡρ. 3, 48.

τοὺς ἐν τέλει ἑκάστους ὄντας τῶν
 ἀστῶν. — «θεωροί». αἱ ἀποικίαι ἦν
 καὶ πολιτικὸς ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τῆς
 μητροπόλεως ὅμως διετέλου ἐν εὐ-
 σεβεί σχεῖσι ὡς ἐγονεῖσι πρὸς τέ-
 κνα» κατὰ Πολυβ. 42, 40. συμμε-
 τέχουσαι τῶν μεγάλων ἑορτῶν τῆς
 μητροπόλεως ἀποστέλλουσαι διάφορα
 δῶρα καὶ πρέσβεις καλουμένους
 θεωροὺς. ὅτι ἡ Καρχηδὼν ἐξε-
 τέλει τὰ εὐσεβῆ καθήκοντα ταῦτα
 μαρτυρεῖ ὁ Curt. 4, 2, 40. καὶ Διοδ.
 17, 20. ἔπεμψαν οἱ Καρχηδόνιοι
 Ἡρακλεῖ τῷ Τυρίῳ δεκάτην πάν-
 των τῶν εἰς πρόσθοον πιπτόντων.

6.) «Ὅτου δὴ ποιήσαντος» ἢ
 ἄλλου ποιήσαντος ὅστις δὴ ἐποίησε.
 Ξ. Ἄν. 4, 7, 25. ἐξαπίνης ὅτου δὴ
 παρεγγυήσαντος. ὡς διὰ τοῦ συμ-

Ἔτι δὲ ἐν τῇ πολιορκίᾳ τῆς Τύρου ξυνοχομένου Ἀλεξάν- 25
δρου ἀρίκοντο παρά Δαρείου πρέσβεις ὡς αὐτόν, ἀπαγγέλλον-
τες μύρια μὲν τάλαντα ὑπὲρ τῆς μητρὸς τε καὶ τῆς γυναικὸς
καὶ τῶν παίδων δοῦναι ἐθέλειν Ἀλεξάνδρῳ Δαρεῖον τὴν δὲ
χώραν πᾶσαν τὴν ἐντὸς Εὐφράτου ποταμοῦ ἔστω ἐπὶ θάλασ-
σαν τὴν Ἑλληνικὴν Ἀλεξάνδρου εἶναι γῆμαντα δὲ τὴν Δα-
ρείου παῖδα Ἀλέξανδρον φίλον τε εἶναι Δαρείῳ καὶ ἑσόμενον.
καὶ τούτων ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν ἐταίρων ἀπαγγελθέντων Παρ- 2
μενίωνα μὲν λέγουσιν Ἀλεξάνδρῳ εἶπεν ὅτι αὐτὸς ἂν Ἀλέ-
ξανδρος ὢν ἐπὶ τούτοις ἠγάπησε καταλύσας τὸν πόλεμον μη-
κέτι πρόσω κινδυνεύειν. Ἀλέξανδρον δὲ Παρμενίωνι ἀποκρίνα-
σθαι, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, οὕτως ἐπραξεν,
ἐπεὶ δὲ Ἀλέξανδρός ἐστιν, ἀποκρινεῖσθαι Δαρείῳ ἄπερ δὴ καὶ
ἀπεκρίνατο. ἔφη γὰρ οὔτε χρημάτων δεῖσθαι παρά Δαρείου 3
οὔτε τῆς χώρας λαβεῖν ἀντὶ τῆς πάσης τὸ μέρος· εἶναι γὰρ
τά τε χρήματα καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ πᾶσαν γῆμαι τε ἂν
ἐθέλη τὴν Δαρείου παῖδα, γῆμαι ἂν καὶ οὐ διδόντος Δαρείου·
ἐκέλευέ τε αὐτόν ἔχειν, εἴ τι εὐρέσθαι ἐθέλοι φιλόνηρον
παρ' αὐτοῦ. Ταῦτα ὡς ἤκουσε Δαρεῖος, τὰς μὲν ξυμβάσεις ἀ-
πέγνω τὰς πρὸς Ἀλέξανδρον, ἐν παρασκευῇ δὲ τοῦ πολέμου
αὐθις ἦν.

πλεκτικῶ καὶ οὕτω δύνανται καὶ
διὰ τοῦ ἐναντιωματικῶ ἢ διακευ-
κτικῶ ἢ μετοχῶ κατὰ πῶσιν διά-
φοροι νὰ συνδέθωσι ἢ ποιήσας ἢ
ποιήσαντος. — «Νικήτου» τῷ 1
τῆς 412 Ὀλυ. = 332 π. Χ. παρὰ
Διοδ. 47. 40. ὁ ἄρχων καλεῖ-
ται Νικήρατος. παρὰ Διον. Ἰλικ.
σ. 619. Νικήτης, ὁ ὀδεξάμην ἀντὶ
τῆς κοινῆ φερομένης γραφῆς Ἀνι-
κῆτου τὴν τοῦ Meursii εἰκασίαν Νι-
κῆ τοῦ ὡς ὀρθῆν. — ἑκατομβαιῶ-
νος 22 Ἰουλίῳ — 20 Αὐγούστου
τοῦ 332 π. Χ. ἐγένετο ἡ ἄλωσις
τῆς Τύρου.

κ. 25. 4.) «Ἔτι» κατὰ τὴν
δευτέραν ταύτην πρεσβείαν προσέ-
φερον ὁ Δαρεῖος τῷ Ἄλ. κατὰ Curt.
21, filiam suam Statirae erat nomen-
nuptiis Al. sibi adjungeret dotem
offerre omnem regionem inter Hel-

lespontum et Halym amnem sitam.
καὶ κατὰ Διοδ. 47. 54. ἐξέχωρε
αὐτῷ τῆς ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ
χώρας καὶ προσεπηγγέλλετο δῶσειν
ἀργυρίου τάλαντα διαχιλία, κατόπιν
διὰ τρίτης πρεσβείας μετὰ τὴν ἐξ
Αἰγύπτου ἐπάνοδόν του ἐποίησε τὰς
ἐνταῦθα μνημονεοποιήσας προτάσεις
περὶ εἰρήνης (ὄσ. II). Ἄλ. 29. Jus.
12, 3. Curt. 43, 1.

2.) «Ἐπι τούτοις» = ἐπὶ τῇ συμ-
φωνίᾳ τῶν ὄρων τούτων.

3.) «Τὸ μέρος» = ὥστε νὰ λάθῃ
τὸ προσφερόμενον μέρος τῆς χώρας
ἀντὶ τοῦ ὄλου. — «οὐ διδόντος» =
ἐὰν ὁ Δαρεῖος δὲν συγκατανεύῃ δι᾿ αὐ-
τὸ οὐ μετὰ τοῦ δοῦναι ἀπαρτίζει
μίαν ἔννοιαν ὥστε οὐ διδόναι = recu-
sare, ἀπαρνεῖσθαι, κατὰ τὰ ὅσα ἔαν,
οὐ φάναι, ἐνῶ «μὴ διδόντος» = ἐὰν
ὁ Δ. δὲν δίδῃ τὴν θυγατέρα του. —

- 4 Ἀλέξανδρος δὲ ἐπ' Αἰγύπτου ἔγνω ποιεῖσθαι τὸν στόλον. καὶ ἦν αὐτῷ τὰ μὲν ἄλλα τῆς Παλαιστίνης καλουμένης Συρίας προτρεχωρηκότες ἤδη· εὐνοῦχος δέ τις ὦν ὄνομα ἦν Βάτις, κρατῶν τῆς Γαζαίων πόλεως, οὐ προσεῖχεν Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ Ἄραβιάς τε μισθωτοὺς ἐπαγόμενος καὶ σῆτον ἐκ πολλοῦ παρεσκευακίως διαρκῆ ἐς χρόνιον πολιορκίαν καὶ τῷ χωρίῳ πιστεύων, μήποτε ἂν βιά ἄλῳναι, ἔγνω μὴ δέχεσθαι τῇ πόλει Ἀλέξανδρον.
- 26 Ἀπέχει δὲ ἡ Γάζα τῆς μὲν θαλάσσης εἴκοσι μάλιστα σταδίου, καὶ ἔστι ψαμμώδης καὶ βαθεῖα εἰς αὐτὴν ἡ ἄνοδος καὶ ἡ θάλασσα ἢ κατὰ τὴν πόλιν τεναγώδης πάσα. μεγάλη δὲ πόλις ἡ Γάζα ἦν καὶ ἐπὶ χώματος ὑψηλοῦ ὄψιστο καὶ τεῖχος περιεβέβλητο αὐτῇ ὀχυρόν. ἐσχάτη δὲ ὤκειτο ὡς ἐπ' Αἰγυπτον ἐκ Φοινίκης ἰόντι ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τῆς ἐρήμου. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀφίκετο πρὸς τὴν πόλιν, τῇ μὲν πρώτῃ κατεστρατοπέδευεν ἢ μάλιστα ἐπίμαχον αὐτῷ ἐφάνετο τὸ τεῖχος, καὶ μηχανὰς συμπηγνύσαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ μηχανοποιοὶ γνώμην ἀπεδείκνυντο ἄπορον εἶναι βιά ἐλεῖν τὸ τεῖχος διὰ ὕψος τοῦ χώματος. ἀλλὰ Ἀλέξανδρον ἐδόκει αἰρετέον εἶναι ὅσῳ ἀπορώτερον ἐκπλήξῃεν γὰρ τοὺς πολεμίους τὸ ἔργον τῷ παραλόγῳ ἐπὶ μέγα, καὶ τὸ μὴ ἐλεῖν αἰσχρὸν εἶναι οἱ λεγόμενον ἐς τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐς Δαρεῖον. ἐδοκεὶ δὲ ἡ γῶμα ἐν κύκλῳ τῆς πόλεως

«ἐν παρασκευῇ» ἔλαβεν ἐπιουρίας 25,000 ἀνδρῶν.

4.) «Βάτις» Curt. 4, 25. praeerat urbi Betis, eximiae in regem suum fidei, modicoque praesidio minus ingentis operis tuebatur. — «προσεῖχεν» (τὸν νοῦν) Ἀλιξ. — «τῇ πόλει» δοτ. τοπική. Θου. 4, 403. δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει. — «τῷ χωρίῳ» οὐ μόνον φύσει ἦν ἡ πόλις ὀχυρὰ ὡς κειμένη ἐπὶ ἀποτόμου βράχου ἀλλὰ καὶ τέχνῃ ὡς ἔχουσα ἰσχυρὰ τεῖχη μετὰ πύργων καὶ μάλιστα κατοίκους ἀνδρείους καὶ περιετήμους ἐπὶ τῇ πίστει των. Πολυβ. 46, 40.

κ. 26. 4.) «Γάζα» Στρ. 759. εἶθ' ὁ τῶν Γαζαίων λιμὴν πλησίων ὑπέρκειται· δὲ καὶ πόλις ἐν 7 σταδίοις ἐνδοξὸς ποτε γενομένη κατε-

σπασμένη δ' ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ μένουσα ἐρημος. — «χώματος» ὁ στερογγύλος λόφος ἐφ' οὗ ἡ νῦν πόλις Γάζα ἔστιν ὡς ἡ παλαιὰ ἔχει ὕψος 50-60 πόδας καὶ περιφέρειαν 2 ἀγγλικῶν λευγῶν. οἱ ἀμμώδεις μετὰ χόρτων πεφυτεμένοι λόφοι κατὰ τὴν παραλίαν ἀφαιροῦσι τὴν ἀπὸ θαλάσσης ἀποψιν αὐτῆς. — «ἐσχάτη» διὸ ἡ κτήσις αὐτῆς ἦν σπουδαία ὡς φρουροῦ ἐπὶ τῶν πρὸς τὴν Αἰγυπτον συνόρων.

2) «Ἐπίμαχον» = εὐπρόσβλητον· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ «ἄμαχον» Ἡρ. 4, 84. τῇ ἦν ἐπίμαχον τὸ χωρίον τῆς ἀκροπόλεως. — «οἰὰ ὕψος» μέτρον καὶ ἀριθμοῦ δηλώσεις μετὰ προθέσεων συχνὰ ἀνάθρως ἐκφέρονται.

3.) «Ὅσῳ ἀπορώτερον» ὡς ἐάν

χωνόναι, ὡς ἐξ ἴσου ἀπὸ τοῦ χωσθέντος ἐπάγεσθαι τὰς μηχανὰς τοῖς τεύχεσι. καὶ ἐχώννυτο κατὰ τὸ νότιον μάλιστα τῆς πόλεως τεῖχος, ἵνα ἐπιμαχώτερα εἰφαινετο. ὡς δὲ ἐδόκει ἐξῆ-
4
θαι συμμέτρως τὸ γῶμα, μηχανὰς ἐπιστήσαντες οἱ Μακεδόνες ἐπῆγον ὡς ἐπὶ τὸ τεῖχος τῶν Γαζαίων. καὶ ἐν τούτῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἐστεφανωμένῳ τε καὶ κατάρχεσθαι μέλλοντι τοῦ πρώτου ἱερείου κατὰ νόμον, τῶν τις σαροκαφάγων ὀρνίθων ὑπερπετόμενος ὑπὲρ τοῦ βωμοῦ λίθον ἐμβάλλει ἐς τὴν κεφαλὴν ὅν τινα τοῖν ποδοῖν ἔφερε. καὶ Ἀλέξανδρος ἤρετο Ἀρίστανδρον τὸν μάντιν ὅ τι νοοῖ ὁ οἰωνός. ὁ δὲ ἀποκρίνεται ὅτι, ὦ βασιλεῦ, τὴν μὲν πόλιν αἰρήσεις, αὐτῷ δὲ σὺ φυλακτέα ἐστὶν ἐπὶ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ.

Ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος τέως μὲν πρὸς ταῖς μηχαναῖς 27
ἐξω βέλους αὐτὸν εἶχεν· ὡς δὲ ἐκδρομῇ τε ἐκ τῆς πόλεως καρτερὰ ἐγένετο καὶ πῦρ τε ἐπέφερον ταῖς μηχαναῖς οἱ Ἀραβες καὶ τοὺς Μακεδόνας ἀμυνομένους κάτωθεν αὐτοὶ ἐξ ὑπερδεξίου τοῦ χωρίου ἐβαλλόν τε καὶ ὄθουν κατὰ τοῦ ποιητοῦ γῶματος, ἐνταῦθα ἤ ἐκὼν ἀπειθεῖ Ἀλέξανδρος τῷ μάντι ἢ ἐκπλα-

προηγείτο τοσοῦτω μᾶλλον. — «τὸ ἔργον» ἢ ἐπιχείρησις μετὰ τῆς ποθητικῆς ἐπιθυγίας τῆς ἢ ἐκπόρθησις. — «ἐπὶ μέγα» = μεγάλως. — «γῶμα ἐν κύκλῳ» περὶ τῆς πόλεως ἔπρεπεν ἐν ὀρισημέναις ἀποστάσεσι προχώματα νὰ κατασκευασθῶσιν ἅτινα ὡς ἀκτίνες κύκλου πάντα νὰ διευθύνωνται πρὸς τὴν πόλιν· ἐπ' αὐτῶν ἤδύναντο αἱ πολιορκητικαὶ μηχαναὶ νὰ στηθῶσιν ἔχουσαι τὸ αὐτὸ ὕψος τῶν τευχῶν (ἐξ ἴσου προσάγεσθαι τοῖς τεύχεσι). παρατηρητέον ὅτι τὸ κ' ἢ κ' λ' φ' δὲν σημαίνει πάντοτε ἐντελῆ περικύκλωσιν ὡς 1, 27. 3. ἢ φαινόμενη ἀντίφασις ἐν 27, 4. αἰρεταὶ διὰ τῆς παραδοχῆς ὅτι ἐνταῦθα πρόκειται περὶ γνώμης (ἐδόκει) καὶ μόνον περὶ μινικῆς ἐκτελέσεως τοῦ μέτρου (κατὰ τὸ νότιον τεῖχος) ἐκεῖ δὲ περὶ τῆς διὰ τῆς πρώτης ἀποτυχούσης ἀποπειράσεως ἀναγκαστικῆς γενομένης τελεοποιήσεως.

4.) «Συμμέτρως» (τοῖς τεύχεσι τῆς πόλεως). — «ἐστεφανωμένῳ»

κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ἑλλήνων Curt. 4, 6. *sacrum patrio more faciebat rex.* — «κατάρχεσθαι» μετὰ γεν. = ἐκ τινος ὅλου ὡς πρῶτον τι λαμβάνειν. ἔτι δηλοῖ τὴν εὐχὴν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς θυσίας συνισταμένην εἰς τὴν ἀποκοπὴν τῶν τριγῶν τοῦ μετώπου τοῦ θύματος. — «νοοῖ» = σημαίνει. Πλ. Ἀλ. 25. πολιορκοῦντι Γάζαν αὐτῷ ἐμπίπτει βῶλος εἰς τὸν ὄμιον ἀφειθείς ἄνωθεν ὑπὸ ὀρνίθου· ὁ δὲ ὄρνις ἐφ' ἐν τῶν μηχανημάτων καθίσας ἔλαβεν ἐναγ' ἰθὺς τοῖς νεύροισι κεκρυφάλους, οἷς πρὸς τὰς ἐπιστροφὰς τῶν σχοινίων ἐχρῶντο· καὶ τὸ σημεῖον ἀπέθῃ κατὰ τὴν Ἀριστάνδρου πρόβησιν· ἐτρώθη μὲν γὰρ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν ὄμιον ἔλαβε δὲ τὴν πόλιν.

κ. 27. 1.) «ὑπερδεξίου» (χωρίου) = ἄνωθεν. — «ἐκπλαγεῖς» = καταπλαγεῖς, ἀπολέσεως τὴν σκίψιν ἐν τῇ θερμότητι τοῦ ἀγῶνος Curt. 4. 27. *denuntiati periculi haud sane memot ad prima signa pervenit.*

- γαίς ἐν τῷ ἔργῳ οὐκ ἐμνημόνευσε τῆς μαντείας, ἀλλ' ἀναλαβὼν τοὺς ὑπακπιπτάς παρεβόηθει ἵνα μάλιστα ἐπιέζοντο οἱ
- 2 Μακεδόνες, καὶ τοὺτους μὲν ἔτρεπε τὸ μὴ οὐκ αἰσχροῦς φυγῆ ὠσθῆναι κατὰ τοῦ γῶματος, αὐτὸς δὲ βάλλεται καταπέλτη διὰ τῆς ἀσπίδος διακμπᾶς καὶ τοῦ θώρακος ἐς τὸν ὄμιον. ὡς δὲ ἔγνω τὰ ἀμφὶ τὸ τραῦμα ἀληθεύσαντα τὸν Ἀριστάνδρον, ἐχάρη, ὅτι καὶ τὴν πόλιν δὴ αἰρήσειν ἐδόκει Ἀριστάνδρου ἕνεκα.
- 3 Καὶ αὐτὸς μὲν τὸ τραῦμα ἐθεραπεύετο γαλεπῶς· ἀρικνοῦνται δὲ αὐτῷ μετὰπεριπτοὶ ἀπὸ θαλάσσης αἱ μηχαναὶ αἷς Τύρον εἶλε· καὶ γῶμα γωννῦναι ἐν κύκλῳ πάντοθεν τῆς πόλεως ἐ-ἔλευσεν, εὖρος μὲν ἐς δύο σταδίους, ὕψος δὲ ἐς πῶδας πεντή-
- 4 λοντα καὶ διακοσίους, ὡς δὲ αἱ τε μηχαναὶ αὐτῷ ἐποιήθησαν καὶ ἐπαχθεῖται κατὰ τὸ γῶμα κατέτειταν τοῦ τεύχους ἐπὶ πολὺ, ὑπονόμῳ τε ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ ὀρυττομένῳ καὶ τοῦ γοῦ ἀρανῶς ἐκφερομένου τὸ τεῖχος πολλαχῆ ἤρειπετο ὀριζάνον κατὰ τὸ κενούμενον, τοῖς τε βέλεσιν ἐπὶ πολὺ κατεῖχον οἱ Μακεδόνες, ἀναστέλλοντες τοὺς προμαχόμενους ἐκ τῶν πύργων, ἐς μὲν τρεῖς προσβολὰς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, ἀπολητηρόντων τε
- 5 αὐτοῖς πολλῶν καὶ τιρωτικομένων ὅμως ἀπείχον τῆ τετάρτῃ δὲ τῶν Μακεδόνων τὴν φάλαγγα πάντοθεν προσταγαγῶν Ἀλέξανδρος τῇ μὲν ὑπορυσσόμενον τὸ τεῖχος καταβάλλει, τῇ δὲ παιόμενον ταῖς μηχαναῖς κατατείει ἐπὶ πολὺ, ὡς μὴ γαλεπῆν ταῖς κλίμαξι· τὴν προσβολὴν κατὰ τὰ ἐρημιμμένα ἐνδοῦ-

2.) «Ἐτρεπε» = πέσχε, ἐκόλυσε. (Πρ. 5. 101. — καταπέλτη = πάλλω) cat-pula εἶδος μεγάλου τόξου τεταμένου διὰ νεύρων ἢ ἱμάντων δι' οὗ ἐξεπρενδονίζοτο μεγάλη βέλη ἢ ξύλα· διεκρίνοντο δὲ εἰς μείζονας καὶ ἐλάσσονας, ὧν τὰς μὲν μείζους μετεχειρίζοντο εἰς πολιορκίας πρὸς καταστροφήν τῶν τειγῶν τὰς δ' ἐλάσσου εἰς τὰς μάχας, πρὸς ὑπηρεσίαν ὅμως αὐτῶν ἐχρηιάζοντο πλείστοι ἄνδρες. Curt. sagitta ictus est.

4.) «ὑπονόμῳ» Curt. 4, 6, 8. agi cuniculos jussit, facili ac levi humo (τὸ πεδίον μαλακόν. Διοδ. 19, 84.) acceptaute occultum opus quippe multam arenam vicinum mare evomit.

— «ὀριζάνον» = καταβυθίζομενον ἰδ. Θου. 2 76. ὑπόνομον δὲ ἐκ τῆς πόλεως ὀρύξαντες καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ πολὺ τοὺς ἔξω ὥστε ἐπιβάλλοντας ἦσαν ἀνύτειν, ὑπαρμύμενοι αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ γῶματος καὶ ἰζάνοντος αἱ ἐπὶ τὸ κενούμενον. — «κατεῖχον» = ἐξουστίζον διὰ τῶν βελῶν τῶν μέγαν χώρον τῆς πόλεως. — «ἀναστέλλοντες» = ἀποκρούοντες — repellentes.

5.) «Ὡς ἐνδοῦναι» ὑποκείμενον αὐτοῦ ἐστὶν ἢ αἰτεται. τὸ τεῖχος = ὥστε τὸ τεῖχος νὰ ὑποχωρήσῃ, ἢ νὰ καταστῇ εὐκόλος ἢ προσβολὴ τῶν κλίμακων εἰς τὰ ἐρημιμμένα τοῦ τεύχους.

νοι. αἱ τε οὖν κλίμακες προσήγοντο τῷ τείχει καὶ ἕρις πολλή 6 ἦν τῶν Μακεδόνων ὅσοι τι ἀρετῆς μετεποιούντο, ὅστις πρῶτος αἰρήσει τὸ τείχος· καὶ αἰρεῖ πρῶτος Νεοπτόλεμος τῶν ἐταίρων τοῦ Αἰακιδῶν γένους· ἐπὶ δὲ αὐτῷ ἄλλαι καὶ ἄλλαι τάξεις ἑμοῦ τοῖς ἡγεμόσιν ἀνέβαινον. ὡς δὲ ἀπαξ παρήλθον τινες ἐν- 7 τὸς τοῦ τείχους τῶν Μακεδόνων, κατασχίσαντες ἄλλας καὶ ἄλλας πύλας, ὅσαις ἕκαστοι ἐπετύγγανον, δέχονται εἰσω τὴν στρατιάν πᾶσαν. αἱ δὲ Γαζικῆαι καὶ τῆς πόλεως σφισιν ἤδη ἐχομένης ξυνοσπηκότες ὁμοῦ ἐμάχοντο· καὶ ἀπέθανον πάντες αὐτοῦ μαχόμενοι ὡς ἕκαστοι ἐτάχθησαν· παῖδας δὲ καὶ γυναῖ- κας ἐξηνδραπόδιτον αὐτῶν Ἀλέξανδρος. τὴν πόλιν δὲ ξυνοικί- σκας ἐκ τῶν περιόικων ἐχρηῖτο ὅσα προουρίῳ ἐς τὸν πόλεμον.

—————

ΑΡΡΙΑΝΟΥ

ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Ἀλέξανδρος δ' ἐπ' Αἴγυπτου, ἕνα περ τὸ πρῶτον ὠρμήθη, 1 ἐτέλλετο, καὶ ἐβδόμη ἡμέρα ἀπὸ τῆς Γάζης ἐλαύνων ἦκεν εἰς Πηλοῦσιον τῆς Αἴγυπτου. ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς παρέπλει αὐτῷ ἐκ Φοινίκης ὡς ἐπ' Αἴγυπτον· καὶ καταλαμβάνει τὰς ναῦς ἐν

6.) «Μετεποιούντο ἀρετῆς» = ἐκτελοῦσιν ἔχον τὴν ἀξίωσιν ἐἶ ὑπολήψει ἀνδρίας. Θου. 2, 61. «μά- λιστα αἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμεναι. — «τῶν ἐταίρων» — «τοῦ γένους τῶν Α.» γενικαὶ κτητ. ἐκ τοῦ Νεο- πόλεμος.

7.) «Πάντες» Curt. 4, 6, 30. cecidere Persarum Arabumque circa decem milia. — «ξυνοικίσκας» δικ- φωνεῖ ὁ Στρ. σ. 759 διότι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνου ἦν κατασπασμένη δὲ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου καὶ μένουσα ἔρη-μος. — «ἕσα» = ὅσπερ, ὡς. ἰδίως ἐστὶ βραχυλογία. ἐχρηῖτο τῆ πόλει

τοσαῦτα) ὅσα (εἰσθε τις χρῆσθαι) προουρίῳ »

κ. 1. 1.) «Πηλοῦσιον» (πηλός) = τόπος πλήρης πηλοῦ. ὡς καὶ ἐν τῇ Π. Δ. Ἐξεκκλή. 30, 15. καὶ ἀπολω γῆν Φαθωρῆς καὶ δώσω πῦρ ἐπὶ Τάνιν. ἡ λέξις Τάνης ἐβραϊστὶ δηλοῖ πηλώδης καὶ αἰγυπτιαστὶ, κο- πτωστὶ, ἀραθιστὶ καλεῖται Τιν ἐ χω- ριον τι πλησίον τῶν ἐρείπιων τοῦ παλαιοῦ Πηλοῦσιου καίμενον, διότι ἐν μίση ἐλῶν καὶ τεματίων κατὰ τὸν Α. βραχίονα τοῦ Νεῖλου ἀπ' αὐτοῦ ὀνομασθέντα ἦν 20 στάδια μακρὰν τῆς θαλάσσης. ὡς πόλις ἐπὶ

- 2 Πηλουσίην ὀρμούσας. Μαζάκης δὲ ὁ Πέρσης, ὃς ἦν σατράπης Αἰγύπτου ἐκ Δαρείου καθεστηκώς, τήν τε ἐν Ἴσσοῦ μάχην ὅπως συνέβη πεπεισμένος καὶ Δαρείον ὅτι αἰσχροῦ φυγῆ ἔφυγε, καὶ Φοινίκην τε καὶ Συρίαν καὶ τῆς Ἀραβίας τὰ πολλὰ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου ἐγόμενα, αὐτῷ τε οὐκ οὔσης δυνάμεως Περσικῆς,
- 3 ἐδέχετο ταῖς πόλεσι φιλίως καὶ τῇ γῶρᾳ Ἀλεξάνδρον. ὁ δὲ εἰς μὲν Πηλοῦσιον φυλακὴν εἰσήγαγε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ἀναπλεῖν κατὰ τὸν ποταμὸν κελεύσας ἔσπε ἐπὶ Μέμφιν πόλιν αὐτὸς ἐφ' Ἡλιοπόλεως ἦει, ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν ποταμὸν τὸν Νεῖλον, καὶ ὅσα καθ' ὁδὸν χωρία ἐνδιδόντων τῶν ἐνοικούντων κα-
- 4 τασγῶν, διὰ τῆς ἐρήμου ἀφίκετο ἐς Ἡλιοῦπολιν. ἐκεῖθεν δὲ διαβάς τὸν πόρον ἦκεν ἐς Μέμφιν. καὶ θύει ἐκεῖ τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἀπίδι καὶ ἀγῶνα ἐποίησε γυμνικόν τε καὶ μουσικόν. ἦγον δὲ αὐτῷ οἱ ἀμφὶ ταῦτα τεχνίται ἐκ τῆς Ἑλλάδος οἱ δοκιμώτατοι. ἐκ δὲ Μέμφιος κατέπλει κατὰ τὸν ποταμὸν ὡς ἐπὶ θάλασσαν, τοὺς τε ὑπασπιστάς [ἐπὶ τῶν νεῶν] λαβῶν καὶ τοὺς τοξοτάς καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἰππέων τὴν βασιλικὴν ἰλὴν τὴν τῶν ἐταίρων. ἐλθὼν δὲ ἐς Κάνωθον καὶ κατὰ

τῶν συνόρων Αἰγύπτου καὶ Ἀραβίας ἦν σφόδρα ἠγχιρωμένη. Ἡρόδ. 3, 5. μόνη δὲ αὐτῆ εἰσι φανεραὶ ἐσθολαὶ εἰς Αἴγυπτον. — «παρέπλει» Curt. 4, 5, 10. Hephaestione Phoenices oram classe praetervehi iusso.

2.) «Ἀραβίας τὰ πολλὰ» πᾶν περίεργον ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε καθυποτάξει μόνον τὸ μέρος τοῦ Ἀντιλιθάνου 2, 20, 4. καὶ καυχᾶται ὁ ἴδιος ἐν 5, 25, 4. ὅτι «τῆς Ἀραβίας ἔστιν ἅ» ἐξέπύρθησε. ἴσως ἀναγνώστεον παραλίαια ἔτις διὰ τὸν Ἄλ. ἦν πολυτιμωτάτη. — «Περσικῆς» δὲν ἐνεπιστεύετο τοῖς Αἰγυπτίοις στρατιώταις μισοῦσι τοὺς Πέρσας ὡς θρησκευτικῶς καὶ πολιτικῶς τυραννοῦντας αὐτούς. Aegyptii semper Persarum praetoribus infesti Curt. 4, 4, 28.

3.) «Ἀναπλεῖν» ἀντιθέτως τοῦ βρέματος ἀπὸ τοῦ στομίου τοῦ βραχίονος τοῦ Νεῖλου πρὸς τὰ ἄνω τὸ ἐναντίον ἐστὶ «καταπλεῖν». — «Ἡλιοῦπολιν» πρωτεύουσα τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ ἔχουσα νεῶν τοῦ ἴλιου

καὶ τὸ σφῆρον συνέδριον τῶν ἱερέων τῆς ἐν Π. Δ. Ἐξ. 1, 12: καὶ ἔξω ἢ ἔστιν Ἡλιοῦπολις. νῦν Matarieh ἢ παράδοσις λέγει ὅτι ἐνταῦθα ἔφυγεν ἡ οἰκογένεια τοῦ Χριστοῦ.

4.) «Μέμφιν» νῦν Κάιρον. — «Ἀπίδι» ὁ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων σφόδρα τιμώμενος οὗτος βουε ἐν Μέμφιδι ἦν ἱερός τῷ ὑψίστῳ Θεῷ τοῦ φωτός Ptah (Ἡφραίτιω). ἴδε περιγραφὴν αὐτοῦ παρ' Ἡρ. 3, 28. ἐν τῷ πρὸς τοὺς ξένους θεοὺς σεβασμῷ ἐπεδείχθητο μέγιστην πολιτικὴν σύνεσιν ὁ Ἀλέξανδρος.

5.) «Κάνωθον» 120 στάδια Β. Δ. τῆς Ἀλεξάνδρειας ἐπὶ τοῦ στομίου τοῦ δυτικωτάτου βραχίονος τοῦ Νεῖλου μεγάλη ναυτικὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις, πρὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς Ἀλεξάνδρειας διαβόητος διὰ τὴν τρυφὴν τῶν κατοίκων τῆς καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς διασκευάσεις καὶ ἔορτάς αὐτῆς. Στρ. σ. 801. — «Μαρία» συνήθως Μαρεῶτις (νῦν mariut) ἐκα-

τὴν λίμνην τὴν Μαρίαν περιπλεύσας ἀποβαίνει ὅπου νῦν Ἀλεξάνδρεια πόλις φησεται, Ἀλεξάνδρου ἐπώνυμος. καὶ ἔδοξεν αὐτῷ ὁ χώρος κάλλιστος κτίσαι ἐν αὐτῷ πόλιν καὶ γενέσθαι ἂν εὐδαίμονα τὴν πόλιν. πόθος οὖν λαμβάνει αὐτὸν τοῦ ἔργου, καὶ αὐτὸς τὰ σημεῖα τῇ πόλει ἔθηκεν, ἵνα τε ἀγορὰν ἐν αὐτῇ δεῖμασθαι ἔδει καὶ ἱερά ὅσα καὶ θεῶν ὧν τινων, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν, Ἰσιδος δὲ Αἰγυπτίας, καὶ τὸ τεῖχος ἡ περιβεβληθῆσαι. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθύετο, καὶ τὰ ἱερά καλὰ ἐφαίνετο. —

Λέγεται δὲ τις καὶ τοιοῦτος λόγος, οὐκ ἄπιστος ἔμοιγε· 2 ἐθέλειν μὲν Ἀλέξανδρον καταλιπεῖν αὐτὸν τὰ σημεῖα τοῦ τειχισμοῦ τοῖς τέκτοσιν, οὐκ εἶναι δὲ ὅτῳ τὴν γῆν ἐπιγράψουσι· τῶν δὲ τεκτόνων τινὰ ἐπιφρασθέντα, ὅσα ἐν τεύχεσιν ἄλφιστα οἱ στρατιῶται ἐκόμιζον ξυναγαγόντα ἐπιβάλλειν τῇ γῇ ἵναπερ ὁ βασιλεὺς ὑφηγεῖτο, καὶ τὸν κύκλον οὕτω περιγραφῆναι τοῦ περιτειχισμοῦ ὄντινα τῇ πόλει ἐποίει. τοῦτο δὲ 2 ἐπιλεξαμένους τοὺς μάντις καὶ μάλιστα δὴ Ἀρίστανδρον τὸν Τελμισισέα, ὃς δὴ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀληθεύσαι ἐλέγετο Ἀλεξάνδρῳ φάναι εὐδαίμονα ἔσεσθαι τὴν πόλιν τὰ τε ἄλλα καὶ τῶν ἐκ γῆς καρπῶν εἴνεκα.

λεῖτο ἔνεκα τῆς παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς κειμένης πόλεως Μαρίας. Ἱπρ. 2, 18, 30. — «Ἄλ ἐπώνυμος» ὀνομασίαι πόλεων ἐκ τῶν θεμελιωτῶν των πρὸ τοῦ μ. Α. ἦσαν ἀσηνήθει· παρὰ τοῖς Ἑλλησι. — «κάλλιστος» ἡ ὀξυδέρκεια τοῦ μ. Α. διείδεν ὅτι ἡ κτήσις τῆς Αἰγύπτου μόνον δι' Ἑλλ. τινος μεγαλοπόλεως ὡς συνδέσμου ἀνατολῆς καὶ δύσεως ἡ δύνατο νὰ ἐξασφαλισθῇ τὴν τοπογραφίαν αὐτῆς ἀναφέρουσιν οἱ Στρ. σ. 792. Διοδ. 17, 52 Πλ. Ἄλ. 26. Curt. 4, 8, 2. — «Ἰσιδος» καὶ Ὅσαις αἱ ὀδοὶ τῆς εὐλογίας θεότητος τῆς Αἰγύπτου καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς χώρας τοῦ Νεῖλου καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ γονιμοποιούντος αὐτὴν ἦσαν κατὰ τὴν θρησκείαν τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων ζεῦχος θεῶν. Ἱπρ. 2, 41, 39. — «τὸ τεῖχος» 80 stadiorum muris ambitum destinat, Curt. 4, 8, 2.

κ. 2. 1.) «Λόγος» = παράδοσις. Στρ. σ. 792. τῶν γὰρ ἀρχιτεκτόνων γῆ λευκῇ διασημαινομένων τὴν τοῦ περιόλου γραμμῆν, ἐπιλιπούσης τῆς γῆς καὶ τοῦ βασιλέως ἐπιόντος, οἱ διοικηταὶ τῶν ἀλφίτων μέρος τῶν παρεσκευασμένων τοῖς ἐργάταις παρέσχον δι' ὧν καὶ αἱ ὀδοὶ κατετεμήθησαν εἰς πλείους· τοῦτ' οὖν οἰωνίσθαι λέγονται πρὸς ἀγαθοῦ γεγονός. Πλ. Ἄλ. 26. Curt. 4, 8, 6. Διοδ. 17, 52. — «τινα» Plin. hi. nat. 5. 40. «metatus est eam Dnocrates architectus pluribus modis memorabilū ingenio, XV. M. passuum laxitate insessa ad effigiem Macedonicae chlamydis orbe gyrato laciniosam» «ἐπέπειε» εἰς ἐπένοια ἀνορθοῖ ὁ Κρυγῆρος πάνυ εὐφρῶς, 4, 1, 3. 4, 4. αὐτὸς δὲ τὴν πόλιν ἦν ἐπένοιας τειχίσας.

2.) «Ἐπιεξιμένους» = λαβόντας ὑπ' ὄψει. ἐπιλέγεσθαι secum re-

- 3 Ἐν τούτῳ δὲ καὶ Ἡγέλογος κατέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ Τενεδίου τε ἀποστάτας Πέρσων σφίσι προσθέσθαι (καὶ γὰρ καὶ ἄκοντας Πέρσαις προσχωρήσαι) καὶ Χίων ὅτι δὴ ὁ δῆμος ἐπηγάγετο σφᾶς βίᾳ τῶν κατεχόντων τὴν πόλιν, οὗς Αὐτοκραδάτης τε καὶ Φαρνάβαζος ἐγκα-
 4 τέστησαν. ἀλῶναι δὲ αὐτοῖσι καὶ Φαρνάβαζον ἐγκαταληφθέντα καὶ Ἀριστόνικον Μηθυμναῖον τὸν τυράννον ἐσπλεύσαντα ἐς τὸν λιμένα τῆς Χίου ἕξ ἡμιολίαις ληστρικαῖς πέντε, ὑπὸ σφῶν ἐχόμενον τὸν λιμένα οὐ γνόντα, ἀλλ' ἐξαπατηθέντα γὰρ πρὸς τῶν τὰ κλειθρα ἐχόντων τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ Φαρνάβα-
 5 ζου ἄρα ναυτικὸν ὄρμη ἐν αὐτῷ· καὶ τοὺς μὲν ληστὰς πάντας αὐτοῦ κατακοπήναι πρὸς σφῶν Ἀριστόνικον δὲ ἔγχε παρ' Ἀλεξάνδρον καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Χίον καὶ Φισινὸν καὶ Μεγαρέα καὶ τοὺς ἄλλους ὅσοι τῆς τε ἀποστάσεως τῆς Χίων ξυνεπελάβοντο καὶ ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα τῆς νήτου βίᾳ εἶχον·
 6 καὶ Μιτυλήνην δὲ Χάρητα ἔχοντα ὅτι ἀρτίετο καὶ τὰς ἄλλας τὰς ἐν Λέσβῳ πόλεις καὶ αὐτὰς ὁμολογίᾳ προσηγάγετο, Ἀμφοτερόν δὲ σὺν ἐξήκοντα ναυσὶν ἐπὶ Κῶ ἐπεμφεν· ἐπικαλεῖσθαι γὰρ σφᾶς τοῦ Κώους· καὶ αὐτὸς καταπλεύσας ὅτι εὖρε
 7 τὴν Κῶ πρὸς Ἀμφοτεροῦ ἤδη ἐχομένην· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ὅσοι αἰχμαλώτοι ἦγεν Ἡγέλογος, Φαρνάβαζος δὲ ἀπέδρα ἐν Κῶ λαθὼν τοὺς φύλακας. Ἀλεξάνδρος δὲ τοὺς τυράννους μὲν

putare διανοεῖσθαι τι. — «καρπῶν» multis eam terris alimenta praebituram Curt.

3.) α' Ἐπηγάγετο ἴδ. 1, 17, 11.

4.) α' Ἡμιολίας» ἐλαφρὰ πειρατικά πλοία ἔχοντα 11, 2 σειρὰν κωπηλατῶν, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος αὐτῶν ἐχρησίμευε διὰ τοὺς μαχητάς. Σοῦι. ἡμιολίας πειρατικοῖς πλοίοις, μέγα Ἔτυμ. πλοῖον οὗ τὸ ἡμιόλιον μέρος ψιλὸν ἔρετῶν ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπ' αὐτοῦ μάχεσθαι. — τῶν ἐχόντων τὰ κλειθρα» = τῶν φυλάκων τοῦ λιμένος. Curt. 4, 5, 19. ad portus claustra successit interrogatusque a custodibus quis esset. — «ὅτι ἄρα» = ὅτι δῆθεν.

5.) «Σφῶν» τῶν Χίων. — «ἔγχε» ἢ μετάθεσις ἀπὸ τοῦ πλαγίου λόγου εἰς τὴν διήγησιν ἐκ μέρους τοῦ

συγγραφῆος ἔχει τι τὸ τραγῷ, καθ' ὅσον μάλιστα ἐν § 6 ὅτι ἀρτίετο, ὁ λόγος αὐθις ὡς ἀνακοίνωσις τοῦ Ἡγέλογου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ «ἀπαγγέλλει.»

7.) «Χρήσασθαι (αὐτοῖς) ὅπως ἐθέλοιεν» ἵνα μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς κατὰ τὴν θέλησίν των. Curt. 4, 8, 41. tyrannos inter quos Methymnaeorum Aristonicum et Chrysolauum, popularibus suis tradidit, quos illi ob injurias tortos necaverunt. — «Ἐλεφαντίνην» ἦν ἐν τῇ ἀνω Αἴγυπτῳ ἐπὶ τῆς ὀρειοῦς νήσου τοῦ Νεῖλου, αἱ παλαιὸι ἐκάλουσαν αὐτὴν νῆσον τῶν Ἐλεφάντων νῦν Elgab) ἀντικρὺ αὐτῆς ἦν ἡ Σούνη (Assuan) τὸ ἐρχατον ὄριον καθ' ὃ ὁ Νεῖλός ἐστι πλευστός.

τούς ἐκ τῶν πόλεων ἐς τὰς πόλεις πέμπει, γρηθασθαι ὅπως ἐθέλοιεν· τούς δὲ ἄμφ' Ἀπολλωνίδην τούς Χίους ἐς Ἐλεφαντίνην πόλιν Αἴγυπτίαν ξὺν φυλακῇ ἀκριβεί ἐπεμψεν.

Ἐπὶ τούτοις δὲ πῶτος λαμβάνει αὐτὸν ἐλθεῖν παρ' Ἀμμωνα ἐς Λιβύην, τὸ μὲν τι τῷ θεῷ γρηθόμενον, ὅτι ἀτρεκέες ἐλέγετο εἶναι τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀμμωνος καὶ γρηθασθαι αὐτῷ Περσέα τε καὶ Ἡρακλέα, τὸν μὲν ἐπὶ τὴν Γοργόνα δτε πρὸς Πολυδέκτου ἐπέλλετο, τὸν δὲ δτε παρ' Ἀνταίων ἦει εἰς Λιβύην καὶ παρὰ Βούσιριν εἰς Αἴγυπτον. Ἀλεξάνδρῳ δὲ φιλοτιμία ἦν πρὸς Περσέα καὶ Ἡρακλέα, ἀπὸ γένους τε ὄντι τοῦ ἀμφοῖν καὶ τι καὶ αὐτὸς τῆς γενέσεως τῆς ἑαυτοῦ ἐς Ἀμμωνα ἀνέφερε, καθάπερ οἱ μῦθοι τὴν Ἡρακλέους τε καὶ Περσέως ἐς Δία· καὶ οὖν παρ' Ἀμμωνα ταύτη τῇ γνώμῃ ἐπέλλετο, ὡς καὶ τὰ αὐτοῦ ἀτρεκέστερον εἰσόμενος ἢ φήσων γε ἐγνωκέναι.

Μέχρι μὲν δὴ Παραιτονίου παρὰ θάλασσαν ἦει δι' ἐρήμου, οὐ μόντοι δι' ἀνύδρου τῆς χώρας, σταδίους ἐς χιλίους καὶ ἑξακοσίους, ὡς λέγει Ἀριστοβούλος· ἐντεῦθεν δὲ ἐς τὴν μεσόγειαν ἐτράπετο, ἵνα τὸ μαντεῖον ἦν τοῦ Ἀμμωνος· ἔστι δὲ ἐρήμη τε ἡ ὁδὸς καὶ ψάμμος ἢ πολλή αὐτῆς καὶ ἀνυδρος· ὕδωρ δὲ ἐξ οὐρανοῦ Ἀλεξάνδρῳ πολὺ ἐγένετο, καὶ τοῦτο ἐς τὸ θεῖον ἀνη-

κ. 3. 1.) «Ἐπὶ τούτοις» = μετὰ ταῦτα. — «Ἀμμωνα» τὸ περίφημον ἱερὸν τοῦ Διὸς Ἀμμωνος (αἴγυπ. Kherh) μετὰ τοῦ μαντείου ἦν ἐπὶ τερπνῆς τινος ὁάσεως τῆς λιθυκῆς ἐρήμου Σ: 6 ἄ ὁ Ἡρ. 2, 42. περιγράφει τὴν θεότητα ταύτην. αἰγυπτιαστὴ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦν Ἀμμὸν γράφεται Amen ἢ Amun καὶ ἐδήλου τὸν ἀφανῆ καὶ κεκρυμμένον. Πλ. Ἠθ. 334. ὡς ἀφανῆ καὶ κεκρυμμένον ὄντα προσκαλούμενον καὶ παρακαλοῦντες ἐμφανῆ γενέσθαι καὶ ὄηλον αὐτοῖς, Ἀμμὸν λέγουσι. — «ἀτρεκέες» ἀληθῆς ἀκριβῆς. ἐπικὸν καὶ Ἡροδ. — «Περσείας» υἱὸς Διὸς καὶ Δανάης ἐτάθη ὑπὸ Πολυδέκτους βασιλείῳ Σερίφου εἰς τὴν Λιβύην ἵνα φέρῃ τὴν κεφαλήν τῆς Μεδούσης Γοργόνας. Ἡρ. 2, 94. Πaus. 2, 21, 6. Ἀπολ. 2, 4, 2. — «Ἀνταίων» παῖς Πασειδῶνος ὃς τούς ξένους ἀναγκάζων παλαίειν ἀ-

νήρει. Ἀπολ. 2, 5. — «Βούσιριν» Πασειδῶνος παῖς καὶ Αυσιανῶσσης τῆς Ἐπάφου· αὐτὸς ἔθηκε τούς ξένους ἐπὶ ὤμῳ τοῦ Διός. Ἀπολ. 2, 5.

2.) «Ἀπὸ γένους» Ἀλκμήνη ἢ μήτηρ τοῦ Ἡρακλέους ἦν ἐγγονὴ τοῦ Περσέως. — «καὶ αὐτὸς» κατὰ τινα μῦθον παρὰ Πλ. Ἀλ. 2, 3, ἢ Ὀλυμπίᾳ συνέλαβε τὸν Ἀλεξάνδρον ὑπὸ τοῦ συγκοιμηθέντος αὐτῆ ἐν μορῇ ὀράκοντος Ἀμμωνος Διός.

3.) «Παραιτονίου» Στρ. σ. 718 ἀπὸ μὲν οὖν Καταβαθμοῦ εἰς Παραιτόνιον εὐθυπλοῦντι σταδίῳ ἔστιν ἑνακοσίων ὁ δρόμος· πόλις δ' ἐστὶ καὶ λιμὴν μέγας τετρακόνητά που σταδίων· καλοῦσι δ' οἱ μὲν Παραιτόνιον τὴν πόλιν οἱ δὲ Ἀμμωνίαν· ἐνταῦθα κατέφυγεν ὁ Ἀντώνιος μετὰ τῆς Κλεοπάτρας.

4.) «Ἵδωρ» ὁ Ἄλ. ἐπεχείρησε τὴν ὁδοποιίαν κατὰ τοὺς χειμερινούς μῆνας ὅτε ἄβνοιτα βροχαὶ ἐκεί-

- νέχθη. ἀνηνέχθη δὲ ἐς τὸ θεῖον καὶ τότε· ἄνεμος νότος ἐπὶ πνεύσῃ ἐν ἐκείνῳ τῷ χώρῳ, τῆς ψάμμου ἐπιφορεῖ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ μέγα, καὶ ἀφανίζεται τῆς ὁδοῦ τὰ σημεῖα οὐδὲ ἔστιν εἰδέναι ἵνα γῆ πορεύεσθαι καθάπερ ἐν πελάγει τῇ ψάμμῳ, ὅτι σημεῖα οὐκ ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν οὔτε που ὄρος οὔτε δένδρον οὔτε γήλοφοι βέβαιαι ἀνεστηκότες, οἷς τισιν οἱ ὀπίται τεκμαίροντο ἂν τὴν πορείαν, καθάπερ οἱ ναῦται τοῖς ἄστροις· ἀλλὰ ἐπλανᾶτο γὰρ ἡ στρατιὰ Ἀλεξάνδρῳ καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς ὁδοῦ ἀμφίβολοι ἦσαν. Πτολεμαῖος μὲν δὴ ὁ Λάγου λέγει δράκοντας δύο ἵεναι πρὸ τοῦ στρατεύματος φωνὴν ἰέντας, καὶ τούτοις Ἀλέξανδρος κελεύσαι ἐπεσθαι τοὺς ἡγεμόνας πιστεύσαντας τῷ θεῷ· τοὺς δὲ ἡγήσασθαι τὴν ὁδὸν τὴν τε ἐς τὸ μανθεῖον καὶ ὀπίσω αὐθις· Ἀριστόβουλος δέ, καὶ ὁ πλείων λόγος ταύτῃ κατέχει, κόρακας δύο προπετομένους πρὸ τῆς στρατιᾶς, τούτους γενέσθαι Ἀλεξάνδρῳ τοὺς ἡγεμόνας. καὶ ὅτι μὲν θεῖον τι ξυνεπέλαθεν αὐτῷ ἔγωγ ἰσχυρίσασθαι, ὅτι καὶ τὸ εἶδος ταύτῃ ἔχει· τὸ δὲ ἀτρεκέδες τοῦ λόγου ἀφείλοντο οἱ ἄλλη καὶ ἄλλη ὑπὲρ αὐτοῦ ἐξηγησάμενοι.
- 4 Ὁ δὲ χώρος ἵνα περ τοῦ Ἄμμωνος τὸ ἱερόν ἐστι, τὰ μὲν κύκλῳ πάντα ἔρημα καὶ ψάμμον τὸ πᾶν ἔχει καὶ ἀνυδρος·

δὲν εἶνε σιάναι. Curt. 4, 7, 14. repente obductae coelo nubes condidere solem ingens aestu fatigatis, etiamsi aqua deficeret, auxilium, καὶ largum quoque imbrem excusserunt procellae. — «ἄνεμος» ἄλλως ἐκτίθησι τὰ πράγματα ὁ Minutoli ἐν τῷ ὁδοπορικῷ του εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄμμωνος σ. 202. πολλάκις διενυκτέρευσα κατὰ τὴν ἀμμόδη ἔρημον ἐνῶ ἦσαν σφοδραὶ θύελλαι ἀνέμων οὐδέποτε ὁμῶς παρητήρησα ἑτερόν τι ἢ ἀσήμαντόν τινα ἐπισώρευσιν ἄμμου. — «ὅτι σημεῖα» ἐστὶ κατηγ. = διότι ὡς σημεῖα.

6.) «Τούτους» ἐξάφει ἐμφαντικῶς ὅτι κόρακες οἱ ἡγεμόνες ἦσαν καὶ οὐχὶ δράκοντες. Πλ. Ἄλ. 27. ἔπειτα τῶν ὄρων, οἵπερ ἦσαν τοῖς ὁδηγοῖς συγχυθέντων καὶ πλάνης οὔσης καὶ διασπασμοῦ τῶν βαδιζόντων διὰ τὴν ἀγωνίαν, κόρακες ἐφάνεντες ὑπελάμβανον τὴν ἡγεμονίαν

τῆς πορείας, ἐπομένων μὲν ἐμπροσθεν πετόμενοι, ὑστεροῦντας δὲ καὶ βραδύνοντας ἀναμένοντες· ὁ δὲ τὴν θαυμασιώτατον, ὡς Καλλισθένης φησί, ταῖς φωναῖς ἀνακαλούμενοι τοὺς πλανωμένους νύκτωρ καὶ κλάζοντες εἰς ἔγχοις καθίστασαν τῆς πορείας. — Curt. 4, 7, 14. Διοδ. 17, 49. ἡ ἐμφάνις αὕτη τῶν κόρακων οὐδὲν ἔχει τὸ θαυμασιόν διότι κόρακες καὶ ἀρπακτικὰ ὄρνεα ἐν τῇ ἔρημίᾳ θεωροῦνται ὡς μαρτύρια ἐγγύς κειμένων πηγῶν.

κ. 4. 1.) «Ἄνυδρος» (ἐστὶν ὁ χώρος) τὸ χωρίον δὲν εἶνε διεσφραγμένον ὡς νομίζει ὁ Sinenis διορθῶν «πάντη ἔρημος» διότι ἡ κατωτέρω ἀντίθεσις — καὶ ἐνδρόσος μόνον τῶν πέριξ — δηλοῖ κἀναπαύσασθαι τὴν τοῦ ἐστὶ παράλειψιν. πᾶν ὅτι ἐνταῦθα λέγεται περὶ γονιμότητος καὶ τερπνότητος τῆς ὄψεως Σιδῶ ἧς τὸ μὲν μῆκος ὑπὲρ τὰς 2 γερ. λεύγας

αὐτὸς δὲ ἐν μέσῳ ὀλίγος ὢν (ὅσον γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ ἐς πλάτος διέχει, ἐς τεσσαράκοντα μάλιστα σταδίου ἐργεται) κατάπλεως ἐστὶν ἡμέρων δένδρων, ἐλαιῶν καὶ φοινίκων, καὶ ἑνδροσος-μόνος τῶν πέριξ. καὶ πηγὴ ἐξ αὐτοῦ ἀνίσχει οὐδὲν τι² ἐσικυῖα ταῖς πηγαῖς ὅσαι ἄλλαι ἐκ γῆς ἀνίτχουσιν. ἐν μὲν γὰρ μεσημβρία ψυχρὸν τὸ ὕδωρ γευσταμένῳ τε καὶ ἔτι μᾶλλον ἀψαμένῳ ὡς ψυχρότατον· ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἐσπέραν θερμότερον, καὶ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἔτι θερμότερον ἔσται ἐπὶ μέσας νύκτας, μέσων δὲ νυκτῶν ἑαυτοῦ θερμότερον· ἀπὸ δὲ μέσων νυκτῶν ψύχεται ἐν τάξει, καὶ ἔωθεν ψυχρὸν ἤδη ἐστί, ψυχρότατον δὲ μεσημβρίας· καὶ τοῦτο ἀμείβει ἐν τάξει ἐπὶ ἑκάστη ἡμέρα. γίνονται δὲ καὶ ἄλλες αὐτόματοι ἐν τῷ χωρίῳ³ τούτῳ ὀρυκτοί. καὶ τούτων ἐστὶν ὡς ἐς Αἴγυπτον φέρουσι τῶν ἱερῶν τινὲς τοῦ Ἀμμωνος, ἐπειδὴν γὰρ ἐπ' Αἰγύπτου στέλλονται ἐς κοιτίδας πλεκτάς ἐκ φοινίκος ἐσβαλόντες δῶρον τῷ βασιλεῖ ἀποφέρουσιν ἢ εἴ τῳ ἄλλῳ. ἐστὶ δὲ μακρὸς τε ὁ χῶν-⁴δρος καὶ ἤδη τινες αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τρεῖς δακτύλους, καὶ καθα-

τὸ δὲ πλάτος οὐδαμῶς ὑπερβαίνει τὸ ἥμισυ μαρτυροῦσι νεώτεροι περιηγηταί.

2.) «Πηγὴ» solis aquam dicunt. Curt. 4, 7, 22. ἐπικλήσιν δὲ αὕτη ἢ κρήνη καλεῖται ἡλίου. Ἦρ. 4, 481. τυγγάνει δὲ καὶ ἄλλο σπι ὕδωρ κρηναῖον ἔόν τὸ τὸν μὲν ὄρθρον γίνεταί χλιαρὸν ἄγροῦς δὲ πληθυσύσης ψυχρότερον μεσημβρίῃ τε ἐστὶ καὶ τὸ κάρτα γίνεται ψυχρὸν. ἀποκλινομένης δὲ τῆς ἡμέρας ὑπέεται τοῦ ψυχροῦ, ἐς ὃ δύεται τε ὁ ἥλιος καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρὸν. ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὼν ἐς τὸ θερμὸν ἐς μέσας νύκτας πελάζει, τμηκαῦτα δὲ ζεῖει ἀμβολάδην· παρέρχονται δὲ μέσαι νύκτες καὶ ψύχεται μέχρις ἐς ἡῶ. κατὰ τὰ Μ. Α. τοῦ ναοῦ ἐν ἀποστάσει 20 λεπτῶν τῆς ὥρας ἀναβλύζει ἐν ἄλσει τινὲ φοινίκων κατὰ τοὺς περιηγητὰς ἢ πηγὴ αὕτη σχηματίζουσα μικρὰν λίμνην σχήματος ἐπιμήκους στρογγύλου, ἧς τὸ μήκος 30 τὸ δὲ πλάτος 20 περίπου βήματά ἐστι τὸ δὲ βάθος τῆς 6 ὀργυαί. ἐστὶ δὲ τὸση διαφανὴς ὥστε βλέπει τις

τὸν πυθμένα ἐξ οὗ μέγα πλῆθος φυσαλίδων ἀναβαίνει ὡς ἐκ λήθιτος βράζοντος ὕδατος. ἢ θερμοκρασία αὐτῆς διάφορος τὸ ἐσπέρας 60 βαθμ. Κελσίου, μεσονύκτιον 400, πρωῖα 80, μεσημβρία. 40.

3.) «Ἄλας» Ἦρ. 4, 481. τὸ ἄλας τῆς ὁμοειδούς ταύτης ἐστὶ μίγμα γύψου καὶ 10—20 0]θ μαγειρικοῦ ἄλατος λεπτότατον καὶ καθαρότατον, τὸ χρώμα του λευκὸν ἢ ὑπόξανθον ἐντεῦθεν ὀνομάσθη καὶ παρὰ τοῖς Γερμανοῖς τὸ Salmiak = Sal Ammoniacum. — «κοιτίδας» (ὄρυκ. τοῦ κοίτη-κείμαι) μικρὸν κοινάκιον, καὶ νῦν ἐτι πλέκονται ἐκεῖ κάλαθοι πάνυ ὠραῖοι ἐκ φύλλων φοινίκων μετὰ φοινίκων, καὶ ἐλαιῶν πεμπόμενοι ἐς Ἰαλιεζάνδρειαν καὶ Κάϊρον. — «δῶρον» = ὡς δῶρον ἸΑθ. 2, 67. Δελῶν φησὶ καὶ ἄλας ἀμμωνιακὸν ἀπ' Αἰγύπτου ἀναπέμπεσθαι βασιλεῖ.

4. «Χῶνδρος» = ὄγκος ἄλατος. Ἦρ. 4, 481. ἄλλος ἐστὶ τρύφεα κατὰ χῶνδρους μεγάλους ἐν κολωνοῖσι.

ρός ὡσπερ κρύσταλλος· καὶ τούτῳ ἐπὶ ταῖς θυσίαις χρώνται, ὡς καθαρωτέρῳ τῶν ἀπὸ θαλάσσης ἁλῶν, Αἰγύπτιοί τε καὶ ὁδοὶ ἄλλοι τοῦ θεῖου οὐκ ἀμελῶς ἔχουσιν. ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος τὸν τε γῶρον ἐθαύμασε καὶ τῷ θεῷ ἐχρήσαστο· καὶ ἀκούσας ὅσα αὐτῷ πρὸς θυμοῦ ἦν, ὡς ἔλεγεν, ἀνέξευξεν ἐπὶ Αἰγύπτου, ὡς μὲν Ἀριστόβουλος λέγει, τὴν αὐτὴν ὀπίσω ἔδόν, ὡς δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγος, ἄλλην εὐθείαν ὡς ἐπὶ Μέμφιν.

5) Εἰς Μέμφιν δὲ αὐτῷ προσβῆναι τε πολλὰ καὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἔχον, καὶ οὐκ ἔστιν ὄντινα ἀτυγῆσαντα ὧν ἔδειτο ἀπέπεμψε· καὶ στρατιὰ παραγίγνεται παρὰ μὲν Ἀντιπάτρου μιθησφόροι Ἕλληνας ἔς τετρακοσίους, ὧν ἦγειτο Μενίδας ὁ Ἠγητάνδρου, ἐκ Θράκης δὲ ἱππεῖς ἔς πεντακοσίους, ὧν ἦρχεν Ἀσκληπιόδωρος ὁ Εὐνίκου· ἐνταῦθα θύει τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ καὶ πεμπυεὶ ξὺν τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖς ὀπλοῖς καὶ ἀγῶνα ποιεῖ γυμνικὸν καὶ μουσικόν· καὶ τὰ κατὰ τὴν Αἰγύπτου ἐνταῦθα ἐκδύρησε· δύο μὲν νομάρχας Αἰγύπτου κατέστησεν Αἰγυπτίους, Δολόασπιν καὶ Πέτισιν, καὶ τούτοις διένειμε τὴν γῶραν τὴν Αἰγυπτίαν· Πέτισος δὲ ἀπειπαμένους τὴν ἀρχὴν Δολόασπις ἐκδέχεται πάντων προυάρχους δὲ τῶν ἐταίρων ἐν Μέμφει μὲν Πανταλέοντα κατέστησε τὸν Πυθναῖον, ἐν Πηλουσίῳ δὲ Πολέμωνα τὸν Μεγακλέους, Πέλλατον τῶν ξένων δὲ ἀρχεῖν Λυκίδαμ Αἰτωλόν, γραμματέα δὲ ἐπὶ τῶν ξένων Εὐγνωστον τὸν Ξενοράντου τῶν ἐταίρων ἐπισκόπους δὲ αὐτῶν Αἰσχύλον τε καὶ Ἐριππον

5.) «Τῷ Θεῷ ἐχρήσαστο» Στρ. 814. μόνῳ τῷ βασιλεῖ τὸν ἱερεῖα ἐπέπεψα παρελθεῖν εἰς τὸν νεῶν μετὰ τῆς συνήθους στολῆς, τοὺς δ' ἄλλους μετενδύνα· τὴν ἐσθῆτα. Ἐξωθῆν τε τῆς θεμιστίας ἀκούσασθαι πάντας πλὴν Ἀλεξάνδρου, τοῦτον δ' ἐνδοθῆν. — πρὸς θυμοῦ=συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ.

κ. 5. 4. «Μέμφιν» τὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἁΐσεως μέχρι τῆς Μέμφιδος ὀρέξει ὁ Pline, his. nat. 5, 9, 9. 12 ἡμερῶν.

2) «Νομάρχας» ἢ Αἰγύπτου ἀπὸ παλαιστάτου ἦν διηρημένη εἰς 27 νομούς. Ἡρ. 2, 164. κατὰ τοὺς καταλόγους τῶν ὀνομάτων ἐπὶ τῶν μνημείων ὑπῆρχον 44 νομοὶ ὁ δὲ Στρ. καὶ Διοδ. ἀναφέρεισι 36. —

«Αἰγυπτίους». Ἰδοὺ ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν Περσῶν καὶ τοῦ Μαικεδόνα Ἀλ. ὁ μὲν Κομβύσης αὐτὸς ἤγαγον τὸν Ἄπιν οἱ ἱερεῖς οἳ εἶον ὑπομαργότερος, σπασάμενος τὸ ἐγγεγραμμένον παῖσι τὸν μῆρον τοῦ Ἄπιοσ (Ἡρ. 3, 29.) ὁ δὲ Ἀλέξανδρος αἰὲν Μέμφιδι θύει τοῖς τε ἄλλοις θεοῖς καὶ τῷ Ἄπιδι (3, 4, 4.) καὶ πάλιν ἐκείνῳ μὲν διορίζον τῇ πάσης Αἰγύπτου ἐν α Σατοράπην τὸ γένος Πέρσην, ὁ δὲ ἵνα κολακεύσῃ τοὺς ἐγχωρίους πάνυ πολιτικῶς φερόμενος διορίζει δύο καὶ τοὺς τοὺς Αἰγυπτίους.

3.) «Γραμματέα» καὶ ὑπὸ Curt. 7, 4, 15. μνημονεύεται εἰς scriba equitum οἱ γραμματεῖς εἶχον πιθανῶς τὸ καθῆκον τοὺς καταλόγους καὶ λογαριασμοὺς τῶν στρατιωτῶν καὶ

ποταμῷ ἐφύλασσε, καὶ ἐπὶ τῷδε οὐ ξυνεγῆς ἡ γέφυρα 2 ἣν ἐξευγμένη ἔστε ἐπὶ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τοῖς Μακεδόσι, δειμαίνουσι μὴ ἐπίθοντο οἱ ἀμφὶ Μαζαίων τῇ γεφυρᾷ ἵνα ἐπαύετο· Μαζαῖος δὲ ὡς ἤκουσεν ἤδη προτάγοντα Ἀλέξανδρον, ὤχετο φεύγων ζὺν τῇ στρατιᾷ πάσῃ· καὶ εὐθὺς ὡς ἔφυγε Μαζαῖος, ἐπέβληθησαν αἱ γέφυραι τῇ ὄχθῃ τῇ πέραν καὶ διέβη ἐπὶ αὐτῶν ζὺν τῇ στρατιᾷ Ἀλέξανδρος.

Ἐνθεν δὲ ἐχώρει ἄνω, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὸν Εὐφράτην πο- 3 ταμὸν καὶ τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη, διὰ τῆς Μεσοποταμίας καλουμένης χώρας. οὐκ εὐθείαν δὲ ἐπὶ Βαβυλῶνος ἦγεν ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ὀρηθεῖς, ὅτι τὴν ἐτέραν ἰόντι εὐπορώτερά τε ζῦμπαντα τῷ στρατῷ ἦν, καὶ χιλὸς τοῖς ἵπποις καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, καὶ τὸ καῦμα οὐχ ὡσαύτως ἐπιφλέγον. ἀλόντες δὲ τινες κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἀπὸ τοῦ Δαρείου στρα- 4 τεύματος κατασκοπῆς ἕνεκα ἀπεσκευασμένων ἐξήγγειλαν, ὅτι Δαρείος ἐπὶ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ κἀθήται, ἐργωκῶς εἴργειν Ἀλέξανδρον, εἰ διαβαίνει· καὶ εἶναι αὐτῷ στρατιᾶν πολὺ μείζονα ἢ ζὺν ἢ ἐν Κιλικίᾳ ἐμάχετο. ταῦτα Ἀλέξανδρος ἀκού- 5 σας ἦει σπουδῆ ὡς ἐπὶ τὸν Τίγρητα. ὡς δὲ ἀρίκετο, οὔτε αὐτὸν Δαρεῖον καταλαμβάνει οὔτε τὴν φυλακὴν ἦν τινα ἀπολειοίπει Δαρεῖος, ἀλλὰ διαβαίνει τὸν πόρον, χαλεπῶς μὲν δι' ἐξύτητα τοῦ ροῦ, οὐδενὸς δὲ εἴργοντος.

Ἐνταῦθα ἀναπαύει τὸν στρατὸν· καὶ τῆς σελήνης τὸ πολὺ 6

δ'). «Ἕλληνες μισθοφόροι παρὰ τοῖς Πέρσαις μόνον ὡς περὶ ἀναφέρονται οὐδέποτε δὲ ὡς ἵππεις.

2.) «Ἴνα» = ἔθλα qua parte. — «ἐπαύετο» ἔληγε. ἰδ. 4, 27, 6. τὸ ὄρος ἀποπαύεται. — «Μαζαῖος» ἀρχηγὸς τῶν Συριακῶν στρατευμάτων ἐν τῇ Περσικῇ στρατῷ ὅς εἶτα διωρισθὴ σατράπης Βαβυλῶνος ὑπὸ Ἀλεξάνδρου.

3.) «Ἄνω» εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. — «τῆς Ἀρμενίας τὰ ὄρη» λέγει τὸν κλάδον τοῦ Ταύρου ὅστις νῦν καλεῖται Karatschadagh τὸ βόρειον σύνορον τῆς μεσοποταμίας. — «εὐθείαν» (ὁδὸν) ὡς τὴν ταχίστην. — «τε» ἔκρινεν διορθωτέον μετὰ Σινταίου ἀπὸ τοῦ φερομένου

τά. — «χιλὸς (ἦν) λαμβάνειν» καὶ νεώτεροι περιηγηταὶ μαρτυροῦσι τὸν πλοῦτον τῆς βορείας μεσοποταμίας καὶ τὰς καλλίστας βοσκὰς αὐτῆς.

4.) «μείζονα» Curt. 4, 9, 3. *dimidio major quam in Cilicia fuerat.*

5.) «Ὁξύτερη» ἐν τῇ Περσικῇ ἢ ἀρμενιακῇ διαλέκτῳ ἢ λέξις τίγρης δηλοῖ βέλος. Curt. itaque a celeritate qua defluit Tigris nomen est inditum, quia persica lingua tigrim sagittam appellant. πλείω περὶ τῆς διαβάσεως αὐτοῦ ἴδε Διοδ. 47, 55. καὶ νεώτεροι ὁδοιπόροι εἴβρον τὸ βάθος τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸ ἔαρ καὶ φθινόπωρον μείζον.

6.) «Τὸ πολὺ». κατὰ τοὺς ἀστρονόμους ἡ ὀλικὴ αὕτη ἔκλειψις

ἐκλιπές ἐγένετο· καὶ Ἀλέξανδρος ἔθηκε τῆ τε σελήνῃ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ γῆ, ὅτων τὸ ἔργον τοῦτο λόγος εἶναι κατέχει. καὶ ἔδοκει Ἀριστάνδρῳ πρὸς Μακεδόνων καὶ Ἀλεξάνδρου εἶναι τῆς σελήνης τὸ πάθημα καὶ ἐκείνου τοῦ μηνὸς ἔσθθαι ἢ μάχῃ, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν νίκην σημαίνεσθαι Ἀλεξάνδρῳ. ἄρας δὲ ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ἦει διὰ τῆς Ἀτουρίας χώρας, ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἔχων τὰ Γορδουαίων ὄρη, ἐν δεξιᾷ δὲ αὐτὸν τὸν Τίγρητα. τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς διαβάσεως οἱ προδρόμοι αὐτῷ ἐξαγγέλλουσιν ὅτι ἵππεις οὗτοι πολέμιοι ἀνά τὸ πεδίον φαίνονται, ὅσοι δὲ, οὐκ ἔχειν εἰκάσαι. ζυγντάξας οὖν τὴν στρατιάν προὐχώρει ὡς ἐς μάχην· καὶ ἄλλοι αὖ τῶν προδρόμων προσελάσαντες ἀκριβέστερον οὗτοι κατιδόντες ἔφρασκον δοκεῖν εἶναι σρισιν οὐ πλείους ἢ γιλίους τοὺς ἵππείας.

8 Ἀναλαβῶν οὖν τὴν τε βασιλικὴν ἕλκην καὶ τῶν ἐταίρων μίαν καὶ τῶν προδρόμων τοὺς Παίονας ἤλαυνε σπουδῇ, τὴν δὲ ἄλλην στρατιάν βράδην ἔπεσθαι ἐκέλευσεν. οἱ δὲ τῶν Περσῶν ἵππεις, κατιδόντες τοὺς ἀμφ' Ἀλέξανδρον ὀξέως ἐπάγοντας, ἔφρευγον ἀνά κράτος. καὶ Ἀλέξανδρος διώκων ἐνέκειτο· καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἀπέφυγον, τοὺς δὲ τινὰς καὶ ἀπέκτειναν, ὅσοις οἱ ἵπποι ἐν τῇ φυγῇ ἔκαμον, τοὺς δὲ καὶ ζῶντας αὐτοῖς

τῆς σελήνης συνέθι τὴν νύκτα τῆς 20 πρὸς τὴν 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 331 π. X. — «τὸ ἔργον» ἢ ἐκλειψις. — «Ἀριστάνδρῳ» κατὰ Curt. 4, 40, 6. ἦσαν Αἰγύπτου ἱερεῖς οἱ ἐρμηνεύσαντες τὴν ἔκλειψιν solem Graecorum lunam esse Persarum, quotiensque illa deficiat ruinam stragemque illis gentibus portendi. καὶ οἱ μάγοι παρ' Ἡρ. 7, 37. ἤλιον εἶναι Ἑλλήνων προδέκτορα, σελήνην δὲ σφέων.

7.) «Ἀτουρίας» ἢ ἀσσυριακὴ χώρα Ἀτουρία περιλαμβάνει τὰς πεδιάδας καὶ τὴν Ἀ. ὄχθην τοῦ μέσου Τίγρητος μέχρι τοῦ Λύκου καὶ Κάρου. Στρ. 736. τῇ δὲ Περσίῳ καὶ τῇ Σουσιανῇ συνάπτουσιν οἱ Ἀσσύριοι· καλοῦσι δ' οὕτω τὴν Βαβυλωνίαν καὶ πολλοὶ τῆς κύκλῳ γῆς, ἧς ἐν μέρει καὶ ἡ Ἀτουρία ἐστίν ἐν ἡπείρ ἢ Νήσοι, ὁ Λύκος ὁ Κάρου.

58, 28. ἀποκαλεῖ αὐτὴν Ἀτουρία ἢ Ἰτουραία. καὶ ἐπὶ τῶν σαρνοειδῶν ἐπιγραφῶν φέρεται τὸ ὄνομα τῆς χώρας Athurg καὶ ἐν τῇ Ἑβραϊ. Aschur, καὶ τῇ Ἑλλ. Ἀσσυρία ἐστίν ἡ χώρα ἡ ὀριζομένη διὰ τοῦ ποταμοῦ Λύκου ἀπὸ τῶν Ἀρβίλων. — «Γορδουαίων» τὸ ὄρος τῶν Κούρδων (Καρδούγων τοῦ Σεννοφῶντος) διέρχεται διὰ μέσου τῆς Ἀρμενίας. — «οἱ ἵππεις οὗτοι» = αὐτοὶ, ἐκεῖ. συχνὰ αἱ δεικτικαὶ ἀνωτανομαί τιθενται ἐντὶ τῶν ἀναλόγων τοπικῶν ἐπιρρήματων. Ἰνδ. 34. 2. ἀπαγγέλλει Ἀλεξάνδρῳ Νέαρχος οὗτος προσάγει ἀπὸ τῶν νεῶν. Ε. Κ. Α. 3, 5, 9. πολλὰ ὄρωτα ὄρωτα πρόβατα. — Θου. 4, 51 εἶπον ὅτι νῆες ἐκείναι ἐπιπλέουσι. — Ἰλ. Ε. 604. Καὶ νῦν οἱ πάρα κείνος Ἀρης. —

ἵπποις ἔλαβον καὶ παρὰ τούτων ἔμαθον ὅτι οὐ πόρρω εἶη Δαρεῖος ἔξιν δυνάμει πολλῇ.

Βεβοηθήκεσαν γὰρ Δαρείῳ Ἰνδῶν τε ὅσοι Βακτρίοις ὄμοροι 3 καὶ αὐτοὶ Βάκτριοι καὶ Σογδιανοὶ· τούτων μὲν πάντων ἠγεῖτο Βήσσης ὁ τῆς Βακτρῶν γῶρας σατράπης· εἶποντο δὲ αὐταῖς καὶ Σάκαι (Σκυθικὸν τοῦτο τὸ γένος τῶν τὴν Ἀσίαν ἐποικούντων Σκυθῶν), οὐχ ὑπήκοοι οὗτοι Βήσσου, ἀλλὰ κατὰ συμμαχίαν τὴν Δαρείου· ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν Μαυάκης· αὐτοὶ δὲ ἵπποτοξοὶ ἦσαν. Βαρσαέντης δὲ Ἀραχωῶτων σατράπης Ἀραχωῶτους τε 4 ἤγε καὶ τοὺς ὄρειους Ἰνδοὺς καλουμένους. Σατιβαρζάνης δὲ ὁ Ἀρείων σατράπης Ἀρείους ἤγε. Παρθυαίους δὲ καὶ Ἰρκανίους καὶ Ταπούρους, τοὺς πάντας ἵππεάς, Φραταρένης ἤγεν. Μήδων δὲ ἠγεῖτο Ἀτροπάτης· ξυνεταττόντο δὲ Μήδοις Καδούσιοι τε καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Σακεσῖναι. τοὺς δὲ προτοίκους τῆς 5 Ἐρυθρᾶ θαλάσσης Ὀκονδοβάτης καὶ Ἀριβαρζάνης καὶ Ὀρζίνης ἐκόσμου. Οὐξιοὶ δὲ καὶ Σουσιανοὶ ἠγεμόνα παρείχοντο Ὀζάθρη τὸν Ἀβουλίτου. Βουπάρης δὲ Βαβυλωνίων ἠγεῖτο. οἱ δ' ἀνάσπαστοι Κᾶρες καὶ Σιτακηνοὶ σὺν Βαβυλωνίοις ἐτετάχατο. Ἀρμενίων δὲ Ὀρόντης καὶ Μιθραύστης ἤρχε, καὶ

κ. 8. 3.) «Βάκτριοι, τῶ Ἰρκανικῷ λαῷ ἀνήκοντες καὶ ὑπέρτεροι τῶν ὁμοφύλων αὐτῶν κατὰ τὴν μόρφωσιν ἦσαν ἰδίως ἱσχυροὶ διὰ τοῦ ἵππικῆς τὸν πρὸς Βορρᾶν δὲ καὶ διὰ τοῦ ἕξου χωριζόμενοι ἀπὸ τούτων κατῴκουσι ὅτι πάνυ ἄγριοι «Σογδιανοί». — «Σάκαι» οἱ Ἰνδοὶ καὶ Πέρσαι ἐκάλουν οὕτω τοὺς Τουρανίους ἧτοι ποιμενικοὺς καὶ ἵππικοὺς λαοὺς οἰκοῦντας πρὸς Α. καὶ Β. τοῦ ἕξου καὶ Ἰαζάρτου εὐς οἱ Ἕλληνας Σκύθας ἐκάλουν. οὗτοι ἔχουν ἐν ταῖς στέπαις τῶν νῦν Κερκισίων Κοζάκων.

4.) «Ἀραχωῶτων» ἡ γῶρα τῶν περιελάμβανε μέρος τοῦ Βελουχιστάν, Σιθεστάν, Καρδαχάρ, καὶ τὸ Ν. Δ. τοῦ Καβουλιστάν μέρος αὐτῆς ἴσως ἢ πρὸς Δ. τοῦ Ἰνδοῦ κειμένη Νοαρηνή ἐκαλεῖτο καὶ λευκὴ Ἰνδοῖα, ἧς οἱ κάτοικοι ἦσαν ἄνδρες ὡς οἱ ὄρειοὶ Ἰνδοί. — «Ἀρείων» οἱ κάτοικοι τῆς Ἀρίας γῶρας κειμέ-

νης μεταξύ Ἀραχωσίας καὶ Παρθίας περιλαμβανούτης τῶ νῦν Ἐράτι, μετὰ τῆς ὁμωνύμου πρωτευούσης κτίσματος τοῦ Ἀλ. Ἀλεξάνδρου Ἀρείων. — «Παρθυαῖοι» ἔχουν ἐν τοῖς Μ. Α. τῆς Ἰρκανίας. — «Ταπούροι» ἐν τοῖς κασπίαις στενοῖς. — «Καδούσιοι» παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν. — «Σακεσῖνοι» ἐν τοῖς Β. Α. τῆς Ἀρμενίας παρὰ τὸν περὶ Κῦρον (Κούρ).

5.) «ἐκόσμου» Ὀμηρ. τὸ ἔφημα. Ἰλ. Γ'. 4. αὐτὰρ ἐπεὶ κόσμηθεν ἄμ' ἠγεμόνεσσιν ἔκαστοι. — «τῆ Ἐρυθρᾶ θαλάσσης» mare rubrum. παλαιότατα ἐδιήλου πάντα τὸν ὠκεανὸν πρὸς Μ. τῆς Ἀσίας μετὰ τοῦ Ἰνδοῦ πελάγους. εἶπα τὴν Ἀραβικὴν θάλασσαν καὶ τέλος κατ' ἐσχῆν τὸν Περσικὸν κόλπον. — «οἱ ἀνάσπαστοι» = οἱ μετατιθέντες, οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι ὁ συνήθως ἐνεκα πολιτικῶν λόγων ὑπὸ τῶν νικητῶν μεταφερόμενοι ἐκ τῆς

6 Ἀριάκης Καππαδόκων. Σύρους δὲ τοὺς τε ἐκ τῆς Κοίλης καὶ ἑσσι τῆς μεταξὺ τῶν ποταμῶν Συρίας Μαζάτος ἦγεν. ἐλέγετο δὲ ἡ πᾶσα στρατιὰ ἡ Δαρείου ἵππεις μὲν ἐς τετρακισμυρίους, πεζοὶ δὲ ἐς ἑκατὸν μυριάδας, καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα διακόσια, ἑλέφαντες δὲ οὐ πολλοί, ἀλλὰ ἐς πεντεκαίδεκα μάλιστα Ἴνδοις τοῖς ἐπὶ ταῦτε τοῦ Ἰνδοῦ ἦσαν.

7 Ἐν ταύτῃ τῇ δυνάμει ἐστρατοπεδεύκει Δαρεῖος ἐν Γαυγαμήλοις πρὸς ποταμῶ Βουμῶδι, ἀπέχων Ἀρβήλων τῆς πόλεως ἕσπον ἐξακοσίους σταδίους, ἐν χώρῳ ὀμαλῶ πάντῃ, καὶ γὰρ καὶ ἑτα ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἱππασίαν, ταῦτα δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε ἄρμασιν ἐπελαύνειν εὐπετῆ πεποιθήκεισαν καὶ τῇ ἵππῳ ἱππασίμα. ἦσαν γὰρ οἱ ἀνέπειθον Δαρεῖον ὑπὲρ τῆς πρὸς Ἰσσοῦ γενομένης μάχης ὅτι ἄρα ἐμειονέκτησε τῶν χωρίων τῇ στενοτήτι καὶ Δαρεῖος οὐ χαλεπῶς ἐπέθετο.

9 Ταῦτα ὡς ἐξηγγέλη Ἀλεξάνδρῳ πρὸς τῶν κατασκόπων τῶν Περσῶν ὅτι ἐάλωσαν, ἔμεινε αὐτοῦ ἵνα ἐξηγγέλη ἡμέρας τέσσαρας καὶ τὴν στρατιάν ἐκ τῆς ὁδοῦ ἀνέπαυσε, τὸ δὲ

πατρίδος τῶν κατόικον ἄλλας γῶρας. τὸ μέτρον τοῦτο τῆς μετατοπίσει· ἴδιον τῶν κατακτητικῶν λαῶν τῆς ἀνατολῆς. ὡς ἅπαντὰ ἐν τῇ Π. Α. κατὰ τὸν μῆσον αἰῶνα παρὰ τοῖς Μογγόλοις, καὶ νῦν παρὰ τοῖς Ῥώσοις. — ἰδ. Ἠρ. 7, 80. τὰ δὲ ντισωτικά ἔθνη αὐτὰ ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης ἐπόμενα, νήσαν δὲ ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπάστους καλεομένους κατοικίζει βασιλεῖς. —

6.) «τῶν ποταμῶν» ἦτοι Εὐφράτου καὶ Τίγρητος. τῆς ὀνομαζομένης Μεσοποταμίας. — «ἡ πᾶσα στρατιὰ» ὡς συνήθως· ὁ ἀριθμὸς αὐτῆς διάφορος παρὰ τοῖς συγγραφεῦσι. ὁ Διοδ. 17, 53. ἀναφέρει 800, 000 πεζοὺς καὶ 200, 000 ἵππεις. ὁ Πλ. Ἀλ. 34 ἐκατὸν μυριάσι στρατοῦ. ὁ Iust. 11, § 2 τὸ ἡμισυ 500, 000 ἀνδρῶν. — «ἄρματα δὲ διακόσια» συνάδει τούτῳ ὁ Curt. 9, 35. *ducentae falcatae quadrigae*. E. K. A. 1, 8, 10. εἶγον δὲ τὰ ὄρεπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς ἰσθμοῖς εἰς γῆν βλέποντα ὡς

διακόπτειν ὅταν ἐντυγχάνοιεν. ἰδ. T. Liv. 37, 41. —

7.) «Γαυγαμήλοις» Πλ. Ἀλ. 34. σημαίνει δὲ φασιν οἶκον Καμήλου τὴν διάλεκτον ἐπὶ τῶν πάλαι τις βασιλείων ἐκφυγῶν πολεμίων ἐπὶ καμήλου ὁμομάδος ἐνταῦθα κηθέρουσαν αὐτήν, ἀποτάξας τινὰς κώμας καὶ προσόδους εἰς τὴν ἐπιμέλειαν. ὁ μὲν Βουμῶδος καλεῖται νῦν Ghafir, τὰ δὲ Ἀρβήλα καὶ νῦν arbil, ἀπέχουσι δ' ἀπ' ἀλλήλων κατ' Ἀρρ. 6, 14, 5. «οἱ μὲν τὰ πλείστα συγγραψάντες λέγουσιν ὅτι 600 σταδίου ἀπέχει, οἱ δὲ τὰ ἐλάχιστα ὅτι ἐς 500. — «ὑπὲρ» = περὶ (ὑπερπολογούμενοι ὑπὲρ τῆς ἐν Ἰσσοῦ ἤττης) ὡν τὸ Λατ. *de*. σημαίνει τὸ κατ' ἀναφορὰν εἰς τι. —

κ. 9. 1. «στρατιάν» ἐξήλειψα τὸν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχοντα τε ὡς πάντῃ περιττόν. — «ὅτι μὴ» = εἰ μὴ. — 2. «ἀμφὶ δὲ πέραν εὐλακῆν» = 9 — 12 μ. μ. — 3. «αὐτόθεν» = ἀπ' ἐκεῖ, παραγρήμα. καὶ 2, 7, 1. 4. «καλῶς» ἢ τοῦτο μεταβλητέον εἰς καὶ ἄλλως, ἢ ἄλλως, ἢ προ-

στρατόπεδον τάσσει τε καὶ χάρακι ἐτείχισεν. ἔγνω γὰρ τὰ μὲν σκευοφόρα ἀπολείπειν καὶ ὅσοι τῶν στρατιωτῶν ἀπόμαχοι ἦσαν, αὐτὸς δὲ ζῆν τοῖς μαχίμοις οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ ὄπλα φέρουσιν ἐλάττω εἰς τὸν ἀγῶνα. ἀναλαβὼν οὖν τὴν δύναμιν νυκτὸς ἦγεν ἄμφι δευτέραν φυλακὴν μάλιστα, ὡς ἂμ' ἡμέρα προσμύξει τοὺς βαρβάρους. Δαρεῖος δὲ, ὡς προσηγγέλλθη αὐτῷ προσάγων ἤδη Ἀλέξανδρος, ἐκτάσσει τὴν στρατιάν ὡς εἰς μάχην· καὶ Ἀλέξανδρος ἦγεν ὡσαύτως τεταγμένους. καὶ ἀπέχε μὲν ἀλλήλων τὰ στρατόπεδα ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, οὐ μὴν πῶς καθιέρων ἀλλήλους· γήλοροι γὰρ ἐν μέσῳ ἐπίπροσθεν ἄμφοσιν ἦσαν.

Ὡς δὲ ἀπέχετο Ἀλέξανδρος ὅσον εἰς τριάκοντα σταδίους καὶ κατ' αὐτῶν ἤδη τῶν γηλόρων ἦει αὐτῷ ὁ στρατὸς, ἐνταῦθα, ὡς εἶδε τοὺς βαρβάρους, ἔστησε τὴν αὐτοῦ φάλαγγα· καὶ ξυγκαλέσας αὐτούς τε τοὺς ἑταίρους καὶ στρατηγούς καὶ ἰλάρχους καὶ τῶν συμμάχων τε καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων τοὺς ἡγεμόνας, ἐβουλεύετο εἰ αὐτῶθεν ἐπάγοι ἤδη τὴν φάλαγγα, ὡς οἱ πλείστοι ἄγειν ἐκέλευον, ἢ καθάπερ Παρμενίωνι καλῶς [ἔχειν] ἐδόκει, τότε μὲν αὐτοῦ καταστρατοπεδεύειν, κατασκήψασθαι δὲ τὸν τε γῶρον ξυμπαντα, εἰ δὴ τι ὑποπτον αὐτοῦ ἢ ἄπορον [εἶη], ἢ εἴπη τάσσει ἢ σκόλοπος καταπεπηγότες ἀφανεῖς, καὶ τὰς τάξεις τῶν πολεμίων ἀκριβέστερον κατιδεῖν. καὶ νικᾷ Παρμενίων τὴ γνώμη, καὶ καταστρατοπεδεύουσιν αὐτοῦ ὅπως τεταγμένοι ἐμελλόν ἵεναι εἰς τὴν μάχην.

Ἀλέξανδρος δὲ, ἀναλαβὼν τοὺς ψιλούς καὶ τῶν ἵππέων

σθετόν μετὰ Κρυγῆρου τὸ ἔχειν. ὃ καὶ προειδήθη. διότι «καλῶς δοκεῖν» οὐδέποτε λέγεται παρὰ τοῖς Ἕλλησι. — «σκόλοπος» ὅτι ταυτὴν πρόνοιαν σδηρῶν τριβόλων ἦτοι σκόλοπων ἐν τῇ γῇ ἐμπεπηγμένων ἔλαθεν ὁ Δαρεῖος μαστορεῖ ὁ Πολύαιος στρατηγ. 4, 3, 17, Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις παρετάσσετο. Δαρεῖος τὸ μεταίχμιον τῆς συμβολῆς τριβόλοις κατέσπειρε. τοῦτο δὲ συνιδὸν ὁ Μακεδῶν, τοῦ δεξιῦ κέρως ἠγούμενος, ἐπὶ δόρυ παρήγγειλεν ἀκολουθεῖν, ὅπως παρέλθοι τὸν τόπον τὸν κατασπαρμένον τριβόλοις· ὁ δὲ Πέρσης ἀναπαράγειν περὶ μένος ἐπ' ἀσπίδα,

διέσπα συνεχῶς τὴν ἵππον. τοῖς διασπάσμασιν ἐμβαλὼν Ἀλέξανδρος ἰμοίως δὲ Παρμενίων ἀπὸ τοῦ λακοῦ, τὰς μὲν τριβόλους ἐξένευσαν τοὺς δὲ πολεμίους φεύγειν ἠνάγκασαν. — καὶ Curt. 4, 13, 36. — «νικᾷ τῇ γνώμῃ» vincere sententia. ὑπερίσχυσεν ἢ γνώμη ὡς καὶ ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ γερουσίᾳ vincit sententia. δυνατὸν ὅμως ἐλληνηστῶ νὰ ῥηθῆ καὶ «νικᾷ τὴν γνώμην» Ἡρ. 4, 64. — «ἐμελλον» = ἐσκόπου. περὶ τῆς σημασίας τοῦ μέλλειν μετ' ἀπαρεμφ. ἰδ. 1, 5, 14.

5.) «τὸ ἔργον» = ἡ μάχη. — «πρὸς ὅ» = ὑπὸ τοῦ ἐξουτοῦ του.

τοὺς ἑταίρους, περιήγει ἐν κύκλῳ σκοπῶν τὴν χάραν πάντων ἵνα τὸ ἔργον αὐτῶ ἐστῆται ἔμμελλον. ἐπανελθὼν δὲ καὶ ξυγκαλέσας αὐθις τοὺς αὐτοὺς ἡγεμόνας, αὐτοὺς μὲν οὐκ ἔφη χρῆναι παρακαλεῖσθαι πρὸς οὐ ἐς τὸν ἀγῶνα· πάλαι γὰρ εἶναι δι' ἀρετὴν τε τὴν σφῶν παρακεκλημένους καὶ ὑπὸ τῶν πολλάκις ἠδὲ καλῶν ἔργων ἀποδοδειγμένους· τοὺς κατὰ σφῶν δὲ ἑκάστους ἐξορμᾶν ἡξίου, λοχαγόν τε λοχίτας καὶ ἰλιάρχη τὴν ἑλλην τὴν αὐτοῦ ἑκάστον καὶ ταξιάρχους τὰς τάξεις, τοὺς τε ἡγεμόνας τῶν πεζῶν τὴν φάλαγγα ἑκάστον τὴν οἱ ἐπιτετραμμένην, ὡς ἐν τῆδε τῇ μάχῃ οὐχ ὑπὲρ Κοίλης Συρίας ἢ Φοινίκης, οὐδὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου, ὡς πρόσθεν, μαχουμένους, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ξυμπάσης Ἀσίας, οὐστίνως χρῆ ἄρχειν, ἐν τῷ τότε

7) χρηθισόμενον. Οὐκ οὐκ τὴν ἐς τὰ καλὰ ἐξορμησιν διὰ πολλῶν ἀναγκαίαν αὐτοῖς εἶναι οἴκοθεν τοῦτο ἔχουσιν, ἀλλὰ κόσμου τε ἐν τῷ κινδύνῳ ὅπως τις καθ' αὐτὸν ἐπιμελήσεται καὶ σιγῆς ἀκριβοῦς ὅποτε σιγῶντας ἐπιεῖναι δέοι, καὶ αὐ λαμπρᾶς τῆς βοῆς ἵνα ἐμβοῆσαι καλόν, καὶ ἀλαλαγμοῦ ὡς φοβερωτάτου ὅποτε

8) ἐπαλαλάξαι καιρός· αὐτοὶ τε ὅπως δξέως κατακούσειεν τῶν τε παραγγελλομένων, καὶ παρ' αὐτῶν αὐ ὅπως ἐς τὰς τάξεις δξέως παραδιδῶνται τὰ παραγγέλματα· ἐν τε τῷ καθ' αὐτὸν ἑκάστον καὶ τὸ πᾶν μεμνησθαι ξυγκινδυνεύον τε ἀμελουμένῳ καὶ δι' ἐπιμελείας ἐκπονουμένῳ ξυνορθούμενον.

συχνότατα χρῆται ὁ Ἄ. ἐν τοῖς παθ. τῆ πρὸς ἴδ. καὶ 1, 12. 40. — «καλῶν» = ἐνδόξων.

6.) «Κατὰ σφῶν» ἢ κατὰ ἐνταῦθα τοπικῶς ἐν τῇ ἀρχικῇ τῆς σημασίας = τοὺς ἑκάστους ἐπιτετραμμένους ἄνδρας καὶ ὑπὸ ταῖς διαταγαῖς τῶν διατελοῦντας. — «οὐ μαχουμένους» — ἀλλὰ κρηθισόμενον» (αἰτία). ἀπόλυτος τοῦ ἀπροσώπου κρίνεται ὡς καὶ ἐν 1, 17, 12.) παράδειγμα συνδέσεως ἀπολύτου μεταγωγῆς μετὰ συντακτικῆς οὕτω καὶ ἐν 3, 22, 2. ἀποδειξαμένῳ ἢ οὐδὲ ἐγγεγόμενον.

7.) «Ἐς τὰ καλὰ» (ἔργα) = εἰς τὰς ἐνδόξους πράξεις — «διὰ πολλῶν» (λόγων). — «οἴκοθεν», *virtus illa genuina est*. ἐκ τῆς γεν-

νήσεως καὶ καταγωγῆς τῶν. — «τοῦτο» τὸ ὁρμᾶν ἐς τὰ καλὰ. — «σιγῆς» κατὰ τὸ Ὅμη. Ἠ. Γ. 8. οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῆ, μένεα πνιόντες Ἄχαιοί — «καλόν» ὡς καὶ ἐν τῷ «καιρός» ἐξῆ ἀκούεται τὸ εἶναι.

8.) «Ὁξέως» = ταχέως. — «ἐν τῷ καθ' αὐτόν». ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς τῶ καθ' αὐτόν = τὸ ἐν ἑκάστῳ ἀνήκον καθήκον. ἐν τοῖς ἐπομένους παρατηρητέον τὸ χριστόν σχῆμα. ξυγκινδυνεύειν ἀμελουμένῳ καὶ δι' ἐπιμελείας ἐκτονουμένῳ ξυνορθούμενον. ἢ ἐννοία ἀνάγκη ἐστίν ἕκαστος ὁμῶν νὰ ἐνθυμηθῆ ὅτι ἐν τῇ ἐκπληρώσει ἐνὸς ἑκάστου καθήκοντος ἀνήκοντος αὐτῷ ὅταν τοῦτο ἀμελήται τὸ ὅλον συγκινδυνεύει, καὶ πάλιν

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἄλλα οὐ πολλὰ παρακαλέσας τε καὶ 10
 ἀντιπαρακληθεὶς πρὸς τῶν ἡγεμόνων θαρρεῖν ἐπὶ σφίσι, δει-
 πνοποιεῖσθαι τε καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκέλευσε τὸν στρατὸν. Παρ-
 μενίων δὲ λέγουσιν ὅτι ἀφικόμενος παρ' αὐτὸν ἐπὶ τὴν σκηνήν,
 νύκτωρ παρήγει ἐπιθέσθαι τοῖς Πέρσiais ἀπροσδοκῆτος τε γὰρ
 καὶ ἀνατεταραγμένοις καὶ ἅμα ἐν νυκτὶ φροερωτέροις ἐπιθή-
 σεσθαι. ὁ δὲ ἐκείνῳ μὲν ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ ἄλλοι κατήκουον 2
 τῶν λόγων, αἰσχρὸν εἶναι κλέψαι τὴν νίκην, ἀλλὰ φανερώς
 καὶ ἄνευ σοφίσματος χρῆναι νικῆσαι Ἀλέξανδρον. καὶ τὸ με-
 γαλήνηρον αὐτοῦ τοῦτο οὐχ ὑπέρογκον μᾶλλον τι ἢ εὐθαρσές
 ἐν τοῖς κινδύνοις ἐφαίνετο· δοκεῖν δ' ἔμοιγε, καὶ λογισμῶ ἀ-
 κριβεῖ ἐγρήσατο ἐν τῷ τοιαῦδε· ἐν νυκτὶ γὰρ τὰς τε ἀποχρών- 3
 τως καὶ τοῖς ἐνδεῶς πρὸς τὰς μάχας παρεσκευασμένοις πολλὰ
 ἐκ τοῦ παραλόγου ζυμβάντα τοὺς μὲν ἐσφηλε. τοὺς κρείσσονας,
 τοῖς χείροσι δὲ παρὰ τὰ ἐξ ἄμορβιν ἐλπισθέντα τὴν νίκην πα-

ὅταν τοῦτο ἐπιμελῶς ἐκτελεῖται ὅτι
 τὸ ὅλον σώζεται. — «ὁ δὲ ἐπιμε-
 λείας» = ἐπιμελῶς.

κ. 10 1. «Παρμενίων δὲ λέγου-
 σιν· ἴδε καὶ 1, 4, 5, διαβάς δὲ λέ-
 γουσιν ὅτι δευτεραίως ἀφίκετο. ἐν
 ἀμφοτέροις τοῖς χωρίοις κανονικῶς
 ἔπρεπε νὰ τεθῇ αἰτιατικὴ ἕνεκα τοῦ
 λέγουσι. — «Φροερωτέροις» παθητ. =
 κατεχομένοις ὑπὸ μειζονος φόβου.

2.) «Ἐκείνῳ μὲν» ἢ ἀντίθεσις
 αὐτοῦ εὐρηται ἐν τῷ «δοκεῖν δ' ἔ-
 μοι γε». — «ὅτι καὶ ἄλλοι κατή-
 κουσιν» ἐπεξηγηματικὴ παρατήρησις
 τοῦ συγγραφέως· δηλοῦσα τὴν αἰτίαν
 δι' ἣν ὁ Ἀλ. τῷ Παρμενίωνι τόσον
 τολμηρῶς ἀπεκρίνατο ἵνα ἐμπνεύσῃ
 πεποθήσιν τοῖς παρισταμένοις. —
 η Κλέψαι» = δι' ἀπάτης κερδίζεται.

Πλ. Ἀλ. 31. ὁ δὲ τὸ μνημονεύμε-
 νον εἰπὼν οὐ κ λ ε π τ ω τ ἦ ν ν ἰ
 κ ἦ ν ἐνίοις μὲν ἔδοξε μειρακιώδη
 καὶ κενὴν ἀπόκρισιν πεποιῆσθαι, παί-
 ζων πρὸς τοσοῦτον κίνδυνον, ἐνίοις
 δὲ καὶ τῷ παρόντι θαρρεῖν καὶ στο-
 χάζεσθαι· τοῦ μέλλοντος ὀρθῶς. —
 «ἀλλὰ μετὰ λέξιν ἀρνητικὴν ἐν-
 νοίαν περιέχουσαν ἐν ἑαυτῇ ἐπειδὴ
 αἰσχρὸν = οὐ καλόν. — «ὑπέρογκον»

(ὑπερ— ἐνεργεῖν, φέρω) = λίαν ὕψη-
 λόν, ἄμετρον, ὡς μέση λίξις ὅτε μὲν
 ἐπὶ κακοῦ ὡς ἐνταῦθα = ὑπερηφάνια.
 ὅτε δὲ ἐπὶ καλοῦ ὡς 4. ὑπέρογκον =
 γενναιοφροσύνη. — «Ἀλέξανδρον»
 ἐμφαντικῶς αὐτὸς ἑαυτὸν ὀνομάζει.
 Ξ. Α. 1, 4, 16. ἢ μηκέτι με Κύρον
 νομιζετε. — «δοκεῖν δ' ἔμοι γε» τὸ
 ἀπαρέμφ. ἀπολύτως τιθέμενον καὶ ἐν
 7, 19, 4. ὁ Ἡρόδ. συχνὰ προστί-
 θησι· τὸ ὡς. ὡς εἰ περὶ ν. ἢ καὶ
 ἄνευ τοῦ ὡς, λ ὁ γ φ εἰ π ε ἰ ν κατὰ
 τὸ Λατ. mea sententia. — «ἀκριβεῖς»
 = ἐντελεῖ, ἐπιστημονικῆ. ὁ Θου. 6,
 186. παρατιθεὶς σαφηνίζει τὴν λέ-
 ξιν λέγων ἀόμου τό τε φαῦλον καὶ
 τὸ μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν
 ζυγκραθῆν μάλις ἂν ἰσχύειν».

3.) «Ἀποχρώντως» = ἰκανῶς,
 σφόδρα. — ἐσφηλε — παρέδωκεν
 γνωμολογικαὶ ὀρίστοι. — «αὐτῷ
 κινδυνεύοντι» ὅστις αὐτοπροσώπως
 ἐξέτιθετο εἰς κίνδυνον καὶ ἐμάχετο. —
 ἀ τὸ πολὺ) ἐπιρ. = ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-
 στον. — «σφαλερὰ» ἐπικινδυνος. —
 «ἡσθηθέντι» = εἰ ἤτηθη, ἔστιν ἐν
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ «εἴτε τε — ζυμπέ-
 σοι» τὸ ἐξῆς — «καὶ ἡ λαθραία τε
 καὶ νυκτερινὴ ἐπιθέσις ἐκ σφῶν ἀφη-

ρέδωκεν· αὐτῷ τε κινδυνεύοντι τὸ πολὺ ἐν ταῖς μάχαις στρα-
 λερὰ ἢ νύξ κατεφάνετο, καὶ ἅμα ἠσσηθέντι τε αὐθις Δαρείῳ
 τὴν ξυγγώρησιν τοῦ χειρόνι ὄντι καὶ χειρόνων ἠγείσθαι ἢ λα-
 4 θραία τε καὶ νυκτερινὴ ἐκ σφῶν ἐπίθεσις ἀφηρεῖτο, εἴ τε τι ἐκ
 τοῦ παραλόγου πταίσμα σφίσι ξυμπέσοι, τοῖς μὲν πολεμίοις τὰ
 κύκλω φίλια καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἔμπειροι· σφεῖς δὲ ἄπειροι ἐν
 πολεμίοις τοῖς πᾶσιν, ὧν οὐ μικρὰ μῖτρα οἱ αἰγμάλωτοι ἦσαν,
 ξυνεπιθρησόμενοι ἐν νυκτὶ μὴ ὅτι πταίσασιν, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ
 παρὰ πολὺ νικῶντες φαίνονται. τούτων τε τῶν λογισμῶν ἐνε-
 κα ἐπαινῶ Ἀλέξανδρον καὶ τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπερόγκου οὐ
 μείον.

- 11 Δαρείος δὲ καὶ ὁ ξὺν Δαρείῳ στρατὸς οὕτως ὅπως τὴν ἀρ-
 χὴν ἐτάξαντο ἔμειναν τῆς νυκτὸς ξυντεταγμένοι, ὅτι οὔτε
 2 στρατόπεδον αὐτοῖς περιεθέβλητο ἀκριβές καὶ ἅμα ἐφοβοῦντο
 μὴ σφίσι νύκτωρ ἐπίθοντο οἱ πολέμιοι. καὶ εἴπερ τι ἄλλο,
 καὶ τοῦτο ἐκάκωσε τοῖς Πέρσαις ἐν τῷ τότε τὰ πράγματα, ἢ
 στάσις ἢ πολλὴ ἢ ξὺν τοῖς ὅπλοις καὶ τὸ δέος, ὅτι περ φιλεῖ

ρεῖτο τῷ Δαρείῳ ἠσσηθέντι αὐθις
 τὴν συγγώρησιν τοῦ αὐτῷ χειρόνι
 ὄντι ἠγείσθαι τῶν χειρόνων. — «χει-
 ρονεῖ ὄντι» κατ' ἐφελξιν πρὸς τὸ Δα-
 ρεῖῳ ἐτέθη κατά δοτι. ἀντὶ «χειρο-
 να ὄντα ἠγείσθαι».

4.) «Εἴ τε ξυμπέσοι πταίσμα τι σφίσι
 (τοῖς Μακεδόσι) ἐκ τοῦ παραλόγου».
 Θεουκυδίδειον τοῦτο καὶ εὐφημισμὸς
 θὰ προσεδόκα τις «νικήσαντι τε τῷ
 Δαρείῳ» — «τοῖς πᾶσιν» = ἐντε-
 λῶς, πέρα πέρα, ἐν τῇ σημασίᾳ ταύ-
 τη τὸ πᾶς τίθεται συνήθως ἀνάρ-
 θρω. — «ὧν ἦσαν» προσθήκη τοῦ
 συγγραφέως ἐνῶ τὸ λοιπὸν ὡς σκέψις
 τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκτίθε-αι. — «παρὰ
 πολὺ» ὡς παρὰ μέγα 1, 48, 6. =
 σφόδρα. — «μὴ ὅτι» ὡς ἐν 26, 4.
 καὶ ἀλλαγὸς τίθεται ἐν τῇ σημασίᾳ
 τοῦ οὐ γ. ὅ τι (= οὐ μόνον) δὲν θέ-
 λω νὰ εἶπω ἐὰν νικηθῶμεν ἀλλὰ καὶ
 ἐὰν δὲν ἠθέλαμεν φανεῖ σφόδρα νι-
 κηταί. — «τοῦ ἐς τὸ φανερὸν ὑπε-
 ρόγκου» ἐνταῦθα ἐπὶ καλῆς ἐκδοχῆς
 τὸ ὑπερόγκου = ἐνεκα τῆς φανεράς
 γενναιοφυίας αὐτοῦ. 18. Πλ. Ἀλ.

32. ἀπελθόντων δὲ τούτων κατακλι-
 θείς ὑπὸ σκηνῆν λέγεται τὸ λοιπὸν
 μέρος τῆς νυκτὸς ὑπὲρ βαθεῖ κρα-
 τηθῆναι παρὰ τὸ εἰωθός, ὥστε θου-
 μάξεν ἀπελθόντας τοῦ ὄρθου τοὺς
 ἠγεμόνας καὶ παρ' αὐτῶν ἐνεργεῖν
 παράγγελμα πρῶτον ἀριστοποιεῖσθαι
 τοὺς στρατιώτας. Διοδ. 17, 56. Iust.
 13, 4.

κ. 11. 4. «Τὴν ἀρχὴν» ἐπιρ. =
 κατ' ἀρχάς.

2.) «καὶ τοῦτο» ἦτοι ἢ στά-
 σις. συχρὰ τὸ δευτικὸν τοῦτο
 ἐστὶ προεξαγγελτικὸν ἐπομένου οὐ-
 σιαστικῷ, ἀπαρεμφ. ἢ καὶ ὄλης
 προτάσεως. — «ξὺν τοῖς ὅπλοις»
 Curt. 4, 52, 2. tertiam jam diem
 metu exsangues, armis suis operatos in
 eodem vestigio haerere — ἀφιλεῖ =
 εἴωθε. — «σχεδιασθὲν» (σχεδῶς σχε-
 δὸν — σχεῖν). Ἦσυχ. σχεδίασθεις ἐγ-
 γισθεις· σχεδιάζειν — ἐγγίξεν, ἐκ
 παρατυχόντος ἐν ἐτοίμῳ λέγειν, λέ-
 γεται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ταχείως ποιεῖν.
 Σούι. σχεδίασθεις — παραχρημα βη-
 θεις = καὶ ὁ φόβος ὅστις συνήθως

πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων γίγνεσθαι, οὐκ ἐκ τοῦ παραυτίκα σχεδιασθέν, ἀλλ' ἐν πολλῷ χρόνῳ μελετηθέν τε καὶ τὴν γνώμην αὐτοῖς δουλωσάμενον.

Ἐτάχθη δὲ αὐτῷ ἡ στρατιὰ ὧδε· ἐάλω γὰρ ὕστερον ἢ τάξις 3
 ἦντινα ἔταξε Δαρεῖος γεγραμμένη, ὡς λέγει Ἀριστοβουλος. τὸ
 μὲν εὐώνυμον αὐτῷ κέρως οἱ τε Βάκτριοι ἵππεις εἶχον καὶ ξύν
 τούτοις Δάαι καὶ Ἀραγῶται· ἐπὶ δὲ τούτοις Πέρσαι ἐτετάχατο,
 ἵππεις τε ὁμοῦ καὶ πεζοὶ ἀναμειγμένοι, καὶ Σούσιοι ἐπὶ Πέρ- 4
 ρσαις, ἐπὶ δὲ Σουσίσις Καδούσιοι. αὕτη μὲν ἡ τοῦ εὐώνυμου
 κέρως ἔσθε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς πάσης φάλαγγος τάξις ἦν· κατὰ
 δὲ τὸ δεξιὸν οἴτε ἐκ Κοίλης Συρίας καὶ οἱ ἐκ τῆς μέσης τῶν
 ποταμῶν ἐτετάχατο, καὶ Μῆδοι ἔτι κατὰ τὸ δεξιόν, ἐπὶ δὲ
 Παρθαῖοι καὶ Σάκαι, ἐπὶ δὲ Τάπουροι καὶ Ὑρκάνιοι, ἐπὶ δὲ 5
 Ἄλθωνοι καὶ Σακεσίνοι, οὗτοι μὲν ἔσθε ἐπὶ τὸ μέσον τῆς
 πάσης φάλαγγος. κατὰ τὸ μέσον δέ, ἵνα ἦν βασιλεὺς Δα- 5
 ρεῖος, οἴτε ξυγγενεῖς οἱ βασιλέως ἐτετάχατο καὶ οἱ μηλο-
 φόροι Πέρσαι καὶ Ἰνδοὶ καὶ Κᾶρες οἱ ἀνάσπαστοι καλού-
 μενοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξόται· Οὕξιοι δὲ καὶ Βαβυλωνῖοι καὶ
 οἱ πρὸς τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ καὶ Σιτακηνῶι ἐς βῆλος ἐπιτε- 6
 ταχθέντες ἦσαν. προετατάχατο δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ εὐώνυμου κατὰ 6
 τὸ δεξιὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου οἱ τε Σκῦθαι ἵππεις καὶ τῶν Βακ-

συμβάνει πρὸ τῶν μεγάλων κινδύνων οὐχὶ στιγμιαίως παραγθεὶς ἀλλ' ἐν διαστήματι πολλοῦ χρόνου τὰς διανοίας αὐτῶν ἀπασχολήσας καὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑποδουλώσας, ἐγένετο παραίτιος τῶν μεγάλων συμφορῶν.

3.) «γεγραμμένη» ἐστὶ κατηγ. = τὸ σχέδιον τῆς παρατάξεως τῆς μάχης γραφὴν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Δαρείου. — «Δάαι» Σκυθικὴ πολεμικὴ φυλὴ ἔφιππος καὶ πιζὴ κατὰ τὴν Ἄν. ὄχθην τῆς Κασπίας θαλάσσης οἰκοῦσα, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα τῆς χώρας ἐκείνης καλεῖται νῦν Bahistan.

4.) «ἐκ τῆς μέσης τῶν ποταμῶν» 7, 7, 3. ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα Μεσοποταμία πρὸς τῶν ἐπιχωρίων κληίζεται.

5.) «συγγενεῖς» Cart. 3. 3. 14. quos cognatos regis appellant decem

et quinque milia hominum. ἀρχικῶς δυνατόν τῷ ὀνόματι τούτῳ νὰ ἐδηλοῦντο οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν ἀρχουσαν φυλὴν καὶ τὴν ἐγγυτάτην ἀκολουθίαν τοῦ βασιλέως ἀποτελοῦντες, εἶτα δ' ἦν ἀπλοῦν τεμῆς χάριν διδόμενον ὄνομα. — «μηλοφόροι» Πρ. 7, 41. ἐκ τῶν λοιπῶν Περσῶν ἀπολεγεμένοι μύριοι· καὶ τούτων χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖς δούρασι ἀντὶ τῶν σωρωτήρων ῥοῖας εἶχον χρυσῆς καὶ περίξ συνεκλήθην τοῦς ἄλλους, οἱ δὲ εἰνακισχίλιοι ἐντὸς τούτων ἔόντες ἀργυρῆς ῥοῖας εἶχον.

6.) «κατὰ τὸ δεξιόν» = ἀντικρῦ. — «ἔτην τὴν βασιλικήν» καλεῖ τὸ περὶ τοῦ βασιλέως ἐγγυτάτον τάγμα, ὅπερ ὁ Ξ. Ἄν. 1, 8, 26, λέγει τὸ ἀμφὶ βασιλεία στίφος. Πλ. Ἄλ. 33. πρόβρωθεν γὰρ αὐτὸν κατεῖδε διὰ τῶν προεταχθέντων ἐν βῆδι τῆς βασιλι-

τριανῶν ἐς χιλίους καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα ἑκατόν. οἱ δὲ ἐλέφαντες ἕστησαν κατὰ τὴν Δαρείου ἰλὴν τὴν βασιλικὴν καὶ 7 ἄρματα ἐς πεντήκοντα. τοῦ δὲ δεξιῦ οἱ τε Ἀρμενίων καὶ Καππαδόκων ἵππεις προετέταχτο καὶ ἄρματα ὄρεπανηφόρα πεντήκοντα. οἱ δὲ Ἕλληνες οἱ μισθοφόροι παρὰ Δαρείον τε αὐτὸν ἑκατέρωθεν καὶ τοὺς ἄμα αὐτῷ Πέρσας κατὰ τὴν φάλαγγα αὐτὴν τῶν Μακεδόνων, ὡς μόναι δὴ ἀντίρροποι τῇ φάλαγγι, ἐτάχθησαν.

- 8 Ἀλεξάνδρῳ δὲ ἡ στρατιὰ ἐκοσμήθη ὧδε. τὸ μὲν δεξιὸν αὐτῷ εἶχον τῶν ἱππέων οἱ ἑταῖροι, ὧν προετέταχτο ἡ ἰλὴ ἡ βασιλική, ἧς Κλεῖτος ὁ Δρωπίδου ἡγάρχης ἦν, ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἡ Γλαυκίου ἰλὴ, ἐχομένη δὲ αὐτῆς ἡ Ἀρίστωνος, ἐπὶ δὲ ἡ Σωπολίδος τοῦ Ἐρμοδώρου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἡρακλείδου τοῦ Ἀντιόχου, ἐπὶ ταύτῃ δὲ ἡ Δημητρίου τοῦ Ἀθλαιμένου, ταύτης δὲ ἐχομένη ἡ Μελεάγρου, τελευταία δὲ τῶν βασιλικῶν ἰλῶν ἧς Ἠγέλοχος ὁ Ἴπποστράτου ἡγάρχης ἦν. ζυμπάσης δὲ τῆς 9 ἵππου τῶν ἑταίρων Φιλώτας ἤρχεν ὁ Παρμενίωνος. τῆς δὲ φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἐχομένον τῶν ἱππέων πρῶτον τὸ ἄγλημα ἐτέταχτο τῶν ὑπασπιστῶν καὶ ἐπὶ τούτῳ οἱ ἄλλοι ὑπασπισταί· ἠγεῖτο δὲ αὐτῶν Νικάνωρ ὁ Παρμενίωνος· τούτων δὲ ἐχομένη ἡ Κοίνου τοῦ Πολεμοκράτους τάξις ἦν, μετὰ δὲ τούτους ἡ Περδίκκου τοῦ Ὀρόντου, ἔπειτα ἡ Μελεάγρου τοῦ Νεοπτολέμου, ἐπὶ δὲ ἡ Πολυσπέρχοντος τοῦ Σιμμίου, ἐπὶ δὲ ἡ Ἀμύντου τοῦ Ἀνδρομένου· ταύτης δὲ ἠγεῖτο Σιμμίας, ὅτι Ἀμύντας ἐπὶ Μακεδονίας ἐς ζυλλογὴν στρατίας ἐστάλ- 10 μένος ἦν. τὸ δὲ εὐώνυμον τῆς φάλαγγος τῶν Μακεδόνων ἡ Κρατέρου τοῦ Ἀλεξάνδρου τάξις εἶχε, καὶ αὐτὸς Κράτερος ἐξῆρχε τοῦ εὐωνύμου τῶν πεζῶν· καὶ ἱππεῖς ἐχομένοι αὐτοῦ

κῆς ἰλῆς ἐκφανέντα, καλὸν ἄνδρα καὶ μέγαν ἐφ' ἄρματος ὑψηλοῦ βεθῶτα, πολλοὺς ἱππεῖς καὶ λαμπροὺς καταπεφραγμένον εὐ μάλα συνεσπειραμένους περὶ τὸ ἄρμα καὶ παρατεταγμένους δέχεσθαι τοὺς πολέμιους.

7.) «ἀντίρροποι» Curt. 3, 9, 2. Graeci pedites haud dubie robur exercitus par macedonicae phalangi acies. κατὰ ταύτην τὴν παράταξιν προσεδόκα ὁ Δαρ. ἔροδον εἰς τὸ κέντρον του.

9.) «φάλαγγος» γεν. διαίρετ. ἐκ τοῦ πρῶτου. — «τὸ ἄγλημα τῶν ὑπασπιστῶν» ἰδ. προλ. σ. 54. — «ὅτι Ἀμύντας» 16, 10. Διοδ. 17, 44. Ἀλεξάνδρος ὁ βασιλεὺς τὰ περὶ τὴν Γάζαν διοικησάμενος Ἀμύνταν μὲν μετὰ δέκα νεῶν ἐς Μακεδονίαν ἐξέπεμψε προστάξας τῶν νεῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι πρὸς στρατείαν.

10.) «τῆς Θεσ. ἵππου» μετωνυμικῶς ἀντὶ οἱ ἱππεῖς. περὶ τοῦ Θεσ. ἵππου ὅρα προλεγ. σ. 57. τὴν πα-

οὐ ζήμιμαχοι, ὧν ἠγεῖτο Ἐρίγυιος ὁ Λαρίχου· τούτων δὲ ἐχόμενοι ὡς ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας οἱ Θεσσαλοὶ ἵππεῖς, ὧν ἤρχε Φίλιππος ὁ Μενελάου· ζήμιπαν δὲ τὸ εὐώνυμον ἦγε Παρμενίων ὁ Φιλώτα, καὶ ἄμφ' αὐτὸν οἱ τῶν Φαρταλίων ἵππεῖς οἱ κράτιστοί τε καὶ πλείστοι τῆς Θεσσαλικῆς ἵππου ἀνεστρέφοντο.

Ἡ μὲν ἐπὶ μετώπου τάξις Ἀλεξάνδρου ὡδὲ κεκόσμητο· 12
ἐπέταξε δὲ καὶ δευτέραν τάξιν ὡς εἶναι τὴν φάλαγγα
ἀμφίστομον. καὶ παρήγγελλτο τοῖς ἡγεμόσι τῶν ἐπιτεταγμέ-
νων, εἰ κυκλουμένους τῶν σφῶν πρὸς τοῦ Περσικοῦ στρατεύ-
ματος κατίδοιεν, ἐπιστρέψαντας ἐς τὸ ἔμπαιον δέχεσθαι τοὺς
βαρβάρους· ἐς ἐπικαμπὴν δέ, εἴ που ἀνάγκη καταλαμβάνοι ἢ 2
ἀναπτύξαι ἢ συγκλείεται τὴν φάλαγγα, κατὰ μὲν τὸ δεξιὸν
κέρας ἐχόμενοι τῆς βασιλικῆς ἴλης τῶν Ἀγριάνων ἐτάχθη-
σαν οἱ ἡμίσεες, ὧν ἠγεῖτο Ἀτταλος, καὶ μετὰ τούτων οἱ Μα-
κεδόνες τοξόται, ὧν Βρίσων ἤρχεν, ἐχόμενοι δὲ τῶν τοξοτῶν
οἱ ἀρχαῖοι καλούμενοι ξένοι καὶ ἄρχων τούτων Κλέανδρος.
προετάχθησαν δὲ τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ τε 3
πρόδρομοι ἵππεῖς καὶ οἱ Παιόνες, ὧν Ἀρέτης καὶ Ἀρίστων

ράταιν τοῦ Ἀλεξάνδρου περιγράφει καὶ ὁ Διοδ. 17, 57.

κ. 12. 1. «ἀμφίστομον» Ἀρ. τεχ. τακτ. ἐστὶ δὲ ἀμφίστομος μὲν φάλαγξ καλεῖται ἢ τοὺς ἡμίσεας τῶν ἐν τοῖς λόχοις ἀνδρῶν ἀπεστραμμένους ἀπὸ σφῶν ἔχουσα ὡς ἀντιπώτους εἶναι. προλεγ. σελ. 62. Curt. 4, 13, 30. ne circumiri possent a multitudine ultimum agmen valida manu cinxerat. — «τῶν ἐπιτεταγμένων» δηλοῖ τοὺς ἄνδρας τῆς δευτέρας γραμμῆς, ἐνθ' τὸ σφῶν δηλοῖ τοὺς ἄνδρας τῆς πρώτης γραμμῆς. — «ἐπιστρέψαντας ἐς τὸ ἔμπαιον» = retrorsum conversi barbaros exciperent. Ἀρρ. τακτ. 21. καὶ εἰ μὲν ἀπλῆ κλίσις ἐς τὰ πλάγια μόνον παράγει τὴν ὄψιν· εἰ δὲ διπλῆ ἢ γίνονται ἀποστρέφει τὴν ὄψιν εἰς τὸ κατόπιν τοῦ ὀπίθου. τοῦτ' εἰ δὲ ἦδη μετὰ τὸ ἀπλῆ καλεῖται.

2.) «ἐς ἐπικαμπὴν» ἰδ. προλεγ.

σ. 62. Διοδ. 17, 57. ἐπ' ἑκατέρου δὲ τοῦ κέρατος ἐπικαμπὴν ἐποίησε τὴν τάξιν, ὅπως μὴ δύνωνται κυκλοῦν οἱ πολέμοι τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν τὴν ὀλιγότητα τῶν Μακεδόνων. — «καταλαμβάνοι» ἐνταῦθα ἀμετάβητος = συμβαίνει, ὡς καὶ ὁ Θουκ. 2, 18, 2. καὶ αὐτῷ φρουρίῳ ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι ὁπότε πόλεμος καταλάθοι. ἐν ᾧ ἐν 5, 7, 2. μεταβατικῶς. — «ἢ ἀναπτύξαι ἢ συγκλείσειεν τὴν φ.» = ἐν περιπτώσει ἢ ἢ ἐπρόκειτο τὴν φάλαγγα νὰ ἀναπτύξωσιν ἢ νὰ συμποικνῶσιν. — «Μακεδόνες τοξόται» σπανιώτατα μνημονεύονται αὐτοὶ διότι συνήθως Κρήτες ἦσαν τοξόται. — «ἀρχαῖοι ξένοι» οἱ παλαιοὶ μισθοφόροι στρατιῶται, ὅτινες ἀπὸ τῶν πρώτων ἐκστρατειῶν ὑπηρετήσαντες αὐτῷ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς νεωστὶ στρατολογηθέντας ὑπὸ Κλέανδρου. 2, 20, 5. καὶ καταλαμβάνει Κλέανδρον τὸν Πυλομοκράτους ἐκ Πελοποννήσου

ἤγοντο. ξυμπάντων δὲ προτεταγμένοι ἦσαν οἱ μισθοφόροι ἵππεις, ὧν Μενίδας ἤρχε. τῆς δὲ βασιλικῆς ἰλης καὶ τῶν ἄλλων ἑταίρων προτεταγμένοι ἦσαν τῶν τε Ἀγριάνων καὶ τῶν τοξοτῶν οἱ ἡμίσεες, καὶ οἱ Βυλάκρου ἀκοντισταί· οὗτοι
 4 κατὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐτετάχατο. Μενίδα δὲ καὶ τοῖς ἄμρ' αὐτὸν παρήγγελο, εἰ περιππεύειεν οἱ πολέμιοι τὸ κέρως σφῶν ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας, τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως οὕτως ἐτέτακτο Ἀλεξάνδρῳ· κατὰ δὲ τὸ εὐώνυμον ἐς ἐπικαμπὴν οἱ τε Θραῖκες ἐτετάχατο, ὧν ἦγετο Σιτάλικης, καὶ ἐπὶ τούτοις οἱ ξύμμαχοι ἵππεις, ὧν ἤρχε Κοίρανος, ἐπὶ δὲ οἱ Ὀδρύται ἵππεις, ὧν ἦγετο Ἀγάθων
 5 ὁ Τυρίμια. ξυμπάντων δὲ ταύτῃ προετάχθη ἡ ξενικὴ ἵππος ἢ τῶν μισθοφόρων, ὧν Ἀνδρόμαχος ὁ Ἰέρωνος ἤρχεν. ἐπὶ δὲ τοῖς σκευοφόροις οἱ ἀπὸ Θρακῆς πεζοὶ ἐς φυλακὴν ἐτάχθησαν. ἢ πάντα δὲ στρατιὰ Ἀλεξάνδρου ἵππεις μὲν ἐς ἑπτακισχιλίους, πεζοὶ δὲ ἄμρ' τὰς τέσσαρας μυριάδας.

13 Ὡς δὲ οὐοῦ ἤδη τὰ στρατόπεδα ἐρίγγετο, ὦρθη Δαρειός τε καὶ οἱ ἄμρ' αὐτόν, οἱ τε μηλοφόροι Πέρσαι καὶ Ἴνδοι καὶ Ἀλβανοὶ καὶ Κἄρες οἱ ἀνάσπαστοι καὶ οἱ Μάρδοι τοξῶται κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον τεταγμένοι καὶ τὴν ἰλὴν τὴν βασιλικὴν. ἤγε δὲ ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ Ἀλέξανδρος μάλλον καὶ οἱ Πέρσαι ἀντιπαρήγον, ὑπερβαλαγγοῦντες πολὺ ἐπὶ

ἦγοντα καὶ ζῦν αὐτῇ μισθοφόρους Ἕλληνας ἐς τετρακισχιλίους.

4.) ἀκατὰ» τοπικῶς = ἀντικρῦ. — «ἐς πλαγίους ἐμβάλλειν αὐτοὺς ἐπικάμψαντας» = νὰ προσβάλλωσι τούτους διὰ κλισίως τινος ἀπὸ τῆς πλευρᾶς. 2, 11, 4. ὑπεουαλαγγήσαντες ἐς τὰ πλάγια ἐμβεθληκότες ἤδη ἔκοπτον τοὺς ξένους. — «Ὀδρύται» ἀνδρείοτατος λαὸς τῆς Θρακῆς οὐκὼν παρὰ τὸν Ἀρτίσκον παρατόταμον τοῦ Ἑβρου καὶ τὴν μεγάλην ὑπ' αὐτοῦ διαρρευομένην πεδιάδα ἔνθα ἐτρέφετο τὸ ἀριστον ἵππικὸν αὐτῶν ἤδη ὁ Φίλιππος εἶχε καθυποτάξει αὐτούς. — «ἐπὶ τοῖς σκευοφόροις» καὶ αἰγμυκῶτοις ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Περσίας.

κ. 13. 4.) «κατ' αὐτόν Ἀλέξανδρον» = ἀντικρῦ τῆς δεξιᾶς πτέρυ-

γος τῶν Μακεδόνων ὀδηγουμένης ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦν τὸ κέντρον τοῦ Δαρειοῦ, ὥστε ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ τῶν Περσῶν ὑπερεῖχε πολὺ τὴν γοαμυκὴν τῶν Μακεδόνων καὶ ἠπέλει ὑπερβαλάγγησιν. — «ἤγεν» ὁ Ἀλέξανδρος ὠδήγησε τὸν στρατὸν του μάλλον πρὸς τὰ δεξιὰ, ἦτοι διέταξε τὴν δεξιὰν πτέρυγάν του ἐν πλαγίᾳ τάξει μάχης ἤμισυ πρὸς τὰ δεξιὰ νὰ προχωρήσῃ (ἐπὶ τὸ δεξιὸν τὸ αὐτοῦ μάλλον) ἵνα ἐπιτύχῃ ἀνωμάλου ἐδάφους ἐφ' ᾧ τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα τῶν Περσῶν θὰ ἦσαν ἄχρηστα. Curt. 4, 56, 4. agmen obliquum incedere jubet. Διοδ. 17, 57. λοκὴν τὴν τάξιν ποιούμενος. «ἀντιπαρήγον» ἢ μὲν ἀντὶ τὸ ἐξ ἀντιθέτου μέρους ἢ δὲ παρὰ τὸ πλησίον καὶ τὴν ἐκ παραλλήλου κίνησιν δηλοῖ. ὁ

τῶν τρωῶν εὐωνύμου. ἤδη τε οἱ τῶν Σκυθῶν ἵππεις παριππεύ- 2
 οντες ἤπτοντο τῶν προτεταγμένων τῆς Ἀλεξάνδρου τάξεως
 καὶ Ἀλέξανδρος ἐτι θυμῶς ἤγεν ἐπὶ δόρυ, καὶ ἐγγύς ἦν τοῦ ἐ-
 ξαλλάσσειν τὸν ὠδοπεποιημένον πρὸς τῶν Περσῶν γῶρον. ἔνθα
 δὴ δαίτας Δαρείος μὴ προχωρησάντων ἐς τὰ οὐχ ὀμαλὰ τῶν
 Μακεδόνων ἀχρεῖά σφισι γένηται τὰ ἄρματα, κελεύει τοὺς
 προτεταγμένους τοῦ εὐωνύμου περιππεύειν τὸ κέρασ τὸ δε-
 ξιόν, ἢ Ἀλέξανδρος ἤγε, τοῦ μηκέτι προσωτέρω αὐτοὺς ἐξά-
 γειν τὸ κέρασ. τούτου δὲ γενομένου Ἀλέξανδρος ἐμβάλλειν 3
 κελεύει ἐς αὐτοὺς τοὺς μισθοφόρους ἵππείας ὧν ἠγεῖτο Μενί-
 θας. ἀντεκτραχόμεντες δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ τε Σκύθαι ἵππεις καὶ
 τῶν Βακτριῶν οἱ ξυντεταγμένοι τοῖς Σκύθαις τρέπουσιν ὀλί-
 γας ὄντας πολλῶ πλείονες. Ἀλέξανδρος δὲ τοὺς περὶ Ἀρί-
 στωνα τε, τοὺς Παίονας, καὶ τοὺς ξένους ἐμβάλλειν τοῖς Σκύ-
 θαις ἐκέλευσε· καὶ ἐγκλίνουσιν οἱ βάρβαροι. Βάκτριοι δὲ οἱ 4
 ἄλλοι πελάσαντες τοῖς Παίσι τε καὶ ξένοις τοὺς τε σφῶν
 φεύγοντας ἤδη ἀνέστρεψαν ἐς τὴν μάχην καὶ τὴν ἵππομα-
 χίαν ξυστήναι ἐποίησαν. καὶ ἔπιπτον μὲν πλείονες τῶν Ἀλε-
 ξάνδρου, τῶν τε πλήθει τῶν βαρβάρων βιαζόμενοι καὶ ὅτι αὐ-
 τοὶ τε οἱ Σκύθαι καὶ οἱ ἵπποι αὐτοῖς ἀκριβέστερον ἐς φυλακὴν
 πεπραχμένοι ἦσαν. ἀλλὰ καὶ ὡς τάς τε προσβολὰς αὐτῶν
 ἐδέχοντο οἱ Μακεδόνες καὶ βίᾳ κατ' ἴλας προσπίπτοντες ἐξώ-
 θουν ἐκ τῆς τάξεως.

ὁ Δαρείος ἀπήντησεν εἰς τὴν κίνησιν
 τῆς δαΐτας μακεδονικῆς πτέρυγος
 οὕτως ἐπειδὴ διέταξε τὴν ἀριστερὰν
 πτέρυγάν του παραλλήλως (παρὰ) τῇ
 ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου ληρθείσῃ διευ-
 θύνει πορείας ἡμισυ πρὸς ἀριστερὰ
 νὰ διευθυνθῇ Curt. 4, 15. Dareus
 quoque eodem suum obvertit. —
 «ὕπερφαλαγροῦντες» ἴδε προλεγόμ.
 σ. 62.

2.) «ἤπτοντο» = ἐπετίθεντο,
 προσάγγιζον. — ἐπὶ δόρυ = πρὸς τὰ
 δεξιὰ προλεγ. σ. 60. — «τοῦ ἐξαλ-
 λάσσειν» = τοῦ ἀποχωρεῖν, ἀπομα-
 κρύνεσθαι ἀπὸ τοῦ τόπου ὄν. — ὠδο-
 πεποιημένον ἴδ. 8, 7. καὶ γὰρ ὅτι
 ἀνώμαλα αὐτοῦ ἐς ἵππασίαν, ταῦτα
 δὲ ἐκ πολλοῦ οἱ Πέρσαι τοῖς τε

ἄρμασιν ἐπελαύνειν εὐπειτῇ πε-
 ποιήκασαν καὶ τῇ ἵππῳ ἵππασίμα.
 μετὰ διπλῆς δὲ αὐτίσεως ὡς 4, 26,
 4. ἢ ὠδοπεποιήκασαν.

3.) «ἐγκλίνουσιν» = φεύγουσι
 4) «σφῶν» (αὐτῶν) = ἐαυτῶν.
 — «ἐποίησαν ξυστήναι τὴν ἵππομα-
 χίαν» = διενήργησαν ὥστε νὰ συγ-
 κροτηθῇ ἡ ἵππομαχία. τὸ ξυστήναι
 εἴρηται ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀντικρῶ ἴστα-
 σθαι τῶν διαμαχόμενων. Θου. 4,
 45. πόλεμος οὐδεὶς ἑνέστη. — «πε-
 πραχμένοι» ἵπποι καὶ ἵππεις ἦσαν
 διὰ σιδηρῶν φολεῶσων θωράκων
 πεφυλαγμένοι. Curt. 4, 9, 3. equi-
 tibus equisque tegumenta erant ex
 ferreis laminis serie inter se conne-
 xis. — «κατ' ἴλας» = ἰλαδόν, turma-

- 5 Καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἄρματα τὰ δρεπανηφόρα ἐφῆκαν οἱ βάρβαροι κατ' αὐτὸν Ἀλέξανδρον, ὡς ἀναταράζοντες αὐτῷ τὴν φάλαγγα. καὶ ταύτῃ μάλιστα ἐφεύσθησαν· τὰ μὲν γὰρ εὐθὺς ὡς προσεφέρετο κατήκοντισαν οἱ τε Ἀγριάνες καὶ οἱ ξὺν Βαλάκῳ ἀκοντισταὶ οἱ προτεταγμένοι τῆς ἵππου τῶν ἐταίρων· τὰ δὲ τῶν ρυτήρων ἀντιλαμβανόμενοι τοὺς τε ἀναβάτας κα-
- 6 τίσπων καὶ τοὺς ἵππους περιστάμενοι ἔκοπτον. ἔστι δὲ ἅ καὶ διεξέπεσε διὰ τῶν τάξεων· διέσχον γὰρ, ὡσπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, ἵνα προσέπιπτε τὰ ἄρματα· καὶ ταύτῃ μάλιστα ξυνέβη αὐτὰ τε σῶα καὶ οἷς ἐπηλάθῃ ἀβλαβεῖς διελθεῖν· ἀλλὰ καὶ τούτων οἱ τε ἱπποκόμοι τῆς Ἀλεξάνδρου στρατιάς καὶ οἱ ὑπασπισταὶ οἱ βασιλικοὶ ἐκράτησαν.
- 14 Ὡς δὲ Δαρεῖος ἐπῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα πᾶσαν, ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος Ἀρέτην μὲν κελεύει ἐμβαλεῖν τοῖς περιππεύουσι τὸ κέρας σφῶν τὸ δεξιὸν ὡς ἐς κύκλωσιν· αὐτὸς δὲ τῶς μὲν 2 ἐπὶ κέρως τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἦγε· τῶν δὲ ἐκβοηθήσαντων ἱππέων τοῖς κυκλουμένοις τὸ κέρας τὸ δεξιὸν παραρρηξάντων τε τῆς πρώτης φάλαγγος τῶν βαρβάρων, ἐπιστρέψας κατὰ τὸ

ἴμῃ, ὅταν ἡ μία ἴλη ἢ τεταγμένη ὀπισθεν τῆς ἄλλης, ὡς 15, 2 ἢ κατὰ μετ' αἰτίας. ἔχει διανεμητικὴν σημασίαν τὸ ἀντίθετόν ἐστιν ἐπὶ μετ' ὧν ποῦ = ἐν τῇ γραμμῇ, κατὰ σειράν.

5. «ταύτῃ» = ἐνταῦθα. — «κατήκοντισαν» τοὺς ἵππους δηλονότι τὰ ἀποτελέσματα τῶν δρεπανηφόρων τούτων ἄρμάτων φεβρωτέρως παρεπιπῶσιν ὁ Curt. 4, 57, 16. καὶ Διοδ. 17, 58. τῶν δὲ ἄλλων προσπεσόντων τῇ φάλαγγι καὶ τῶν Μακεδόνων ποσούτων ἀξίολογα διαστήματα, διὰ τούτων φερόμενα τὰ μὲν συνηκοντίσθη, τὰ δὲ διεξέπεσαν, ἕνα δὲ τῇ βίᾳ τῆς ῥύμης φερόμενα καὶ καὶ ταῖς τῶν σιδήρων ἀκμαῖς ἐνεργῶς χρώμενα πολλὰς καὶ ποικίλας διαθίσεις θανάτων ἀπειργάζετο. ταύτη γὰρ ἦν ἡ οὐδύτης καὶ βία τῶν κεχάλευμένων πρὸς ἀπώλειαν ὀπίλων ὡστε πολλῶν μὲν βραχίονας οὖν αὐταῖς ταῖς ἀσπίσιν ἀποκόπτεσθαι, οὐκ ἄλλ' ὡς δὲ τραχιλοῦς πα-

ρασύρεσθαι καὶ τὰς κεφαλὰς πίπτειν ἐπὶ τὴν γῆν, βλεπόντων ἔτι τῶν ὀμμάτων καὶ τῆς τοῦ προσώπου διαθέσεως διαφυλαττομένης.

6. «διεξέπεσε» τὸ σημαίνοντον ἀμφοτέρων τῶν προθίσεων τηρεῖται. — «διέσχον» ἐν ὁμοίᾳ σημασίᾳ ἐστὶν ἐν 1, 1, 8. διαχωρήσαι καὶ διαστῆναι. — «ταύτῃ» = τούτου ἕνεκα οὕτω καὶ παρὰ τὰ Κούναξα 101 π. Χ. οὐδεμίαν βλάβην ἐπρόξενησαν τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα τοῦ Ἀρταξέρξου. E. K. Ἀν. 1, 8, 10—20.

κ. 14. 1. «τοῖς περιππεύουσι» ἴδ. Liv. 31, 21. circuire a cornibus et amplecti hostium aciem quod multitudine adversus paucos facile videbatur, conati sunt. — «τῶς» = ἐπὶ τινι μὲν γρόνον. — «ἐπὶ κέρως» ἴδ. προλεγ. σ. 61.

2. «τῶν ἐκβοηθήσαντων ἱππέων» ἐννοεῖται τὸ μέρος τοῦ Περσ. ἱππικοῦ, ὅπερ ἀπεστάλη πρὸς βοήθειαν τῶν πρὸς περικύκλωσιν τοῦ Ἀλ. τὸ πρῶτον ἀποσταλέντων.

διέχον, καὶ ὡς περ ἔμβολον ποιήσας τῆς τε ἵππου τῆς ἐταιρικῆς καὶ τῆς φάλαγγος τῆς ταύτη τεταγμένης, ἦγε δρόμον τε καὶ ἀλαλαγμῶ ὡς ἐπὶ αὐτὸν Δαρεῖον. καὶ χρόνον μὲν τινα 3
ὀλίγον ἐν χειρὶν ἢ μάχῃ ἐγένετο· ὡς δὲ οἱ τε ἵππεις οἱ ἀμφὶ Ἀλέξανδρον καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος εὐρώστως ἐνέκειντο ὠθισμοῖς τε χρώμενοι καὶ τοῖς ξυττοῖς τὰ πρόσωπα τῶν Περσῶν κόπτοντες, ἢ τε φάλαγξ ἢ Μακεδονικὴ πυκνὴ καὶ ταῖς σαρίτταις πεφρικυῖα ἐμβέβληκει ἤδη αὐτοῖς, καὶ πάντα ὁμοῦ τὰ δεινὰ καὶ πάλαι ἤδη φοβερῶ ὄντι Δαρεῖω ἐφαίνετο, πρῶτος αὐτὸς ἐπιστρέφας ἔφρευγεν· ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ περιπεύοντες τῶν Περσῶν τὸ κέρασ ἐμβαλόντων ἐς αὐτοὺς εὐρώστως τῶν περὶ Ἀρέτην.

Ταύτη μὲν δὴ τῶν Περσῶν φυγὴ καρτερὰ ἦν, καὶ οἱ Μακεδόνες ἐφεπόμενοι ἐφόνευον τοὺς φεύγοντας. οἱ δὲ ἀμφὶ Σιμμίαν καὶ ἢ τούτου τάξις οὐκέτι συνεξορμηθῆται Ἀλεξάνδρῳ δυνατοὶ ἐγένοντο ἐς τὴν δίοωξιν, ἀλλ' ἐπιστήσαντες τὴν φάλαγγα αὐτοῦ ἠγωνίζοντο, ὅτι τὸ εὐώνυμον τῶν Μακεδόνων πονεῖσθαι ἠγγέλλετο. καὶ ταύτη παραρραγείτης αὐτοῖς τῆς τάξεως, 5

ὄρα 13, 2. « ὁ Δαρεῖος κελεύει τοὺς προτεταγμένους τοῦ εὐώνυμου περιπεύειν τὸ κέρασ τὸ δεξιὸν ἢ Ἀλέξανδρος ἦγεν ». οὕτω δ' ἐγένετο ἐν ῥῆγμα (διέχον) εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν βαρβάρων εἰς ὃ ἀμέσως εἰσέλασεν ὁ Ἄλ. — « ἔμβολον » ὡς 1, 15, 7. περὶ τῆς σφηνοειδοῦς παρατάξεως τῆς μάχης. ὄρα προλεγ. σ. 62.

3. « ὠθισμοῖς » δηλοῖ τὰς ἐπανελημμένας προσβολὰς τοῦ ἐμβόλου δι' ὧν ἔπρεπεν οἱ φάλαγγες τῶν πολεμίων νὰ διαρρήχθωσιν ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἐπιτιθεμένου ἵππου. — « πεφρικυῖα » horrida Ὁμ. Ἰλ. Δ. 282. δι' ἰονέσπόμενον πυκνὰ κίνοντο φάλαγγες κυάναι, σάκεσιν τε καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι. Liv. 44, 51. phalangis infertae et intentis horrendis hastis intolerabiles vires sunt. Ἄρρ. τακτ. 16. ταῖς δὲ δὴ ἐμῶλοισι τάξεσι Σκυθίας κεχρηθῆναι μάλιστα ἀκούομεν καὶ Θράκας ἀπὸ Σκυθῶν μαθόντας. Φίλιππος δὲ ὁ Μακεδὼν καὶ Μακεδό-

νας ταύτη τῇ τάξει χρῆσθαι ἐπήσκησι. ὠφελίμος δὲ καὶ αὕτη δοκεῖ ἢ τάξις, ὅτι ἐν κύκλῳ οἱ ἠγεμόνες τεταγμένοι εἰσὶ καὶ τὸ μέτωπον ἐς ὅς) ἀπολήγον, εὐπετῶς πᾶσαν τάξιν πολεμίαν διακόπτειν παρέχει. — « τὰ δεινὰ » = πάντα τὰ εἶδη τῶν δεινῶν. II). Ἄλ. 33. Δαρεῖος δὲ τῶν δεινῶν ἀπάντων ἐν ὀφθαλμοῖς ὄντων ἔφρευγεν. ὡς ἐν Ἰσῶ οὕτω καὶ παρὰ τὰ Ἀρβήλα ἢ δειλία τοῦ Δαρεῖου ἦν ἢ αἰτία τῆς ἤττης. ὁ Διοδ. 17, 60. ὁμοῦ διαφόρως ἐκτίθησι τὰ πράγματα. — « ἐφοβήθησαν » = ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. — « τὸ κέρασ τοῦ Ἀλεξάνδρου ».

4. « οὐκέτι δυνατοὶ » = ἄν ἤρβυναντο νὰ ἐπακολουθήσῃ τὸν Ἀλέξανδρον εἰς τὴν περαιτέρω δίοωξιν. — « αὐτοῦ » = ἐκεῖ, μέχρι τοῦ μέρους ἐκείνου ὅπου ἐστάθησαν. — « ὅτι » = διότι.

5. « ταύτη—διέχον » τὸ χάσμα ὅπερ διὰ τῆς πρὸς τὰ πρόσω πορείας τοῦ Σιμμίου μεταξὺ τῆς δεξιᾶς καὶ

κατὰ τὸ διέχον διεκπαίουσι τῶν τε Ἰνδῶν τινες καὶ τῆς Περσικῆς ἵππου ὡς ἐπὶ τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων· καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖ καρτερόν ἐγίγνετο. Οἱ τε γὰρ Πέρσαι θρασέως ἐνέκειντο ἀνόπλοις τοῖς πολλοῖς καὶ οὐ προσδοκῆσασιν ἐπὶ σφᾶς διεκπεσεῖσθαι τινὰς διακόψαντας διπλῆν τὴν φάλαγγα, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι ἐμβαλλόντων τῶν Περσῶν ζυνεπέ-
 6 θεντο καὶ αὐτοῖς τοῖς Μακεδόσιν ἐν τῷ ἔργῳ. τῶν δὲ ἐπιτεταγμένων τῇ πρώτῃ φάλαγγι οἱ ἡγεμόνες ὀξέως, μαθόντες τὸ γινόμενον, μεταβαλόντες, ἤπερ παρήγγελτο αὐτοῖς, τὴν τάξιν ἐπιγίγνονται κατὰ νότου τοῖς Πέρσαις, καὶ πολλοὺς μὲν αὐτῶν αὐτοῦ ἀμφὶ τοῖς σκευοφόροις ζυνεχομένους ἀπέκτειναν· οἱ δὲ αὐτῶν ἐγκλίναντες ἔρευγον. οἱ δ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως τῶν Περσῶν, οὐπω τῆς φυγῆς τοῦ Δαρείου ἤσθημένοι, περιππεύσαντες τὸ Ἀλεξάνδρου εὐώνυμον κατὰ κέρας τοῖς ἀμφὶ τὸν Παρμενίωνα ἐνέβαλον.

15 Καὶ ἐν τούτῳ ἀμφιβόλων τὰ πρῶτα γιγνομένων τῶν Μακεδόνων, πέμπει Παρμενίων παρ' Ἀλεξάνδρῳ σπουδῆ ἀγγελοῦντα ὅτι ἐν ἀγῶνι ζυνεχεται τὸ κατὰ σφᾶς καὶ βοηθεῖν δεῖ. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλη Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ μὲν διώκειν ἐτι ἀπετράπετο, ἐπιστρέψας δὲ σὺν τῇ ἵππῳ τῶν ἐταίρων ὡς ἐπὶ τὸ δεξιὸν τῶν βαρβάρων ἤγε δρόμῳ. καὶ πρῶτα μὲν τοῖς φεύγουσι τῶν πολεμίων ἵππευσι, τοῖς τε Παρθυαίοις καὶ τῶν Ἰνδῶν

ἀρεστερᾶς πτέρυγος προέκυψε. — ἐδιεκπαίουσι = ἀμεταβ. = διεκπίπτουσι, διασίσαντες διαπερῶσι. — «διπλῆν» ἰδ. 12, 1. — «οἱ αἰχμάλωτοι» Διοδ. 17, 59. «τῶν αἰχμαλώτων τινὲς ἀρπάσαντες ὅπλα συνήργουν τοῖς Σκύθαις καὶ διήραπον τὰς ἀποσκευάς. βοηθῆν καὶ ταραχῆν διὰ τὸ παράδοξον καθ' ὅλην τὴν παρεμβολήν. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι τῶν αἰχμαλωτιδῶν πρὸς τοὺς βαρβάρους ἀπεχώρουν. ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Δαρείου Σισύγαμβις παρακαλουσῶν αὐτὴν τῶν αἰχμαλωτιδῶν οὐ προσέειπεν».

— 6. «τῶν ἐπιτεταγμένων» ἰδ. κ. 12. 1. — «μεταβαλόντες» ὁ ἀνωτέρω 12, 1. εἶπεν ἐπιστρέφειν ἐς τὸ ἔμπαλι ν. — «ἀμφὶ τοῖς» = περὶ τᾶ.

κ. 15, 1. «καὶ ἐν τούτῳ» (τῷ χρόνῳ) = interea. — «ἀμφιβόλων» = ἀμφοτέρωθεν βαλλομένων. 18, 8. καὶ 2, 23, 3. «οἱ δὲ πολεμιοὶ πάντοθεν ἀμφιβολοὶ γιγνομένοι». — «ἐν ἀγῶνι» = στενοχωρία. — «τὸ κατὰ σφᾶς» (κέρως), ὡς 9, 6. τοὺς κατὰ σφᾶς. — «ἐτι» = περαιτέρω. — «τοῖς φεύγουσι» κατὰ τὸν Διοδ. 17, 60. ὁ Παρμενίων εἶχε καταβάλει τοὺς Πέρσας πρὶν φθάσει αὐτῷ ἡ βοήθεια τοῦ Ἀλεξάνδρου. αὐτὸ δὲ Παρμε. ταῖς τῶν Θετταλῶν ἴλασι χρώμενος ἐμπειρότατα καὶ πολλοὺς καταβαλὼν μόγις ἐτρέφατο τοὺς βαρβάρους, μάλιστα καταπλεγέντας τῇ κατὰ τὸν Δαρεῖον φυγῇ.

ἔστιν οἷς καὶ Πέρσαις τοῖς πλείστοις καὶ κρατίστοις ἐμβάλλει.
καὶ ἵππομαχίᾳ αὐτῆ καρτερωτάτῃ τοῦ παντός ἔργου ξυνέστη. 2
ἔς βάθος τε γάρ, οἷα δὴ Ἰλαδὸν τεταγμένοι, ἀνέστρεφον οἱ
βαρβάροι καὶ ἀντιμέτωποι τοῖς ἄμφ' Ἀλέξανδρον ζυμπετόντες
οὔτε ἀκοντισμῶ ἔτι οὔτ' ἐξελιγμοῖς τῶν ἵππων, ἤπερ ἵππομα-
χίας δίκῃ, ἐχρῶντο, ἀλλὰ διεκπαίεται πᾶς τις τὸ καθ' αὐτόν,
ὡς μόνῃν ταύτην σωτηρίαν σφίτιν οὔσαν ἐπειγόμενοι, ἐκο-
πτόν τε καὶ ἐκόπτοντο ἀφειδίως, οἷα δὴ οὐχ ὑπὲρ νίκης ἀλλο-
τρίας ἔτι, ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας οἰκείας ἀγωνιζόμενοι. καὶ ἐν-
ταῦθα πίπτουσι μὲν ἄμφι ἐξήκοντα τῶν ἑταίρων τοῦ Ἀλε-
ξάνδρου, καὶ τιτρώσκεται Ἑραιτίων τε αὐτὸς καὶ Κοῖνος
καὶ Μενίδας· ἀλλ' ἐκράτησε καὶ τούτων Ἀλέξανδρος.

Καὶ τούτων μὲν ὅσι διεξέπετον διὰ τῶν ἄμφ' Ἀλέξανδρον 3
ἔφευγον ἀνά κράτος· Ἀλέξανδρος δὲ ἐγγύς ἦν προσμύξαι ἤδη
τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν πολεμίων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Θεσσαλοὶ
ἵππεῖς λαμπρῶς ἀγωνισάμενοι οὐχ ὑπελείποντο Ἀλέξανδρῳ
τοῦ ἔργου· ἀλλὰ γὰρ ἔφευγον ἤδη οἱ ἀπὸ τοῦ δεξιῷ κέρως τῶν
βαρβάρων, ὅποτε Ἀλέξανδρος αὐτοῖς ξυνέμιξεν, ὥστε ἀποτρα-
πόμενος Ἀλέξανδρος ἐς τὸ διώκειν αὐτοὺς Δαρκεῖον ἐξώρμησε·
καὶ ἐδίωξεν ἔστε φάος ἦν· καὶ οἱ ἄμφι Παρμενίωνα τὸ καθ' 4
αὐτοὺς διώκοντες εἶποντο. ἀλλὰ Ἀλέξανδρος μὲν διαβάς τὸν

2. «αὐτῆ — ξυνέστη — ἵππομα-
χία καρτερωτάτῃ» κατηγ. — «ἔς
βάθος» (τεταγμένοι). περὶ τοῦ τρό-
που τούτου τῆς παρατάξεως ἴδε 4,
2, 4. — «Ἰλαδὸν» = κατὰ Ἰλας — tur-
matim. — «ἀνέστρεφον» ἀμεταθ. =
ἔστρεφον ἑαυτοὺς ὀπίσω. se conver-
terunt. — «ἐξελιγμοῖς» = διὰ περι-
στορῶν καὶ ἀναπτύξεων. Ἄρ. τακτ.
27. καὶ 39. «ἐπειδὴν ἐπελαύνουσιν
ἤδη τὸ ὑπολειφθὲν ὑπὸ τὸν θυρεὸν
ἐγκλίναντες ὀλίγον τὴν κεφαλὴν καὶ
τὴν δεξιὰν πλευρὰν ὡς ἀνυστόν, πε-
ριελίξαντες εἰς τοῦπίσω σφῶν
ἐξήκοντισαν. ἰδίως ἐξελιγμοῖς εἴ-
ρηται ἐπὶ τῶν κινήσεων ἄς στρατὸς
τις ποιεῖ ἵνα λάβῃ θέσιν τινὰ ἀναλό-
γως τῶν περιστάσεων κατὰ τοῦ πο-
λεμίου, τὸ παρὰ τοῖς Γάλλοις κα-
λούμενον contre marche. — «ἥπερ
[ἔστι] δίκῃ ἵππομαχίας» = ἐν τρόπῳ

συνήθως γίνεται ἡ ἵππομαχία. —
equestris proelii more. Ὅμ. Ὀδ. 691.
ἢ τ' ἐστὶ δίκῃ θεῶν βασιλείων. —
«ἀλλὰ πᾶς τις ἐπειγόμενος διεκπαί-
σαι τὸ καθ' ἑαυτόν» = ἀλλ' ἐπεζήτησε
ἕκαστος πᾶν ὅτι ὑπῆρχεν ἀντικρύ
του καὶ πρὸ τῶν ποδῶν του. (τὸ κα-
θ' ἑαυτόν) νὰ διαπεράσῃ, θεωροῦν-
τες ὅτι μόνον τοῦτο τὸ μέσον σωτη-
ρίας δι' ἑαυτοὺς ὑπῆρχε. — «νίκης
ἀλλοτρίας» ἐννοεῖ τοῦ βασιλέως εἰς ἡν
ἕκαστος οὐδὲν συμφέρον εἶχε. — «τι-
τρώσκεται». Curt. 4, 46, 32. He-
phaestionis brachium hasta ictum est,
Perdiccas et Coenus et Menidas Sa-
gittis prope occisi.

3. «ἀνά κράτος» ἐπιρρημ. = ἐν
σπουδῇ, ταχέως. — «ὑπελείποντο τοῦ
ἔργου» ἴδε 2, 10, 6. τῆς Ἀλεξ. εὐ-
πραχίας μὴ λειπθῆναι.

4. «τὸ καθ' αὐτοῦ» κυρίως ἔχει

ποταμὸν τὸν Λύκον κατεστρατοπέδευεν αὐτοῦ, ὡς ἀναπαύ-
σαι ὀλίγον τοὺς τε ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους· Παρμενίων δὲ
τό τε στρατόπεδον τῶν βαρβάρων εἶλε καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ
τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰς καμήλους.

5 Ἀλέξανδρος δὲ ἀναπαύσας τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἵππείας ἔσπε
ἐπὶ μέσας νύκτας προὔγῳρει αὐθις κατὰ σπουδὴν ἐπ' Ἀρβή-
λα, ὡς Δαρεῖόν τε αἰρήσων ἐκεῖ καὶ τὰ χρήματα καὶ τὴν
ἄλλην κατασκευὴν τὴν βασιλικὴν καὶ ἀφίκετο ἐς Ἀρβήλα
τῇ ὑπεραιᾷ, διώσας τοὺς πάντας ἐκ τῆς μάχης σταδίους μάλ-
ιστα ἐς ἑξακοσίους. καὶ Δαρεῖόν μὲν οὐ καταλαμβάνει ἐν
Ἀρβήλοισι, ἀλλὰ ἐρευσεν οὐδὲν τι ἐλινύσας Δαρεῖος· τὰ χρή-
ματα δὲ ἐγκατελήφθη καὶ ἡ κατασκευὴ πάντα, καὶ τὸ ἄρμα
τὸ Δαρείου αὐθις ἐγκατελήφθη καὶ ἡ ἄσπις αὐθις καὶ τὰ
τόξα ἑάλω.

6 Ἀποθανόντων δὲ τῶν ἄμφ' Ἀλέξανδρον ἄνδρες μὲν ἐς ἑκατὸν
μάλιστα, ἵπποι δὲ ἕκ τε τῶν τραυμάτων καὶ τῆς κακοπαθείας
τῆς ἐν τῇ διώξει ὑπὲρ τοὺς χιλίους, καὶ τούτων τῆς ἐταιρικῆς
ἵππου σχεδὸν τι οἱ ἡμίσεις. τῶν βαρβάρων δὲ νεκρῶν μὲν ἐ-
λέγοντο ἐς τριάκοντα μυριάδας, ἑάλωσαν δὲ πολλῶν πλείονες
τῶν ἀποθανόντων καὶ οἱ ἐλέφαντες καὶ τῶν ἁρμάτων ὅσα
μὴ κατεκόπη ἐν τῇ μάχῃ

τοπικὴν σημασίαν = τοὺς ἀντικρὺ
αὐτῶν ἵσταμένους ὡς 2. τὸ καθ' αὐ-
τόν. 5, 17, 2. ἐπιτίθεται τοῖς καθ' ἑ-
αυτόν. 3. Ἄν. 4, 8, 21. Κῆρος δ' ὁ-
ρῶν τοὺς Ἑλληνας νικῶντας τὸ καθ'
ἑαυτοῦς. — «τὸν Λύκον» ὄν ὁ 3.
Κ. Ἄν. 2, 5, 4. καλεῖ Ζαπάταν.
μετὰ ταῦτα ἀφικνῶνται ἐπὶ τὸν Ζα-
πάταν ποταμὸν τὸ εὖρος τεττάρων
πλῆθρων. ἐκ τοῦ συριακοῦ Ζάβα =
λύκος. πηγάζει ἐκ τῶν πρὸς Β. ὀρέων
τῆς Ἀρμενίας καὶ εἰσβάλλει εἰς τὸν
Τίγρην 6 ὥρας μακρὰν τῶν Ἀρβή-
λων. νῦν καλεῖται Ζάβ ἀλά.

5. «τοὺς πάντας» = ἐν ὅλοις,
καθόλου. 1, 11, 5. καὶ 2, 13, 1. —
«ἐκ τῆς μάχης» ἢ ἐκ ὡς ἐν Λατ.
ἢ ex bello τὴν ἄμεσον χρονικὴν
ἀκολουθίαν = μετὰ τὴν μάχην. καὶ
16, 4. εὐθὺς ἐκ μάχης. — «ἐλινύ-
σας» τὸ ἐλινύω = διαλείπω, ἀνα-
παύομαι. ἰδὸν ἔστι μάλιστα τῶν

Ἡροδ. 8, 74. ἐλίνυσον οὐδένα χρόνον
οὔτε νυκτὸς οὔτε ἡμέρας. — «χρή-
ματα» ὁ Διοδ. 17, 64. λέγει ἀργυ-
ρίου τάλαντα τρισχίλια. ὁ δὲ Curt.
5, 4, 10. traduntur Arbela regia
supellectile ditique gaza repleta;
quatuor milia talentum fuere, prae-
terea pretiosae vestes totius exerci-
tus oribus in illam sedem congestis.
— αὐθις» ὡς πρότερον ἐν Ἰσοῦ.

6. «ἐς ἑκατόν» ὁ ἀριθμὸς οὗτος
φαίνεται πάνυ μικρὸς. Curt. 4, 16,
26. minus quam trecenti desiderati
sunt. ὁ Διοδ. 17, 64. εἰς πεντακο-
σίους. — «τριάκοντα μυριάδας» μυ-
θώδης ἀπέμπερ ὁ ἀριθμὸς ὁ μὲν
Curt.» ἔχει 40, 000 milia XL. ὁ δὲ
Διοδ. ἔτι μυθώδιστον λέγει πλείους
τῶν ἐννέα μυριάδων. περὶ τῶν ἀριθ-
μῶν τούτων καὶ φημι κάπως ἰδι-
οῦς ἔχω τί φῶ.

Τούτο τὸ τέλος τῆ μάχης ταύτης ἐγένετο ἐπὶ ἄρχοντας Ἀθηναίους Ἀριστοφάνους μηγὸς Πυρρανεψιδῶνος· καὶ Ἀριστάνδρῳ ξυμβῆθι ἢ μαντεία ἐν τῷ αὐτῷ μηνί ἐν ὅτῳ ἢ σελήνῃ ἐκλιπῆς ἐφάνη, τὴν τε μάχην Ἀλεξάνδρῳ καὶ τὴν νίκην γενέσθαι.

Δαρεῖος μὲν δὴ εὐθὺς ἐκ τῆς μάχης παρὰ τὰ ὄρη τὰ Ἀρμενίων ἤλαυνεν ἐπὶ Μηδίας, καὶ ζὺν αὐτῷ εἴτε Βάκτριαι ἱππεῖς, ὡς τότε ἐν τῇ μάχῃ ξυνετάχθησαν, ἔφευγον καὶ Περσῶν εἴτε συγγενεῖς οἱ βασιλέως καὶ τῶν μηλοφόρων καλουμένων οὐ πολλοί. προσεγένοντο δὲ αὐτῷ κατὰ τὴν φυγὴν καὶ τῶν μισθοφόρων ξένων ἐς διςχιλίους, οὓς Πάρων τε ὁ Φωκεὺς καὶ Γλαῦκος ὁ Αἰτωλὸς ἤγον. ταύτη δὲ αὐτῷ ἢ φυγῇ ἐπὶ Μηδίας ἐγένετο ὅτι ἐδόκει τὴν ἐπὶ Σούσων τε καὶ Βαβυλῶνος ἤξειν Ἀλέξανδρον ἐκ τῆς μάχης, ὅτι οἰκουμένη τε ἐκείνη πᾶσα ἦν καὶ ὁδὸς τοῖς σκευοφόροις οὐ χαλεπή, καὶ ἅμα τοῦ πολέμου τὸ ἄθλον ἢ Βαβυλῶν καὶ τὰ Σούσα ἐφαίνετο, ἢ δὲ ἐπὶ Μηδίας μεγάλῳ στρατεύματι οὐκ εὐπορος.

Καὶ οὐκ ἐφεύσθη Δαρεῖος. Ἀλέξανδρος γὰρ ἐξ Ἀρβήλων ὀρυθηεῖς τὴν ἐπὶ Βαβυλῶνος εὐθὺς προύχωρει. ἤρῃ τε οὐ παρῶν Βαβυλῶνος ἦν, καὶ τὴν δύναμιν ξυνεταγμένην ὡς ἐς μάχην

7.) «Ἀριστοφάνους» = τῷ 2 τῆς 412 Ὀλυμ. = 331 π. Χ. «Πυρρανεψιδῶνος» ὁ Πυρρανεψιδῶνος ὁ φησὶν ὅτι ἦν ἐν τῷ μηνί ἐν ὅτῳ ἢ σελήνῃ ἐκλιπῆς ἐφάνη, καθ' ὃν ἐρωτάζεται ἡ ἰσότης τοῦ Ἀπόλλωνος πυρρανεψιδῶνος. (πύρανον = φασίλος καὶ ἐψω = βράζω. διότι οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ ταύτην ἐβράζον καὶ ἤσθιον φασίλους) ἀλλὰ κατὰ Πλου. Ἄλ. 31. ἡ μάχη αὕτη ἐγένετο ἐνδοκάτῃ ἀπὸ τῆς ἐκλείψεως νυκτὶ τῶν στρατοπέδων ἐν ὅψει γενομένων. ἐπειδὴ λαμπρὸν τὴν νύκτα τῆς 20 — 21 Σεπτεμβρίου τοῦ 333 συνέβη ἢ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα ἐκλείψας τῆς σελήνης, ὁ ἀκριβὴς χρόνος τῆς μάχης ἐστὶν ἢ 4 Ὀκτωβρίου, ἤτοι ἢ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ τοῦ Μαιμακτηριῶνος ὥστε ὁ Ἀρ. τιθεὶς τὴν μάχην ἕνα μῆνα βραδύτερον, ἤτοι κατὰ τὸν Πυρρανεψιδῶνα ἀντὶ Μαιμακτηριῶνα περιέπεσον εἰς τὴν πλάνην ταύτην ἢ ὁ ἴδιος ἢ ἐκείνος ἐξ οὗ ἀντέγραψεν ἐν τῇ ἀναγωγῇ

τῆς Μακεδονικῆς χρονολογίας εἰς τὴν κατὰ τοὺς ἄπτικους.

κ. 16. 1. «ἐπὶ τῆς Μηδίας» Διοδ. 47, 64. ἡ τετραεὶς ἐν τῇ περὶ Ἀρβήλων παρατάξει τὴν φυγὴν ἐπὶ τὰς ἀνω σατραπείας ἐποιήσατο, σπεύδων τῷ διαστήματι τῶν τόπων λαβεῖν ἀναστροφὴν καὶ χρόνον ἰκανόν εἰς παρασκευὴν δυνάμεως—Curt. 5, 14. — «συγγενεῖς» περὶ τούτων ὡς καὶ περὶ τῶν μηλοφόρων ἰδ. 2, 5.

2. «ταύτη» = τούτου ἕνεκα — «τὸ ἄθλον» Curt. 5, 1, 7. iam Susa, iam cetera ornamenta regni causamque belli victorem occupaturum.

3. «ξυνεταγμένην» ὁ ἰδιῶν ὄρος πρὸς ὀλίγων στρατοῦ βαδίζοντος ἐν εὐτάκτῳ καὶ πυκνῇ παρατάξει (agmine quadrato) καὶ δυναμένου ἀμέσως νὰ προσέλθῃ πρὸς τὸν ἀγῶνα. — «Πανδημαί» Curt. 5, 3, 49. magna pars Babylonium constitit in muris avida cognoscendi novum regem, plures obviam egressi

ἤγε, καὶ οἱ Βαβυλωνιοὶ πανδημίᾳ ἀπὸ τῶν αὐτῶ ζῶν ἱερευσίων τε σπῶν καὶ ἀρχουσι, θύραξ τε ὡς ἕκαστοι φέροντες καὶ τὴν πόλιν ἐνδιδόντες καὶ τὴν ἄκραν καὶ τὰ χρήματα. Ἀλέξανδρος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Βαβυλῶνα, τὰ ἱερά ἃ Ξέρξης καθείλεν ἀνοικοδομεῖν προτέταξε Βαβυλωνίους, τὰ τε ἄλλα καὶ τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν, ὃν μάλιστα θεῶν τιμῶν Βαβυλωνιοὶ σατραπῆν δὲ κατέστησε Βαβυλῶνος Μαζαίου, Ἀπολλοδώρον δὲ τὸν Ἀμριπολίτην στρατηγὸν τῶν μετὰ Μαζαίου ὑπολειπομένων στρατιωτῶν, καὶ Ἀτκληπιδώρον τὸν Φίλωνος τοὺς φρούρους ἐκλέγειν. κατέπεμψε δὲ καὶ εἰς Ἀρμενίαν Μηθρίνην σατραπῆν, ὅς τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν Ἀλέξανδρον ἐνέδωκεν. ἐνθα δὴ καὶ τοῖς Χαλδαίοις ἐνέτυχε, καὶ ὅσα ἐδόκει Χαλδαίοις ἀμρὶ τὰ ἱερά τὰ ἐν Βαβυλῶνι ἐπραξε, τὰ τε ἄλλα καὶ τῶν Βήλου καθ' ἃ ἐκείνοι ἐξηγοῦντο ἔθυσεν.

6) Αὐτὸς δὲ ἐπὶ Σούτων ἐστέλλετο καὶ ἐντυγχάνει αὐτῶν κατὰ τὴν ὁδὸν ὃ τε παῖς τοῦ Σουσίων σατραπόου καὶ παρὰ Φιλοξένου ἐπιστολεύς. Φιλοξένον γὰρ εὐθύς ἐκ τῆς μάχης ἐπὶ Σούτων ἐστάλκει Ἀλέξανδρος. τῇ δὲ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ Φιλοξένου ἐνεγέγραπτο, ὅτι τὴν τε πόλιν οἱ Σούσιοι παραδεδώ-

sunt. — «ἱερεῦσι καὶ ἀρχιερεῦσι» Curt. 5, 3, 22. Magi suo more carmen canentes, post hos Chaldaei ibant. — «δῶρα» Curt. 5. 21. grege pecorum equorumque leones quoque et pardales caveis praeferebantur.

4) «Καθεῖλεν» 7, 17 2. τοῦ τῶν τῶν νεῶν, ὡσπερ καὶ τὰ ἄλλα ἱερά τῶν Βαβυλωνίων, Ξέρξης κατέσκαψεν, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ὁπίσω ἀπενοστήσει. τῇ 479 π. X. «Βήλου» ὁ Bel ἢ Baal τῆς II. Δ. ὕψιστος θεὸς τοῦ ἡλίου παρὰ τοῖς Βαβυλωνίοις· ἐδήλου ἡ λέξις τὸν Κύριον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ φωτός. Σερ. 738. ἔστι δὲ καὶ ὁ τοῦ Βήλου τάφος αὐτίθι νῦν μὲν κατεσκαμμένος, Ξέρξης δ' αὐτὸν κατέσπασεν, ὡς φασιν· ἦν δὲ πυραμὶς τετράγωνος ἐξ ὀπτιῆς πλίνθου καὶ αὐτὴ σταδιαία τὸ ὕψος, σταδιαία δὲ καὶ ἑκάστη τῶν πλευρῶν ἦν Ἀλέξανδρος ἐβούλετο. — «σατραπῆν» ὁ Ἄλ. διετήρησε μὲν

τὸ ἀξίωμα τοῦτο περιορίσεν ὅμως αὐτὸ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς του. εἰσῆγαγε δὴλόν ὅτι τὸν καταμεριστὸν τῆς ἀρχῆς ὡς τε πλήν τοῦ Σατραπόου διώρισαι ἓνα ἀρχηγὸν τῶν στρατευμάτων καλούμενον στρατηγόν, καὶ ἕτερον εἰσπράττοντα τοὺς διαφόρους φρούρους. ἐπειδὴ δ' εἰς τὰ ἀξιώματα ταῦτα διορίζοντο πάντοτε Μακεδόνες ἢ Ἕλληνες ἀπολαύοντες τῆς ἐμπιστοσύνης του οἱ Σατραπαὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχωσι τῆς προτέρας ἰσχύος αὐτῶν.

5) «Ἐνέτυχε» = συναναστράφη. — «τὰ ἱερά = cultus τὴν θρησκείαν. Διοδ. 17—64 πλείους τῶν τριάκοντα ἡμερῶν ἐνδιέτριψε τῇ πόλει διὰ τε τὴν θαψίλειαν τῶν ἐπιτηθῶν καὶ τὴν φιλοξενίαν τῶν ἐγχορίων. μετὰ ταῦτα τὴν ἄκραν παρέδωκε τερρεῖν Ἀγάθωνι. τῷ Πυδναίῳ, συστήσας αὐτῷ Μακεδόνας στρατιώτας ἐπιτακτοῦς.

κασιν καὶ τὰ χρήματα πάντα σώα ἐστίν Ἀλεξάνδρῳ. ἀφί- 7
κετο δὲ ἐς Σούτα Ἀλέξανδρος ἐκ Βαβυλῶνος ἐν ἡμέραις εἴ-
κοσι καὶ παρελθὼν εἰς τὴν πόλιν τὰ τε χρήματα παρέλαβεν,
ὄντα ἀργυρίῳ τάλαντα ἐς πεντακισμύρια, καὶ τὴν ἄλλην
κατασκευὴν τὴν βασιλικήν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κατελήφθη
αὐτοῦ, ὅσα Ξέρξης ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἄγων ἤλθει, τὰ τε ἄλλα 8
καὶ Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτονος γαλκαῖ εἰκόνες. καὶ ταύ-
τας Ἀθηναίους ὀπίσω πέμπει Ἀλέξανδρος, καὶ νῦν κείνται Ἀ-
θῆνησιν ἐν Κεραμεικῷ αἱ εἰκόνες, ἧ ἄνιμεν ἐς τὴν πόλιν, κα-
ταντικρῶ μάλιστα τοῦ Μητρώου, οὐ μακρὰν τῶν Εὐδανέ-

7.) «Ἐς πεντακισμύρια ὡσπύ-
τως καὶ ὁ Curt. 5, 8, 11. quinquaginta milia talentum argenti non signati forma, sed rudi pondere. ἀλ-
λ' ὁ Διοδ. 17, 66. ὁ δ' Ἀλέξαν-
δρος παραλαβὼν τὴν πόλιν καὶ τοὺς
ἐν ταῖς βασιλείαις θησαυροὺς εὗρεν
ἀσήμερον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου πλείω
τῶν τετρακισμυρίων τάλαντων. καὶ
Πλ. Ἀλ. 36 Ἀλέξανδρος δὲ Σού-
των κυριεύσας παρέλαβεν ἐν ταῖς
βασιλείαις τετρακισμύρια τάλαντα
νομίσματος, τὴν δὲ ἄλλην κατα-
σκευὴν καὶ πολυτέλειαν ἀδιήγητον.
καὶ Inst. 11, 14. — «αὐτοῦ» ἐν Σού-
σις εὗρέθη. — «ὅσα» ἀντικείμε. τοῦ
ἄγων. — «Ξέρξης» ἰδ. 7, 19, 2. —
«Ἀρμόδιου» τὰ κατ' αὐτοὺς ἴδε
Θου. 4, 20. 6, 54—59. Ἠρ. 5, 53.
οὗτοι ὡς ἐλευθερωταὶ τῶν Ἀθηναίων
θεωροῦμενοι ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ποιή-
σει ποικιλοτρόπως ἐδοξάσθησαν. ἀλ-
λ' ἡ ἐνταῦθα εἰδήσις ἀντιμάχεται
τῇ ἐν 7, 19, 2. καθ' ἣν ἡ ἐπι-
στραφὴ τῶν ἀγαλαμάτων ἐγένετο
πολὺ βραδύτερον, βραχὺ πρὸ τοῦ
θανάτου τοῦ Ἀλεξάνδρου. ἄλλως δε-
γνύεται ὁ Παιυσ. 1, 8, 5. «τῆς δὲ
τοῦ Δημοσθένους εἰκόνος πλησίον
Ἀρεῖος ἐστὶν ἱερὸν... οὐ πόρρω δὲ
ἐστὶν Ἀρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων
οἱ κτίσαντες Ἰππαρχον... τῶν δὲ
ἀνδριάντων οἱ μὲν εἰσι Κρατίου τέ-
χνη, τοὺς δὲ ἀρχαίους ἐποίησεν Ἀντή-
νω. Ξέρξου δὲ ὡς εἶπεν Ἀθῆνας
ἐκλιπόντων τὸ ἄγχι Ἀθηναίων, ἀ-

παγαγομένου καὶ τούτους ἅτε λάφυρα
κατέπεμψεν ὕστερον Ἀθηναίους Ἀν-
τίσχος» καὶ αὖθις ἀποφῶρος ὁ Val-
ler. Maximus 2, 40.

8. «Κεραμεικῷ» τῷ ἔσσω καλου-
μένῳ διὰ ναῶν, στοῶν, ἀγαλαμάτων
κεκοσμημένῳ. (ἀγορὰ ἐν Κεραμεικῷ)
τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως ἔκειτο
(ἢ ἄνιμεν ἐς πόλιν = εἰς τὴν ἀκρό-
πολιν) μεταξύ ἀκροπόλεως, Πνυκῆς
καὶ Ἀρεῖου Πάγου· δι' αὐτοῦ ἐφέ-
ρετο ἡ κυρία ὁδὸς εἰς τὴν Πύλῃν τὴν
καλουμένην τὸ Δίπυλον ὃ συνή-
νου τὸν ἔσσω Κεραμεικῷ μετὰ τοῦ
ἔξω κεραμεικοῦ ἐκτὸς τῆς πόλεως
κειμένου ὅπου ἐνεταφιάζοντα μάλιστα
οἱ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκοντες πολεῖται.
— «Μητρώου» ὁ ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς
ἐγγὺς τοῦ βουλευτηρίου ναὸς τῆς
μητρὸς τῶν θεῶν Ἰδέας Κυβέλης,
ἐν ᾧ εὐ ἴσκειτο τὸ ἀρχεῖον τοῦ αἰτι-
κοῦ κράτους. — «τῶν Εὐδανέμων»
ὑποπέτω ὅτι γραπτῶν ἐστὶν Εὐ-
μενίδων τῶν ἐν τῷ μίση ὃ
γραμμάτων μενίδ τῷ χρόνῳ, τῇ
ἀμαθίᾳ ἢ παραδρομῇ τῶν ἀντιγρα-
φῶν κατ' ἀναγραμματισμὸν εἰς δ α-
νέ μ μεταγενεστέων ἀπὸ δὲ τοῦ
[ὅστις μεμύθηται — μέχρι — δαπίδου
ὄντα] ὃ ἐντὸς ἀγκυλῶν ἔθηκα ἐντε-
λῶς ἐξοβελιστέον ὡς ὑπὸ ζήνης χει-
ρὸς εἶτα παρεγγραφέν, ἵνα ἐρημνεύση-
τις τῶν μεταγενεστέων ἢ μάλλον
ἐπικαλύψη τὸ ἐντελῶς ἀδιανόητον
Εὐδανέμων. εἰς τοῦτο δὲ πείθουσί με
τάδε. α.) οἱ ἐν δυοὶ κώδικε τῶν

- μων (3) τοῦ βωμοῦ. [ὅστις δὲ μεμύηται ταῖν θεῶν ἐν Ἐλευσίῃ, οἶδε τὸν Εὐδανέμου βωμὸν ἐπὶ τοῦ δαπέδου ὄντα.]
- 9 Ἐνταῦθα θύσας τῷ πατρίῳ νόμῳ Ἀλέξανδρος καὶ λαμπάδα ποιήσας καὶ ἀγῶνα γυμνικόν, καταλιπὼν σατραπῆν μὲν τῆς Σουσιανῆς Ἀβουλίτην, ἀνδρα Πέρσην, φρούραρχον δὲ ἐν τῇ ἀκρᾷ τῶν Σούσων Μαζαρον τῶν ἐταίρων καὶ στρατηγὸν Ἀρχέλαον τοῦ Θεοδώρου, προῦχώρει ὡς ἐπὶ Πέρσας· ἐπὶ θάλασσαν δὲ κατέπεμψεν ὑπαρχον Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας Μένητα. καὶ τούτῳ ἔδωκεν ἀργυρίου τάλαντα ἐς τρισχίλια φέρειν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀποστεῖλαι παρ' Ἀντίπατρον ὅσων ἂν δέηται Ἀντίπατρος ἐς τὸν πρὸς Μακεδαιμονίους πόλεμον. ἐνταῦθα καὶ Ἀμύντας ὁ Ἀνδρομένους

Παρισίων Νο 4683. B. καὶ Νο 4756. C. ἐντελῶς ἔλλειπει τὸ χωρίον τοῦτο κατὰ Duebner λέγοντα τάδε ἐν τοῖς κριτικοῖς προλογημένοις αὐτοῦ: «verba h̄c auctorem usque ad ὄντα (44) non sunt in B. C. haud dubie consulto praeterita. β.) οὐδὲν διδασκόμεθα ἐκ τοῦ Ἡσυχίου λέγοντος «εὐδανέμος ἄγγελος παρ' Ἀθηναίους» οὔτε ἐκ τῶν Σουδ. Ἐδσταθίου καὶ Ἡσυχίου ἐν λέξει «ἀνεμοκοῖται, οἱ ἀνέμους καιρίζοντες, γένος δὲ τοιούτων ἄσιν ὑπάρχειν ἐν Κορίνθῳ». καὶ ὁ πολλὰ περιττὰ λέγων Πausanias οὐδαμῶς μνημονεῖ Θεοῦ Εὐδανέμου ἢ Εὐδανέμου. ἐνθ' τούτωντιόν ὅτι πλησίον τοῦ Μητροῦ ἐν τῷ ἔσω κεραμευκῷ ἦν τὸ ἱερὸν τῶν Εὐμενίδων μεταξὺ Ἀκροπόλεως καὶ Ἀρείου Πάγου μαρτυροῦσιν ὅτι Θεοῦ 1, 426. καθιζομένου· δὲ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σημνῶν θεῶν ἐν τοῖς βωμοῖς ἐν τῇ παρ' ὁδῷ διερχόμενοι. καὶ ὁ Πaus. 1, 27, 4, 5, 6. καταβαῖν δὲ οὐκ ἐς τὴν κάτω πόλιν, ἀλλ' ὅπου ὑπὸ τὰ προπύλαια πηγὴ τε ὕδατός ἐστι καὶ πλησίον Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐν σηλαίῳ... καθ' ὃ καὶ ὁ Ἀρείος Πάγος... πλησίον δὲ ἱερὸν θεῶν ἐστὶν ἃς καθύσιν Ἀθηναῖοι Σεμνῶν ἢ Παιόδος δὲ Ἐρινός ἐν Θεογονίᾳ». ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ ἀνδριάντες Ἀρμόδιου καὶ Ἀριστογείτου πλησίον

τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀρείου ἦσαν μακροτέρη τὸ χωρίον τοῦ Πausanίου 1, 8, 5. ὁ ἀνωτέρω παραθέμεθα. ταῦτα πάντα πείθουσι με ὅτι τὸ Εὐδανέμου μετασλητέον εἰς Εὐμενίδων. τότε μόνον ἡ γραφὴ αὕτη Εὐδανέμου θά εἶχεν ὀρθῶς, ἐν Θεῷ τις ἀπὸ μηχανῆς, ἢ τοι ἐπιγραφῆ τι ἀνακαλυπτομένη ἐπίστου αὐτῆν.

10. «Ἀντίπατρον ὁ ἐπίτροπος τῆς Μακεδονίας καὶ πόλις τῆς Ἠλλάδος κατὰ τὸν ἐνταῦθα μνημονευσόμενον πόλεμον κατενίκησε τοὺς Σπαρτιάτας παρὰ τὴν Μεγαλόπολιν τῷ 330. π. X. — ὁ Ἀλέξανδρος κατὰ τὸν Διοδ. 17, 67, μετὰ ταῦτα τὴν Δαρείου ματέρα καὶ τὰς θυγατέρας καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν ἐν Σούσοις καὶ παρακατίστησε τοὺς διδάζοντας τὴν Ἑλλ. διάλεκτον. — «κατὰ ἔθνη» ἐντεθῆεν καταφαίνεται ὅτι ἡ κατ' ἐπαρχίας ἢ φυλάς κατάταξις ἐν τῷ στρατῷ μόνον ἐν τῷ περικῷ διατηρήθη οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ ἰπικῷ. καὶ μέχρι τούτου μὲν ἡ ἔλξη ἐκ 250 ἀνδρῶν ἀποτελουμένη ἦν τὸ ἐλάχιστον τμήμα τοῦ ἰπικικοῦ, ἀπὸ τούτου ὅμως ἦν ὁ λόγος διὰ τῆς κατατομῆς δὲ ταύτης αἱ ἱλαὶ ἐγένοντο εὐκινητότεραι. — ἡ ἀμείλις τοῦ Ἀμύντου καὶ ἡ ἐκπύρῃσις τῆς Περσίδος ἐγένοντο αἰτίαι μεγάλης ἀναδιοργάνωσις τοῦ στρατοῦ, ἡ ἀρχαίμην

ἔν τῇ δυνάμει ἀρίκετο ἦν ἐκ Μακεδονίας ἦγε. καὶ τούτων 11
 τοὺς μὲν ἰππέας ἐς τὴν ἵππον τὴν ἐταιρικὴν κατέταξεν Ἀλέ-
 ξάνδρος, τοὺς πεζοὺς δὲ προσέθηκε ταῖς τάξεσι ταῖς ἄλλαις,
 κατὰ ἔθνη ἐκάστους ξυντάξας. κατέστησε δὲ καὶ λόγους δύο
 ἐν ἐκάστη ἴλῃ, οὐ πρόσθεν ὄντας λόγους ἰππικούς, καὶ λοχα-
 γοὺς ἐπέστησε τοὺς κατ' ἀρετὴν προκρίθέντας ἐκ τῶν ἐταίρων.

Ἄρας δὲ ἐκ Σούτων καὶ διαβάς τὸν Πασιτίγρην ποταμὸν 17
 ἐμβάλλει εἰς τὴν Οὐξίων γῆν. Οὐξίων δὲ οἱ μὲν τὰ πεδία
 οἰκοῦντες τοῦ τε σατραπῆος τῶν Περσῶν ἦκουον καὶ τότε Ἀλε-
 ξάνδρῳ σπᾶς ἐνόδοσαν· οἱ δὲ ὄρειοι καλούμενοι Οὐξιοὶ Πέρσαις
 τε οὐχ ὑπήκουοι ἦσαν, καὶ τότε πέμψαντες παρ' Ἀλέξανδρον
 οὐκ ἄλλως παρήσειν ἔρασαν τὴν ἐπὶ Πέρσας ἰόντα ἔν τῇ ду-
 νάμει ἢ λαβεῖν ὅσα καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἐπὶ τῇ
 παρόδῳ ἐλάμβανον. καὶ τούτους ἀποπέμπει Ἀλέξανδρος, ἵκειν 2
 κελεύσας ἐπὶ τὰ στενὰ ὧν κρατοῦντες ἐπὶ σφίσι ἐδόκουν τὴν
 πάροδον εἶναι τὴν ἐς Πέρσας, ἵνα καὶ παρ' αὐτοῦ λάβοιεν τὰ
 τεταγμένα. αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς σωματοφύλακας τοὺς
 βασιλικούς καὶ τοὺς ὑπασιπιστάς καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς ἐς
 ὀκτακισχιλίους τῆς νυκτὸς ἦει ἄλλην ἢ τὴν φανεράν, ἡγήσα-

ἐν Σούσις τῷ 331. π. X. ἐτηκολού-
 θηεν ἐν Ἐκβατάνοις τῷ 330 π. X.
 ὁ Ἀμόντας ἔφερε μεθ' αὐτοῦ 13.500
 π. ζῶς καὶ 2, 100 ἵππους, δι' ὧν ἡ
 ὅλη δύναμις τοῦ στρατοῦ ἀνέθη εἰς
 53.000 πεζοὺς καὶ 9.000 ἵππους.

κ. 47. 4. «Πασιτίγρην» κατὰ
 Στρ. 729 ἐκαλεῖτο οὕτως ὁ κάτω ἢ
 μικρότερος Τίγρης, ὁ ἑυλαῖος νῦν
 Κουράν.— «Οὐξίων» ἐπὶ τοῦ μετα-
 ξῦ Μηδίας Σουσιανῆς καὶ Περσίδος
 ὑψηπέδου ὄκουν 4 ληστρικοί λαοί·
 οἱ Μάρδοι γείτονες τῶν Περσῶν,
 Κοτταῖοι γείτονες τῶν Μηδῶν ἀμρό-
 τεροι Περσικῆς καταγωγῆς οἱ Οὐξιοὶ
 ἢ usangha τοῦτέστιν οἱ ἄνομοι κατὰ
 τὰς σφηροειδεῖς ἐπιγραφὰς καὶ οἱ Ἐ-
 λυμαῖοι πατέρες αὐτῶν ἢ ἡ μεσημ-
 βρινῆ ὑπόρεια τοῦ Ζάγρου. Στρ.
 524. 728. 732. 744.— «ἴκουον» =
 ὑπήκουοι ἦσαν.— «παρήσειν» = ὅτι
 δὲν θά ἐπιτρέψωσι. Στρ. 728 παρεμ-
 πίπτει γάρ τις ὄρεινῇ τραχεῖα καὶ
 ἀπότομος μεταξύ τῶν Σουσίων καὶ

τῆς Περσίδος στενὰ ἔχουσα δυσπά-
 ροδα καὶ ἀνθρώπους ληστὰς, οἱ με-
 σθῶς ἐπράττοντο καὶ αὐτοὺς τοῖς
 βασιλέας κατὰ τὴν ἐκ Σούτων εἰς
 Πέρσας εἰσβολὴν.— «τὴν ἐπὶ Πέρ-
 σας [ὁδόν].— «ἢ λαβεῖν» = ἢ εἰ
 λάβοιεν. τὸ ἀπαρέματον ἐπειδὴ ἡ
 προηγουμένη πρότασις περιέχει τὴν
 ἔννοιαν συμφωνίας (ἐπ' ὄ.)

2.) «Ἐπὶ σφίσι» = ὅτι ἐξαρτᾶ-
 ται ἐξ αὐτῶν Ἡρ. 8, 29. ἐπ' ἡμῖν
 ἐστὶ ἀνδραποδίσθαι ὑμέας.— «τὰ τε-
 ταγμένα» = τὰ ὀρισμένα δῶρα ἀπερ
 ἐλάμβανον παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν περ-
 σῶν.— σωματοφύλακας ἐπειδὴ οὗτοι
 ἐνταῦθα δύνανται νὰ ἐνονηθῶσι μόνον
 κατὰ τὴν στενωπέραν σημασίαν τῆς
 λέξεως [Πηρολεγ. σ. 54.] κατὰ τὸν
 Γρονόδιον ἢ αἰτ. τοὺς βασιλικούς ἢ
 ἐν τοῖς χειρογράφοις ἐστὶ μετὰ τοὺς
 σωματοφύλακας θετέα μετὰ τοὺς ὑ-
 πασιπιστάς. διότι ἀμρότεροι οἱ ὄρει
 σωματοφύλακες καὶ ὑπασιπιστὰὶ βα-
 σιλικοὶ εἰσὶ τρυτοσήμενοι.

- 3 μένων αὐτῶ τῶν Σουσίων. καὶ διελθὼν ὁδὸν τραχεῖαν καὶ δύσπορον ἅμα ἡμέρᾳ ἐπιπίπτει ταῖς κώμαις τῶν Οὐξίων, καὶ λείαν τε πολλὴν ἔλαβε καὶ αὐτῶν ἐτι ἐν ταῖς εὐναῖς ὄντων πολλοὺς κατέκτεινεν· οἱ δὲ ἀπέφυγον εἰς τὰ ὄρη. αὐτὸς δὲ ἦει σπουδῆ ἐπὶ τὰ στενά, ἵνα ἀπαντήσῃσθαι οἱ Οὐξιοὶ πανδῆμαί
- 4 ἐδόκουν, ληψόμενοι τὰ τεταγμένα. Κράτερον δὲ ἐτι πρόσθεν ἀπέστειλε τὰ ἄκρα καταληψόμενον ἔνθα ὤφετο βιαζομένους τοὺς Οὐξίους ἀποχωρήσειν. αὐτὸς δὲ πολλῶ τάχει ἦει· καὶ φθάνει τε κρατήσας τῶν παρόδων καὶ ξυτεταγμένους τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἔχων ἐξ ὑπεροξίων χωρίων ἐπήγην ὡς ἐπὶ τοὺς
- 5 βαρβάρους. οἱ δέ, τῶ τε τάχει τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκπλαγέντες καὶ τοῖς χωρίοις, οἷς μάλιστα δὴ ἐπεποίησαν, πλεονεκτούμενοι ἔφυγον οὐδὲ εἰς χεῖρας ἔλθόντες· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἄμφ' Ἀλεξάνδρον ἐν τῇ φυγῇ ἀπέθανον, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν ὁδόν, κρημνώδῃ οὖσαν· οἱ πλεῖστοι δὲ ἐπὶ τὰ ὄρη ἀναφεύγοντες ἐμπύπτουσιν ἐς τοὺς ἄμφ' Κράτερον καὶ ὑπὸ τούτων
- 6 ἀπώλοντο. ταῦτα τὰ γέρα παρ' Ἀλεξάνδρου λαβόντες χαλεπῶς εὔροντο δεόμενοι παρ' αὐτοῦ τὴν χώραν τὴν σφῶν ἔχοντες φόρους ὅσα ἔτη Ἀλεξάνδρῳ ἀποφέρειν. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Λάγου λέγει τὴν Δαρειῦ μητέρα δεηθῆναι ὑπὲρ αὐτῶν Ἀλεξάνδρου δοῦναί σφισι τὴν χώραν οἰκεῖν. ὁ φόρος δὲ ὁ συνταχθεὶς ἦν ἵπποι ἐς ἔτος ἑκατὸν καὶ ὑποζύγια πεντακόσια καὶ πρόβατα τρισμῦρια· χρήματα γὰρ οὐκ ἦν Οὐξίοις οὐδὲ ἡ γῆ οἷα ἐργάζεσθαι, ἀλλὰ νομεῖς αὐτῶν οἱ πολλοὶ ἦσαν.
- 18 Ἐκ δὲ τούτου τὰ μὲν σκευοφόρα καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς ἱππέας καὶ τοὺς ξυμμαχούς καὶ τοὺς μισθοφόρους τοὺς ξένους

3.) «ἅμα» ἐδεξάμην τὴν διόρθωσιν ταύτην ἀντὶ τοῦ ὁτιώπως φερομένου «ἐν μιᾷ». — «οἱ δὲ» = ἄλλοι δέ. ὡς ἐὰν προηγείτο «τοὺς μὲν κατέκτεινεν». ἴδ. 1. 6, 10.

4.) «ἐνθα» ἐνθάδε καὶ ἐνταῦθα τίθενται καὶ μετὰ ῥημ. κινήσεως σημαντικῶν. — «βιαζομένους» παθ. = ἐὰν θῆλον στενοχωρηθεῖ.

5.) «Πλεονεκτούμενοι» = ἡτιώμενοι.

6.) «ὅσα ἔτη» = annua tributa. ἰδίως ἐστὶν ἑλληφίς καὶ βραχυλογία «τόσα πολλὰ ἔτη [ὅσα ἔτη] εἰσί.» =

κατ' ἔτος quotannis ὡς ὁσημέραι. — «μητέρα Δ.» τὴν Σισυγάμειν. κατὰ τὸν Curt. 5, 3, 12. οἱ Οὐξιοὶ κατώρθωσαν τὴν παράκλησίν των ἐπειδὴ ὁ σατράπης αὐτῶν Madates εἶχε γυναικα τὴν θυγατέρα τῆς ἀδελφῆς τῆς Σισυγάμειως ἢ δι' ἐπιστολῶν πρὸς τὸν Ἀλεξάνδρον κατώρθωσε omnes deditos et captivos libertate atque immunitate donavit, urbem reliquit intactam, agros sine tributo colere promisit.

x. 18. 1. «τὴν ἀμαξίτον». τὴν

καὶ ὅσοι ἄλλοι τοῦ στρατεύματος βαρύτερον ὀπλισμένοι [ἦσαν] ξὺν Παρμενίωνι ἐκπέμπει, ὡς ἐπὶ Πέρσας ἄγειν κατὰ τὴν ἀμαξιτὸν τὴν ἐς Πέρσας φέρουσαν. αὐτὸς δὲ τοὺς πεζοὺς τοὺς 2 Μακεδόνας ἀναλαβὼν καὶ τὴν ἵππον τὴν ἐταιρικὴν καὶ τοὺς προδρόμους ἱππέας καὶ τοὺς Ἀγριαῖνας καὶ τοὺς τοξότας ἔχει σπουδῆ τὴν διὰ τῶν ὁρῶν. ὡς δὲ ἐπὶ τὰς πύλας τὰς Περσίδας ἀρίκετο, καταλαμβάνει αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνην τῶν Περσῶν σατράπην, πεζοὺς μὲν ἐς τετρακισμυρίους ἔχοντα, ἱππέας δὲ ἐς ἑπτακοσίους, διατετειχικότα τὰς πύλας καὶ αὐτοῦ πρὸς τὰ τείχη ἐστρατοπεδευκότα, ὡς εἴργειν τῆς παροδοῦ Ἀλεξάνδρον.

Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ κατεστρατοπεδεύσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ 4 ξυντάξας τὴν στρατιάν ἐπῆγε τῷ τείχει. ὡς δὲ ἀπορὸν τε διὰ δυσχωρίαν ἐφαίνετο αἰρεθῆναι καὶ πολλὰς πληγὰς οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἐλάμβανον ἐξ ὑπερδεξίου τε χωρίου καὶ ἀπὸ μηχανῶν βαλλόμενοι, τότε μὲν ἀποχωρεῖ ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν δὲ αἰχμαλώτων φρασάντων ἄλλην ὁδὸν περιάζειν αὐτόν, ὡς εἰσῶ παρελθεῖν τῶν πυλῶν, ἐπὶ τραχεῖαν τὴν ὁδὸν καὶ στενὴν ἐπίθυτο, Κράτερον μὲν αὐτοῦ καταλείπει ἐπὶ στρατοπέδου, τὴν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ τὴν Μελεάγρου καὶ τῶν τοξοτῶν ὀλίγους καὶ τῶν ἱππέων ἐς πεντακοσίους, καὶ προστάττει 5 αὐτῷ, ἐπειδὴν ἐκπεριεληλυθότα αὐτὸν αἰσθηταὶ καὶ προσάγοντα ἤδη τῷ στρατοπέδῳ τῶν Περσῶν (αἰσθησθῆναι δὲ οὐ χαλεπῶς, σημαίνειν γὰρ αὐτῷ τὰς σάλπιγγας), τότε δὲ προσ-

μεγάλην στρατιωτικὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς Περσέπολιν.

2.) «τὴν [ὁδὸν τὴν φέρουσαν] διὰ τῶν ὁρῶν». — «Περσίδας» τὰς οὐσας μετὰ τὴν γῶρας τῶν Οὐξίων καὶ τῆς Περσίδος. Στρ. 729. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πλείω στενὰ διεκβάλλοντι τὰ ἐν τοῖς Οὐξίοις κατ' αὐτὴν τὴν Περσίδα, ἃ καὶ αὐτὰ βία διήλθεν Ἀλεξάνδρος, κατὰ τε τὰς περσικὰς πύλας καὶ κατ' ἄλλους τόπους διεξῶν τὴν γῶραν. Διοδ. 17, 68. καὶ Πολυαίν. Στρ. Δ. 3. 27. καὶ Curt. 5, 3, 17. καλοῦσι ταύτας Σουσίδας πύλας. ὡς τὴν πρὸς τὰ Σούσα ὁδὸν κατεχοῦσας. — «τετρακισμυρίους» ὁ Διοδ. 17, 68. λέγει «προκατεληγῶς ἦν ὁ Ἀριοβαρζάνης μετὰ στρατιω-

τῶν πεζῶν μὲν δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ τριακοσίων» ἢ συνάδει ὁ Curt. 5, 3, 17. Ariobarzanes has cum. XXV. milibus pedum occupaverat.

4. «αἰχμαλώτων» Πλ. Ἀλ. 37. τῆς δὲ Περσίδος οὐσης διὰ τραχύτητα δυσμετέλου ὡς φυλαττομένης ὑπὸ γενναιοτάτων Περσῶν γίνεταί τινος παροδοῦ κύκλον ἐχούσης οὐ πολλὴν ἡγεμῶν αὐτῷ διγλωσσος ἄνθρωπος ἐκ πατρὸς Λυκίου μητρὸς δὲ Περσίδος γεγωνῶς, ὃν φασὶν εἶναι παιδὸς ὄντος Ἀλεξάνδρου τὴν Πυθίαν προσεπειν. ὡς λύκος ἔσται καθ' ἡγεμῶν Ἀλεξάνδρῳ τῆς ἐπὶ Πέρσας πορείας. — «Κράτερον» Curt. 5, 4, 14. Cratero ad custodiam castrorum et iis copiis quas Meleager

Ἐθαλεῖν τῷ τείχει· αὐτὸς δὲ προὔχωρει νύκτωρ, καὶ διελθὼν ὅσον ἑκατὸν σταδίου ἀναλαμβάνει τοὺς ὑπασπιστάς καὶ τὴν Περδίκκου τάξιν καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς κουροτάτους καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας καὶ τῶν ἑταίρων τὴν ἰλην τὴν βασιλικὴν καὶ τετραρχίαν πρὸς ταύτη μίαν ἰππικὴν, καὶ ζῦν τούτοις ἔχει ἐπι-
 6 κάμφας ὡς ἐπὶ τὰς πύλας ἐν οἷς αἰχμαλώτοι ἦγον. Ἀμύν-
 ταν δὲ καὶ Φιλώταν καὶ Κοῖνον τὴν ἄλλην στρατιάν ὡς ἐπὶ τὸ πεδῖον ἀγειν καὶ τὸν ποταμὸν ὃν ἔγραψεν περᾶσαι ἰόντι ἐπὶ Πέρτας γεφυροῦν ἐκέλευσαν· αὐτὸς δὲ ἔχει ὁδὸν χαλεπὴν καὶ τραχεῖαν καὶ ταύτην ὁρῶν τὸ πολὺ ἔγει. τὴν μὲν δὴ πρώτην φυλακὴν τῶν βαρβάρων πρὶν φάους ἐπιπεσῶν διέφθειρε καὶ
 7 τῶν δευτέρων τοὺς πολλοὺς· τῆς τρίτης δὲ οὐ πλείους διέφυγον, καὶ οὐδὲ οὗτοι ἐς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀριοβαρζάνου ἔφυγον, ἀλλ' αὐτοὶ ὡς εἶχον ἐς τὰ ὄρη περοβημένοι, ὥστε ἔλα-
 θεν ὑπὸ τὴν ἔω ἐπιπεσῶν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολεμίων. καὶ ἅμα μὲν προσέβαλλε τῇ τάρῳ, ἅμα δὲ αἱ σάλπιγγες ἐστήμα-
 8 σμακτι. οἱ πολέμιοι δὲ πάντοθεν ἀμφίβολοι γιγνώμενοι οὐδὲ ἐς χεῖρας ἔλθόντες ἔφυγον, ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ εἶργοντο, τῇ μὲν Ἀλεξάνδρου ἐπικειμένου ἄλλη δὲ τῶν ἀμφὶ Κράτερον

ducebat et sagittariis equitibus M. praecipit, ut castrorum specie manente plures de industria ignes fieri imperet.

5.) «διελθὼν» τὰς δυσκολίας τῆς παράδου περιγράφουσι διεκοδικῶς ὁ Curt. 5. 4, 18 καὶ Διοδ. 17, 68. — ὁ δὲ βασιλεὺς μεγάλας δωρεαῖς τιμήσειν ἐπαγγελλόμενος τὸν ἄνδρα, τούτου καθηγουμένου διῆλθεν ἐπιπόνως τὴν ὁρενὴν νυκτὸς, πολλὴν μὲν πατήσας χιόνα, πᾶσαν δὲ κρημνώδη χώραν περάσας, χαράδραις βαθύταις καὶ πολλαῖς φάραξι διελημμένην. — «τετραρχίαν» ὁ ὅρος οὗτος φαίνεται εἰταχθεὶς εἰς τὸ ἰππικὸν ἀπὸ τῆς διαιρέσεως τῶς ἰλῶν εἰς δύο λόχους. 12. 16. 11. κατέστησε δὲ καὶ λόχους δύο ἐν ἑκάστῃ ἰλῇ οὐ πρόσθεν ὄντας λόχους ἰππικούς, ὥτε ἡ τετραρχία ἀποτελείτο ἐκ 2 ἰλῶν. ἀλλ' ὑποπεύω μήπως ἐναυθα γραπτῶν ἀνὰ τετραρχία — τ α ρ α ν τ ι

ναρχία. 12. Ἀρ. τεγ. τακ. 18 αἱ δὲ δύο ἰλαὶ ἐπιλαρχία αὐτοῖς ὠνομάζετο, καὶ τὴν ὀκτώ καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἰππέων αἱ δὲ δύο ἐπιλαρχία τ α ρ α ν τ ι ν α ρ χ ί α ἐξ καὶ πεντήκοντα ἰππέων ἐπὶ τοῖς διακοσίοις.

6.) «ποταμὸν» ἴσως ἐνοεῖ τὸν Ἀράξην παρὰ τὴν Περσέπολιν β' οὐ-
 τα. Στρ. 729. ποταμοὺς δὲ διέβη πλείους τοὺς διαβρῖοντα τὴν χώ-
 ραν πρὸς αὐτὴν δὲ τῇ Περσέπολει τὸν Ἀράξην διέβη. — «πρὶν φάους» παρὰ τὴν τῶν ἀπικῶν χρῆσιν ἀντὶ τῆς πρὸ. — «ὁρῶν» = ὁρμαίως.

7.) «αὐτὸθεν ὡς εἶχον» = παραιτία.

8.) «ἀμφίβολοι» = ἑκατέρωθεν βαλλόμενοι, ὡς ὁ Εὐστάθιος ἐν Ὀμ. Ὀδ. Α. σ. 1406. ἐρμηνεύει «ἀμφί-
 βολος ὁ ἀμφοτέρωθεν βαλλόμενος παρὰ Ἀρριανῶ.»

παρὰθρότων, ὥστε ἠναγκάσθησαν οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐς τὰ
τείχη ἀποστρέφοντες φεύγειν· εἶχετο δὲ καὶ τὰ τείχη πρὸς
τῶν Μακεδόνων ἤδη. Ἀλέξανδρος γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ξυ- 9
νέθη ὑποτοπήσας Πτολεμαῖον ἀπολείπει αὐτοῦ, ἔχοντα τῶν
πεζῶν ἐς τρισχιλίους, ὥστε οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ἐν
χερσὶ πρὸς τῶν Μακεδόνων κατεκόπησαν· οἱ δὲ καὶ ἐν τῇ
φυγῇ, φοβερᾶ γενομένη, κατὰ τῶν κρημνῶν ῥίψαντες ἀπό-
λοντο· αὐτὸς δὲ ὁ Ἀριστοβάζανης ξὺν ὀλίγοις ἵππευσιν ἐς τὰ
ὄρη ἀπέφυγεν.

Ἀλέξανδρος δὲ σπουδῇ αὖθις ἤγεν ὡς ἐπὶ τὸν ποταμὸν, καὶ 10
καταλαμβάνει ἤδη πεποιημένην ἐπ' αὐτοῦ γέφυραν, καὶ δια-
βαίνει ξὺν τῇ στρατιᾷ εὐπετῶς. ἐντευθεν δὲ αὖθις σπουδῇ
ἤλαυνεν ἐς Πέρσας, ὥστε ἔρθη ἀρικήσθαι πρὶν τὰ χρήματα
διαρπάσασθαι τοὺς φύλακας. ἔλαβε δὲ καὶ τὰ ἐν Παταργάδαι
χρήματα ἐν τοῖς Κύρου τοῦ πρώτου θησαυροῖς. σατραπῆν μὲν 11
δὴ Περσῶν κατέστησε Φρασαόρτην τὸν Ῥεομίθρου παῖδα· τὰ
βασίλεια δὲ τὰ Περσικὰ ἐνέπερθε, Παρμενίωνος σώζειν ξυμ-
βουλευόντος, τὰ τε ἄλλα [καὶ] ὅτι οὐ καλὸν αὐτοῦ κτήματα
ἤδη ἀπολλύναι, καὶ ὅτι οὐχ ὡσαύτως προσέξουσιν αὐτῷ οἱ
κατὰ τὴν Ἀσίαν ἄνθρωποι, ὡς οὐδὲ αὐτῷ ἐγνωκότι κατέχειν

9) «αὐτοῦ». Κατὰ τὰ τείχη· οἱ
πολέμοι δὲν ἤδυναντο οὔτε πρὸς τὰ
ἐμπρὸς νὰ προχωρήσωσιν οὔτε πρὸς
τὰ ὀπίσω καθ' ὅσον ἐκεῖ μὲν ὑπὸ
τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐνταῦθα δὲ ὑπὸ τοῦ
Κρατίου ἀπεκρούοντο. — «οἱ πλεῖ-
στοι» Πλ. Ἀλ. 37 γράφει γὰρ αὐ-
τὸς ὡς νομίζων αὐτῷ τοῦτο λυσίτε-
λεῖν ἐκέλευεν ἀποσπάσσεσθαι τοὺς
ἀνθρώπους. — «ῥίψαντες» (ἐκυτούς).
«ἀπέφυγεν» ἄλλως ἐκείθην «Curt.
5, 4, 33. ταῦτα. Ar. per medium
aciem Macedonum cum multo suorum
atque hostium sanguine erupit Per-
sepolim urbem occupare festinans.
sed acustodibus urbis exclusus re-
novato proelio cecidit.

10.) «Πέρσας» = ἐς Περσέπολιν
οὕτω καὶ παρὰ τοὺς Λατίνους τὸ ὄνο-
μα λαοῦ τίνος τίθεται ἀντὶ τῆς χώ-
ρας τοῦ ἢ τῆς πρωτεύουσας του. —
«Παταργάδαι» ἢ Παταργάδα = θη-
σαυροφυλάκειων τῶν Περσῶν. ἦν ἡ πα-

λαιότερα ὑπὸ Κύρου θεμελιωθῆσα
μετὰ τὴν κατὰ τοῦ Ἀστυάγου νί-
κην τοῦ πρωτεύουσα τῶν Περσῶν
εἰς τὰ Β. Α. τῆς Περσέπολεως. ἐν-
ταῦθα ἐν μέσῳ σταθῶν ἦν ὁ τάφος
τοῦ πρῶτου Κύρου ποταμὸς με-
τὰ βαθμῶν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου.
παρὰ τῷ χωρίῳ Mughab ἀνεκαλύ-
φθησαν εἰρήπια αὐτῶν. — «χρήμα-
τα» ἢ λεία ἦν μεγίστη, διότι κατὰ
Διοδ. 17, 71. οἱ θησαυροὶ ἀπὸ Κύ-
ρου τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαν-
τος μέχρι τῶν ὑποκειμένων καιρῶν
ἠθροισμένων τῶν προσόδων ἔγμον
ἀργύρου τε καὶ χρυσοῦ. εὐρέθησαν
γὰρ ἐν αὐταῖς θώδεκα μυριάδες τα-
λάντων. καὶ Πλ. Ἀλ. 37 γράφει
(Ἀλ.) νομισματος εὐρεῖν ὅσον πλῆ-
θος τὴν δὲ ἄλλην κατασκευὴν καὶ
τὸν πλοῦτον ἰκκομισθῆναί φασιν μυ-
ρίους ὀμκοῖς ζεύγασιν καὶ πεντακισχι-
λίους καμήλους.

- 12 τῆς Ἀσίας τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἐπελθεῖν μόνον νικῶντα. ὁ δὲ τιμωρήσασθαι ἐθέλειν Πέρσας ἔφρασκεν ἀνθ' ὧν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλάσαντες τὰς τε Ἀθήνας κατέσκαψαν καὶ τὰ ἱερὰ ἐνέπρησαν, καὶ ὅσα ἄλλα κακὰ τοῖς Ἑλληνας εἰργάσαντο, ὑπὲρ τούτων δίκας λαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ σὺν νῶ ὄραται τοῦτο γὰρ Ἀλέξανδρος, οὐδὲ εἶναι τις αὐτῆ Περσῶν τῶν πάλαι τιμωρία.
- 19 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος προὔχῳρει ἐπὶ Μηδίας· ἐκεῖ γὰρ ἐπυνθάνετο εἶναι Δαρείων γνώμην δὲ πεποιήτο Δαρείας, εἰ μὲν ἐπὶ Σούσων καὶ Βαβυλῶνος μένοι Ἀλέξανδρος, αὐτοῦ προσμένειν καὶ αὐτὸς ἐν Μῆδοις, εἰ δὲ τι νεωτερισθεῖη τῶν ἀμφ' Ἀλέξανδρον· εἰ δ' ἐλαύνει ἐπ' αὐτόν, αὐτὸς δὲ ἀνω ἰέναι τὴν ἐπὶ Παρθυαίου τε καὶ Ὑρκανίαν, ἔστω ἐπὶ Βάκτρα τὴν τε χώραν φθειρῶν πᾶσαν καὶ ἄπορον ποιῶν Ἀλέξανδρον τὴν 2 πρῶτον ὁδόν. τὰς μὲν δὴ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἐτι ἀμφ' αὐτὸν κατασκευὴν καὶ τὰς ἀρμαμάζας ἐπὶ τὰς Κασπίας καλουμένας πύλας πέμπει· αὐτὸς δὲ ζῶν τῇ δυνάμει ἧτις ἐκ τῶν παρόντων ζυνεϊλεκτο αὐτῷ προσέμενον ἐν Ἐκβατάνοις, ταῦτα ἀκούων Ἀλέξανδρος προὔχῳρει ἐπὶ Μηδίας, καὶ Πα-

12.) «Τιμωρήσασθαι» Curt. 3, 6, 4. Alex. docet nullam infestiorē urbem Graecis esse quam regiam veterum Persidis regum; hinc illa immensa agmina infusa, excidio illius parentandum esse majoribus.—κατὰ δὲ τὸν Πλου. Ἄλ. 38. ὅτι οὐ μὲν τερόντη τε γὰρ καὶ κατασβεῖσαι προέταξεν ὁμολογεῖται.—«ἐμοὶ» τῷ Ἀρριανῶ τόσον ὀλίγον ὅσον καὶ τῷ Παρμενίων. τὰς ὑπὸ Διοδ. καὶ Curt. ἀναφερομένας ὁμότητας ἀποσιωπᾷ ὁ Ἄρρ.

κ. 19. 1. «γνώμην πεποιήτο» εἶγε λάθει ἀπόφασιν.—Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους συμπίπτει καὶ ἡ ἐκστρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου κατὰ τοῦ ληστρικοῦ λαοῦ τῶν Μάρδων οὐ μέρος κατῴκει τὸ ὑψίπεδον μετὰ τὸ Σουσιανῆς καὶ Περσίδος.—«αὐτὸς δὲ» ἡ ἀπόδοσις θεωρεῖται ὡς ἀντίθεσις καὶ ἐκφέρεται βραχυλογικῶς. ἀντὶ «εἰ δὲ ἐλαύνει ἐπ' αὐτόν» Ἄλ. αὐτὸς μὴ μένειν ἄνω δὲ ἰέναι». 2.) «ἀρμαμάζας». Ε. Ἄν. 1,

2, 16, 18. Πρ. 7, 41. ἄρμα μὲν κατὰ τὰ ὄπισθεν ἀνοικτὴ ἄμαξα ἵνα οἱ ἀγωνιστὰι ἴσταντο καὶ ἀγωνίζωνται ἐπ' αὐτῆς. ἄμαξα ἄρμα προωριζόμενον πρὸς μεταφορὰν φορτίων. ἄρμα ἄμαξα ἀνάλογόν τι πρὸς τὰς ἡμετέρας ἀμάζας, ὁδοπορικὴ ἄμαξα ἐσκεπασμένη ἔχουσα παραπετάσματα ἃ ἠδύνατό τις νὰ ἀνοίξη καὶ κλείσῃ οὕτα ἰδίως διὰ γυναῖκας. ὁ Δισχ. ἐν Πέρσ. 1000 εἰσάγει τὸν Πέρσην «ἐν σκηναῖς τροχλάταισιν ἐποχούμενον». — «Ἐκβατάνας» νῦν Hamadan ἡ πρωτεύουσα τῶν Βασιλέων τῆς Μηδίας καὶ θερινὴ ἔδρα τῶν περσικῶν βασιλέων. περὶ τῆς λαμπρότητος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς τῆς ὁποίας μυθώδεις περιγραφῆς οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς ποιοῦσι. ἰδίως ἦν περίφημον τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀνάκτορον μετὰ τοῦ ἑπταπλοῦ κυκλικοῦ τείχους αὐτοῦ ὃ περιγράφει ἡμῖν ὁ Πρ. 4, 98. στέγαι καὶ κίονες ἦσαν ἐκ ζύλων κέδρου, οἱ δὲ ἔσω τοῖχοι τῶν στοῶν καὶ δωμάτων ἦσαν κέ-

ραιτάκας μὲν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλὼν κατεστρέψατο
 καὶ σατραπεύειν ἔταξεν αὐτῶν Ὀξάρην τὸν Ἀβουλίτου τοῦ
 [πρότερον] Σούτων σατράπου παῖδα· αὐτὸς δὲ ὡς ἠγγέθη 3
 κατὰ τὴν ὁδὸν ὅτι ἐγνωκὼς εἶη Δαρείος ἀπαντᾶν τε αὐτῷ ὡς
 εἰς μάχην καὶ αὐτὸς διακινδυνεύειν (Σκύθας τε γὰρ αὐτῷ ἔκειν
 καὶ Καδουσίους συμμάχους), τὰ μὲν ὑποζύγια καὶ τοὺς τού-
 των φύλακας καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἐπεσθαι ἐκέλευσε·
 τὴν στρατιάν δὲ τὴν ἄλλην ἀναλαβὼν ἔργον ἐσταλμένους ὡς
 εἰς μάχην, καὶ ἀφικνεῖται δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ εἰς Μῆδιαν. ἔθα 4
 ἔμαθεν οὖν οὕτως ἀξιόμαχον δύναμιν Δαρείῳ οὐδὲ Καδουσίους
 ἢ Σκύθας αὐτῷ συμμάχους ἔχοντας, ἀλλ' ὅτι φεύγειν ἐγνω-
 κὼς εἶη Δαρείος· ὁ δὲ ἐτι μᾶλλον ἔγε σπουδῆ. ὡς δὲ ἀπέ-
 χεν Ἐκβάτανων ὅσον τριῶν ἡμερῶν ὁδόν, ἐνταῦθα ἀπήντα
 αὐτῷ Βισθάνης ὁ Ὀρχου παῖς, τοῦ πρὸ Δαρείου βασιλεύσαν-
 τος Περσῶν καὶ οὗτος ἀπήγγειλεν ὅτι Δαρείος εἰς πέμπτην 5
 ἡμέραν εἶη πεφευγὼς, ἔχων τὰ τε χρῆματα ἐκ Μῆδων εἰς ἑ-
 πτακισχίλια τάλαντα καὶ στρατιάν ἰππέας μὲν εἰς τρισχίλιους,
 πεζοὺς δὲ εἰς ἑξακισχίλιους.

Ἐλθὼν δὲ εἰς Ἐκβάτανα Ἀλέξανδρος τοὺς μὲν Θετταλοὺς
 ἰππέας καὶ τοὺς ἄλλους συμμάχους ἀποπέμπει ὀπίσω ἐπὶ θά-
 λασσαν, τὸν τε μισθὸν ἀποδοὺς αὐτοῖς ἐντελεῖ τὸν ξυντεταγμέ-
 νον καὶ δισχιλία παρ' αὐτοῦ τάλαντα ἐπιδοὺς· ὅστις δὲ ἰδίᾳ 6

καλυμμένοι διὰ πλακῶν ἀργυρῶν
 καὶ χρυσῶν, μεθ' ἀπάσας τὰς λειλα-
 σίας ἀπὸ τῆς εἰσβολῆς τοῦ Ἀλεξ-
 σί Σελευκίδαι ἐκοψαν ἕξ αὐτῶν νό-
 μιμα 4 000 τάλαντων. — α Παιρι-
 τᾶκας" ὄνομα τὴν θρηνὴν χώραν
 μεταῖς Περσίδος καὶ Μῆδίας. —
 «πρότερον» διαγραπτὸν ὡς μὴ ἀ-
 ληθές· ἐπειδὴ ὁ Ἀβουλίτης ἦν καὶ
 ἔμεινε τότε σατράπης τῶν Σούτων
 πολλὴν δὲ χρόνον μετὰ ταῦτα ἐφο-
 νεύθη.

4.) «Καδουσίους» θρηνὸς λαὸς
 κατὰ τὴν παραλίαν τῆς κασπίας θα-
 λάσσης οὐκῶν, ὑπηρετοῦν ἐν τῇ περ-
 σικῇ στρατῷ ὡς καλοὶ τοῖσται· καὶ
 ἀνοητοί.

5. «εἰς πέμπτην ἡμέραν» ἢ εἰς
 ὅλοιον χρόνον μέχρι τοῦ ὀπίου ἢ
 παροῦσα κατάστασις ἐκτείνεται. —

ἀποδοὺς — ἐπιδοὺς» ὅρα τὴν δι-
 φορον σημασίαν τῶν μετοχῶν, περὶ
 τοῦ ἀποδοῦς ἰδ. 4, 17, 4. τὸ δὲ ἐπι-
 δοὺς ἐρμηνεύεται δια τῆς προσθήκης
 παρ' αὐτοῦ = ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου
 βασιλικοῦ τοῦ ταμείου. Διοδ. 17, 74.
 ἐδώρησατο δὲ τῶν μὲν ἰππίων ἐκά-
 στω τάλαντον, τῶν δὲ πεζῶν μᾶς
 δέκα, χωρὶς δὲ τούτων τοὺς τε ὀρει-
 λομένους μισθοὺς ἀπέλυσε καὶ τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνακομιδὴν μέχρι τῆς εἰς
 τὰς πατρίδας καθόδου προσθήκει-
 τῶν δ' ἐλομένων ἐν τῇ στρατιᾷ τῇ
 μετὰ βασιλείας μείνειν ἔδεικνεν ἐκά-
 στω τρία τάλαντα, ὁ Ἀ/Ξ'. ὁμοίως
 κατὰ 3, 27, 3. οὐχὶ εἰς Ἐκβάτανα
 ἀλλ' ἐκ Βάκτρων ἀπέστειλε τοὺς
 στρατιώτας ὁλοῦθαι.

6. «ἰδίᾳ» ἀθωομήτως, ἰδιαιτέ-
 ρως, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἀπὸ

βούλοιο ἔτι μισθοφορεῖν παρ' αὐτῷ, ἀπογράφεσθαι ἐκέλευσε καὶ ἐγένοντο οἱ ἀπογραφάμενοι οὐκ ὀλίγοι. Ἐπόκιλλον δὲ τὸν Πολυείδους ἔταξε καταγαγεῖν αὐτοὺς ὡς ἐπὶ θάλασσαν, ἰππέας ἄλλους ἔχοντα ἐς φυλακὴν αὐτῶν· οἱ γὰρ Θεσσαλοὶ τοὺς ἵππους αὐτοῦ ἀπέδοντο. ἐπέστειλε δὲ καὶ Μένητι, ἐπειδὴν ἀρτίκωνται ἐπὶ θάλασσαν, ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἐπὶ τριηρῶν 7 κομισθῆσονται ἐς Εὐβοίαν. Παρμενίωνα δὲ προσέταξε τὰ χρήματα τὰ ἐκ Περσῶν κομιζόμενα εἰς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Ἐκβάτανος καταθέσθαι καὶ Ἀρπάλῳ παραδοῦναι. Ἀρπαλον γὰρ ἐπὶ τῶν χρημάτων ἀπέλιπε καὶ φυλακὴν τῶν χρημάτων Μακεδόνας ἐς ἐξακισχίλιους καὶ ἰππέας καὶ ψιλοὺς ὀλίγους· αὐτὸν δὲ Παρμενίωνα τοὺς ξένους ἀναλαβόντα καὶ τοὺς Θυράκας καὶ ὅσοι ἄλλοι ἵππεις ἐξω τῆς ἵππου τῆς ἐταιρικῆς παρὰ τὴν 8 χώραν τὴν Καδουσίω ἐλαύνειν ἐς Ὑρκανίαν. Κλείτῳ δὲ τῷ τῆς βασιλικῆς ἑλκῆς ἡγεμονί ἐπέστειλεν, ἐπειδὴν ἐκ Σούτων ἐς Ἐκβάτανα ἀρτίκῃται (καταλέλειπτο γὰρ ἐν Σούταις ἀρτίκῃται), ἀναλαβόντα τοὺς Μακεδόνας τοὺς ἐπὶ τῶν χρημάτων τότε ὑπολειφθέντας, ἵνα τὴν ἐπὶ Παρθυαίους, ἵνα καὶ αὐτὸς ἔξῃεν ἔμελλεν.

20 Αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὴν τε ἵππον τῶν ἐταίρων καὶ τοὺς προδρόμους καὶ τοὺς μισθοφόρους ἰππέας, ὧν Ἐρίγχιος ἡγεῖτο, καὶ τὴν φάλαγγα τὴν Μακεδονικὴν ἐξω τῶν ἐπὶ τοῖς χρήμασι ταχθέντων καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς Ἀγριῶνας ἤλαυνεν ὡς ἐπὶ Δαρεῖον. καὶ αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῆ γεννημένην

κοινοῦ, δημοσίᾳ, ἀπὸ πόλεως διωριμμένα μισθοφορικὰ στρατεύματα. — «ἀπογράφεσθαι» = εἰς τοὺς καταλόγους καταγράφειν τὸ ὄνομα των. Ξ. Ἐλ. 2, 4, 8. ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας, τὸν δ' ἀπογραφάμενον αἰεὶ διὰ τῆς πυλῆδος ἐξίνατι.

7, «αὐτόν» (προσέταξε). — «ἐξω» ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ πλῆν ἀπαντᾶ ἔλυσε καὶ παρ' Ἡρ. 7, 228. ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι ἐξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα. καὶ Θου. 5, 26, 2. ἐξω δὲ τούτων πρὸς τὸν μαντικὸν καὶ ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέρως ἀμνήματα ἐγένοντο.

κ. 20. 2. «Ῥάγας» μνηστῆς πόλεως ταύτης γίγνεται ἐν τῇ Vendidad καὶ Π. Δ. Τωβίτ. 4, 1. ἐμνήσθη Τωβίτ περὶ τοῦ ἀργυρίου, οὗ παρέθετο Γαθαῆλ ἐν Ῥάγας τῆς Μηδίας. τὴν ἢ μεγίστη τῶν μηδικῶν πόλεωσι βραδύτερον θεμελιωθεῖσα ἐκ νέου δὲ Σελεύκου Νικᾶτορος καὶ εἶτα δι' Ἀρσάκου ἐθεωρεῖτο ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ Ἰσάδμ ὡς ἢ δ' ἐσπείνα τῶν πόλεων καὶ μὲτηρ πολλῶν ποιητῶν καὶ πεπαιδευμένων. διὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν Μογγόλων κατὰ τὴν 43ην 400 ἴδα Μ. Χ. μετὰ τῶν Ἐκβάτανων κατεστράφη. μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Τεγεράνης σώζονται οἱ σῶροι τῶν ἐρείπων αὐτῆς. — ἀδιέ-

τῶν τε στρατιωτῶν πολλοὶ κάμνοντες ὑπελείποντο καὶ ἵπποι ἀπέθνησκον· ἀλλὰ καὶ ὡς ἤγε, καὶ ἀρικνεῖται ἐς Ῥάγας ἐν δεκάτῃ ἡμέρᾳ. διέχει δὲ ὁ γῶρος οὗτος ἀπὸ τῶν Κασπίων πυλῶν ὁδὸν ἡμέρας μιᾶς ἐλαύνοντι ὡς Ἀλέξανδρος ἤγε. Δαρρεῖος δὲ ἐφθάκει ἤδη παρεληλυθῶς εἶπω τῶν πυλῶν τῶν Κασπίων. τῶν δὲ ξυμρευγόντων Δαρρεῖω πολλοὶ μὲν ἀπολιπόντες αὐτὸν ἐν τῇ φυγῇ ἐπὶ τὰ αὐτῶν ἕκαστοι ἀπεχώρουν, οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ Ἀλέξανδρῳ σφᾶς ἐνεδίδοσαν. Ἀλέξανδρος δὲ ὡς ἀπέγνω κατὰ πόδας αἰρήσειν Δαρρεῖον, μείνας αὐτοῦ πέντε ἡμέρας καὶ ἀναπαύσας τὸν στρατὸν, Μηδίας μὲν σατράπην ἀπέδειξεν Ὁξοδάτην, Πέρσην ἄνδρα, ἐς ἐτύγγανε πρὸς Δαρρεῖου ξυνειλημμένους καὶ ἐν Σούσοις εἰργόμενος· τοῦτο αὐτῷ ἐς πίστιν ἦν πρὸς Ἀλέξανδρον· αὐτὸς δὲ ὡς ἐπὶ Παρθυαίους ἤγε. καὶ τῇ μὲν πρώτῃ πρὸς ταῖς Κασπίαις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· τῇ δευτέρᾳ δὲ εἶπω παρῆλθε τῶν πυλῶν ἔστε οἰκούμενα ἦν· ἐπισιτισάμενος δὲ αὐτοθεν, ὅτι ἐρημον τὴν πρόσω γῶραν ἤκουεν, ἐς προνομὴν ἐκπέμπει Κοῖνον ἕξιν ἵππεσσι τε καὶ τῶν πεζῶν ὀλίγοις.

Καὶ ἐν τούτῳ ἀρικνεῖται παρ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Δαρρεῖου στρατοπέδου Βαχιστάνης, Βαβυλώνιος ἀνήρ, τῶν γνωρίμων, καὶ ἕξιν τούτῳ Ἀντίθηνος τῶν Μαζαίου παιδῶν· οὗτοι ἀπήγγει-

χει» Στρ. σ. 514. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων πυλῶν ἐς μὲν Ῥάγας στάδια πεντακόσιοι, ὡς φησὶν Ἀπολλόδορος. τοῖονμα δὲ ταῖς Ῥάγαις ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασὶν ὅρ' ὦν πόλεις τε σφραγῆται καὶ Κῶμαι διασχίλαι, ὡς Ποσειδώνιος φησι, ἀνετράπησαν. — ὧς = τόσον ταχέως ὅσον. ἰδ. § 1. κατὰ τὴν ὁδὸν σπουδῇ γιγνομένην.

3.) ἀκατὰ πόδας αἰρήσειν» = ὅτι θά δυναθῆι νὰ συλλάβῃ αὐτὸν καταδιώκων. — «εἰργόμενος» παρατατ. τῆς μετοχῆς ἀναφερόμενος εἰς τὸ παρελθόν ὡς διαρκές = ἐπειδὴ ἦν ἐν εἰρηκῇ ὅτε ὁ Ἀλξ. ἐκυρίευσεν τὰ Σούσα. Ξ. Ἄν. 1, 2, 3. τῶν ἀμφὶ Μίλ. στρατευομένων. — «ἐς πίστιν» = πρὸς αἰτιολογίαν τῆς ἐμπιστοσύνης ἰδ. 4, 22, 8. καὶ τοῦτο ἦν αὐτῷ τὸ πιστόν πρὸς Ἀλέξανδρον.

4.) «πρώτῃ» (ἡμέρᾳ). — «ἔστε» ὡς σύνδεσμος ἐν τοπικῇ ἔννοιᾳ ἐστὶ σπανιώτατος = τόσον μακρὰν ὅσον συνήθως ἐστὶ χρονικός. 2, 11, 6. ἔστε μὲν φάσις ἦν. — «ἐπισιτισάμενος» διώρθωσα ἀντὶ τοῦ φερομένου ἐπισιτισόμενος. διότι ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς κατωτέρω 21, 2. ὁ Ἀλέξ. οὐ προσέμενεν τοὺς ἀμφὶ Κοῖνον ἐπανελθεῖν καὶ ὅμως εἶγον οἱ ἀμφ' αὐτὸν δύο ἡμερῶν αἰτία. ἢ τοῦλάχιστον ἢ ὀνομαστὶ μετατρέπεται εἰς αἰτία. ἐπισιτισόμενον, ἵνα συμφωνήσῃ πρὸς τὸν Κοῖνον.

x. 21. 1. «Ἀντίθηνος» ἐν 7, 6, 4. οἱ οὗτοί τοι Μαζαίου καλοῦνται Ἀρτιβόλης καὶ Ἰθάρης ὥστε φαίνεται ὅτι εἶχε καὶ τρίτον τὸν ἐνταῦθα ἀναφερόμενον Ἀντίθηνον. — «χιλιάρχη» ἦσαν μὲν πολλοὶ χιλιάρχη ἰσῶς ὅμως ἐκαλεῖτο χιλιάρχη

- λαν ὅτι Ναβαρζάνης τε, γιλιάρχης τῶν ξὺν Δαρείῳ φευγόντων ἰπέων, καὶ Βήσσος ὁ Βακτριῶν σατράπης καὶ Βαρσαίνης ὁ Ἀραχωίτων καὶ Δράγγων σατράπης ξυνειληρότες εἰεν
- 2 Δαρείον. ταῦτα ἀκούσας Ἀλέξανδρος ἐπι μάλλον ἤγε σπουδῆ, τοὺς ἑταίρους μόνους ἔχων ἄμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς προδρόμους ἰπέας καὶ τῶν πεζῶν τοὺς εὐρωστοτάτους τε καὶ κουροτάτους ἐπιλεξάμενος, οὐδὲ τοὺς ἄμφι Κοῖνον προσμείνας ἐκ τῆς προνομῆς ἐπανελλεῖν. ἐπὶ δὲ τοῖς ὑπολειπομένοις ἐπιστήσας
- 3 Κράτερον προστάττει ἐπεσθαι μὴ μακρὰς ὁδοὺς ἄγοντα. Οἱ δὲ ἄμφ' αὐτὸν τὰ ὄπλα εἶχον μόνον καὶ δύο ἡμερῶν σιτία. ἔλθῶν δὲ τὴν τε νύκτα ὄλην καὶ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας μέχρι μεσημβρίας, ὀλίγον χρόνον ἀναπαύσας τὸν στρατὸν αὖθις ἤει ὄλην τὴν νύκτα, καὶ ἅμα ἡμέρᾳ ὑποφαινούσῃ παρῆν εἰς τὸ
- 4 στρατόπεδον, ὅθεν ἀρωμῆκε ὀπίσω Βαγιστάνης. καὶ τοὺς μὲν πολεμίους οὐ κατέλαβε, Δαρείου δὲ περὶ ἐπέβλετο, αὐτὸν μὲν συνειλημμένον ἄρσθαι ἐφ' ἀρμαμάξης, Βήσσῳ δὲ ἀντὶ Δαρείου εἶναι τὸ κράτος καὶ ἡγεμόνα ὀνομάζεσθαι Βήσσον πρὸς τε τῶν Βακτριῶν ἰπέων καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι βάρβαροι ξυνέφευγον Δαρείῳ, πλὴν Ἀρταβαζου καὶ τῶν Ἀρταβαζου παίδων καὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν μισθοφόρων. τούτους δὲ πιστοὺς εἶναι Δαρείῳ, καὶ εἶργειν μὲν τὰ γιγνόμενα οὐ δυνατοὺς

ὁ ἀρχηγὸς τῆς σωματοφυλακῆς τοῦ βασιλέως συμποσομένης εἰς 4000 ἄνδρας ὅστις σὺνάμα ἦν αὐτῶν καὶ πρωτοπουργὸς τοῦ βασιλέως. Id. C. Nepotis Cono 3. «Cono primum e more Persarum ad chiliarum, qui secundum gradum imperii tenebat T. accessit seque ostendit cum rege colloqui velle. — «ξυνειληρότες» ἴδε Curt. 5, 12, 20. ἔκαλετο δ' ὁ τόπος ἔνθα τὸ κακούργημα ἐγένετο Thara κατὰ Iust. 11, 15. interea Dareus in gratiam victoris a cognatis suis aureis compedibus catenisque in vico Parthorum Thara vincitur.

3.) «παρῆν εἰς τὸ στ.» συνήθης βραχυλογία ἢ κίνησις προηγείται τῆς ἡσυχίας. E. An. 1, 2, 2. καὶ λαβόντες τὰ ὄπλα παρῆσαν εἰς Σάρδει.

4.) «Δαρείου περὶ» μόνον ἐν-

ταῦθα ἢ ἀναστροφὴ αὐτῆ ἀπαντᾷ ἥτις καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς σπανία. — τὰς πληροφορίας ἔλαβε παρὰ τοῦ Μέλωνος κατὰ Curt. 5, 35, 7. διερμηνείας τοῦ Δαρείου ὅστις νόσῳ ἀπολειφθεὶς ὑπεκρίνατο τὸν αὐτόμολον. — «συνειλημμένον» Curt. 5, 12, 20. ne tamen honos regi non haberetur, aureis compedibus Dareum vincunt: et ne forte cultu regio posset agnosci, sordidis pellibus vehiculum intexerant, ignoti iumenta agebant, ne percentantibus in agmine monstrari posset: custodes procul sequebantur. — «βάρβαροι» κατὰ Διόδ. 17, 73. ἦσαν πλείους τῶν ὑπὸ τοῦ Ἄρ. 19, 4. ἀναφερομένων ὁ Δαρείος ἐπέβλετο μὲν ἀθροίζειν τὰς ἐκ τῆς Βακτριανῆς καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν δυνάμεις, καταταχόμενος δὲ καὶ μετὰ τρισμυ-

εἶναι, ἐκτραπέντας δὲ ἐξῶ τῆς λεωφόρου ὁδοῦ ὡς ἐπὶ τὰ ὄρη
 εἶναι κατὰ σφᾶς, οὐ μετέγοντας τοῖς ἀμφὶ Βῆσσον τοῦ ἔργου.
 γνώμην δὲ πεποιῆσθαι τοὺς ξυλλαβόντας Δαρεῖον, εἰ μὲν διώ- 5
 κοντα σφᾶς Ἀλεξάνδρον πυθάνοιντο, παραδοῦναι Δαρεῖον
 Ἀλεξάνδρῳ καὶ σφίσι τι ἀγαθὸν εὐρίσκεσθαι· εἰ δὲ τὸ ἔμπαλιν
 ἐπανεληλυθότα μάθοιεν, τοὺς δὲ στρατιάν τε ξυλλέγειν ὅσην
 πλείστην δύναιντο καὶ διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν ἀρχήν. Βῆσ-
 σον δὲ ἐν τῇ παρόντι ἐξηγεῖσθαι κατ' οἰκειότητά τε τὴν Δαρεί-
 ου καὶ ὅτι ἐν τῇ αὐτοῦ σατραπείᾳ τὸ ἔργον ἐγένετο.

Ταῦτα ἀκούσαντι Ἀλεξάνδρῳ ἀνά κράτος διωκτέα ἐφαί- 6
 νετο. καὶ ἤδη μὲν ἐξέκαμνον οἵτε ἄνδρες καὶ οἱ ἵπποι ὑπὸ τῇ
 παλαιπωρίᾳ τῇ ξυνεχεῖ· ἀλλὰ καὶ ὡς ἦγε, καὶ διελθὼν ὁδὸν
 πολλήν τῆς τε νυκτὸς καὶ τῆς ἐπὶ ταύτῃ ἡμέρας ἔστε ἐπὶ με-
 σημερίαν ἀφικνεῖται ἐς τινα κώμην, ἵνα τῇ προτεραίᾳ ἐστρα- 7
 τοπεδεύκεσαν οἱ Δαρεῖον ἄγοντες. ἐνταῦθα ἀκούσας ὅτι νυκτὸς
 ποιεῖσθαι τὴν πορείαν ἐγνωσμένον εἶη τοῖς βαρβάροις, ἤλεγχε
 τοὺς προσχώρους εἰ δὴ τινα εἶδεῖεν ἐπιτομωτέραν ὁδὸν ἐπὶ τοὺς
 σφύγοντας. οἱ δὲ εἶδέναι μὲν ἔφρασαν, ἐρήμην δὲ εἶναι τὴν ὁδὸν
 δι' ἀνυδρίαν. ὁ δὲ ταύτην ἄγειν ἐκέλευσε· καὶ γινούς ὅτι οὐχ
 ἔφονται οἱ πεζοὶ αὐτῷ σπουδῇ ἐλαύνοντι, τῶν μὲν ἱππέων ἐς
 πεντακασίους κατεβίβασεν ἀπὸ τῶν ἵππων· τοὺς ἡγεμόνας δὲ
 τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιλεξάμενος τοὺς κρατιστεύοντας

ρίων Περσῶν τε καὶ μισθοφόρων
 Ἑλλήνων τὴν φυγὴν εἰς τὰ Βάκτρα
 ποιοῦμενος ὑπὸ Βῆσσου τοῦ Βάκτρων
 σατράπου συλληφθεὶς ἐδόλοφονήθη.

5.) «διασώζειν ἐς τὸ κοινὸν τὴν
 ἀρχήν» ἀπὸ κοινοῦ νὰ ζητήσωσι νὰ
 διατηρηθῶσιν ἐν τῇ ἀρχῇ. — «οἰ-
 κειότητα» οἰκίος Δαρείου καλεῖται
 ὁ Βῆσσος καὶ ἐν 30, 4. παρὰ τῷ
 Just. 44, 15, 7. cognati propinqui-
 que regis οἱ δολοφόνοι τοῦ Δαρείου.
 ἐν ἀναφέρηται εἰς τὸ εἶδος τῆς συγ-
 γενείας τὸ δηλωθὲν ἐν 41, 5. ὡς
 τιμητικὸς τίτλος ἀποδοδόμενος εἰς
 τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ κρά-
 τος καὶ τῆς αὐτῆς ἢ εἰς πραγμα-
 τικὴν συγγένειαν ὡς ἀνίκαν τῷ γέ-
 νει τῶν Ἀχαμενιδῶν δὲν εἶναι
 ἡμῖν ἀκριβῶς γνωστὸν.

6.) «ὑπὸ τῇ ταλ.» ἢ ὑπὸ μετὰ

δοτ. ὡς ἐν 6, 41, 2. ὑπὸ τῇ λει-
 ποψυχίᾳ, πρὸς δόλωσιν αἰτιολο-
 γίας.

7.) «οὐχ ἔφονται» ὅτι δὲν θὰ
 δυνηθῶσι νὰ ἀκολουθήσωσι. — «κα-
 τεβίβασεν» ἀντίθετον τοῦ «ἐπιβιβά-
 ζειν τῶν ἵππων» 4, 23, 2. «ἤλεγχε
 τοὺς προσχώρους» = ἐξήταξε τοὺς
 ἐγχωρίους. Ε. Ἄν. 3, 5, 44. ἤλεγχε
 τὴν χώραν τίς ἐκάστη εἶη. «οὕτως
 [ὀπλισμένοι] ὅπως ἦσαν οἱ πεζοὶ
 ὀπλ.» κατὰ Πλ. Ἄλ. 42. πρὸς δὲ
 τὴν δίωξιν ἀργαλέαν καὶ μακρὰν γι-
 νομένην (ἐνδεκα γὰρ ἡμέραις ἱππά-
 σατο τρισχιλίους καὶ τριακασίους
 σταδίους) ἀπηγόρευσαν μὲν οἱ πλεί-
 οστοι, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἀνυ-
 δρίαν. — «ἐσταλμένους» = ὀπλισμέ-
 νους.

- ἐπιβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσεν οὕτως ὅπως οἱ πεζοὶ ὀπλισμέ-
 8 νοι ἦσαν. Νικανόρα δὲ τὸν τῶν ὑπασπιστῶν ἡγεμόνα καὶ Ἄτ-
 τάλον τὸν τῶν Ἀγριάνων κατὰ τὴν ὁδὸν ἤγνινα οἱ ἀμφὶ Βῆσ-
 σον προὐκχωρήθησαν τοὺς ὑπολειφθέντας ἄγειν ἐκέλευσε, καὶ
 9 τούτους ὡς κουρότατα ἐσταλαμένους, τοὺς δὲ ἄλλους πεζοὺς ἐν
 τῇ τάξει ἐπεσθαι. Αὐτὸς δὲ ἀμφὶ δαίτην ἄγειν ἀρχάμενος ὁρμήν
 ἤγειτο διελθὼν δὲ τῆς νυκτὸς σταδίους ἐς τετρακοσίους ὑπὸ
 τὴν ἑω ἐπιτυγχάνει τοῖς βαρβάροις ἀτάκτως ἰοῦσι καὶ ἀνό-
 10 πλοις, ὥστε ὀλίγοι μὲν τινες αὐτῶν ὡς ἀμυνόμενοι ὤρμησαν·
 οἱ δὲ πολλοὶ εὐθύς ὡς Ἀλεξάνδρον αὐτὸν κατεῖδον, οὐδὲ ἐς
 χεῖρας ἐλθόντες ἐφυγον καὶ οἱ τραπέντες ἐς ἀλλήν ὀλίγων
 πεσόντων καὶ οὗτοι ἐφυγον. Βῆσσος δὲ καὶ οἱ ξὺν αὐτῷ τέως
 μὲν ἐφ' ἀρχαμάξης Δαρεῖον μετὰ σφῶν ἐκόμιζον· ὡς δὲ ὁμοῦ
 ἦδη ἦν Ἀλεξάνδρος, Δαρεῖον μὲν Ναβαρζάνης καὶ Βαρταέν-
 τῆς κατατρώσαντες αὐτοῦ ἀπέλιπον· αὐτοὶ δὲ ἐφυγον σὺν ἑπ-
 10 τεύσιν ἑξακοσίοις. Δαρεῖος δὲ ἀποθνήσκει ὀλίγον ὕστερον ἐκ
 τῶν τραυμάτων πρὶν ὀρθῆναι Ἀλεξάνδρῳ.
- 22 Ἀλεξάνδρος δὲ τὸ μὲν σῶμα τοῦ Δαρεῖου ἐς Πέρσας ἐπαμ-
 ψε, θάψαι κελεύσας ἐν ταῖς βασιλικαῖς θήκαις, καθάπερ καὶ
 οἱ ἄλλοι οἱ πρὸ Δαρεῖου βασιλεῖς· σατράπην δὲ ἀπέδειξε Παρ-
 θουαίων καὶ Ἰρκανίων Ἀμμινάπην Παρθουαῖον· ἦν δὲ οὗτος

9.) «ἀμφὶ δαίτην» ἔχομεν δαί-
 την πρωτῶν καὶ δαίτην ὀψίων (Ἡρ.
 8, 6.) ἐνταῦθα ὡς ἐκ τοῦ ἐπομένου
 τῆς νυκτὸς δῆλον ὅτι ἐστὶν δαίτη
 ὀψία διὸ καὶ ὁ Curt. 5, 13. 10.
 prima vespere. «ὁρμήν ἤγειτο»
 raptim agmen cursus magis quam
 itineris modo duxit. λέγει Curt. ὁ
 δὲ Πλ. Ἀλ. 43. ἡ μὲν οὖν προθυμία
 πάντων ἦν ὁμοία· μόνους δὲ φασὶν
 ἐξήκοντα συνειπεσθῆναι τὰ στρα-
 τόπεδα τῶν πολεμίων.—«τραπέντες
 ἐς ἀλλήν»=ἀνυσταθέντες.

40.) «ἐκ τῶν τραυμάτων» μετὰ
 πολλοῦ τραυματικῆς πάθους περιγρά-
 ρουσι τὸν θάνατον τοῦ Δαρεῖου. Just.
 44, 15, Dio. 17, 71. Πλ. Ἀλ. 43.
 ἐνθα δὲ πολλοὶ μὲν ἄργυρον καὶ χρυ-
 σὸν ἐπιρριμένοι ὑπερβαίνοντες, πολλὰς
 δὲ παίδων καὶ γυναικῶν ἀρχαμάξας
 ἡνίοχων ἐρήμους διαφερομένας πα-

ρευρόμενοι, τοὺς πρώτους ἐδίωκον
 ὡς ἐν ἐκείνους Δαρεῖον ὄντα. μόλις δ'
 εὐρίσκειται πολλῶν ἀκονισμάτων κα-
 τάπλευς τὸ σῶμα κείμενος ἐν ἀρχα-
 μάξῃ μικρὸν ἀπολείπων τοῦ τελευ-
 τῶν.

κ. 22. 1. «ἐς Πέρσας» = Περ-
 σείπολιν. διότι ἐκεῖ ἦν τὸ νεκροτα-
 φεῖον τῶν βασιλέων—τῆς Περσίας.
 Dio. 17, 71. ὅρος ἐπὶ τὸ καλούμε-
 νον βασιλικόν, ἐν ᾧ τῶν βασιλέων ὑ-
 πῆρχον οἱ τάφοι. πέτρα γὰρ ἦν κα-
 τεταμμένη, καὶ κατὰ μέσον οἴκου
 ἔχουσα πλείονας, ἐν αἷς στήλαι τῶν
 τελευτηκῶν ὑπῆρχον, πρόσσασιν
 μὲν οὐδεμίαν ἔχοντες χειροποιήτων
 ὑπ' ὀργάνων δὲ τιῶν χειροποιήτων
 ἐξαιρομένων τῶν νεκρῶν δεχόμενοι
 τὰς ταφάς, κατὰ δὲ τὴν ἄκρην ταύ-
 την ἦσαν καταλύσεις βασιλικαὶ καὶ
 στρατηγικαὶ πλείους πολυταλεῖς ταῖς

τῶν Αἰγυπτῶν ἐνδόντων Ἀλεξάνδρῳ μετὰ Μαζάκου. Τληπόλεμος δὲ Πυθοράνους τῶν ἑταίρων ξυνετάχθη αὐτῷ σκοπεῖν τὰ ἐν Παρθυαίοις τε καὶ Ὑκρανίοις.

Τούτου τὸ τέλος Δαρείῳ ἐγένετο ἐπὶ ἀρχόντος Ἀθηναίους 2
Ἀριστοφάντος μηνός Ἑκατομβαιῶνος, ἀδρὶ τὰ μὲν πολέμια, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, μαλθακῷ τε καὶ οὐ φρονήρει, ἐς δὲ τὰλλα οὐδὲν ἀνεπιεικὲς ἔργον ἀποδειχθένῃ ἢ οὐδὲ ἐγγενόμενον αὐτῷ ἀποδειχθῆναι, ὅτι ὁμοῦ μὲν εἰς τὴν βασιλείαν παρελθεῖν, ὁμοῦ δὲ προσπλευμεῖσθαι πρὸς τὴν Μακεδόνων καὶ τῶν Ἑλλήνων ξυνέβη, οὐκ οὐκ οὐδὲ ἐθέλοντι ἐξῆν ἐπι ὑβρίζειν ἐς τοὺς ὑπάρχουσας, ἐν μείζονι κινδύνῳ ἢ περ ἐκεῖνοι καθεστηκότι. ζῶντι μὲν δὲ ξυμ- 3
φοραὶ αὐτῷ ἄλλαι ἐπὶ ἄλλαις ξυνηγέθησαν, οὐδέ τις ἀνακωχὴ ἐγένετο ἐπειδὴ πρῶτον ἐς τὴν ἀρχὴν παρήλθεν, ἀλλὰ εὐθύς μὲν τὸ τῶν σατραπῶν ἐπὶ Γρανικῷ πταίσμα ξυνέβη τὸ ἵππικόν, εὐθύς δὲ Ἴωνία τε καὶ Αἰολίς εἶχοντο καὶ Φρύγες ἀμ- 4
ρότεροι καὶ Λυδία καὶ Κάραι πληρὴν Ἀλικαρναστέων ὀλίγον δ' ὑπερὸν καὶ Ἀλικαρναστὸς ἐξήρητο, ἐπὶ δὲ ἡ παραλία πᾶσα ἔσπε ἐπὶ τὴν Κιλικίαν· ἔθεν δὲ ἡ αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσθμῷ ἦσα, ἵνα τὴν τε μητέρα αἰγυμάλωτισθεῖσαν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐπεῖδεν· ἐπὶ τῷδε Φοινίκη τε ἀπόλωτο καὶ Αἴγυπτος

κατασκευαῖς καὶ θησαυροῖς πρὸς τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν εὐθέως κατασκευασμένοι. ἀλλ' ὁ Πλ. Ἀλ. 41. λέγει ὅτι τοῦ Δαρείου τὸ σῶμα κεκοσμημένον βασιλικῶς πρὸς τὴν μητέρα ἀπέστειλε. «Καθ' ἑπερ» [τεθειμμένοι ἦσαν]. — «ξυνετάχθη» = προσετέθη αὐτῷ.

2.) «τοῦτου» σπουδαῖα γεγονότα ἐποχὴν ποιοῦντα καὶ τῆς προσωπικῆς συμπαθείας τοῦ συγγραφέως μαρτυροῦντα ἐξαιρούνται διὰ τῶν δικτ. ἀντωνυμιῶν ἢ ἐπιρρ. Ε. Ἐλ. 2. 4. 1. Φηραμένως μὲν δὲ οὕτως ἀπέβη. Valerius 2, 11, 2. hunc filium clarissimus juvenis vitae habuit. «Ἀριστοφάντος» τῷ 3 τῆς 412 Ὀλ. = 330 π. Χ. ἢ 1 ἑκατομβαιῶνος ἐκεῖνου τοῦ ἔτους = 1 Ἰουλίου. — «φρονήρει» Ἠροδότ. λέξις = συνετός. — «ἐγγενόμενον» ἀπόλυτος αἰτιατ. οὐδ. μετοχῆς τοῦ ἐγγί-

γνεται. ἰδ. 9, 6. — «βασιλείαν» τῷ 330 π. Χ. — «οὐδὲ ἐπερ» οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐπὶ πλέον, ἐπ' ἐπὶ ἐν ἀρχῇ τῆς κυβερνήσεως περιεπλάκη, εἰς πολέμους.

3.) «ἀνακωχὴ» = ἀντίπαυσις. ἰδίως γινῆται αὐτῇ Θεο. 4. 117. γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν. — «ἐπὶ τῷ πρῶτον» = cum primis. — «εἶχοντο» ὑπὸ τῶν πολέμων. — «ἀμρότεροι» ἢ μεγάλη καὶ ἡ μικρὰ Φρυγία. Στρ. σ. 543.

4.) ἐπεῖδεν = ἐπέβησε ἢ ἰδῆ. ἰδίως ἐπὶ μεγάλῃς συμφοραῖς ὡς τὸ λατ. videre. Ε. Κ. Α. 3, 4, 43. τὸ ἐμποδῶν μὴ οὐχὶ πάντα τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας ἀποθανόντας· καὶ Ἀρ. 4, 9, 3. ἦγε τοὺς μὲν παῖδας τοὺς μὲν παῖδας τοὺς ἐκείνης ὑπὲρ αὐτοῦ μαχόμενους ἐπεῖδεν ἀποθανόντας. — «ἐπὶ τῷδε» = ἀκολούθως γρον. ὡς 2. 17, 3. — «ἐπὶ δὲ» ἐπιρρ. — ὡς 4, 3, 2.

πάτα· ἐπὶ δὲ αὐτὸς ἐν Ἀρβήλοις ἔφυγε τε ἐν πρώτοις αἰγρῶς καὶ στρατιάν πλείστην παντὸς τοῦ βαρβαρικοῦ γένους ἀπώ-
 5 ῥισε· φυγὰς τε ἐκ τούτου τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς πλανώμενος, καὶ
 τελευτῶν πρὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἐς τὰ ἔσχατα προσθείς, βα-
 σιλεὺς τε ἐν τῷ αὐτῷ καὶ δεσμώτης ζῆν ἀτιμία ἀγόμενος·
 8 τέλος δὲ πρὸς τῶν οἰκιστάτων ἐπιβουλευθεὶς ἀπώλετο. ζῶντι
 μὲν Δαρείῳ τοιαῦτα ζυγηνέθη· τελευτήσαντι δὲ ταρῆ τε ἡ
 βασιλικὴ καὶ τῶν παιδῶν ὅποια καὶ βασιλεύοντος αὐτοῦ τρο-
 φῆ τε ἐξ Ἀλεξάνδρου καὶ παιδείαις, καὶ γαμβρὸς Ἀλεξάνδρος
 ὅποτε δὲ ἐτελεύτα ἐγεγόνει ἀμφὶ τὰ πενήκοντα ἔτη.

- 23 Ἀλεξάνδρος δὲ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐν τῇ διώξει τῆς στρα-
 10 τίας ἀναλαβὼν ἐς Ἰρκανίαν προὐχώρει. κεῖται δὲ ἡ Ἰρκανία
 γῶρα ἐν ἀριστερᾷ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Βάκτρα φερομένης· καὶ τῇ
 μὲν ὄρεισι ἀπέργεται ὄασσι καὶ ὑψηλοῖς, τῇ δὲ πεδίον αὐτῆς
 καθήκει ἔσπε ἐπὶ τὴν μεγάλην τὴν ταύτη θάλασσαν. ταύτην
 15 δὲ ἔλεγε, ὅτι ταύτη τοὺς ζῆνους τοὺς ἀμφὶ Δαρείον διαπερευ-
 γέναι ἐς τὰ τῶν Ταπούρων ὄρη ἐπέθετο καὶ αὐτοὺς ἄμα τοὺς

5.) «φυγὰς τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς»
 ἴδ. Θου. 8, 6. φυγὰδες τῆς αὐτῶν
 ἀμφοτέρων καὶ τὸ τοῦ Τακίτου regni
 profugus. — ἐς τὰ ἔσχατα ἐπίρρ.
 ὡς τὸ ἐς τὰ μέγιστα. 2, 13, 4. =
 ad postremum. — «ἐν τῷ αὐτῷ»
 (ἴρρω) = συγχρόνως. — βασιλεὺς
 καὶ ἐν τούτοις οὐχὶ ἐλευθερός, ἐν δε-
 σμοῖς καὶ ὅμοιος ἐστὶ βασιλεὺς. ἡ συμ-
 πάθεια ἐξαιρέται διὰ τῶν ἀντιθέ-
 σεων.

6.) «Βασιλικὴ ὁ τῷ βασιλεῖ ὡς
 τασσῶσα κατὰ παράδοσιν ἀμύζων ἐν-
 ταρματός. — «Παίδων» ὁ Δαρείος
 εἰχόμενα ἐξαιτῆ οὐκ ἴσχυον καὶ 2 θυ-
 γατέρας τὴν Στατίραν ἢ Βαρσίην
 καὶ Δρύπεσιν. «ἐξ Ἀλεξ.» παρεδε-
 ξάμην τὴν ἐκπεσούσαν πρόθεσιν ἐξ
 μετὰ Κρυγίου. — «Γαμβρός» ἴδ. 7,
 4, 4. Ἀλεξάνδρος δὲ καὶ γάμος ἐ-
 ποίησεν ἐν Σούσις αὐτοῦ τε καὶ
 τῶν ἑταίρων. αὐτὸς μὲν τῶν Δαρείου
 θυγατέρων τὴν πρεσβυτάτην Βαρσί-
 νην ἠγάγετό.

κ. 23: 1. «ἐν τῇ διώξει» ἐτίθη
 πρὸ τοῦ στρατίας πρὸς ἀποφυγὴν
 συγχύσεως. — «προὐχώρει» ὡς ἐν 1,

5, 1. τίθεται ἐπὶ πορείας πρὸς τὰ
 ὀπίσω. — «ἐν ἀριστερᾷ» = πρὸς βορ-
 ρᾶν. — «ὄασσι» Στρ. 509. πρὶ
 δ' Ἀριστοβούλου ἐλώδη οὐσαν τὴν
 Ἰρκανίαν ὄρειν ἔχειν, πεύκην δὲ καὶ
 ἐλάτην μὴ φύειν τὴν δὲ Ἰνδικὴν
 πληθύνει τούτοις. — «τῇ δὲ πεδίον»
 ἐπειδὴ ἐν τῶν καλῶν χειρογράφων
 ἔχει τὴν γραφὴν ταύτην ἐδεξάμην
 αὐτὴν ἀντὶ τῆς κοινῆς φερομένης αὐτὸ
 πεδίον ἐξ) αὐτῶ καὶ ἡ ἀντίθεσις τῆς
 πεδινής πρὸς τὴν ὄρειν Ἰρκανίαν
 ἐμφαντικώτερα ἐστὶ. περὶ τῆς γονι-
 μότητος τοῦ πεδίου τούτου Στρ.
 508. ἡ δὲ Ἰρκανία σφόδρα εὐλαί-
 μων καὶ πολλῆ καὶ τὸ πλεον πεδίας
 πόλει τε ἀξολόγοις διασημμένη· ἡ
 μὲν ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει,
 ἡ δὲ σικκὴ μεδύμνος ἐξήκοντα, ὁ δὲ
 σίτος ἐκ τοῦ ἐκπεσούτος καρποῦ τῆς
 καλάμης φύεται, ἐν δὲ τοῖς δένδροισι
 σημανουργεῖται καὶ τῶν φύλλων ἀπορ-
 ρεῖ μέλι. — «Θάλασσαν» quidam Cas-
 pium, quidam Hyrcanium appel-
 laut, Curt. 6, 4, 18. — «Ταπούρων»
 Στρ. 528. μεταξὺ Ἰρκανίου καὶ
 Ἀρίου Ταπούροι οἰκοῦσι οἱ μετανά-

Ταπούρους χειρωτόμενος. Τριχῆ δὲ διελθὼν τὸν στρατὸν αὐτὸς 2
μὲν τὴν ἐπιτομοειδέτην καὶ χαλεποειδέτην ἠγγέτατο, τὸ πλεί-
στον καὶ ἄμα τὸ κουφότατον τῆς δυνάμεως ἄγων· Κράτερον
δὲ τὴν τε αὐτοῦ τάξιν ἔχοντα καὶ τὴν Ἀμύντου καὶ τῶν το-
ξοτῶν ἔστιν οὗς καὶ ὀλίγους τῶν ἵππέων ἐπὶ Ταπούρων ἔστει-
λεν· Ἐρίγιον δὲ τοὺς τε ξένους καὶ τὴν λοιπὴν ἵππον ἀναλα-
βόντα τὴν λεωφόρον τε καὶ μακροτέραν ἠγεῖσθαι ἐκέλευσε, τὰς
ἀμαξίας καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ τὸν ἄλλον ὄμιλον ἄγοντα.

Ἐπεὶ δὲ τὰ πρῶτα ὄρη καὶ καταστρατοπεδεύτας αὐ- 3
τοῦ, ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπὸ κλιπιδίαι καὶ τῆς Μακεδονικῆς φά-
λαγγος τοὺς κουροτάτους καὶ τῶν τοξοτῶν ἔστιν οὗς, ἦει χα-
λεπὴν ὁδὸν καὶ δύσπορον, φύλακας τῶν ὁδῶν καταλιπὼν ἵνα
σφαλερὸν τι αὐτῷ ἐραίνετο, ὡς μὴ τοῖς ἐπομείνοις κατ' ἐκεῖνο
ἐπιθιόντο οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες τῶν βραβάρων. αὐτὸς δὲ μετὰ 4
τῶν τοξοτῶν διελθὼν τὰ στενὰ ἐν τῷ πεδίῳ καταστρατοπέ-
δευσε πρὸς ποταμῷ οὐ μεγάλῳ, καὶ ἐνταῦθα ὄντος αὐτοῦ Να-
βαρχάνης τε ὁ Δαρείου χιλιάρχης καὶ Φραταρένης ὁ Ἰρκα-
νίας τε καὶ Παρθυκίων σατραπῆς καὶ ἄλλοι τῶν ἀπὸ Δα-
ρείου Περσῶν οἱ ἐπιφανέτατοι ἀρκεόμενοι παρέδωκαν στρα- 5
τοὺς, ὑπομείνας δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τέσσαρας ἡμέρας ἀ-
νέλαβε τοὺς ὑπολειφθέντας κατὰ τὴν ὁδόν, τοὺς μὲν ἄλλους
ἀσφαλῶς διελθόντας, τοῖς δὲ Ἀργιᾶτιν ὀπισθοβυλακοῦτιν ἐπέ-
θεντο οἱ ὄρειοι τῶν βραβάρων, καὶ μείον ἔχοντες τῷ ἀκροβολι-
σμῷ ἀπηλλάχθησαν.

Ἄρας δὲ ἐνταῦθεν προῆει ὡς ἐπ' Ἰρκανίας εἰς Ζαδράκαρτα, 6
πόλιν Ἰρκανίων, καὶ ἐν τούτῳ οἱ περὶ Κράτερον συνείμιζαν αὐ-

σται εἰσὶ καὶ ληστερικὸν τούτων δ' ἔ-
στι τοὺς μὲν ἄρας μελαιναιμονεῖν
καὶ μακροκομῆν τὰς δὲ γυναίκας
λευγαμονεῖν.

2. «τριχῆ» ἀκριβὲς ὄρισμός τῶν
ποριῶν ἕνεκα ἑλλειποῦς γνώσεως
τῶν τόπων ἐπὶ τὸν ἀδύνατον.

3. «κατ' ἐκεῖνον» (τὸ σφαλερὸν)
ὁ Κρουτήρας ἀναθῆναι εἰς ἐκεῖνον
ἐπειδὴ τὸ σφαλερὸν τι ἐστὶ περιλη-
πτικόν. — «οἱ τὰ ὄρη ἔχοντες» =
ὅτι εἶχον καταλάβει τὰ ὄρη, ἴδε 1,
7, 1. τῶν τῆν Καδμίειον ἔχοντων.

4. «ποταμῷ» ἄσπλον εἰς οὐδὲν
ἔστιν, ὁ ὄνομα τοῦ Curt. 6, 4, 4. Zio-

betis qui ex ipsis radicibus mon-
tium annis effunditur, ἢ ὁ ὑπὸ τοῦ
Διοδ. 17, 75. ἀναφερόμενος Σιθωί-
της διελθὼν δὲ σταδίους ἑκατὸν καὶ
πεντήκοντα καταστρατοπέδευσε πλη-
σίον πέτρας μεγάλης· ὑπὸ δὲ τὴν
ρίζαν αὐτῆς ἄσπρον ὑπήργε θεοπρε-
πές, εἰς οὐ μίγας ποταμὸς ἐξέπιπτεν
ὁ καλούμενος Σιθωίτης.

5. «μείον ἔχοντες» = ἠττηθέν-
τες. 1, 2, 6.

6. «Ζαδράκαρτα» μέγιστη πό-
λις τῆς Ἰρκανίας καὶ ποτὲ ἔδρα τῶν
βυβαίων αὐτῆς. παρὰ Στρατ. 508,
ἀπαντᾷ Κάρτα. ἴδε καὶ 25, 4.—

- τῷ, τοῖς μὲν ξένοις τοῖς Δαρείου οὐκ ἐντετυχηκότες, τὴν γὰρ
 ραν δὲ ὄσπην διαπεπορευμένοι ἦσαν τὴν μὲν βία τὴν δὲ ἐνδι-
 δόντων τῶν κατοικούντων προσπεποιημένοι. ἐνταῦθα καὶ Ἐ-
 7 ριγυῖος ἦκε ζῦν τοῖς σκευοφόροις καὶ ταῖς ἀμάξαις. ὀλίγον δὲ
 ὕστερον Ἀρτάβαζος ἀρίκετο παρ' Ἀλέξανδρον καὶ τῶν παι-
 δῶν αὐτοῦ Κωφρὴν καὶ Ἀριοβαρζάνης καὶ Ἀρσάμης καὶ ζῦν
 τούτοις παρὰ τῶν ξένων τῶν ζῦν Δαρείῳ πρέσβεις καὶ Αὐτο-
 φραδάτης ὁ Ταπούρων σατράπης. Αὐτοφραδάτῃ μὲν δὴ τὴν
 σατραπείαν ἀπέδωκεν, Ἀρτάβαζον δὲ καὶ τοὺς παῖδας ἅμα οἱ
 8 ἐν τιμῇ ἤγε, τὰ τε ἄλλα ἐν τοῖς πρώτοις Περσῶν ὄντας καὶ
 δεομένοις σπείσασθαι σφισιν ὑπὲρ τοῦ παντὸς ξενικοῦ ἀπεκρί-
 νατο, ὁμολογίαν μὲν οὐκ ἂν ποιήσασθαι πρὸς αὐτοὺς οὐδέμιαν
 ἀδικεῖν γὰρ μεγάληα τοὺς στρατευομένους ἐναντία τῇ Ἑλλάδι
 παρὰ τοῖς βαρβάρους παρὰ τὰ δόγματα τὰ Ἑλλήνων· ἐκέλευσε
 9 τας Ἀλεξάνδρῳ χρῆσθαι ὅτι καὶ βούλοιο ἢ σώζεσθαι ὅπῃ
 δύναιντο. οἱ δὲ ἐπιτρέπουν ἔφρασαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς
 ἄλλους Ἀλεξάνδρῳ ζυμπέμπειν τε ἐκέλευον τὸν ἡγησόμενον
 αὐτοῖς, ὡς ἀσφαλῶς διακομισθεῖεν παρ' αὐτόν· εἶναι δὲ ἐλέ-
 γοντο ἐς χιλίους καὶ πεντακοσίους. Καὶ Ἀλέξανδρος πέμπει
 Ἀνδρόνικον τὸν Ἀγέρρου καὶ Ἀρτάβαζον παρ' αὐτοὺς.
- 24 Αὐτὸς δὲ προῆγεν ὡς ἐπὶ Μάρδους, ἀναλαβὼν τοὺς τε ὑπα-
 σπιστάς καὶ τοὺς τοξότας καὶ Ἀγοιᾶνας καὶ τὴν Κοῖνου καὶ
 Ἀμύντου τάξιν καὶ τῶν ἐταίρων ἰππέων τοὺς ἡμίσεας καὶ
 τοὺς ἰππακοντιστάς· ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ ἰππακοντισταὶ τάξις

«ἐν τούτῳ» [τῷ τόπῳ]. τοπικῶς
 καὶ οὐχὶ χρονικῶς ἐνταῦθα ὡς συ-
 νήθως. = ταύτῃ. ὁ Κρυγ. διορθῶ ἐν-
 ταῦθα.

7. «Ἀρτάβαζος» ὁ πιστὸς ὑπη-
 ρέτης τοῦ βασιλέως Δαρείου. ἴδε 21,
 4. — «τῶν παίδων» κατὰ Κουρτ.
 6, 4, 24. novem juvenes, omnes ean-
 dem matre nati, patrem comitaban-
 tur. — «ἀπέδωκε» τούτο ἀρίστη πο-
 λιτικῇ, διὸ ὁ Curt. in fidem receptus
 multis exemplo fuit experiendi cle-
 mentiam regis. — «ὄντας» ὁ Curt. 6,
 5, 2. προσέθησαν ὡς αἰτίαν τῆς φι-
 λόφρονος ὑποδοχῆς ὅτι hostes Phi-

lippi fuerat quum Ocho regnante exu-
 laret.

8. «παρὰ τὰ δόγματα» ἴδε 1,
 16, 6. παρὰ τὰ κοινὰ δόγματα τοῖς
 Ἑλλήσι. — «χρῆσθαι ὅτι καὶ βού-
 λοιο» ἐπὶ ἀπολύτου ὑποταγῆς εἰς
 τὸ τέλος τοῦ νικητοῦ τούτου λέγεται.
 9. Ἑλ. 2, 4, 37. Παραδίδασαι σφᾶς
 αὐτοὺς Λακεδαιμονίοις χρῆσθαι ὅτι
 βούλονται. — «ἤκειν» Curt. 6, 5, 8.
 rex omissis sponsionum fideique pi-
 gnoribus venire eos iussit fortunam
 quam ipse dedidisset habituros.

κ. 24. 1. «προῆγεν» ἐπὶ τῆς
 πρὸς τὰ ὄπισθε κινήσεως. — «Μάρ-

ἦσαν. ἐπελθὼν δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς γῶρας τῶν Μάρδων πολ- 2
 λούς μὲν ἀπέκτεινεν αὐτῶν φεύγοντας, οὓς δὲ τινὰς ἐς ἀλκήν
 τετραμμένους, πολλοὺς δὲ ζώντας ἔλαβεν. οὐ γὰρ ἔστιν ὅστις
 χρόνου ἐμβεβλήκει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν ἐπὶ πολέμῳ διὰ τε δυσ-
 χωρίαν καὶ ὅτι πένητες οἱ Μάρδοι καὶ μάχιμοι ἐπὶ τῇ πείνᾳ
 ἦσαν. οὐκ οὐδὲ Ἀλέξανδρον ἐμβαλεῖν ἂν ποτε δείσαντες,
 ἄλλως τε καὶ προκεχωρηκότα ἤδη ἐς τὸ πρόσω, ταύτη μάλ-
 λόν τι ἀφυλακτοὶ ἠλίσκοντο. πολλοὶ δὲ αὐτῶν καὶ ἐς τὰ ὄρη 3
 κατέφυγον, ἃ δὴ ὑπερύψηλά τε καὶ ἀπότομα αὐτοῖς ἐς τὴν
 γῶρᾴ ἐστίν, ὡς πρὸς ταῦτα γε οὐχ ἤξοντα Ἀλέξανδρον. ἐπεὶ
 δὲ καὶ ταύτη προσῆγεν, οἱ δὲ πέμψαντες πρέσβεις σφᾶς τε αὐ-
 τοὺς ἐνέδοσαν καὶ τὴν γῶραν· καὶ Ἀλέξανδρος αὐτοὺς μὲν ἀ-
 φῆκε, σατραπίην δὲ ἀπέδειξεν αὐτῶν Αὐτοφραδάτην, ὄνπερ
 καὶ Ταπούρων.

Αὐτὸς δὲ ἐπανελθὼν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐνθηνπερ ὠρμήθη 4
 ἐς τῶν Μάρδων τὴν γῆν, κατέλαβε τοὺς Ἑλληνας τοὺς μισθο-
 φόρους ἤκοντας καὶ τοὺς Λακεδαιμονίων πρέσβεις οἱ παρὰ βα-
 σιλείᾳ Δαρεῖον ἐπρέσβευον, Καλλικρατίδαν τε καὶ Παύσιππον
 καὶ Μόνιμον καὶ Ὀνόμαντα, καὶ Ἀθηναίων Δρωπίδην. τού-
 τους μὲν δὴ ξυλλαβὼν ἐν φυλακῇ εἶχε. τοὺς Σινωπέων δὲ ἀ-
 φῆκεν, ὅτι Σινωπεῖς οὐτε τοῦ κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων μετείχον,

δουρ Curt. 6, 5, 16. Mardorum erat gens confinis Hyrcaniae, cultu vitae aspera et latrocinijis assueta.

2. «οὐ γάρ» αἰτιολογεῖ τὴν ταχεῖαν ἐπιτυχίαν τῆς εἰσβολῆς. — «χρόνου» = ἐν διαστήματι ἢ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου. συνήθως μὲν ἀπαντᾷ ἡ χρονικὴ αὐτῆ γενικῆ μετὰ τῆς διὰ πρόθεσεως ἐπὶ πολλοῦ χρόνου». ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς διὰ ὡς ἐνταῦθα. Ἄριστ. Ἰπ. 944. ἀγαθὸς πολίτης εἶς οὐδὲς πω χρόνου ἀνὴρ γεγένηται τοῖς πολλοῖσι τοῦ βουλοῦ. — «ἐπὶ πολέμῳ» ἐνταῦθα μὲν ἢ ἐπὶ δηλοῖ σκοπόν = πρὸς πόλεμον, κατωτέρω δὲ δηλοῖ προσθήκην. «ἐπὶ πείνᾳ» = ἐκτὸς τῆς πείνας τῶν ἦσαν καὶ μάχιμοι. — «δείσαντες» = ἐμβαλεῖν» δ' εἶδεν μετ' ἀπαρεμφάτου ἐστὶ σπανιωτέρα ποιητικὴ μᾶλλον σύνταξις ἀντὶ «μη ἐμβαλοῖ».

3. «ἀφῆκε» διεξοδικώτερον 4, 19, 6. ἀφῆκε καὶ ἐλευθέρους εἶναι ἔδωκε = ἀπέλευσεν. ἐχαρίσατο αὐτοῖς. κατὰ Curt. 6, 5, 21. obsidibus acceptis. Διοδ. 17, 76. οἱ βάρβαροι πολυτελέστατα δῶρα προσεκόμισαν πρὸς δὲ τούτοις καὶ πενήκοντα ἀνδρας, ἀπέστειλαν δεόμενοι τυχεῖν συγγνώμης. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος τοὺς ἀξιολογωτάτους τῶν ἀνδρῶν ἔλαβεν ὁμήρους.

4. «ἐπανελθὼν» quinto die in stativa revertitur. Curt. 18, 22. — «πρέσβεις» κατὰ Curt. 6, 5, 7. ἦσαν 90. legati erant Lacedaemoniorum missi ad Dareum, quo victo applicuerant se Graecis mercede apud Persas militantibus. — «ἐπρέσβευον» = ὡς πρέσβεις εἶχον πεμφθεὶς παρίσταται ἢ ἰδιότης ὡς διπράξῃς, ὡς κατωτέρω ἐμισθοφό-

- ὑπὸ Πέρσαις τε τεταγμένοι οὐκ ἀπεικότα ποιεῖν ἐδόκουν παρὰ
 5 τὸν βασιλέα σφῶν πρεσβεύοντες. Ἀρῆκε δὲ καὶ τῶν ἄλλων
 Ἑλλήνων ὅσοι πρὸ τῆς εἰρήνης τε καὶ τῆς συμμαχίας τῆς
 πρὸς Μακεδόνας γενομένης παρὰ Πέρσαις ἐμισθοφόρου, καὶ
 Καλυθηδονίων Ἡρακλειδῆν τὸν πρεσβευτὴν ἀρῆκε τοὺς δ'
 ἄλλους ξυστρατεῦσθαι οἱ ἐπὶ μισθῷ τῷ αὐτῷ ἐκέλευσε καὶ
 ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἀνδρόνικον, ὅσπερ ἤγγαγέ τε αὐτοὺς καὶ ἐνδι-
 λος γέγονει οὐ φαῦλον ποιοῦμενος σῶσαι τοὺς ἄνδρας.
- 25 Ταῦτα δὲ διαπραξάμενος ἦγεν ὡς ἐπὶ Ζαδράκαρτα, τὴν
 μεγίστην πόλιν τῆς Ὑρκανίας, ἵνα καὶ τὰ βασιλεία τοῖς Ὑρ-
 κανίοις ἦν. καὶ ἐνταῦθα διατριψάς ἡμέρας πεντεκαίδεκα καὶ
 θύσας τοῖς θεοῖς ὡς νόμος καὶ ἀγῶνα γυμνικῶν ποιήσας ὡς ἐπὶ
 Παρθυαίους ἦγεν· ἐκείθεν δὲ ἐπὶ τὰ τῆς Ἀρείας ὄρια καὶ Σου-
 σίαν, πόλιν τῆς Ἀρείας, ἵνα καὶ Σακτιβαρζάνης ἦκε παρ' αὐ-
 2 τὸν ὁ τῶν Ἀρείων σατραπίης· τούτῳ μὲν δὴ τὴν σατραπείαν
 ἀποδοὺς ξυμπέμπει αὐτῷ Ἀνάξιππον τῶν ἐταίρων, δοὺς αὐτῷ
 τῶν ἵππακοντιστῶν ἑς τεσσαράκοντα, ὡς ἔχει φύλακας καθι-
 στάναι τῶν τόπων, τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς Ἀρείους πρὸς τῆς
 στρατιᾶς κατὰ τὴν πάροδον.
- 3 Ἐν τούτῳ δὲ ἀφικνοῦνται παρ' αὐτὸν Περσῶν τινές, οἱ ἦγ-
 γελλον Βῆρσον τὴν τε τιάραν ὄρθην ἔχειν καὶ τὴν Περσικὴν

ρουν.— «τοῦ κοινοῦ» = τῆς κοινῆς
 συμμαχίας. «ὑπὸ Πέρσαις» = ὄντες
 ὑπῆκοι τῶν Περσῶν.

5.) «Καλυθηδονίων» οἱ κάτοικοι
 τῆς Καλυθηδόνος πλουσίας ἐμπορικῆς
 καὶ ναυτικῆς πόλεως ἀποικίας Με-
 γαρέων ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου ἐνθα
 ἐστάθμευεν ὁ Περσικὸς στόλος καὶ
 στρατός. νῦν Καδίκοι — «τοὺς δ'
 ἄλλους» = τοὺς λοιποὺς ὅσοι μετὰ
 τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν εἰ-
 σῆλθον εἰς τὴν περσικὴν ὑπηρεσίαν.
 — «οὐ φαῦλον ποιοῦμενος» = θεωρῶν
 οὐχὶ μικρὸν πρᾶγμα τὸ ὅτι ἔσωσε τοὺς
 ἄνδρας.

κ. 25. 1. «Ζαδράκαρτα» πηχ-
 νὸν ἢ αὐτὴ πόλις τῆ παρὰ Στρ.
 508. Κάρτα καλουμένη. Ὑρκανία
 πόλις τε ἀξιολόγως διεληγμένη,
 ὧν ἔστι Ταλαβρόκη καὶ Σαμαριανή
 καὶ Κάρτα καὶ τὸ βασιλεῖον Ἰάππ.

ἦταν ταῦτα λείψανα προπερσικῶν
 βασιλείων διαλυθέντων ὑπὸ τῆς παγ-
 κοσμίου μοναρχίας τοῦ Κύρου.—
 «ὡς νόμος» = κατὰ τὸν συνῆθη
 τρόπον. ἐνοσοῦνται δὲ οἱ θεοὶ ὅσοι
 πάτριοι ἢ μαντευτοὶ αὐτῷ. Ἰνδ. 48,
 41. 6, 3, 2.— «ἐπὶ Παρθυαίους»
 Πλ. Ἀλ. 47. τὸ μὲν ἄλλο πλήθος
 εἶασε κατὰ χώραν, τοὺς δὲ ἀρίστους
 ἔχων ἐν Ὑρκανίᾳ μετ' ἑαυτοῦ, δι-
 σμυρίους πεζοὺς καὶ τρισχιλίους ἵπ-
 πεις προσέβαλε. — «Ἀρείαι» ἐν τῇ
 παλαιᾷ περσ. γλώσσῃ Harivna νῦν
 Herat τὸ Α. μέρος τοῦ νῦν Khorasan
 μετὰ τῆς παλαιᾶς πόλεως Σου-
 σίας νῦν Tus.

2.) «τό των» = κωμῶν.

3.) «τιάραν ὄρθην» καὶ 6, 29,
 3. ὄρθη κέφαρις. μόνον τοῖς βασιλεῦσι
 ἐπετρέπετο τὸ ἐγγώριον ἐν σχήματι
 κολύμβου κάλυμμα τῆς κεφαλῆς

στολήν φοροῦντα Ἀρταξέρξην τε καλεῖσθαι ἀντὶ Βήσσου καὶ βασιλέα φάσκειν εἶναι τῆς Ἀσίας ἔχειν τε ἀμρ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς ἐς Βάκτρα διαφυγόντας καὶ αὐτῶν Βακτριανῶν πολλοὺς προσδοκᾶσθαι δὲ ἔξειν αὐτῷ καὶ Σκύθας συμμάχους.

Ἀλεξάνδρος δὲ ἑμοῦ ἤδη ἔχων τὴν πᾶσαν δύναμιν ἦει ἐπὶ Βάκτρων, ἵνα καὶ Φίλιππος ὁ Μενελάου παρ' αὐτὸν ἀφίκετο ἐκ Μηδίας, ἔχων τοὺς τε μισθοφόρους ἵππέας, ὧν ἤργετο αὐτός, καὶ Θεσσαλῶν τοὺς ἐθελοντάς ὑπομείναντας καὶ τοὺς ξένους τοὺς Ἀνδρομάχου. Νικάνωρ δὲ ὁ Παρμενίωνος ὁ τῶν ὑπασπιστῶν ἀρχῶν τετελευτήκει ἤδη νόσῳ. ἴοντι δὲ Ἀλεξάνδρῳ τὴν ἐπὶ Βάκτρα ἐξηγγέλη Σατιβαζζάνης ὁ Ἀρείων σατράπης Ἀναξίππου μὲν καὶ ἵππακοντιστάς τοὺς ξύν αὐτῷ ἀπεκτονῶς, ὀπλιζῶν δὲ τοὺς Ἀρείους καὶ ξυμάχων εἰς Ἀρτακόνα πολλοὺς, ἵνα τὸ βασίλειον ἦν τῶν Ἀρείων ἐκέθειν δὲ ὅτι ἔγνωκεν, ἐπειδὴν προκεχωρηκότα Ἀλεξάνδρον πύθηται, ἵεναι ξύν τῇ δυνάμει παρὰ Βήσσον, ὡς ξύν ἐκείνῳ ἐπιθρόσμενος ὅπη ἂν τύχη τοῖς Μακεδόσι. ταῦτα ὡς ἐξηγγέλη αὐτῷ, τὴν μὲν ἐπὶ Βάκτρα ὁδὸν οὐκ ἔγεν' ἀναλαβῶν δὲ τοὺς τε ἑταίρους ἵππέας καὶ τοὺς ἵππακοντιστάς καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς

τὴν τιάραν γὰ φέρωσιν ὀρθήν. Ε. Ἄν. 2, 5, 23. τὴν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξιστιν ὀρθήν ἔχειν καὶ ὁ Σχολ. Ἄριστ. ἐν Ὀρν. 487. πᾶσι Πέρσαις ἔξην τὴν τιάραν φορεῖν ἀλλ' οὐκ ὀρθήν, μόνον δὲ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἔχρῶντο· οἱ δὲ λοιποὶ Πέρσαι ἐφόρουσιν αὐτὴν ἔχουσιν τὴν κορυφὴν κεκλιμένην πρὸς τὰ ἔμπροσθεν. — «Περσικὴν στολήν» ἢ ἀρχικῶς μηδικὴ καὶ εἶτα περσικὴ στολὴ τῶν βασιλέων ἀπετελεῖτο ἐξ ἐρυθροῦ μετὰ λευκῶν γραμμῶν ὑποκαμίσου (Ε. Κ. II, 8, 3. χιτῶνα πορφυροῦν μεσόλευκον) καὶ πορφυροῦ χρυσοῦ ἐνυφασμένου κἀνθούς Ε. Ἄν. 1, 2, 27, Curt. 3, 3, 47. purpureae tunicae medium album intextum erat. pallam auro distinctam aurei accipitres, velut rostris inter se concurrerent adornabant et zona aurea muliebriter cinctus acinacem suspenderat cui ex gemma vagina erat. — « Ἀρταξ. καλεῖσθαι » οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν

ἤλλασσον μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάστασιν τῶν τὸ πρότερον ὀνομάτων δι' ἑνὸς προσχηρικοῦ Ἀρταξέρξης καθ. Πρ. 6, 98 = μέγας ἀρχικός· ὅτω καὶ ὁ Ὀμήρος 2, 14, 5.) εἶχε μετονομασθεῖ, Διοδ. 15, 93, Ὀμήρος ὁ μετονομασθεὶς Ἀρταξέρξης, τοῦ γὰρ Ἀρταξέρξου καλῶς βεβασίλευκότος τοὺς μετὰ τοῦτον βεβασίλευκότος μετονομάζον καὶ τὴν τοῦτου προσχηρῶν ἔχειν προσείτατον.

4. « ἐθελοντάς » οἱ ἐκούσιως παρέμειναν· οἱ ἀπογραφάμενοι 49, 6. καὶ 29, 5. « Νικάνωρ — νόσῳ » οὐχὶ ἀπθάνους ὁ Σμηδρος τὴν ἀσυνάρτητον καὶ ἀσχετον ταύτην πρότασιν τίθει μετὰ τὸ ἐπίδουλητος ἐν 26, 3.

5. « Ἀρτακόνα » παλαιὰ πρωτεύουσα τῆς Ἀρείας ἀνώστου τοποθεσίας.

6.) « ἔγεν » (τὸν στρατόν). — ἀδυσίν· ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ αττ. τύπου δουρίν.

Ἀγριάνας καὶ τὴν Ἀμύντου τε καὶ Κοίνου τάξιν, τὴν δὲ ἄλλην δύναμιν αὐτοῦ καταλιπὼν καὶ ἐπ' αὐτῇ Κράτερον ἡγεμόνα, σπουδῆ ἤγεν ὡς ἐπὶ Σατιβαρζάνην τε καὶ τοὺς Ἀρείους, καὶ διελθὼν ἐν δυσὶν ἡμέραις σταδίους ἐς ἑξακοσίους πρὸς Ἀρτακσάνα ἦκε.

7 Σατιβαρζάνης μὲν οὖν, ὡς ἔγνω ἐγγὺς ὄντα Ἀλέξανδρον, τῇ ὀξύτητι τῆς ἐφόδου ἐκπλαγεὶς ζῆν ὀλίγοις ἵππευσι τῶν Ἀρείων ἔφυγε· πρὸς γὰρ τῶν πολλῶν στρατιωτῶν κατελείφθη ἐν τῇ φυγῇ, ὡς κἀκεῖνοι ἔμαθον προσαγόντα Ἀλέξανδρον.

Ἀλέξανδρος δέ, ὅσους ζυναιτίους τῆς ἀποστασεως κατέμαθε καὶ ἐν τῷ τότε ἀπολελειπότας τὰς κώμας, τούτους δὲ ἄλλη καὶ ἄλλη, ὀξείας τὰς διώξεις ποιησάμενος, τοὺς μὲν ἀπέκτεινε, τοὺς δὲ ἠνδραπόδισε· σατράπην δὲ Ἀρείων ἀπέδειξεν Ἀρσάμην, ἄνδρα ἱέρσην. αὐτὸς δὲ ζῆν τοῖς ἀμφὶ Κράτερον ὑπολελειμμένοις, ὁμοῦ οὖσιν ἤδη ὡς ἐπὶ τὴν Ζαραγγαίων χώραν ἤγε· καὶ ἀρικνεῖται ἵνα τὰ βασιλεία τῶν Ζαραγγαίων ἦν. Βαρσαέντης δέ, ὅς τότε κατεῖχε τὴν χώραν, εἰς ὧν τῶν ζυνεπιθεμένων Δαρσείῳ ἐν τῇ φυγῇ, προσιόντα Ἀλέξανδρον μαθὼν ἐς Ἰνδοὺς τοὺς ἐπὶ τὰδε τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ ἔφυγε. ζυλλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ παρ' Ἀλέξανδρον ἀπέστειλαν· καὶ ἀποθνήσκει πρὸς Ἀλεξάνδρου τῆς ἐς Δαρσείον ἀδικίας ἕνεκα.

26 Ἐνταῦθα καὶ τὴν Φιλῶτα ἐπιβουλήν τοῦ Παρμενίωνος ἔμαθεν Ἀλέξανδρος, καὶ λέγει Πτολεμαῖος καὶ Ἀριστόβουλος ὅτι προηγγελμένην ἤδη οἱ καὶ πρότερον ἐν Αἰγύπτῳ, οὐ μέντοι πιστῆ γε ἐφάνη τῆς τε φιλίας τῆς πάλαι ἕνεκα καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἐς Παρμενιωνά τε τὸν πατέρα τὸν Φιλῶτα τιμῆς καὶ ἐξ αὐτὸν Φιλῶταν πίστεως. Πτολεμαῖος δὲ ὁ Ἀγάγος λέγει εἰς-

7.) «ζυναιτίους» (ὄντας). — τούτους δὲ» 1, 1, 8. = τούτους δὲν ἀφῆσεν ἀειμωρήτους ἄλλὰ.

8.) «Ζαραγγαίων» ἢ Ζάραγγες ἢ Δράγγαι ἦκουσαν πρὸς Β. τῆς Δραγγιανῆς ἡδ. 21, 4, — «Βαρσαέντης» Curt. 6, 6, 36. Barzaentes sceleris in regem suum particeps Besso: is suppliciorum quae meruerat metu profugit in Indiam. — «ἀδικίας ἕνεκα» ὁ Ναιθόβριος ἐν τοῖς λόγῳ του 2, 471. κρίνει ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπίτηδες ὑπεκρίθη τὸ πρόσωπον τοῦ

ἐδικητοῦ τῆς νομιμότητος καὶ τοῦ ἀτυχοῦς μονάρχου.

κ. 26. 1. «ἐνταῦθα» = ἐν τῇ Δραγγιανῇ. Σερ. 724. εἴτ' εἰς Δράγγας ὅπου Φιλῶταν ἀνεῖλε τὸν Παρμενίωνος υἱὸν φωρῆσας ἐπιβουλήν. — «ἔμαθε—προηγγελμένην» περιγραφὴ τοῦ ἔμεμαθῆκε. — «καὶ πρότερον» πλείω περὶ ταύτης ἴδε Διοδ. 47. 79. Πλουτ. περὶ τῆς τύχ. Ἀλεξ. 2, 7. Πλ. Ἀλεξ 48, καὶ 49.

2.) «ἐς Μακεδόνας» = ἐνώπιον τῆς συνειδήσεως τῶν Μακεδόνων.

αγθῆναι ἐς Μακεδόνας Φιλώταν· καὶ κατηγορεῖται μὲν αὐτοῦ ἰσχυρῶς Ἀλέξανδρον, ἀπολογητῆσθαι δὲ αὐτὸν Φιλώταν· καὶ τοὺς ἐπιμηνυτάς τοῦ ἔργου παρελθόντας ἐξελέγξει Φιλώταν τε καὶ τοὺς ἄμφ' αὐτὸν ἄλλοις τε ἐλέγγους οὐκ ἀφανέσι καὶ μάλιστα δὴ ὅτι αὐτὸς Φιλώτας πεπύσθαι μὲν ἐπιβουλήν τινα Ἀλεξάνδρῳ παρασκευαζομένην συνέφη, ἐξηλέγγετο δὲ κατασιωπήσας ταύτην πρὸς Ἀλέξανδρον, καίτοι δις ἐπὶ τὴν σικηνὴν ὁπήμεραι τὴν Ἀλεξάνδρου φοιτῶν. καὶ Φιλώταν μὲν 3 κατακονιτθῆναι πρὸς τῶν Μακεδόνων καὶ ὅσοι ἄλλοι μετέσχον αὐτῷ τῆς ἐπιβουλῆς· ἐπὶ Παρμενίωνα δὲ σταλῆναι Πολυδάμαντα, ἓνα τῶν ἐταίρων, γράμματα φέροντα παρ' Ἀλεξάνδρου πρὸς τοὺς στρατηγούς τοὺς ἐν Μηδίᾳ, Κλέανδρον τε καὶ Σιτάλκην καὶ Μενίδαν· οὗτοι γὰρ ἐπὶ τῆς στρατιᾶς ἧς ἤρχε Παρμενίων τεταγμένοι ἦσαν. καὶ πρὸς τούτων ἀποθανεῖν 4 Παρμενίωνα, τυχὸν μὲν ὅτι οὐ πιστὸν ἐδόκει εἶναι Ἀλέξανδρος Φιλώτα ἐπιβουλεύοντος μὴ ζυμμετασχεῖν Παρμενίωνα τῷ παιδί τοῦ βουλευμάτος, τυχὸν δὲ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ζυμμετέσχε, σφαλέρως ἤδη ἦν περιῶν Παρμενίων, τοῦ παιδὸς αὐτοῦ ἀνηρμένου ἐν τσσαύτῃ ὧν ἀζιώσει παρά τε αὐτῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα, μὴ ὅτι τὸ Μακεδονικόν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ξένων, ὧν πολλὰκις καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρά τὸ

καὶ ἐκ τοῦ 4, 11, 6. δηλοῦται ὅτι οἱ βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας δὲν ἦσαν δεσπόται ἀπόλυτοι μισάρχαι, ἀλλ' ὑπὸ τῶν νόμων τῶν ὑπερσεῦστο ἐν τοῖς σπουδαίοις ζητήμασι νὰ συμβουλεύωνται καὶ ἔχουσι τὴν συγκατάθεσιν τῆς εὐγενείας (ἐταῖροι καὶ τοῦ λαοῦ ὅν ἐν πολέμῳ ἀντεπροσώπευεν ὁ στρατός. Curt. 6, 8, 23. rex edixit et omnes armati coirent. sex milia fere militum venerant. De capitalibus rebus vetusto Macedonum modo inquirebat exercitus; in pace erat vulgi, et nihil potestas regum valebat nisi prius valuisset auctoritas. ἀλλὰ πολλὰκις ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ Ἀλέξ. τοὺς περιορισμούς τούτους τῆς ἀρχῆς τῶν κατεπάτησαν ὡς δείκνυσιν ἡ δίκη Φιλώτα καὶ Παρμενίωνος ἣν ὁ Νειόβριος μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ Κλείτου καὶ Καλ-

λισθένης καταλογίζει εἰς τὰς ἀποτροπαίους πράξεις τοῦ βίου τοῦ Ἀλεξάνδρου ὡς οὐδεμία λάμπης κατορθωμάτων καὶ γενναιοφυχίας δύναται νὰ ἐπικαλύψῃ.— «ἐπιμηνυτάς» = μάρτυρας τοὺς καταγγέλλοντας. ἀναφέρεται εἰς τὸ «προηγγελμένον» — «ὅτι» = διότι.— «ἐπιβουλήν τινα» διεξοδικῶς ἐκτίθησιν ἡμῖν ταύτην ὁ Διοδ. 17, 79. Πλ. Ἀλ. 49.— «καίτοι» μετὰ μετοχῆς ἀντι καί περ παρά τὴν χοῆσιν τῶν ἀτ.— «ὁπήμεραι» = ὅσα ἡμέραι ὡς «ὅσα ἔτη».

3 «ἐπὶ τῆς στρατιᾶς τεταγμένοι» = στρατηγοί. ἴδε 5, 3.

4.) «τυχὸν μὲν = τυχὸν δὲ» = ἴσως μὲν. ἴσως δὲ. «καὶ ἐς τὸ ἄλλο» = παρὰ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. ἴσως ἢ ἐς μετὰ τοῦ ἀξίωσις. καὶ 5, 27, 3. «καὶ ἐς τοὺς ἄλλους ἀξιώσιν». — «ἐν τῷ μέρει καὶ παρά τὸ

- μέρος κατὰ πρόσταξίν τὴν Ἀλεξάνδρου ζῆν χάριτι ἐξηγήσατο.
- 27 Λέγουσι δὲ καὶ Ἀμύνταν τὸν Ἀνδρομένους κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπαχθῆναι ἐς κρίσιν, καὶ Πολέμωνα καὶ Ἄτταλον καὶ Σιμρίαν τοὺς Ἀμύντου ἀδελφούς, ὡς ἐπιμετασχόντας καὶ αὐτοὺς τῆς ἐπιβουλῆς τῆς κατ' Ἀλεξάνδρου κατὰ πίστιν
- 2 τε καὶ ἑταιρίαν τὴν Φιλώτα, καὶ ἔδωκε πιστοτέρα ἢ ἐπιβουλή ἐς τὸ πλῆθος, ὅτι Πολέμων, εἰς τῶν ἀδελφῶν τῶν Ἀμύντου, ἐυλληθέντος Φιλώτα, ἐφυγεν ἐς τοὺς πολεμίους. ἀλλ' Ἀμύντας γε ζῆν τοῖς ἀδελφοῖς ὑπομείνας τὴν δίκην καὶ ἀπολογησάμενος ἐν Μακεδῶσι καρτερώς ἀρίσται τῆς αἰτίας· καὶ εὐθὺς ὡς ἀπέφυγεν, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἠξίωσεν ἐπεθῆναι οἱ ἔλθειν παρὰ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐπαναγαγεῖν αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀλέξανδρον
- 3 καὶ οἱ Μακεδόνες συγχωροῦσιν. ὁ δὲ ἀπελθὼν αὐτῇ [τῇ] ἡμέρᾳ τὸν Πολέμωνα ἐπανάγαγε· καὶ ταύτῃ πολὺ ἐστὶ μάλλον ἢ πρόσθεν ἔξω αἰτίας ἐφάνη Ἀμύντας. Ἀλλὰ ὀλίγον γε ὑστέρον κόμητιν τινὰ πολιτοκῶν τοξοθυσίαι ἐκ τῆς πληγῆς ἀτελεύτησεν, ὥστε οὐδὲν πλέον αὐτῷ γίγνεται τὴν κρίσιν ἀποφυγόντι ὅτι μὴ ἀγαθῶ νομισμένῳ ἀποθανεῖν.
- 4 Ἀλέξανδρος δὲ, καταστήσας ἐπὶ τοὺς ἑταίρους ἱππάρχας δύο, Ἡρακτιδιῶνά τε τὸν Ἀμύντορος καὶ Κλεῖτον τὸν Δρωπίδου, καὶ ὄλιγα διελὼν τὴν τάξιν τῶν ἑταίρων, ὅτι οὐδὲ φίλων ἂν ἠβούλετο ἓνα τοσοῦτων ἱππέων, ἄλλως τε καὶ τῶν κρατίστων τοῦ παντός ἱππικοῦ κατὰ τε ἀξίωσιν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἐξηγησῆσαι, ἀρικνεῖται ἐς τοὺς πάλαι μὲν Ἀριάσπας καλουμένους, ὑστέρον δὲ εὐεργέτας ἐπονομασθέντας, ὅτι Κύρω

μέρος» ὅτι ἡ σειρά ἦτο εἰς αὐτὸν νὰ ἦνε ἀρχηγός καὶ ὅτι δὲν ἦτο. Ἰδ. Ε. Κ. Ἀ. 7, 6, 36. ἴστε ὅτι ἄνδρα κατακεκολλημένους ἔειπθε πολλά σὺν ὑμῖν κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος.— «ζῆν χάριτι» = πρὸς γενικὴν εὐχαρίστησιν τοῦ Ἀλεξ. καὶ τῶν στρατιωτῶν.— «ἐξηγήσατο».

κ. 27. 1. «κατὰ πίστιν» = ἔνεκα πίστει· «πιστοτέρα ἐς· ἰδ. προσημ. 2.— «ἐν Μακεδῶσι» ἴδ. 26, 1.— «ἀπέφυγεν» ἐν τοῖς ἀστικοῖς δικαστηρίοις ἐλέγετο «φεύγειν» = κατηγορευεῖσθαι «ἀποφεύγειν» = ἀπολυθεῖσθαι, ἀθωοῦσθαι.— «ἐπεθῆναι» = νὰ

ἐπιτραπῆ αὐτῷ, ἐπιέναι ὑποκείμεν, αὐτοῦ πάντα ἢ ἐπομένη πρότασις. Ε. Κ. Α. 6, 4, 31.

3.) «αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ» = αὐθημέρον. ἴσως διαγραπένον μετὰ Κρωγῆρου. τὸ ἄθρον τῆ.— «ταύτη» διὰ τοῦτο.— «ἐκ τῆς πλ.» = ἔνεκα τῆς πληγῆς.— «οὐδὲν πλέον» [ἢ εἰ μὴ ἀπέφυγεν] = οὐδέμιν ἄλλην ὠφέλειαν ἔτῃ ἐν μὴ ὅτι.

4.) «ὄλιγα» ὅτερον ἄπαν τὸ ἱππικὸν ἦν ὑπὸ τῆ ἀρχηγίᾳ τοῦ Φιλώτα. α' Ἀριάσπας ὁ ἱππικός οὗτος λαὸς ὄκει ἐν τῷ Μ. Δραγγιανῆ νῦν Sedsehestan πρὸς Β. τῆς Γεθρωσίας· παρὰ τὸν ποταμὸν Ἐτόμακιδρον (νῦν

τῆς Καμψύτου ξυνεπελάθοντο τῆς ἐς Σκύθας ἐλάττειας. καὶ τούτους Ἀλέξανδρος ὧν τε ἐς Κύρον ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι αὐτῶν τιμῆστας καὶ αὐτὸς καταμαθῶν ἄνδρας οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ταύτῃ βαρβάρους πολιτεύοντας, ἀλλὰ τοῦ δικαίου ἴσα καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν Ἑλλήνων μεταποιούμενους, ἐλευθέρους τε ἀφῆκε καὶ χώραν τῆς ὁμοῦ ὅσῃν αὐτοὶ σφίσιν ἤτησαν (οὐ πολλὴν δὲ οὐδ' αὐτοὶ ἤτησαν), προσέθηκεν. ἐνταῦθα θύσας τῆ Ἀπόλλωνι Δημήτριον μὲν ἓνα τῶν σωματοφυλάκων, ὑποπτεύσας μετασχεῖν Φιλώτα τῆς ἐπιβουλῆς, ξυνέλαβε σωματοφύλακα δὲ ἀντὶ Δημητρίου ἀπέδειξε Πτολεμαῖον τὸν Λάγου.

Ταῦτα δὲ διαπραξίμενος προῆει ὡς ἐπὶ Βάκτρα τε καὶ Βῆσσαν. Δράγγας τε καὶ Γαδρωστῶς ἐν τῇ παρόδῳ παραστητάμενος. παρεστήσατο δὲ καὶ τοὺς Ἀραχωίτους καὶ σατραπὴν κατέστησεν ἐπ' αὐτοῖς Μένωνα. ἐπῆλθε δὲ καὶ τῶν Ἰνδῶν τοὺς προσχώρους Ἀραχωίτους. ξύμπαντα δὲ ταῦτα τὰ ἔθνη διὰ χιόνος τε πολλῆς καὶ ξὺν ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων καὶ τῶν στρατιωτῶν ταλαιπωρία ἐπῆλθε. μαθῶν δὲ τοὺς Ἀρείους αὐθις ἀρεστᾶναι, Σατιβαρζάνου ἐς τὴν χώραν αὐτῶν ἐμβαλόντος σὺν ἱππεύσι δισχιλίσις, οὗς παρὰ Βῆσσου ἔλαθεν, ἀποστέλλει παρ' αὐτοῦς Ἀρτάβαζόν τε τὸν Πέρσην καὶ Ἐρίγυιον καὶ Κάρανον τῶν ἑταίρων· προσέταξε δὲ καὶ Φραταφέρνην, τὸν τῶν Παρθυαίων σατραπὴν, ξυνεμβαλεῖν αὐτοῖς ἐς τοὺς

Hilmen). ἐπειδὴ δὲ τὸν Κύρον μετὰ τοῦ στρατοῦ του ἐν ἐκστρατεῖᾳ τινὶ διὰ τῆς ἐρήμου Καρματικής ἕσασεν ἀπὸ τοῦ λίμου διὰ μεταφορᾶς ἐπιτηδείων καὶ ζωτροπιῶν (Διοδ. 17, 81. Curt. 7, 3, 1) ἔλαθον πρὸς τιμὴν τὸ ὄνομα τοῦτο εὐεργέτας. ὅπου οἱ εὐεργετήσαντες ὁπισθόχρηστε τὸν βασιλέα καὶ τὸ κράτος τῶν Περσῶν ἐλάμβανον. Ἡρ. 8, 85. φύλακος δὲ εὐεργέτης βασιλείας ἀνεγράφη καὶ χώρα ἰδωρήθη πολλή· οἱ δ' εὐεργέται βασιλείας προσάγγει καλεῖνται Περσιστί. — 5. «ὧν — ὑπῆρξαν» = οἱ ἐκεῖνα ἄπρ εἶχον πράξει εἰς τὸν Κύρον. — ἴσα καὶ ὡς τὸ ὅμοιον συντασσόμενον δοτικῆ ἔχει ἐπιρρημ. σημασίαν = ὅτι περὶ οἱ κράτιστοι. — «κρατίστοις» ὁ

Κρυγῆρος διορθοῖ εἰς ἀρίστοις ὡς τοῦτου ὄντος συνήθους ἐπὶ ἠθικῆς σημασίας. — κ. 28, 1. «Δράγγας» ὁ ἱππικός οὗτος λαὸς ἀνήκειν τοῖς ἀρείοις καὶ πάνυ πολεμικός ἦκει περὶ τὴν λίμνην τῶν Ἀραχωίων τῶν Zareh τὴν τῶν παλαιῶν Aria palus. = «Γαδρωστί» γείτονας τῶν Δραγγῶν ἦκου ἐν τῇ ἐρήμῳ παραλίᾳ χώρα μετὰ Καρματικής καὶ Ἰνδοῦ. — «παραστητάμενος» = καθυποτάξας. Curt. 7, 10, 5. Hber hic populus concilio dedit se nec quicquam deditis praeter commeatu imperatum est. — «προσχώρους» τοὺς Παρκαμισάδας· οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ κάτοικοι τοῦ Παρκαμισίου καὶ τῆς πρὸς Ν. αὐτοῦ κειμένης ὑψηλῆς

- 3 Ἀρείου. καὶ γίγνεται μάχη τότε ἀμφὶ Ἐριγίου καὶ Κάρανον πρὸς Σατιβαρζάνην καρτερά, οὐδὲ πρόσθεν αἱ βάρβαροι ἐνέκλιπριν Σατιβαρζάνην συμπεσόντα Ἐριγίου πρὸς Ἐριγίου πληγέντα δόρατι ἐς τὸ πρόσωπον ἀποθανεῖν. τότε δὴ ἐγκλίναντες αἱ βάρβαροι προτροπάδην ἔφρουον.
- 4 Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλέξανδρος πρὸς τὸν Καύκασον τὸ ὄρος ἦγεν, ἵνα καὶ πόλιν ἔκτισε καὶ ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ θύσας ἐνταῦθα τοῖς θεοῖς ὅσους νόμος αὐτῷ ὑπερέβαλε τὸ ὄρος τὸν Καύκασον, σατράπην μὲν τῆ γῶρᾳ ἐπιτάξας Προέξην, ἄνδρα Πέρσην, τῶν δὲ ἐταίρων Νεϊλόξενον τὸν Σατύρου ἐπίσκοπον ἕξ στρατιᾷ ἀπολιπών.
- 5 Τὸ δὲ ὄρος ὁ Καύκατος ὕψηλόν μὲν ἐστίν ὡσπερ τι ἄλλο τῆς Ἀσίας, ὡς λέγει Ἀριστόβουλος, ψιλὸν δὲ τὸ πολὺ αὐτοῦ τό γε ταύτη· μακρὸν γὰρ ὄρος παρατέταται ὁ Καύκατος, ὥστε καὶ τὸν Ταύρον τὸ ὄρος, ὃς δὴ τὴν Κιλικίαν τε καὶ Πικρυλίαν ἀπεύρει, ἀπὸ τοῦ Καυκάσου εἶναι λέγουσι καὶ ἄλλα ὄρη μεγάλα ἀπὸ τοῦ Καυκάτου διακεκριμένα ἄλλη.
- 6 καὶ ἄλλη ἐπωνυμία κατὰ τὰ ἔθνη τὰ ἐκάστῳ. ἄλλὰ ἔν γε

γῶσας. — «διὰ γίνοντες» Στρ. σ. 725. ἔστι δὲ ὄρεινὴ καὶ κειμενοδόλητο τότε ὥστε χαλεπῶς ὄδεύετο. πυκναὶ μὲντοι κῶμαι δεγόμεναι πάντων εὐποροὶ πλὴν ἐλαίου παρεμποδῶντο τὰς δυσκολίας.

3.) «πρόσθεν» πρὶν τὸ πρόσθεν ἔλλειπει συνήθως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ὁ Πρόδ. καὶ ἄλλοι ἔχουσι συνήθως ἀντὶ τούτου τὸ πρότερον. περὶ τοῦ πρὶν μετ' ἀπαρεμφ. μετ' ἀνηπιχὴν πρότερον ἴδ. προλεγ. σ. 48.

4.) «Καύκασον» ὃς πρὸς διάκοισιν τοῦ ἰδίου Καυκάσου (μεταξὺ τῆς μαύρης καὶ Καπρίας θαλάσσης) καλεῖται ὁ Ἰνδικὸς ἢ Παραπάμσος ἢ ἐναλλαγὴ ἀποδίδεται τοῖς κόλαξι τοῦ Ἀλεξάνδρου ἵνα διαδοθῆ ἢ πίστις ὅτι ὁ Ἀλ. διέβη τὸν ἀληθῆ Καύκασον τὸ ἔσχατον ὄριον τοῦ κόσμου κατὰ τοὺς παλαιούς. — «Ἀλεξάνδρειαν» ἀδόγλου τοποθεσίας. νεώτεροι περιηγῆται ὑποθέτουσιν ὅτι ἔκειτο κατὰ τὸ νῦν Behgram πρὸς Β. τῆς Κασουλῆς ἐνεκα μεγάλου

πλήθους ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων νεωστὶ ἐκεῖ ἀνακαλυφθεισῶν. σκοπὸς τῆς θεμελιώσεως τῆς πόλεως ταύτης ἦν ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτὴ ὡς κέντρον ἐνεργείας διὰ τὴν κατὰ ὠν Ἰνδιῶν ἐκστρατείαν.

5.) «ἄλλα ὄρη». Στρ. 311. τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων Καύκασον ἐκάλεσαν, παρὰ δὲ τοῖς βαρβάροις τὰ τε ἄκρα καὶ τοῦ Παραπαμίσου τὰ πρόσθωρα καὶ τὰ Ἡμοδὰ καὶ τὸ Ἰμαον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα ἐκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο. περὶ τοῦ συστήματος τῶν ὄρειων τοῦ Ταύρου ὁ Plin. his. nat. 5, 27, 27. numerosis nominibus et novis quocunque incidit insignis: Imaus prima parte dictus, mox Emodus, Paropamisus, Circius, Taurus atque ubi se quoque exsuperat Caucasus. — «ἄλλη καὶ ἄλλη» ἴδ. 1, 23, 6. — Κατὰ τὴν ἑθελίαν Προδ. = ἀναλόγως τῶν κατοικητῶν ἐνὸς ἐκάστου λαοῦ.

6.) «ἀτέρμων». Plin. hist. nat.

τούτω τῷ Καυκάτῳ οὐδὲν ἄλλο ὅτι μὴ τέρμινθοι περὶ κασι καὶ σίλφιον, ὡς λέγει Ἀριστοβούλος· ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιφέρειτο πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ πρόβατα πολλά καὶ κτήνη ἐνέμουντο, ὅτι καὶ χαίρουσι τῷ σίλφιῳ τὰ πρόβατα, καὶ εἰ ἐκ πολλοῦ πρόβατον σίλφιου αἰσθόιτο, καὶ θεῖ ἐπ' αὐτὸ καὶ τό τε ἄλλος ἐπι-
7 νέμεται καὶ τὴν ῥίζαν ἀνορύττον καὶ ταύτην κατεσθίει. ἐπὶ τῷδε ἐν Κυρήνῃ ὡς μακροτάτῳ ἀπελαύνουσι τὰς ποιμένας τῶν χωρίων ἵνα αὐτοῖς τὸ σίλφιον φύεται· οἱ δὲ καὶ περιφράσσουσι τὸν γῶρον, τοῦ μηδ' εἰ πελάσειεν αὐτῷ πρόβατα, δυνατὰ γενέσθαι εἶπω παρελθεῖν, ὅτι πολλοῦ ἄξιον Κυρηναίσις τὸ σίλφιον.

Βῆσσοι δέ, ἔχων ἀμφ' αὐτὸν Περσῶν τε τοὺς μεταχρόντας αὐτῷ τῆς Δαρείου συλλήψεως καὶ αὐτῶν Βακτριῶν ἐς ἑπτα-
8 κισχιλίους καὶ Δάας τοὺς ἐπὶ τὰδε τοῦ Ταναΐδος ποταμοῦ ἐποικούντας, ἐφθειρε τὴν ὑπὸ τῷ ὄρει τῷ Καυκάτῳ, ὡς ἐρημιά τε τῆς χώρας τῆς ἐν μέτῳ αὐτοῦ τε καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἀπορία τῶν ἐπιτηδείων ἀπειρέξων Ἀλεξάνδρον τοῦ μὴ ἐλαύνειν πρόσω. ἀλλ' Ἀλεξάνδρος ἤλαυνεν οὐδὲν μετὸν, χαλεπῶς
9 μὲν διὰ τε γιόνος πολλῆς καὶ ἐνδείας τῶν ἀναγκαίων, ἦει δὲ ὁμοῦ. Βῆσσοι δέ, ἐπειδὴ ἐξηγγέλλετο αὐτῷ οὐ πόρρω ἤδη ὄν

42. 6, 13. arbor terebintho similis cetera pomo amygdalis, minore tantum magnitudine, praecipuae suavitalis. ἢ Τέρμινθος ἢ Τερθέβουθος παρὰ τῷ Λιναίῳ φέρει τὸ ὄνομα Pistacia Terebinthus. δι' ἐντομῶν ἐπὶ τοῦ στελέχους αὐτῆς γίνεταί τὸ βαλσαμῶδες δάκρυον ἢ Τερεβενθίνη. «σίλφιον» = laserpitium. παρὰ τοῖς βοτανικοῖς ὀνομαζομένη ἰδίως ferula assafoetida ἢ δύο εἶδη εἰσὶν α.) ἢ εὐωδῆς κυρηναϊκῆ, ὁ πὸς Κυρηναϊκὸς ferula tingitina ἢ thapsia gummifera ἢ ὁ γυμῶς ὡς ἄρτομα καὶ ἱατρικὸν ἦν περίφημος ἐν τῇ ἀρχαίῳ τετιμωμένον ἰδίως ἐν Ῥώμῃ. β.) ἢ ἐναυθα ἀναφερομένη περσικῆ, ὁ πὸς μηδικὸς. τὰ φύλλα καὶ ὁ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς παραγόμενος καὶ ἀποξηραίνόμενος ὁπὸς γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα assafoetida τρώγεται εὐχαρίστως ὡς πεπτικόν ὑπὸ τῶν ζώων καὶ ἀνθρώπων ἐν ταῖς χώραις ἐκεῖναις ἐνθα τὸ φυτὸν ἀγέτω

φύεται. ἴδ. Αἰλ. ποικ. Ἰστ. 12, 37* καὶ Στρ. 725. διαγεμίνας δ' αὐτῶν ὑπερδύξιν ἔχων τὴν Ἰνδικὴν καὶ πόλιν κίνας ὑπερήκρισεν εἰς τὴν Βακτριανὴν διὰ ψλῶν ὁδῶν πλὴν Τερμίνθου θαμνώδους ὀλίγης, ἀπορούμενος καὶ τροφῆς ὡς ταῖς τῶν κτηνῶν σαρκὶ χρῆσθαι, καὶ ταύτας ὁμοῦς διὰ τὴν ἀξυλίαν πρὸς δὲ τὴν ὁμοσιτίαν πεπτικόν ἦν αὐτοῖς τὸ σίλφιον πολλὸν περικόσ. καὶ νῦν ὁδοιπόροι περὶ τοῦ ἐκεῖ ἀφθόου φουμένου τούτου γόρου μαρτυροῦσι. — ἀχαίρουσι» = εὐχαρίστως τρώγουσι.

7.) «ἀπελαύνουσι» δὲν ἰσχύει τοῦτο διὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀρριανοῦ ἀλλὰ τοῦ Ἀριστοβούλου διότι αἱ πρότερον ἐπιτεταμέναι φυτεῖαι δὲν ὑπῆρχον πλέον Plin. h. nat. 49, 45. nullis iam annis in ea terra non invenitur.

8.) «Ἰάνας» ἐναυθα ὁ Ἰαζάρτης νῦν Sir ἐκβάλλων εἰς τὴν ἀραλὴν λίμνην.

Ἄλεξανδρος, διαβάς τὸν Ὠξὸν ποταμὸν, τὰ μὲν πλοῖα ἐρ' ὧν διέβη κατέκαυτεν, αὐτὸς δὲ ἐς Ναύτακα τῆς Σογδιανῆς γῶ-
 10 ρας ἀπεχώρει. εἶποντο δὲ αὐτῷ οἱ τε ἀμφὶ Σπιταμένην καὶ Ὀξυάρτην, ἔχοντες τοὺς ἐκ τῆς Σογδιανῆς ἰππέας, καὶ Δάαι οἱ ἀπὸ τοῦ Ταναΐδος. οἱ δὲ τῶν Βακτριῶν ἰππεῖς ὡς φεύγειν ἐγνωκότα ἔμαθον Βῆσσον, ἄλλος ἄλλῃ ἐπὶ τὰ σφῶν ἕκαστοι ἀπῆλλάγησαν.

29 Ἄλεξανδρος δὲ ἐς Δράψκα ἀρικόμενος καὶ ἀναπαύσας τὴν στρατιάν ἐς Ἄορνόν τε ἤγε καὶ Βάκτρα, αἱ δὲ μέγισταί εἰσι πόλεις ἐν τῇ Βακτριῶν γῶρᾳ. καὶ ταύτας τε ἐξέφοδου ἔλαβε καὶ φυλακὴν ἐν τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἄορνου ἀπέλιπε καὶ ἐπὶ ταύτης Ἀρχέλαον τὸν Ἀνδρόκλου τῶν ἐταίρων· τοῖς δὲ ἄλλοις Βακ-
 τρείαις, οὐ χαλεπῶς προσχωρήσασιν, ἐπέταξε σατράπην Ἀρ-
 τάβαζον τὸν Πέρσην.

2 Αὐτὸς δὲ ἤγεν ὡς ἐπὶ τὸν Ὠξὸν ποταμὸν· ὁ δὲ Ὠξὸς ῥεῖ μὲν ἐκ τοῦ ἔρους τοῦ Καυκάσου, ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους γε δὴ Ἄλεξανδρος καὶ οἱ ξῦν Ἄλε-
 ξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν· οἱ δὲ Ἰνδοὶ πάν-
 των ποταμῶν μέγιστοί εἰσιν· ἐξίησι δὲ ὁ Ὠξὸς ἐς τὴν μεγά-
 3 λην θάλασσαν τὴν καθ' Ἰρκανίαν. διαβάλλειν δὲ ἐπιχειροῦντι

αὐτῷ τὸν ποταμὸν πάντῃ ἄπορον ἐφαίνεται· τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἦν ἐξ ἑξ μάλιστα σταδίου, βαθὺς οὐ πρὸς λόγον τοῦ εὖρους, ἀλλὰ πολὺ δὴ τι βαθύτερος καὶ ψαμμώδης, καὶ ῥεῦμα ὀξὺ [ἔχων], ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ἐκστρέφε-

10.) «ἐπὶ τὰ σφῶν» [ἦθη] 20.

2. ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι ἀπεχώ-
 ρουν.

κ. 29. 1. «Δράψκα» πόλις κατὰ τὰ Β. Α. τῆς Βακτρίας ἐγγὺς τῶν συνόρων τῆς Σογδιανῆς νῦν Anderab. «Ἄορνόν» ἐτυμολογοῦσι νῦν τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποδιδόμενον εἰς πλείστα ἐπὶ τῶν ὄρεων φρούρια ἐν οἷς καὶ εἰς τι Ἰνδικόν (4, 28. 1.) ἀπὸ τῆς σανακρτικῆς λέξεως awara ἢ awaraha = περίφραγμα, περιχαράκωμα. — «Βάκτρα» νῦν Balkh ἢ πρώτευσσα τῆς Βακτρίας ἴσως ἢ αὐτὴ τῇ ἐν 4, 4, 5. ὀνομαζομένη πόλει Ζαρίκπα.

2. «ῥεῖ» συχρότατα ἀπαντῶσι

τοῦ ῥήματος τούτου οἱ συνηρημένα τύποι παρὰ τῷ Ἀρρ. ὡς 2, 4, 7. 3, 30, 8. 4, 6, 6. — «μεγάλῃν θάλασσαν» λέγει τὴν Κασπίαν. ἴδε 5, 5, 4. ὁ Ὠξὸς οὐ ὁ μεσημβρινὸς βραχίων καλεῖται νῦν Kokscha ἐκβάλλει νῦν εἰς τὴν Ἀράλῃν λίμνην. ἐν τούτοις σώζονται ἐτι ἴχνη παλαιᾶς εἰς τὴν Κασπίαν φερομένης κοίτης τοῦ ποταμοῦ.

3. «πρὸς λόγον» = κατ' ἀναλογίαν, σχετικῶς. Ἰνδ. 9, 6. πρὸς λόγον τοῦ μεγέθους. — «ψαμμώδης» Curt. 7, 40, 13. quia limum vehit turbidus semper, inisulubris potuit. «πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ» = ὑπὸ μόνῃς τῆς δυνάμεις τοῦ ῥέματος ἀνευ

σθαι ἐκ τῆς γῆς οὐ γαλεπῶς, οἷα δὴ οὐ βεβαίως κατὰ τῆς
 φαρμοῦ ἰδρυμένα. ἄλλως δὲ καὶ ἀπορία ὕλης ἐν τοῖς τό- 4
 ποῖς ἦν καὶ τριβὴ πολλή· ἐφαίνετο, εἰ μακρόθεν μετίοιεν ὅσα
 ἐς γασφύρωσιν τοῦ πόρου. ζυγαγαγῶν οὖν τὰς διφθέρας ὑφ' αἷς
 ἐσκήνουν αἱ στρατιῶται, φορυτοῦ ἐμπλήσαι ἐκέλευσεν ὡς ζη-
 ροτάτου καὶ καταδῆσαι τε καὶ ζυροῦν ἀκριβῶς τοῦ μῆ ἐτ-
 δέσθαι ἐς αὐτὰς τοῦ ὕδατος. ἐμπλησθεῖται δὲ καὶ ζυροφεί-
 σαι ἱκαναὶ ἐγένοντο διαδιβάσαι τὸν στρατὸν ἐν πέντε ἡμέραις.

Πρὶν δὲ διαβαίνειν τὸν ποταμὸν, τῶν τε Μακεδόνων ἐπιλέ- 5
 ξας τοὺς πρεσβυτάτους καὶ ἤδη ἀπολέμους καὶ τῶν Θεσσα-
 λῶν τοὺς ἐθελοντάς καταμείναντας, ἐπ' οἴκου ἀπέστειλεν. ἐκ-
 πέμπει δὲ καὶ Στασάνορα, ἓνα τῶν ἐταίρων, ἐς Ἀρείους, προ-
 σταξας Ἀρσάμην μὲν τὸν σατράπην τῶν Ἀρείων ζυλλαθεῖν,
 ὅτι ἐθελοκακεῖν αὐτῷ Ἀρσάμης ἐδόξεν, αὐτὸν δὲ σατράπην
 εἶναι ἀντ' ἐκείνου Ἀρείων.

Περάσας δὲ τὸν Ὠξὸν ποταμὸν ἤγε κατὰ σπουδὴν ἵνα Βῆσ- 6
 σον εἶναι ζῆν τῇ δυνάμει ἐπυθάνετο. καὶ ἐν τούτῳ ἀρῖκνοῦν-
 ται παρὰ Σπιταμένους καὶ Δαταφέρνου πρὸς αὐτὸν ἀγγέλλον-
 τες ὅτι Σπιταμένης καὶ Δαταφέρνης, εἰ πεμφθεῖη αὐτοῖς καὶ
 ὀλίγη στρατιὰ καὶ ἡγεμῶν τῇ στρατιᾷ, ζυλλήψονται Βῆσσον
 καὶ παραδώσουσιν Ἀλεξάνδρῳ· ἐπεὶ καὶ νῦν ἀδέσμῳ φυλακῇ
 φυλάσσεσθαι πρὸς αὐτῶν Βῆσσον. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν Ἀλέ-
 ξάνδρος, αὐτὸς μὲν ἀναπαύων ἤγε τὴν στρατιάν σχολαίτερον
 ἢ πρόσθεν· Πτολεμαῖον δὲ τὸν Λάγου ἀποστέλλει τῶν τε ἐ-

ἄλλης δυνάμειος = καὶ τόσον ταχὺς
 ἦτο ὥστε πᾶν ὅτι ἤθελε ἐμπήξει
 τις ἐν τῇ κοίτῃ του ὑπὸ μόνου τοῦ
 βεύματος εὐκόλως ἤδύνατο νὰ ἀπο-
 σπασθῇ ἐκ τοῦ χώματος ἐπειδὴ κα-
 θιρῶς ἐν τῇ ἀμμῷ δὲν ἤδύνατο νὰ
 μένη ἐμπεπηγμένον.

4.) «τριβὴ πολλή» κατηγ. τοῦ
 «εἰ μετίοιεν». «διφθέρας» E. K.
 Ἄν. 4, 5, 40. διφθέρας ἄς εἶχον
 στεγασματα ἐπίμπλσαν, χόρτου
 κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων,
 ὡς μὴ ἄπτεσθαι τῆς κάρφης τοῦ ὕδατος
 ἐπὶ τούτων διέβαινον. Curt. 7, 5,
 47. his incubantes trnsnavere am-
 nem.— καὶ νῦν ἐτι ἀσιατικοὶ τινες
 λαοὶ πυκνῶς ἐραμμίνα δέρματα

ζῆων μεταχειρίζονται διὰ λήμβους ἢ
 σχεδίας ὀνομαζομένας kelleks. ἀφοῦ
 πληρώσῃ τὰ δέρματα ἄερος καὶ
 διὰ σχοινίου συνδέσῃσι προσαρτῶσι
 ταῦτα ἐπὶ ξύλου τινός ὥστε τὸ δε-
 δεμένον ἀνοιγμα αὐτῶν ἐστὶν ἐστραμ-
 μένον πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὸ δέριμα
 κατὰ τὸν πλοῦν διὰ προσφότου ἄε-
 ρος δύναται νὰ πληρωθῇ. ὁ Layard
 ἐχρήσατο τοιαύταις σχεδίαις ἐξ 600
 διφθερῶν ἵνα βαρέα ἀρχαιολογικὰ
 μνημεῖα μετακομίσῃ διὰ τοῦ Περσ-
 τοῦ.— «φορυτοῦ» Ἰσούχιος Φορυ-
 τὸν ἔχυρα—φρύγανα.

7.) «ἀναπαύων» = ἀνάπαυσιν
 παρέχων. relaxationem dans.— «ἐπι-
 παρήξας» ἰδ. προλεγ. σελ. 57. σημεί.

ταίρων ἰππαρχίας τρεῖς ἄγοντα καὶ τοὺς ἰππακονιστὰς ζῦμπαντας, πεζῶν δὲ τὴν τε Φιλώτα τάξιν καὶ τῶν ὑπασπιστῶν γιλιαρχίαν μίαν καὶ τοὺς Ἀγριᾶνας πάντας καὶ τῶν τοξοτῶν τοὺς ἡμίσεας, σπουδῇ ἐλαύνειν κελεύσας ὡς Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην. καὶ Πτολεμαῖος ἦει ὡς ἐτέτακτο, καὶ διεληθὼν ἐν ἡμέραις τέσσαρσι σταθμούς δέκα ἀρικνεῖται ἐς τὸ στρατόπεδον οὗ τῆ προτεραία ἠῦλισμένοι ἦσαν οἱ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην βάρβαροι.

- 30 Ἐνταῦθα ἔμαθε Πτολεμαῖος ὅτι οὐ βεβαία τῷ Σπιταμένῃ καὶ Δαταφέρνῃ ἡ γνώμη ἐστὶν ἀμφὶ τῆ παραδόσει τοῦ Βῆσσου. τοὺς μὲν δὴ πεζοὺς κατέλιπε, προστάξας ἔπεισθαι ἐν τάξει, αὐτὸς δὲ ζῦν τοῖς ἰππεῦσιν ἐλάσας ἀρίκετο πρὸς κώμην 2 τινά, ἐν ᾗ ὁ Βῆσσος ἦν ζῦν ὀλίγοις στρατιώταις. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Σπιταμένην μετακεχωρήκεσαν ἤδη ἐκεῖθεν, καταιδεσθέντες αὐτοὶ παραδοῦναι τὸν Βῆσσον. Πτολεμαῖος δὲ περιττήσας ἐν κύκλῳ τῆς κώμης τοὺς ἰππέας (ἦν γὰρ τι καὶ τεῖχος περιβεβλημένον καὶ πύλαι κατ' αὐτό), ἐπεκχυρικεύετο τοῖς ἐν τῇ κώμῃ βαρβάροις, ἀπαθεὶς σφᾶς ἀπαλλάσσεσθαι παραδόντας Βῆσσον. οἱ δὲ ἐδέχοντο τοὺς ζῦν Πτολεμαίῳ ἐς 3 τὴν κώμην. καὶ Πτολεμαῖος ζυλλαβὼν Βῆσσον ὀπίσω ἐπανήει προπέμφσας δὲ ἤρετο Ἀλέξανδρον ὅπως χρῆ ἐς ὄψιν ἀγειν Ἀλεξάνδρου Βῆσσον. καὶ Ἀλέξανδρος γυμνὸν ἐν κλοιῷ δῆσαντα οὕτως ἀγειν ἐκέλευσε καὶ καταττήσαντα ἐν δεξιᾷ τῆς ὁδοῦ ἢ αὐτὸς τε καὶ ἡ στρατιὰ παρελάττεσθαι ἐμελλε. καὶ Πτολεμαῖος οὕτως ἐποίησεν.
- 4 Ἀλέξανδρος δὲ ἰδὼν τὸν Βῆσσον ἐπιστήσας τὸ ἄρμα ἤρετο ἀν' ὅτου τὸν βασιλέα τὸν αὐτοῦ καὶ ἅμα οἰκεῖον καὶ εὐεργέτην γενόμενον Δαρεῖον τὰ μὲν πρῶτα ζυνέλαθε καὶ δῆτας ἤγεν, ἔπειτα ἀπέκτεινε. καὶ ὁ Βῆσσος οὐ μόνον οἱ ταῦτα δόξαντα πράξαι ἔφη, ἀλλὰ ζῦν τοῖς τότε ἀμφὶ Δαρεῖον οὖσιν, 5 ὡς σωτηρίαν σφίσιν εὐρεῖσθαι παρ' Ἀλεξάνδρου. Ἀλέξανδρος

2. — «ὡς Σπιταμένην» περὶ τῆς ὡς ἰδ. 1, 4, 6.

κ. 30. 3. «ἤρετο» = ἀπηρώτησε διὰ τοῦ ἀγγέλου ἐρώτησιν, ὡς «ἔθαψεν» ἰδ. 1, 16, 6. Ε. Κ. Π. 3, 1, 5. ὁ δὲ πέμψας πρὸς τὸν Ἀρμένιον κήρυκα ἤρετο ὧδε. — «ἐν κλοιῷ δῆσαντα» Curt. 7, 5, 36.

4.) «ἐπιστήσας τὸ ἄρμα» ἰδ. Ε. Ἀν. 1, 8, 15. ὁ δὲ ἐπιστήσας τὸν ἵππον καὶ λέγειν ἐκέλευσε πᾶσιν ὅτι. — «ἀν' ὅτου» = τίνας ἕνεκα. — «οἰκεῖον» ἰδὲ 21, 5. — «εἶ» = ἐκαστῷ.

5.) «ἐπιλέγειν» ὅρα τὴν σημασίαν τῆς ἐπί = πρὸς τούτους λέ-

δὲ ἐπὶ τοῖσδε μαστιγοῦν ἐκέλευεν αὐτὸν καὶ ἐπιλέγειν τὸν κήρυκα ταῦτά ἐκεῖνα ὅσα αὐτὸς τῷ Βῆσσω ἐν τῇ πίστει ὠνεΐδισε. Βῆσσος μὲν δὴ οὕτως αἰκισθεὶς ἀποπέμπεται ἐς Βάκτρα ἀποθανούμενος· καὶ ταῦτα Πτολεμαῖος ὑπὲρ Βῆσσου ἀνέγραψεν. Ἀριστόβουλος δὲ, τοὺς ἀμφὶ Σπιταμένην τε καὶ Δαταφέρνην Πτολεμαίῳ ἀγαγεῖν Βῆσσον καὶ παραδοῦναι Ἀλεξάνδρῳ γυμνὸν ἐν κλοιῷ ὄψαντας.

Ἀλεξάνδρος δὲ ἀναπληρώσας τὸ ἵππικὸν ἐκ τῶν αὐτῶν ἵππων (πολλοὶ γὰρ αὐτῷ ἵπποι ἐν τε τῇ ὑπερβολῇ τοῦ Καυκάσου καὶ ἐν τῇ ἐπὶ τὸν Ὠξὸν τε καὶ ἀπὸ τοῦ Ὠξοῦ πορεία ἐξέλιπον) ὡς ἐπὶ Μαράκανδα ἦρει· τὰ δὲ ἐστὶ βασιλεία τῆς Σογδιανῶν γῶρας. ἔνθεν δὲ ἐπὶ τὸν Τάναϊν ποταμὸν προΐει τῷ δὲ Ταναΐδι τούτῳ, ἐν δὴ καὶ Ἰαξάρτην ἄλλῳ ὀνόματι πρὸς τῶν ἐπιχωρίων βαρβάρων καλεῖσθαι λέγει Ἀριστόβουλος, αἱ πηγαὶ μὲν ἐκ τοῦ Καυκάσου ὄρους καὶ αὐτῷ εἰσὶν ἐξήσει δὲ καὶ οὗτος ὁ ποταμὸς ἐς τὴν Ἰρκανίαν θάλασσαν. ἄλλος δ' ἂν εἴη Τάναϊς ὑπὲρ ὅτου λέγει Ἡρόδοτος ὁ λογοποιὸς ὄγδοον εἶναι τῶν ποταμῶν τῶν Σκυθικῶν Τάναϊν, καὶ ῥέειν μὲν ἐκ λίμνης μεγάλης ἀνίσχοντα, ἐκιδόναι δὲ ἐς μέγιστον ἔτι λίμνην τὴν καλουμένην Μαιώτιν· καὶ τὸν Τάναϊν

γεν. ἐπαναλαμβάνειν καὶ ὀνειδίζειν. — «ἐν τῇ πίστει» = κατὰ τὴν ἐπερώτησιν, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἔρητο. (δ. 4.) «ἐς Βάκτρα ἀποθανούμενος» ἢ θανατικὴ ποινὴ τοῦ ὅμως ἐξετελέσθη οὐχὶ ἐν Βάκτραις ἀλλ' ἐν Ἐκβατάνοις β. 7, 3. Curt. Διοδ. 17, 83. Just. 12, 5.

6.) «ἐξέλιπον» = ἐκ τοῦ κόπου ἔπεσον καὶ ἀπέθανον. β. 25, 4. καὶ ἔλεγον οὕτως ἀποθανεῖν τοὺς ἵππους ἢ ὑπὸ καμάρτου ἐκλιπόντας. — «Μαράκανδα» ἢ πρῶτεύουσα τῆς Σογδιανῶν νῦν Samarkand ἔχουσα μέγαν ἐμπόριον κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα ἀναφέρεται συχνὰ ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν Καλιπῶν.

7.) «ἐκ τοῦ Καυκάσου» ὁ Ἰαξάρτης δὲν πηγάζει ὡς ὁ Ἄρρ. καὶ ὁ Στρ. 510 λέγουσιν ἐκ τοῦ Ἰνδικοῦ Καυκάσου (νῦν Hindou — kousch) ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ὄρους Comedae τοῦ νῦν Mustag.

8.) «Ἡρόδοτος» ὁ Τάναϊς τοῦ Ἡρόδοτου ἐστὶν ὁ Dou. ἐνταῦθα ὁ

Ἄρριανός ἀντιγράφει σχεδὸν κατὰ λέξιν τὸν Ἡρόδ. 4, 37. «ὄγδοος δὲ δὴ Τάναϊς ποταμὸς, ὃς ῥεῖ τάνεκαθεν ἐκ λίμνης μεγάλης ὀρειόμενος, ἐκιδού δὲ ἐς μέγιστον ἔτι λίμνην καλουμένην Μαιώτιν, ἢ οὐρξεί Σκύθας τε τοὺς βασιλεῖους καὶ Σαυρομάτας. τὸ παλαιὸν ὁ Τάναϊς συνήθως συνεχίετο μετὰ τοῦ Ἰαξάρτου ἐξ ἀγνοίας, ἐπειδὴ ἐπιστατεύτο ἡ Κασπία θάλασσα ὡς συνεχομένη μετὰ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ δὴ ὅτι μὲν τὸν Τάναϊν, ὅτι δὲ τὸν Ἰαξάρτην ὡς ἀποτελοῦντα τὸ σύνορον Λυβιώνης καὶ Ἀσίας, οἱ παλαιοὶ ἐπίστευον. βραδύτερον ἂν καὶ καλῶς διακρίνον τὴν διαφοράν τῶν δύο ποταμῶν ἐκάλουν οἱ Μακεδόνες τὸν Ἰαξάρτην πάντοτε Τάναϊν ὡς λέγει ὁ Στρ. 509. «διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλομίαν» ἵνα κολλικεύσῃ τὸν Ἄλ. ὅτι δὴθεν ἔφρασε μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς. Ὁ Οὐμβρόλλος ἐξηγεῖ τὴν ὀμωνομίαν ταύτην ἐκ τούτου, ὅτι καὶ παρὰ τοὺς δύο ποταμοὺς κατὰ

- 9) τοῦτον εἰσὶν οἱ ὄρον ποιῶσι τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, οἷς δὴ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου ἡ λίμνη τε ἡ Μαιώτις καὶ ὁ ἐξ αὐτῆν ἐξείς πόταμος ὁ Τάναϊς οὗτος διεργαίει τὴν Ἀσίαν τε καὶ τὴν Εὐρώπην, καθάπερ ἡ κατὰ Γάδειρὰ τε καὶ τοὺς ἀντιπέραν Γαδείρων Λίβυας τοὺς Νομάδας θάλασσα τὴν Λιβύην αὐτὴ καὶ τὴν Εὐρώπην διεργαίει, οἷς γε δὴ ἡ Λιβύη ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης τῶ Νεῖλω ποταμῷ διακρίεται.
- 10) Ἐνταῦθα ἀποσκευασθέντες τινὲς τῶν Μακεδόνων ἐς προνομὴν κατακίπτονται πρὸς τῶν βαρβάρων· οἱ δὲ ὁράσαντες τὸ ἔργον ἀπέφυγον ἐς ὄρος τραχύτατον καὶ πάντῃ ἀπότομον ἤσαν δὲ τὸ πλῆθος ἐς τρισμυρίους, καὶ ἐπὶ τούτους Ἀλέξανδρος
- 11) τοὺς κουροτάτους τῆς στρατιᾶς ἀναλαβὼν ἤρην, ἐνθα δὴ προσβολαὶ πολλαὶ ἐγένοντο τοῖς Μακεδόσιν ἐς τὸ ὄρος, καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρούοντο βαλλόμενοι ἐκ τῶν βαρβάρων, καὶ ἄλλοι τε πολλοὶ τραυματῖαι ἐγένοντο καὶ αὐτὸς Ἀλέξανδρος ἐς τὴν κνήμην τοξεύεται διαμπαῖς καὶ τῆς περόνης τι ἀποθραύεται αὐτῷ ἐκ τοῦ τοξεύματος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἔλαβέ τε τὸ χωρίον καὶ τῶν βαρβάρων οἱ μὲν αὐτοῦ κατεκόπησαν πρὸς τῶν Μακεδόνων, πολλοὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν πετρῶν ῥύψαντες σφᾶς ἀπέθανον, ὥστε ἐκ τρισμυρίων οὐ πλείους ἀποσωθῆναι δεκτακισχιλίων.

κουν Ἀλανοὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ὀπίων τὸ ὄρον λέγεται Tan, Dan, Don. — «ἐκ λίμνης μ.» ἐν ᾧ ἐν τῇ ἀρχαιότητι κοινῇ ἐπιστεύετο, ὅτι πάντες οἱ ποταμοὶ ἐξ ὀρείων πηγάζουσιν, ἀναγινώσκουμεν παρὰ τῆ Ἡρ. 4, 51. περὶ Τανάϊδος καὶ τῶν λοιπῶν Σκυθικῶν ποταμῶν ὅτι πηγάζουσιν ἐκ λιμνῶν. εἰς τὴν πλάνην ταύτην παρήχθη ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῇ βορείᾳ Σκυθίᾳ οὐδαμοῦ εἰσὶν ὄρη ὁρατά.

9.) «οἷς δὴ» = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὀπίων ὡς γνωστὸν δι' ἐργεῖν. — «κατὰ Γάδειρα» τὸ στενὸν τοῦ Γάδειρᾶτος. ἡ ἐξω τῶν στελῶν τοῦ Ἡρακλείου ἐπὶ τῆς νήσου Ἡερυθίας πόλις Γάδειρα (Gades νῦν Cadix). Πολυβ. 3, 37. τῆς οἰκουμένης διηρημένης εἰς τρία μέρη καὶ τρεῖς ὀνομασίας, τὸ μὲν ἐν μέρους

αὐτῆς Ἀσίαν, τὸ δὲ ἕτερον Λιβύην, τὸ δὲ τρίτον Εὐρώπην προσαγορεύουσιν· τὰς δὲ διαχωρὰς ταύτας ὀρίζουσιν ὅ τε Τάναϊς ποταμὸς καὶ Νεῖλος καὶ τὸ καθ' Ἡρακλείου στήλας στόμα. — «ἀπὸ τῆς Ἀσίας τῆς ἄλλης» ὁ Ἀρριανὸς θεωρεῖ ὡς καὶ τινες γεωγράφοι τῆς ἀρχαιότητος τὴν Λιβύην οὐχὶ ὡς ἴδιον μέρος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καταλογίζει αὐτὴν εἰς τὴν Ἀσίαν.

10.) «ἀποσκευασθέντες» ὁ Curt. 7, 6, 1. ἰσχυρεῖ ὅτι οἱ βάρβαροι ἐκ τοῦ τρόμου διὰ τὸν τραυματισμὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκουστικῶς παρεδόθησαν καὶ ἐν πολλοῖς δὲ διαφώνει τῶ Ἀρριανῷ.

11.) «ἀποθραύεται» Πλουτ. περὶ τῆς Ἀλεξ. τύχης ἢ ἀρετῆς, λ. 2. πρὸς δὲ Μαρακαδόρτους τοξεύματι τὸ τῆς κνήμης ὀστέον διεσχίσθη.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α'. ΤΟΜΟΥ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΑ.

Σελίς	στίχος	ἀντί	ἀνάγνωθι
22	19	περιπλοκάς	περικοπάς
44	10	περηγήσεως	περηγήσεως
47	45	ἐπικερτομείν VII, 8, 3.	διάγραφον ἐντελῶς ὡς ἔν ἐν τῷ 4 στίχῳ.
47	20	ἐκ	ἐκ
48	32	συμπέπηγμα	συμπέπηγα
50	7	βαρέως	βαρέος
51	16	ἄσπορα	διάφορα
52	9	πόδας	ποδῶν
56	29	μακεδονικῶν	μακεδονικῶν
57	16	βαρέος	βαρέως
62	39	ὀνομάζεται	ὀνομάζεται
64	43	παιδία	παιδεία
66	4	Ἄλεξάνδρῳ	Ἄλεξάνδρῳ
67	9	πρώτη	πρώτη
68	45	ἄρα	ἄρα
73	22	παρελθεῖ	παρελθεῖν
73	20	τότον	ταυτόν
73	36	ἀφρομοῦται	ἀφρομοῦται
73	43	κεῖτα	κεῖται
74	47	κιδῶνων	κινδῶνων
74	48	χρονικῶς	χρονικῶς
74	35	κελτω	κελτῶν
76	9	πεντακασίους	πεντακασίους
76	31	μονξύλοις	μονοξύλοις
76	31	λασῶν	λασῶν
77	25	Θεότητες	Θεότητες
78	42	ποιησάμενος	ποιησάμενος
78	31	οφιζῶ	οφίζω
79	44	εἶν	εἶσιν
80	30	ὑπερδῆξα	ὑπερδῆξα
80	31	ὕψλά	ὕψηλά
81	30	Παρμενίωνος	Παρμενίωνος
85	24	ατελήρηθη	κατελήρηθη
86	24	ἐλείψως	ἐλείψεως
86	38	λέει	λέξει
86	22	οἰλε	οἰλεῖ
87	34	Βωωτίας	Βοιωτίας
88	23	τς	τῶς
88	40	ε	εἶ
91	40	6,00	6,000
99	26	ἦτοι	ἦτοι
403	40	παρέξ ε	παρέξεν
402	22	ἐκβάλλει	ἐκβάλλει
403	38	ταύτου	ταύτου
403	25	long	longo
404	48	ὦν	ὦν

Σελίς	στίχος	ἀντί	ἀντιγράψθι
405	5	ἐκπλήξει	ἐκπλήξει
407	20	ἐπάγοντο	ἐπάγοντα
409	43	ποῖσι	ποῖσι
417	4	ἦσαν	ἦσαν
417	48	ἐπισπιστάμενοι	ἐπισπιστάμενοι
420	24	ποιήσε	ποιήσει
423	48	Πτολεμαῖος	Πτολεμαῖος
427	25	Ἀριστάνδρου	Ἀριστάνδρου
428	39	ἦ	ἦ
438	40	Θεταλῶν	Θεταλῶν
435	32	συνελήμθησαν	συνελήμθησαν
439	35	ἔχοντος	ἔχοντος
437	8	ὄρει	ὄρει
459	28	ἐπέ	ἐπεῖ
462	20	ὄον	βόον
465	6	οὐθ'	οὐθ'
464	37	εἶχον	εἶχον
464	38	ἐκαρποῦντο	ἐκαρποῦντο
469	33	ἔσται	ἔσται
476	38	ὕλων	ζύλων
476	42	Θου	Θου
477	14	οιπλήην	διπλήην
485	47	παρρηρηγμένον	παρρηρηγμένον
487	24	Ἀγηρόριον	Ἀγηρόριον
487	35	σορία	σορία
489	30	διό	διό
491	31	ἐνσχεθεῖς	ἐνσχεθεῖς
492	41	ἐέλευσεν	ἐκέλευσεν
492	25	πέσχε	ἐπέσχε
494	9	Ἰλίουπόλειος	Ἰλίουπόλειος
495	28	σίωσθαι	σιωνίσθαι
496	19	γάρ	γάρ
207	21	περιλαμβανούσης	περιλαμβανούσης
212	3	ἐνγνώρησιν	ἐνγνώρησιν
213	8	γάρσιον οὐτῶ Πέρ—σαι, καὶ οὐχὶ Πέρ—σαι	γάρσιον οὐτῶ Πέρ—σαι, καὶ οὐχὶ Πέρ—σαι
212	20	ὑπὸ	ὑπὸ
216	4	προτεταγμένοι	προτεταγμένοι
216	9	αὐ	διάγραφον αὐτὸ
223	31	εὐρίσκετο	εὐρίσκετο
229	38	λόκος	λόκος
232	21	ἴσταντο	ἴστανται
247	42	καὶ	καὶ
210	32	Ἰγκονία	Ἰγκονία
243	40	δαίδειν	δαίδειν
246	31	Βαραγγαίων	Ζαραγγαίων

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥΔΕ.

1) Συλλογή ἀνεκδότων Περσίων ἐπιγραφῶν ἐν τῷ Ε'. Τόμῳ τοῦ Ἀθηναίου Φυλλαδίου Α'. σελίς Γ—50 τοῦ ἔτους 1876.

2) Σύντομος περιγραφή τῶν Γερμανικῶν Γουνασιῶν σελ. 1—160.

Ἐν Πάτραις τύποις ΕΥΜΟΡΦΟΠΟΥΛΟΥ ἔν ἔτει 1884.

Μέχρι τῆς 1ης Ἰανουαρίου τοῦ 1886 ἐκδοθήσονται ὁ Β'ος τόμος τοῦ Ἀρριανοῦ περιέχων τὰ ὑπολειπόμενα 4 βιβλία τῆς Ἀλεξάνδρου ἀναβάσεως μετὰ γεωγραφικοῦ πίνακος ἐν τέλει τῶν χωρῶν δι' ὧν διήλθεν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ Γ'ος τόμος περιέχων τὰ λοιπὰ τῶν σωζομένων συγγραμμάτων τοῦ Ἀρριανοῦ.

Πολεῖται ἐν Πάτραις παρὰ τῷ Βιβλιοπώλῃ Ἀνδρέῳ Πάσχ.

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τοῖς κ. κ. C. WILBERG, Σ. Κ. Βλαστώ, καὶ Α. Ἀντωνιάδῃ.

Ἐν Σέρφῳ παρὰ τῷ κ. Γ. Η. Μζήμῳ.

Τιμᾶται δραχμῶν 4.